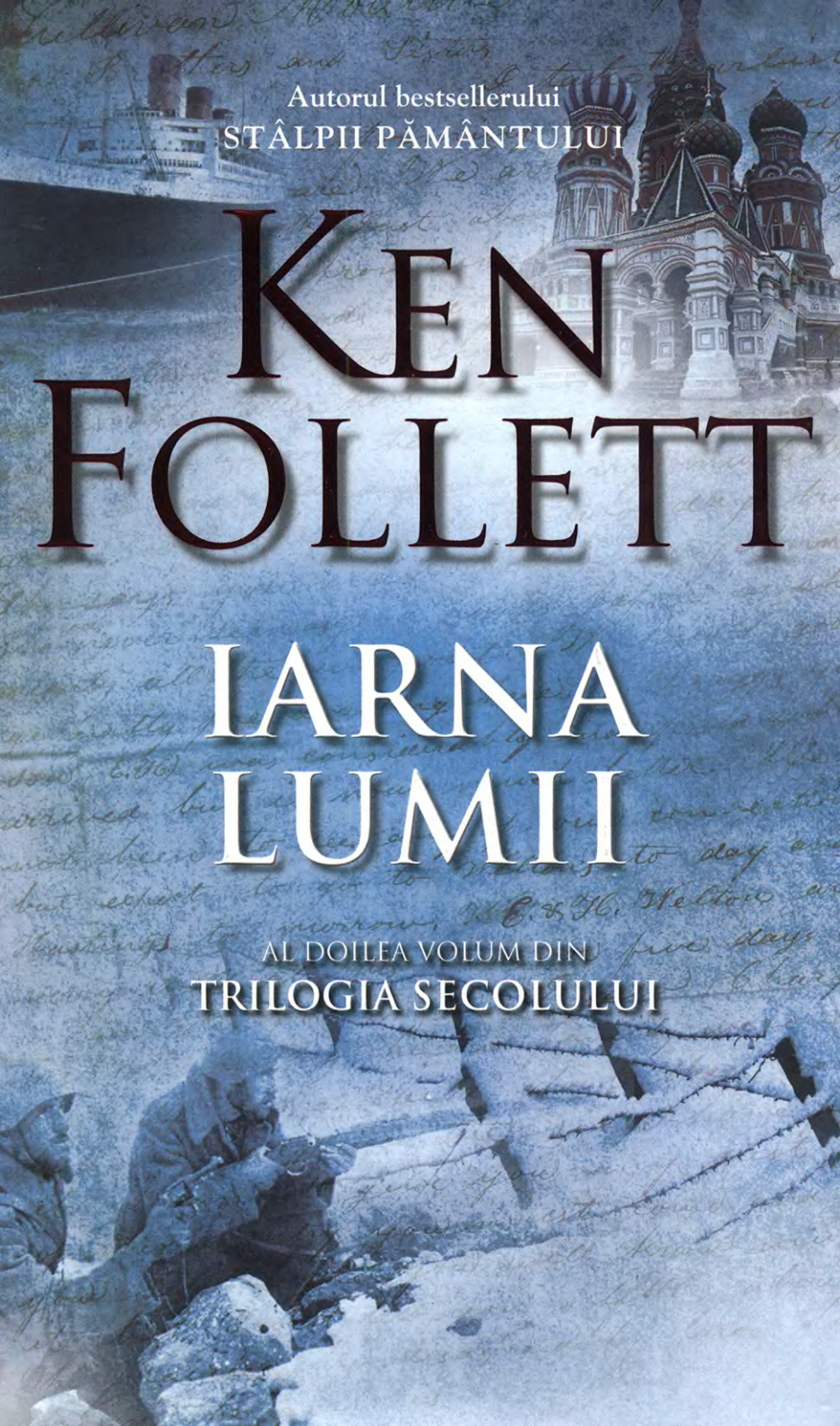
Autorul bestsellerului
STÂLPII PĂMÂNTULUI
KEN
FOLLETT
IARNA
LUMII
AL DOILEA VOLUM DIN
TRILOGIA SECOLULUI

RĂZBOIUL I-A FĂCUT LUPTĂTORI. IUBIREA I-A FĂCUT EROI.

Iarna lumii continuă în aceeași manieră superlativă cu care ne-a obișnuit *Căderea uriașilor*. O puternică dramă, care înaintează zgomotos și cu cea mai mare viteză. Este animată, captivantă și plină de detalii fascinante. Prin ochii personajelor principale, beneficiezi de un loc în față la marele spectacol al celor mai memorabile evenimente ale istoriei.

Al doilea roman al trilogiei continuă din punctul în care ne-a lăsat primul volum, urmărind destinele celor cinci familii – din America, Germania, Rusia, Marea Britanie și Țara Galilor – prin vremuri de intense transformări sociale, politice și economice, începând cu ascensiunea celui de-al Treilea Reich și continuând cu Războiul Civil Spaniol, drama celui de-al Doilea Război Mondial, experiențele primelor bombe atomice aparținând Statelor Unite și Uniunii Sovietice și începutul îndelungatului Război Rece.

În această epopee fermecătoare, ciocnirea la nivel internațional a puterii militare cu convingerile personale va copleși lumea, de la Cable Street din partea de est a Londrei până la Pearl Harbor în Hawaii, din Spania la Stalingrad, din Dresda la Hiroshima.

KEN FOLLETT

IARNA LUMII

KEN FOLLETT

IARNA LUMII

AL DOILEA VOLUM DIN TRILOGIA SECOLULUI

Traducere din limba engleză
BOGDAN OLTEANU

RAO CLASS

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
FOLLETT, KEN
Iarna lumii / Ken Follett ; trad.: Bogdan Olteanu.
– Bucureşti : Editura RAO, 2015
ISBN 978-606-609-897-7

I. Olteanu, Bogdan (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO
Str. Bârgăului nr. 9–11, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

KEN FOLLETT
Winter of the World
Copyright © Ken Follett 2012
Toate drepturile rezervate

© Editura RAO, 2013
Pentru versiunea în limba română

2015

ISBN 978-606-609-897-7

În memoria bunicilor mei
Tom și Minnie Follett,
Arthur și Bessie Evans

Lista personajelor

Americanii

Familia Dewar
Senatorul Gus Dewar
Rosa Dewar, soţia sa
Woody Dewar, fiul lor cel mare
Chuck Dewar, fiul lor cel mic
Ursula Dewar, mama lui Gus

Familia Peshkov
Lev Peshkov
Olga Peshkov, soţia sa
Daisy Peshkov, fiica lor
Marga, amanta lui Lev
Greg Peshkov, fiul lui Lev şi al Margăi
Gladys Angelus, vedetă de film, cealaltă amantă a lui Lev

Familia Rouzrokh
Dave Rouzrokh
Joanne Rouzrokh, fiica lui

Persoane din lumea bună a oraşului Buffalo
Dot Renshaw
Charlie Farquharson

Alţii
Joe Brekhunov, bătăuş
Brian Hall, organizator sindical
Jacky Jakes, starletă
Eddie Parry, marinar, prieten cu Chuck
Căpitanul Vandermeier, superiorul lui Chuck

Personaje istorice reale
Preşedintele F. D. Roosevelt
Marguerite „Missy" LeHand, asistenta lui
Vicepreşedintele Harry Truman
Cordell Hull, secretarul de stat
Sumner Welles, subsecretarul de stat
Colonelul Leslie Groves, de la trupele de geniu

Englezii

Familia Fitzherbert
Contele Fitzherbert, numit Fitz
Prinţesa Elizaveta, numită Bea, soţia sa
Boy Fitzherbert, viconte de Aberowen, fiul lor cel mare
Andy, fiul lor cel mic

Familia Leckwith-Williams
Ethel Leckwith (născută Williams), deputată în Camera Comunelor din partea circumscripţiei Aldgate
Bernie Leckwith, soţul lui Ethel
Lloyd Williams, fiul lui Ethel şi fiul vitreg al lui Bernie
Millie Leckwith, fiica lui Ethel şi a lui Bernie

Alţii
Ruby Carter, prietena lui Lloyd
Sir Bartholomew („Bing") Westhampton, prietenul lui Fitz
Lindy şi Lizzie Westhampton, fiicele gemene ale lui Bing
Jimmy Murray, fiul generalului Murray
May Murray, sora lui Jimmy
Marchizul de Lowther, poreclit Lowthie
Naomi Avery, cea mai bună prietenă a lui Millie
Abe Avery, fratele lui Naomi

Personaje istorice reale
Ernest Bevin, deputat în Camera Comunelor, ministrul de externe

Germanii şi austriecii

Familia Von Ulrich
Walter von Ulrich
Maud (născută Lady Maud Fitzherbert), soţia lui
Erik, fiul lor

Carla, fiica lor
Ada Hempel, menajera lor
Kurt, fiul nelegitim al Adei
Robert von Ulrich, vărul de-al doilea al lui Walter
Jörg Schleicher, partenerul lui Robert
Rebecca Rosen, o orfană

Familia Franck
Ludwig Franck
Monika (născută Monika von der Helbard), soția lui
Werner, fiul lor cel mare
Frieda, fiica lor
Axel, fiul lor cel mic
Ritter, șoferul
Contele Konrad von der Helbard, tatăl Monikăi

Familia Rothmann
Doctorul Isaac Rothmann
Hannelore Rothmann, soția lui
Eva, fiica lor
Rudi, fiul lor

Familia Von Kessel
Gottfried von Kessel, deputat din partea Partidului de Centru
Heinrich von Kessel, fiul lui

Gestapoul
Comisarul Thomas Macke
Inspectorul Kringelein, șeful lui Macke
Reinhold Wagner
Klaus Richter
Günther Schneider

Alții
Hermann Braun, cel mai bun prieten al lui Erik
Sergentul Schwab, grădinar
Wilhelm Frunze, om de știință

Rușii

Familia Peshkov
Grigori Peshkov
Katerina, soția lui

Vladimir, numit întotdeauna Volodea, fiul lor
Anya, fiica lor

Alţii
Zoya Vorotsyntsev, fizician
Ilya Dvorkin, ofiţer în poliţia secretă
Colonelul Lemitov, şeful lui Volodea
Colonelul Bobrov, ofiţer al Armatei Roşii trimis în Spania

Personaje istorice reale
Lavrentiy Beria, şeful poliţiei secrete
Viaceslav Molotov, ministrul de externe

Spaniolii
Teresa, profesoară de alfabetizare

Galezii

Familia Williams
David Williams, zis Dai, „Bunicul"
Cara Williams, „Bunica"
Billy Williams, deputat în Camera Comunelor din partea circumscripţiei Aberowen
Mildred, soţia lui Billy
Dave, fiul cel mare al lui Billy
Keir, fiul cel mic al lui Billy

Familia Griffiths
Tommy Griffiths, agentul politic al lui Billy Williams
Lenny Griffiths, fiul lui Tommy

PRIMA PARTE

CELĂLALT OBRAZ

Capitolul unu

1933

Carla își dădu seama că părinții ei erau pe punctul de a se lua la ceartă. Din clipa în care intră în bucătărie, simți atmosfera ostilă, precum vântul ce-ți pătrundea până în oase înainte de o vijelie de februarie pe străzile Berlinului. Fu cât pe ce să se întoarcă și să iasă din încăpere.

Nu le stătea în obicei să se certe. În cea mai mare parte a timpului, erau foarte afectuoși – poate chiar prea mult. Carla se crispa de fiecare dată când îi vedea sărutându-se de față cu alte persoane. Prietenelor ei li se părea ceva ciudat; nu și părinților săi.

Îi zisese asta și mamei sale odată. Mama râsese, mulțumită, și răspunsese:

– A doua zi după ce ne-am căsătorit, eu și tatăl tău am fost despărțiți de Marele Război.

Ea se născuse în Anglia, deși acum nu ți-ai mai fi dat seama.

– Eu am rămas în Londra, iar el s-a întors în Germania și s-a înrolat.

Carla auzise povestea aceasta de multe ori, dar mama sa nu se sătura niciodată să o repete.

– Am crezut că războiul se va termina în trei luni, dar nu l-am mai văzut din nou decât peste cinci ani. Și, în tot acel timp, mi-am dorit nespus să îl pot atinge. Acum nu mă mai satur.

Tata nu era nici el mai breaz.

– Mama ta este cea mai deșteaptă femeie pe care am cunoscut-o vreodată, îi spusese el în bucătărie, cu câteva zile în urmă. De aceea m-am și căsătorit cu ea. N-a avut nimic de-a face cu...

Lăsase propoziția neterminată, chicotind conspirativ împreună cu Mama, ca și cum Carla nu ar fi știut nimic despre sex la cei unsprezece ani ai ei. Era atât de stânjenitor...

Însă, din când în când, se mai și ciondăneau. Carla știa să recunoască semnele – urma o nouă ceartă.

Stăteau față în față la masa din bucătărie. Tata era îmbrăcat sobru, într-un costum închis la culoare, cu cămașă albă și apretată și cu cravată

neagră de satin. Era spilcuit, ca întotdeauna, deşi începuse să i se răărească părul şi vesta se umfla uşor sub lanţul de aur al ceasului. Avea faţa încremenită într-o expresie falsă de calm. Carla ştia foarte bine expresia aceea. El o afişa atunci când cineva din familie îl înfuria cu ceva.

Ţinea în mâini un exemplar al revistei săptămânale la care lucra Mama, *Democratul*. Ea avea acolo o rubrică de bârfe politice şi diplomatice, unde scria sub numele de Lady Maud. Tata începu să citească cu voce tare:

– „Noul nostru cancelar, Herr Adolf Hitler, şi-a făcut debutul în societatea diplomatică la recepţia organizată de preşedintele Hindenburg."

Carla ştia că preşedintele era şeful statului. El era ales prin vot, dar nu se amesteca în jocurile mărunte ale politicii cotidiene, acţionând mai degrabă ca un arbitru. Cancelarul era premierul. Deşi Hitler fusese desemnat cancelar, partidul său nazist nu deţinea majoritatea în Reichstag – parlamentul german –, aşa că, pe moment, celelalte partide puteau înfrâna excesele naziştilor.

Tata vorbi cu dezgust, de parcă ar fi fost silit să menţioneze ceva respingător, precum deşeurile menajere:

– „El nu a părut să se simtă în apele sale în ţinuta oficială."

Mama Carlei sorbi din cafea şi se uită pe fereastră, ca şi cum ar fi interesat-o oamenii care se grăbeau să ajungă la serviciu, cu fulare la gât şi cu mănuşi în mâini. Şi ea pretindea că ar fi calmă, dar Carla ştia că nu făcea decât să aştepte momentul prielnic.

Menajera Ada stătea la masa de tocat, cu şorţul pe ea, tăind brânză. Îi puse Tatei o farfurie în faţă, dar acesta o ignoră.

– „Herr Hitler a fost cât se poate de fermecat de Elisabeth Cerruti, rafinata soţie a ambasadorului italian, care a purtat o rochie de seară din catifea roz şi o blană de zibelină."

Mama scria mereu despre felul în care erau îmbrăcaţi oamenii. Spunea că asta îi ajută pe cititori să şi-i imagineze. Avea şi ea haine elegante, dar erau vremuri grele şi nu îşi mai cumpărase ceva nou de ani buni. În această dimineaţă purta o rochie bleumarin din caşmir, de-o seamă cu Carla probabil, care o făcea să arate suplă şi elegantă.

– „Signora Cerruti, evreică, este o fascistă înfocată, aşa că au vorbit minute în şir. Oare l-o fi implorat pe Hitler să înceteze campania de ură împotriva evreilor?"

Tata trânti revista de masă.

„Şi uite aşa începe", se gândi Carla.

– Îţi dai seama că naziştii se vor înfuria, rosti el.

– Aşa şi sper, replică Mama cu răceală. În ziua în care vor fi mulţumiţi de articolele mele, o să mă las de scris.

– Devin periculoşi dacă îi întărâţi.

Ochii Mamei scânteiară cu mânie.

– Să nu îndrăznești să-mi vorbești de sus, Walter. Știu că sunt periculoși – de aceea sunt împotriva lor.

– Pur și simplu nu văd ce rost are să îi înfurii.

– Și tu îi ataci în Reichstag.

Tata era parlamentar din partea Partidului Social Democrat.

– Eu particip la dezbateri cu argumente.

„Da, tipic", se gândi Carla. Tata avea o fire rațională, precaută, și respect față de lege. Mama avea stil și umor. El își atingea scopurile printr-o perseverență discretă; ea o făcea prin farmec și îndrăzneală. Nu aveau să cadă de acord nici în ruptul capului.

Tata adăugă:

– Eu nu-i scot din minți pe naziști.

– Poate că nu-i scoți fiindcă nu îi deranjezi prea tare.

Pe Tata îl enervau remarcile ei usturătoare. Ridică tonul:

– Și crezi că tu îi deranjezi cu glumele tale?

– Eu îi iau peste picior.

– Preferi să faci asta în loc să folosești argumente?

– Cred că este nevoie de ambele.

Tata se enervă și mai tare.

– Dar, Maud, nu vezi că te expui riscurilor și îți expui și familia?

– Dimpotrivă: adevăratul pericol este să nu-i iei peste picior pe naziști. Ce viață ar duce copiii noștri dacă Germania ar deveni un stat fascist?

Genul acesta de discuție o neliniștea pe Carla. Nu putea suporta gândul că familia ei este în pericol. Viața trebuia să continue ca și până atunci. Își dorea să poată sta în acea bucătărie nenumărate dimineți, cu părinții ei față în față la masa de pin, cu Ada la masa de tocat și cu fratele ei, Erik, tropăind la etaj, întârziind din nou la micul dejun. De ce trebuia să se schimbe ceva?

Ascultase discuții politice la fiecare mic dejun, de când se știa, și credea că înțelege ce făceau părinții ei și cum plănuiau ei să facă din Germania un loc mai bun pentru toată lumea. Dar, în ultima vreme, ei începuseră să vorbească în alți termeni. Păreau să creadă că îi păștea un pericol cumplit, iar Carla nu-și putea închipui care era acesta.

Tata zise:

– Dumnezeu știe că fac tot posibilul ca să-i țin în frâu pe Hitler și șleahta lui!

– Și eu fac la fel. Însă, când o faci tu, ai impresia că urmezi o cale cumpătată. Chipul Mamei se înăspri de obidă când adăugă: Iar când o fac eu, sunt acuzată că îmi pun familia în pericol.

– Din motive întemeiate, replică Tata.

Cearta abia acum se încingea, însă în clipa aceea coborî Erik, tropăind pe scări ca un cal şi intrând împleticindu-se în bucătărie, cu geanta de şcoală atârnată pe umăr. Avea 13 ani – fiind cu doi ani mai mare decât Carla – şi deasupra buzei de sus începuseră să-i răsară fire negre şi dizgraţioase de păr. Când erau mici, Carla şi Erik se jucau mereu împreună; însă acele vremuri erau acum apuse, căci – de când se înălţase – el începuse să o trateze de parcă ar fi fost proastă şi copilăroasă. De fapt, ea era mai isteaţă decât el, ştiind multe lucruri pe care el nici nu le pricepea, cum ar fi perioada menstruală lunară a femeilor.

– Cum se numeşte ultima melodie pe care ai cântat-o? i se adresă el Mamei.

Pianul îi trezea adeseori dimineaţa. Era un model Steinway – moştenit, odată cu casa, de la părinţii Tatei. Mama cânta la el dimineaţa, întrucât în timpul zilei era prea ocupată, iar seara prea obosită. În dimineaţa aceea interpretase o sonată de Mozart şi apoi o piesă de jazz.

– Se numeşte *Tiger Rag*, îi zise ea lui Erik. Vrei nişte brânză?

– Jazzul este decadent, spuse Erik.

– Nu fi tont!

Ada îi dădu lui Erik o farfurie cu brânză şi cu un cârnat tăiat felii, iar el începu să înfulece. Manierele lui i se păreau execrabile Carlei.

Tata arboră o expresie severă.

– Cine ţi-a mai zis şi tâmpenia asta, Erik?

– Hermann Braun zice că jazzul nu înseamnă muzică, ci doar nişte negrotei care fac gălăgie.

Hermann era cel mai bun prieten al lui Erik; tatăl lui era membru al Partidului Nazist.

– Hermann ar trebui să încerce mai întâi să interpreteze el o piesă.

Tata se uită la Mama şi chipul i se îmblânzi. Ea îi zâmbi. El continuă:

– Mama ta a încercat să mă înveţe să cânt ragtime, cu mulţi ani în urmă, dar nu am reuşit să prind ritmul.

Mama râse.

– A fost ca şi cum ai fi încercat să înveţi o girafă să meargă pe patine cu rotile.

Cearta se încheiase, observă Carla cu uşurare. Începu să se simtă mai bine. Luă nişte pâine neagră şi o înmuie în lapte.

Însă acum Erik era pus pe harţă.

– Negrii sunt o rasă inferioară, rosti el sfidător.

– Mă îndoiesc, replică Tata cu răbdare. Dacă un negru ar fi crescut într-o casă cumsecade, plină cu cărţi şi tablouri, şi ar fi trimis la o şcoală costisitoare, cu profesori buni, s-ar putea să devină mai inteligent decât tine.

– Este ridicol! protestă Erik.

Mama interveni:

– Nu-ţi face tatăl ridicol, nătăfleţule!

Vorbea pe un ton blând: îşi consumase toată mânia în disputa cu Tata. Acum părea doar dezamăgită şi istovită.

– Nu ştiţi ce spuneţi, nici tu, nici Hermann Braun.

Erik ripostă:

– Dar rasa ariană trebuie să fie superioară! Noi stăpânim lumea!

– Prietenii tăi nazişti nu ştiu deloc istorie, spuse Tata. Vechii egipteni au construit piramidele pe vremea când germanii încă trăiau în peşteri. Arabii au stăpânit lumea în Evul Mediu; musulmanii făceau algebră în timp ce prinţii germani nu ştiau nici măcar să-şi scrie numele. Nu are nimic de-a face cu rasa.

Carla se încruntă şi zise:

– Atunci, cu ce are de-a face?

Tata o privi cu drag.

– Este o întrebare foarte bună, iar faptul că ai pus-o arată ce fată deşteaptă eşti.

Ea se lumină la faţă de plăcere la auzul laudei lui.

– Civilizaţiile se înalţă şi se prăbuşesc – chinezii, aztecii, romanii –, dar nimeni nu ştie cu adevărat care-i motivul.

– Haide, mâncaţi şi îmbrăcaţi-vă, interveni Mama. Se face târziu.

Tata îşi scoase ceasul din buzunarul vestei şi ridică din sprâncene.

– Nu-i târziu.

– Trebuie să o duc pe Carla acasă la familia Franck, îi explică Mama. Şcoala fetelor este închisă azi – trebuie reparată soba sau ceva de genul ăsta – şi Carla o să stea azi cu Frieda.

Frieda Franck era cea mai bună prietenă a Carlei. Şi mamele lor erau bune prietene. De fapt, în tinereţea lor, mama Friedei, Monika, fusese îndrăgostită de Tata – un fapt amuzant pe care i-l dezvăluise bunica Friedei într-o bună zi, după ce băuse prea mult sekt.

Tata zise:

– De ce nu poate să aibă grijă Ada de Carla?

– Ada are programare la doctor.

– Aa...

Carla se aştepta ca Tata să întrebe ce păţise Ada, dar el dădu din cap de parcă ar fi ştiut deja. Carla ar fi vrut să întrebe chiar ea, dar ceva îi spunea că era mai bine să nu o facă. Îşi propuse să o întrebe pe Mama mai târziu. Apoi, uită imediat de asta.

Tata plecă primul, după ce îmbrăcă un palton negru şi lung. Apoi, Erik îşi puse basca pe cap – aplecând-o cât putu de mult pe ceafă, cum era moda printre prietenii săi – şi ieşi pe uşă în urma Tatei.

Carla şi Mama o ajutară pe Ada să facă curat pe masă. Carla o iubea pe Ada aproape la fel de mult ca pe mama ei. Când Carla era mică, Ada avusese mereu

grijă de ea, până când crescuse suficient de mare ca să meargă la şcoală, căci Mama muncise întotdeauna. Ada nu se căsătorise încă. Avea 29 de ani şi o înfăţişare destul de banală, dar avea un zâmbet bun şi frumos. Cu o vară în urmă avusese o aventură cu un poliţist, Paul Huber, dar aceasta nu durase prea mult.

Carla şi mama ei se opriră în faţa oglinzii de pe hol şi îşi puseră pălăriile. Mama nu se grăbea. Îşi alese o pălărie bleumarin de fetru, rotundă şi cu boruri înguste, modelul purtat de toate femeile; însă ea şi-o înclina într-un fel anume, ceea ce o făcea să arate mai şic. În timp ce Carla îşi punea fesul de lână tricotat, se întrebă dacă va avea vreodată gustul mamei sale pentru vestimentaţie. Mama arăta ca o zeiţă a războiului, cu gâtul ei lung, cu bărbia şi pomeţii sculptaţi parcă în marmură albă; era frumoasă, într-adevăr, dar nu arătoasă. Carla avea şi ea părul negru şi ochii verzi, dar semăna mai mult cu o păpuşă umflată decât cu o statuie. Carla o auzise odată pe bunica ei spunându-i Mamei: „Răţuşca ta urâtă o să crească şi o să se transforme într-o lebădă, o să vezi". Carla încă mai aştepta să se întâmple asta.

După ce se aranjă şi Mama, ieşiră pe uşă. Casa lor se afla într-un şir de case înalte şi elegante din cartierul Mitte, centrul vechi al oraşului, concepute pentru miniştrii de rang înalt şi ofiţerii de armată, precum bunicul Carlei, care lucraseră în clădirile guvernamentale din apropiere.

Carla şi mama ei luară tramvaiul pe Unter den Linden, apoi trenul, de pe Friedrich Strasse până la grădina zoologică. Familia Franck locuia în suburbia Schöneberg, aflată în sud-vest.

Carla spera să îl vadă pe fratele Friedei, Werner, care avea 14 ani. Îi plăcea de el. Uneori, Carla şi Frieda îşi imaginau că se căsătoriseră fiecare cu fratele celeilalte, că erau vecine, iar copiii lor erau prieteni la cataramă. Pentru Frieda era doar un joc, însă – în sinea ei – Carla se gândea serios la asta. Werner era chipeş şi matur, nefiind deloc caraghios precum Erik. În casa păpuşilor din dormitorul Carlei, mama şi tatăl care dormeau în patul dublu în miniatură se numeau Carla şi Werner, însă nimeni nu ştia asta, nici măcar Frieda.

Frieda mai avea un frate, pe nume Axel, în vârstă de şapte ani; însă acesta se născuse cu spina bifida şi trebuia să rămână sub îngrijire medicală permanentă. Era ţinut într-un spital special de la marginea Berlinului.

Mama părea preocupată pe drum.

– Sper că o să fie totul în ordine, murmură ea, mai mult pentru sine, când coborâră din tren.

– Sigur că o să fie în ordine, rosti Carla. O să mă distrez de minune cu Frieda.

– Nu mă refeream la asta. Vorbeam despre paragraful pe care l-am scris despre Hitler.

– Suntem în pericol? Avea dreptate tata?

– Tatăl tău are dreptate de cele mai multe ori.

– Ce o să se întâmple cu noi dacă îi enervăm pe naziști?

Mama o privi lung, într-un mod ciudat, apoi zise:

– O, Doamne, pe ce lume te-am adus?

Apoi amuți.

După ce merseră pe jos vreo zece minute, ajunseră la o vilă impunătoare, cu o grădină mare în față. Familia Franck era bogată: tatăl Friedei, Ludwig, era patronul unei fabrici ce producea aparate radio. Pe alee erau parcate două mașini. Cea mare, neagră și strălucitoare, era a lui Herr Franck. Motorul era pornit și un nor de aburi albaștri ieșea pe țeava de eșapament. Șoferul, Ritter, cu pantalonii uniformei îndesați în cizme înalte, stătea cu basca în mână, pregătit să le deschidă ușa. Se înclină și spuse:

– Bună dimineața, Frau von Ulrich.

Cealaltă mașină era un model mic și verde, de două locuri. Un bărbat scund, cu o barbă căruntă, ieși din casă ținând o servietă de piele și își duse mâna la pălărie, salutând-o pe Mama în timp ce urca în mașina mai mică.

– Oare de ce a venit doctorul Rothmann aici atât de devreme? se întrebă Mama neliniștită.

Aflară foarte curând, când mama Friedei, Monika, veni la ușă; era o femeie înaltă, cu plete bogate, roșcate. Pe chipul palid i se citea neliniștea. În loc să le invite înăuntru, ea se postă în cadrul ușii pentru a le împiedica să intre.

– Frieda are pojar! zise ea.

– Îmi pare rău să aud asta, răspunse Mama. Cum se simte?

– Oribil. Are febră și tușește. Dar Rothmann zice că o să se facă bine. Însă momentan este în carantină.

– Desigur. Tu ai făcut pojar?

– Da, când eram mică.

– Și Werner a făcut – îmi aduc aminte că a avut o iritație cumplită. Dar soțul tău?

– Ludi a făcut pojar când era mic.

Femeile își întoarseră privirile spre Carla. Ea nu făcuse pojar până atunci. Își dădu seama că nu va putea să-și petreacă ziua cu Frieda.

Carla era dezamăgită, dar Mama părea de-a dreptul debusolată.

– Ediția de săptămâna asta a revistei este despre alegeri – nu pot să lipsesc de acolo.

Părea tulburată. Toți oamenii mari așteptau cu teamă alegerile generale care urmau să se desfășoare în acea duminică. Mama și Tata se temeau că naziștii aveau să obțină un rezultat atât de bun, încât avea să le permită să preia controlul deplin asupra guvernului.

– Pe deasupra, o să mă viziteze şi cea mai bună prietenă a mea din Londra. Mă întreb dacă l-aş putea convinge pe Walter să-şi ia liber azi ca să stea cu Carla!

Monika spuse:

– Ce-ar fi să-i telefonezi?

Nu multă lume avea telefon la domiciliu, însă familia Franck se număra printre puţinii privilegiaţi, aşa încât Carla şi mama ei intrară pe hol. Aparatul se afla pe o măsuţă cu picioare fusiforme, exact lângă uşă. Mama ridică receptorul şi rosti numărul biroului Tatei din Reichstag, clădirea parlamentului. Când el veni la telefon, Mama îi explică situaţia. Ascultă câteva clipe, apoi se înfurie.

– Revista mea va îndemna o sută de mii de cititori să militeze pentru Partidul Social Democrat, spuse ea. Chiar ai ceva mai important de făcut azi?

Carla intuia cum avea să se termine discuţia. Tata o iubea mult – şi ea ştia asta –, dar în toţi cei unsprezece ani de viaţă ai fiicei sale, el nu avusese niciodată grijă de ea o zi întreagă. Toţi taţii prietenelor ei erau la fel. Bărbaţii pur şi simplu nu făceau aşa ceva. Însă Mama pretindea uneori că nu ştia regulile după care trăiau femeile.

– Atunci, o voi lua cu mine la birou, zise ea în receptor. Nici nu vreau să mă gândesc ce-o să spună Jochmann.

Herr Jochmann era şeful ei.

– Omul nu-i deloc un feminist, şi asta ca să mă exprim delicat.

Puse apoi receptorul în furcă fără să-şi ia rămas-bun.

Carla ura momentele în care ei se certau – şi era deja a doua oară în ziua aceea. Făcea ca tot universul să i se cutremure. Se temea mai mult de aceste certuri decât de nazişti.

– Haide atunci, îi zise Mama, după care porni spre uşă.

„Nici măcar nu o să-l văd pe Werner", se gândi Carla abătută.

Chiar atunci tatăl Friedei apăru pe hol – era un bărbat cu pielea trandafirie şi cu o mustăcioară neagră, plin de energie şi voioşie. O salută politicos pe Mama, iar ea se opri puţin ca să schimbe câteva vorbe cu el, timp în care Monika îl ajuta să-şi îmbrace haina neagră cu guler îmblănit.

El se duse apoi în capul scărilor şi strigă:

– Werner! Vezi că plec fără tine!

Îşi puse o pălărie cenuşie de fetru pe cap şi ieşi pe uşă.

– Sunt gata, sunt gata!

Werner coborî treptele în fugă, ca un dansator. Era înalt cât tatăl său, dar mai chipeş, cu părul blond-roşcat lăsat mai lung. Ducea sub braţ o geantă ce părea să fie plină cu cărţi; în cealaltă mână avea o pereche de patine şi o crosă de hochei. Se opri cât să spună, foarte politicos:

– Bună dimineaţa, Frau von Ulrich. Apoi, pe un ton mai colocvial: Bună, Carla. Sora mea are pojar.

Carla simţi că se înroşeşte, fără motiv.

– Ştiu, zise ea.

Încercă să se gândească la ceva fermecător şi amuzant de adăugat, dar nu-i veni nimic în minte.

– Eu nu am făcut pojar, aşa că nu pot să o văd.

– Eu am făcut când eram mic, rosti el, de parcă asta s-ar fi petrecut cândva foarte demult. Acum mă grăbesc, adăugă el pe un ton spăşit.

Carla nu voia să-l piardă din ochi atât de repede. Ieşi afară după el. Ritter îi ţinea portiera din spate deschisă.

– Ce fel de maşină este asta? întrebă Carla.

Băieţii ştiau întotdeauna modelele de maşini.

– O limuzină Mercedes-Benz W10.

– Pare foarte confortabilă.

Surprinse o privire din partea mamei sale, pe jumătate mirată, pe jumătate amuzată.

Werner spuse:

– Vreţi să vă luăm cu noi?

– Mi-ar plăcea.

– Stai să-l întreb pe tata.

Werner îşi băgă capul în maşină şi zise ceva. Carla îl auzi pe Herr Franck replicând:

– Da, da, bine, dar grăbiţi-vă!

Fata se întoarse spre mama ei şi îi spuse:

– Putem merge cu maşina!

Mama ezită o clipă. Nu împărtăşea vederile politice ale lui Herr Franck – el le dădea bani naziştilor –, dar nu avea de gând să refuze un loc în maşina lui caldă într-o dimineaţă atât de friguroasă.

– Ce frumos din partea ta, Ludwig, rosti ea.

Urcară în maşină. În spate era loc pentru patru persoane. Ritter demară încet.

– Presupun că mergeţi pe Koch Strasse? zise Herr Franck pe un ton întrebător.

Multe ziare şi edituri îşi aveau sediul pe această stradă din cartierul Kreuzberg.

– Te rog, nu te deranja pentru mine. E suficient să ne laşi pe Leipziger Strasse.

– Te pot lăsa exact la uşa clădirii, dacă vrei – dar bănuiesc că nu doreşti ca toţi colegii tăi stângişti să te vadă coborând din maşina unui plutocrat buhăit.

Spuse aceste cuvinte pe un ton în care se amestecau umorul şi ostilitatea.

Mama îi surâse şăgalnic.

– Nu eşti buhăit, Ludi – doar un pic durduliu.

Îl bătu uşor pe pântecele umflat. El râse.

– Mda, am căutat-o cu lumânarea.

Tensiunea se risipi. Herr Franck ridică tubul acustic şi îi dădu instrucţiuni lui Ritter.

Carla era încântată să se afle în aceeaşi maşină cu Werner şi voia să profite de acest lucru ca să vorbească cu el, dar la început nu-i veni nimic în minte. Ar fi vrut să-i spună: „Când vei creşte îndeajuns de mare, crezi că ai să vrei să te căsătoreşti cu o fată cu părul negru şi ochii verzi, cu vreo trei ani mai mică decât tine şi isteaţă foc?“ În cele din urmă, arătă spre patine şi zise:

– Ai meci astăzi?

– Nu, doar antrenament după ore.

– Pe ce post joci?

Ea nu avea habar de hocheiul pe gheaţă, dar ştia că în jocurile de echipe existau mereu posturi.

– Extremă dreaptă.

– Nu este un sport cam periculos?

– Nu, dacă te mişti repede.

– Probabil că eşti un patinator grozav.

– Mă descurc binişor, rosti el cu modestie.

Carla o surprinse din nou pe mama ei privind-o cu un surâs enigmatic pe chip. Oare îşi dăduse seama de sentimentele Carlei pentru Werner? Carla se îmbujoră din nou.

Apoi, maşina se opri în faţa şcolii, iar Werner coborî.

– La revedere! spuse el, fugind apoi pe poartă în curtea şcolii.

Ritter demară din nou, pornind de-a lungul malului sudic al canalului Landwehr. Carla se uită la barje, la încărcăturile lor de cărbune acoperite de zăpadă ca nişte munţi. Se simţea uşor dezamăgită. Izbutise să petreacă mai mult timp împreună cu Werner, insinuând că ar vrea să vină cu maşina, apoi pierduse vremea vorbind despre hochei pe gheaţă. Despre ce altceva ar fi vrut să vorbească cu el? N-ar fi putut spune cu siguranţă.

Herr Franck îi zise Mamei:

– Ţi-am citit editorialul din *Democratul*.

– Sper că ţi-a plăcut.

– Am fost dezamăgit să constat că scrii cu atât de puţin respect faţă de cancelarul nostru.

– Crezi că jurnaliştii ar trebui să scrie cu respect despre politicieni? replică Mama amuzată. E o idee radicală. Presa nazistă ar trebui să fie mai politicoasă faţă de soţul meu! Nu cred că le surâde ideea.

– Nu despre toţi politicienii, evident, rosti Franck iritat.

Traversară intersecţia aglomerată din Potsdamer Platz. Maşinile şi tramvaiele se amestecau cu căruţele şi cu pietonii într-o harababură fără margini.

Mama zise:

– Nu este mai bine ca presa să poată critica pe toată lumea, fără discriminare?

– O idee minunată, admise el. Însă voi, socialiştii, trăiţi într-o lume ideală. Oamenii pragmatici ştiu că Germania nu poate trăi din idei. Oamenii au nevoie de pâine, încălţări şi cărbune.

– Sunt complet de acord, spuse Mama. Şi mie mi-ar prinde bine nişte cărbune în plus. Dar îmi doresc ca Erik şi Carla să fie cetăţeni într-o ţară liberă.

– Supraestimezi importanţa libertăţii. Libertatea nu îi face pe oameni mai fericiţi. Ei preferă conducători puternici. Eu vreau ca Werner, Frieda şi bietul Axel să crească într-o ţară mândră, disciplinată şi unită.

– Şi, ca să fim uniţi, avem nevoie de derbedei tineri în cămăşi brune care să bată negustori evrei bătrâni?

– Politica este dură. Nu avem ce face în privinţa asta.

– Ba dimpotrivă, tu şi cu mine suntem lideri, Ludwig, chiar dacă în feluri diferite. Este responsabilitatea noastră să facem ca politica să nu mai fie atât de dură şi de violentă, ci mai degrabă cinstită şi raţională. Dacă nu facem asta, înseamnă că nu ne achităm de îndatoririle noastre patriotice.

Herr Franck fierbea.

Carla nu ştia prea multe despre bărbaţi, dar îşi dădea seama că le displăcea ca o femeie să le facă morală cu privire la îndatoririle lor. Mama probabil că uitase să îşi activeze şarmul ei obişnuit în acea dimineaţă. Însă toată lumea era încordată. Alegerile care băteau la uşă îi ţineau pe toţi ca pe ace.

Maşina ajunse în Leipziger Platz.

– Unde vreţi să vă las? rosti Herr Franck cu răceală.

– Aici este bine, zise Mama.

Franck bătu în geamul despărţitor. Ritter opri maşina şi se grăbi să deschidă portiera.

Mama spuse:

– Sper ca Frieda să se însănătoşească grabnic.

– Îţi mulţumesc.

Coborâră din maşină, iar Ritter închise portiera.

Mai aveau de mers câteva minute până la birou, însă era clar că Mama nu mai dorise să rămână în maşină. Carla spera că Mama nu avea de gând să se certe în permanenţă cu Herr Franck. Asta ar fi putut însemna să-i vadă mult mai rar pe Frieda şi pe Werner. Şi nu i-ar fi plăcut deloc aşa ceva.

Porniră la drum cu pas grăbit.

– Încearcă să fii cuminte la birou, îi zise Mama.

Nota de rugăminte sinceră din glasul ei o emoţionă pe Carla, făcând-o să se simtă ruşinată pentru că îi provoca bătăi de cap mamei sale. Îşi promise să se comporte ireproşabil.

Mama salută câţiva oameni pe drum – avea acea rubrică de când se ştia Carla, aşa că era foarte cunoscută în lumea presei. Toţi îi spuneau „Lady Maud", în engleză.

În apropierea clădirii în care îşi avea sediul *Democratul*, văzură o figură cunoscută: sergentul Schwab. Acesta luptase alături de Tata în Marele Război şi purta încă tunsoarea scurtă, soldăţească. După război lucrase ca grădinar, mai întâi pentru bunicul Carlei, apoi pentru tatăl ei; dar furase bani din poşeta Mamei şi Tata îl concediase. Acum purta uniforma hidoasă a Batalioanelor de Asalt – Cămăşile Brune –, care nu erau de fapt soldaţi, ci nazişti autorizaţi să acţioneze ca trupe auxiliare de poliţie.

Schwab rosti cu glas tare „Bună dimineaţa, Frau von Ulrich!", de parcă nu ar fi fost deloc ruşinat de faptul că era un hoţ. Nici măcar nu îşi duse mâna la beretă.

Mama înclină cu răceală din cap şi trecu pe lângă el.

– Mă întreb ce caută aici, mormăi ea neliniştită când intrară în clădire.

Revista ocupa primul etaj al unei clădiri moderne de birouri. Carla ştia că acolo nu erau bine-veniţi copiii, aşa că spera să poată ajunge în biroul Mamei fără să fie observată. Însă pe scări se întâlniră cu Herr Jochmann. Acesta era un bărbat mătăhălos, cu ochelari cu rame groase la ochi.

– Ce-i asta? se răsti el, cu ţigara în gură. Acum avem şi grădiniţă aici?

Mama nu ripostă la bădărănia lui.

– M-am gândit la comentariul dumneavoastră de zilele trecute, rosti ea. Cum că tinerii din ziua de azi îşi închipuie că jurnalismul este o meserie nemaipomenită, fără să înţeleagă de fapt ce trudă istovitoare presupune el.

El se încruntă.

– Am zis eu aşa ceva? Mă rog, oricum este adevărat.

– Aşa că am adus-o pe fiica mea aici ca să vadă cum stau lucrurile în realitate. Cred că va fi bine pentru educaţia ei, mai ales dacă va vrea să se facă scriitoare. O să scrie un raport despre vizită şi o să-l prezinte în faţa clasei. Sunt convinsă că veţi fi de acord.

Mama născocea toate acestea din mers, făcând ca totul să sune convingător, se gândi Carla. Mai-mai că-i venea şi ei să creadă. În sfârşit, îşi activase şarmul caracteristic.

Jochmann zise:

– Dar nu ziceai că azi trebuie să vină un oaspete important de la Londra?

– Ba da, Ethel Leckwith, însă ea este o prietenă mai veche a mea – o cunoaşte pe Carla de când era mică.

Jochmann se mai înmuie puţin.

– Hmm... Bine. Avem o şedinţă editorială peste cinci minute, de îndată ce îmi cumpăr ţigări.

– Vi le poate cumpăra Carla. Mama se întoarse spre ea şi zise: Ceva mai jos pe stradă este o tutungerie. Herr Jochmann fumează ţigări Roth-Händle.

– O, asta mă scuteşte de-un drum.

Jochmann îi dădu Carlei o monedă de o marcă.

Mama îi spuse:

– Când te întorci, mă găseşti în capul scărilor, lângă alarma de incendiu.

Îi întoarse spatele şi îl luă de braţ pe Jochmann, debordând de încredere.

– Ediţia de săptămâna trecută mi s-a părut cea mai bună de până acum, îi zise ea în timp ce urcau treptele.

Carla ieşi în fugă în stradă. Mama scăpase basma curată, folosindu-se de amestecul ei caracteristic de îndrăzneală şi flirt. Ea obişnuia să spună: „Noi, femeile, trebuie să apelăm la toate armele pe care le avem la dispoziţie". Dacă se gândea mai bine, Carla trebuia să admită că folosise ea însăşi tacticile Mamei ca să meargă cu maşina lui Herr Franck.

Poate că semăna cu mama ei, la urma urmei. Era posibil ca acesta să fi fost motivul pentru care Mama îi zâmbise în felul acela straniu: poate că se vedea pe sine, aşa cum fusese cu treizeci de ani în urmă.

La magazin era coadă. Jumătate dintre jurnaliştii din Berlin păreau să-şi cumpere cele de trebuinţă pentru tot restul zilei. Într-un final, Carla cumpără un pachet de Roth-Händle şi se întoarse în clădirea *Democratului*. Nu-i fu greu să găsească alarma de incendiu – era un mâner mare, prins de perete –, dar Mama nu era în biroul său. Cel mai probabil se dusese la acea şedinţă editorială.

Carla porni de-a lungul coridorului. Toate uşile erau deschise şi majoritatea încăperilor erau pustii, cu excepţia câtorva femei, probabil dactilografe şi secretare. În partea din spate a clădirii, se afla o uşă închisă pe care scria „Sala de conferinţe". Carla auzi voci ridicate, de bărbaţi certându-se. Ciocăni la uşă, fără să primească răspuns. Ezită un pic, apoi apăsă clanţa şi intră.

Camera era îmbâcsită de fum de ţigară. Vreo nouă-zece oameni stăteau în jurul unei mese lungi. Mama era singura femeie de acolo. Oamenii amuţiră, aparent surprinşi, când Carla se duse până în capul mesei şi îi dădu lui Jochmann ţigările şi restul. Tăcerea lor o făcu să creadă că greşise intrând acolo.

Însă Jochmann zise:

– Mulţumesc.

– Cu plăcere, domnule, rosti ea făcând o uşoară reverenţă, fără vreun motiv anume.

Bărbaţii pufniră în râs. Unul dintre ei spuse:

– Noua ta asistentă, Jochmann?

Şi-atunci, ea îşi dădu seama că era totul în regulă.

Ieşi repede din cameră şi se întoarse în biroul Mamei. Nu îşi scoase haina de pe ea – era prea frig. Se uită împrejur. Pe birou erau un telefon, o maşină de scris şi teancuri de hârtii albe şi indigo. Lângă telefon se afla o fotografie înrămată, înfăţişându-i pe Carla, pe Erik şi pe Tata. Fusese făcută cu vreo doi ani în urmă, într-o zi însorită petrecută la plaja de lângă lacul Wannsee, la 25 de kilometri de centrul Berlinului. Tata purta pantaloni scurţi. Râdeau cu toţii. Asta se întâmpla înainte ca Erik să înceapă să pretindă că este un om mare, serios şi sobru.

În birou mai era o singură fotografie, atârnată de perete, în care apărea Mama alături de eroul social-democrat Friedrich Ebert, primul preşedinte al Germaniei de după război. Fusese făcută cu vreo zece ani în urmă. Carla zâmbi văzând rochia fără forme şi cu talie joasă pe care o purta Mama, ca şi tunsoarea ei băieţească: probabil că aceea era moda pe atunci.

Pe raft se aflau agende, cărţi de telefon, dicţionare în mai multe limbi şi atlase, dar nimic de citit. În sertarul biroului erau creioane, câteva perechi noi de mănuşi, nedespachetate, un pachet de tampoane igienice şi un caiet cu nume şi numere de telefon.

Carla actualiză calendarul de birou, aducându-l la data curentă – luni, 27 februarie 1933. Apoi, puse o foaie de hârtie în maşina de scris. Îşi bătu numele complet, Heike Carla von Ulrich. La vârsta de cinci ani anunţase că nu îi plăcea numele Heike şi că ar vrea ca toată lumea să îi folosească al doilea nume; şi, spre surprinderea ei, familia îi făcuse pe plac.

Fiecare tastă de la maşina de scris făcea ca o tijă metalică să se ridice şi să lovească hârtia printr-o bandă cu tuş, imprimând o literă. Când apăsă din greşeală două taste deodată, tijele se încurcară. Încercă să le despartă, dar nu izbuti. Nu fu de ajutor nici să apese o altă tastă: acum erau trei tije blocate.

Gemu: deja era în încurcătură.

Un zgomot de pe stradă îi distrase atenţia. Se duse la fereastră. Vreo douăsprezece Cămăşi Brune mărşăluiau pe mijlocul drumului, răcnind diverse sloganuri: „Moarte evreilor! Evreii ajung în iad!" Carla nu putea să înţeleagă de ce erau atât de supăraţi pe evrei, care păreau oameni obişnuiţi, deosebiţi doar prin religie. Fu surprinsă să îl vadă pe sergentul Schwab în fruntea trupei. Îi păruse rău pentru el când fusese dat afară, fiindcă ştia cât de greu era să-ţi găseşti o slujbă. Erau milioane de oameni care-şi căutau de lucru în Germania. Tata zicea că era din cauza crizei. Însă Mama spusese:

– Cum putem ţine în casă pe cineva care fură?

Acum, scandau altceva. „Faceți zob ziarele evreiești!", strigau ei la unison. Unul dintre ei azvârli cu ceva și o legumă stricată se izbi de ușa unui ziar național. Apoi, spre groaza Carlei, ei se întoarseră spre clădirea în care se afla și ea.

Se dădu înapoi și trase cu ochiul pe la marginea ramei de la fereastră, sperând că nu va fi zărită. Ei se opriră în fața clădirii, scandând în continuare. Unul aruncă o piatră. Aceasta lovi geamul la care stătea Carla, fără să îl spargă, însă ea tot scăpă un mic strigăt de frică. O clipă mai târziu, în încăpere intră una dintre dactilografe, o tânără cu beretă roșie.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea, apoi se uită pe fereastră. La naiba!

Cămășile Brune intrară în clădire, iar Carla auzi tropotul bocancilor pe scări. Era speriată: ce voiau să facă?

Sergentul Schwab intră în biroul Mamei. Șovăi, văzându-le pe cele două femei, apoi păru să-și vină în fire. Ridică mașina de scris și o azvârli în geam, spărgându-l.

Carla și dactilografa țipară.

În prag apărură și alte Cămăși Brune, scandându-și sloganurile. Schwab o înșfăcă pe dactilografă de braț și zise:

– Și-acum, drăguțo, unde-i seiful biroului?

– La arhivă! rosti ea înspăimântată.

– Arată-mi.

– Da, orice!

El o împinse afară din cameră.

Carla izbucni în plâns, apoi se opri. Se gândi să se ascundă sub birou, dar ezită să o facă. Nu voia să le arate cât de speriată era. Ceva în sinea ei o îndemna să îi sfideze.

Dar ce putea face? Se hotărî să o avertizeze pe Mama.

Se duse în pragul ușii și aruncă o privire pe hol. Cămășile Brune intrau și ieșeau din birouri, dar nu ajunseseră până în capătul coridorului. Carla nu știa dacă oamenii din sala de conferințe auziseră gălăgia. Fugi cât putu de repede de-a lungul holului, dar se opri când auzi un țipăt. Se uită într-o cameră și îl văzu pe Schwab zgâlțâind-o pe dactilografa cu beretă roșie și zbierând:

– Unde-i cheia?

– Nu știu, jur că spun adevărul! țipa dactilografa.

Carla era revoltată. Schwab nu avea niciun drept să se poarte așa cu o femeie. Strigă la el:

– Dă-i drumul, Schwab, hoțule!

Schwab o privi cu ură și ea simți deodată o spaimă și mai mare. Apoi, privirea lui se ațintă asupra cuiva din spatele ei și el spuse:

– Ia plodu' ăla de-acolo, la naiba!

Ea simţi cum este săltată de pe podea.

– Eşti o evreică mică? auzi o voce de bărbat. Aşa pari, cu părul ăsta negru al tău.

Asta o înspăimântă.

– Nu sunt evreică! strigă ea.

Cămaşa Brună o duse în capătul coridorului şi o lăsă în biroul Mamei. Ea se împletici şi căzu la podea.

– Stai aici, îi zise el, apoi plecă.

Carla se ridică în picioare. Nu era rănită. Holul era acum plin de Cămăşi Brune şi nu putea ajunge la mama ei. Dar trebuia să ceară ajutor de la cineva.

Se uită afară, prin geamul spart. Pe stradă se adunase deja o mică mulţime. Doi poliţişti stăteau printre privitori, sporovăind. Carla îi strigă:

– Ajutor! Ajutor, poliţia!

Ei o văzură şi pufniră în râs.

Asta o înfurie, iar mânia îi mai temperă frica. Se uită din nou pe hol. Privirea îi căzu pe alarma de incendiu de pe perete. Întinse mâna şi apucă mânerul.

Ezită puţin. Nu aveai voie să porneşti alarma decât dacă era un incendiu, iar pe perete era un avertisment cu privire la pedepsele aspre care îi aşteptau pe cei care nu se supuneau. În cele din urmă însă, trase mânerul.

Pentru o clipă, nu se întâmplă nimic. Poate că mecanismul nu funcţiona. Apoi se auzi un sunet strident ca de claxon, înălţându-se şi coborând ritmic, răsunând în toată clădirea.

Oamenii din sala de conferinţe apărură aproape instantaneu în capătul coridorului.

Jochmann ieşi primul.

– Ce dracu' se întâmplă? rosti el mânios, răcnind ca să acopere sunetul alarmei.

Una dintre Cămăşile Brune spuse:

– Ciorna asta iudeo-comunistă ne-a insultat conducătorul, aşa că o închidem.

– Ieşiţi din birourile mele!

Individul îl ignoră şi se duse într-o cameră alăturată. O clipă mai târziu se auzi un ţipăt de femeie, apoi zgomotul unui birou de oţel răsturnat.

Jochmann se întoarse spre un angajat.

– Schneider, sună imediat la poliţie!

Carla ştia că asta nu avea să fie de ajutor. Poliţia era deja acolo şi nu făcea nimic.

Mama îşi croi drum prin gloata de oameni şi veni în fugă pe hol.

– Eşti teafără? strigă ea.

O cuprinse pe Carla în braţe. Carla nu voia să fie tratată ca un copil. Împingându-şi mama la o parte, ea zise:

– Sunt bine, nu-ţi face griji.

Mama se uită împrejur.

– Maşina mea de scris!

– Au azvârlit-o pe geam.

Carla îşi dădu seama că nu avea să mai fie certată pentru că blocase mecanismul.

– Trebuie să ieşim de-aici.

Mama înşfăcă telefonul de birou, apoi o apucă pe Carla de mână şi ieşiră în grabă din cameră.

Nu încercă nimeni să le oprească în timp ce alergau pe scări. În faţa lor, un bărbat bine făcut (probabil unul dintre reporteri) prinsese capul unei Cămăşi Brune la subsuoară şi îl târa afară din clădire. Carla şi mama sa ieşiră după ei. În spatele lor venea o altă Cămaşă Brună.

Reporterul se apropie de cei doi poliţişti, târându-l în continuare pe individ.

– Arestaţi-l pe acest om, rosti el. L-am surprins jefuind biroul. Veţi găsi un borcan de cafea în buzunarul lui.

– Daţi-i drumul, vă rog, spuse poliţistul mai vârstnic.

Fără nicio tragere de inimă, reporterul îi dădu drumul Cămăşii Brune. Camaradul acestuia apăru şi el.

– Cum vă numiţi, domnule? îl întrebă poliţistul pe reporter.

– Mă numesc Rudolf Schmidt şi sunt corespondentul *Democratului* în parlament.

– Rudolf Schmidt, eşti arestat pentru ultraj la adresa poliţiei.

– Nu fiţi ridicol! L-am prins pe omul acesta furând!

Poliţistul le făcu semn celor două Cămăşi Brune.

– Duceţi-l la secţie.

Indivizii îl înşfăcară pe Schmidt de braţe. El păru să vrea să opună rezistenţă, apoi se răzgândi.

– Toate detaliile acestui incident vor apărea în următoarea ediţie a *Democratului!* zise el.

– Nu va mai fi nicio ediţie, spuse poliţistul. Luaţi-l de-aici.

O maşină de pompieri sosi în trombă şi din ea coborâră vreo şase pompieri. Şeful lor se răsti la poliţişti:

– Trebuie să evacuăm clădirea.

– Întoarceţi-vă la cazarmă, nu-i niciun incendiu aici, zise poliţistul mai vârstnic. Sunt doar Batalioanele de Asalt care închid o revistă comunistă.

– Nu mă interesează asta, replică pompierul. A fost dată alarma şi prima noastră sarcină este să scoatem pe toată lumea afară, cu tot cu Batalioanele de Asalt. Ne descurcăm şi fără ajutorul vostru.

Rostind aceste cuvinte, el îşi conduse oamenii în clădire.

Carla o auzi pe mama sa spunând:

– O, nu!

Se întoarse şi o văzu pe Mama uitându-se fix la maşina sa de scris, care zăcea în locul în care căzuse pe caldarâm. Carcasa metalică se desprinsese, lăsând să se vadă legăturile dintre taste şi tije. Tastatura se strâmbase, un capăt al cilindrului se desprinsese şi clopoţelul care anunţa capătul rândului zăcea puţin mai încolo, pe jos.

Maşinile de scris nu erau obiecte preţioase, dar Mama părea gata-gata să izbucnească în plâns.

Cămăşile Brune şi angajaţii revistei ieşiră din clădire, mânaţi de la spate de pompieri. Sergentul Schwab se împotrivea din răsputeri, răcnind mânios: „Nu-i niciun incendiu!" Însă pompierii îl scoaseră pe sus din clădire.

Jochmann ieşi şi îi spuse Mamei:

– Nu au apucat să provoace prea multe pagube – pompierii i-au oprit la timp. Cel care a tras alarma ne-a făcut un mare serviciu!

Carla fusese îngrijorată că avea să fie mustrată pentru că trăsese alarma fără rost. Acum realiza că procedase corect. O apucă pe mama ei de mână. Asta păru să o smulgă pe Mama din suferinţa prin care trecea. Ea se şterse la ochi cu mâneca – o reacţie neobişnuită care demonstra cât de afectată era: dacă ar fi făcut Carla un asemenea gest, i s-ar fi atras atenţia că trebuie să folosească batista.

– Şi-acum, ce ne facem?

Mama nu zicea niciodată aşa ceva – ea ştia întotdeauna ce era de făcut.

Carla îşi dădu seama că în apropiere mai erau doi oameni. Îşi ridică privirea. Una din persoane era o femeie de-o seamă cu Mama, foarte drăguţă, cu un aer autoritar. Carla o cunoştea, dar nu ştia exact de unde. Lângă ea se afla un băiat destul de tânăr ca să-i fie fiu. Era zvelt, nu foarte înalt, dar arăta ca o vedetă de cinema. Avea un chip frumos, ce ar fi fost de-a dreptul fără cusur dacă nu ar fi avut nasul turtit şi strâmb. Cei doi păreau şocaţi, iar tânărul era livid de furie.

Femeia vorbi prima:

– Bună, Maud, rosti ea în engleză, iar vocea ei i se păru oarecum familiară Carlei. Nu mă mai recunoşti? continuă ea. Sunt Eth Leckwith, iar el este Lloyd.

(ii)

Lloyd Williams găsi în Berlin un club de box unde să se antreneze o oră pe câţiva gologani. Clubul se afla într-un cartier muncitoresc numit Wedding, la nord de centrul oraşului. Se antrenă cu măciucile şi cu mingea

medicinală, sări coarda, lovi sacul de box, apoi își puse casca pe cap și făcu cinci ture în jurul ringului. Antrenorul de la club îi găsi un partener de antrenament, un german de-o seamă cu el și cam din aceeași categorie, semimijlocie. Germanul avea o lovitură rapidă și surprinzătoare cu care îl nimeri pe Lloyd de câteva ori, asta până când lui Lloyd îi intră un croșeu de stânga și îl culcă la pământ.

Lloyd crescuse într-un cartier aspru, East End din Londra. La 12 ani fusese bătut la școală.

– Și eu am pățit la fel, îi zisese tatăl său vitreg, Bernie Leckwith. Dacă ești cel mai isteț din școală, se iau de tine toți derbedeii.

Tata era evreu – mama lui vorbea doar idiș. El îl dusese pe Lloyd la Clubul de Box Aldgate. Ethel se împotrivise, dar Bernie se impusese, ceea ce nu se întâmpla prea des.

Lloyd învățase să se miște repede și să lovească puternic și nimeni nu se mai luase de el. Tot așa se alesese și cu nasul spart, care îi mai diminua puțin aspectul chipeș. Și își descoperise un talent. Avea reflexe rapide și un spirit bătăios, ceea ce îi adusese multe victorii în ring. Antrenorul era dezamăgit că el voia să meargă la Universitatea Cambridge, în loc să urmeze o carieră de profesionist.

Făcu un duș și se îmbrăcă din nou în costum, apoi se duse într-un bar de muncitori, își luă o halbă de bere și se așeză la o masă ca să-i scrie surorii sale vitrege, Millie, despre incidentul cu Cămășile Brune. Millie îl invidia pentru că venise în această excursie cu mama lor, iar el îi promisese că îi va raporta tot ce se întâmplă.

Lloyd fusese tulburat de încăierarea la care asistase în acea dimineață. Politica făcea parte din viața lui de zi cu zi: mama lui fusese deputată în Camera Comunelor, tatăl său era consilier local în Londra și el era președintele filialei din Londra a Ligii Tineretului Laburist. Însă pentru el totul se rezuma la dezbateri și alegeri – până azi. Nu mai văzuse niciodată un birou devastat de golani în uniformă, sub privirile îngăduitoare ale poliției. Era o politică fără mănuși, iar asta îl șoca.

„Oare s-ar putea întâmpla așa ceva și în Londra, Millie?" scrise el. Primul impuls era să creadă că nu ar fi fost posibil. Însă Hitler avea admiratori printre industriașii și patronii de ziare britanici. Cu numai câteva luni în urmă, nemernicul de Sir Oswald Mosley (deputat în Camera Comunelor) fondase Uniunea Britanică a Fasciștilor. La fel ca naziștii, și ei patrulau pe străzi în uniforme militare. Ce mai urma?

Încheie scrisoarea și o împături, apoi luă trenul înapoi spre centrul orașului. El și mama lui trebuiau să se întâlnească cu Walter și cu Maud von Ulrich la cină. Lloyd auzise toată viața de Maud. Ea și mama sa erau, în mod neașteptat,

prietene: Ethel începuse să lucreze ca menajeră în conacul familiei lui Maud. Apoi, fuseseră sufragete împreună, militând pentru acordarea dreptului de vot femeilor. În timpul războiului, publicaseră un ziar feminist, *Soția soldatului*. După aceea se certaseră pe teme politice și relația lor se răcise.

Lloyd își amintea foarte clar vizita familiei von Ulrich la Londra în 1925. Avea pe atunci 10 ani, fiind suficient de mare cât să se simtă stânjenit pentru că nu știa germana, în vreme ce Erik și Carla, care aveau cinci, respectiv trei ani, erau bilingvi. Acela fusese momentul împăcării dintre Ethel și Maud.

Își croi drum spre restaurant – Bistro Robert. Interiorul era în stil Art Deco, cu scaune și mese dreptunghiulare și cu lampadare de fier lucrate cu grijă, cu abajururi din sticlă colorată; însă lui îi plăceau șervețelele albe și apretate de lângă farfurii.

Ceilalți trei erau deja acolo. Femeile îți luau imediat ochii, își dădu el seama în timp ce se apropia de masă: cu posturi și ținute elegante, atrăgătoare și sigure pe ele. Primeau priviri admirative de la ceilalți oameni din local. Se întrebă cât de mult din simțul estetic al mamei sale fusese împrumutat de la prietena ei aristocrată.

După ce comandară, Ethel le explică scopul vizitei.

– Mi-am pierdut locul în parlament în 1931, zise ea. Sper să îl recâștig la următoarele alegeri, dar între timp trebuie să îmi câștig cumva existența. Din fericire, Maud, tu m-ai învățat să fiu jurnalistă.

– Nu te-am învățat prea multe, replică Maud. Ai un talent înnăscut.

– Scriu o serie de articole despre naziști pentru *News Chronicle* și am contract să scriu o carte pentru un editor pe nume Victor Gollancz. L-am adus pe Lloyd pe post de translator – el studiază franceza și germana.

Lloyd remarcă zâmbetul ei plin de mândrie și se simți nevrednic de el.

– Abilitățile mele de translator nu au fost încă puse la încercare, rosti el. Până acum am întâlnit doar oameni ca dumneavoastră, care vorbesc o engleză fără cusur.

Lloyd comandă șnițel vienez, ceva ce nu văzuse niciodată în Anglia. I se păru delicios.

În timp ce mâncau, Walter îl întrebă:

– Nu ar trebui să fii acum la școală?

– Mama a zis că așa o să învăț mai repede germana, iar cei din conducerea școlii i-au dat dreptate.

– Ce-ar fi să vii să lucrezi pentru mine în Reichstag o vreme? Fără plată, mă tem, dar vei avea ocazia să vorbești în germană toată ziua.

Lloyd era încântat.

– Ar fi minunat! O oportunitate extraordinară!

– Asta dacă Ethel se poate lipsi de tine, adăugă Walter.

Ea zâmbi.

– Desigur, cu condiția să mi-l lași la dispoziție atunci când am nevoie de el.

– Firește.

Ethel se întinse peste masă și atinse mâna lui Walter. Era un gest intim și Lloyd realiză că legătura dintre cei trei era foarte strânsă.

– Ești foarte cumsecade, Walter, spuse ea.

– Nu. Doar că nu strică niciodată să ai un asistent tânăr și inteligent care să înțeleagă jocul politic.

Ethel zise:

– Nu sunt sigură că mai înțeleg cum funcționează jocul politic acum. Ce Dumnezeu se petrece în Germania?

Maud zise:

– Ne-am descurcat rezonabil pe la jumătatea anilor '20. Aveam un guvern democrat și o economie în plină creștere. Dar totul a fost dat peste cap de crahul de pe Wall Street, din 1929. Acum suntem adânciți în criză.

Glasul îi tremură de amărăciune.

– Sunt câte o sută de oameni care stau la coadă pentru un singur post. Mă uit la fețele lor. Sunt disperați. Nu știu cum le vor mai pune mâncare pe masă copiilor. Și apoi vin naziștii, care le oferă speranță, iar ei își zic: ce mai avem de pierdut?

Walter părea să creadă că ea exagerează. Pe un ton ceva mai vesel, el spuse:

– Vestea bună este că Hitler nu a reușit să atragă de partea sa majoritatea germanilor. La ultimele alegeri, naziștii au obținut doar o treime din voturi. Este drept că au devenit cel mai mare partid, dar din fericire guvernul lui Hitler este unul minoritar.

– De aceea a cerut organizarea unui nou scrutin, interveni Maud. Are nevoie de o majoritate calificată ca să transforme Germania în dictatura brutală pe care și-o dorește.

– Și o va obține? întrebă Ethel.

– Nu, replică Walter.

– Da, zise Maud.

Walter zise:

– Nu cred că poporul german va vota vreodată pentru instaurarea dictaturii.

– Însă alegerile nu vor fi corecte! exclamă Maud furioasă. Uite ce s-a întâmplat cu revista mea azi. Toți cei care-i critică pe naziști sunt în pericol. Și asta în timp ce propaganda lor este pretutindeni.

Lloyd spuse:

– Dar nu pare să le opună nimeni rezistență!

Şi-ar fi dorit să fi ajuns cu câteva minute mai devreme la sediul *Democratului* în acea dimineaţă, ca să fi pocnit câteva Cămăşi Brune. Îşi dădu seama că îşi încleştase pumnul şi se sili să-l descleşteze. Însă indignarea nu i se stinse.

– De ce nu atacă şi stângiştii sediile publicaţiilor naziste? zise el. Să simtă şi ei pe pielea lor cum este!

– Nu trebuie să răspundem la violenţă tot cu violenţă! rosti Maud cu emfază. Hitler abia aşteaptă un pretext ca să declare stare de necesitate, să suspende drepturile cetăţeneşti şi să-şi azvârle adversarii la închisoare. Glasul ei căpătă accente rugătoare: Trebuie să evităm cu orice chip să-i oferim acest pretext – indiferent cât de greu ar fi.

Terminară de mâncat. Restaurantul începu să se golească. Când se servi cafeaua, li se alătură patronul, vărul lui Walter, Robert von Ulrich, şi maestrul bucătar Jörg. Robert fusese diplomat în cadrul ambasadei austriece de la Londra înainte de Marele Război, în vremea în care Walter lucra la ambasada germană de acolo – şi se îndrăgostea de Maud.

Robert semăna cu Walter, dar era mult mai pedant în înfăţişare – avea un ac de aur la cravată, peceţi la lanţul ceasului şi părul gelat în exces. Jörg era mai tânăr, un bărbat blond cu trăsături delicate şi cu surâs voios. Cei doi fuseseră prizonieri de război în Rusia. Acum locuiau într-un apartament de deasupra restaurantului.

Depănară amintiri de la nunta lui Walter şi a lui Maud, organizată în mare taină în ajunul războiului. Nu avuseseră invitaţi, dar Robert şi Ethel fuseseră cavaler, respectiv domnişoară de onoare. Ethel zise:

– Am servit şampanie la hotel, apoi am sugerat cu tact că Robert şi cu mine vom pleca, iar Walter – ea îşi înăbuşi un chicot de râs –, Walter a spus: „Ah, dar credeam că vom lua cina împreună!"

Maud chicoti.

– Îţi închipui ce încântată am fost să aud asta!

Lloyd se uită în ceaşca de cafea, stânjenit. Avea 18 ani şi era încă virgin, aşa că aceste glume despre luna de miere îl cam stinghereau.

Pe un ton mai sobru, Ethel o întrebă pe Maud:

– Ai mai primit vreo veste de la Fitz?

Lloyd ştia că nunta secretă provocase o ruptură teribilă între Maud şi fratele ei, contele Fitzherbert. Fitz o dezmoştenise, pe motiv că nu îi ceruse lui, capul familiei, permisiunea de a se căsători.

Maud clătină din cap cu tristeţe.

– I-am scris când am fost în Londra, dar el a refuzat să mă vadă. L-am rănit în orgoliu când m-am căsătorit cu Walter fără să-i spun. Fratele meu este un om neiertător, mă tem.

Ethel achită nota. În Germania totul era ieftin, dacă aveai valută. Pe când se pregăteau să se ridice şi să plece, un necunoscut veni la masă şi, fără să-l

poftească nimeni, își trase un scaun. Era un bărbat vânjos, cu o mustăcioară pe fața rotundă. Purta o uniformă a Cămășilor Brune.

Robert rosti cu răceală:

– Cu ce vă pot ajuta, domnule?

– Sunt comisarul criminalist Thomas Macke. Apucă de braț un chelner care trecea pe-acolo și-i zise: Adu-mi o cafea.

Chelnerul îl privi întrebător pe Robert, care încuviință.

– Lucrez la secția politică a poliției prusace, continuă Macke. Sunt șeful serviciului de informații din Berlin.

Lloyd îi traduse toate acestea mamei sale, pe un ton coborât.

– Totuși, spuse Macke, aș dori să discut cu patronul restaurantului despre o chestiune personală.

Robert zise:

– Unde lucrați acum o lună?

Această întrebare neașteptată îl luă prin surprindere pe Macke, care replică imediat:

– La secția de poliție din Kreuzberg.

– Și cu ce vă ocupați acolo?

– Eram șeful arhivei. De ce întrebați?

Robert dădu din cap, de parcă s-ar fi așteptat la acest răspuns.

– Deci ați trecut de la funcția de arhivar la cea de șef al serviciului de informații din Berlin. Felicitări pentru această promovare rapidă. Se întoarse către Ethel și zise: Când Hitler a ajuns cancelar la sfârșitul lui ianuarie, lacheul lui, Hermann Göring, a preluat funcția de ministru de interne al Prusiei – devenind șeful celei mai mari forțe polițienești din lume. De atunci, Göring a concediat polițiști pe bandă, înlocuindu-i cu naziști. Se întoarse din nou spre Macke și zise sarcastic: Totuși, sunt convins că în cazul oaspetelui nostru surpriză promovarea s-a făcut strict pe merit.

Macke se înroși la față, dar își păstră cumpătul.

– După cum spuneam, doresc să vorbesc cu patronul despre ceva personal.

– Vă rog să reveniți mâine dimineață. Ora zece vă convine?

Macke ignoră această sugestie.

– Fratele meu lucrează și el în branșă, continuă el, neabătut.

– A! Poate că-l cunosc. Tot Macke îl cheamă? Ce fel de local are?

– Un local mic, pentru muncitorii din Friedrichshain.

– A... În acest caz este puțin probabil să îl fi întâlnit.

Lloyd nu era sigur că era indicat ca Robert să fie atât de arțăgos. Macke era bădăran și nu merita să fie tratat cumsecade, însă probabil că îi putea face multe neplăceri.

Macke continuă:

– Fratele meu ar dori să cumpere acest restaurant.

– A, deci fratele dumneavoastră ar vrea să urce pe scara socială urmându-vă exemplul.

– Suntem dispuşi să vă oferim douăzeci de mii de mărci, sumă achitată pe parcursul a doi ani.

Pe Jörg îl bufni râsul.

Robert zise:

– Daţi-mi voie să vă explic ceva, domnule comisar. Eu sunt conte austriac. Acum douăzeci de ani, aveam un castel şi un domeniu întins în Ungaria, unde locuiau mama şi sora mea. Mi-am pierdut în război familia, castelul, pământul şi ţara, care a fost... miniaturizată.

Tonul său de sarcasm amuzat se evaporase, iar vocea îi tremura acum de emoţie.

– Când am venit în Berlin, nu aveam decât adresa vărului meu, Walter von Ulrich. Cu toate acestea, am izbutit să deschid acest restaurant. Înghiţi în sec şi adăugă: Este tot ce am pe lume.

Făcu o pauză, apoi sorbi din cafea. Toţi cei de la masă amuţiseră. Îşi veni în fire, recăpătându-şi parţial tonul superior din glas.

– Chiar dacă mi-aţi oferi o sumă generoasă – ceea ce nu este cazul –, tot v-aş refuza, căci ar fi ca şi cum mi-aş vinde întreaga viaţă. Nu vreau să credeţi că sunt nepoliticos, deşi dumneavoastră aţi dat dovadă de lipsă de tact. Însă restaurantul meu nu este de vânzare, indiferent de preţ. Se ridică în picioare, întinzându-i mâna: Noapte bună, domnule comisar Macke.

Macke îi strânse mâna în mod mecanic, apoi păru să regrete gestul. Se ridică şi el, foarte supărat. Chipul său buhăit se învineţise.

– Mai vorbim noi, rosti el, apoi plecă.

– Ce ţărănoi, pufni Jörg.

Walter i se adresă lui Ethel:

– Vezi cu ce avem noi de-a face? Doar pentru că poartă acea uniformă, crede că poate face orice vrea!

Pe Lloyd îl deranjase cel mai mult încrederea lui Macke. Omul păruse convins că poate cumpăra restaurantul indiferent ce preţ ar fi oferit. Tratase refuzul lui Robert ca pe o simplă amânare temporară. Oare naziştii erau deja chiar atât de puternici?

Asta era ceea ce îşi doreau Oswald Mosley şi fasciştii lui din Marea Britanie – o ţară în care domnia legii să fie înlocuită de intimidare şi forţa pumnului. Cum puteau oamenii să fie atât de bătuţi în cap?

Îşi puseră hainele şi pălăriile şi îşi luară rămas-bun de la Robert şi Jörg. De îndată ce ieşiră afară, Lloyd simţi miros de fum – nu de ţigară, ci altceva,

diferit. Cei patru urcară în maşina lui Walter, un BMW Dixi 3/15, despre care Lloyd ştia că era de fapt un Austin Seven produs în Germania.

În timp ce traversau parcul Tiergarten, două maşini de pompieri îi depăşiră, cu sirenele pornite.

– Mă întreb unde arde, spuse Walter.

O clipă mai târziu, văzură vâlvătaia flăcărilor strălucind printre copaci. Maud zise:

– Pare să fie în apropierea Reichstagului.

Tonul lui Walter se schimbă.

– Ar fi bine să vedem despre ce-i vorba, rosti el îngrijorat, cotind brusc.

Mirosul de fum se înteţi. Lloyd vedea flăcările înălţându-se spre cer, deasupra copacilor.

– Este un foc mare, remarcă el.

Ieşiră din parc prin Königs Platz, piaţeta spaţioasă dintre clădirea Reichstagului şi Opera Kroll. Reichstagul era în flăcări. Lumini roşii şi galbene dansau în spatele şirurilor de ferestre în stil clasic. Flăcări şi fum ieşeau prin cupola centrală.

– O, nu! exclamă Walter, iar Lloyd auzi deznădejdea din glasul lui. O, Dumnezeule mare, nu!

Opri maşina şi coborâră cu toţii.

– Este o catastrofă, murmură Walter.

Ethel zise:

– O clădire atât de frumoasă şi de veche...

– Nu clădirea este importantă, replică Walter, surprinzându-i. Democraţia noastră arde acolo.

O mică mulţime urmărea acest spectacol grotesc de la vreo cincizeci de metri. În faţa clădirii, maşinile de pompieri erau înşirate una lângă alta, cu furtunurile îndreptate deja asupra flăcărilor şi cu apa ţâşnind prin geamurile sparte. Câţiva poliţişti stăteau prin preajmă, cu mâinile în sân. Walter i se adresă unuia dintre ei:

– Sunt deputat în Reichstag. Când a izbucnit incendiul?

– Acum o oră, răspunse poliţistul. L-am prins pe unul dintre făptaşi – individul nu mai avea decât pantalonii pe el! Şi-a folosit hainele ca să aprindă focul.

– Ar trebui să puneţi un cordon, rosti Walter autoritar. Să ţineţi lumea la distanţă.

– Am înţeles, să trăiţi, zise poliţistul, apoi plecă.

Lloyd se furişă pe lângă ei şi se apropie de clădire. Pompierii începuseră să preia controlul asupra situaţiei: erau mai puţine flăcări acum şi mai mult fum. Trecu pe lângă maşinile de pompieri şi se apropie de o fereastră. Nu

părea foarte periculos şi, oricum, curiozitatea îi copleşise instinctul de conservare – cum se întâmpla de obicei.

Se uită pe geam şi văzu că pagubele erau majore: pereţii şi tavanul se prăbuşiseră în grămezi de moloz. În afară de pompieri, observă şi civili – probabil oficiali ai Reichstagului – păşind prin moloz ca să estimeze pagubele. Lloyd se duse la intrare şi urcă treptele.

Două Mercedesuri negre opriră în trombă exact când poliţia întindea cordonul de siguranţă. Lloyd se uită spre ele cu interes. Din cea de-a doua maşină coborî un bărbat într-un trenci deschis la culoare şi cu o pălărie neagră şi moale pe cap. Avea o mustaţă îngustă sub nas. Lloyd îşi dădu seama că îl avea în faţă pe noul cancelar, Adolf Hitler.

În spatele lui Hitler venea un bărbat mai înalt, purtând uniforma neagră a Schutzstaffelului, SS-ul, garda lui de corp. După ei apăru şchiopătând şi şeful propagandei, omul care manifesta o ură viscerală faţă de evrei – Joseph Goebbels. Lloyd îi recunoscu din fotografiile apărute în ziare. Era atât de fascinat să-i vadă de-aproape, încât uită să fie înspăimântat.

Hitler urcă treptele două câte două, îndreptându-se direct spre Lloyd. Dintr-un impuls, Lloyd împinse uşa mare şi o ţinu deschisă pentru cancelar. Înclinând uşor capul către el, Hitler intră în clădire, urmat de anturajul său.

Lloyd li se alătură. Nimeni nu i se adresă. Oamenii lui Hitler păreau să creadă că el făcea parte din angajaţii Reichstagului.

În aer plutea o duhoare oribilă de cenuşă udă. Hitler şi oamenii lui păşiră peste bârnele carbonizate şi peste furtunurile de apă, călcând în bălţoace mocirloase. În holul de la intrare stătea Hermann Göring, cu o haină din blană de cămilă acoperindu-i burta uriaşă şi cu bereta răsucită la vârf, în stilul Potsdam. Acesta era omul care infiltra naziştii în rândurile poliţiei, se gândi Lloyd, amintindu-şi conversaţia de la restaurant.

Când Göring îl zări pe Hitler, zbieră:

– Iată cum începe rebeliunea comuniştilor! Ne vor lovi imediat! Nu trebuie să pierdem nicio clipă!

Lloyd se simţea ciudat, de parcă ar fi fost în publicul unui teatru, iar aceşti oameni puternici ar fi fost interpretaţi de actori.

Hitler avu o reacţie şi mai teatrală decât Göring.

– Nu vom mai avea pic de milă acum! zbieră el; părea să se adreseze unui stadion. Toţi cei care ne vor sta în cale vor fi nimiciţi.

Tremura în timp ce vorbea, iar furia mocnea în sinea lui.

– Toţi funcţionarii comunişti vor fi împuşcaţi oriunde vor fi găsiţi. Deputaţii comunişti din Reichstag trebuie spânzuraţi chiar în această noapte.

Însă în felul în care o spunea era ceva artificial. Ura lui Hitler părea reală, dar izbucnirea sa era un spectacol, pus în scenă pentru cei dimprejur – atât

pentru oamenii săi, cât şi pentru restul lumii. Era un actor pătruns de emoţii autentice, pe care le amplifica pentru public. Şi funcţiona, observă Lloyd – toţi cei aflaţi în apropiere îl urmăreau vrăjiţi.

Göring zise:

– Führer, acesta este şeful poliţiei politice, Rudolf Diels. Făcu semn spre un bărbat slab şi brunet de lângă el şi adăugă: L-a arestat deja pe unul dintre făptaşi.

Diels nu era deloc isteric. El rosti cu foarte mult calm:

– Marinus van der Lubbe, un muncitor olandez în construcţii.

– Şi comunist pe deasupra! adăugă Göring triumfător.

Diels spuse:

– Exclus din Partidul Comunist din Olanda pentru incendieri.

– Eram sigur! pufni Hitler.

Lloyd pricepu că Hitler era hotărât să dea vina pe comunişti, indiferent de fapte.

Diels rosti cu deferenţă:

– Primul interogatoriu indică faptul că omul este nebun de legat şi că a acţionat de unul singur.

– Imposibil! strigă Hitler. Este o acţiune premeditată cu mult timp înainte. Însă au calculat greşit! Ei nu înţeleg că poporul este de partea noastră.

Göring se întoarse spre Diels şi zise:

– Poliţia va intra în stare de urgenţă din acest moment, spuse el. Avem liste cu comunişti – deputaţi din Reichstag, reprezentanţi aleşi în consiliile locale, organizatori şi activişti de partid. Arestaţi-i pe toţi – chiar în noaptea asta! Folosiţi armele din dotare fără cruţare. Interogaţi-i fără milă.

– Am înţeles, domnule ministru, încuviinţă Diels.

Lloyd îşi dădu seama că Walter avusese motive întemeiate de îngrijorare. Acesta era pretextul pe care naziştii îl căutau. Nu aveau de gând să-i asculte pe cei care spuneau că incendiul fusese provocat de un nebun care acţionase pe cont propriu. Marşau pe ideea unui complot comunist ca să poată institui starea de necesitate.

Göring se uită scârbit la noroiul de pe pantofii săi.

– Locuinţa mea oficială se află la câteva minute distanţă, dar – din fericire – nu a fost afectată de incendiu, Führer, rosti el. Poate că ar fi mai bine să mergem acolo!

– Da. Avem multe de discutat.

Lloyd le ţinu uşa deschisă şi ei ieşiră din clădire. După ce se urcară în maşini şi plecară, el trecu peste cordonul poliţiei şi se întoarse la mama lui şi la soţii von Ulrich.

Ethel zise:

– Lloyd! Unde-ai fost? Am fost teribil de îngrijorată!
– Am intrat în clădire, zise el.
– Poftim? Cum?
– Nu m-a oprit nimeni. Domneşte haosul şi e o zăpăceală generală.
Mama lui îşi ridică mâinile spre cer.
– Nu îşi dă seama deloc de primejdii, oftă ea.
– L-am întâlnit pe Adolf Hitler.
Walter întrebă:
– Ce-a zis?
– Dă vina pe comunişti pentru incendiu. Va urma o epurare.
– Doamne fereşte! exclamă Walter.

(iii)

Pe Thomas Macke încă îl ustura sarcasmul lui Robert von Ulrich. „Fratele dumneavoastră vrea să urce pe scara socială urmându-vă exemplul", zisese von Ulrich. Macke îşi dorea să-i fi trecut prin cap să-i răspundă: „Şi ce-i rău în asta? Nu suntem cu nimic mai prejos decât tine, fante încrezut ce eşti!" Acum voia să se răzbune. Însă avu câteva zile mult prea ocupate ca să poată face ceva în această privinţă.

Sediul poliţiei secrete prusace se afla într-o clădire mare şi elegantă, în stil clasic, la numărul 8 de pe Prinz Albrecht Strasse, în cartierul guvernamental. Macke se simţea mândru de fiecare dată când intra pe uşă.

Era o agitaţie nemaipomenită. Patru mii de comunişti fuseseră arestaţi în decurs de 24 de ore de la incendierea Reichstagului, iar alţii erau săltaţi în fiecare oră. Germania era curăţată de o molimă şi lui Macke deja i se părea mai respirabil aerul Berlinului.

Însă dosarele poliţiei nu erau actualizate. Între timp, unele persoane îşi schimbaseră domiciliul, trecuseră mai multe rânduri de alegeri, bătrânii muriseră şi tinerii le luaseră locul. Macke era şeful unui grup însărcinat cu actualizarea datelor, prin descoperirea noilor nume şi adrese.

Se pricepea la asta. Îi plăceau cataloagele, registrele de adrese, hărţile cu străzi, secţiunile decupate din ziare, orice soi de listă. Talentele sale nu fuseseră preţuite la secţia din Kreuzberg, unde munca de criminalist se rezuma la bătutul suspecţilor până când aceştia începeau să dezvăluie nume. Spera să fie ceva mai apreciat aici.

Nu că ar fi avut vreo problemă cu bătaia suspecţilor. În biroul său din spatele clădirii, putea auzi ţipetele femeilor şi ale bărbaţilor torturaţi la subsol, dar asta nu îl deranja. Erau trădători, agenţi subversivi şi revoluţionari.

Aduseseră Germania în pragul colapsului cu grevele lor şi ar fi provocat şi mai mult rău dacă li se oferea prilejul. Nu simţea nicio urmă de compasiune pentru ei. Îşi dorea doar ca şi Robert von Ulrich să se afle printre ei, gemând de durere şi cerşind îndurare.

Abia în seara de joi, 2 martie, la opt seara, izbuti să îl verifice pe Robert.

Îşi trimise echipa acasă şi îi duse un vraf de liste actualizate şefului său, inspectorul de criminalistică Kringelein, la etaj. Apoi se întoarse la dosare. Nu se grăbea să plece acasă. Locuia singur. Soţia lui, o femeie nedisciplinată, fugise cu un ospătar de la restaurantul fratelui său, spunând că voia să fie liberă. Nu aveau copii.

Începu să frunzărească dosarele.

Aflase deja că Robert von Ulrich intrase în Partidul Nazist în 1923 şi plecase din acesta doi ani mai târziu. Asta nu însemna mare lucru. Macke avea nevoie de mai multe elemente.

Sistemul de îndosariere nu era atât de logic pe cât şi-ar fi dorit. Una peste alta, era dezamăgit de poliţia prusacă. Se zvonea că şi Göring era la fel de nemulţumit şi că plănuia să desprindă departamentul politic şi pe cel de informaţii din forţele regulate, pentru a constitui o poliţie secretă mai eficientă. Lui Macke i se părea o idee bună.

Între timp, nu reuşi să îl găsească pe Robert von Ulrich în dosarele obişnuite. Poate că nu era neapărat un semn de ineficienţă. Poate că omul nu greşise cu nimic. Fiind conte austriac, era puţin probabil să fie comunist sau evreu. Aparent, cel mai mare păcat al lui era faptul că vărul său, Walter, era un social-democrat. Iar asta nu era o infracţiune... cel puţin nu încă.

Macke realiză acum că ar fi trebuit să facă verificările înainte să îl abordeze pe individ. Însă el se aruncase cu capul înainte, fără să aibă informaţii complete. Ar fi trebuit să-şi dea seama că era o greşeală. Drept urmare, fusese nevoit să îndure condescendenţa şi sarcasmul insului. Fusese umilit. Dar avea de gând să i-o plătească.

Începu să caute prin secţiunea de „diverse" dintr-un fişet prăfuit din spatele camerei. Numele von Ulrich nu apărea nici aici, însă lipsea un document. Conform listei agăţate pe uşa fişetului, ar fi trebuit să se afle acolo şi un dosar de 117 pagini, intitulat „Stabilimente de moravuri uşoare". După nume, părea să fie o listă cu cluburile de noapte din Berlin. Macke intuia motivul pentru care nu se afla acolo. Probabil că fusese folosit recent: toate localurile de noapte mai decadente fuseseră închise atunci când Hitler devenise cancelar.

Macke urcă din nou la etaj. Kringelein îi punea la curent pe poliţiştii care urmau să descindă la adresele actualizate ale comuniştilor şi ale aliaţilor acestora, pe care i le furnizase Macke.

Acesta nu ezită să-şi întrerupă şeful. Kringelein nu era nazist, drept pentru care se temea să se ia de un membru al Batalioanelor de Asalt. Macke zise:

– Caut dosarul cu „Stabilimente de moravuri uşoare".

Kringelein păru iritat, dar nu protestă.

– E pe masa de acolo, zise el. Poţi să-l iei.

Macke luă dosarul şi se întoarse în biroul său.

Ancheta data din urmă cu cinci ani. În dosar erau prezentate cluburile deschise la vremea respectivă şi activităţile care se desfăşurau acolo: jocuri de noroc, expunere indecentă, prostituţie, trafic de droguri, homosexualitate şi alte destrăbălări. În dosar apăreau numele patronilor şi ale investitorilor, ale membrilor şi ale angajaţilor din cluburi. Macke citi cu răbdare fiecare nume în parte: poate că Robert von Ulrich era vreun dependent de droguri sau vreun client al târfelor.

Berlinul era celebru pentru cluburile sale de homosexuali. Macke ajunse la secţiunea dedicată clubului *Condurul roz,* unde bărbaţii dansau cu alţi bărbaţi şi pe scenă cântau travestiţi. Uneori, munca sa era de-a dreptul dezgustătoare, se gândi el.

Urmări cu degetul lista de membri şi îl găsi acolo pe Robert von Ulrich. Scăpă un oftat de satisfacţie. Apoi se uită mai jos şi văzu şi numele lui Jörg Schleicher.

– Măi să fie, făcu el. Ia să vedem cât de sarcastic mai eşti acum.

(iv)

Când se revăzură, Lloyd observă că Walter şi Maud erau mai furioşi... şi mai speriaţi.

Asta se întâmplă în sâmbăta următoare, pe 4 martie, în ajunul alegerilor. Lloyd şi Ethel plănuiau să participe la un miting al Partidului Social Democrat, organizat de Walter, şi se duseră acasă la familia von Ulrich, în Mitte, ca să servească prânzul înainte.

Era o casă din secolul al XIX-lea, cu încăperi spaţioase şi ferestre mari, deşi mobilierul era destul de învechit. Prânzul fu simplu – cotlete de porc cu cartofi şi varză –, dar vinul servit era de calitate. Walter şi Maud vorbeau de parcă ar fi fost săraci – şi nu încăpea îndoială că duceau o viaţă mai modestă decât cea a părinţilor lor –, însă în niciun caz nu mureau de foame.

Dar erau înspăimântaţi.

Hitler izbutise să-l convingă pe bătrânul preşedinte al Germaniei, Paul von Hindenburg, să aprobe Decretul cu privire la Incendierea Reichstagului, care le conferea naziştilor autoritatea de a face ceea ce făceau deja, şi anume de a-şi bate şi de a-şi tortura adversarii politici.

– Au fost arestaţi douăzeci de mii de oameni de luni-seară până acum! rosti Walter cu glas tremurat. Nu doar comunişti, ci şi oameni pe care naziştii îi etichetează drept „simpatizanţi comunişti".

– Iar în această categorie intră toţi cei care nu le convin, explică Maud.

Ethel zise:

– Şi cum se mai pot organiza alegeri democratice în aceste condiţii?

– Trebuie să facem tot ce ţine de noi, spuse Walter. Dacă nu facem deloc campanie, îi vom ajuta şi mai mult pe nazişti.

Lloyd interveni impetuos:

– Când veţi înceta să acceptaţi această situaţie? Când veţi riposta? Încă mai credeţi că este o greşeală să răspunzi la violenţă cu violenţă?

– Categoric, zise Maud. Rezistenţa paşnică este singura noastră speranţă.

Walter rosti:

– Partidul Social Democrat are o aripă paramilitară, Reichsbanner, dar este slabă. Un mic grup de social-democraţi au susţinut ideea unei reacţii violente faţă de nazişti, dar moţiunea lor a fost respinsă prin vot.

Maud zise:

– Lloyd, nu uita că naziştii au poliţia şi armata de partea lor.

Walter îşi privi ceasul de buzunar.

– Trebuie să plecăm.

Maud rosti brusc:

– Walter, ce-ar fi să contramandezi mitingul?

El o privi surprins.

– Am vândut deja 700 de bilete.

– Of, dă-le încolo de bilete, pufni Maud. Îmi fac griji pentru tine.

– Nu este cazul. Distribuirea locurilor s-a făcut cu atenţie, deci nu ar trebui să fie scandalagii în sală.

Lloyd nu era prea sigur că Walter era convins de ceea ce spunea.

Walter continuă:

– În orice caz, nu-i pot lăsa de izbelişte pe oamenii care sunt încă dispuşi să participe la un miting politic democratic. Ei sunt ultima noastră speranţă.

– Ai dreptate, recunoscu Maud. Se uită la Ethel şi spuse: Poate că ar trebui să rămâneţi acasă, tu şi cu Lloyd. Este periculos, indiferent ce ar spune Walter; şi nici nu este ţara voastră, la urma urmei.

– Socialismul este internaţional, replică Ethel cu dârzenie. Îţi apreciez îngrijorarea, dar am venit aici ca să observ îndeaproape politica germană şi nu am de gând să ratez asta.

– Fie. Dar copiii nu vin cu noi, zise Maud.

Erik spuse:

– Nici nu voiam să vin.

Carla părea dezamăgită, dar nu scoase nicio vorbă.

Walter, Maud, Ethel şi Lloyd urcară în mica maşină a lui Walter. Lloyd era neliniştit, dar şi nerăbdător. Urma să aibă o perspectivă asupra politicii mult superioare celei a prietenilor săi de-acasă. Şi, dacă se ajungea la bătaie, el unul nu se temea.

Porniră spre est, traversând Alexander Platz şi intrând într-un cartier cu case sărăcăcioase şi prăvălii micuţe, unele dintre acestea având firma scrisă în ebraică. Partidul Social Democrat era un partid muncitoresc, dar, la fel ca Partidul Laburist din Marea Britanie, avea şi câţiva susţinători înstăriţi. Walter von Ulrich făcea parte dintr-o minoritate selectă.

Maşina parcă în faţa unei marchize pe care scria „Teatrul Popular". În faţa clădirii deja se formase o coadă. Walter se duse la uşă, făcând cu mâna către mulţime, iar oamenii îl aclamară. Lloyd şi ceilalţi îl urmară înăuntru.

Walter dădu mâna cu un tânăr sobru având vreo 18 ani.

– Acesta este Wilhelm Frunze, secretarul filialei locale a partidului nostru.

Frunze era unul dintre acei băieţi care păreau să se fi născut deja maturi. Purta un sacou cu buzunare ce nu mai era la modă de cel puţin zece ani.

Frunze îi arătă lui Walter cum puteau fi blocate pe dinăuntru uşile teatrului.

– După ce se vor aşeza toţi la locurile lor, vom încuia uşa, ca să nu poată intra niciun instigator, explică el.

– Foarte bine, spuse Walter. Bine gândit.

Frunze îi conduse în sală. Walter urcă pe scenă şi se salută cu ceilalţi candidaţi aflaţi deja acolo. Spectatorii începură să intre şi să-şi ocupe locurile. Frunze îi duse pe Maud, pe Ethel şi pe Lloyd la locurile lor rezervate, din primul rând.

Doi băieţi se apropiară de ei. Cel mai tânăr, care părea să aibă vreo 14 ani, dar era mai înalt decât Lloyd, o salută pe Maud cu foarte mare politeţe şi se înclină uşor. Maud se întoarse spre Ethel şi zise:

– El este Werner Franck, fiul prietenei mele, Monika. Apoi i se adresă lui Werner: Tatăl tău ştie că eşti aici?

– Da – mi-a spus că ar trebui să văd cu ochii mei ce-i social-democraţia.

– Este foarte destupat la minte pentru un nazist.

Lui Lloyd i se păru o replică puţin cam aspră pentru un băiat de 14 ani, dar Werner îi dădu un răspuns pe măsură:

– Tatăl meu nu crede cu adevărat în nazism, dar consideră că Hitler este bun pentru afacerile germane.

Wilhelm Frunze rosti cu indignare:

– Cum poate fi bine pentru afaceri să azvârli mii de oameni la închisoare? Chiar lăsând la o parte nedreptatea în sine, asta înseamnă că ei nu mai pot munci!

Werner spuse:

– Sunt de acord cu dumneavoastră Şi totuşi, acţiunea punitivă întreprinsă de Hitler se bucură de sprijin în rândul populaţiei.

– Oamenii cred că sunt salvaţi de o revoluţie bolşevică, zise Frunze. Presa nazistă i-a convins că li se pregătea o campanie comunistă de crime, incendieri şi otrăviri în toate oraşele şi satele.

Băiatul de lângă Werner, ceva mai scund, dar mai în vârstă decât acesta, interveni în discuţie:

– Însă cei care îi bagă pe oameni în beciuri şi îi rup în bătaie sunt Cămăşile Brune, nu comuniştii.

Vorbea germana fluent, cu un uşor accent, pe care Lloyd nu îl recunoştea.

Werner zise:

– Îmi cer scuze, am uitat să vi-l prezint pe Vladimir Peshkov. Este coleg cu mine la Academia din Berlin şi toată lumea îi spune Volodea.

Lloyd se ridică şi dădu mâna cu el. Volodea, un tânăr remarcabil, cu ochi albaştri şi sinceri, era cam de-o seamă cu Lloyd.

Frunze rosti:

– Îl ştiu pe Volodea Peshkov. Şi eu sunt elev la Academia din Berlin.

Volodea spuse:

– Wilhelm Frunze este geniul şcolii – are cele mai bune note la fizică, chimie şi matematică.

– Aşa este, confirmă Werner.

Maud îl scrută cu privirea pe Volodea şi întrebă:

– Peshkov? Eşti fiul lui Grigori?

– Întocmai, Frau von Ulrich. El este ataşat militar la ambasada sovietică.

Deci, Volodea era rus. „Vorbeşte germana fără efort", se gândi Lloyd cu o urmă de invidie. Fără îndoială că acest lucru se datora faptului că locuia acolo.

– Îi cunosc bine pe părinţii tăi, îi zise Maud lui Volodea.

Ea îi cunoştea pe toţi diplomaţii din Berlin, îşi dăduse seama Lloyd. Era indispensabil pentru meseria ei.

Frunze se uită la ceas şi spuse:

– E timpul să începem.

Urcă pe scenă şi ceru să se facă linişte.

Publicul din sală amuţi.

Frunze anunţă că toţi candidaţii vor ţine discursuri şi vor răspunde la întrebări din public. Numai membrii Partidului Social Democrat primiseră bilete, adăugă el, şi uşile erau închise acum, aşa că puteau vorbi liber, ştiind că se află printre prieteni.

Era ca şi cum ar fi fost membri ai unei societăţi secrete, se gândi Lloyd. Nu era deloc ideea lui de democraţie.

Walter luă cuvântul primul. Nu era demagog, remarcă Lloyd. Nu apela la înfloriturі retorice. Dar îşi măgulea publicul, spunându-le că erau oameni inteligenţi şi bine informaţi, care înţelegeau complexitatea chestiunilor politice.

Apucase să vorbească doar câteva minute când o Cămaşă Brună urcă pe scenă.

Lloyd înjură în barbă. Pe unde intrase? Venise din lateral: cineva îi deschisese uşa care dădea spre scenă.

Individul era o brută mătăhăloasă, cu o tunsoare soldăţească. Se duse în faţa publicului şi răcni:

– Aceasta este o întrunire cu caracter subversiv. Comuniştii şi agenţii subversivi nu sunt bine-veniţi în Germania zilelor noastre. Întrunirea se suspendă.

Aroganţa bărbatului îl revoltă pe Lloyd. Şi-ar fi dorit să-l poată înfrunta în ringul de box pe mojicul acela.

Wilhelm Frunze sări în picioare, se postă în faţa intrusului şi zbieră furios:

– Ieşi afară, derbedeule!

Bărbatul îl îmbrânci cu putere. Frunze se clătină pe picioare, împleticindu-se, apoi căzu pe spate. Oamenii din public se ridicară în picioare, unii protestând mânios, alţii ţipând înfricoşaţi. Alte Cămăşi Brune apărură din lateral. Lloyd realiză deznădăjduit că ticăloşii planificaseră totul cu grijă.

Bărbatul care îl îmbrâncise pe Frunze urlă: „Afară!" Ceilalţi membri SA începură să răcnească şi ei: „Afară! Afară! Afară!" Erau vreo douăzeci acum şi apăreau din ce în ce mai mulţi. Unii aveau bastoane de poliţie sau bâte improvizate. Lloyd văzu o crosă de hochei, un baros de lemn, chiar şi un picior de scaun.

Începură să se plimbe de-a lungul scenei, rânjind fioros şi fluturându-şi armele în timp ce scandau, iar Lloyd nu avu nicio îndoială că abia aşteptau să ia lumea la bătaie.

Sări imediat în picioare. Fără să conştientizeze asta, el, Werner şi Volodea formaseră un cordon protector în faţa lui Ethel şi a lui Maud. Jumătate din public încerca să plece, iar cealaltă jumătate îşi agita pumnii spre intruşi, ţipând la aceştia. Cei care încercau să iasă îi îmbrânceau pe ceilalţi şi izbucniră mici încăierări. Multe dintre femei plângeau.

Pe scenă, Walter se agăţă de pupitru şi strigă:

– Vă rog să vă păstraţi calmul! Nu este cazul să ne agităm!

Majoritatea oamenilor nu-l puteau auzi, iar ceilalţi îl ignorară.

Cămăşile Brune începură să coboare de pe scenă şi să se infiltreze în public. Lloyd o apucă pe mama sa de braţ, iar Werner făcu acelaşi lucru cu Maud. Se îndreptară în grup spre cea mai apropiată ieşire. Însă toate uşile

erau deja blocate de pâlcuri de oameni panicați care încercau să plece. Asta nu prea părea să conteze pentru membrii SA, care zbierau în continuare, cerându-le oamenilor să iasă.

Atacatorii erau destul de bine făcuți, în vreme ce în public erau inclusiv femei și bătrâni. Lloyd ar fi vrut să riposteze, dar știa că nu ar fi o idee bună.

Un bărbat cu o cască de oțel din Marele Război îl îmbrânci pe Lloyd, iar acesta se împiedică și se ciocni de mama sa. Rezistă tentației de a se întoarce și de a-l confrunta pe individ. Prioritatea lui era să-și protejeze mama.

Un băiat pistruiat cu un baston în mână îl împinse pe Werner cu putere, răcnind: „Afară, afară!" Werner se răsuci rapid și făcu un pas spre el. „Nu mă atinge, porc de fascist ce ești", rosti el. Membrul SA se opri brusc, speriat, de parcă nu s-ar fi așteptat să i se opună rezistență.

Werner îi întoarse spatele, concentrându-se – la fel ca Lloyd – în a le pune la adăpost pe cele două femei. Însă matahala auzise schimbul de replici și zbieră: „Pe cine faci tu porc?" Se năpusti asupra lui Werner, lovindu-l în ceafă cu pumnul. Lovitura sa nu fu foarte precisă, atingându-l doar ușor pe băiat, însă acesta strigă și se împiedică.

Volodea se băgă între ei și îi dădu individului doi pumni în față. Lloyd îi admiră loviturile rapide, dar se concentră din nou asupra misiunii sale. Peste câteva secunde, cei patru ajunseră la ușă. Lloyd și Werner izbutiră să le scoată pe femei în foaierul teatrului. Aici, unde nu mai erau Cămăși Brune, îmbulzeala nu mai era la fel de mare și nici nu mai erau incidente violente.

Văzând că femeile sunt în siguranță, Lloyd și Werner aruncară o privire înapoi în sală.

Volodea se lupta cu mult curaj cu matahala, dar avea probleme. Îl tot pocnea în față și în corp pe bărbat, însă loviturile sale nu aveau efectul scontat, iar bărbatul își scutura capul ca și cum l-ar fi deranjat o gânganie. Deși era greoi, individul reuși să-l lovească pe Volodea în piept și apoi în cap, iar băiatul începu să se clatine pe picioare. Tipul își trase pumnul în spate, pregătindu-și lovitura de grație. Lloyd se temu că aceasta ar fi putut fi fatală pentru Volodea.

Și-atunci sări de pe scenă și ateriză în cârca bărbatului. Lui Lloyd îi veni să-l aclame. Se prăbușiră împreună la pământ, dând din mâini și din picioare, iar Volodea scăpă pentru moment.

Băiatul pistruiat care îl îmbrâncise pe Werner îi hărțuia acum pe oamenii care încercau să plece, lovindu-i peste cap și peste spate cu bastonul.

– Laș netrebnic ce ești! zbieră Lloyd, făcând un pas în față.

Însă Werner i-o luă înainte. Îl dădu pe Lloyd la o parte și înșfăcă bastonul, încercând să îl smulgă din mâinile tânărului.

Individul mai în vârstă cu casca de oțel se băgă și el și îl lovi pe Werner cu o coadă de târnăcop. Lloyd făcu un pas în față și îl lovi pe bărbat cu o directă de dreapta. Lovitura își atinse ținta, nimerindu-l în ochiul stâng.

Însă omul era veteran de război şi nu se lăsă cu una, cu două. Se răsuci şi se năpusti asupra lui Lloyd cu bâta sa. Lloyd făcu o eschivă, ferindu-se cu uşurinţă, şi îl mai pocni de două ori. Îl nimeri în aceeaşi zonă, din apropierea ochiului, crăpându-i pielea. Însă casca îi proteja omului capul şi Lloyd nu putea să îi dea un croşeu de stânga, lovitura sa letală. Se feri din nou de coada de târnăcop şi îl pocni iar în faţă, făcându-l pe bărbat să se dea înapoi, cu sângele şiroindu-i din pomeţi şi din arcade.

Lloyd se uită împrejur. Văzu că social-democraţii începuseră să riposteze şi asta îi provocă o plăcere sălbatică. Cea mai mare parte a publicului ieşise deja pe uşi, iar în sală rămăseseră în special tinerii, care se căţărau pe scaune pentru a ajunge la Cămăşile Brune – erau câteva zeci.

Lloyd simţi cum îl loveşte ceva tare în ceafă. Durerea îl făcu să urle. Se răsuci şi dădu cu ochii de un băiat de-o seamă cu el, care ţinea în mâini o scândură, pregătindu-se să-l lovească din nou. Lloyd se apropie de el şi îl lovi cu putere în stomac de două ori, mai întâi cu dreapta, apoi cu stânga. Băiatul rămase fără aer şi scăpă lemnul din mână. Lloyd îi dădu un upercut în bărbie şi băiatul căzu lat la podea.

Lloyd îşi masă ceafa – îl durea al naibii de tare, dar nu îi dăduse sângele. Văzu că i se zdrelise pielea degetelor. Se aplecă şi ridică scândura scăpată de băiat.

Când se uită din nou împrejur, constată încântat că o parte dintre Cămăşile Brune se retrăgeau, căţărându-se pe scenă şi dispărând în lateral, căutând să iasă probabil pe aceeaşi uşă pe care intraseră în sală.

Matahala care dăduse tonul era la podea, gemând şi ţinându-se de genunchi de parcă şi-ar fi dislocat ceva. Wilhelm Frunze se afla deasupra lui, lovindu-l cu o lopată de lemn şi urlând exact cuvintele cu care bărbatul provocase întreaga răzmeriţă: „Nu! Sunteţi! Bine-veniţi! În! Germania! Zilelor! Noastre!" Neajutorat, individul încerca să fugă ca să scape de lovituri, dar Frunze îl urmări până când alţi doi membri SA îl apucară de braţe pe bărbat şi îl târâră la adăpost. Frunze îi lăsă să plece.

„Chiar i-am bătut? se gândi Lloyd tot mai entuziasmat. Poate că i-am bătut!"

Câţiva dintre tineri îi fugăriră pe adversari până pe scenă, dar se opriră acolo, mulţumindu-se să le strige insulte în timp ce Cămăşile Brune se făceau nevăzute.

Lloyd se uită la ceilalţi. Volodea avea faţa umflată şi un ochi închis. Haina lui Werner era ruptă, cu o bucată mare de material atârnând pe jos. Walter stătea pe rândul din faţă, gâfâind şi masându-şi cotul, însă zâmbitor. Frunze azvârli lopata din mâini până în rândurile goale din spatele sălii.

Werner, care avea doar 14 ani, exulta.

– Le-am arătat noi, nu-i aşa?

Lloyd rânji.

– Da, le-am arătat noi.

Volodea îl luă pe Frunze pe după gât.

– Nu-i rău pentru nişte şcolari, nu?

Walter zise:

– Dar ne-au întrerupt mitingul.

Tinerii îl priviră ofuscaţi, pentru încercarea de a le umbri momentul de glorie.

Walter părea mânios.

– Gândiţi-vă puţin, băieţi. Oamenii noştri au fugit îngroziţi. Cât timp credeţi că va trece până când oamenii aceia vor mai avea curaj să participe la o întrunire politică? Naziştii şi-au atins scopul. Este riscant chiar şi numai să asculţi ce spun alte partide decât al nostru. Marea învinsă de astăzi este Germania.

Werner îi spuse lui Volodea:

– Urăsc nenorocitele astea de Cămăşi Brune. Cred că o să mă înscriu în Partidul Comunist!

Volodea se uită la el cu privirea sa pătrunzătoare şi îi spuse pe un ton coborât:

– Dacă vrei cu adevărat să lupţi împotriva naziştilor, poţi face ceva şi mai eficient de-atât.

Lloyd se întrebă la ce se referea Volodea.

Însă chiar atunci, Maud şi Ethel se întoarseră în fugă în sală, vorbind în acelaşi timp, plângând şi râzând de uşurare; iar Lloyd uită vorbele lui Volodea şi nu se mai gândi la ele niciodată.

(v)

Peste patru zile, Erik von Ulrich veni acasă într-o uniformă a Tineretului Hitlerist.

Se simţea ca un prinţ. Avea o „cămaşă brună" exact ca aceea a Batalioanelor de Asalt, cu tot felul de trese şi cu o banderolă cu zvastică. De asemenea, avea cravata neagră şi pantalonii scurţi regulamentari. Era un ostaş patriot în slujba ţării sale. În sfârşit, intrase şi el în rândul lumii.

Era un sentiment mai înălţător decât cel resimţit la meciurile Herthei, echipa de fotbal fanion a Berlinului. Erik mai mergea uneori la meciuri, în sâmbetele în care tatăl său nu trebuia să participe la şedinţe politice. Asta îi dădea un sentiment similar, acela că făcea parte dintr-o mulţime mare de oameni care împărtăşeau aceleaşi emoţii.

Însă Hertha mai pierdea câteodată şi el se întorcea acasă debusolat. Naziştii, în schimb, erau mereu învingători.

Se temea nespus de ce avea să spună tatăl lui.

Părinţii îl scoteau din sărite cu insistenţa lor de a-l scoate din rândurile celor de seama lui. Toţi băieţii se înrolau în Tineretul Hitlerist. Făceau sport, cântau şi mergeau în excursii pe câmpurile şi în pădurile din jurul oraşului. Erau deştepţi, în formă, loiali şi eficienţi.

Erik era foarte tulburat de gândul că ar fi putut fi nevoit să meargă la război într-o bună zi – la fel cum o făcuseră tatăl şi bunicul lui, la vremea lor – şi voia să fie pregătit pentru acea clipă, antrenat şi călit, disciplinat şi agresiv.

Naziştii îi urau pe comunişti, însă nici Mama şi nici Tata nu-i aveau la inimă. Deci, care era problema dacă naziştii îi urau şi pe evrei, pe deasupra? Familia von Ulrich nu era o familie de evrei, aşa că de ce le-ar fi păsat lor? Însă Mama şi Tata refuzau cu îndărătnicie să se înscrie în partid. Ei bine, Erik se săturase să fie lăsat pe dinafară şi se hotărâse să îi sfideze.

Era speriat de moarte.

Ca de obicei, niciunul dintre părinţi nu era acasă când Erik şi Carla se întoarseră de la şcoală.

Ada îşi ţuguie dezaprobator buzele când le servi ceaiul, dar spuse doar atât:

– Va trebui să strângeţi voi masa astăzi – am o durere de spate groaznică. Mă duc să mă întind puţin în pat.

Carla o întrebă îngrijorată:

– De aceea ai mers la doctor?

Ada ezită înainte să răspundă:

– Da, întocmai.

Era evident că ascundea ceva. Gândul că Ada ar fi putut fi bolnavă – şi că minţea în această privinţă – îl neliniştea pe Erik. Spre deosebire de Carla, el nu ar fi zis că o iubeşte pe Ada, însă ea fusese o prezenţă binevoitoare de-a lungul vieţii sale şi el ţinea la ea mai mult decât voia să recunoască.

Carla era la fel de îngrijorată.

– Sper că o să te simţi mai bine.

În ultima vreme, Carla părea să se fi maturizat, oarecum spre uimirea lui Erik. Deşi era cu doi ani mai mare decât ea, el încă se simţea copil, în timp ce ea se purta de multe ori ca un om mare.

Ada rosti pe un ton liniştitor:

– O să mă simt mai bine după ce mă odihnesc puţin.

Erik mâncă nişte pâine. După ce Ada ieşi din cameră, înghiţi şi zise:

– Momentan sunt la juniori, dar, de îndată ce împlinesc 14 ani, voi putea avansa.

Carla rosti:

– Tata o să facă scandal! Ai înnebunit?

– Herr Lippmann a spus că tata o să aibă probleme dacă va încerca să mă oblige să ies din organizaţie.

– O, minunat! pufni Carla.

Ea începuse să se folosească uneori de un sarcasm care îl ustura pe Erik.

– Deci o să-l bagi pe tata în bucluc cu naziştii, zise ea cu dispreţ. Ce idee grozavă! Ce bine o să fie pentru toată familia!

Erik rămase fără replică – nu se gândise la asta înainte.

– Dar toţi băieţii din clasa mea s-au înrolat, se apără el indignat. Toţi, în afară de franţuzul Fontaine şi evreul Rothmann.

Carla întinse pe pâine pateu de peşte.

– Şi de ce trebuie să fii la fel ca restul lumii? ripostă ea. Cei mai mulţi dintre ei sunt proşti. Chiar tu mi-ai spus că Rudi Rothmann este cel mai deştept din clasă.

– Nu vreau să rămân cu franţuzul şi cu Rudi! strigă Erik, simţind cum îl buşeşte plânsul. De ce să fiu nevoit să mă joc cu băieţii pe care nu-i place nimeni?

Asta îi dăduse curajul de a-şi înfrunta tatăl; nu mai putea îndura să plece de la şcoală alături de evrei şi de străini, în vreme ce toţi germanii mărşăluiau pe terenul de joacă în uniformele lor.

Auziră amândoi un strigăt. Erik se uită la Carla şi zise:

– Ce-a fost asta?

Carla se încruntă.

– Cred că a fost Ada.

Apoi, auziră un strigăt mai clar:

– Ajutor!

Erik sări în picioare, dar Carla i-o luă înainte. El o urmă. Camera Adei se afla la subsol. Coborâră în fugă treptele şi intrară în micul dormitor.

Lângă perete era un pat îngust, de o singură persoană. Ada era întinsă pe pat, cu faţa schimonosită de durere. Avea fusta udă şi pe podea era o băltoacă. Lui Erik nu-i venea să creadă ce-şi vedea ochilor. Oare se scăpase pe ea? Era înspăimântător. Nu mai era niciun adult în casă. El nu ştia ce era de făcut.

Carla era şi ea speriată – Erik putea să-i citească frica pe chip –, însă nu se panicase. Spuse:

– Ada, ce-ai păţit?

Avea glasul surprinzător de calm.

– Mi s-a rupt apa, răspunse Ada.

Erik nu avea habar ce însemna asta. Şi nici Carla.

– Nu înţeleg, zise ea.

– Înseamnă că trebuie să nasc.

– Eşti însărcinată? rosti Carla uimită.

Erik exclamă:

– Dar nu eşti căsătorită!

Carla îl repezi furioasă:

– Taci din gură, Erik! Tu chiar n-ai habar de nimic?

Sigur că ştia că femeile pot face copii şi în afara căsătoriei – dar în niciun caz nu se aşteptase la aşa ceva din partea Adei!

– De aceea ai fost la doctor săptămâna trecută, îi zise Carla Adei.

Ada încuviinţă.

Erik încă încerca să se obişnuiască cu ideea.

– Crezi că mama şi tata ştiu?

– Sigur că ştiu. Doar că nu ne-au spus şi nouă. Adu-mi un prosop.

– De unde?

– Din dulapul de la etaj.

– Vrei unul curat?

– Evident!

Erik o luă la fugă pe scări, luă un prosop mic şi alb din dulap şi coborî imediat înapoi.

– Nu-i de mare ajutor, rosti Carla, dar îl luă şi şterse cu el picioarele Adei.

Ada spuse:

– Trebuie să nasc dintr-o clipă în alta, o simt. Dar nu ştiu ce să fac.

Începu să plângă.

Erik o urmărea pe Carla – ea era şefa acum. Nu conta că el era mai mare decât ea: acum aştepta să-i spună ce avea de făcut. Ea era cu capul pe umeri şi îşi păstrase cumpătul, însă el îşi dădea seama că era îngrozită şi că totul atârna de un fir de aţă. Putea ceda nervos în orice moment.

Carla se întoarse din nou spre Erik.

– Du-te şi adu-l pe doctorul Rothmann, zise ea. Ştii unde-i cabinetul lui.

Erik simţi o uşurare enormă pentru că primise o sarcină pe care chiar o putea duce la bun sfârşit. Apoi, se gândi la un posibil impediment.

– Şi dacă nu-i la cabinet?

– Dacă nu este acolo, întreab-o pe Frau Rothmann ce-i de făcut, nătăfleţule! se stropşi Carla la el. Şi-acum, pleacă! Fugi!

Erik fu bucuros să iasă din cameră. Acolo se petrecea ceva misterios şi înfricoşător. Urcă treptele câte trei şi zbură pe uşa de la intrare. Fuga era ceva la care se pricepea foarte bine.

Cabinetul doctorului se afla la un kilometru şi jumătate distanţă. În timp ce gonea, gândul îi zbură la Ada. Cine era tatăl copilului ei? Îşi aminti că ieşise la film de vreo două ori cu Paul Huber, vara trecută. Oare întreţinuseră

relaţii sexuale? Cu siguranţă! Erik şi prietenii lui vorbeau adesea despre sex, fără să ştie mare lucru. Oare unde o făcuseră Ada şi Paul? Doar nu la cinematograf! Nu trebuia să stai întins ca să o faci? Era năucit.

Cabinetul doctorului Rothmann se afla pe o stradă mai sărăcăcioasă. Era un doctor bun, o auzise Erik pe Mama spunând, dar trata foarte mulţi muncitori care nu-şi permiteau să plătească onorarii costisitoare. Casa doctorului avea o sală de consultaţii şi una de aşteptare la parter, iar familia locuia la etaj. În faţa casei era parcat un Opel 4 verde, un model urât şi mic cu doar două locuri, poreclit Broasca de Copac.

Uşa de la intrare nu avea zăvorul pus. Erik intră în casă gâfâind şi se duse în sala de aşteptare. Acolo se aflau un bătrân care tuşea într-un colţ şi o tânără cu un bebeluş.

– Bună ziua! strigă Erik. Domnule doctor Rothmann?

Soţia doctorului ieşi din sala de consultaţii. Hannelore Rothmann era o femeie înaltă şi blondă, cu trăsături aspre, care îi aruncă lui Erik o privire ucigătoare.

– Cum îndrăzneşti să pui piciorul aici îmbrăcat în uniforma aia? îl interpelă ea.

Erik încremeni. Frau Rothmann nu era evreică, dar soţul ei era: Erik uitase asta în agitaţia momentului.

– Menajera noastră este pe cale să nască! zise el.

– Şi vrei să te ajute un doctor evreu?

Erik fu luat complet prin surprindere. Nici nu îi trecuse prin cap că atacurile naziştilor i-ar fi putut determina pe evrei să riposteze. Însă pricepu deodată că Frau Rothmann avea dreptate. Cămăşile Brune umblau de colo colo răcnind „Moarte evreilor!" De ce ar fi ajutat un doctor evreu asemenea oameni?

Acum nu mai ştia ce să facă. Mai erau şi alţi doctori, bineînţeles, o grămadă chiar, dar nu ştia unde să-i găsească, nici dacă ar fi venit să consulte o necunoscută.

– M-a trimis sora mea, rosti el cu glas stins.

– Mda... Carla încă are capul pe umeri, spre deosebire de tine.

– Ada a zis că i s-au rupt apele.

Erik nu ştia sigur ce însemna asta, dar părea important.

Cu o expresie dezgustată, Frau Rothmann se întoarse în sala de consultaţii.

Bătrânul din colţ bodogăni:

– Păi da, suntem doar nişte evrei jegoşi până când aveţi nevoie de noi! După care începeţi: „Vă rog, domnule doctor Rothmann, veniţi!" şi „Ce mă sfătuiţi, domnule avocat Koch?" şi „Împrumutaţi-mă şi pe mine cu o sută de mărci, Herr Goldman" şi...

Un acces de tuse îl împiedică să-şi ducă peroraţia la capăt.

O fată de vreo 16 ani ieşi din sală. Erik se gândi că ea era probabil fiica soţilor Rothmann, Eva. Nu o mai văzuse de ani buni. Acum avea sâni, dar rămăsese la fel de ştearsă şi de bondoacă. Îl întrebă:

– Te-a lăsat tatăl tău să te înrolezi în Tineretul Hitlerist?

– Nu ştie încă, zise Erik.

– Aoleu! Nu te văd bine.

El se uită în spatele ei, la uşa sălii de consultaţii.

– Crezi că tatăl tău o să vină? o întrebă el. Mama ta părea foarte supărată pe mine.

– Sigur că o să vină, zise Eva. Dacă cineva e bolnav, el îl ajută. Vorbea acum cu dispreţ în glas: Nu stă să vadă mai întâi care-i rasa sau orientarea politică a pacientului. Noi nu suntem ca naziştii.

Acestea fiind spuse, ea se întoarse şi plecă.

Erik era bulversat. Nu se aşteptase ca această uniformă să îi provoace atâtea necazuri. La şcoală toată lumea credea că este grozavă.

O clipă mai târziu, apăru şi doctorul Rothmann. El li se adresă celor doi pacienţi:

– Revin cât pot de repede. Iertaţi-mă, dar bebeluşii nu pot aştepta ca să se nască. Se uită la Erik şi spuse: Haide, tinere! Cred că-i mai bine să vii cu mine în maşină, chiar şi în uniforma aceea!

Erik ieşi după el şi ocupă locul din dreapta al Broaştei de Copac. Îi plăceau nespus maşinile şi de-abia aştepta să crească suficient de mare încât să poată conduce. În mod normal, îi plăcea să meargă în orice autovehicul, urmărind cadranele şi studiind tehnica de condus a şoferului; însă acum se simţea expus, aşezat cum era lângă un doctor evreu, în cămaşa lui brună. Dacă îl vedea Herr Lippmann? Drumul fu agonizant.

Din fericire însă, nu dură prea mult: în numai câteva minute ajunseră în faţa casei.

– Cum se numeşte tânăra? întrebă Rothmann.

– Ada Hempel.

– A, da, a venit să mă vadă săptămâna trecută. Copilul soseşte mai devreme decât mă aşteptam. Bine, du-mă la ea.

Erik îl conduse în casă. Auzi un plânset de bebeluş. Se născuse deja! Porni în grabă spre subsol, cu doctorul pe urme.

Ada zăcea întinsă pe spate. Patul era plin de sânge şi de un alt lichid. Carla ţinea un bebeluş în braţe. Acesta era acoperit de o substanţă vâscoasă. Un soi de funie groasă cobora din bebeluş, ducându-se sub fusta Adei. Carla avea ochi mari şi speriaţi.

– Ce trebuie să fac? strigă ea.

– Faci exact ce trebuie, o liniști doctorul Rothmann. Mai trebuie doar să-l ții câteva clipe.

Se așează lângă Ada. Îi ascultă bătăile inimii, îi luă pulsul și o întrebă:

– Cum te simți, draga mea?

– Sunt extenuată, rosti ea.

Rothmann încuviință satisfăcut. Se ridică din nou și se uită la bebelușul din brațele Carlei.

– Este băiețel, zise el.

Erik urmări cu un amestec de fascinație și de repulsie cum doctorul își deschide geanta, scoate o ață și leagă două noduri pe cordon. În timp ce făcea asta, i se adresă Carlei pe un ton blajin:

– De ce plângi? Te-ai descurcat nemaipomenit! Ai adus pe lume un copil de una singură! Aproape că nici nu mai ai nevoie de mine! Cred că ar trebui să faci medicina când vei crește.

Carla se mai calmă, apoi șopti:

– Uitați-vă la capul lui.

Doctorul fu nevoit să se aplece spre ea ca să o audă.

– Cred că are ceva.

– Știu.

Doctorul scoase o foarfecă ascuțită și tăie cordonul între cele două noduri. Apoi luă bebelușul gol din brațele Carlei și îl ținu la distanță, studiindu-l. Erik nu vedea nimic în neregulă, dar bebelușul era atât de roșu, zbârcit și plin de mâzgă, încât era greu să-ți dai seama. Cu toate acestea, după câteva clipe de meditație, doctorul exclamă:

– Aha!

Privind mai îndeaproape, Erik observă că ceva chiar *era* în neregulă, la urma urmei: fața bebelușului era șuie. O parte era normală, însă cealaltă parte părea ciobită, iar la ochi avea ceva ciudat.

Rothmann îi dădu din nou bebelușul Carlei.

Ada gemu încă o dată, părând să se opintească. Când se relaxă, Rothmann băgă mâna sub fusta ei și scoase o bucată de carne.

– Erik, zise el. Adu-mi un ziar.

Erik întrebă:

– Care anume?

Părinții lui cumpărau în fiecare zi toate ziarele importante.

– Nu contează, flăcăule, rosti Rothmann cu blândețe. Nu vreau să-l citesc.

Erik fugi la etaj și găsi ediția din ziua precedentă a ziarului *Vossische Zeitung*. Când se întoarse cu acesta, doctorul înfășură bucata cărnoasă în el și o lăsă pe podea.

– Asta se numește placentă, îi spuse el Carlei. Ar fi mai bine să o ardeți mai târziu. Apoi se așeză din nou pe marginea patului și zise: Ada, draga

mea, cred că eşti foarte curajoasă, începu el. Bebeluşul tău trăieşte, dar s-ar putea să aibă o problemă. O să-l spălăm şi o să-l înfăşăm bine, apoi trebuie să-l ducem la spital.

Ada îl privi speriată.

– Dar ce-a păţit?

– Nu ştiu. Trebuie să-i facem nişte analize.

– O să se facă bine?

– Doctorii de la spital vor face tot ce le va sta în puteri. Restul rămâne în seama Domnului.

Erik îşi aminti că evreii se închinau la acelaşi Dumnezeu precum creştinii. Era atât de uşor să uiţi asta...

Rothmann continuă:

– Crezi că poţi să te ridici din pat şi să vii la spital cu mine, Ada? Bebeluşul o să aibă nevoie de laptele tău.

– Sunt atât de obosită... repetă ea.

– Trage-ţi sufletul câteva minute, atunci. Dar nu mai mult, pentru că bebeluşul trebuie consultat cât mai curând posibil. O să te ajute Carla să te îmbraci. Eu te aştept sus. Apoi i se adresă lui Erik cu o ironie blândă: Tu vino cu mine, micule nazist.

Lui Erik îi venea să intre în pământ de ruşine. Indulgenţa doctorului Rothmann era şi mai greu de suportat decât dispreţul lui Frau Rothmann.

În timp ce ieşeau din cameră, Ada spuse:

– Domnule doctor?

– Da, draga mea.

– Numele lui este Kurt.

– Un nume foarte frumos, rosti doctorul Rothmann.

Apoi ieşi, iar Erik îl urmă.

(vi)

Prima zi în care Lloyd Williams fu asistentul lui Walter von Ulrich coincise cu prima zi a noului parlament.

Walter şi Maud se străduiau din răsputeri să salveze fragila democraţie din Germania. Lloyd le împărtăşea disperarea, pe de o parte pentru că erau oameni cumsecade pe care îi ştia de mic copil, dar şi pentru că se temea că Marea Britanie ar putea urma Germania pe calea pierzaniei.

Alegerile nu rezolvaseră nimic. Naziştii obţinuseră 44%, un procent mai mare decât în legislatura precedentă, dar sub cele 51 de procente după care tânjeau.

Walter credea că existau totuşi motive de speranţă. Pe drumul spre ceremonia de inaugurare a noului parlament, el zise:

– Cu toată campania lor masivă de intimidare, tot nu au izbutit să câştige voturile majorităţii germanilor. Lovi cu pumnul în volan: Orice ar spune, nu sunt populari. Şi, cu cât vor sta mai mult la guvernare, cu atât mai mult le va descoperi lumea ticăloşia.

Lloyd nu era la fel de sigur.

– Au închis ziarele opoziţiei, au băgat la închisoare deputaţi din Reichstag şi au corupt poliţia, zise el. Şi, cu toate acestea, 44% dintre germani le aprobă acţiunile? Mie nu mi se pare deloc îmbucurător.

Cum clădirea Reichstagului fusese grav avariată în incendiu şi nu mai putea fi folosită, parlamentul se întrunea la Opera Kroll, aflată în cealaltă parte a Königs Platz. Opera era un complex imens, cu trei săli de concerte şi paisprezece amfiteatre mai mici, plus restaurante şi baruri.

Când sosiră, avură un şoc. Locul era înconjurat de Cămăşi Brune. Deputaţii şi asistenţii lor se îngrămădiseră la intrări, încercând să pătrundă în clădire. Walter spuse furios:

– Aşa are de gând Hitler să-şi atingă scopul, împiedicându-ne să intrăm în clădire?

Lloyd observă că uşile erau străjuite de membri SA. Aceştia îi lăsau înăuntru, fără să-i întrebe nimic, pe cei în uniformă nazistă, însă oricine altcineva trebuia să se legitimeze. Un băiat mai tânăr decât Lloyd îl măsură dispreţuitor cu privirea înainte să-l lase să intre, fără nicio tragere de inimă. Era intimidare în toată puterea cuvântului!

Lloyd simţi cum începe să-i fiarbă sângele în vine. Detesta să fie intimidat. Ştia că l-ar fi putut pune la pământ pe băiat cu un croşeu sănătos de stânga. Se sili să-şi păstreze calmul, îi întoarse spatele şi intră în clădire.

După lupta de la Teatrul Popular, mama lui îi examinase cucuiul şi îi ceruse să se întoarcă în Anglia. Reuşise să o facă să se răzgândească, însă fusese nevoit să ducă multă muncă de lămurire.

Ea spunea că el nu era conştient de riscurile la care se expunea, însă lucrurile nu stăteau chiar aşa. Uneori se mai speria şi el, dar asta nu făcea decât să-i stârnească spiritul combativ. Instinctul lui era să atace, nu să se retragă. Asta o speria pe mama sa.

Ironia făcea ca şi ea să fie la fel. Nici ea nu voia să plece acasă. Era speriată, dar şi entuziasmată să se afle în Berlin în acel moment de răscruce din istoria Germaniei şi era revoltată din cauza violenţei şi a represiunii la care era martoră; era convinsă că va putea să scrie o carte care să-i pună în gardă pe democraţii din alte ţări cu privire la tacticile fasciştilor.

– Eşti mai ceva ca mine, îi zisese Lloyd, iar ea nu avusese ce replică să-i dea.

Clădirea operei era în interior un furnicar de membri SA și SS, majoritatea înarmați. Păzeau fiecare ușă și își arătau, prin priviri și gesturi, ura și disprețul pentru toți cei care nu erau simpatizanți naziști.

Walter întârziase deja la întrunirea grupului parlamentar al Partidului Social Democrat. Lloyd se grăbi să găsească sala cu pricina. Aruncând o privire în sala de dezbateri, văzu o zvastică uriașă atârnată de tavan, dominând încăperea.

Prima chestiune pe ordinea de zi, înainte de începerea procedurilor din acea după-amiază, urma să fie Legea de Împuternicire, care avea să-i permită cabinetului lui Hitler să treacă legi fără să mai aibă nevoie de aprobarea Reichstagului.

Legea oferea o perspectivă sumbră. Ea avea să-i confere lui Hitler puteri dictatoriale. Represiunea, intimidările, violența, tortura și crimele pe care Germania le trăise în ultimele săptămâni urmau să se permanentizeze. Era de neconceput.

Însă Lloyd nu-și putea imagina că exista vreun parlament pe lume care să adopte o asemenea lege. Ar fi însemnat să-și taie singuri craca de sub picioare. Era sinucidere politică.

Îi găsi pe social-democrați într-un mic amfiteatru. Ședința lor începuse deja. Lloyd îl introduse repede pe Walter în încăpere, apoi fu trimis după cafea.

În timp ce aștepta la coadă, îl studie pe tânărul palid și zelos din fața lui, îmbrăcat în haine cernite. Germana lui Lloyd se îmbunătățise și avea acum suficientă încredere încât să pornească o conversație cu un străin. Află că tânărul în negru se numea Heinrich von Kessel. Avea aceleași sarcini ca Lloyd, lucrând ca asistent neplătit pentru tatăl său, Gottfried von Kessel, deputat din Partidul de Centru, care era catolic.

– Tatăl meu îl cunoaște foarte bine pe Walter von Ulrich, îi zise Heinrich. Au lucrat amândoi ca atașați la ambasada germană din Londra, în 1914.

Lumea politicii și a diplomației internaționale chiar era mică, reflectă Lloyd.

Heinrich îi spuse lui Lloyd că revenirea la credința creștină reprezenta soluția pentru problemele Germaniei.

– Eu nu sunt tocmai un creștin practicant, recunoscu Lloyd cu candoare. Sper că nu te superi că-ți spun asta. Bunicii mei sunt galezi bisericoși, dar mama nu-i interesată de religie, iar tatăl meu vitreg este evreu. Mai mergem uneori la Biserica Evanghelică a Golgotei, din Aldgate, dar asta mai cu seamă pentru că pastorul de-acolo este membru al Partidului Laburist.

Heinrich zâmbi și zise:

– Mă voi ruga pentru sufletul dumitale.

Catolicii nu încercau să facă prozeliți, își aminti Lloyd. Ce diferență față de bunicii săi dogmatici din Aberowen, care erau de părere că oamenii care

nu credeau întocmai ca ei refuzau în mod voit adevărul Scripturii, urmând să ardă veşnic în flăcările iadului.

Când Lloyd reveni la şedinţa Partidului Social Democrat, Walter era cel care luase cuvântul.

– Nu se poate realiza! rosti el. Legea de Împuternicire reprezintă un amendament la constituţie. Trebuie să fie prezenţi două treimi dintre aleşi, ceea ce înseamnă 432 dintr-un total de 647. Iar pentru adoptarea legii este nevoie de voturile a două treimi dintre cei prezenţi.

Lloyd făcu o socoteală în minte, în timp ce lăsa tava pe masă. Naziştii aveau 288 de locuri, iar naţionaliştii, aliaţii lor, aveau 52, adică un total de 340 – cu aproape 100 de voturi mai puţin decât minimul necesar. Walter avea dreptate. Legea nu putea fi adoptată. Lloyd se mai linişti şi se aşeză ca să asculte discuţiile şi să-şi îmbunătăţească germana.

Însă uşurarea lui fu de scurtă durată.

– Eu n-aş fi atât de sigur, spuse un bărbat cu accent de muncitor berlinez. Naziştii negociază cu Partidul de Centru.

Aceştia erau oamenii lui Heinrich, îşi aminti Lloyd.

– Astfel, ar putea face rost de încă 74 de voturi, încheie bărbatul.

Lloyd se încruntă. De ce ar fi sprijinit Partidul de Centru o măsură care avea să îi văduvească de orice putere?

Walter dădu glas acestei întrebări, în termeni lipsiţi de echivoc.

– Cum ar putea catolicii să fie într-atât de proşti?

Lloyd îşi dorea să fi cunoscut acest aspect înainte să se ducă după cafea – astfel, ar fi putut aduce subiectul în discuţia cu Heinrich. Ar fi putut afla ceva folositor. La naiba!

Bărbatul cu accent berlinez zise:

– În Italia, catolicii au făcut o învoială cu Mussolini – un concordat pentru apărarea Bisericii. De ce n-ar face la fel şi aici?

Lloyd calculă că sprijinul Partidului de Centru avea să ducă totalul voturilor naziştilor la 414.

– Tot nu au două treimi, îi spuse el lui Walter uşurat.

Un alt asistent tânăr îl auzi şi interveni:

– Dar asta nu ia în calcul ultimul anunţ al preşedintelui Reichstagului.

Preşedintele Reichstagului era Hermann Göring, cel mai apropiat asociat al lui Hitler. Lloyd nu era la curent cu acest anunţ. Şi nu era singurul, după toate aparenţele. Deputaţii amuţiră şi asistentul continuă:

– S-a decis ca deputaţii comunişti care absentează pentru că au fost arestaţi să nu fie puşi la socoteală.

Un val de proteste indignate izbucni în încăpere. Lloyd îl văzu pe Walter înroşindu-se la faţă.

– Nu poate face una ca asta! rosti Walter.

– Este complet ilegal, recunoscu asistentul. Însă a făcut-o deja.

Lloyd era deznădăjduit. Doar nu aveau de gând să treacă legea printr-un asemenea artificiu tehnic? Mai făcu nişte calcule în minte.

Comuniştii câştigaseră 81 de locuri. Dacă nu erau puşi la socoteală, naziştilor le-ar fi trebuit doar două treimi din 566, adică 378. Cu tot ajutorul naţionaliştilor, încă nu atingeau acest prag – dar, dacă obţineau şi sprijinul catolicilor, situaţia se schimba dramatic.

Cineva spuse:

– Este cât se poate de ilegal! Ar trebui să nu participăm la şedinţă, în semn de protest.

– Nu, nu! rosti Walter înfrigurat. Ar trece legea în absenţa noastră. Trebuie să-i convingem pe catolici să nu-i susţină. Wels trebuie să vorbească imediat cu Kaas.

Otto Wels era liderul Partidului Social Democrat; prelatul Ludwig Kaas conducea Partidul de Centru.

În sală se auzi un murmur general de încuviinţare.

Lloyd trase adânc aer în piept şi interveni în discuţie:

– Herr von Ulrich, ce-ar fi să îl invitaţi la prânz pe Gottfried von Kessel? Parcă aţi lucrat împreună cu el la Londra, înainte de război.

Walter râse amar.

– Urâciosul ăla? pufni el.

Poate că prânzul nu era o idee prea bună. Lloyd zise:

– Nu am ştiut că îl antipatizaţi.

Walter răspunse îngândurat:

– Îl urăsc – dar sunt dispus să încerc orice, martor mi-e Dumnezeu.

Lloyd spuse:

– Vreţi să îl găsesc şi să îl invit?

– Fie, fă o încercare. Dacă acceptă, spune-i că ne vedem la Herrenklub, la ora unu.

– Am înţeles.

Lloyd porni grăbit spre camera în care dispăruse Heinrich. Intră – şi acolo se desfăşura o şedinţă, precum în încăperea din care venea el. Îşi roti privirea prin sală, îl zări pe Heinrich în straiele sale cernite, dădu ochii cu el şi-i făcu semn din priviri.

Ieşiră din sală, iar Lloyd îi zise:

– Se aude că partidul tău are de gând să susţină Legea de Împuternicire!

– Nu-i nimic sigur încă, răspunse Heinrich. Opiniile sunt împărţite.

– Cine este împotriva naziştilor?

– Brüning şi alţi câţiva.

Brüning era fost cancelar, o figură de marcă în partid.

Lloyd mai prinse un pic de curaj.

– Şi cine altcineva?

– M-ai chemat aici ca să mă descoşi?

– Nu, iartă-mă. Walter von Ulrich ar vrea să ia prânzul cu tatăl tău.

Heinrich îl privi circumspect.

– Nu se au deloc la inimă – ştiai asta, nu?

– Da, mi-am dat seama. Dar trebuie să lase la o parte aceste neînţelegeri azi!

Heinrich nu părea prea convins.

– O să-l întreb. Aşteaptă aici.

Intră din nou în cameră.

Lloyd se întrebă dacă acest plan avea vreo şansă de reuşită. Era păcat că Walter şi Gottfried nu erau prieteni la cataramă. Însă nu-i vedea pe catolici votând alături de naziști.

Cel mai mult îl deranja gândul că, dacă acest scenariu se putea întâmpla în Germania, s-ar fi putut repeta şi în Marea Britanie. Această perspectivă sumbră îl făcea să tremure de groază. Avea toată viaţa în faţa lui şi nu voia să şi-o trăiască într-o dictatură oprimantă. Voia să-şi facă o carieră în politică, la fel ca părinţii săi, şi să contribuie la transformarea ţării sale într-un loc mai bun pentru oamenii de rând, cum erau minerii din Aberowen. Pentru asta era nevoie de întruniri politice la care lumea să se poată exprima liber, de ziare care să poată critica guvernul şi de localuri în care oamenii să se poată certa fără să fie nevoiţi să stea cu ochii în patru ca să vadă dacă sunt ascultaţi.

Fascismul ameninţa toate aceste lucruri. Însă poate că nu era încă totul pierdut. Poate că Walter reuşea să-l facă pe Gottfried să se răzgândească, iar Partidul de Centru nu avea să-i sprijine pe naziști.

Heinrich ieşi din sală.

– A acceptat.

– Excelent! Herr von Ulrich a sugerat să se întâlnească la Herrenklub, la ora unu.

– Da? Este şi el membru?

– Cred că da. De ce?

– Este o instituţie conservatoare. Dar cum pe el îl cheamă Walter von Ulrich, ceea ce înseamnă că provine dintr-o familie nobilă, poate fi membru chiar dacă este socialist.

– Ar trebui să fac o rezervare. Ştii cumva unde este clubul?

– Chiar după colţ.

Heinrich îi dădu lui Lloyd indicaţii.

– Să fac rezervare pentru patru persoane?

Heinrich rânji.

– Sigur, de ce nu? Dacă nu vor să fim de faţă, pot să ne ceară ei să plecăm.

Acestea fiind spuse, tânărul se întoarse în sală.

Lloyd ieşi din clădire şi străbătu în grabă piaţa, trecând pe lângă sediul incendiat al Reichstagului şi îndreptându-se spre Herrenklub.

Erau şi în Londra cluburi pentru domni, însă Lloyd nu intrase niciodată în vreunul. Localul era o combinaţie de restaurant şi birou de pompe funebre. Ospătari în ţinută de dineu roiau de colo până colo, întinzând în linişte tacâmuri pe feţele albe de mese. Ospătarul-şef îi preluă rezervarea, notând cu solemnitate numele de „von Ulrich", ca şi cum l-ar fi consemnat în Cartea Morţilor.

Se întoarse apoi la Opera Kroll. Locul era din ce în ce mai aglomerat şi mai zgomotos, iar tensiunea părea să fi crescut între timp. Lloyd auzi pe cineva anunţând entuziasmat că Hitler însuşi avea să propună legea în deschiderea şedinţei din acea după-amiază.

Cu câteva minute înainte de ora unu, Lloyd şi Walter traversară piaţa. Lloyd spuse:

– Heinrich von Kessel părea surprins când a aflat că sunteţi şi dumneavoastră membru la Herrenklub.

Walter încuviinţă.

– Sunt unul dintre cei care au fondat clubul, acum mai bine de zece ani. Pe atunci se numea Juniklub. Scopul iniţial era acela de a milita împotriva prevederilor Tratatului de la Versailles. Între timp, a devenit un bastion al extremei drepte, iar eu sunt probabil singurul social-democrat de acolo, dar am rămas membru pentru că este un loc bun în care să-ţi întâlneşti adversarii.

Când intrară în club, Walter arătă spre un bărbat îngrijit de la bar.

– Acela este Ludwig Franck, tatăl tânărului Werner, care a luptat alături de noi la Teatrul Popular. Sunt sigur că nu este membru – nici măcar nu este născut din părinţi germani –, dar se pare că a venit să ia prânzul cu socrul său, contele von der Helbard, bărbatul mai în vârstă de lângă el. Vino cu mine.

Se duseră la bar şi Walter făcu prezentările. Franck i se adresă lui Lloyd:

– Tu şi fiul meu aţi intrat într-o încăierare acum vreo două săptămâni.

Lloyd îşi duse din reflex mâna la ceafă: cucuiul îi trecuse, dar încă îl mai durea locul respectiv.

– Trebuia să le protejăm pe femei, domnule, replică el.

– Nu-i nimic rău într-o mică încăierare, rosti Franck. Vă face bine.

Walter interveni nerăbdător:

– Haide, Ludi. Nu era deja suficient de rău că se întrerupeau mitingurile electorale? Acum şeful vostru vrea să ne distrugă complet democraţia!

– Poate că democraţia nu este cea mai potrivită formă de guvernământ pentru noi, ripostă Franck. La urma urmei, noi nu suntem ca francezii sau ca americanii, slavă Domnului!

– Chiar nu-ţi pasă că îţi poţi pierde libertatea? Fii serios!

Franck renunţă la aerul său de om pus pe glume.

– Cum vrei tu, Walter, rosti el cu răceală. Voi fi serios, dacă insişti. Am ajuns aici cu mama mea acum mai bine de zece ani. Tatăl meu nu a putut să vină cu noi. S-a constatat că deţinea literatură subversivă, mai exact o carte intitulată *Robinson Crusoe*, un roman care se pare că promovează „individualismul burghez", ce-o mai fi şi aia. A fost trimis într-un lagăr din regiunea arctică. S-ar putea...

Franck se poticni o clipă, apoi făcu o pauză, îşi înghiţi nodul din gât şi încheie cu glas scăzut:

– S-ar putea să fie tot acolo.

Urmă un moment de tăcere. Povestea îl şocase pe Lloyd. Ştia despre guvernul comunist rus că putea fi crud, în general, dar era cu totul altceva să auzi o mărturie personală, relatată cu simplitate de un om care încă suferea, în mod evident.

Walter zise:

– Ludi, toată lumea îi urăşte pe bolşevici, dar naziştii ar putea fi şi mai răi!

– Sunt dispus să-mi asum acest risc, rosti Franck.

Contele von der Helbard spuse:

– Ar fi cazul să mergem la prânz. Am o întrevedere după-amiază. Cu permisiunea dumneavoastră...

Cei doi bărbaţi plecară.

– Asta ne zic mereu! se înfurie Walter. Bolşevicii! De parcă ei ar reprezenta singura alternativă pentru nazişti! Îmi vine să plâng de nervi.

Heinrich intră pe uşă alături de un bărbat mai în vârstă, cât se poate de evident tatăl său: cei doi aveau acelaşi păr bogat şi negru, pieptănat cu cărare, atât doar că părul lui Gottfried era ceva mai scurt şi presărat cu fire argintii. Deşi aveau trăsături similare, Gottfried arăta ca un birocrat plin de sine, cu un guler demodat, în vreme ce Heinrich părea mai degrabă un poet romantic decât consilier politic.

Cei patru intrară în sala de mese. Walter nu pierdu deloc timpul şi, după ce comandară, trecu direct la subiect:

– Nu înţeleg ce speră să obţină partidul tău prin susţinerea acestei Legi de Împuternicire, Gottfried.

Von Kessel răspunse la fel de direct:

– Partidul nostru este un partid catolic şi prima noastră datorie este să protejăm poziţia Bisericii în Germania. Asta speră alegătorii noştri atunci când ne dau votul.

Lloyd se încruntă dezaprobator. Mama lui fusese deputată în Camera Comunelor şi ea obişnuia mereu să spună că era de datoria ei să acţioneze atât în interesul celor care o votau, cât şi al celorlalţi alegători.

Walter apelă la un alt argument.

– Un parlament democratic reprezintă cea mai bună pavăză pentru toate bisericile – însă voi sunteţi gata să aruncaţi asta la gunoi!

– Trezeşte-te la realitate, Walter, rosti Gottfried ţâfnos. Hitler a câştigat alegerile. A venit la putere. Orice-am face noi, el va conduce Germania în viitorul apropiat. Trebuie să ne protejăm.

– Dar promisiunile lui nu valorează doi bani!

– Am cerut mai multe asigurări în scris: Biserica Catolică trebuie să îşi păstreze independenţa faţă de stat, şcolile catolice să poată funcţiona fără intervenţia statului, să nu existe discriminare împotriva catolicilor aflaţi în funcţii publice...

Se uită întrebător la fiul său.

Heinrich zise:

– Ne-au promis că vom avea documentul semnat până după-amiază.

Walter răbufni:

– Cântăriţi-vă bine opţiunile! O bucată de hârtie semnată de un tiran faţă de un parlament democratic – care-i varianta cea mai bună?

– Cea mai mare putere se află în mâinile Domnului.

Walter îşi dădu ochii peste cap.

– Atunci, sper ca Domnul să se îndure de Germania, zise el.

Germanii nu apucaseră să capete încredere în democraţie, reflectă Lloyd în timp ce urmărea discuţia dintre Walter şi Gottfried. Reichstagul era suveran de doar 14 ani. Pierduseră un război, îşi văzuseră moneda devalorizată şi rata şomajului atinsese proporţii catastrofale: în aceste condiţii, dreptul de vot nu li se părea o protecţie adecvată.

Gottfried rămase ferm pe poziţie. La sfârşitul prânzului, opiniile sale erau încă nezdruncinate. Responsabilitatea lui era să protejeze Biserica Catolică. Lloyd era exasperat.

Reveniră la operă şi deputaţii îşi ocupară locurile în amfiteatru. Lloyd şi Heinrich se aşezară într-o lojă.

Lloyd îi văzu pe membrii Partidului Social Democrat grupaţi în partea stângă. Pe măsură ce se apropia momentul de începere a şedinţei, observă cum Cămăşile Brune şi trupele SS se postează la ieşiri şi de-a lungul pereţilor, înconjurându-i ameninţător pe social-democraţi. Părea că nu aveau de gând să-i lase pe deputaţi să părăsească clădirea înainte de a adopta legea. Lloyd găsea asta de-a dreptul sinistru. Se întrebă, cu un fior de teamă, dacă nu cumva era şi el ostatic în clădire.

Se auzi apoi un ropot de aplauze şi urale, iar Hitler intră în sală, într-o uniformă SA.

Deputaţii nazişti, cei mai mulţi îmbrăcaţi asemănător, se ridicară în picioare extaziaţi în momentul în care el urcă la tribună. Numai social-democraţii

rămaseră aşezaţi; însă Lloyd îi observă pe câţiva dintre ei aruncând priviri neliniştite peste umăr, către gărzile înarmate. Cum să se exprime liber dacă ei se temeau chiar şi pentru simplul fapt că nu îşi ovaţionau adversarul?

După ce lumea se calmă, Hitler începu să vorbească. Îşi ţinea spatele drept, cu braţul stâng pe lângă corp, gesticulând numai cu dreptul. Avea glasul asupra şi strident, dar puternic, amintindu-i lui Lloyd de răpăitul unei mitraliere şi în acelaşi timp de lătratul unui câine. Îşi ridică tonul cu patos când vorbi despre „trădătorii din noiembrie 1918", care se predaseră exact când Germania era pe punctul de a câştiga războiul. Nu se prefăcea deloc: Lloyd rămase cu impresia că omul credea sincer toate cuvintele stupide şi ignorante pe care le rostea.

Trădătorii din noiembrie erau un laitmotiv pentru Hitler, însă el abordă acum o nouă tactică. Vorbi despre biserici, despre rolul important pe care îl avea creştinismul în statul german. Aceasta era o temă neobişnuită pentru el şi era clar că i se adresa Partidului de Centru, ale cărui voturi erau cruciale în determinarea rezultatului din acea zi. Declară că el vedea cele două confesiuni – pe cea protestantă şi pe cea catolică – drept cei mai importanţi factori în menţinerea spiritului viu al neamului. Guvernul nazist nu avea să se atingă de drepturile lor.

Heinrich îi aruncă lui Lloyd o privire triumfătoare.

– Dacă aş fi în locul vostru, aş încerca totuşi să obţin asta şi în scris, mormăi Lloyd.

Hitler ajunse la finalul discursului său abia peste două ore şi jumătate.

Încheie cu o ameninţare neechivocă cu violenţa:

– Guvernul răzvrătirii naţionaliste este hotărât şi pregătit şi pentru eventualitatea în care legea va fi respinsă – moment în care se va anunţa făţiş rezistenţa împotriva sa. Făcu o pauză teatrală, lăsând mesajul să-şi facă efectul: Orice vot împotriva legii va fi considerat o declaraţie de rezistenţă. Apoi îşi întări spusele: Domnilor, dumneavoastră veţi decide acum dacă va fi pace sau război!

Se aşeză în uralele aprobatoare ale delegaţilor nazişti, iar şedinţa se suspendă.

Heinrich era încântat, Lloyd – deprimat. Porniră în direcţii diferite: partidele lor urmau să ţină o ultimă consfătuire înainte de vot.

Social-democraţii erau posomorâţi. Liderul lor, Wels, trebuia să ia cuvântul în plen, dar ce-ar mai fi putut spune? Unii deputaţi considerau că, dacă Wels îl critica pe Hitler, nu avea să mai iasă viu din clădire.

Se temeau şi pentru vieţile lor. Dacă deputaţii erau omorâţi, se gândi Lloyd cu spaimă, ce avea să se întâmple cu asistenţii lor?

Wels le mărturisi că avea o capsulă cu cianură în buzunarul vestei. Dacă era arestat, avea să se sinucidă pentru a nu fi torturat. Lloyd era îngrozit.

Wels era un reprezentant ales în mod democratic şi totuşi era silit să se poarte ca un soi de sabotor.

Lloyd îşi începuse ziua cu nişte aşteptări false. Crezuse că Legea de Împuternicire era o idee nebunească, fără sorţi de izbândă. Acum realiza că majoritatea oamenilor se aşteptau ca legea să intre în vigoare în ziua aceea. Estimase complet greşit situaţia. Oare nu cumva greşea şi crezând că aşa ceva nu se putea petrece în ţara lui? Oare se amăgea singur?

Cineva întrebă dacă se luase o decizie finală în rândul catolicilor. Lloyd se ridică şi zise:

– Mă duc eu să aflu.

Porni grăbit spre sala de şedinţe a Partidului de Centru. La fel ca înainte, îşi băgă capul pe uşă şi-i făcu semn lui Heinrich să iasă puţin.

– Brüning şi Ersing încă ezită, îi spuse Heinrich.

Lloyd simţi cum îl cuprinde deznădejdea. Ersing era un lider sindical catolic.

– Cum poate un lider sindical să ia măcar în calcul votarea acestei legi? pufni el.

– Kaas spune că patria este în pericol. Toată lumea crede că se va instala anarhia dacă vom respinge legea.

– Şi, dacă o treceţi, se va instala tirania.

– La voi cum e?

– Oamenii cred că vor fi împuşcaţi dacă votează împotrivă. Dar au de gând s-o facă chiar şi-aşa.

Heinrich se întoarse în sală şi Lloyd reveni la şedinţa social-democraţilor.

– Cei mai vehemenţi oponenţi au început să şovăie, îi anunţă Lloyd pe Walter şi pe colegii săi. Se tem că, dacă legea va fi respinsă, va izbucni un război civil.

Atmosfera deveni şi mai sumbră.

Reveniră cu toţii în sala de dezbateri la ora şase.

Wels luă cuvântul primul. Vorbi pe un ton calm, fără patos, cât se poate de rezonabil. Atrase atenţia asupra faptului că viaţa într-o republică democratică fusese bună pentru germani, atunci când trăgeai linie, aducându-le libertatea oportunităţilor şi asistenţă socială şi reintegrând Germania în comunitatea internaţională.

Lloyd observă că Hitler îşi lua notiţe.

În încheierea discursului său, Wels îşi afirmă cu mult curaj adeziunea la valorile omeniei şi dreptăţii, libertăţii şi socialismului.

– Nicio Lege de Împuternicire nu vă conferă puterea de a anihila idei veşnice şi indestructibile, rosti el, prinzând şi mai mult curaj atunci când naziştii începură să râdă şi să-l huiduie.

Social-democraţii aplaudară, însă aplauzele lor fură acoperite de corul de huiduieli.

– Îi salutăm pe cei persecutaţi şi asupriţi! strigă Wels. Îi salutăm pe prietenii noştri din Reich. Statornicia şi loialitatea lor merită toată admiraţia.

Lloyd abia îi mai distingea cuvintele prin huiduielile şi fluierăturile naziştilor.

– Curajul convingerilor lor şi al optimismului lor nezdruncinat reprezintă o garanţie pentru un viitor mai luminos!

Se aşeză apoi în larma din ce în ce mai mare.

Oare avea să aibă vreun efect discursul său? Lloyd nu putea fi sigur.

După Wels, luă din nou cuvântul Hitler. De această dată vorbi pe un ton complet diferit. Lloyd îşi dădu seama că în discursul de mai devreme cancelarul doar se încălzise. Vocea sa era acum mai puternică, frazele sale mai exagerate, tonul plin de dispreţ. Gesticula din ce în ce mai agresiv cu braţul drept – arătând cu degetul, încleştându-şi pumnul şi bătând cu el în masă, ducându-şi mâna la inimă şi măturând aerul din faţa sa cu un gest prin care părea să înlăture orice opoziţie. Fiecare frază pătimaşă pe care o rostea era întâmpinată cu urale de către susţinătorii săi. Fiecare propoziţie exprima una şi aceeaşi emoţie: o furie sălbatică, mistuitoare şi criminală.

Hitler era şi el încrezător. Declară că nici nu ar fi avut nevoie să propună Legea de Împuternicire.

– Facem apel la Reichstagul german să ne acorde ceva ce oricum am fi dobândit! rosti el batjocoritor.

Heinrich părea îngrijorat şi plecă din lojă. După câteva momente, Lloyd îl văzu în amfiteatru, şoptindu-i ceva la ureche tatălui său.

Reveni în lojă cu o expresie îndurerată pe chip.

Lloyd îl întrebă:

– Aţi obţinut asigurările pe care le doreaţi în scris?

Heinrich nu putu să îl privească în ochi pe Lloyd.

– Documentul este redactat chiar acum, replică el.

Hitler încheie ironizându-i pe social-democraţi: nu avea nevoie de voturile lor.

– Germania va fi liberă, răcni el. Dar nu datorită vouă!

Liderii celorlalte partide vorbiră pe scurt. Păreau înfrânţi cu toţii. Prelatul Kaas declară că Partidul de Centru avea să susţină legea. Şi ceilalţi îşi anunţară sprijinul. Numai social-democraţii se opuneau.

Se anunţă apoi rezultatul votului şi naziştii izbucniră în urale.

Lloyd era înmărmurit. Văzuse cu ochii lui puterea brută folosită cu sălbăticie. Era o privelişte extrem de urâtă.

Plecă din lojă fără să-i mai spună nimic lui Heinrich.

Îl găsi pe Walter plângând în sala de la intrare. Își ștergea fața cu o batistă albă, dar lacrimile îi curgeau șuvoi. Lloyd nu mai văzuse bărbați plângând decât la înmormântări.

Nu știa ce să spună sau să facă.

– Viața mea este un eșec, zise Walter. Acesta este sfârșitul tuturor speranțelor noastre. Democrația germană a murit.

(vii)

Sâmbătă, pe 1 aprilie, era Ziua de Boicotare a Evreilor. Lloyd și Ethel se plimbară prin Berlin, nevenindu-le să creadă ce vedeau. Ethel își lua notițe pentru cartea ei. Steaua lui David era vopsită de mântuială pe ferestrele prăvăliilor evreilor. Cămășile Brune stăteau în pragul magazinelor evreiești, intimidându-i pe oamenii care voiau să intre acolo. Avocații și doctorii evrei erau ținuți sub pază. Lloyd văzu doi membri SA oprindu-i pe pacienții care mergeau la doctorul familiei von Ulrich, dr. Rothmann, însă un hamal cu palma grea și cu o gleznă scrântită îi trimise la dracu' și aceștia plecară să caute o pradă mai ușoară.

– Cum pot fi oamenii atât de răi cu alți oameni? se întrebă Ethel.

Lloyd se gândea la tatăl său vitreg, pe care îl iubea. Bernie Leckwith era evreu. Dacă fascismul ajungea în Marea Britanie, Bernie avea să fie ținta acestui tip de ură. Gândul îl făcu pe Lloyd să se înfioare.

La Bistro Robert avu loc în seara aceea un soi de priveghi. Fără să fie ceva planificat, la ora opt locul se umplu cu social-democrați, cu colegii jurnaliști ai lui Maud și cu prietenii lui Robert de la teatru. Cei mai optimiști dintre ei spuneau că libertatea intrase pur și simplu în hibernare pe durata crizei economice și că se va redeștepta într-o bună zi. Ceilalți jeleau.

Lloyd bău foarte puțin. Nu-i plăcea efectul pe care îl avea alcoolul asupra creierului său. Îi încețoșa judecata. Se întreba ce ar fi putut face stânga germană pentru a împiedica această catastrofă, fără să găsească însă vreun răspuns.

Maud îi pomeni de pruncul Adei, Kurt.

– L-a adus acasă de la spital și momentan pare să fie bine. Însă are creierul afectat și nu va fi niciodată normal. Când va crește mare, bietul copilaș va trebui să trăiască într-un azil.

Lloyd auzise cum îl adusese Carla pe lume pe bebeluș. Fetița de 11 ani avea o tărie de caracter impresionantă.

Comisarul Thomas Macke își făcu apariția la ora 9.30, în uniforma sa de membru SA.

Deşi ultima oară când trecuse pe acolo Robert îl cam batjocorise, Lloyd simţise că individul putea fi primejdios. În ciuda faptului că arăta caraghios cu mustăcioara sa mult prea mică pe centrul feţei buhăite, avea în ochi o sclipire de cruzime care îl neliniştea pe Lloyd.

Robert refuzase să vândă restaurantul. Ce mai voia Macke acum?

Acesta se opri în mijlocul sălii de mese şi strigă:

– Acest restaurant este folosit pentru a promova un comportament degenerat!

Muşteriii amuţiră, întrebându-se la ce se referea.

Macke ridică degetul pentru a capta atenţia tuturor. Lui Lloyd i se păru că recunoaşte ceva familiar în acel gest, apoi realiză că Macke îl imita pe Hitler.

– Homosexualitatea este incompatibilă cu caracterul masculin al naţiunii germane! zise el.

Lloyd se încruntă. Voia să spună că Robert era pederast?

Jörg apăru din bucătărie, cu boneta pe cap. Rămase în pragul uşii, fulgerându-l pe Macke din priviri.

Lui Lloyd îi trecu prin minte un gând şocant: poate că Robert chiar era pederast. La urma urmei, el şi Jörg locuiau împreună încă de la sfârşitul războiului. Uitându-se la prietenii acestuia de la teatru, Lloyd observă că erau numai perechi de bărbaţi, cu excepţia a două femei cu părul scurt...

Lloyd era consternat. Ştia că existau pederaşti, dar – fiind o persoană deschisă la minte – considera că aceştia nu trebuiau persecutaţi, ci ajutaţi. Totuşi, în sinea lui nu-i considera decât nişte perverşi şi degeneraţi. Robert şi Jörg păreau oameni cât se poate de normali, cu o mică afacere şi cu o viaţă discretă – exact ca un cuplu căsătorit!

Se întoarse spre mama lui şi rosti încet:

– Robert şi Jörg chiar sunt...?

– Da, dragă, replică ea.

Maud, aflată lângă ea, interveni:

– În tinereţea lui, Robert era un adevărat pericol pentru lachei.

Cele două femei chicotiră înfundat.

Lloyd fu din nou şocat: nu numai că Robert era pederast, dar Ethel şi Maud considerau asta o chesiune pe marginea căreia se putea glumi cu inima uşoară.

Macke spuse:

– Acest local este închis începând de acum!

Robert exclamă:

– Nu ai dreptul să faci asta!

Macke nu putea închide localul de unul singur, se gândi Lloyd; apoi, îşi aminti intervenţia în forţă de la Teatrul Popular a Cămăşilor Brune. Îşi întoarse privirea spre intrare şi văzu îngrozit trupele SA dând buzna pe uşă.

Trecură printre mese, dărâmând sticle şi pahare. Unii clienţi rămaseră neclintiţi, urmărindu-i cu privirea; alţii se ridicară în picioare. Se auziră câteva strigăte furioase de bărbaţi şi un ţipăt de femeie.

Walter se ridică şi vorbi tare, dar cu o voce calmă:

– Ar trebui să plecăm cu toţii în linişte. Nu este nevoie să se ajungă la violenţă. Oameni buni, luaţi-vă hainele şi pălăriile şi plecaţi acasă.

Clienţii începură să plece, unii încercând să-şi ia mai întâi hainele, alţii fugind pur şi simplu. Walter şi Lloyd le conduseră pe Maud şi pe Ethel spre uşă. Casa de marcat se afla aproape de ieşire şi Lloyd văzu un membru SA deschizând-o şi îndesându-şi banii în buzunare.

Până atunci, Robert rămăsese liniştit, urmărind descumpănit cum îi erau izgoniţi clienţii; însă era deja prea mult. Scoase un ţipăt de protest şi îl împinse pe individ de lângă casa de marcat.

Cămaşa Brună îl pocni, doborându-l la podea şi începând să-l lovească cu piciorul. I se alătură imediat încă un camarad. Lloyd sări în ajutorul lui Robert. O auzi pe mama lui ţipând „Nu!" când îi dădu la o parte pe membrii SA. Jörg se mişcă aproape la fel de rapid şi cei doi se aplecară să îl ajute pe Robert să se ridice de pe jos.

Fură atacaţi imediat de alţi membri SA. Lloyd fu lovit cu pumnii şi cu picioarele, apoi simţi cum este izbit în cap cu ceva contondent. Urlând de durere, se gândi: „O, Doamne! Nu din nou!"

Se răsuci spre atacatorii săi, pocnind în dreapta şi în stânga, asigurându-se că fiecare lovitură îşi atingea ţinta şi încercând să aplice toate lecţiile învăţate la antrenament. Doborî doi oameni la pământ, apoi fu înşfăcat pe la spate şi îşi pierdu echilibrul. O clipă mai târziu, se trezi ţintuit la podea de doi bărbaţi, în timp ce un al treilea îl lovea cu piciorul.

Fu apoi rostogolit cu faţa în jos, i se traseră mâinile la spate şi simţi la încheieturi atingerea rece a metalului. Pentru prima oară în viaţă, i se puneau cătuşe. Simţi un gen nou de frică. Asta nu mai era o încăierare oarecare. Fusese bătut şi lovit, dar îl aşteptau lucruri şi mai rele.

– Ridică-te, îi spuse cineva în germană.

Se ridică anevoios în picioare. Îl durea capul. Robert şi Jörg aveau şi ei cătuşe la mâini. Robert avea gura plină de sânge, iar Jörg avea un ochi umflat. Vreo şase Cămăşi Brune îi păzeau. Ceilalţi membri SA beau ce mai rămăsese prin paharele şi sticlele lăsate pe mese sau se îndopau cu foietaje.

Părea că toţi clienţii plecaseră. Lloyd se simţi uşurat la gândul că mama sa apucase să iasă.

Apoi, uşa restaurantului se deschise şi Walter reveni înăuntru.

– Domnule comisar Macke, rosti el, dând dovadă de uşurinţa specifică oricărui politician de a reţine numele oamenilor. Cu toată autoritatea de care se simţea în stare, continuă: Ce-i cu această acţiune scandaloasă?

Macke îi indică pe Robert şi pe Jörg.

– Aceşti doi bărbaţi sunt homosexuali, spuse el. Iar băiatul acela l-a atacat pe poliţistul din trupele auxiliare care îi aresta.

Walter arătă spre casa de marcat, al cărei sertar era aproape gol, cu excepţia câtorva gologani.

– De când au început poliţiştii să jefuiască lumea?

– Pesemne că un client a profitat de confuzia creată de cei care se împotriveau arestării.

Câţiva membri SA râseră cu subînţeles.

Walter zise:

– Dumneata ai fost ofiţer însărcinat cu aplicarea legii, nu-i aşa, Macke? Poate că ai fost mândru de acţiunile dumitale cândva. Dar acum?

Macke simţi împunsătura.

– Noi impunem ordinea ca să apărăm patria.

– Mă întreb... unde aveţi de gând să vă duceţi prizonierii? insistă Walter. Îi veţi duce într-un loc de detenţie corespunzător? Sau printr-un subsol neoficial, ţinut în secret?

– Vor fi duşi la cazarma de pe Friedrich Strasse, rosti Macke indignat.

Lloyd remarcă expresia satisfăcută care flutură rapid pe chipul lui Walter şi îşi dădu seama că acesta îl manipulase cu iscusinţă pe Macke, profitând de ceea ce mai rămăsese din mândria profesională a acestuia pentru a-i afla intenţiile. Acum, cel puţin, Walter ştia unde aveau să fie duşi Lloyd şi ceilalţi.

Dar ce avea să se întâmple la cazarmă?

Lloyd nu mai fusese niciodată arestat. Totuşi, cum trăia în cartierul East End din Londra, cunoştea mulţi oameni care avuseseră de-a face cu poliţia. Toată viaţa lui jucase fotbal pe stradă cu băieţi ai căror taţi erau arestaţi în mod frecvent. Ştia care era reputaţia secţiei de poliţie de pe strada Leman, din Aldgate. Puţini oameni ieşeau din acea clădire teferi şi nevătămaţi. Lumea spunea că pereţii erau plini de sânge. Oare putea spera că această cazarmă de pe Friedrich Strasse avea să fie altfel?

Walter zise:

– Acesta este un incident internaţional, comisare.

Lloyd realiză că Walter îi folosea titulatura pentru a-l determina pe Macke să se poarte ca un ofiţer şi nu ca un tâlhar.

– Aţi arestat trei cetăţeni străini – doi austrieci şi un englez.

Ridică mâna, de parcă ar fi vrut să respingă orice încercare de protest.

– E prea târziu să mai daţi înapoi acum. Cele două ambasade sunt deja informate şi nu am nicio îndoială că reprezentanţii lor vor bate la uşa Ministerului nostru de Externe de pe Wilhelm Strasse în următoarea oră.

Lloyd se întrebă dacă era adevărat ce auzea.

Macke rânji cu mojicie.

– Ministerul de Externe nu se va grăbi să sară în apărarea a doi poponari şi a unui tânăr huligan.

– Ministrul de externe von Neurath nu este membru în partidul vostru, rosti Walter. S-ar putea să pună mai presus de orice interesele patriei.

– Vei afla că şi el face ce i se spune. Iar acum, dă-te la o parte, căci mă obstrucţionezi în exerciţiul funcţiei.

– Te avertizez! spuse Walter cu mult curaj. Ai face bine să urmezi procedura ca la carte – sau vei avea mari necazuri.

– Dispari din faţa mea, răbufni Macke.

Walter plecă.

Lloyd, Robert şi Jörg fură scoşi afară şi împinşi în spatele unui camion. Fură nevoiţi să stea întinşi pe jos, în vreme ce Cămăşile Brune stăteau pe bănci, păzindu-i. Vehiculul se urni din loc. Lloyd descoperi că era dureros să fii încătuşat. Simţea întruna că avea să-şi disloce umărul.

Din fericire, drumul fu scurt. Fură scoşi din camion şi duşi într-o clădire. Era întuneric, aşa că Lloyd nu văzu mare lucru. La un birou i se notă numele într-un catastif şi i se confiscă paşaportul.

Lui Robert îi luară acul de aur de la cravată şi lanţul de la ceas. În cele din urmă li se scoaseră cătuşele de la mâini şi fură împinşi într-o cameră cu lumină slabă şi gratii la ferestre. Acolo mai erau deja încă vreo patruzeci de deţinuţi.

Lloyd simţea dureri în tot corpul. Îl durea pieptul, cel mai probabil de la o coastă ruptă. Avea faţa învineţită şi o durere de cap năucitoare. Ar fi vrut o aspirină, o ceaşcă de ceai şi o pernă. Presimţea însă că aveau să treacă ore bune până să primească aceste lucruri.

Cei trei se aşezară pe podea, în apropiere de uşă. Lloyd îşi ţinea capul în mâini, în vreme ce Robert şi Jörg discutau despre cât de repede aveau să primească ajutor. Fără îndoială că Walter avea să sune un avocat. Însă regulile normale fuseseră suspendate odată cu adoptarea Decretului cu privire la Incendierea Reichstagului, aşa că legea nu le mai asigura nicio protecţie. Walter avea să contacteze cu siguranţă şi ambasadele: influenţa politică era cea în care îşi puneau speranţele acum. Lloyd se gândi că mama lui urma să încerce probabil să sune la Ministerul de Externe britanic din Londra. Dacă reuşea să îi contacteze pe cei de acolo, guvernul avea să ia atitudine în legătură cu arestarea unui elev britanic. Avea să dureze o vreme – cel puţin o oră, dacă nu două sau chiar trei.

Însă trecură patru ore, apoi cinci, şi uşa tot nu se deschise.

Ţările civilizate aveau legi care stabileau durata maximă a reţinerii de către poliţie a unei persoane fără formalităţile de rigoare: o acuzaţie, un

avocat, o instanţă. Lloyd realiză acum că o asemenea regulă nu era doar un simplu detaliu tehnic.

Ar fi putut fi ţinut acolo pentru tot restul vieţii.

Ceilalţi deţinuţi din încăpere se aflau încarceraţi strict pe criterii politice, după cum află în scurt timp: comunişti, social-democraţi, sindicalişti şi un preot.

Noaptea trecu foarte greu. Niciunul dintre cei trei bărbaţi nu reuşi să doarmă. Lloyd nici nu concepea să doarmă. Lumina palidă a zorilor tocmai pătrundea printre gratiile de la ferestre când uşa celulei se deschise, într-un sfârşit. Însă nu intrară avocaţi sau diplomaţi, ci doar doi oameni cu şorţuri, împingând un cărucior pe care se afla o oală mare.

Puseră în castroane nişte mâncare de ovăz pentru cei aflaţi acolo. Lloyd nu mâncă nimic, dar bău o cană de cafea cu gust de orz ars.

Presupunea că personalul de noapte de la ambasada britanică era format din diplomaţi de rang inferior, al căror cuvânt nu avea prea mare greutate. Însă dimineaţa, de îndată ce se trezea ambasadorul, urmau să fie luate măsurile de rigoare.

La o oră după micul dejun, uşa se deschise din nou – de această dată însă, în cadrul ei apărură doar Cămăşi Brune. Aceştia scoaseră toţi deţinuţii din celulă şi îi urcară într-un camion acoperit – erau vreo 40-50 de oameni îngrămădiţi atât de tare, încât fură nevoiţi să rămână în picioare. Lloyd reuşi să rămână aproape de Robert şi de Jörg.

Poate că îi duceau la tribunal, chiar dacă era duminică. Aşa spera. Măcar acolo erau avocaţi şi un oarecare respect pentru proceduri. Se gândi că se descurca suficient de bine în germană încât să-şi prezinte singur cazul şi îşi repetă în gând discursul. Luase cina împreună cu mama lui într-un restaurant; văzuse pe cineva furând din casa de marcat; intervenise în încăierarea care izbucnise. Îşi imagină ce l-ar fi putut întreba procurorul. Avea să fie întrebat dacă omul pe care îl atacase era o Cămaşă Brună. Urma să răspundă: „Nu i-am observat hainele – n-am văzut decât un hoţ". Lumea din sală avea să râdă, iar procurorul avea să se facă de râs.

Fură scoşi afară din oraş – puteau vedea asta prin găurile din prelata camionului. Lui Lloyd i se păru că parcurseseră vreo 30 de kilometri când Robert zise: „Am ajuns în Oranienburg", dând numele unui orăşel aflat la nord de Berlin.

Camionul se opri în faţa unei porţi de lemn încadrate de stâlpi de cărămidă. Două Cămăşi Brune cu puşti stăteau de strajă.

Lloyd simţi o frică din ce în ce mai mare. Unde era tribunalul? Locul acela arăta mai degrabă a lagăr de prizonieri. Cum puteau trimite oamenii la închisoare fără să-i ducă mai întâi în faţa unui judecător?

După o scurtă pauză, camionul intră pe poartă și se opri în fața unor clădiri părăginite.

Lloyd se simțea tot mai neliniștit. Cu o seară în urmă, încă se mai consola cu gândul că Walter știa unde se aflau. Astăzi, era posibil ca nimeni să nu mai știe acest lucru. Dacă poliția declara pur și simplu că el nu fusese reținut și că nu exista niciun document care să ateste arestarea lui? Cum ar mai fi putut fi salvat?

Coborâră din camion și intrară într-un soi de fabrică. Locul mirosea ca un pub. Poate că înainte fusese acolo o berărie.

Li se notară din nou numele. Lloyd se bucura să știe că mutarea sa fusese consemnată undeva.

Nu fură legați sau încătușați, dar erau supravegheați în permanență de Cămăși Brune cu puști, iar Lloyd bănuia că acei tineri abia așteptau un pretext ca să tragă.

Fiecare dintre ei primi o saltea de pânză umplută cu paie și o pătură subțire. Fură mânați într-o clădire dărăpănată, care probabil că fusese la origini un depozit. Și-apoi, începu așteptarea.

Nu veni nimeni după Lloyd în ziua aceea.

Seara apăru un nou cărucior și o nouă oală, de această dată conținând o tocană de morcovi și napi. Fiecare om primi câte un castron plin și o bucată de pâine. Lloyd era hămesit acum, căci nu mai mâncase de 24 de ore, așa că își înfulecă cu poftă cina sărăcăcioasă și-și dori să mai fi primit o porție.

Undeva prin lagăr erau vreo trei-patru câini, care urlară toată noaptea.

Lloyd se simțea murdar. Era a doua noapte pe care o petrecea în aceleași haine. Avea nevoie de o baie, de un bărbierit și de o cămașă curată. Cele două butoaie din colț oferite pe post de toaletă erau de-a dreptul dezgustătoare.

Însă a doua zi era luni. Și urmau să se ia măsuri.

Lloyd adormi pe la ora patru. La șase, fură treziți de o Cămașă Brună care răcni:

– Schleicher! Jörg Schleicher! Care dintre voi e Schleicher?

Poate că aveau să fie eliberați.

Jörg se ridică și zise:

– Eu sunt Schleicher.

– Vino cu mine, rosti Cămașa Brună.

Robert interveni cu un glas speriat:

– De ce? La ce vă trebuie? Unde îl duceți?

– Da' cine ești tu, maică-sa? se răsti Cămașa Brună. Stai jos și taci din gură. Îl împunse pe Jörg cu pușca și zise: Tu ieși afară.

În timp ce-i urmărea îndepărtându-se, Lloyd se întrebă de ce nu îl pocnise oare pe membrul SA ca să-i ia pușca. Ar fi putut scăpa. Și, chiar dacă nu ar fi reușit, ce puteau să-i facă – să-l bage la închisoare? Însă în momentul

decisiv gândul evadării nu-i trecuse prin cap. Oare căpăta deja mentalitate de prizonier?

Ajunsese să aştepte cu nerăbdare mâncarea de ovăz.

Înainte de micul dejun, fură scoşi afară cu toţii.

Fură duşi în jurul unei mici porţiuni îngrădite cu sârmă ghimpată, având cam un sfert din suprafaţa unui teren de tenis. Părea să fi fost folosită pentru depozitarea unor obiecte nu foarte valoroase, lemne sau cauciucuri, probabil. Lloyd tremura în aerul rece al dimineţii: paltonul său rămăsese la Bistro Robert.

Apoi, îl văzu apropiindu-se pe Thomas Macke.

Ofiţerul de poliţie purta o haină neagră peste uniforma sa de membru SA. Avea un pas apăsat şi stângaci, remarcă Lloyd. În spatele lui erau două Cămăşi Brune care ţineau de braţe un bărbat gol, cu o găleată pe cap.

Lloyd se holbă îngrozit la scena din faţa lui. Prizonierul avea mâinile legate la spate, iar găleata era fixată cu sfoară sub bărbia sa, ca să nu cadă. Era un bărbat tinerel şi zvelt, cu părul pubian blond.

Robert gemu:

– O, Dumnezeule! Este Jörg.

Toate Cămăşile Brune din lagăr se adunaseră acolo. Lloyd se încruntă. Ce mai era şi asta? Vreun joc crud?

Jörg fu condus în ţarc şi lăsat să tremure acolo. Cei care îl escortaseră se retraseră. Dispărură câteva minute, apoi reveniră, fiecare dintre ei aducând doi câini alsacieni. Asta explica lătrăturile din noaptea precedentă.

Câinii erau costelivi, cu blana arămie peticită pe ici, pe colo. Păreau hămesiţi. Cămăşile Brune îi duseră până la ţarc.

Lloyd avu o vagă, dar cumplită premoniţie despre ce urma să se petreacă.

Robert ţipă „Nu!", apoi o luă la fugă. „Nu, nu, nu!" Încercă să deschidă poarta ţarcului.

Trei sau patru Cămăşi Brune îl îndepărtară brutal de acolo. El se zbătu, dar indivizii erau puternici şi tineri, în vreme ce Robert avea aproape 50 de ani: nu le putea ţine piept. Îl trântiră dispreţuitori la pământ.

– Nu, le zise Macke oamenilor săi. Vreau să vadă.

Îl ridicară pe Robert în picioare şi îl întoarseră cu faţa spre ţarc.

Câinii fură băgaţi înăuntru. Erau agitaţi, lătrând cu bale la gură. Cei doi membri SA îi manevrau fără teamă, cu destoinicie. Lloyd se întrebă îngrozit de câte ori mai făcuseră asta înainte.

Cămăşile Brune le dădură drumul câinilor şi se grăbiră să iasă din ţarc.

Câinii se repeziră spre Jörg. Unul îl muşcă de gambă, altul de braţ, iar al treilea de coapsă. Din găleata de metal se auzi un ţipăt înfundat de agonie şi groază. Cămăşile Brune izbucniră în urale, aplaudând. Prizonierii urmăreau scena înfricoşaţi.

După şocul iniţial, Jörg încercă să se apere. Avea mâinile legate şi nu putea să vadă, dar putea lovi la întâmplare cu picioarele. Totuşi, nu reuşi să îndepărteze câinii înfometaţi. Aceştia se fereau şi îl atacau din nou, sfâşiindu-i carnea cu colţii lor ascuţiţi.

Încercă apoi să fugă. Cu câinii pe urmele sale, alergă orbeşte până dădu de sârma ghimpată. Cămăşile Brune izbucniră în urale şi mai zgomotoase. Jörg ţâşni într-o altă direcţie, însă cu acelaşi rezultat. Un câine îi smulse o bucată din posterior, iar Cămăşile Brune pufniră în râs.

Un membru SA de lângă Lloyd strigă:

– Coada! Muşcaţi-l de coadă!

Lloyd intui că termenul german pentru „coadă" – *der Schwanz* – era folosit în argou pentru penis. Omul era entuziasmat la culme.

Trupul alb al lui Jörg era acum acoperit de sânge din cauza numeroaselor răni. Se lipi de sârma ghimpată, cu faţa la ea, protejându-şi organele genitale şi lovind cu picioarele în spate şi în părţi. Însă era tot mai slăbit. Loviturile sale nu mai aveau vlagă. Abia se mai putea ţine pe picioare. Câinii prinseră şi mai mult curaj, sfâşiind bucăţi mari din corpul său.

Într-un final, Jörg se prăbuşi la pământ. Câinii începură să se hrănească.

Cămăşile Brune intrară din nou în ţarc. Cu mişcări pricepute, ei puseră câinii în lesă din nou, îi traseră de lângă trupul lui Jörg şi îi scoaseră de acolo.

Spectacolul se terminase, iar Cămăşile Brune începură să se îndepărteze, sporovăind cu entuziasm. Robert fugi în ţarc şi de această dată nu mai încercă nimeni să-l oprească. Se aplecă deasupra lui Jörg, gemând.

Lloyd îl ajută să-i dezlege lui Jörg mâinile şi să-i scoată găleata de pe cap. Bărbatul leşinase, dar încă respira.

Lloyd spuse:

– Hai să-l ducem înăuntru. Apucă-l de picioare.

Lloyd îl luă pe Jörg de braţe şi cei doi îl duseră în clădirea în care dormiseră peste noapte. Îl întinseră pe o saltea. Ceilalţi prizonieri se strânseră împrejur, înfricoşaţi şi înfrânţi. Lloyd spera ca vreunul dintre ei să spună că este doctor, dar nimeni nu zise nimic.

Robert se dezbrăcă de haină şi de vestă, apoi îşi scoase cămaşa şi o folosi ca să şteargă sângele.

– Ne trebuie apă curată, rosti el.

În curte era o cişmea. Lloyd ieşi afară, dar nu avea niciun recipient. Se uită spre ţarc. Găleata era tot acolo, pe jos. O spălă, apoi o umplu cu apă.

Când se întoarse, salteaua era scăldată în sânge.

Robert îşi înmuie cămaşa în găleată şi continuă să-i spele lui Jörg rănile, îngenuncheat lângă saltea. În curând însă, cămaşa sa albă se înroşi complet.

Jörg începu să se mişte.

Robert îi spuse cu glas coborât:

– Stai liniştit, dragul meu. S-a terminat acum. Sunt aici.

Însă Jörg nu părea să audă.

Apoi intră Macke, urmat de vreo patru-cinci Cămăşi Brune. Îl înşfăcă pe Robert de braţ şi îl săltă în picioare.

– Aşa, deci, zise el. Acum ştii ce părere avem noi despre homosexualii perverşi.

Lloyd arătă spre Jörg şi spuse pe un ton plin de mânie:

– Pervers este cel care a ordonat aşa ceva. Cu toată furia şi dispreţul de care era în stare, continuă: Comisarul Macke.

Acesta îi făcu un semn scurt unuia dintre membrii SA. Printr-o mişcare aparent banală, bărbatul îşi răsuci puşca şi îl lovi pe Lloyd în cap cu patul ei. Băiatul se prăbuşi la pământ, ţinându-se de cap.

Îl auzi pe Robert spunând:

– Vă rog, lăsaţi-mă să îl îngrijesc pe Jörg.

– Mai vedem, zise Macke. Mai întâi, vino încoace.

În ciuda durerii crunte, Lloyd îşi deschise ochii ca să vadă ce se întâmplă.

Macke îl trase pe Robert în cealaltă parte a camerei, unde se afla o masă butucănoasă de lemn. Scoase din buzunar un document şi un stilou.

– Restaurantul tău valorează acum doar jumătate din cât ţi-am oferit data trecută – zece mii de mărci.

– Orice, rosti Robert plângând. Numai lăsaţi-mă cu Jörg.

– Semnează aici, zise Macke. Apoi, puteţi pleca toţi trei acasă.

Robert semnă.

– Acest domn va fi primul martor, spuse Macke.

Îi dădu stiloul unuia dintre membrii SA. Îşi roti apoi privirea prin cameră până îl întâlni pe Lloyd.

– Şi poate că nesăbuitul nostru oaspete englez va fi al doilea martor.

Robert zise:

– Fă ce îţi cere, Lloyd.

Lloyd se ridică cu greutate de pe jos, frecându-se la cap, luă stiloul şi semnă.

Triumfător, Macke băgă contractul din nou în buzunar, apoi ieşi.

Robert şi Lloyd se întoarseră la Jörg.

Însă Jörg murise.

(viii)

Walter şi Maud veniră la gara Lehrte, aflată la nord de clădirea arsă a Reichstagului, ca să îi conducă pe Ethel şi pe Lloyd. Clădirea gării era construită în stil neorenascentist şi arăta ca un palat franţuzesc.

Ajunseseră devreme, aşa că stăteau acum într-o cafenea, aşteptând trenul.

Lloyd se bucura că pleacă. În cele şase săptămâni aflase multe despre limba şi politica germană, dar tot ce voia acum era să se întoarcă acasă, să le povestească oamenilor ce văzuse şi să-i avertizeze că la fel puteau păţi şi ei.

Cu toate acestea, se simţea vinovat fiindcă pleca. Se întorcea într-un loc în care domnea legea, unde presa era liberă şi unde nu era o infracţiune să fii social-democrat. Îi lăsa în urmă pe cei din familia von Ulrich, într-o dictatură crudă în care un om nevinovat putea fi aruncat la câini, fără ca cineva să fie tras la răspundere pentru această crimă.

Soţii von Ulrich păreau doborâţi – Walter chiar mai mult decât Maud. Erau ca nişte oameni care primiseră veşti proaste sau care avuseseră un deces în familie. Nu păreau să se poată gândi la altceva în afară de catastrofa prin care trecuseră.

Lloyd fusese eliberat, cu scuzele de rigoare, de către Ministerul de Externe german, împreună cu o declaraţie explicativă abjectă şi înşelătoare, în care se afirma că el se implicase într-o încăierare din propria-i nesăbuinţă şi că fusese apoi ţinut prizonier dintr-o eroare administrativă, pe care autorităţile o regretau nespus.

Walter spuse:

– Am primit o telegramă de la Robert. A ajuns la Londra în siguranţă.

Fiind cetăţean austriac, Robert reuşise să părăsească Germania fără prea mare greutate. Obţinerea banilor se dovedise însă ceva mai dificilă. Walter insistase ca Macke să-i trimită banii într-un cont din Elveţia. La început, Macke zisese că aşa ceva era imposibil, însă Walter îl presă, ameninţându-l cu contestarea vânzării în instanţă şi spunându-i că Lloyd era gata oricând să depună mărturie că semnarea contractului se făcuse prin constrângere; aşa că, în cele din urmă, Macke trăsese nişte sfori şi rezolvase.

– Mă bucur că Robert a scăpat, spuse Lloyd.

Şi el avea să fie mult mai liniştit după ce revenea la Londra. Încă îl mai durea capul şi simţea un junghi în coaste ori de câte ori se răsucea în pat.

Ethel îi zise lui Maud:

– De ce nu veniţi şi voi la Londra? Amândoi. Toată familia, de fapt.

Walter se uită la Maud.

– Poate că ar trebui.

Însă Lloyd putea vedea limpede că nu credea asta cu adevărat.

– Aţi făcut tot ce v-a stat în puteri, rosti Ethel. V-aţi luptat vitejeşte. Dar cealaltă tabără a ieşit câştigătoare.

Maud spuse:

– Nu s-a terminat încă.

– Dar sunteţi în pericol!

– Şi Germania este în pericol.

– Dacă vă stabiliţi la Londra, s-ar putea ca Fitz să-şi schimbe puţin atitudinea şi să vă ajute.

După cum ştia şi Lloyd, contele Fitzherbert era unul dintre cei mai înstăriţi oameni din Marea Britanie, datorită minelor de cărbuni de sub pământurile sale din South Wales.

– Nu m-ar ajuta, replică Maud. Fitz este de neînduplecat, aşa cum ştii şi tu.

– Ai dreptate, recunoscu Ethel.

Lloyd se întrebă de ce era atât de sigură, dar nu apucă să o întrebe. Ethel continuă:

– Chiar şi aşa, nu ţi-ar fi greu deloc să-ţi găseşti o slujbă la un ziar londonez, la experienţa ta.

Walter zise:

– Şi eu ce aş face la Londra?

– Nu ştiu, spuse Ethel. Dar aici, ce-o să faci? Nu prea mai are rost să fii deputat într-un parlament neputincios.

Era brutal de directă, realiză Lloyd, însă – ca de obicei – spunea ce trebuia spus.

Lloyd îi compătimea, dar simţea că era mai bine ca familia von Ulrich să rămână pe loc.

– Ştiu că va fi greu, rosti el. Dar, dacă toţi oamenii cumsecade vor fugi de fascism, acesta se va răspândi şi mai repede.

– Deja se răspândeşte, remarcă mama lui.

Maud îi luă pe toţi prin surprindere, intervenind pe un ton vehement:

– Eu nu plec. Refuz în mod categoric să părăsesc Germania.

Cu toţii se uitară surprinşi la ea.

– De paisprezece ani sunt cetăţean german. Aceasta este acum ţara mea.

– Dar te-ai născut englezoaică, insistă Ethel.

– O ţară este constituită în mod special din oamenii care trăiesc acolo, ripostă Maud. Eu nu iubesc Anglia. Părinţii mei au murit cu mult timp în urmă, iar fratele meu m-a dezmoştenit. Iubesc Germania. Pentru mine, Germania înseamnă soţul meu minunat, Walter; fiul meu nechibzuit, Erik; fiica mea surprinzător de capabilă, Carla; menajera noastră, Ada, şi fiul ei cu dizabilităţi; prietena mea, Monika, şi familia ei; colegii mei jurnalişti... Rămân ca să mă opun naziştilor.

– Ai făcut asta deja, mai mult chiar decât ţi s-ar fi putut cere, rosti Ethel cu blândeţe.

În tonul lui Maud se strecură emoţia.

– Soţul meu şi-a dedicat viaţa şi întreaga-i fiinţă pentru ca această ţară să devină liberă şi prosperă, zise ea. Nu vreau să fiu eu motivul pentru

care să fie nevoit să renunţe la munca lui de-o viaţă. Dacă pierde asta, îşi pierde sufletul.

Ethel insistă, aşa cum numai o veche prietenă o putea face:

– Totuşi, chiar nu eşti tentată să-ţi pui copiii la adăpost?

– Tentată? Tânjesc să fac asta, mi-o doresc cu disperare! zise Maud izbucnind în lacrimi. Carla are coşmaruri cu Cămăşile Brune, iar Erik îşi pune cămaşa aia de culoarea rahatului ori de câte ori poate.

Lloyd fu surprins de fervoarea ei. Nu mai auzise niciodată o femeie respectabilă rostind cuvântul „rahat". Ea continuă:

– Sigur că vreau să-i duc de aici.

Lloyd putea vedea limpede lupta care se ducea în inima ei. Îşi frământa mâinile de parcă ar fi încercat să şi le spele, îşi răsucea capul în toate părţile, cu mintea aiurea, şi vorbea cu un glas tremurat, care demonstra intensitatea conflictului său interior.

– Dar nu ar fi corect să fac asta, nici faţă de ei şi nici faţă de noi. Nu mă voi da bătută! Prefer să îndur toate relele decât să rămân deoparte şi să nu fac nimic.

Ethel atinse braţul lui Maud.

– Iartă-mă că am întrebat, spuse ea. Poate că a fost necugetat din partea mea. Ar fi trebuit să-mi dau seama că nu vei fugi de-aici.

– Eu mă bucur că ai întrebat, o linişti Walter.

Se întinse şi prinse mâinile delicate ale lui Maud în palmele sale.

– Întrebarea plutea în aer oricum, numai că era nerostită. Venise momentul să răspundem la ea.

Mâinile lor împreunate rămaseră pe masă. Lloyd se gândea foarte rar la aspectul emoţional din vieţile celor din generaţia mamei sale – erau oameni de vârstă mijlocie, căsătoriţi, şi asta părea să spună totul –, dar realiza acum că între Walter şi Maud exista o legătură mult mai puternică decât simpla obişnuinţă a vieţii de cuplu. Ei nu îşi făceau iluzii: ştiau că, rămânând, îşi riscau viaţa şi riscau şi viaţa copiilor lor. Însă împărtăşeau un devotament care sfida până şi moartea.

Lloyd se întrebă dacă va avea şi el parte vreodată de o asemenea dragoste.

Ethel se uită la ceas.

– O, Doamne! spuse ea. O să pierdem trenul!

Lloyd înşfăcă bagajele şi porniră în grabă spre peron. Se auzi un şuierat şi ei urcară în tren exact la timp. Îşi scoaseră apoi capetele pe fereastră, în timp ce trenul ieşea din gară.

Walter şi Maud rămăseseră pe peron făcându-le cu mâna, tot mai mici în depărtare, până când dispărură cu totul.

Capitolul doi

1935

– Sunt două lucruri pe care trebuie să le ştii despre fetele din Buffalo, zise Daisy Peshkov. Beau de sting şi sunt toate nişte snoabe.

Eva Rothmann chicoti.

– Nu te cred, zise ea.

Accentul său german dispăruse aproape complet.

– O, dar e adevărat, replică Daisy.

Se aflau în dormitorul ei alb cu roz, probând haine în faţa unei oglinzi mari, triple.

– Cred că ţie ţi-ar sta bine în alb şi bleumarin. Ce părere ai?

Ridică o bluză în faţa Evei, studiind efectul. Culorile contrastante păreau să i se potrivească.

Daisy căuta prin garderoba ei o ţinută pe care Eva să o poată purta la picnicul de la plajă. Eva nu era o frumuseţe, iar volănaşele şi fundele care împodobeau multe dintre hainele lui Daisy o făceau să pară lipsită de gust. Dungile se potriveau mult mai bine cu trăsăturile sale aspre.

Avea părul închis la culoare şi ochii căprui-închis.

– Poţi purta culori deschise, îi zise Daisy.

Eva avea foarte puţine haine. Tatăl său, un doctor din Berlin, îşi folosise economiile de-o viaţă ca să o trimită în America, iar ea sosise acolo în urmă cu un an, fără mai nimic. O organizaţie caritabilă îi achitase şcolarizarea şi astfel ajunsese la pensionul lui Daisy. Erau de-o seamă – aveau 19 ani. Însă Eva nu avea unde să se ducă în vacanţa de vară, aşa că Daisy o invitase acasă la ea, într-un impuls de moment.

La început, mama lui Daisy, Olga, se împotrivise.

– Eşti plecată la şcoală tot anul – abia aştept să vină vara ca să fim doar noi două.

– Este o fată minunată, mamă, replicase Daisy. Este fermecătoare, plăcută şi o prietenă de nădejde.

– Bănuiesc că ţi-e milă de ea pentru că s-a refugiat din calea naziştilor.

– Nu-mi pasă mie de naziști! Pur și simplu îmi place de ea.

– Bine, bine, dar chiar trebuie să vină să stea cu noi?

– Mamă, nu are unde să se ducă în altă parte!

Așa cum se întâmpla de obicei, până la urmă Olga îi făcu pe plac lui Daisy.

Acum, Eva zise:

– Snoabe? Nimeni nu ar face pe snoaba cu tine!

– O, ba da, cum să nu?

– Dar ești atât de frumoasă și de plină de viață!

Daisy nu se osteni să nege.

– Exact asta detestă la mine.

– Și ești bogată.

Era adevărat. Tatăl lui Daisy era bogat, mama ei moștenise o avere, iar Daisy urma să primească propriii bani după ce avea să împlinească 21 de ani.

– Asta nu are nicio importanță. În orașul ăsta contează doar de câtă vreme ești bogat. Ești un nimeni dacă muncești. Oamenii cu adevărat superiori sunt cei care trăiesc din milioanele lăsate de străbunicii lor.

Vorbea pe un ton vioi și zeflemitor, ca să-și ascundă resentimentele.

Eva spuse:

– Iar tatăl tău este celebru!

– Lumea crede că-i gangster.

Bunicul lui Daisy, Iosef Vyalov, deținuse multe baruri și hoteluri. Tatăl ei, Lev Peshkov, folosise profiturile obținute pentru a cumpăra teatre de operetă, pe care le transformase apoi în cinematografe. Acum avea până și un studio la Hollywood.

Eva se revoltă în locul lui Daisy.

– Cum pot spune așa ceva?

– Lumea crede că a făcut contrabandă cu alcool. Probabil că au dreptate. Nu văd cum ar fi putut scoate altfel bani din baruri pe vremea prohibiției. În orice caz, ăsta-i motivul pentru care mama nu va fi invitată niciodată să se înscrie în Societatea Doamnelor din Buffalo.

Se uitară amândouă la Olga, care stătea pe patul lui Daisy, răsfoind *The Buffalo Sentinel*. În fotografiile din tinerețe, Olga apărea ca o frumusețe mlădioasă. Acum era bondoacă și ștearsă. Nu o mai interesa cum arată, deși mergea des la cumpărături cu Daisy, cheltuind sume imense pentru a-și face fiica să arate fabulos.

Olga își ridică privirea din ziar și zise:

– Nu cred că-i deranjează faptul că tatăl tău a făcut contrabandă cu alcool, dragă. Însă el este imigrant rus și, în rarele momente în care se hotărăște să meargă la slujbă, se duce la biserica ortodoxă rusă de pe Ideal Street. Or, asta este aproape la fel de rău ca și cum ar fi catolic.

Eva rosti:

– Cât de nedrept!

– Trebuie să te avertizez că nu îi au la inimă nici pe evrei, spuse Daisy.

În realitate, Eva era doar pe jumătate evreică.

– Iartă-mă că sunt atât de directă, adăugă ea.

– Poţi să fii cât de directă vrei – faţă de Germania, ţara asta e ca Tărâmul Făgăduinţei.

– Nu te face prea comodă, o atenţionă Olga. Conform acestui ziar, foarte mulţi oameni de afaceri importanţi îl urăsc pe preşedintele Roosevelt şi îl admiră pe Adolf Hitler. Şi ştiu că aşa stau lucrurile, pentru că şi tatăl lui Daisy se numără printre aceştia.

– Politica este plictisitoare, zise Daisy. Nu-i nimic interesant în *The Sentinel?*

– Ba da. Muffie Dixon urmează să fie prezentată la curtea britanică.

– Bravo ei, rosti Daisy cu acreală, nereuşind să-şi ascundă invidia.

Olga citi:

– „Domnişoara Muriel Dixon, fiica răposatului Charles «Chuck» Dixon, care şi-a pierdut viaţa în Franţa în timpul războiului, va fi prezentată la Palatul Buckingham marţea viitoare, de către soţia ambasadorului Statelor Unite, doamna Robert W. Bingham."

Daisy nu mai voia să audă de Muffie Dixon.

– Eu am fost la Paris, dar nu şi la Londra, îi zise ea Evei. Dar tu?

– Nicăieri, răspunse Eva. Prima oară când am plecat din Germania a fost atunci când am venit în America.

Olga exclamă deodată:

– O, Doamne!

– Ce s-a întâmplat? întrebă Daisy.

Mama ei mototoli ziarul.

– Tatăl tău a dus-o pe Gladys Angelus la Casa Albă.

– O! zise Daisy, care rămăsese blocată de parcă ar fi fost plesnită. Dar mi-a promis că mă duce pe mine!

Preşedintele Roosevelt invitase o sută de oameni de afaceri la un dineu, în încercarea de a-i convinge să sprijine Noua Învoială. Lev Peshkov îl considera pe Franklin D. Roosevelt ca fiind aproape la fel de rău precum un comunist, dar se simţise flatat de invitaţia la Casa Albă. Însă Olga refuzase să-l însoţească, spunându-i mânioasă:

– Nu am de gând să mă prefac în faţa preşedintelui că noi doi avem o căsnicie normală.

În mod oficial, Lev locuia acolo, în casa somptuoasă construită înainte de război de bunicul Vyalov, însă el îşi petrecea cele mai multe nopţi în

apartamentul său şic din centru, unde îşi ţinea amanta, pe Marga. Pe deasupra, toată lumea bănuia că avea o aventură amoroasă cu marea vedetă a studioului său, Gladys Angelus. Daisy înţelegea de ce mama ei se simţea respinsă. Şi Daisy se simţea la fel atunci când Lev pleca să-şi petreacă serile cu cealaltă familie.

Fusese încântată când el îi ceruse să îl însoţească la Casa Albă în locul mamei sale. Le zisese tuturor că urma să meargă acolo. Niciunul dintre prietenii ei nu îl cunoscuse pe preşedinte, cu excepţia băieţilor familiei Dewar, al căror tată era senator.

Lev nu-i spusese data exactă, iar ea presupusese că urma să o anunţe în ultima clipă, cum obişnuia el să facă. Însă aparent se răzgândise – sau poate că doar uitase. În orice caz, o lăsase din nou baltă pe Daisy.

– Îmi pare rău, scumpo, îi zise mama ei. Dar promisiunile n-au însemnat niciodată mare lucru pentru tatăl tău.

Eva arborase o expresie compătimitoare. Mila ei fu o nouă lovitură pentru Daisy. Tatăl Evei se afla la mii de kilometri depărtare şi era posibil să nu-l mai vadă niciodată, însă ei îi era milă de Daisy, de parcă soarta lui Daisy era mai rea decât a sa.

Asta o făcu să se simtă sfidătoare – nu avea de gând să lase acest incident să-i strice ziua.

– Ei bine, asta înseamnă că-s singura fată din Buffalo lăsată baltă pentru Gladys Angelus, rosti ea. Şi-acum... ce să port oare?

Fustele erau incredibil de scurte la Paris în anul acela, însă societatea conservatoare din Buffalo nu era tocmai în pas cu moda. Totuşi, Daisy avea o rochie de tenis care-i ajungea până la genunchi, în aceeaşi nuanţă de bleu ca ochii săi. Poate că aceea era ziua potrivită pentru ea. Îşi scoase rochia pe care o purta şi o îmbrăcă pe cealaltă.

– Ce părere aveţi? rosti ea.

Eva zise:

– O, Daisy, este frumoasă, dar...

Olga interveni:

– O să le iasă ochii din cap.

Olgăi îl plăcea ca Daisy să fie cât mai gătită. Poate că îi amintea de propria tinereţe.

Eva spuse:

– Daisy, dar dacă sunt chiar atât de snobi, de ce vrei totuşi să mergi la petrecere?

– O să fie şi Charlie Farquharson acolo şi mă gândesc să mă mărit cu el, îi explică Daisy.

– Vorbeşti serios?

Olga rosti cu multă emfază:

– Este o partidă foarte bună.

– Cum este? întrebă Eva.

– Cât se poate de adorabil, replică Daisy. Nu-i cel mai arătos băiat din Buffalo, dar este cumsecade şi îndatoritor şi, pe deasupra, oarecum timid.

– Pare foarte diferit faţă de tine.

– Da, e o atracţie a contrastelor.

Olga interveni din nou:

– Familia Farquharson este printre cele mai vechi familii din Buffalo.

Eva ridică din sprâncene.

– Sunt snobi?

– Foarte, răspunse Daisy. Însă tatăl lui Charlie şi-a pierdut toţi banii în crahul de pe Wall Street, apoi a murit – s-a sinucis, spun unii –, aşa că trebuie să refacă averea familiei.

Eva era şocată.

– Speri că se va căsători cu tine pentru banii tăi?

– Nu. O să se căsătorească cu mine pentru că-l voi vrăji. Însă mama lui mă va accepta pentru banii mei.

– Spui că îl vei vrăji. El ştie ceva din toate astea?

– Nu încă. Dar cred că o să îl abordez în această după-amiază. Da, asta este rochia potrivită... categoric.

Daisy îmbrăcă rochia bleu, iar Eva pe cea cu dungi albe şi bleumarin. Când terminară cu gătitul, erau deja în întârziere.

Mama lui Daisy nu angajase şofer.

– Eu m-am măritat cu şoferul tatălui meu şi asta mi-a distrus viaţa, spunea ea uneori.

Era îngrozită că Daisy ar fi putut face ceva asemănător – de aceea insista atât de mult ca fiica ei să se cupleze cu Charlie Farquharson. Dacă trebuia să meargă undeva în modelul ei Stutz din 1925, îl punea pe Henry, grădinarul, să-şi scoată cizmele de cauciuc şi să îmbrace un costum negru. Însă Daisy avea o maşină proprie, un Chevrolet sport coupé roşu.

Lui Daisy îi plăcea să conducă, savurând din plin puterea şi viteza şofatului. Ieşiră din oraş prin sud. Aproape că îi părea rău că nu erau decât 9–10 kilometri până la plajă.

În timp ce conducea, se gândi la cum va arăta viaţa ei ca soţie a lui Charlie. Cu banii ei şi cu statutul lui social, aveau să devină cel mai remarcabil cuplu din Buffalo. Aranjamentele meselor de la dineurile pe care aveau să le organizeze urmau să fie atât de elegante, încât lumea avea să rămână cu gura căscată. Urmau să aibă cel mai mare iaht din port, la bordul căruia aveau să

dea petreceri pentru alte cupluri bogate şi doritoare de distracţii. Toată lumea avea să-şi dorească o invitaţie de la doamna Charles Farquharson. Nicio recepţie organizată în scopuri caritabile nu avea să aibă succes fără Daisy şi Charlie în capul mesei. Se şi vedea într-o rochie de seară pariziană, cât se poate de răvăşitoare, trecând printr-o mulţime admirativă de bărbaţi şi femei, surâzând graţios la complimentele lor.

Încă visa cu ochii deschişi când sosiră la destinaţie.

Oraşul Buffalo se afla în partea de nord a statului New York, în apropierea graniţei cu Canada. Plaja Woodlawn era un kilometru şi jumătate de nisip pe malul lacului Erie. Daisy parcă şi traversară împreună dunele.

Vreo 50–60 de invitaţi ajunseseră deja acolo. Aceştia erau copiii celor mai de vază oameni din Buffalo, un grup privilegiat care-şi petrecea verile navigând şi practicând ziua schiul nautic, iar seara mergând la baluri şi dineuri. Daisy îşi salută cunoscuţii, adică aproape pe toată lumea, prezentându-le-o pe Eva. Primiră pahare cu punci. Daisy gustă precaută din el: unora dintre băieţi li se părea amuzant să adauge în băutură şi câteva sticle de gin.

Petrecerea era organizată de Dot Renshaw, o fată cu limba ascuţită, pe care nimeni nu voia s-o ia de soţie. Familia Renshaw era printre cele mai vechi din Buffalo, la fel ca şi familia Farquharson, însă averea ei rămăsese intactă după crah.

Daisy avu grijă să abordeze gazda, pe tatăl lui Dot, şi să-i mulţumească.

– Îmi cer scuze că am întârziat, rosti ea. Am pierdut noţiunea timpului!

Philip Renshaw o măsură din cap până-n picioare.

– Ai o fustă foarte scurtă.

În expresia de pe chipul său se citea atât dezaprobare, cât şi un soi de lascivitate.

– Mă bucur că vă place, replică Daisy, pretinzând că primise un compliment sincer.

– Mă rog... bine că aţi ajuns aici în sfârşit, continuă el. O să vină şi un fotograf de la *The Sentinel* şi trebuie să avem în poză nişte fete frumoase.

Daisy îi murmură Evei:

– Deci de-aia m-a invitat! Ce drăguţ din partea lui că-mi aduce la cunoştinţă...

Apăru apoi şi Dot. Avea o faţă slabă şi un nas ascuţit. Lui Daisy i se păruse întotdeauna că arăta ca şi cum s-ar fi pregătit să te ciugulească.

– Credeam că mergi cu tatăl tău să îl întâlneşti pe preşedinte, începu ea.

Lui Daisy îi venea să intre în pământ de ruşine. Şi-ar fi dorit să nu se fi lăudat tuturor în legătură cu asta.

– Văd că a luat-o cu el pe... hmm, vedeta lui, continuă Dot. Destul de neobişnuit pentru Casa Albă.

Daisy zise:

– Presupun că preşedintelui îi place să mai întâlnească şi vedete de cinema din când în când. Are şi el dreptul la un pic de farmec, nu crezi?

– Nu cred că Eleanor Roosevelt a privit asta cu ochi buni. Conform celor de la *The Sentinel*, toţi ceilalţi bărbaţi s-au dus acolo cu soţiile lor.

– Ce drăguţ din partea lor...

Daisy se răsuci, încercând cu disperare să scape.

Îl zări pe Charlie Farquharson, care se chinuia să monteze pe plajă un fileu pentru tenis. El era mult prea cumsecade ca să râdă pe seama ei din cauza lui Gladys Angelus.

– Ce mai faci, Charlie? rosti ea surâzătoare.

– Sunt bine, presupun, zise el ridicându-se.

Era un bărbat înalt, de vreo 25 de ani, uşor durduliu şi aplecat puţin de spate, de parcă s-ar fi temut ca înălţimea lui să nu o intimideze.

Daisy i-o prezentă pe Eva. Charlie era destul de stingher, mai ales în prezenţa fetelor, dar făcu un efort şi o întrebă pe Eva cum i se părea în America şi ce veşti mai avea de la familia ei rămasă în Berlin.

Eva îl întrebă dacă se simţea bine la picnic.

– Nu prea, recunoscu el cu candoare. Preferam să fi rămas acasă, cu câinii mei.

„E limpede că îi vine mai uşor să interacţioneze cu câinii decât cu fetele", se gândi Daisy. Însă faptul că îi pomenise era interesant în sine.

– Ce rasă sunt câinii tăi? întrebă ea.

– Jack Russell.

Daisy reţinu informaţia.

O femeie colţuroasă, la vreo 50 de ani, se apropie de ei.

– Pentru numele lui Dumnezeu, Charlie! Încă nu ai montat fileul?

– Mai am puţin, mamă, rosti el.

Nora Farquharson purta o brăţară de tenis din aur, cercei cu diamante şi un colier de la *Tiffany* – ceva cam multe bijuterii pentru un picnic. Sărăcia familiei Farquharson era o chestiune oarecum relativă, cugetă Daisy. Se zvonea că ar fi pierdut totul, dar doamna Farquharson avea în continuare menajeră, şofer şi vreo doi cai pentru plimbările prin parc.

Daisy spuse:

– Bună ziua, doamnă Farquharson. Aş dori să v-o prezint pe prietena mea, Eva Rothmann din Berlin.

– Încântată de cunoştinţă, zise Nora Farquharson, fără să-i întindă mâna.

Nu simţea nicio nevoie de a fi prietenoasă cu rusoaice parvenite sau cu invitatele lor evreice. Apoi, păru să aibă o idee.

– A, Daisy, poţi afla tu cine vrea să joace tenis?

Daisy ştia că era tratată aproape ca o servitoare, dar decise să se supună.

– Desigur, zise ea. V-aş sugera jocuri de dublu mixt.

– Bună idee. Doamna Farquharson îi dădu un creion şi o foaie de hârtie şi adăugă: Notează-le numele.

Daisy zâmbi candid, scoţând din poşetă un stilou de aur şi o mică agendă bej de piele.

– Am venit pregătită.

Ştia cine erau jucătorii de tenis şi cât de bun era fiecare. Era membră a Clubului de Tenis, care nu era atât de exclusivist precum Clubul de Iahting. O trecu pe Eva în echipă cu Chuck Dewar, fiul de 14 ani al senatorului Dewar, iar pe Joanne Rouzrokh o puse alături de băiatul mai mare al familiei Dewar, Woody, care avea doar 15 ani, dar era deja înalt ca prăjina de taică-său. Firește, ea avea să fie partenera lui Charlie.

Daisy tresări când dădu cu ochii de o figură familiară, recunoscându-şi fratele vitreg, pe Greg, fiul Margăi. Nu se întâlneau foarte des. Nu îl mai văzuse de un an şi, între timp, părea să se fi maturizat. Crescuse vreo cincisprezece centimetri în înălţime şi, deşi avea doar 15 ani, începuse să-i mijească deja barba. Fusese mereu un copil neîngrijit şi asta nu se schimbase. Îşi purta cu neglijenţă hainele scumpe: mânecile sacoului erau suflecate, cravata dungată era slăbită la gât, iar pantalonii de stofă erau uzi şi plini de nisip la marginea de jos.

Daisy se simţea jenată de fiecare dată când dădea ochii cu Greg. Băiatul îi amintea că tatăl lor le părăsise pe Daisy şi pe mama ei în favoarea lui Greg şi a Margăi. Ştia şi ea că mulţi bărbaţi însuraţi aveau aventuri amoroase – însă rezultatul indiscreţiei tatălui său apărea în public, la petreceri, unde-l vedea toată lumea. Tatăl ei ar fi trebuit să-i ducă pe Marga şi pe Greg la New York, unde oamenii nu se ştiau între ei, sau în California, unde nimeni nu vedea nimic greşit în adulter. Aici, cei doi constituiau o prezenţă scandaloasă, iar Greg reprezenta şi el unul dintre motivele pentru care oamenii o desconsiderau pe Daisy.

Când el o întrebă politicos ce mai face, ea îi răspunse:

– Sunt neagră de supărare, dacă vrei să ştii. Tata m-a lăsat baltă... din nou.

Greg rosti pe un ton precaut:

– Ce-a făcut?

– M-a rugat să merg cu el la Casa Albă – şi apoi a luat-o pe stricata aia de Gladys Angelus. Acum toată lumea râde de mine.

– Probabil că a fost o reclamă bună pentru noul ei film – *Passion*.

– Mereu îi iei apărarea şi asta pentru că eşti preferatul lui.

Greg păru iritat.

– Poate că asta se întâmplă fiindcă eu îl admir în loc să mă plâng de el întruna.

– Eu nu...

Daisy dădu să nege că s-ar fi plâns în permanenţă de tatăl său, dar realiză apoi că exact aşa stăteau lucrurile.

– Ei bine, poate că mă plâng, dar ar trebui să-şi ţină promisiunile, nu crezi?

– Are atâtea pe cap...

– Poate că nu ar trebui să aibă două ibovnice pe lângă soţie.

Greg ridică din umeri.

– Îi este şi lui greu.

Prinseră amândoi acest dublu înţeles neintenţionat şi, după o clipă, începură să chicotească.

Daisy zise:

– Mă rog, bănuiesc că nu ar trebui să dau vina pe tine. Nu ai cerut tu să te naşti.

– Iar eu ar trebui probabil să te iert pentru că mi-l luai pe tata de lângă mine trei nopţi pe săptămână – indiferent cât aş fi plâns şi l-aş fi implorat să rămână.

Daisy nu se gândise niciodată la asta. În mintea ei, Greg era uzurpatorul, copilul nelegitim care îi fura tatăl. Însă acum realiza că şi el suferise la fel de mult.

Îl ţintui cu privirea, gândindu-se că probabil avea să le cadă cu tronc unor fete. Era însă prea mic pentru Eva. Şi probabil că avea să ajungă la fel de egoist şi de nestatornic precum tatăl lor.

– Mă rog... Joci tenis?

El clătină din cap.

– Oamenii ca mine nu au ce căuta la Clubul de Tenis.

Zâmbi forţat, încercând să lase impresia că nu-i pasă, dar Daisy îşi dădu seama că şi Greg se simţea la fel de respins de societatea din Buffalo cum se simţea şi ea.

– Eu joc hochei pe gheaţă.

– Păcat.

Acestea fiind spuse, ea trecu mai departe.

După ce strânse suficiente nume, se întoarse la Charlie, care izbutise într-un final să monteze fileul. O trimise pe Eva să cheme primii patru jucători, apoi i se adresă lui Charlie:

– Ajută-mă să fac un tablou al competiţiei.

Îngenunchează unul lângă celălalt şi desenară pe nisip o diagramă cu sferturi, semifinale şi finală. În timp ce notau numele competitorilor, Charlie spuse:

– Îţi plac filmele?

Daisy se întrebă dacă avea de gând să o invite la o întâlnire.

– Sigur, răspunse ea.

– Ai văzut cumva *Passion?*

– Nu, Charlie, nu l-am văzut, rosti ea exasperată. Este cu amanta tatălui meu.

El păru şocat.

– În ziare se spune că sunt doar prieteni apropiaţi.

– Şi de ce crezi tu că domnişoara Angelus, care abia a împlinit 20 de ani, este atât de prietenoasă cu tatăl meu, care are 40? pufni Daisy pe un ton sarcastic. Crezi că-i place începutul lui de chelie? Sau pântecul tot mai rotunjit? Sau cele 50 de milioane ale sale?

– A, înţeleg, rosti Charlie ruşinat. Îmi cer scuze.

– N-ai pentru ce. Sunt mai ţâfnoasă decât de obicei. Tu nu eşti ca toţi ceilalţi – nu te gândeşti imediat la ce-i mai rău despre oameni.

– Presupun că-s mai bătut în cap de felul meu.

– Nu. Eşti doar cumsecade.

Charlie păru stânjenit, dar avea un aer mulţumit.

– Hai să facem treaba până la capăt, spuse Daisy. Trebuie să trasăm diagrama în aşa fel încât cei mai buni jucători să ajungă în finală.

Nora Farquharson apăru din nou. Se uită la Charlie şi la Daisy stând îngenuncheaţi unul lângă celălalt pe nisip, apoi le studie desenul.

Charlie zise:

– A ieşit destul de bine, nu-i aşa, mamă?

Era evident că tânjea să-i obţină aprobarea.

– Foarte bine.

Ea îi aruncă o privire circumspectă lui Daisy, ca o căţea care vede un străin apropiindu-se de puii ei.

– Este meritul lui Charlie, în mare măsură, spuse Daisy.

– Ba nu, i-o reteză doamna Farquharson.

Îşi îndreptă privirea spre Charlie, apoi şi-o întoarse din nou spre ea.

– Eşti o fată isteaţă, zise ea.

Păru pe punctul de a mai adăuga ceva, dar începu să şovăie.

– Ce este? o întrebă Daisy.

– Nimic, zise ea.

Apoi se răsuci şi plecă. Daisy se ridică de pe nisip.

– Ştiu ce gândea, îi murmură ea Evei.

– Ce?

– Eşti o fată isteaţă... aproape că ai putea fi bună pentru fiul meu, dacă ai veni dintr-o familie mai răsărită.

Eva era sceptică.

– N-ai de unde să ştii.

– Ba da. Şi mă voi mărita cu el ca să-i arăt cât de mult se înşală.

– Of, Daisy, de ce-ţi pasă atât de mult ce gândesc oamenii ăştia?

– Hai să ne uităm la tenis.

Daisy se aşează pe nisip, lângă Charlie. Chiar dacă nu era arătos, era genul de bărbat care şi-ar fi adorat soţia şi ar fi făcut orice pentru ea. Soacra avea să reprezinte o problemă, dar Daisy considera că se putea ocupa şi de ea.

Urma la serviciu Joanne Rouzrokh, care era înaltă şi purta o fustă albă ce îi scotea în evidenţă picioarele lungi. Partenerul ei, Woody Dewar, care era şi mai înalt, îi dădu o minge de tenis. În felul în care tânărul o privea pe Joanne era ceva care o făcea pe Daisy să creadă că se simţea atras de ea, poate chiar era îndrăgostit. Însă el avea 15 ani, iar ea 18, aşa că nu aveau niciun viitor împreună.

Se întoarse spre Charlie.

– Poate că ar trebui să văd totuşi *Passion*, spuse ea.

El nu înţelese aluzia ei.

– Poate că da, rosti pe un ton indiferent.

Momentul trecuse. Daisy se întoarse către Eva şi zise:

– De unde aş putea cumpăra oare un Jack Russell?

(ii)

Lev Peshkov era cel mai grozav tată pe care îl putea avea cineva – sau cel puţin ar fi fost, dacă ar fi stat mai mult pe-acasă. Era bogat şi generos, era mai deştept decât oricine altcineva, iar pe deasupra mai era şi bine îmbrăcat. Probabil că fusese arătos în tinereţe, dar chiar şi acum femeile încă i se aruncau în braţe.

Greg Peshkov îl adora, singura lui nemulţumire fiind aceea că nu îl vedea îndeajuns.

– Ar fi trebuit să vând blestemata asta de turnătorie atunci când am avut ocazia, zise Lev în timp ce se plimbau prin fabrica tăcută şi părăsită. Era deja în pierdere încă dinainte de nenorocita aia de grevă. Ar trebui să mă ocup doar de cinematografe şi baruri. Îi flutură un deget prin faţă şi adăugă: Lumea cumpără mereu băutură, chiar şi pe timp de criză. Şi merge la filme chiar şi când nu stă bine cu banii. Să nu uiţi asta niciodată.

Greg era convins că tatăl lui nu greşea prea des în afaceri.

– Şi atunci, de ce ai păstrat-o? întrebă el.

– Nu m-a lăsat inima, replică Lev. Când eram de vârsta ta, am lucrat într-un loc ca ăsta, la Uzina Constructoare de Maşini Putilov, din Sankt Petersburg. Se uită împrejur, la furnale, matriţe, macarale, strunguri şi bancuri de lucru, şi zise: De fapt, arăta mult mai rău.

Uzina Metalurgică din Buffalo construia elice de toate mărimile, inclusiv câteva modele imense pentru vapoare. Greg era fascinat de geometria lamelor curbate. Era cel mai bun la matematică din clasa lui.

– Erai inginer? întrebă el.

Lev rânji.

– Aşa le spun oamenilor dacă vreau să-i impresionez. Dar adevărul este că eram îngrijitor de cai. Lucram la grajduri. Nu m-am priceput niciodată la maşini şi utilaje. Ăsta era talentul fratelui meu, Grigori. Se pare că l-ai moştenit şi tu. În orice caz, să nu cumperi niciodată o turnătorie.

– N-o să cumpăr.

Greg urma să-şi petreacă vara alături de tatăl său, ca să deprindă dedesubturile afacerii. Lev tocmai se întorsese de la Los Angeles, aşa că lecţiile lui Greg începuseră atunci. Însă el nu voia să ştie despre turnătorie. Era bun la matematică, dar era interesat de putere. Şi-ar fi dorit ca tatăl său să-l fi luat cu el într-unul dintre drumurile sale frecvente la Washington, unde promova industria cinematografică. Acela era locul unde se luau deciziile cu adevărat importante.

Aştepta cu nerăbdare prânzul. El şi tatăl său trebuiau să se întâlnească cu senatorul Gus Dewar. Greg voia să-i ceară senatorului o favoare. Însă nu apucase să vorbească despre asta cu tatăl său. Se temea să-l întrebe, aşa că zise:

– Ai mai primit vreo veste de la fratele tău din Leningrad?

Lev clătină din cap.

– Niciuna de la încheierea războiului. Nu m-ar surprinde să fi murit între timp. O mare parte dintre vechii bolşevici au dispărut.

– Că tot veni vorba de familie... M-am întâlnit sâmbătă cu sora mea vitregă. La picnicul de la plajă.

– V-aţi distrat?

– Este supărată pe tine. Ştiai?

– Ce-am mai făcut acum?

– I-ai spus că o vei lua cu tine la Casa Albă şi în schimb te-ai dus acolo cu Gladys Angelus.

– Da, este adevărat. Am uitat. Dar m-am gândit că ar fi o reclamă bună pentru *Passion*.

De ei se apropie un bărbat înalt, într-un costum dungat şi ţipător chiar şi pentru moda momentului. Îşi duse mâna la pălăria de fetru şi zise:

– 'Neaţa, şefule.

Lev îi spuse lui Greg:

– Joe Brekhunov se ocupă aici de securitate. Joe, ţi-l prezint pe fiul meu, Greg.

– Încântat de cunoştinţă, spuse Brekhunov.

Greg îi strânse mâna. Precum majoritatea fabricilor, turnătoria își avea propria poliție. Însă Brekhunov arăta mai degrabă a bătăuș decât a polițist.

– A fost liniște pe-aici? întrebă Lev.

– A fost un mic incident într-o noapte, răspunse Brekhunov. Doi mașinişti au încercat să fure o bucată de oțel lungă de vreo patruzeci de centimetri, de calitate superioară. I-am prins când dădeau să o salte peste gard.

Greg zise:

– Ați sunat la poliție?

– N-a fost nevoie, rânji Brekhunov. Le-am explicat pe scurt care-i treaba cu proprietatea privată și i-am trimis la spital să mediteze la asta.

Greg nu era surprins să afle că oamenii de pază ai tatălui său băteau hoții atât de tare, încât îi băgau în spital. Chiar dacă Lev nu ridicase niciodată mâna asupra lui sau asupra mamei sale, Greg simțea filonul violent ascuns sub înfățișarea fermecătoare a tatălui său. Pesemne că asta se datora tinereții petrecute de Lev în mahalalele din Leningrad.

Un bărbat corpolent, îmbrăcat într-un costum albastru și cu o bască de muncitor pe cap, își făcu apariția din spatele unui furnal.

– Acesta este liderul de sindicat, Brian Hall, rosti Lev. 'Neața, Hall.

– 'Neața, Peshkov.

Greg ridică din sprâncene. Oamenii i se adresau de obicei tatălui său cu „domnul Peshkov".

Lev stătea cu picioarele depărtate și cu mâinile în șold.

– Ei bine, ai un răspuns pentru mine?

Hall afișă o expresie încăpățânată.

– Oamenii nu se vor întoarce la lucru dacă li se vor reduce salariile, în caz că te referi la asta.

– Dar le-am făcut o ofertă mai bună!

– Da, dar tot sub nivelul inițial.

Greg începu să se simtă neliniștit. Tatălui său nu îi plăcea să întâmpine rezistență și ar fi putut răbufni.

– Directorul mi-a spus că nu primim comenzi pentru că nu poate stabili un preț competitiv la nivelul salarial actual.

– Asta-i din cauza utilajelor învechite, Peshkov. Unele dintre strungurile de aici sunt de dinainte de război! Trebuie să le schimbi.

– În plină criză? Ți-ai ieșit din minți? Nu am de gând să arunc banii pe fereastră.

– Așa gândesc și muncitorii tăi, ripostă Hall, profitând de moment ca să își joace atuul din mânecă. Nici ei nu au de gând să îți dea ție bani când abia se descurcă de pe-o zi pe alta.

Greg considera că muncitorii erau proşti fiindcă făceau grevă în plină criză, iar tupeul lui Hall îl înfuria. Omul vorbea de parcă ar fi fost egalul lui Lev, nu un simplu angajat.

Lev spuse:

– Ei bine, în situaţia actuală pierdem cu toţii bani. Ce rost are?

– Nu mai depinde de mine acum, replică Hall, pe un ton care lui Greg i se păru încrezut. Sindicatul trimite o echipă de la centru ca să preia controlul asupra negocierilor. Scoase un ceas mare de oţel din buzunarul vestei şi adăugă: Trenul ar trebui să ajungă peste o oră.

Lev se întunecă la faţă.

– Nu avem nevoie de străini care să agite apele.

– Dacă nu vrei necazuri, nu ar trebui să le provoci.

Lev îşi încleştă pumnii, dar Hall îi întoarse spatele şi plecă.

Lev se răsuci imediat spre Brekhunov.

– Ştiai de tipii ăştia de la centru? întrebă el mânios.

Brekhunov părea agitat.

– Mă ocup imediat de asta, şefule.

– Află cine sunt şi unde stau.

– N-o să fie greu.

– Şi trimite-i înapoi la New York într-o afurisită de ambulanţă.

– Las-o în seama mea, şefule.

Lev se întoarse şi Greg îl urmă. Ei, asta da putere, se gândi Greg, cât se poate de impresionat. La un singur cuvânt al tatălui său, trimişii sindicatului aveau să fie bătuţi măr.

Ieşiră din fabrică şi urcară în maşina lui Lev, un Cadillac sedan cu cinci locuri, în noul stil aerodinamic. Aripile sale lungi şi curbate îl duceau pe Greg cu gândul la şoldurile unei fete.

Lev străbătu Porter Avenue până la malul apei, parcând la Clubul de Iahting din Buffalo. Razele soarelui se reflectau frumos în ambarcaţiunile din port. Greg era sigur că tatăl său nu făcea parte din acest club de elită. Gus Dewar probabil că era membru acolo.

Se duseră pe chei. Clădirea clubului era înălţată pe piloni care ieşeau din apă. Lev şi Greg intrară şi îşi lăsară pălăriile la garderobă. Greg se simţi imediat nelalocul său, ştiind că era oaspete într-un club care nu l-ar fi acceptat ca membru. Oamenii de aici considerau că el trebuia să se simtă privilegiat că fusese primit înăuntru. Îşi băgă mâinile în buzunare şi se gârbovi ca să le arate că nu era impresionat.

– Am fost şi eu membru în acest club, îi zise Lev. Dar în 1921, preşedintele m-a anunţat că trebuie să mă retrag, pentru că făceam contrabandă cu alcool. Apoi, mi-a cerut să-i vând o ladă de scotch.

– De ce te-a invitat senatorul Dewar la prânz? întrebă Greg.

– Suntem pe punctul de a afla.

– Te superi dacă-i cer o favoare?

Lev se încruntă.

– Nu cred. Ce urmăreşti?

Însă înainte ca Greg să apuce să răspundă, Lev salută un bărbat la vreo 60 de ani.

– Iată-l pe Dave Rouzrokh, îi zise el lui Greg. Este principalul meu rival.

– Mă măguleşti, replică omul.

Roseroque Theatres era un lanţ de cinematografe dărăpănate din statul New York. Proprietarul, în schimb, nu era deloc decrepit. Avea o alură de patrician: înalt, cu părul alb şi cu un nas coroiat ca o lamă curbată. Purta un sacou din caşmir albastru cu insigna clubului prinsă pe buzunarul de la piept. Greg zise:

– Am avut plăcerea de a o urmări pe fiica dumneavoastră, Joanne, jucând tenis sâmbătă.

Dave zâmbi mulţumit.

– E bunicică, nu?

– Foarte bună.

Lev spuse:

– Mă bucur că am dat de tine, Dave. Aveam de gând să te sun.

– De ce?

– Cinematografele tale au nevoie de renovări. Sunt foarte demodate.

Dave păru amuzat.

– Asta voiai să-mi spui?

– De ce nu faci nimic în privinţa asta?

Bărbatul ridică elegant din umeri.

– De ce mi-aş bate capul? Fac şi-aşa destui bani. La vârsta mea, nu vreau să mă obosesc.

– Ţi-ai putea dubla profiturile.

– Da, dacă aş creşte preţurile la bilete. Nu, mulţumesc.

– Eşti nebun!

– Nu toată lumea este obsedată de bani, ripostă Dave, cu o urmă de dispreţ în glas.

– Atunci, vinde-mi-le mie, zise Lev.

Greg rămase surprins. Nu se aşteptase la asta.

– Ţi le cumpăr la un preţ bun, adăugă Lev.

Dave clătină din cap.

– Îmi place să am cinematografe, răspunse el. Le oferă plăcere oamenilor.

– Opt milioane de dolari, insistă Lev.

Greg rămase năucit. Se gândi: „Oare chiar l-am auzit pe tata oferindu-i lui Dave opt milioane de dolari?"

– Este un preţ corect, recunoscu Dave. Dar nu vreau să le vând.

– Nimeni nu-ţi va mai oferi atât, rosti Lev exasperat.

– Ştiu. Dave părea să se fi săturat de atâtea insistenţe; înghiţi şi ce-i mai rămăsese din băutură şi zise: Mi-a făcut plăcere să vă văd.

Apoi trecu din bar în sala de mese. Lev era dezgustat.

– „Nu toată lumea este obsedată de bani", îl maimuţări el. Străbunicul lui Dave a venit aici din Persia acum o sută de ani, neavând decât hainele de pe el şi şase covoare. El nu ar fi refuzat opt milioane de dolari.

– Nu ştiam că ai atâţia bani, spuse Greg.

– Nu am. Nu în bani gheaţă, cel puţin. De-aia există bănci.

– Deci ai face un împrumut ca să-i plăteşti lui Dave?

Lev ridică din nou arătătorul.

– Nu folosi niciodată banii tăi câtă vreme poţi să cheltui banii altora.

Gus Dewar intră în local – un bărbat înalt, cu capul mare. Avea vreo patruzeci de ani, iar părul său castaniu-deschis era brăzdat de fire argintii. Îi salută cu o curtoazie detaşată, strângându-le mâna şi oferindu-le ceva de băut. Greg îşi dădu imediat seama că Gus şi Lev nu se aveau la inimă. Se temea că asta l-ar putea face pe Gus să nu-i acorde favoarea pe care voia să i-o ceară. Poate că ar fi trebuit să renunţe la idee.

Gus era un mare mahăr. Tatăl său fusese şi el senator, iar această succesiune dinastică i se părea lui Greg atipică pentru America. Gus îl ajutase pe Franklin Roosevelt să ajungă guvernator al New Yorkului şi apoi preşedinte. Acum activa în influenta Comisie de Relaţii Externe a Senatului.

Fiii săi, Woody şi Chuck, erau colegi de şcoală cu Greg. Woody era mai deştept, iar Chuck mai sportiv.

Lev zise:

– V-a cerut preşedintele să puneţi capăt grevei din fabrica mea, domnule senator?

Gus zâmbi.

– Nu – nu încă, cel puţin.

Lev se întoarse spre Greg.

– Ultima oară când turnătoria a intrat în grevă, acum douăzeci de ani, preşedintele Wilson l-a trimis pe Gus să mă forţeze să le acord muncitorilor o mărire salarială.

– Oricum ai economisit nişte bani, rosti Gus blajin. Ei cereau un dolar în plus, iar eu i-am făcut să accepte doar jumătate.

– Adică fix 50 de cenţi mai mult decât aveam eu de gând să le acord.

Gus surâse şi ridică din umeri.

– Ce-ar fi să servim prânzul?

Intrară în sala de mese. După ce comandară, Gus spuse:

– Preşedintele s-a bucurat că ai venit la recepţia de la Casa Albă.

– Probabil că nu ar fi trebuit să o iau cu mine pe Gladys, rosti Lev. Doamna Roosevelt a fost destul de glacială cu ea. Presupun că nu priveşte cu ochi buni vedetele de cinema.

„Probabil că nu priveşte cu ochi buni vedetele de cinema care se culcă cu bărbaţi însuraţi", se gândi Greg, dar îşi ţinu gura.

Gus făcu conversaţie în timpul mesei. Greg căuta un prilej ca să-i ceară favoarea. Voia să lucreze la Washington într-o vară, să înveţe meserie şi să-şi facă relaţii. Chiar dacă tatăl lui îi putea obţine un stagiu acolo, acesta ar fi fost în slujba unui republican, partid care se afla în opoziţie.

Greg voia să lucreze în biroul influentului şi respectatului senator Dewar, prieten personal şi aliat al preşedintelui.

Se întrebă de ce se temea oare atât de mult să aducă subiectul în discuţie. În cel mai rău caz, Dewar putea să-l refuze.

După ce terminară desertul, Gus trecu la treabă.

– Preşedintele mi-a cerut să discut cu dumneata despre Liga Libertăţii.

Greg auzise de această organizaţie de dreapta care se opunea Noii Învoieli.

Lev îşi aprinse o ţigară şi suflă fumul afară.

– Trebuie să ne apărăm de socialism.

– Noua Învoială este tot ce ne apără de coşmarul din Germania.

– Liga Libertăţii nu este o organizaţie nazistă.

– Nu? Au pregătit un plan pentru o insurecţie armată prin care să-l îndepărteze pe preşedinte. Nu este un plan realist, desigur – nu încă, oricum.

– Cred că am şi eu dreptul la opiniile mele.

– Asta înseamnă că susţii oameni nepotriviţi. Liga nu are nimic de-a face cu libertatea, să ştii.

– Nu-mi vorbi mie de libertate, se oţărî Lev. Când aveam 12 ani, am fost biciuit de poliţia din Leningrad pentru că părinţii mei făceau grevă.

Greg nu pricepu de ce spusese tatăl său asta. Brutalitatea regimului ţarist părea un argument în plus pentru socialism, nu împotriva acestuia.

Gus zise:

– Roosevelt ştie că finanţezi Liga şi vrea să încetezi.

– Cum ştie el pe cine finanţez eu?

– L-a informat FBI-ul. Ei investighează asemenea persoane.

– Trăim într-un stat poliţienesc! Iar tu, chipurile, eşti liberal.

Argumentele lui Lev nu prea aveau logică, observă Greg. Lev încerca prin toate mijloacele să-l prindă pe Gus pe picior greşit şi nu-i păsa dacă ajungea să se contrazică singur.

Gus își păstră calmul.

– Încerc doar să mă asigur că această chestiune nu va intra în atenția poliției, rosti el.

Lev rânji.

– Președintele știe că ți-am suflat logodnica?

Asta era o noutate pentru Greg – dar sigur era adevărat, pentru că Lev izbuti în sfârșit să-l surprindă pe Gus. Acesta păru șocat – își întoarse privirea într-o parte și se înroși. „Primul punct pentru echipa noastră", se gândi Greg.

Lev îi explică lui Greg:

– Gus era logodit cu Olga în 1915. Apoi ea s-a răzgândit și s-a măritat cu mine.

Gus își redobândi cumpătul și spuse:

– Eram cu toții extrem de tineri pe-atunci.

Lev zise:

– Am văzut că ți-ai revenit repede după episodul cu Olga.

Gus îi aruncă lui Lev o privire rece și îi răspunse:

– Și tu la fel.

Greg văzu că tatăl său era acum cel stânjenit. Riposta lui Gus își atinsese ținta.

După un moment de tăcere stingheră, Gus spuse:

– Noi doi am luptat în război, Lev. Eu am fost într-un batalion de mitraliori alături de prietenul meu din școală, Chuck Dixon. Într-un orășel francez pe nume Château-Thierry, l-am văzut cu ochii mei spulberat de-un proiectil.

Gus vorbea pe un ton detașat, dar Greg se trezi că-și ține răsuflarea.

– Cea mai arzătoare dorință a mea, continuă Gus, este ca fiii mei să nu fie nevoiți să treacă prin ce-am trecut noi. De aceea grupurile precum Liga Libertății trebuie înăbușite în față.

Greg profită de ocazie și interveni:

– Și eu sunt interesat de politică, domnule senator, și aș dori să învăț cât mai multe. Ați putea să mă luați ca stagiar într-o vară?

Își ținu răsuflarea, așteptând răspunsul lui Gus.

Deși păru surprins, acesta zise:

– Un tânăr inteligent, dispus să lucreze în echipă, este întotdeauna bine-venit.

Nu era nici da, nici nu.

– Sunt cel mai bun din clasă la matematică și sunt căpitanul echipei de hochei pe gheață, insistă Greg, făcându-și reclamă. Întrebați-l și pe Woody.

– Așa voi face. Gus se întoarse spre Lev și zise: Vei lua în considerare solicitarea președintelui? Este extrem de important.

Aproape că suna ca şi cum Gus sugera un troc. Însă avea oare Lev să accepte?

După ce ezită o clipă îndelungată, acesta stinse mucul de la ţigară şi spuse:

– Mda, cred că ne-am înţeles.

Gus se ridică.

– Bun, zise el. Preşedintele va fi mulţumit.

Greg se gândi: „Am reuşit!"

Părăsiră clubul şi porniră împreună spre maşini. În timp ce ieşeau din parcare, Greg spuse:

– Mulţumesc, tată. Îţi sunt foarte recunoscător pentru ce ai făcut.

– Ţi-ai ales bine momentul, răspunse Lev. Mă bucur să văd că eşti atât de deştept.

Complimentul îl mulţumi pe Greg. Din anumite puncte de vedere, era mai inteligent decât tatăl său – cu certitudine înţelegea ştiinţele exacte şi matematica mai bine –, dar se temea că nu era nici pe departe la fel de viclean şi de dibaci ca părintele lui.

– Vreau să fii băiat descurcăreţ, continuă Lev. Nu ca toţi bătuţii în cap.

Greg n-avea habar cine erau aceştia.

– Nu trebuie să laşi pe nimeni să-ţi ia faţa, niciodată. Doar aşa îţi va fi bine.

Lev conduse până la biroul său, aflat într-un bloc modern din centru. În timp ce traversau sala de recepţie din marmură, spuse:

– Ei, şi-acum o să-i dau o lecţie netotului ăluia de Dave Rouzrokh.

Pe când urcau în lift, Greg se întrebă ce-avea de gând să facă Lev.

Compania Peshkov Pictures ocupa ultimul etaj al clădirii. Greg îl urmă pe Lev de-a lungul unui coridor spaţios şi printr-un birou în care lucrau două secretare tinere şi atrăgătoare.

– Faceţi-mi legătura cu Sol Starr, rosti Lev trecând mai departe, în biroul personal.

Se aşeză la biroul său şi spuse:

– Solly este proprietarul unuia dintre cele mai mari studiouri din Hollywood, îi explică el.

Telefonul de pe birou sună şi Lev ridică receptorul.

– Sol! zise el. Cum o mai duci, bătrâne?

Greg ascultă câteva schimburi de replici tipic bărbăteşti, apoi Lev trecu la subiect:

– Am un mic sfat pentru tine. Există aici, în statul New York, un lanţ mizerabil de gropi de purici numit Roseroque Theatres... da, ăla este... aşa, ascultă-mă pe mine: nu le mai trimite cele mai bune şi mai noi pelicule din vara asta – s-ar putea să nu ţi le plătească.

Greg îşi dădu seama că aceasta avea să fie o lovitură dură pentru Dave: fără filme noi de proiectat, încasările sale aveau să scadă vertiginos.

– Din puține vorbe, înțeleptul înțelege, nu-i așa? Solly, nu-mi mulțumi... Și tu ai face la fel pentru mine. Pa.

Greg fu din nou uluit de puterea tatălui său. Oamenii erau bătuți la ordinul său. Putea oferi opt milioane de dolari din banii altora. Putea speria un ditamai președintele. O putea seduce pe logodnica altui bărbat. În plus, putea distruge o afacere cu un singur telefon.

– Ei, și-acum așteaptă numai și-ai să vezi, zise tatăl său. Într-o lună de-acum înainte, Dave Rouzrokh o să mă implore să-i cumpăr compania – la jumătate din prețul pe care i l-am oferit azi.

(iii)

– Nu știu ce are cățelușul ăsta, rosti Daisy. Nu face nimic din ce-i spun. Simt că înnebunesc!

Glasul îi tremura, avea lacrimi în ochi și nici nu exagera prea mult.

Charlie Farquharson studie câinele.

– N-are nimic, zise el. Este un pui foarte drăgălaș. Cum îl cheamă?

– Jack.

– Hmm...

Stăteau așezați pe scaune de peluză, în grădina de un hectar bine îngrijită a casei lui Daisy. Eva îl salutase pe Charlie, apoi se retrăsese cu tact ca să scrie o scrisoare pentru ai ei. Grădinarul Henry uda cu furtunul un răsad de panseluțe mov și galbene, în depărtare. Soția lui, menajera Ella, le aduse un urcior cu limonadă și niște pahare, pe care le așeză pe o măsuță pliantă.

Cățelul era un Jack Russell micuț, dar vânjos, cu pete arămii. Avea o expresie inteligentă, de parcă ar fi înțeles fiecare cuvânt, dar nu dădea niciun semn de supunere. Daisy îl ținea în brațe și îi mângâia botul cu degetele sale delicate, într-un mod care spera să-l tulbure pe Charlie.

– Nu-ți place numele?

– Este un pic cam previzibil, atâta tot.

Charlie se holbă la felul în care mâna ei albă mângâia botul câinelui și se foi stânjenit în scaun.

Daisy nu voia să exagereze. Dacă îl ațâța pe Charlie prea mult, l-ar fi făcut să plece acasă. Acesta era și motivul pentru care încă era burlac la 25 de ani: mai multe fete din Buffalo, inclusiv Dot Renshaw și Muffie Dixon, nu izbutiseră să îl priponească. Însă Daisy nu era ca ele.

– Atunci, dă-i tu un nume, zise ea.

– E bine să aibă două silabe, cum ar fi Bonzo, ca să-i fie mai ușor să-și recunoască numele.

Daisy nu avea habar cum li se dădeau nume câinilor.

– Ce zici de Rover?

– E prea comun. Rusty ar fi mai potrivit.

– Perfect! exclamă ea. Rusty să fie.

Câinele se eliberă fără greutate din strânsoarea ei şi sări pe jos.

În timp ce Charlie îl lua în braţe, Daisy observă că avea mâinile mari.

– Trebuie să-i arăţi lui Rusty că tu eşti şefa, zise Charlie. Ţine-l strâns şi nu-l lăsa să-ţi sară din braţe până nu spui tu.

Îi aşeză din nou câinele în poală.

– Dar este atât de puternic...! Şi mi-e teamă că o să-l rănesc.

Charlie zâmbi condescendent.

– Tu nu ai putea să-l răneşti nici dacă ai încerca. Ţine-l bine de zgardă – poţi să suceşti un pic de ea dacă trebuie –, apoi pune-ţi cealaltă mână pe spatele lui, cu fermitate.

Daisy urmă indicaţiile lui Charlie. Câinele simţi presiunea sporită a atingerii ei şi se linişti, ca şi cum ar fi aşteptat să vadă ce avea să urmeze.

– Spune-i să şadă, apoi apasă-l pe spate.

– Şezi, rosti ea.

– Vorbeşte mai tare şi pronunţă „z"-ul răspicat. Apoi apasă cu putere.

– Şezi, Rusty! repetă ea, apăsându-i spatele.

Câinele se aşeză.

– Vezi? zise Charlie.

– Eşti atât de deştept! exclamă Daisy.

Charlie părea mulţumit.

– Trebuie doar să ştii ce să faci, spuse el cu modestie. Trebuie să fii mereu empatic şi hotărât cu câinii. Mai că trebuie să latri la ei.

Se lăsă pe spate, cu o expresie mulţumită. Fiind destul de mătăhălos, umplea tot scaunul. Discuţia despre subiectul în care era un adevărat expert îl relaxase, aşa cum sperase Daisy.

Îl sunase în acea dimineaţă şi-i zisese:

– Sunt disperată! Am un căţeluş şi nu mă descurc deloc cu el. Poţi să-mi dai nişte sfaturi?

– Ce rasă este?

– Este un Jack Russell.

– Ca să vezi! Este rasa mea preferată de câini! Eu am trei!

– Ce coincidenţă!

Aşa cum sperase Daisy, Charlie se oferise să vină şi să o ajute să-şi dreseze câinele.

Eva părea să aibă inima îndoită.

– Chiar crezi că Charlie este bărbatul potrivit pentru tine? zise ea.

– Glumeşti? replicase Daisy. Este unul dintre cei mai vânaţi burlaci din Buffalo!

Daisy îi zise acum lui Charlie:

– Fac prinsoare că ştii cum să te porţi şi cu copiii.

– O, nu ştiu ce să spun...

– Îţi plac câinii, dar eşti ferm cu ei. Sunt sigură că asta funcţionează şi cu copiii.

– Habar n-am, zise el, schimbând subiectul. Ai de gând să mergi la facultate în septembrie?

– S-ar putea să dau la Oakdale. Este o facultate pentru domnişoare, de doi ani. Asta dacă nu...

– Dacă nu ce?

„Dacă nu mă mărit", fu ea pe punctul de a spune, însă cu voce tare zise:

– Nu ştiu. Dacă nu se întâmplă altceva între timp.

– Ce altceva?

– Mi-ar plăcea să văd Anglia. Tatăl meu a fost la Londra şi l-a cunoscut pe Prinţul de Wales. Dar tu? Ce planuri ai?

– Eu ar fi trebuit să preiau banca tatei, dar acum nu mai e cazul. Mama are nişte bani din partea familiei sale pe care o să-i administrez eu, dar altminteri nu se poate spune că am vreun scop precis.

– Ar trebui să creşti cai, îi zise Daisy. Sunt convinsă că te-ai pricepe la asta.

Ea era o călăreaţă bună – câştigase premii încă de când era doar o fetiţă. Se şi vedea călărind împreună cu Charlie în parc, pe cai suri, cu doi copii urmându-i pe ponei. Această imagine îi încălzi sufletul.

– Îmi plac la nebunie caii, recunoscu Charlie.

– Şi mie! Vreau să cresc cai de curse.

Daisy nu trebuia să se prefacă entuziasmată în această privinţă – era visul ei să crească o serie de campioni. Proprietarii de cai de curse i se păreau spuma elitei internaţionale.

– Caii pursânge costă o grămadă de bani, rosti Charlie sumbru.

Daisy avea destui bani. Dacă Charlie s-ar fi însurat cu ea, nu ar mai fi trebuit să-şi facă vreodată griji cu privire la bani. Firește, nu pomeni nimic despre asta, dar bănuia că acest lucru îi trecuse şi lui Charlie prin minte, aşa că lăsă gândul nerostit să atârne deasupra lor cât mai mult posibil.

În cele din urmă, Charlie spuse:

– Tatăl tău chiar a pus să fie bătuţi cei doi tipi trimişi de sindicat?

– Ce grozăvie!

Daisy nu ştia dacă Lev Peshkov făcuse într-adevăr una ca asta, dar adevărul era că nu ar fi surprins-o.

– Oamenii care veniseră din New York ca să se ocupe de grevă, insistă Charlie. Au ajuns la spital. *The Sentinel* spune că s-au încăierat cu liderii

locali de sindicat, dar toată lumea crede că tatăl tău este responsabil pentru cele întâmplate.

– Eu nu discut niciodată politică, rosti Daisy pe un ton voios. Când ţi-ai luat primul câine?

Charlie începu să depene amintiri. Daisy îşi calculă următoarea mutare. „L-am adus aici, se gândi ea, şi l-am făcut să se relaxeze; acum trebuie să-l incit." Însă felul sugestiv în care mângâiase câinele îl tulburase. Aveau nevoie mai degrabă de un contact fizic accidental.

– Ce-ar trebui să fac cu Rusty acum? îl întrebă ea după ce Charlie îşi termină povestea.

– Trebuie să-l înveţi să meargă după tine, rosti Charlie prompt.

– Şi cum faci asta?

– Ai nişte pesmeţi pentru câini?

– Sigur.

Ferestrele de la bucătărie erau deschise, aşa că Daisy ridică tonul pentru ca menajera să o poată auzi.

– Ella, poţi să-mi aduci cutia aceea de Milk-bones, te rog frumos?

Charlie frânse un pesmet, apoi luă câinele în braţe. Strânse o bucată de pesmet în pumn, lăsându-l pe Rusty să o adulmece, apoi îşi deschise pumnul şi-i îngădui câinelui s-o mănânce. Luă o altă bucată, asigurându-se că Rusty ştia că o are. Apoi se ridică şi lăsă câinele pe jos, la picioarele sale. Acesta rămase cu privirea aţintită asupra pumnului închis al lui Charlie.

– Vino! zise Charlie, făcând câţiva paşi.

Câinele îl urmă.

– Bun băiat! spuse Charlie, dându-i pesmetul lui Rusty.

– E uimitor! exclamă Daisy.

– După o vreme n-o să mai ai nevoie de pesmet – o să fie de ajuns să-l mângâi. Apoi o să te urmeze automat.

– Charlie, eşti un geniu!

Charlie părea mulţumit. Avea ochii căprui şi blânzi, precum câinele, observă ea.

– Acum încearcă tu, îi zise el lui Daisy.

Ea repetă gesturile lui Charlie, obţinând acelaşi rezultat.

– Vezi? zise Charlie. Nu-i greu deloc.

Daisy râse încântată.

– Ar trebui să pornim o afacere, zise ea. Farquharson şi Peshkov, dresori de câini.

– Ce idee bună, rosti el cu sinceritate.

„Până acum totul a mers strună", se gândi Daisy. Se duse la masă şi umplu două pahare cu limonadă.

Stând în picioare lângă ea, Charlie zise:

– De obicei sunt timid în prezenţa fetelor.

„Nu mai spune", se gândi ea, dar îşi ţinu gura.

– Dar îmi vine foarte uşor să vorbesc cu tine, continuă el.

El îşi închipuia că asta era o întâmplare fericită.

Ea îi întinse un pahar şi se fâstâci, vărsând limonadă pe el.

– Of, ce neîndemânatică sunt! strigă ea.

– Nu face nimic, îi zise el, însă băutura îi udase sacoul de stofă şi pantalonii albi de bumbac.

Scoase o batistă şi începu să se şteargă.

– Lasă-mă pe mine, spuse Daisy, luând batista din mâna lui mare.

Se apropie de el extrem de mult, ca să-i şteargă reverul. El încremeni, iar ea îşi dădu seama că îi putea mirosi parfumul Jean Naté – un amestec de mosc şi levănţică. Trecu cu batista şi peste partea din faţă a jachetei lui, deşi acolo nu era nicio pată.

– E aproape gata, rosti ea, de parcă ar fi regretat că trebuia să se oprească în curând.

Apoi se lăsă pe un genunchi, ca şi cum l-ar fi venerat. Începu să-i tamponeze petele umede de pe pantaloni cu atingeri uşoare, ca de fluture. Când îi atinse coapsa, afişă o expresie de inocenţă îmbietoare şi-şi ridică privirea. El o privea hipnotizat, răsuflând greu.

(iv)

Woody Dewar inspectă nerăbdător iahtul *Sprinter*, asigurându-se că puştii puseseră totul în ordine. Era o ambarcaţiune cu doi arbori şi vele aurice, de aproape cincisprezece metri, lungă şi suplă ca un cuţit. Dave Rouzrokh le-o împrumutase Mateloţilor, un club din care făcea parte şi Woody şi care îi scotea pe fiii şomerilor din Buffalo în largul lacului Erie, unde aceştia primeau lecţii elementare de navigaţie. Woody se bucură să vadă că parâmele de acostare şi tanchetele erau la locul lor, că pânzele erau strânse, că funiile erau legate, iar toate celelalte parâme erau făcute colac şi aranjate.

Fratele său, Chuck, mai mic decât el cu un an, era deja pe doc, tachinându-se cu nişte puşti de culoare. Chuck avea o fire deschisă, care îl ajuta să se înţeleagă bine cu oricine. Woody, care voia să o ia pe urmele tatălui lor şi să intre în politică, îl invidia pe Chuck pentru acest şarm natural.

Băieţii purtau doar pantaloni scurţi şi sandale, iar cei trei de pe doc erau un simbol al vigorii şi al vitalităţii tinereşti. Woody ar fi vrut să le facă o poză, dar nu avea aparatul la el. Era un fotograf destoinic şi îşi făcuse acasă o cameră obscură, pentru a-şi putea developa şi fixa singur pozele.

Mulţumit să lase nava în aceleaşi condiţii în care o găsiseră dimineaţă, Woody sări pe doc. O duzină de adolescenţi plecară din port împreună, bătuţi de vânt şi arşi de soare, resimţind durerea plăcută a efortului depus, râzând în timp ce rememorau gafele, şotiile şi glumele din acea zi.

Distanţa care-i despărţea pe cei doi fraţi bogaţi de mulţimea de băieţi nevoiaşi se evaporase cât fuseseră pe apă, lucrând în echipă ca să ţină iahtul sub control, dar acum reapăruse în parcarea Clubului de Iahting din Buffalo. Două vehicule stăteau unul lângă celălalt: modelul Chrysler Airflow al senatorului Dewar, cu un şofer în uniformă la volan, pentru Woody şi Chuck; şi o camionetă Chevrolet Roadster cu două bănci de lemn pe platforma din spate, pentru ceilalţi. Woody se simţea stânjenit luându-şi rămas-bun de la ei în timp ce şoferul îi ţinea portiera deschisă, însă băieţilor nu părea să le pese, mulţumindu-i şi spunând: „Ne vedem sâmbăta viitoare!"

Pe când străbăteau Delaware Avenue, Woody zise:

– A fost distractiv, deşi nu ştiu sigur dacă va fi de mare folos.

Chuck îl întrebă surprins:

– De ce zici asta?

– Păi, nu-i ajutăm pe taţii lor să-şi găsească slujbe şi ăsta-i singurul lucru care contează cu adevărat.

– Da, dar ceea ce facem i-ar putea ajuta pe băieţi să-şi găsească de lucru peste câţiva ani.

Buffalo era un oraş-port: în vremuri obişnuite, existau mii de slujbe, atât pe vasele comerciale care străbăteau Marile Lacuri şi Canalul Erie, cât şi pe navele de agrement.

– Da, dacă preşedintele reuşeşte să pună din nou pe roate economia.

Chuck ridică din umeri.

– Atunci du-te şi lucrează pentru Roosevelt. De ce nu? Tata a lucrat pentru Woodrow Wilson.

– Prefer să rămân la navigat.

Woody se uită la ceasul de la mână.

– Avem timp să ne îmbrăcăm pentru bal – dar o să fim la limită.

Urmau să meargă la un dineu de la Clubul de Tenis. Nerăbdarea îi făcea inima să bată mai repede.

– Vreau să fiu în compania persoanelor cu piele delicată, cu glasuri cristaline şi care poartă rochii roz.

– Pff, pufni Chuck batjocoritor. Joanne Rouzrokh n-a purtat roz în toată viaţa ei.

Woody fu luat prin surprindere. Visa la Joanne toată ziua şi toată noaptea, de vreo două săptămâni, dar cum de ştia fratele său despre asta?

– Ce te face să crezi...

– O, haide, îl întrerupse Chuck zeflemitor. Mai că ai leşinat când a ajuns la petrecerea de la plajă în fusta de tenis. S-a văzut cu ochiul liber că te dai în vânt după ea. Din fericire, ea a fost singura care nu a observat.

– De ce „din fericire"?

– Pentru Dumnezeu! Tu ai 15 ani şi ea are 18. Este jenant! Ea îşi caută un soţ, nu un şcolărel.

– O, vai! Bine că eşti tu expert la femei.

Chuck se înroşi – nu avusese nicio prietenă până atunci.

– Nu trebuie să fii un expert ca să vezi ce-i limpede ca lumina zilei.

Mereu îşi vorbeau astfel. Nu o făceau cu răutate: pur şi simplu erau cât se poate de sinceri unul cu celălalt. Erau fraţi, aşa că nu erau nevoiţi să se poarte cu mănuşi.

Ajunseră acasă – vila în care locuiau era construită într-un stil ce imita goticul, de răposatul lor bunic, senatorul Cam Dewar. Intrară în casă pentru a face duş şi pentru a se schimba.

Woody era acum la fel de înalt precum tatăl său, aşa că-şi trase pe el unul dintre costumele mai vechi ale acestuia. Era un pic ros, dar asta nu reprezenta o problemă. Băieţii mai mici purtau uniforme şcolare sau sacouri, în vreme ce studenţii aveau smochinguri, iar Woody ţinea morţiş să pară mai matur. În seara aceea avea să danseze cu ea, se gândi el în timp ce-şi dădea părul cu briantină. Va putea să o ţină în braţe. Îi va simţi căldura pielii cu palmele. O va privi în ochi, iar ea va zâmbi. Sânii ei îl vor atinge în treacăt în timpul dansului.

Când coborî la parter, părinţii săi aşteptau în salonaş – Tata savura un cocktail, iar Mama fuma o ţigară. Tata era înalt şi slab şi arăta ca un cuier în fracul său. Mama era frumoasă, chiar dacă nu avea decât un ochi; celălalt ochi îi era închis permanent – era un defect din naştere. În seara aceea arăta nemaipomenit în rochia ei lungă până în podea, din dantelă neagră peste mătase roşie, şi cu jacheta de seară scurtă, din catifea neagră.

Bunica lui Woody fu ultima care sosi. Era elegantă şi demnă la cei 68 de ani ai săi, la fel de slabă precum fiul ei, dar minionă. Măsură din priviri rochia Mamei şi zise:

– Rosa, dragă, arăţi minunat.

Era mereu cumsecade cu nora ei. Cu restul lumii era mereu pusă pe harţă.

Gus îi pregăti un cocktail fără să i se ceară. Woody îşi ascunse cu greu nerăbdarea în timp ce ea îşi savura băutura. Bunica nu putea fi zorită niciodată. Considera de la sine înţeles că niciun eveniment social nu putea începe înainte să ajungă ea acolo: era matroana societăţii înalte din Buffalo, văduvă şi mamă de senator, capul uneia dintre cele mai vechi şi distinse familii din oraş.

Woody se întrebă când se îndrăgostise de Joanne. O știa de-o viață, dar le considerase întotdeauna pe fete doar simple și neinteresante spectatoare la aventurile nemaipomenite ale băieților – până în urmă cu vreo doi-trei ani, când fetele deveniseră brusc mai fascinante decât mașinile și șalupele rapide.

Dar, chiar și așa, la început îl interesaseră mai mult fetele de-o seamă cu el sau ceva mai mici. Cât despre Joanne, ea îl privise întotdeauna ca pe un puști – unul inteligent, ce-i drept, cu care merita să mai vorbești din când în când, dar cu siguranță nu un potențial iubit. Însă în vara aceea, din motive care îi scăpau până și lui, începuse brusc să o vadă drept cea mai atrăgătoare fată din toată lumea. Din păcate însă, sentimentele ei față de el nu suferiseră o modificare la fel de dramatică.

Nu încă.

Bunica i se adresă fratelui său:

– Cum merge școala, Chuck?

– Groaznic, bunico, după cum știi foarte bine. Sunt idiotul familiei, o întoarcere la strămoșii noștri cimpanzei.

– Din câte știu eu, idioții nu folosesc sintagme de genul „strămoșii noștri cimpanzei". Ești sigur că delăsarea nu joacă niciun rol în asta?

Rosa interveni în discuție:

– Profesorii lui Chuck spun că se străduiește destul de mult la școală, mamă.

Gus adăugă:

– Și mă bate la șah.

– Atunci, mă întreb care-i problema, insistă bunica. Dacă o ține tot așa, nu o să intre la Harvard.

Chuck zise:

– Citesc foarte încet, atâta tot.

– Ce ciudat, zise ea. Socrul meu, străbunicul tău din partea tatălui, a fost cel mai proeminent bancher din generația lui, chiar dacă abia putea să citească și să scrie.

– N-am știut asta, spuse Chuck.

– Este adevărat, confirmă ea. Dar nu folosi asta în chip de scuză. Străduiește-te mai mult.

Gus se uită la ceas.

– Mamă, dacă ești gata, ar fi bine să pornim, zise el.

Urcară apoi în mașină și porniră spre club. Tata rezervase o masă pentru dineu, invitându-i pe soții Renshaw și pe copiii acestora, Dot și George. Woody se uită împrejur, dar – spre dezamăgirea lui – nu o zări pe Joanne. Verifică planul meselor și constată cu deznădejde că nu apărea pe el și numele Rouzrokh. Oare nu veneau? Asta i-ar fi stricat toată seara.

La homar şi friptură se discută despre evenimentele din Germania. Philip Renshaw era de părere că Hitler făcea treabă bună. Tatăl lui Woody zise:

– Conform ediţiei de azi a ziarului *The Sentinel*, un preot catolic a fost întemniţat pentru că i-a criticat pe nazişti.

– Eşti cumva catolic? îl întrebă domnul Renshaw surprins.

– Nu, sunt enoriaş al Bisericii Episcopale.

– Nu-i vorba de religie aici, Philip, rosti Rosa pe un ton tăios. Este vorba de libertate.

Mama lui Woody fusese anarhistă în tinereţe şi rămăsese încă o libertară în adâncul sufletului.

Unii oameni săreau peste cină, alegând să vină direct la dans, aşa că apărură mai apoi tot mai multe persoane, pe când la masa lor se servea desertul. Woody rămase cu ochii în patru, ca să n-o rateze pe Joanne. În sala alăturată o formaţie începu să interpreteze *The Continental,* un şlagăr din anul precedent.

Nu putea spune cu precizie ce anume îl captivase atât de mult la Joanne. Cei mai mulţi dintre oameni nu ar fi catalogat-o drept o mare frumuseţe, deşi cu certitudine ieşea în evidenţă. Arăta ca o regină aztecă, cu pomeţii săi înalţi şi cu nasul coroiat ca al tatălui său, Dave. Avea părul bogat şi închis la culoare, iar pielea sa avea o nuanţă măslinie, datorată fără îndoială obârşiei sale persane. Intensitatea meditativă pe care o afişa îl făcea pe Woody să-şi dorească să o cunoască mai îndeaproape, să o facă să se relaxeze şi să o audă murmurându-i absolut orice. Simţea că prezenţa ei remarcabilă indica o mare capacitate de pasiune arzătoare.

Apoi, se gândi: „Mda, acum cine se crede mare expert în femei?"

– Te uiţi după cineva anume, Woody? îl întrebă bunica sa, căreia nu-i scăpa mai nimic.

Chuck chicoti cu subînţeles.

– Mă întrebam doar cine mai vine la dans, replică Woody pe un ton nepăsător, însă fără să-şi poată înfrâna îmbujorarea.

Încă nu o zărise când mama lui se ridică de la masă, urmată imediat de toţi ceilalţi. Dezamăgit, intră în sala de bal pe acordurile piesei *Moonglow* a lui Benny Goodman – şi acolo o văzu pe Joanne: probabil că intrase într-un moment în care el nu se uita. Se simţi brusc revigorat.

Ea purta în seara aceea o rochie cât se poate de simplă, din mătase gri-argintie, cu un decolteu accentuat care-i scotea în evidenţă silueta. Arătase senzaţional în fusta de tenis care-i dezvăluia picioarele lungi şi arămii, dar această ţinută era cu mult mai incitantă. Urmărind-o cum pluteşte prin încăpere, plină de încredere şi de graţie, Woody simţi cum i se usucă gâtlejul.

Se îndreptă spre ea, dar sala se umpluse şi el devenise brusc supărător de simpatizat: toată lumea voia să-i vorbească. În timp ce înainta prin mulţime,

fu surprins să-l vadă pe plicticosul Charlie Farquharson dansând cu sprinţara Daisy Peshkov. Nu-şi amintea să-l fi văzut vreodată pe Charlie dansând, cu atât mai puţin cu o fluşturatică precum Daisy. Cum izbutise oare să îl scoată din carapacea sa?

Încercă să ajungă la Joanne – o zări în capătul opus al încăperii faţă de formaţie, cufundată într-o discuţie cu un grup de băieţi cam cu patru-cinci ani mai mari decât el, constată el cu mâhnire. Din fericire, el era mai înalt decât cei mai mulţi dintre ei, aşa că diferenţa nu era prea evidentă. Aveau cu toţii pahare cu Coca-Cola în mână, însă Woody simţi mirosul de scotch: probabil că unul dintre ei avea o sticlă ascunsă în buzunar.

Când se alătură grupului, îl auzi pe Victor Dixon rostind:

– Nimeni nu spune că trebuie linşaţi, însă e necesar să înţelegi ce fel de probleme există în Sud.

Woody ştia că senatorul Wagner propusese o lege care să-i pedepsească pe şerifii care îngăduiau linşajele – preşedintele Roosevelt refuzase însă să susţină proiectul.

Joanne era revoltată.

– Cum poţi spune aşa ceva, Victor? Linşajul înseamnă crimă! Nu trebuie să le înţelegem problemele, trebuie să-i împiedicăm să mai omoare oameni!

Woody se bucură să audă că Joanne îi împărtăşea valorile politice. Însă era limpede că, din păcate, nu era momentul potrivit să o invite la dans.

– Nu înţelegi, Joanne, scumpo, insistă Victor. Negrii ăia din Sud nu sunt cu adevărat civilizaţi.

„Oi fi eu tânăr şi neexperimentat, se gândi Woody, dar nu aş fi făcut niciodată greşeala de a-i vorbi lui Joanne pe un ton atât de condescendent."

– Ba oamenii care se ocupă cu linşaje sunt cei necivilizaţi! ripostă ea.

Woody decise că era momentul oportun pentru a interveni în discuţie.

– Joanne are dreptate, rosti el cu voce joasă, ca să pară mai matur. Un astfel de linşaj a avut loc în oraşul de baştină al servitorilor noştri, Joe şi Betty, care ne-au îngrijit pe mine şi pe fratele meu încă de când ne-am născut. Vărul lui Betty a fost despuiat şi ars cu o lampă de sudură în faţa unei mulţimi, apoi a fost spânzurat.

Victor se uită urât la el, deranjat de puştiul care-i distrăgea atenţia lui Joanne; însă celelalte persoane din grup îl ascultau cu interes şi groază.

– Nu-mi pasă de ce infracţiune a fost acuzat, continuă Woody. Albii care i-au făcut asta nu sunt decât nişte sălbatici.

Victor zise:

– Şi totuşi, scumpul tău preşedinte Roosevelt nu a susţinut proiectul antilinşaj, nu?

– Nu, ceea ce este foarte dezamăgitor, recunoscu Woody. Ştiu de ce a luat această hotărâre: s-a temut ca nu cumva congresmenii sudişti mânioşi

să riposteze, sabotând Noua Învoială. Chiar şi aşa, mi-ar fi plăcut ca el să le fi spus să se ducă la dracu'.

Victor spuse:

– Ce ştii tu? Eşti doar un puşti.

Scoase din buzunarul hainei o butelcă argintie şi îşi turnă puţin din ea în pahar.

Joanne îl contrazise:

– Ideile politice ale lui Woody sunt mult mai mature decât ale tale, Victor.

Woody strălucea de fericire.

– Se poate spune că, în cazul meu, politica este afacerea familiei, zise el.

Apoi fu deranjat de cineva care-l trăgea de cot. Prea politicos ca să ignore persoana respectivă, se întoarse şi dădu cu ochii de Charlie Farquharson, asudat din pricina eforturilor de pe ringul de dans.

– Putem vorbi puţin? îi zise Charlie.

Woody rezistă cu greu tentaţiei de a-l trimite pe Charlie la plimbare. Băiatul avea o fire afabilă şi nu făcuse niciodată rău cuiva. Nu puteai să nu compătimeşti un om cu o mamă ca a lui.

– Ce s-a întâmplat, Charlie? rosti el pe un ton cât se poate de manierat.

– E vorba de Daisy.

– Te-am văzut dansând cu ea.

– Nu-i aşa că este o dansatoare pe cinste?

Woody nu băgase de seamă, dar spuse politicos:

– Cu siguranţă!

– Este minunată indiferent ce îşi pune în cap.

– Charlie, rosti Woody, încercând să-şi înăbuşe scepticismul din glas. Îi faci curte lui Daisy?

Charlie păru ruşinat.

– Am fost să călărim împreună în parc de vreo două ori şi aşa mai departe...

– Deci este adevărat.

Woody era surprins. Cei doi formau o pereche cu totul insolită. Charlie era greoi, în timp ce Daisy era ca o păpuşă.

Charlie adăugă:

– Nu-i ca alte fete. Îmi vine foarte uşor să vorbesc cu ea! Şi îi plac câinii şi caii. Însă lumea crede că tatăl ei este un gangster.

– Cred că aşa şi este, Charlie. Toată lumea a cumpărat alcool de la el în timpul prohibiţiei.

– Asta spune şi mama.

– Deci mama ta nu o place pe Daisy.

Woody nu era surprins.

– Pe Daisy o place. Are însă obiecţii când vine vorba de familia ei.

Un gând şi mai surprinzător îi trecu prin minte lui Woody.

– Vrei să te însori cu Daisy?

– O, Doamne, da! exclamă Charlie. Şi cred că ar accepta, dacă aş cere-o de soţie!

Ei bine, se gândi Woody, Charlie era de familie bună, dar n-avea bani, în vreme ce pentru Daisy era exact invers; poate că aveau să se completeze perfect unul pe celălalt.

– S-au văzut şi chestii mai stranii, zise el.

Era destul de fascinat de situaţie, dar momentan intenţiona să se concentreze asupra propriei vieţi sentimentale. Se uită împrejur, asigurându-se că Joanne era încă acolo.

– Dar de ce-mi zici mie toate astea? îl întrebă pe Charlie.

Nu erau tocmai prieteni la cataramă.

– Mama s-ar putea răzgândi dacă doamna Peshkov ar fi invitată să se alăture Societăţii Doamnelor din Buffalo.

Woody nu se aşteptase la asta.

– Dar e cel mai snob club din oraş!

– Întocmai. Dacă Olga Peshkov ar fi membră acolo, ce obiecţii ar mai putea mama să aibă faţă de Daisy?

Woody nu ştia dacă planul avea să funcţioneze, dar căldura sentimentelor lui Charlie nu putea fi pusă la îndoială.

– Poate că ai dreptate, zise el.

– Poţi s-o întrebi pe bunica ta?

– Stai! Stai aşa! Bunica Dewar este precum un balaur. Nu aş avea curaj să-i cer o favoare nici pentru mine, darămite pentru tine.

– Woody, ascultă ce-ţi spun. Ştii că ea este şefa de drept a clicii de-acolo. Dacă vrea ea ceva, toată lumea e de acord – dacă nu, nu.

Era adevărat. Societatea avea un preşedinte, o secretară şi o trezorieră, dar Ursula Dewar conducea clubul de parcă ar fi fost proprietatea ei. Cu toate acestea, Woody nu avea nicio tragere de inimă să o roage ceva. Se temea că o să-i rupă capul.

– Nu ştiu, rosti el, cerându-şi parcă scuze.

– O, haide, Woody, te rog! Nu înţelegi! Charlie îşi coborî glasul şi adăugă: Nu ştii cum este să iubeşti pe cineva atât de mult.

„Ba da, ştiu, se gândi Woody, iar asta îl convinse. Dacă Charlie se simte la fel de nefericit ca mine, cum pot să-l refuz? Sper să facă cineva la fel şi pentru mine, poate aşa aş avea şanse mai mari cu Joanne."

– Bine, Charlie, spuse el. O să vorbesc cu ea.

– Mulţumesc! Auzi... e aici, nu? Ai putea vorbi cu ea în seara asta?

– În niciun caz! Am altele pe cap acum.

– Bine, sigur... dar când?

Woody ridică din umeri.

– Mâine.

– Eşti un prieten adevărat!

– Nu-mi mulţumi încă. Probabil că o să mă refuze.

Woody se răsuci ca să vorbească cu Joanne, însă ea plecase.

Începu să se uite după ea, apoi se opri – nu trebuia să pară disperat. Un tip care tânjeşte după atenţie nu este sexy, atâta lucru ştia şi el.

Dansă politicos cu câteva fete: Dot Renshaw, Daisy Peshkov şi prietena din Germania a lui Daisy, Eva. Îşi luă o Coca-Cola şi ieşi afară, unde câţiva băieţi fumau. George Renshaw îi turnă nişte scotch peste Cola, îmbunătăţind astfel gustul acesteia, însă Woody nu voia să se îmbete. O făcuse în trecut şi nu-i plăcuse deloc.

Joanne probabil că voia un bărbat care să-i împărtăşească interesele intelectuale, era de părere Woody – iar asta îl excludea din start pe Victor Dixon. Woody o auzise pe Joanne pomenindu-i pe Karl Marx şi pe Sigmund Freud. Citise şi el *Manifestul Partidului Comunist* la biblioteca municipală, dar i se păruse doar o înşiruire de vorbe goale şi pompoase. Se distrase mai mult cu *Studiile despre isterie* ale lui Freud, care prezentau bolile mintale într-o manieră de roman poliţist.

Abia aştepta să-i spună lui Joanne, pe un ton detaşat, că şi el citise aceste cărţi.

Era hotărât să danseze cu ea cel puţin o dată în seara aceea, aşa că după o vreme se duse să o caute. Nu o găsi în sala de bal şi nici la bar. Oare ratase ocazia? Oare fusese prea pasiv, în încercarea sa de a nu părea disperat? Gândul că balul avea să se încheie fără ca el să fi apucat să o atingă măcar pe umăr era de-a dreptul insuportabil.

Ieşi din nou afară. Deşi era întuneric, o văzu aproape imediat. Tocmai se îndepărta de lângă Greg Peshkov uşor îmbujorată, de parcă se certase cu el.

– Cred că eşti singura persoană de aici care nu este un afurisit de conservator, i se adresă ea lui Woody.

Părea puţin cherchelită. Woody zâmbi.

– Mulţumesc pentru compliment... presupun.

– Ai auzit de marşul de mâine? îl întrebă ea pe nepusă masă.

Woody ştia despre marş. Greviştii de la Uzina Metalurgică din Buffalo plănuiau o demonstraţie de protest faţă de bătaia încasată de sindicaliştii veniţi din New York. Woody realiză că acesta era subiectul disputei ei cu Greg: tatăl lui era patronul fabricii.

– Chiar plănuiam să particip, zise el. Aş putea face câteva fotografii.

– O, ce bine! exclamă ea, apoi îl sărută.

El rămase atât de surprins, încât fu cât pe ce să nu reacţioneze. Rămase nemişcat preţ de câteva clipe, în vreme ce ea îşi apăsa buzele pe gura lui, făcându-l să le simtă gustul de whisky.

Apoi îşi veni în fire. O cuprinse în braţe şi îi lipi trupul de al său, simţindu-i sânii şi coapsele atingându-l într-un mod încântător. O parte din el se temea că ea avea să se simtă ofensată, că avea să-l respingă şi să-l acuze mânioasă că o tratase necuviincios; însă instinctul îi spunea că este în siguranţă.

Avea foarte puţină experienţă în ceea ce priveşte sărutatul fetelor – şi cu atât mai puţin al femeilor mature de 18 ani –, dar îi plăcea atât de mult gura ei moale, încât îşi mişcă buzele de-a lungul buzelor ei, muşcând-o uşor, ceea ce îi oferi o plăcere extraordinară; fu răsplătit când o auzi gemând încetişor.

Era conştient că, dacă ar fi trecut pe lângă ei vreunul dintre oamenii mari, scena ar fi devenit cu totul stânjenitoare, dar era prea aţâţat ca să-i mai pese.

Joanne îşi deschise gura şi el îi simţi limba. Era ceva nou pentru el: puţinele fete pe care le sărutase până atunci nu făcuseră aşa ceva. Însă se gândi că ea ştia ce face şi, oricum, îi plăcea senzaţia. Îi imită mişcările limbii. Era o senzaţie şocant de intimă şi extrem de incitantă. Probabil că intuise corect, căci o auzi gemând din nou.

Luându-şi inima în dinţi, îşi puse mâna dreaptă pe sânul ei stâng. Era minunat de moale şi de plin sub mătasea rochiei. În timp ce-l mângâia, simţi o mică protuberanţă şi se gândi, cu fiorul descoperirii, că dăduse probabil de sfârcul ei. Îl frecă uşor cu degetul mare.

Ea se trase înapoi brusc.

– O, Doamne! Ce m-am apucat să fac?

– Mă săruţi, rosti Woody fericit.

Îşi puse mâinile pe şoldurile ei voluptuoase. Îi putea simţi căldura pielii prin rochia de mătase.

– Hai să continuăm, zise el.

Ea îi dădu mâinile la o parte.

– Cred că mi-am ieşit din minţi. Suntem la Clubul de Tenis, pentru Dumnezeu!

Woody realiză că vraja se rupsese şi că, din păcate, nu avea să mai aibă parte de sărutări în seara aceea. Se uită împrejur.

– Nu-ţi face griji, rosti el. Nu ne-a văzut nimeni.

Avea un aer conspirativ, pe care îl simţea într-un mod plăcut.

– Mai bine mă duc acasă înainte să fac o prostie şi mai mare.

El încercă să nu se simtă ofensat.

– Pot să te conduc până la maşină?

– Ai înnebunit? Dacă intrăm acolo împreună, toată lumea îşi va da seama ce-am făcut... mai ales cu rânjetul ăla prostesc de pe faţa ta.

Woody încercă să-şi alunge zâmbetul de pe chip.
– Atunci, ce-ar fi să intri tu prima şi eu să aştept aici câteva minute?
– Bună idee, zise ea, după care se îndepărtă de el.
– Ne vedem mâine, strigă el după ea.
Dar ea nu-şi întoarse privirea.

(v)

Ursula Dewar beneficia de propriul rând de camere în vechea vilă victoriană de pe Delaware Avenue. Avea un dormitor, o toaletă şi o garderobă; şi, după moartea soţului, transformase garderoba acestuia într-un mic salonaş. În cea mai mare parte a timpului, era singură în toată casa: Gus şi Rosa petreceau foarte multă vreme la Washington, iar Woody şi Chuck erau plecaţi la internat. Însă când ei se întorceau acasă, ea rămânea de obicei în acest mic apartament.

Woody se duse să vorbească cu ea în dimineaţa de duminică. Încă simţea că pluteşte după ce o sărutase pe Joanne, deşi îşi bătuse capul toată noaptea încercând să afle ce semnificaţie avea acest lucru. Putea însemna orice, de la dragoste adevărată până la beţie; nu putea fi sigur decât de faptul că abia aştepta să o revadă pe Joanne.

Intră în camera bunicii sale în spatele menajerei Betty, când aceasta aducea tava cu micul dejun. Îi plăcuse reacţia furioasă a lui Joanne la auzul felului în care erau tratate rudele din Sud ale lui Betty. El considera că discuţiile liniştite în politică erau mult supraestimate. Oamenii trebuiau să se înfurie atunci când auzeau vorbindu-se despre cruzime şi nedreptate.

Bunica se ridicase deja în capul oaselor în pat – purta un şal de dantelă peste o cămaşă de noapte de culoarea ciupercilor.
– Bună dimineaţa, Woodrow! rosti ea surprinsă.
– Aş dori să îmi beau cafeaua cu dumneata, bunico, dacă se poate.
O rugase deja pe Betty să aducă două cești.
– Aş fi onorată, zise Ursula.

Betty era o femeie căruntă de vreo 50 de ani, cu o siluetă ce trăda traiul tihnit. Aşeză tava în faţa Ursulei, iar Woody turnă cafea în ceşcuţe.

Se gândise mult la ce avea să spună şi îşi repetă rapid în minte argumentele. Prohibiţia luase sfârşit, iar Lev Peshkov era acum un om de afaceri perfect legitim, urma el să susţină. Pe deasupra, nu era corect ca Daisy să fie pedepsită pentru că tatăl ei fusese un infractor – mai ales dacă se ţinea cont de faptul că mai toate familiile respectabile din Buffalo îi cumpăraseră produsele ilegale.
– Îl ştii pe Charlie Farquharson? începu el.
– Da.

Sigur că-l ştia. Ştia toate familiile importante din Buffalo.

– Vrei şi tu nişte pâine prăjită? îl întrebă ea.

– Nu, mulţumesc, am mâncat deja micul dejun.

– Băieţilor de vârsta ta nu le ajunge niciodată mâncarea. Îi aruncă o privire iscoditoare şi adăugă: Doar dacă nu cumva sunt îndrăgostiţi.

Era în formă în dimineaţa aceea.

Woody spuse:

– Charlie este oarecum sub papucul mamei sale.

– Acolo îşi ţinea şi bărbatul, replică Ursula sec. Omul n-a mai scăpat decât prin moarte.

Bău nişte cafea şi începu să-şi mănânce grepfrutul cu furculiţa.

– Charlie m-a abordat aseară şi m-a rugat să-ţi cer o favoare.

Ea ridică o sprânceană, dar nu zise nimic.

Woody trase aer în piept şi zise:

– Vrea să o inviţi pe doamna Peshkov să se alăture Societăţii Doamnelor din Buffalo.

Ursula scăpă din mână furculiţa, care se ciocni cu un clinchet de porţelanul ceşcuţei. Încercând să-şi mascheze tulburarea, ea spuse:

– Te rog, toarnă-mi nişte cafea, Woody.

El îi făcu pe plac, fără să scoată vreo vorbă. Nu-şi amintea s-o mai fi văzut vreodată atât de năucită.

Ea sorbi din cafea, apoi rosti:

– Şi de ce, mă rog, ar dori Charles Farquharson sau oricine altcineva ca Olga Peshkov să intre în Societatea Doamnelor?

– Vrea să se însoare cu Daisy.

– Serios?

– Şi se teme că mama lui se va opune.

– Aici a nimerit-o.

– Dar crede că ar putea s-o facă să se răzgândească...

– ...dacă eu o primesc pe Olga în Societatea Doamnelor.

– Lumea ar uita atunci că tatăl ei a fost un gangster.

– Un gangster?

– Mă rog, un traficant de alcool.

– A, nu... rosti Ursula, făcând un semn a lehamite. Nu-i asta problema.

– Serios?

Era rândul lui Woody să fie surprins.

– Atunci, care este problema?

Ursula căzuse pe gânduri. Nu scoase nicio vorbă vreme îndelungată, timp în care Woody se întrebă dacă nu cumva uitase de el. Într-un sfârşit, ea zise:

– Tatăl tău a fost îndrăgostit de Olga Peshkov.

– La dracu'!

– Vezi ce spui!

– Iartă-mă, bunico, dar m-ai surprins.

– Au fost logodiți și trebuiau să se căsătorească.

– Logodiți? zise el uluit. După câteva clipe, spuse: Bănuiesc că-s singurul om din Buffalo care nu știa acest lucru.

Ea îi zâmbi.

– Există un amestec special de înțelepciune și inocență pe care îl au doar adolescenții. Tatăl tău îl avea din plin și văd acum că-l ai și tu. Da, toată lumea din Buffalo știe, deși sunt convinsă că toți cei din generația ta privesc incidentul ca făcând parte din istoria străveche și plictisitoare a orașului.

– Și ce s-a întâmplat? întrebă Woody. Vreau să spun, de ce s-a rupt logodna?

– Ea a rupt logodna când a rămas însărcinată.

Woody rămase cu gura căscată.

– Cu tata?

– Nu, cu șoferul – Lev Peshkov.

– El era șoferul?!

Șocurile se țineau lanț. Woody amuți, încercând să cuprindă în minte toate aceste noi informații.

– Doamne, cred că tata s-a simțit ca ultimul prost!

– Tatăl tău nu a fost niciodată prost, i-o reteză Ursula cu asprime. Singurul lucru prostesc pe care l-a făcut a fost să o ceară pe Olga în căsătorie.

Woody își aminti misiunea cu care venise acolo.

– Chiar și așa, bunico, a trecut timpul cumplit de-atunci.

– Cumplit de mult, îl corectă ea. Dar judecata ți-e mai bună decât gramatica. Chiar a trecut multă vreme de atunci.

Asta îi dădu speranțe.

– Deci o să faci ce te-am rugat?

– Cum crezi că se va simți tatăl tău?

Woody se gândi. Nu putea s-o amăgească pe Ursula – și-ar fi dat seama într-o clipită.

– Crezi că o să-i pese? Presupun că se va simți stânjenit văzând-o pe Olga tot mai des și amintindu-și astfel întruna de episodul umilitor din tinerețe.

– Presupui corect.

– Pe de altă parte însă, el crede din tot sufletul în ideea de a te purta corect cu cei din jur. Detestă nedreptatea. Nu ar vrea să o pedepsească pe Daisy pentru fapta mamei sale. Cu atât mai puțin nu ar vrea să-l pedepsească pe Charlie. Tata are un suflet bun.

– Mai bun decât al meu, vrei să spui, rosti Ursula.

– Nu asta am vrut să spun, bunico. Dar fac prinsoare că, dacă îl întrebi, nu va avea nimic de obiectat față de primirea Olgăi în Societatea Doamnelor.

Ursula încuviinţă.

– Ai dreptate. Dar mă întreb dacă ţi-ai dat seama cine se află de fapt în spatele acestei solicitări!

Woody pricepu imediat unde bătea ea.

– A, vrei să spui că Daisy l-a pus pe Charlie să facă asta? Nu m-ar mira. Însă schimbă asta lucrurile cu ceva?

– Bănuiesc că nu.

– Deci, o vei face?

– Mă bucur că nepotul meu are o inimă atât de bună – chiar dacă suspectez că este folosit de o fată isteaţă şi ambiţioasă.

Woody zâmbi.

– Deci răspunsul este da, bunico?

– Ştii că nu pot garanta nimic. O să aduc totuşi în discuţie propunerea în faţa comitetului.

Propunerile Ursulei erau privite de toţi ceilalţi drept ordine regale, dar Woody nu pomeni nimic despre asta.

– Îţi mulţumesc. Este foarte frumos din partea dumitale.

– Acum dă-mi un sărut şi du-te să te îmbraci pentru slujbă.

Woody plecă grăbit.

Uită rapid de Charlie şi de Daisy. Ignoră predica de la Catedrala Sf. Paul din Shelton Square (centrată pe Noe şi pe Potop), gândindu-se numai la Joanne Rouzrokh. Părinţii ei erau la biserică, însă fără ea. Oare chiar avea să participe la demonstraţie? Dacă da, voia să o invite la o întâlnire. Însă avea ea să accepte oare?

Era prea deşteaptă ca să-i pese de diferenţa de vârstă dintre ei, considera el. Probabil că-şi dădea seama că avea mai multe în comun cu Woody decât cu prostănaci ca Victor Dixon. Şi sărutul acela...! Încă fremăta gândindu-se la el. Ce făcuse ea cu limba... oare mai făceau şi alte fete astfel? Voia să încerce din nou, cât de curând.

Analizând mai departe situaţia, ce avea să se întâmple în septembrie, dacă ea accepta să fie prietena lui? Ea urma să meargă la Vassar College, în oraşul Poughkeepsie, din câte ştia el. El trebuia să se întoarcă la şcoală şi nu avea s-o mai vadă până la Crăciun. Vassar era o facultate de fete, dar cu siguranţă în Poughkeepsie erau şi bărbaţi. Oare avea să dea curs întâlnirilor cu alţi tipi? Se simţea deja cuprins de gelozie.

După ce ieşiră din biserică, le zise părinţilor săi că nu avea să ajungă acasă pentru prânz şi că avea de gând să meargă la marşul de protest.

– Bravo ţie, îi zise mama lui.

În tinereţe, ea fusese redactorul publicaţiei *The Buffalo Anarchist*. Se răsuci spre soţul ei şi spuse:

– Ar trebui să te duci şi tu, Gus.

– Sindicatul a făcut acuzaţii, replică Tata. Ştii că nu pot periclita rezultatul unui caz aflat în instanţă.

Ea se întoarse către Woody şi spuse:

– Numai să ai grijă să nu te bată gorilele lui Lev Peshkov.

Woody îşi scoase aparatul de fotografiat din portbagajul maşinii tatălui său. Avea un model Leica III, suficient de mic cât să-l poată purta atârnat la gât, însă cu un timp de expunere de până la a cinci suta parte dintr-o secundă.

Străbătu cele câteva străzi până la Niagara Square, unde urma să înceapă marşul. Lev Peshkov încercase să obţină interzicerea demonstraţiei, susţinând că aceasta avea să ducă la violenţe, însă sindicatul asigurase primăria că protestul avea să fie paşnic. Din câte se putea vedea, sindicatul avusese câştig de cauză, căci câteva sute de oameni se îmbulzeau în jurul primăriei. Mulţi dintre ei duceau flamuri brodate, steaguri roşii şi pancarte pe care scria: *Spuneţi NU şefilor tâlhari.* Woody se uită împrejur după Joanne, dar nu o zări.

Vremea era frumoasă şi atmosfera era plăcută, iar el decise să facă nişte poze: muncitori în hainele de duminică; o maşină împodobită cu flamuri; un tânăr poliţist rozându-şi unghiile. Joanne nu se vedea încă nicăieri şi el începu să creadă că nu avea să mai vină. Era posibil să se fi trezit cu o durere de cap în dimineaţa aceea, presupuse el.

Marşul trebuia să înceapă la amiază. În cele din urmă, oamenii se puseră în mişcare cu câteva minute înainte de ora unu. Traseul era străjuit de mulţi poliţişti, remarcă Woody. Se trezi apoi aproape de centrul alaiului.

În timp ce coborau pe Washington Street, îndreptându-se spre centrul industrial al oraşului, o zări pe Joanne alăturându-se marşului la câţiva metri mai în faţă şi simţi cum îi sare inima-n piept de bucurie. Purta pantaloni care îi scoteau în evidenţă silueta. Se grăbi să o ajungă din urmă.

– Bună! o salută el fericit.

– Vai de mine, dar voios mai eşti! îi răspunse ea.

Era puţin spus – simţea că delirează de fericire.

– Eşti mahmură?

– Fie asta, fie am contractat ciuma neagră. Tu ce crezi că am?

– Dacă ai urticarie, înseamnă că-i ciumă. Ţi-au apărut pete?

Woody habar n-avea ce spunea, dar vorbea fără oprire.

– Nu sunt doctor, dar pot să verific, dacă vrei.

– Stăpâneşte-te! Ştiu că-i fermecător să fii impetuos, dar nu am acum starea de spirit potrivită.

Woody încercă să se calmeze.

– Ne-ai lipsit la biserică, rosti el. Predica a fost despre Noe.

Spre consternarea lui, ea izbucni în râs.

– O, Woody, zise ea. Îmi place când eşti amuzant, dar nu mă face să râd azi, te rog.

El se gândi că remarca ei era probabil favorabilă, dar nu avea nicio siguranţă. Observă o băcănie pe o străduţă lăturalnică şi zise:

– Ai nevoie de lichide. Revin imediat.

Alergă până la prăvălie şi cumpără două sticle de Coca-Cola, reci ca gheaţa. Îl rugă pe vânzător să le deschidă, apoi se întoarse pe stradă. Îi dădu o sticlă lui Joanne şi ea îi spuse:

– O, mulţumesc, m-ai scos din încurcătură!

Îşi duse sticla la buze şi sorbi însetată din ea.

Woody simţea că lucrurile mergeau foarte bine pentru moment.

Atmosfera de la marş era destinsă, în pofida incidentului sinistru faţă de care protestau. Un grup de bărbaţi mai în vârstă cântau imnuri politice şi cântece tradiţionale. Unii oameni veniseră chiar şi cu copiii. Iar pe cer nu se vedea nici urmă de nori.

– Ai citit *Studii despre isterie?* o întrebă Woody în timp ce mergeau.

– N-am auzit niciodată de ea.

– Oh! Este o carte de Sigmund Freud. Am crezut că eşti o admiratoare a lui.

– Mă interesează ideile sale. Dar nu i-am citit nicio carte.

– Ar trebui. *Studiile despre isterie* sunt nemaipomenite.

Ea îi aruncă o privire iscoditoare.

– Ce te-a făcut să citeşti o asemenea carte? Pun pariu că la şcoala aia costisitoare şi demodată unde înveţi tu nu se predă psihologia.

– Ăă... nu ştiu. Te-am auzit discutând despre psihanaliză şi mi s-a părut că sună extraordinar. Şi chiar este.

– În ce sens?

Woody avea senzaţia că ea îl punea la încercare, ca să vadă dacă înţelesese cu adevărat esenţa cărţii sau doar se prefăcea.

– Ideea e că un act nebunesc, cum ar fi vărsarea obsesivă a cernelii pe faţa de masă, poate avea o logică ascunsă.

Ea încuviinţă.

– Da, aşa este.

Woody îşi dădu seama imediat că de fapt ea nu înţelegea ce voia el să spună. Ştia deja mai multe decât ea despre Freud, însă îi era ruşine să recunoască.

– Ce-ţi place cel mai mult? o întrebă el. Teatrul? Muzica clasică? Bănuiesc că mersul la film nu înseamnă cine ştie ce pentru fiica patronului unui lanţ de cinematografe.

– De ce întrebi?

– Păi... Decise să fie sincer şi spuse: Vreau să te invit la o întâlnire şi aş vrea să te ademenesc cu ceva care să îţi placă cu adevărat. Spune doar ce şi se face.

Ea îi zâmbi, însă nu era zâmbetul pe care şi-l dorise el. Era un zâmbet prietenos, însă compătimitor, ce anunţa vestea proastă care urma.

– Woody, îmi place de tine, dar ai doar 15 ani!

– Aşa e, dar tu însăţi ai spus aseară că sunt mai matur decât Victor Dixon.

– Nici cu el nu aş ieşi.

Woody îşi simţi gâtlejul uscat; reuşi să îngaime cu glas răguşit:

– Mă refuzi?

– Da, cât se poate de categoric. Nu vreau să ies în oraş cu un băiat mai mic decât mine cu trei ani.

– Pot să mai încerc şi peste trei ani? O să fim de-o seamă atunci.

Ea râse, apoi replică:

– Nu mai face pe deşteptul, că mă doare capul.

Woody hotărî să nu-şi ascundă durerea. Ce mai avea de pierdut? Cu amărăciune în glas, rosti:

– Şi atunci, ce-a fost cu sărutul de aseară?

– N-a însemnat nimic.

El clătină din cap, nefericit.

– Pentru mine a însemnat ceva. A fost cel mai grozav sărut din viaţa mea.

– O, Doamne, ştiam eu că a fost o greşeală. Uite ce-i: m-am distrat şi eu un pic. Da, mi-a plăcut – poţi să te simţi măgulit, ai şi de ce. Eşti un puşti simpatic, cu o minte brici, dar un sărut nu este o declaraţie de dragoste, Woody, oricât de mult l-ai savura.

Se apropiaseră de primele rânduri ale marşului şi Woody văzu în faţă destinaţia: zidul înalt care împrejmuia Uzina Metalurgică din Buffalo. Poarta era închisă, fiind străjuită de vreo zece paznici de la fabrică, bărbaţi cu înfăţişări ameninţătoare, în cămăşi bleu care imitau uniforma de poliţie.

– În plus, eram şi beată, adăugă Joanne.

– Da, şi eu eram beat, pufni Woody.

Era o tentativă jalnică de a-şi salva ultimele rămăşiţe de demnitate, însă Joanne avu bunul simţ de a pretinde că-l crede.

– Asta înseamnă că am făcut amândoi ceva nesăbuit şi că ar trebui să uităm cele întâmplate, rosti ea.

– Da, zise Woody întorcându-şi privirea.

Erau acum în faţa fabricii. Oamenii aflaţi în fruntea marşului se opriră la porţi şi cineva începu să rostească un discurs printr-o portavoce. Uitându-se mai atent, Woody văzu că vorbitorul era un lider sindical local, Brian Hall. Tatăl lui Woody îl cunoştea pe acesta şi îl plăcea: la un moment dat, într-un trecut mai îndepărtat, cei doi lucraseră împreună la soluţionarea unei greve.

Oamenii din spate înaintau în continuare, astfel încât pe stradă începu să se producă îmbulzeală. Paznicii de la fabrică nu lăsau pe nimeni să se

apropie de intrare, deşi porţile erau închise. Woody observă că aceştia erau înarmaţi cu bastoane asemănătoare celor de poliţie. Unul dintre ei strigă:

– Nu vă apropiaţi de poartă! Aceasta este o proprietate privată!

Woody ridică aparatul şi făcu o poză.

Însă oamenii din primele rânduri erau împinşi în faţă de cei din spatele lor. Woody o prinse de braţ pe Joanne şi încercă să o scoată din îmbulzeală. Însă nu era uşor să facă asta: mulţimea era acum tot mai densă şi nimeni nu voia să se dea la o parte. Fără voia sa, Woody se trezi purtat tot mai aproape de poarta fabricii şi de paznicii cu bastoane.

– Situaţia nu este deloc încurajatoare, îi zise el lui Joanne.

– Ticăloşii ăia nu ne pot face faţă! zise ea entuziasmată.

Un bărbat de lângă ea strigă:

– Aşa este! Aşa e, la naiba!

Mulţimea încă se afla la vreo zece metri de poartă; cu toate acestea, paznicii începură să împingă manifestanţii în spate. Woody făcu o altă fotografie.

Brian Hall răcnea în portavocea sa despre şefii tâlhari, îndreptând un deget acuzator către paznicii fabricii. Apoi schimbă planul şi făcu apel la calm:

– Îndepărtaţi-vă de porţi, vă rog, tovarăşi! Daţi-vă înapoi, fără incidente!

Woody văzu un paznic împingând o femeie suficient de tare cât s-o facă să se clatine pe picioare. Ea nu căzu, dar scoase un strigăt care îl făcu pe bărbatul care era cu ea să i se adreseze paznicului:

– Hei, amice, las-o mai moale, bine?

– Încerci să stârneşti ceva? replică paznicul pe un ton provocator.

Femeia ţipă:

– Nu mai îmbrânciţi lumea!

– Dă-te înapoi, dă-te înapoi! răcni paznicul.

Apoi îşi ridică bastonul. Femeia ţipă. Woody surprinse cu aparatul momentul în care bastonul se prăvălea asupra ei.

Joanne zise:

– Ticălosul ăla a lovit o femeie!

Făcu un pas în faţă, însă mulţimea începu să se îndrepte în direcţia opusă, retrăgându-se de lângă fabrică. În timp ce se întorceau, paznicii se luară după ei şi începură să îi îmbrâncească, lovindu-i cu picioarele şi cu bastoanele.

Brian Hall strigă:

– Fără violenţă! Paznici, opriţi-vă! Nu daţi cu bastoanele!

Apoi, portavocea îi fu smulsă din mâini de un paznic.

O parte dintre bărbaţii mai tineri începură să riposteze. Vreo cinci-şase poliţişti intrară în mulţime. Nu făcură nimic ca să îi oprească pe paznici, în schimb începură să îi aresteze pe toţi cei care opuneau rezistenţă.

Paznicul care declanşase încăierarea căzu la pământ şi doi manifestanţi începură să-l lovească cu picioarele. Woody le făcu o poză.

Joanne zbiera furioasă. Se repezi la un paznic şi îl zgârie pe faţă. El întinse o mână ca să o dea la o parte. Întâmplător sau nu, podul palmei sale o izbi în nas. Ea căzu pe spate, cu sângele şiroindu-i din nări. Paznicul îşi ridică bastonul. Woody o apucă de mijloc şi o trase în spate. Bastonul îşi rată ţinta la limită.

– Haide! răcni Woody. Trebuie să plecăm de-aici!

Lovitura încasată în faţă îi mai potolise furia, aşa că nu opuse rezistenţă atunci când el o trase de acolo (aproape pe sus), ducând-o cât mai departe de porţi, cu aparatul legănându-i-se la gât.

Mulţimea intrase în panică, iar oamenii începuseră să cadă la pământ, călcaţi în picioare de alţii care încercau să fugă.

Woody era mai înalt decât majoritatea, aşa că izbuti să se ţină pe picioare, sprijinind-o şi pe Joanne. Îşi croiră cu greu drum prin gloată, ţinându-se departe de bastoane. În cele din urmă, mulţimea se răsfiră. Joanne se desprinse din strânsoarea lui şi o luară amândoi la fugă.

Zgomotul luptei se stinse în spatele lor. O cotiră pe câteva alei şi ajunseră pe o stradă părăsită, cu fabrici şi depozite, toate închise duminica. Încetiniră şi începură să meargă normal, trăgându-şi sufletul. Joanne pufni în râs.

– Ce palpitant a fost! zise ea.

Însă Woody nu-i împărtăşea entuziasmul.

– A fost oribil, replică el. Şi ar fi putut să fie chiar mai rău.

O salvase şi sperase într-o oarecare măsură că asta o va face să se răzgândească în privinţa lui.

Însă ea nu părea să considere că-i datora prea mult.

– O, haide, rosti ea pe un ton detaşat. N-a murit nimeni...

– Paznicii aceia au provocat lumea în mod intenţionat!

– Sigur că da! Peshkov vrea să le creeze o imagine proastă sindicaliştilor.

– Ei bine, măcar noi ştim adevărul. Woody ciocăni uşor în aparat şi adăugă: Şi îl putem dovedi.

Mai parcurseră vreo opt sute de metri, apoi Woody văzu un taxi şi îl opri, dându-i şoferului adresa familiei Rouzrokh.

După ce urcară pe bancheta din spate, el scoase din buzunar o batistă şi spuse:

– Nu vreau să te duc acasă în această stare.

Despături pătratul de bumbac alb şi tamponă uşor sângele de deasupra buzei ei. Era un gest intim, care lui i se părea foarte erotic, însă ea nu îl îngădui pentru multă vreme. După câteva clipe, îi zise:

– Lasă-mă pe mine. Îi luă batista din mână şi se şterse singură, apoi adăugă: Cum este acum?

– Ţi-a scăpat un loc, o minţi el.

Îşi luă batista înapoi. Ea avea o gură voluptuoasă, dinţi albi, perfecţi, şi buze fermecător de pline. Se prefăcu că ar mai fi rămas ceva sub buza ei de jos. O şterse cu delicateţe, apoi spuse:

– E mai bine acum.

– Mulţumesc.

Ea îl privi cu o expresie stranie, pe jumătate afectuoasă, pe jumătate iritată. Îşi dăduse seama că o minţise cu privire la sângele de pe bărbie şi nu prea ştia dacă să se supere pe el sau nu.

Taxiul opri în faţa casei sale.

– Nu veni înăuntru, îi spuse ea. O să-i mint pe părinţii mei în privinţa locului în care am fost şi nu vreau să-ţi scape ceva pe gură.

Woody se gândi că el era probabil cu mult mai discret decât ea, dar nu zise nimic.

– Te sun eu mai târziu.

– Bine.

Ea coborî din taxi şi porni pe alee, făcându-i uşor cu mâna.

– Ce scumpete de fată, spuse şoferul. Cam în vârstă pentru tine, totuşi.

– Du-mă pe Delaware Avenue, i-o reteză Woody, dându-i numărul străzii.

Nu avea de gând să vorbească despre Joanne cu un afurisit de taximetrist.

Întoarse pe toate părţile refuzul ei. Nu ar fi trebuit să se mire, totuşi: toată lumea, de la fratele său până la taximetrist, era de părere că el era prea mic pentru ea. Însă asta nu însemna că nu îl durea. Simţea că nu mai ştia ce să facă acum cu viaţa lui. Cum avea să reziste până la sfârşitul zilei?

Când ajunse acasă, părinţii săi erau cufundaţi în somnul lor obişnuit de duminică după-amiază. Chuck credea că acela era momentul în care făceau ei sex. Chuck se dusese la înot cu nişte prieteni, conform spuselor lui Betty.

Woody intră în camera obscură şi developă filmul din aparat. Dădu drumul în cuvă la apă caldă, ca să aducă chimicalele la temperatura ideală, apoi băgă filmul într-o pungă neagră ca să-l transfere în captorul de lumină.

Era un proces anevoios, care necesita multă răbdare, însă el se bucura că poate sta în întuneric, gândindu-se la Joanne. Faptul că fuseseră prinşi împreună într-o răzmeriţă nu o făcuse să se îndrăgostească de el, dar măcar îi apropiase ceva mai mult. Era convins că ea îl plăcea tot mai tare. Poate că refuzul ei nu era bătut în cuie. Poate că trebuia să încerce mai departe. Oricum nu îl interesau alte fete.

Când sună alarma, transferă filmul într-o baie de fixare pentru a opri reacţiile chimice, apoi într-o altă baie de fixare pentru obţinerea imaginii permanente. În cele din urmă spălă şi uscă filmul, apoi se uită la negativele de pe peliculă.

I se păreau destul de reuşite. Tăie filmul în cadre, apoi îl puse pe primul în aparatul de mărit. Aşeză o foaie de hârtie fotografică de 25/20 la baza

aparatului, aprinse lumina şi expuse hârtia la imaginea de pe negativ, numărând secundele. Apoi puse foaia într-o baie deschisă de developare.

Aceasta era partea lui preferată din proces. Treptat, pe hârtia albă începură să apară dâre cenuşii, iar imaginea pe care o captase începu să se distingă. Dintotdeauna i se păruse o minune. Prima fotografie înfăţişa un negru şi un alb, amândoi în haine de duminică, ţinând o pancartă pe care scria cu litere mari FRATERNITATE. Când imaginea deveni clară, el trecu hârtia într-o baie de fixare, apoi o spălă şi o uscă.

Developă toate fotografiile făcute, le scoase la lumină şi le întinse pe masa din sufragerie. Era mulţumit: imaginile erau pline de viaţă şi de dinamism, arătând în mod limpede desfăşurarea evenimentelor. Când îi auzi pe părinţii săi foindu-se la etaj, o strigă pe mama lui. Ea fusese jurnalistă înainte de căsătorie şi încă mai scria cărţi şi articole pentru diverse reviste.

– Ce părere ai? o întrebă el.

Ea le studie cu atenţie cu singurul ei ochi bun. După o vreme, îi spuse:

– Mi se par reuşite. Ar trebui să le duci la redacţia unui ziar.

– Serios? zise el, simţind cum îi creşte entuziasmul. La ce ziar?

– Din păcate, toate sunt conservatoare. Poate la *The Buffalo Sentinel*. Redactorul se numeşte Peter Hoyle – lucrează acolo de la facerea lumii. Îl cunoaşte bine pe tatăl tău, aşa că probabil va accepta să te vadă.

– Când ar trebui să-i arăt fotografiile?

– Acum. Marşul este o ştire de ultimă oră. Va apărea în presa de mâine. Vor avea nevoie de imagini în seara asta.

Woody se învioră.

– În regulă, rosti el.

Luă pozele lucioase şi le aranjă într-un teanc. Mama lui îi aduse un dosar de carton din biroul Tatei. Woody o sărută şi plecă de acasă.

Luă autobuzul până în centru.

Intrarea principală de la redacţia ziarului *The Sentinel* era închisă şi el avu un moment de deznădejde, dar se gândi apoi că reporterii trebuiau să poată intra şi ieşi pe undeva, dacă voiau să scoată ediţia de luni dimineaţă. Într-adevăr, găsi o intrare prin lateral.

– Am nişte fotografii pentru domnul Hoyle, îi zise el bărbatului de la uşă, care îl trimise la etaj.

Găsi biroul redactorului, îşi dădu numele unei secretare şi după câteva minute îi strângea mâna lui Peter Hoyle. Redactorul era un bărbat înalt şi impunător, cu părul alb şi cu mustaţă neagră. Tocmai încheia o întâlnire cu un coleg mai tânăr. Vorbea cu glas tare, ca şi cum ar fi încercat să acopere zgomotul tiparniţei.

– Ştirea cu fuga de la locul accidentului este bună, dar introducerea lasă de dorit, Jack, zise el, bătându-l pe bărbat pe umăr şi conducându-l apoi

spre uşă. Schimb-o un pic. Mută declaraţia primarului mai încolo şi începe cu copilul schilodit. Jack ieşi, iar Hoyle se întoarse către Woody: Ce-ai pentru mine, puştiule? rosti el, trecând direct la subiect.

– Am fost la marşul de azi.

– Vrei să spui la răzmeriţă.

– Marşul s-a transformat în răzmeriţă abia după ce paznicii de la fabrică au început să lovească femeile cu bastoanele lor.

– Am auzit că manifestanţii au încercat să intre cu forţa în fabrică şi că paznicii i-au respins.

– Nu-i adevărat, domnule, şi am fotografii care dovedesc asta.

– Arată-mi.

Woody le aranjase în ordine pe drum spre ziar. Puse prima poză pe biroul redactorului.

– Marşul a început paşnic.

Hoyle împinse fotografia la o parte.

– Asta nu înseamnă nimic.

Woody scoase o fotografie făcută la fabrică.

– Paznicii aşteptau la poartă. Li se pot vedea bastoanele.

Următoarea poză fusese făcută pe când începuseră îmbrâncelile.

– Manifestanţii se aflau la cel puţin zece metri de poartă, aşa că nu era deloc necesar ca paznicii să îi împingă înapoi. A fost o provocare deliberată.

– Bine, rosti Hoyle, fără să mai dea la o parte fotografiile.

Woody scoase apoi cea mai bună imagine surprinsă în timpul evenimentului: un paznic care bătea o femeie cu bastonul.

– Am văzut întregul incident, zise Woody. Femeia nu a făcut decât să-i ceară să nu o mai împingă, iar el a lovit-o astfel.

– Bună poză, recunoscu Hoyle. Mai ai şi altele?

– Una singură, spuse Woody. Majoritatea manifestanţilor au luat-o la fugă când a izbucnit încăierarea, însă câţiva au ripostat.

Îi arătă lui Hoyle fotografia celor doi demonstranţi care loveau cu picioarele un paznic căzut la pământ.

– Aceşti oameni i-au plătit cu aceeaşi monedă paznicului care a lovit-o pe femeie.

– Ai făcut treabă bună, tinere Dewar, rosti Hoyle.

Se aşeză la birou şi scoase un formular.

– Douăzeci de dolari, să zicem? zise el.

– Vreţi să spuneţi că-mi veţi publica fotografiile?

– Bănuiesc că de-asta le-ai adus aici, nu?

– Da, domnule, vă mulţumesc. Douăzeci de dolari sunt de-ajuns. Adică... e bine. Adică e grozav.

Hoyle mâzgăli ceva pe formular şi îl semnă.

– Du-te cu foaia asta la casierie. O să-ţi arate secretara unde este.

Telefonul de pe birou sună. Redactorul ridică receptorul şi se răsti în el: „Hoyle". Woody pricepu că era liber, aşa că ieşi din cameră.

Era încântat. Banii primiţi reprezentau o sumă frumuşică, dar el se bucura mai mult pentru faptul că ziarul avea să-i folosească fotografiile. Urmă indicaţiile secretarei şi ajunse într-o odaie cu un ghişeu, unde primi cei douăzeci de dolari. Apoi se întoarse acasă cu taxiul.

Părinţii săi fură încântaţi de lovitura pe care o dăduse şi chiar şi fratele său păru mulţumit. La cină, bunica zise:

– Toate bune şi frumoase, câtă vreme nu ai de gând să te faci jurnalist. Ar fi înjositor.

Adevărul era că Woody se gândise serios să devină fotograf la un ziar în loc de politician, aşa că se miră când auzi că bunica lui nu era de acord.

Mama sa zâmbi şi zise:

– Dar, Ursula dragă, şi eu am fost jurnalistă.

– Asta-i altceva: tu eşti femeie, replică bunica. Woodrow trebuie să ajungă un om de vază, aşa cum au fost tatăl şi bunicul său.

Mama nu părea jignită. Ţinea la Ursula şi îi asculta cu o toleranţă amuzată toate declaraţiile ultraortodoxe. Însă Chuck nu era deloc mulţumit de atenţia ce i se acorda în mod tradiţional fiului mai mare, aşa că interveni:

– Şi eu ce trebuie să ajung? Un neica nimeni?

– Nu fi vulgar, Charles, i-o reteză bunica, având ca de obicei ultimul cuvânt.

În noaptea aceea Woody rămase treaz mai mult ca niciodată. Abia aştepta să-şi vadă fotografiile în ziar. Avea acelaşi sentiment precum în copilărie, în ajunul Crăciunului: aştepta dimineaţa cu atâta nerăbdare, încât nu putea adormi.

Se gândi şi la Joanne. Ea se înşela considerându-l prea mic. El era omul potrivit pentru ea. Era evident că îl plăcea, aveau multe în comun şi savurase şi ea sărutul lor. Încă spera să o poată cuceri.

În cele din urmă adormi, iar când se trezi văzu că afară era lumină. Îşi trase un halat peste pijamale şi coborî la parter. Joe, majordomul, ieşea mereu la prima oră ca să cumpere ziarele, iar acestea erau deja întinse pe măsuţa din salonaş. Părinţii lui Woody se aflau deja acolo – Tata mânca o omletă, iar Mama sorbea din cafea.

Woody luă *The Sentinel*. Pe prima pagină era o poză de-a lui.

Dar nu era cea la care se aşteptase. Folosiseră o singură fotografie din cele pe care le făcuse el – pe ultima: cea care îl înfăţişa pe paznicul fabricii, căzut la pământ, în vreme ce doi muncitori îl loveau cu picioarele. Titlul era: *Răzmeriţa greviştilor din metalurgie*.

– O, nu! exclamă el.

Citi articolul, nevenindu-i a crede. Acesta susţinea că manifestanţii încercaseră să intre cu forţa în fabrică, fiind respinşi cu mult curaj de către paznici, care suferiseră răni minore. Comportamentul muncitorilor era condamnat de primar, de şeful poliţiei şi de Lev Peshkov. La sfârşitul articolului, mai degrabă ca o notă nesemnificativă, purtătorul de cuvânt al sindicatului, Brian Hall, nega această variantă şi arunca vina pe paznici pentru violenţele produse.

Woody împinse ziarul sub ochii mamei sale.

– I-am zis lui Hoyle că paznicii au declanşat răzmeriţa – şi i-am dat şi pozele care dovedeau asta! rosti el mânios. De ce publică lucrurile de-a-ndoaselea?

– Pentru că este un conservator, zise ea.

– Ziarele ar trebui să spună adevărul! exclamă Woody, cu glasul sugrumat de indignare. Nu pot născoci minciuni!

– Ba pot, cum să nu? replică ea.

– Dar nu-i corect!

– Bun venit în lumea reală, încheie mama sa discuţia.

(vi)

Greg Peshkov şi tatăl său se aflau la recepţia hotelului Ritz-Carlton din Washington DC, când se întâlniră cu Dave Rouzrokh.

Dave purta un costum alb şi o pălărie de paie. Le aruncă o privire încărcată de ură. Lev îl salută, dar omul îi întoarse spatele dispreţuitor, fără să-i răspundă.

Greg ştia motivul. Dave pierduse bani toată vara, întrucât Roseroque Theatres nu mai primea cele mai recente filme de succes. Iar Dave intuise, probabil, că Lev era responsabil pentru asta.

În urmă cu o săptămână, Lev îi oferise lui Dave patru milioane de dolari pentru cinematografele sale – jumătate din oferta iniţială – şi Dave îl refuzase din nou. „Preţul coboară vertiginos, Dave", îl avertizase Lev.

Greg zise:

– Oare ce caută aici?

– Se întâlneşte cu Sol Starr. O să-l întrebe de ce nu-i mai trimite filme bune.

Era limpede că Lev ştia deja totul.

– Şi ce va face domnul Starr?

– O să-l ducă de nas.

Greg se minună de capacitatea tatălui său de a fi la curent cu totul şi de a rămâne mereu în avantaj, chiar şi în situaţii imprevizibile. Era întotdeauna cu câţiva paşi înaintea celorlalţi.

Urcară cu liftul. Era prima dată când Greg vizita apartamentul de la hotel al tatălui său. Mama lui, Marga, nu fusese niciodată acolo.

Lev îşi petrecea o mare parte din timp la Washington, căci guvernul se implica mereu în industria filmului. Oamenii care se considerau lideri morali se agitau în legătură cu tot ce apărea pe marele ecran, punând presiune pe guvern în vederea cenzurării peliculelor. Lev privea asta ca pe o negociere – de fapt, el privea viaţa în ansamblul ei ca pe o negociere – şi scopul său permanent era acela de a evita cenzura formală prin aderarea la un cod voluntar, o strategie susţinută de Sol Starr şi de majoritatea numelor importante de la Hollywood.

Intrară într-o sufragerie extrem de cochetă, mult mai aranjată decât apartamentul spaţios din Buffalo în care locuiau Greg şi mama lui şi pe care Greg îl considerase mereu ca fiind de lux. Camera aceasta avea mobilier cu picioare fusiforme (francez, probabil, îşi imagina Greg), draperii din catifea de culoarea castanei la ferestre şi un gramofon mare.

Înmărmuri când o văzu în mijlocul camerei, pe o canapea de mătase galbenă, pe vedeta Gladys Angelus.

Lumea spunea despre ea că era cea mai frumoasă femeie din lume.

Greg înţelegea acum de ce – ea radia prin toţi porii o senzualitate extraordinară, începând cu ochii ademenitori de un albastru-închis, până la picioarele lungi încrucişate sub fusta mulată. Când întinse mâna pentru a-l saluta, buzele-i roşii schiţară un surâs şi sânii ei rotunzi se mişcară ispititor pe sub puloverul moale.

El ezită o fracţiune de secundă înainte să dea mâna cu ea. Simţea cumva că îşi trădează mama, pe Marga. Ea nu pomenise niciodată numele lui Gladys Angelus, semn clar că ştia ce vorbea lumea despre Gladys şi Lev. Greg se simţea ca şi cum s-ar fi împrietenit cu duşmanul mamei sale. Dacă Mama ar şti una ca asta, cu siguranţă ar izbucni în plâns, se gândi el.

Însă fusese luat prin surprindere. Dacă ar fi fost avertizat în prealabil, dacă ar fi avut timp să-şi calculeze reacţia, ar fi putut să se pregătească, exersând o retragere decentă. Dar nu îşi putea impune să fie grosolan şi bădăran cu femeia aceea copleşitor de frumoasă.

Îi luă mâna, se uită în ochii ei minunaţi şi arboră ceea ce oamenii numesc un rânjet plin de sine.

Ea îi reţinu mâna o clipă şi zise:

– Mă bucur foarte mult că te cunosc, în sfârşit. Tatăl tău mi-a tot povestit despre tine – dar nu mi-a spus şi cât de chipeş eşti!

Era ceva neplăcut şi posesiv în atitudinea ei, căci se purta ca şi cum ar fi făcut şi ea parte din familie şi nu ar fi fost doar o simplă târfă care uzurpase locul mamei lui. Cu toate acestea, se trezi prins în mrejele ei.

– Îmi plac filmele dumneavoastră, rosti el stânjenit.

– Ei, hai, nu trebuie să zici asta... spuse ea, dar Greg se gândi că oricum îi făcea plăcere s-o audă. Vino să stai lângă mine, continuă ea. Vreau să te cunosc mai bine.

Băiatul făcu aşa cum i se ceruse. Nu se putea abţine. Gladys îl întrebă apoi la ce şcoală merge şi, în timp ce vorbeau, sună telefonul. Îl auzi pe tatăl său rostind în receptor:

– Ar fi trebuit să se întâmple mâine... bine, dacă trebuie, putem să ne grăbim... lasă că mă ocup eu!

Lev puse receptorul în furcă, întrerupând conversaţia lui Greg cu Gladys.

– Camera ta se află în capătul holului, Greg, spuse el, dându-i o cheie. O să găseşti acolo un cadou de la mine. Instalează-te şi simte-te bine. Ne vedem la cină, la ora şapte.

Totul se petrecu pe neaşteptate, iar Gladys păru uşor iritată, însă Lev putea fi extrem de poruncitor câteodată şi era mai bine să i te supui. Aşa că băiatul luă cheia şi plecă.

Pe hol se afla un bărbat lat în umeri, într-un costum ieftin. Lui Greg îi amintea de Joe Brekhunov, şeful pazei de la Uzina Metalurgică din Buffalo. Greg înclină din cap, iar omul îi zise:

– Bună ziua, domnule.

Probabil era un angajat al hotelului.

Greg intră în camera sa. Aceasta era destul de plăcută, chiar dacă nu la fel de elegantă precum apartamentul tatălui său. Nu văzu cadoul de care îi pomenise Lev, însă – cum valiza lui era acolo – începu să despacheteze cu gândul la Gladys. Oare îşi trădase mama dând mâna cu amanta tatălui său? Sigur, Gladys făcea exact ce făcuse şi Marga la vremea ei, culcându-se cu un bărbat însurat. Cu toate acestea însă, se simţea extrem de jenat. Să-i spună oare mamei sale că o întâlnise pe Gladys? Nu, în niciun caz!

Pe când îşi atârna cămăşile, auzi un ciocănit. Venea dinspre uşa care părea să dea în camera învecinată. În clipa următoare uşa se deschise şi în pragul ei apăru o fată.

Era mai în vârstă decât Greg, dar nu cu mult. Avea pielea de culoarea ciocolatei negre, purta o rochie cu buline şi avea în mână o poşetuţă. Îi zâmbi, expunându-şi dinţii albi, şi zise:

– Bună, eu stau în camera de alături.

– Mi-am dat seama, rosti el. Cine eşti?

– Jacky Jakes, zise ea întinzându-i mâna. Sunt actriţă.

În mai puțin de o oră, Greg dădea mâna cu încă o actriță frumoasă. Jacky avea o expresie jucăușă, care lui Greg i se părea mult mai atrăgătoare decât magnetismul copleșitor al lui Gladys. Buzele ei erau de un roz-închis. După câteva clipe, el spuse:

– Tatăl meu mi-a spus că mi-a pregătit un cadou – la tine se referea?

Ea chicoti.

– Cred că da. Mi-a zis că o să-mi placă de tine. Și o să îmi dea roluri în filme.

Greg pricepu imediat cum stăteau lucrurile. Tatăl lui se gândise probabil că el avea să se simtă prost fiind nevoit să se poarte frumos cu Gladys, așa că Jacky era răsplata sa pentru că nu făcuse scandal. Se gândi că poate ar fi fost mai bine să refuze să se lase cumpărat astfel, însă nu putu rezista.

– Ești un cadou foarte frumos, zise el.

– Tatăl tău este foarte bun cu tine.

– Este minunat, rosti Greg. La fel ca tine, de altfel.

– Ești tare dulce!

Își lăsă poșeta pe măsuța de toaletă, se apropie de Greg, se ridică pe vârfuri și îl sărută pe gură. Avea buzele moi și calde.

– Îmi place de tine, șopti ea. Îi pipăi umerii și adăugă: Ești puternic.

– Joc hochei pe gheață.

– Mmm... asta face ca fetele să se simtă în siguranță. Îi cuprinse fața în palme și îl sărută din nou, mai lung, apoi oftă și zise: Oho, cred că o să ne distrăm pe cinste...

– Crezi?

Washington era un oraș sudist, unde încă se mai practica segregația. În Buffalo, albii și negrii puteau mânca în aceleași restaurante și puteau frecventa aceleași baruri, însă aici situația era diferită.

Greg nu prea știa ce legi se aplicau aici, însă era convins că, în practică, combinația dintre un alb și o negresă ar fi iscat cu siguranță un scandal. Faptul că Jacky avea o cameră la hotel era surprinzător: probabil că Lev era cel care aranjase acest lucru. Însă în niciun caz nu se punea problema ca Greg și Jacky să se plimbe prin oraș împreună cu Lev și Gladys, ca două cupluri obișnuite. Deci ce voia Jacky să spună prin acest „o să ne distrăm pe cinste"? Consternat, îi trecu prin cap că ea ar putea fi dispusă să se culce cu el.

O cuprinse de mijloc și o trase spre el pentru un nou sărut, însă ea se dădu înapoi.

– Trebuie să fac un duș, îi zise. Lasă-mă câteva minute.

Se răsuci și dispăru prin ușa dintre camere, închizând-o în urma sa.

El se așeză pe pat, încercând să cuprindă totul cu mintea. Jacky voia să joace în filme și părea dispusă să se folosească de sex ca să avanseze în carieră. Cu siguranță nu era prima actriță, fie ea albă sau de culoare, care

apela la această strategie. Gladys proceda la fel culcându-se cu Lev. Iar Greg şi tatăl său erau norocoşii beneficiari.

Observând că ea îşi lăsase poşetuţa în camera lui, o luă şi apăsă pe clanţă – uşa nu era încuiată, aşa că intră în camera ei.

Ea vorbea la telefon, îmbrăcată într-un halat de baie roz. Când el intră, ea tocmai zicea:

– Da, excelent, nicio problemă.

Vocea ei părea acum diferită, cumva mai matură, şi Greg îşi dădu seama că fata folosise cu el un ton seducător ce nu era natural. Văzându-l, zâmbi şi reveni la vocea de fetişcană dinainte, rostind în receptor:

– Vă rog să-mi blocaţi toate apelurile. Nu vreau să fiu deranjată. Mulţumesc. La revedere.

– Ţi-ai lăsat asta la mine, spuse Greg dându-i poşeta.

– Eh, de fapt voiai să mă vezi în halatul de baie, zise ea pe un ton cochet.

Partea din faţă a halatului nu-i ascundea complet sânii, iar el zări curba fermecătoare a pielii sale cafenii, fără de cusur.

– Nu chiar, dar mă bucur că am avut ocazia, zise el rânjind.

– Du-te înapoi în camera ta. Trebuie să fac un duş. S-ar putea să te las să vezi mai mult, ceva mai încolo.

– O, Doamne! exclamă el.

Se întoarse apoi în camera lui. Era uluitor... „S-ar putea să te las să vezi mai mult, ceva mai încolo", repetă el cu voce tare. O fată care să spună una ca asta...!

Avea deja erecţie, dar nu voia să se masturbeze când era atât de aproape de un moment cu mult mai excitant... Ca să-şi ia gândul de la acest lucru, continuă să-şi despacheteze lucrurile. Avea o trusă scumpă de bărbierit – un brici şi un pămătuf cu mânere de sidef – primită cadou de la mama lui. Le aşeză în baie, întrebându-se dacă aveau să o impresioneze pe Jacky.

Pereţii erau subţiri şi auzi sunetul apei care curgea în încăperea alăturată. Imaginea trupului ei gol şi ud îi invadă gândurile. Încercă să se concentreze asupra aranjării chiloţilor şi a şosetelor într-un sertar.

Apoi o auzi ţipând.

Înlemni. O clipă fu prea surprins ca să se mai mişte. Ce însemna asta oare? De ce ar fi ţipat aşa? Apoi ea ţipă din nou şi el îşi veni în fire. Trânti la perete uşa de legătură şi intră în camera ei.

Ea era goală. Nu mai văzuse în viaţa lui o femeie goală, în carne şi oase. Avea sânii arcuiţi, cu aureole de un cafeniu-închis. Între picioare i se vedea un smoc de păr negru şi sârmos. Se lipise de perete, încercând fără succes să îşi acopere goliciunea cu mâinile.

În faţa ei se afla Dave Rouzrokh, care avea două zgârieturi pe obrazul său aristocratic, făcute probabil de unghiile roz ale lui Jacky. Pe reverul fracului alb al lui Dave se vedeau pete de sânge.

Jacky țipă:

– Ia-l de pe mine!

Greg îl lovi cu pumnul. Dave era mai înalt cu câțiva centimetri, însă era mai vârstnic, în vreme ce Greg era un adolescent sportiv. Lovitura îl nimeri pe Dave în bărbie – mai mult din noroc decât din calcul –, iar bărbatul se împletici, căzând apoi la podea.

Ușa camerei se deschise pe neașteptate.

Tipul lat în umeri pe care Greg îl văzuse mai devreme intră în încăpere. Probabil că avea o cheie universală, se gândi Greg.

– Eu sunt Tom Cranmer, de la paza hotelului, rosti individul. Ce se petrece aici?

Greg zise:

– Am auzit-o țipând și, când am ajuns, l-am găsit pe el aici.

Jacky spuse:

– A încercat să mă violeze!

Dave se ridică în picioare, împletindu-se.

– Nu-i adevărat, rosti el. Mi s-a spus să vin în această cameră pentru o întâlnire cu Sol Starr.

Jacky izbucni în plâns.

– Acum mai și minte!

Cranmer zise:

– Puneți ceva pe dumneavoastră, domnișoară. Vă rog!

Jacky își trase pe ea halatul roz de baie.

Tipul de la pază ridică receptorul telefonului din cameră, formă un număr și spuse:

– De obicei este un polițist la colțul străzii. Adu-l imediat la recepție.

Dave se uită cu insistență la Greg, apoi spuse:

– Tu ești bastardul lui Peshkov, nu-i așa?

Când Greg se pregătea să-l pocnească din nou, Dave zise:

– O, Doamne, este o înscenare!

Greg fu cu totul surprins de această remarcă. Simți intuitiv că Dave spunea adevărul. Lăsă pumnul jos – probabil că întreaga scenă fusese pregătită de Lev, realiză el. Dave Rouzrokh nu era un violator. Jacky se prefăcea. Și Greg ajunsese un simplu actor în această piesă. Simți că-l ia amețeala.

– Vă rog să veniți cu mine, domnule, rosti Cranmer, apucându-l ferm de braț pe Dave. Și voi doi.

– Nu mă puteți aresta, pufni Dave.

– Ba da, domnule, pot, replică Cranmer. Și vă voi preda unui ofițer de poliție.

Greg i se adresă lui Jacky:

– Vrei să te îmbraci?

Ea clătină repede din cap, cu hotărâre. Greg își dădu seama că planul îi cerea să apară în halat.

O luă pe Jacky de braț și îi urmară împreună pe Cranmer și pe Dave de-a lungul holului, până în lift. La recepție aștepta un polițist. Atât el, cât și tipul de la paza hotelului erau implicați în înscenare, presupuse Greg. Cranmer zise:

– Am auzit un țipăt venind din camera ei și l-am găsit pe bătrân acolo. Ea susține că a încercat să o violeze. Puștiul este martor.

Dave era năucit, ca și cum totul ar fi fost un vis urât. Lui Greg i se făcu milă de el – fusese prins în capcană cu multă cruzime. Lev era mai necruțător decât își închipuise Greg. Pe de o parte își admira tatăl; pe de altă parte însă, se întreba dacă o asemenea lipsă de scrupule era cu adevărat necesară.

Polițistul îi puse lui Dave cătușe la mâini și spuse:

– În regulă, să mergem!

– Unde mergem? întrebă Dave.

– La secție, răspunse polițistul.

Greg interveni:

– Trebuie să mergem cu toții?

– Da.

Cranmer îi șopti lui Greg:

– Nu-ți face griji, băiete. Te-ai descurcat de minune. O să mergem să dăm declarații la secție, după care poți să i-o tragi până în veacul veacului.

Polițistul îl conduse pe Dave spre ușă, urmat de ceilalți trei. Când ieșiră din hotel, un fotograf îi prinse în cadru.

(vii)

Woody Dewar primi prin poștă un exemplar al cărții lui Freud, *Studii despre isterie*, trimis de un librar din New York.

În seara balului de la Clubul de Iahting – punctul culminant de pe lista de evenimente sociale ale sezonului de vară din Buffalo – o împături cu grijă în hârtie cafenie și o legă cu o fundă roșie.

– Bomboane de ciocolată pentru o fată norocoasă? îl întrebă mama lui, trecând pe lângă el pe hol.

Nu-i scăpa nimic, chiar dacă avea un singur ochi.

– O carte, răspunse el. Pentru Joanne Rouzrokh.

– Nu o să vină la bal.

– Știu.

Mama se opri și-i aruncă o privire iscoditoare. După o clipă, zise:

– Văd că eşti foarte hotărât în privinţa ei.

– Aşa cred. Însă ea mă consideră prea tânăr.

– Probabil că mândria o face să creadă asta. Prietenele ei ar întreba-o însă cum de nu şi-a găsit un băiat de vârsta ei cu care să iasă în oraş. Fetele sunt crude în această privinţă.

– Am de gând să insist până se mai maturizează.

Mama zâmbi.

– Pun pariu că o faci să râdă.

– Da. Este cel mai bun atu de care dispun.

– Păi, ce să spun? Şi eu l-am aşteptat destul de mult pe tatăl tău.

– Serios?

– Eu m-am îndrăgostit de el de când l-am văzut prima oară. Am tânjit după el ani buni. A trebuit să-l văd cum se îndrăgosteşte de individa aia superficială de Olga Vyalov, care nu îl merita, dar care avea ambii ochi sănătoşi. Slavă Domnului că a lăsat-o gravidă şoferul!

Mama obişnuia să vorbească mai deşucheat, mai ales atunci când bunica nu era prin preajmă. Deprinsese acest năravîn anii în care lucrase în presă.

– Apoi el a plecat la război, continuă ea. A trebuit să mă duc după el până în Franţa ca să-l cuceresc.

În amintirile ei se amestecau nostalgia şi suferinţa, realiză Woody.

– Da, dar şi-a dat seama că tu eşti fata potrivită pentru el.

– Da, într-un final.

– Poate că se va întâmpla la fel şi în cazul meu.

Mama îl sărută.

– Mult noroc, fiule, îi zise ea.

Casa familiei Rouzrokh se afla la mai puţin de un kilometru şi jumătate de ei, aşa că Woody plecă într-acolo pe jos. Niciunul dintre membrii familiei nu avea să fie prezent la Clubul de Iahting în seara aceea. Dave apăruse în toate ziarele după incidentul misterios petrecut la hotelul Ritz-Carlton din Washington. Unul dintre titluri anunţa: MOGUL AL CINEMATOGRAFIEI ACUZAT DE O STARLETĂ. Woody aflase pe pielea lui că nu puteai să ai încredere în ceea ce scria presa. Totuşi, oamenii mai naivi considerau că era imposibil să iasă fum fără foc – altminteri, de ce l-ar fi arestat poliţia pe Dave?

De atunci, nimeni din familie nu mai participase la vreun eveniment social.

În faţa casei, un paznic înarmat îl opri pe Woody.

– Familia nu primeşte vizite, se răsti individul.

Woody intui că omul petrecuse mult timp izgonind reporterii, aşa că îi trecu cu vederea tonul nepoliticos. Îşi aminti numele menajerei familiei Rouzrokh şi spuse:

– Vă rog să-i spuneți doamnei Estella să o anunțe pe Joanne că Woody Dewar are o carte pentru ea.

– Poți să mi-o lași mie, rosti paznicul, întinzând mâna.

Woody strânse cartea în mâini.

– Nu, mulțumesc.

Deși păru iritat, paznicul îl conduse pe Woody pe alee și apăsă soneria. Estella deschise ușa și spuse imediat:

– Bună seara, domnule Woody, intrați! Joanne se va bucura nespus să vă vadă!

Woody îi aruncă paznicului o privire triumfătoare și trecu pragul casei.

Estella îl conduse într-un salonaș pustiu. Îi oferi lapte și prăjiturele, ca și cum el ar fi fost încă un copilaș, dar el o refuză politicos. Joanne intră în cameră câteva clipe mai târziu. Era trasă la față și pielea sa măslinie părea palidă, însă îi zâmbi afectuos și se așeză ca să vorbească cu el.

Primi cartea bucuroasă.

– Acum va trebui să-l și citesc pe Freud, nu numai să-mi dau cu părerea despre el, ca o neavizată, zise ea. Exerciți o influență pozitivă asupra mea, Woody.

– Mi-aș dori să exercit o influență negativă.

Ea îi trecu cu vederea această remarcă.

– Nu te duci la bal?

– Aveam bilet, dar dacă nu ești și tu acolo, nu mă interesează. Ai vrea să vii cu mine la un film?

– Nu, mulțumesc.

– Sau am putea merge la cină. Undeva, într-un loc mai discret. Dacă nu te deranjează să mergi cu autobuzul.

– Of, Woody, sigur că nu mă deranjează, dar ești prea mic pentru mine. Oricum, vara e pe sfârșite. Tu te vei întoarce la școală în curând, iar eu mă voi duce la Vassar.

– Unde bănuiesc că vei ieși la întâlniri.

– Eu așa sper!

Woody se ridică.

– Bine, atunci. Eu unul voi face un jurământ de castitate și mă voi retrage la o mănăstire. Te rog să nu vii să mă vizitezi; o să-i tulburi pe frații mei călugări.

Ea pufni în râs.

– Îți mulțumesc că m-ai ajutat să-mi mai abat gândul de la problemele cu care se confruntă familia mea.

Era prima oară când pomenea de cele pățite de tatăl său. El nu intenționase să deschidă acest subiect, însă acum – că o făcuse ea – îi zise:

– Să știi că suntem toți de partea ta. Nimeni nu crede povestea scornită de actrița aceea. Toată lumea din oraș își dă seama că a fost totul doar o

înscenare pusă la cale de porcul de Lev Peshkov şi suntem furioşi din această cauză.

– Ştiu, spuse ea. Însă simpla acuzaţie este mult prea ruşinoasă pentru tatăl meu. Cred că părinţii mei se vor muta în Florida.

– Îmi pare nespus de rău.

– Mulţumesc. Acum, du-te la bal.

– Poate că mă voi duce.

Ea îl conduse la uşă.

– Pot să te sărut de rămas-bun? o întrebă el.

Ea se aplecă în faţă şi îl sărută pe buze. Nu era deloc precum ultimul lor sărut, iar el ştiu instinctiv că nu era bine să o cuprindă şi să-i strivească gura de a sa. Era un sărut delicat, iar buzele ei zăboviră doar câteva clipe peste ale lui. Apoi, ea se desprinse de el şi deschise uşa de la intrare.

– Noapte bună, îi zise Woody, ieşind din casă.

– Rămas-bun, spuse Joanne.

(viii)

Greg Peshkov era îndrăgostit.

Ştia prea bine că tatăl lui i-o cumpărase practic pe Jacky Jakes, drept răsplată pentru rolul jucat în cursa întinsă lui Dave Rouzrokh, însă dragostea lui pentru ea era reală.

Îşi pierduse virginitatea la câteva minute după ce se întorseseră de la secţie şi îşi petrecuseră aproape toată săptămâna în pat, la Ritz-Carlton. Greg nu trebuia să folosească metode contraceptive, căci ea îi zisese că era deja „rezolvată". Deşi avea doar o idee vagă cu privire la sensul acestui termen, el o crezuse pe cuvânt.

Nu mai fusese în viaţa lui atât de fericit – simţea că o adoră, mai ales atunci când renunţa la rolul ei de fetişcană şi lăsa să se întrevadă mintea ascuţită şi umorul debordant. Recunoscu că îl sedusese pe Greg la ordinele tatălui său, dar îi mărturisi că se îndrăgostise de el fără să vrea. Numele ei real era Mabel Jakes şi, deşi pretindea că are 19 ani, avea de fapt 16, fiind doar cu câteva luni mai în vârstă decât Greg.

Lev îi promisese un rol într-un film, însă părea că încă mai căuta rolul potrivit pentru ea. Imitând la perfecţie accentul rusesc al lui Lev, ea zise:

– Dar bănuiesc că nu se spetește al dracu' de tare ca să-l găsească.

– Bănuiesc că nu sunt foarte multe roluri scrise pentru actorii de culoare, rosti Greg.

– Știu, până la urmă voi juca tot un rol de menajeră, dându-mi ochii peste cap și spunând întruna „Doamna, doamna". Există africani în piese de teatru și-n filme – Cleopatra, Hannibal, Othello –, dar de obicei sunt jucați tot de albi.

Tatăl ei, care murise, fusese profesor la o facultate pentru negri și ea știa mai multă literatură decât Greg.

– În orice caz, de ce ar trebui negrii să joace doar persoane de culoare? Dacă în rolul Cleopatrei poate juca o actriță albă, de ce nu poate fi o negresă Julieta?

– Oamenilor li s-ar părea ciudat.

– Oamenii s-ar obișnui cu ideea. Ei se obișnuiesc cu orice. Ce, Iisus trebuie să fie interpretat neapărat de un evreu? Nu-i pasă nimănui.

Avea dreptate, se gândi Greg, știind totuși, în același timp, că asta nu avea să se întâmple prea curând.

Când Lev îl anunță că trebuie să se întoarcă în Buffalo – în ultima clipă, ca de obicei –, Greg fu devastat. Își întrebă tatăl dacă putea veni și Jacky în Buffalo, însă Lev râse și-i spuse:

– Fiule, nu te poți cufuri acolo unde mănânci. O s-o vezi când vei mai veni la Washington.

Cu toate acestea, Jacky îl urmă în Buffalo o zi mai târziu, instalându-se într-un apartament ieftin din apropiere de Canal Street.

În următoarele săptămâni, Lev și Greg fură ocupați cu preluarea cinematografelor Roseroque.

Dave le vânduse până la urmă cu două milioane, la un sfert din oferta inițială, și admirația lui Greg pentru tatăl său crescu și mai mult. Jacky își retrăsese plângerea, lăsând de înțeles în presă că acceptase în schimb niște bani. Greg era uluit de tupeul tatălui său.

Și o avea pe Jacky. Seară de seară îi zicea mamei sale că iese cu băieții, dar de fapt își petrecea tot timpul liber cu Jacky. Îi arătă tot orașul, merse cu ea la un picnic pe plajă, ba chiar reuși să o scoată în larg cu o șalupă rapidă împrumutată. Nimeni nu făcea legătura între ea și fotografia ștearsă din ziar a unei fete ieșind în halat de baie din hotelul Ritz-Carlton. Însă, cel mai des, își petreceau serile calde de vară făcând sex, asudați și pătimași în așternuturile roase de pe patul îngust din micul ei apartament. Hotărâră să se căsătorească de îndată ce aveau să fie majori.

În seara aceea avea să o ducă la balul de la Clubul de Iahting.

Era extrem de greu să faci rost de bilete, dar Greg mituise un coleg de școală pentru a le obține.

Îi cumpărase lui Jacky o rochie nouă, din satin roz. Primea o alocație generoasă din partea Margăi, iar lui Lev îi plăcea să-i mai strecoare din când în când câte cincizeci de dolari, așa că avea mereu suficienți bani.

Însă un glas din adâncul minții nu contenea să îl avertizeze. Jacky avea să fie singura negresă de la bal care nu servea lumea cu băuturi. Ea nu ținea deloc să meargă, dar Greg o convinsese până la urmă. Știa că oamenii mai în vârstă aveau să afișeze o anumită ostilitate, dar tinerii cu siguranță aveau să-l invidieze. Urma să se șușotească. Dar simțea că frumusețea și farmecul lui Jacky aveau să alunge multe prejudecăți: cum ar fi putut cineva să-i reziste? Însă, dacă se găsea vreun nesăbuit care să se îmbete și să o insulte, Greg avea să îi dea o lecție cu pumnii.

În timp ce gândea astfel, auzea parcă glasul mamei sale spunându-i să nu se poarte ca un infatuat. Însă un bărbat nu putea trece prin viață ascultându-și mereu mama.

Pe când străbătea Canal Street în frac și redingotă, simțea nerăbdarea de a o vedea în noua ei rochie și se gândea că poate chiar avea să îngenuncheze ca să-și ridice tivul, până ce el îi va vedea chiloții și jartiera.

Intră în clădire, o casă veche, acum subîmpărțită. Pe casa scării se afla un covor roșu și jerpelit și în interior mirosea a condimente. Descuie apartamentul cu propria sa cheie.

Locul era pustiu.

Era bizar. Unde s-ar fi putut duce Jacky fără el?

Cu inima încolțită de teamă, deschise șifonierul. Rochia de bal din satin roz atârna pe un umeraș, dar toate celelalte haine dispăruseră.

– Nu! exclamă el. Cum e posibil?

Pe masa scâlciată de pin se afla un plic. Îl luă și își văzu numele trecut pe el, cu scrisul îngrijit, de școlăriță, al lui Jacky. Simți cum îl cuprinde spaima. Desfăcu plicul cu mâini tremurânde și citi mesajul scurt.

Dragul meu Greg,

Ultimele trei săptămâni au fost cele mai fericite din toată viața mea. Deși știam în sinea mea că nu ne vom putea căsători, a fost plăcut să ne prefacem că asta ar fi posibil. Ești un băiat minunat și vei deveni un bărbat pe cinste, asta dacă nu vei ajunge să semeni prea mult cu tatăl tău.

Oare Lev aflase că Jacky locuia acolo și o determinase cumva să plece? Nu ar fi făcut una ca asta! Sau poate că da...

Adio și nu mă uita.
Cadoul tău,
Jacky

Greg mototoli hârtia și izbucni în plâns.

(ix)

– Arăţi minunat, îi spuse Eva Rothmann lui Daisy Peshkov. Dacă aş fi băiat, m-aş îndrăgosti de tine cât ai zice peşte.

Daisy zâmbi. Eva era deja un pic îndrăgostită de ea. Iar Daisy chiar arăta minunat în rochia sa de bal din organdi de mătase azuriu precum gheaţa, care îi scotea în evidenţă albastrul ochilor. Poalele rochiei cu volănaşe coborau în faţă până la gleznă, dar urcau jucăuş până la jumătatea gambei în spate, lăsând să i se întrezărească dresurile ispititoare.

Purta un colier cu safire care îi aparţinea mamei sale.

– Mi l-a cumpărat tatăl tău pe vremea când încă mai era galant cu mine, într-o oarecare măsură, îi zise Olga. Dar grăbeşte-te, Daisy, altfel întârziem.

Olga purta o ţinută bleumarin de doamnă, iar Eva era în roşu, care se potrivea cu tenul său închis.

Daisy coborî treptele aproape plutind de fericire.

Ieşiră din casă. Henry, grădinarul care făcea şi pe şoferul în seara aceea, deschise portierele vechiului Stutz negru şi lucios.

Era seara cea mare pentru Daisy. În următoarele ore, Charlie Farquharson urma să o ceară în mod oficial de nevastă. Avea să-i ofere un inel cu diamant care se afla în familia lui de generaţii bune – îl văzuse deja şi-şi dăduse acordul, iar inelul fusese modificat pe măsura ei. Ea avea să-i accepte cererea, apoi urmau să îşi anunţe logodna în faţa tuturor celor prezenţi la bal.

Urcă în maşină, simţindu-se ca o Cenuşăreasă.

Numai Eva avea inima îndoită.

– Eu am crezut că-ţi vei căuta pe cineva mai potrivit pentru tine, îi spuse ea.

– Adică un bărbat care să nu mă lase să-l dăscălesc, vrei să zici, replică Daisy.

– Nu, doar cineva care să-ţi semene mai mult... Cineva mai arătos, mai fermecător şi mai incitant.

Era o remarcă neobişnuit de aspră din partea Evei: practic insinua că Charlie era banal, lipsit de farmec şi neatrăgător. Daisy fu surprinsă şi nu ştiu cum să răspundă, însă mama ei o scoase din încurcătură zicând:

– Eu m-am măritat cu un bărbat arătos, fermecător şi incitant, iar el m-a făcut extrem de nefericită.

Eva nu mai spuse nimic.

În timp ce maşina se apropia de Clubul de Iahting, Daisy îşi promise că avea să se stăpânească – nu trebuia să lase să se vadă cât de triumfătoare se simţea. Trebuia să se comporte ca şi cum n-ar fi fost deloc neaşteptat ca mama ei să fie invitată în Societatea Doamnelor din Buffalo. Când avea să le arate

celorlalte fete imensul diamant, trebuia să aibă tactul de a declara că nu merita un bărbat atât de minunat precum Charlie.

Plănuia să-l facă încă şi mai minunat de-atât. Imediat după terminarea lunii de miere, ea şi Charlie aveau să înceapă construcţia grajdului lor cu cai de curse. Peste cinci ani intenţionau să participe la cele mai prestigioase curse din întreaga lume: Saratoga Springs, Longchamps, Royal Ascot.

Cum vara era pe sfârşite, lăsând locul toamnei, maşina parcă la chei în plin amurg.

– Mă tem că vom întârzia foarte mult în noaptea asta, Henry, rosti Daisy voioasă.

– Nu face nimic, domnişoară Daisy, replică el.

Omul o adora.

– Sper să vă distraţi pe cinste, zise el.

La uşă, Daisy îl observă pe Victor Dixon în spatele lor. Simţindu-se bine dispusă şi mărinimoasă cu toată lumea, ea i se adresă:

– Aşa, deci, Victor... sora ta l-a întâlnit pe regele Angliei. Felicitări!

– Ăă... da, zise el uşor stânjenit.

Intrară apoi în club. Prima persoană pe care o văzură fu Ursula Dewar, care fusese de acord să o accepte pe Olga în clubul ei de snobi. Daisy îi zâmbi călduros şi spuse:

– Bună seara, doamnă Dewar.

Ursula avea un aer distrat.

– Scuzaţi-mă o clipă, rosti ea, îndepărtându-se apoi în sala de recepţie.

„Se crede o adevărată regină", reflectă Daisy – dar asta nu însemna că nu mai avea nevoie de bune maniere. Într-o bună zi, Daisy avea să conducă înalta societate din Buffalo, însă va avea grijă să se poarte frumos cu toată lumea, îşi jură ea.

Cele trei femei intrară în toaletă, unde se mai priviră o dată în oglindă, pentru a se asigura că nu se întâmplase nimic în cele douăzeci de minute care trecuseră de când plecaseră de acasă. Dot Renshaw intră şi ea, se uită la ele, apoi ieşi în grabă.

– Ce proastă! pufni Daisy.

Însă mama ei părea îngrijorată.

– Ce se întâmplă? zise ea. Am ajuns aici abia de cinci minute şi deja trei persoane ne-au tratat de sus!

– Din invidie, spuse Daisy. Dot ar vrea să fie ea cea care se mărită cu Charlie.

Olga încuviinţă:

– La momentul ăsta, cred că Dot Renshaw ar vrea să se mărite cam cu oricine.

– Haideţi să ne simţim bine, rosti Daisy, ieşind prima din toaletă.

Când intrară în sala de bal, Woody Dewar o salută.

– Un domn, în sfârşit! exclamă Daisy.

Pe o voce joasă, el îi zise:

– Vreau doar să ştii că mie nu mi se pare corect ca oamenii să te blameze pentru ce-a făcut tatăl tău.

– Mai ales că au cumpărat cu toţii băutură de la el! răspunse ea.

Apoi îşi văzu viitoarea soacră, într-o rochie de seară roz, cu volănaşe, care nu se potrivea deloc cu silueta ei ascuţită. Nora Farquharson nu era prea încântată de mireasa aleasă de fiul ei, dar o acceptase pe Daisy şi fusese foarte curtenitoare cu Olga când se vizitaseră una pe cealaltă.

– Doamnă Farquharson! o salută Daisy. Ce rochie minunată!

Nora Farquharson îi întoarse spatele şi plecă.

Eva avea un aer consternat.

Un sentiment de groază puse stăpânire pe Daisy. Se răsuci spre Woody şi îl întrebă:

– Nu mai e vorba de contrabanda cu alcool, nu?

– Nu.

– Atunci, despre ce e vorba?

– Va trebui să-l întrebi pe Charlie. Iată-l că vine.

Charlie era asudat, deşi în încăpere nu era cald.

– Ce se petrece aici? îl întrebă Daisy. Toată lumea mă tratează cu răceală!

El părea teribil de agitat.

– Lumea este supărată pe familia ta, îi zise el.

– De ce? strigă ea.

Câţiva oameni din apropiere auziră tonul ridicat şi priviră împrejur, însă ei nu-i mai păsa.

Charlie spuse:

– Tatăl tău l-a ruinat pe Dave Rouzrokh.

– Te referi la incidentul de la Ritz-Carlton? Ce-are asta de-a face cu mine?

– Toată lumea îl place pe Dave, chiar dacă-i persan sau ceva de genul ăsta. Şi nimeni nu-l crede în stare de viol!

– Nici n-am zis că ar fi violat pe cineva!

– Ştiu, zise Charlie.

Se vedea foarte limpede că suferea nespus. Lumea se holba deja la ei: Victor Dixon, Dot Renshaw, Chuck Dewar.

Daisy îi spuse lui Charlie:

– Şi totuşi, voi fi şi eu blamată. Aşa este?

– Tatăl tău a făcut un lucru oribil.

Daisy îngheţă de spaimă. Doar nu avea să-i scape printre degete izbânda?

– Charlie, rosti ea, ce vrei să spui? Vorbeşte deschis, pentru numele lui Dumnezeu!

Eva o cuprinse pe Daisy pe după mijloc, într-un gest de sprijin.

– Mama zice că este de neiertat, zise Charlie.

– Cum adică „de neiertat"?

El o privi devastat. Nu avea tăria să mai rostească şi ultimele cuvinte.

Însă nici nu mai era nevoie. Daisy ştia ce urma să spună.

– S-a terminat, nu? zise ea cu voce stinsă. Te descotoroseşti de mine!

El încuviinţă.

Olga spuse:

– Daisy, trebuie să plecăm.

Lacrimile îi şiroiau deja pe obraji.

Daisy se uită împrejur. Îşi ridică bărbia, privindu-i pe toţi: pe Dot Renshaw, care părea mulţumită într-un fel răutăcios, pe Victor Dixon, care privea admirativ, pe Chuck Dewar, rămas cu gura căscată din cauza şocului, şi pe fratele său, Woody, care părea să o compătimească sincer.

– Duceţi-vă dracului cu toţii! strigă Daisy în gura mare. Eu mă duc la Londra să dansez cu regele!

Capitolul trei

1936

Era o după-amiază însorită de sâmbătă, în mai 1936, şi Lloyd Williams îşi încheia cel de-al doilea an de studii la Cambridge, când fascismul îşi iţi capul hidos printre arcadele de piatră ale străvechii universităţi.

Lloyd era la Emmanuel College (cunoscut ca „Emma"), la catedra de limbi moderne. Studia franceza şi germana, preferând-o pe cea din urmă. În timp ce aprofunda realizările glorioase ale culturii germane, citindu-i pe Goethe, Schiller, Heine şi Thomas Mann, îşi mai ridica din când în când privirea de la biroul său din biblioteca tăcută pentru a vedea cu amărăciune cum Germania zilelor sale se prăvălea în barbarie.

Apoi, filiala locală a Uniunii Britanice a Fasciştilor anunţă că liderul organizaţiei, Sir Oswald Mosley, avea să ia cuvântul la o întrunire de la Cambridge. Vestea îl făcu pe Lloyd să-şi amintească de cele petrecute cu trei ani în urmă la Berlin. Revăzu cu ochii minţii brutele de la SA devastând redacţia revistei la care lucra Maud von Ulrich; auzi din nou sunetul scrâşnit al vocii pline de ură a lui Hitler, vituperând de la tribuna parlamentului împotriva democraţiei; se cutremură din nou amintindu-şi boturile pline de sânge ale câinilor ce-l sfâşiaseră pe Jörg.

Lloyd stătea acum pe peronul gării din Cambridge aşteptând-o pe mama lui, care venea cu trenul de la Londra. Împreună cu el era Ruby Carter, activistă şi ea la filiala locală a Partidului Laburist. Ruby îl ajutase să organizeze întrunirea din ziua aceea, care avea ca subiect „Adevărul despre fascism". Mama lui Lloyd, Eth Leckwith, urma să ia şi ea cuvântul. Cartea ei despre Germania se bucurase de mare succes; candidase din nou la alegerile parlamentare din 1935 şi intrase din nou în Camera Comunelor, tot din partea circumscripţiei Aldgate.

Lloyd aştepta întrunirea cu încordare. Noul partid politic al lui Mosley câştigase câteva mii de membri, parţial şi datorită susţinerii entuziaste acordate de *Daily Mail*, care titrase fără pic de ruşine BRAVO CĂMĂŞILOR NEGRE!

Mosley era un vorbitor carismatic şi nu încăpea îndoială că avea să mai recruteze câţiva membri şi atunci. Era vital, aşadar, să existe şi o oază de raţiune care să contrasteze cu minciunile sale seducătoare.

Totuşi, Ruby avea chef de vorbă. Începu să se plângă de viaţa socială din Cambridge.

– M-am săturat de băieţii de-aici, rosti ea. Tot ce îşi doresc să facă este să meargă la un pub şi să se îmbete.

Lloyd se miră auzind asta. Îşi închipuise mereu că Ruby are o viaţă socială foarte activă. Purta haine ieftine, mereu prea strâmte, lăsând să i se întrevadă curbele generoase. Probabil că cei mai mulţi bărbaţi o considerau atrăgătoare, se gândi el.

– Ce-ţi place ţie să faci? o întrebă el. În afară de organizarea întrunirilor Partidului Laburist.

– Îmi place la nebunie să dansez.

– Nu cred că duci lipsă de parteneri. Sunt doisprezece bărbaţi pentru fiecare femeie de la universitate.

– Fără supărare acum, dar majoritatea bărbaţilor de la universitate sunt nişte fătălăi.

Într-adevăr, şi Lloyd ştia că erau mulţi homosexuali la Universitatea Cambridge, dar fu surprins să o audă pe ea pomenind acest lucru. Ruby era cunoscută pentru francheţea ei, însă afirmaţia fusese şocantă chiar şi venind din partea sa. Lloyd nu ştia cum ar fi trebuit să reacţioneze, aşa că nu mai zise nimic.

– Nu eşti şi tu la fel, nu? îl întrebă ea.

– Nu! Nu fi ridicolă!

– Nu trebuie să te simţi jignit. Eşti suficient de arătos încât să treci drept fătălău, cu excepţia nasului ăluia strivit.

El râse.

– Iată un compliment care se întoarce împotriva mea.

– Este adevărat, să ştii. Arăţi ca Douglas Fairbanks Junior.

– Mulţumesc, dar nu sunt fătălău.

– Ai o iubită?

Discuţia devenea stânjenitoare.

– Momentan nu am, zise el.

Se uită apoi ostentativ la ceas şi în zare, după tren.

– De ce nu?

– Pur şi simplu n-am întâlnit încă domnişoara potrivită.

– O, vai, mulţumesc...

El se întoarse spre ea. Deşi tonul ei avea o notă glumeaţă, Lloyd simţi că era mai mult de-atât în cuvintele ei. Rămase înmărmurit când realiză că ea luase personal remarca lui.

– Nu am vrut să zic...

– Ba da. Dar nu contează. Uite trenul.

Locomotiva trase în gară şi se opri într-un nor de aburi. Uşile se deschiseră şi pasagerii coborâră pe peron: studenţi în jachete de tweed, neveste de fermieri venite la cumpărături, muncitori cu băşti pe cap. Lloyd scrută mulţimea, uitându-se după mama lui.

– Trebuie să fie într-un vagon de clasa a III-a, rosti el. Chestie de principiu.

Ruby zise:

– Vrei să vii la petrecerea de ziua mea? Împlinesc 25 de ani.

– Bineînţeles.

– Prietena mea are un mic apartament pe Market Street şi proprietăreasa este surdă.

Lloyd se simţi stânjenit de această invitaţie, ezitând cu privire la răspuns; apoi apăru mama lui, fumoasă ca o pasăre cântătoare, purtând o jachetă roşie de vară şi o pălărioară elegantă. Îl îmbrăţişă şi îl sărută.

– Arăţi foarte bine, scumpul meu, îi zise ea. Dar trebuie să-ţi cumpăr un costum nou pentru semestrul următor.

– E bun şi ăsta, mamă.

Bursa pe care o primea acoperea taxele de şcolarizare şi cheltuielile curente, însă aici nu erau incluse şi costumele noi. Când începuse facultatea, mama lui îşi folosise economiile ca să îi cumpere un costum de tweed pentru zi şi un costum de seară pentru dineurile oficiale. Purtase costumul de tweed zi de zi vreme de doi ani, iar asta se vedea. El ţinea la felul în care arăta şi se asigura mereu că are cămaşa curată, nodul la cravată impecabil şi o batistă albă, împăturită în buzunarul de la piept: sigur existase vreun filfizon printre înaintaşii săi. Costumul era călcat cu grijă, dar începuse să se ponosească, şi chiar îşi dorea unul nou, dar nu voia ca mama lui să-şi cheltuie din nou economiile.

– Mai vedem, rosti ea. Se întoarse apoi către Ruby, îi zâmbi călduros şi îi întinse mâna, zicând cu graţia unei ducese: Eu sunt Eth Leckwith.

– Încântată să vă cunosc. Eu sunt Ruby Carter.

– Şi tu eşti studentă, Ruby?

– Nu, sunt menajeră la Chimbleigh, un conac mare de la ţară, zise Ruby, părând uşor ruşinată din cauza acestei mărturisiri. Se află la vreo opt kilometri de oraş, dar de obicei găsesc câte o bicicletă de împrumut.

– Ca să vezi! zise Ethel. Când eram de vârsta ta, am fost şi eu menajeră la un conac de ţară din Ţara Galilor.

Ruby era uluită.

– Dumneavoastră, menajeră? Şi acum sunteţi membră în Camera Comunelor!

– Asta înseamnă democraţia.

Lloyd zise:

– Ruby şi cu mine am organizat întrunirea de azi.

– Şi cum merge treaba? îl întrebă mama lui.

– Deja am vândut toate biletele. De fapt, a trebuit să ne mutăm într-o sală mai încăpătoare.

– Ţi-am zis eu că o să meargă.

Întrunirea fusese ideea lui Ethel. Ruby Carter şi alţi membri ai Partidului Laburist doriseră iniţial să organizeze un miting de protest, care să mărşăluiască prin oraş. Lloyd fusese de acord la început.

– Fascismul trebuie combătut public cu fiecare ocazie, susţinuse el.

Însă Ethel fusese de altă părere:

– Dacă mărşăluim şi strigăm sloganuri, o să arătăm la fel ca ei. Haideţi să le arătăm că suntem diferiţi. Mai bine să organizăm o întrunire discretă şi inteligentă, unde să discutăm despre faţa pe care o are fascismul în realitate.

Lloyd părea să aibă inima îndoită, aşa că ea adăugase:

– Vin eu şi le vorbesc oamenilor, dacă vrei.

Lloyd prezentase propunerea în faţa filialei din Cambridge. Se iscase imediat o discuţie însufleţită, Ruby fiind cea care se împotrivise cel mai mult planului lui Ethel; însă, într-un final, ideea de a avea o parlamentară ca vorbitor (care mai era pe deasupra şi o celebră feministă) avusese câştig de cauză.

Lloyd încă nu era sigur că fusese decizia cea mai bună. Şi-o aminti pe Maud von Ulrich care zisese la Berlin: „Nu trebuie să răspundem la violenţă tot cu violenţă". Aceea fusese politica Partidului Social Democrat German. Însă pentru familia von Ulrich, dar şi pentru Germania, acea politică se dovedise catastrofală.

Trecură pe sub arcada din cărămidă galbenă, în stil romanesc, a gării şi străbătură grăbiţi aglomerata zonă Station Road, o stradă de case dichisite ale celor din clasa mijlocie, construite din aceeaşi cărămidă galbenă. Ethel îl luă de braţ pe Lloyd.

– Ce mai face micul meu student? rosti ea.

El zâmbi la auzul cuvântului „mic" – era cu zece centimetri mai înalt decât ea, având un trup musculos ca urmare a antrenamentelor pe care le făcea cu echipa de box a universităţii: ar fi putut s-o ridice cu o singură mână. Ea era mândră nevoie mare de el. Avusese parte de puţine satisfacţii în viaţă pe măsura intrării lui la această facultate. Probabil că acesta era şi motivul pentru care voia să-i cumpere costume.

– Îmi place aici, ştii bine, îi spuse el. Dar o să-mi placă şi mai mult când locul va fi plin de băieţi din familii de muncitori.

– Şi fete, interveni Ruby.

O luară pe Hills Road, principala arteră care ducea în centrul oraşului. De când calea ferată trecea pe aici, oraşul se extinsese spre gara aflată în sud, iar pe Hills Road fuseseră construite mai multe biserici care să deservească noua suburbie. Destinaţia lor era o capelă baptistă al cărei pastor stângist acceptase să le-o pună la dispoziţie gratuit.

– Am făcut un târg cu fasciştii, rosti Lloyd. Le-am zis că nu vom ieşi să mărşăluim dacă promit să facă şi ei la fel.

– Mă mir că au acceptat, spuse Ethel. Fasciştilor le plac marşurile.

– Au fost destul de reticenţi. Însă am informat autorităţile universitare şi poliţia cu privire la această propunere, aşa că fasciştii au cam fost nevoiţi să se supună.

– Inteligentă mutare.

– Dar, mamă, ghici cine-i liderul lor local! Vicontele de Aberowen, cunoscut şi ca Boy Fitzherbert, fiul fostului tău patron, contele Fitzherbert!

Boy avea 21 de ani, fiind de-o seamă cu Lloyd. Studia la Trinity, colegiul aristocratic.

– Cum? O, Doamne!

Părea mai afectată decât se aşteptase el, aşa că o privi iscoditor. Se albise la faţă.

– Eşti şocată?

– Da! După ce îşi mai veni un pic în fire, adăugă: Tatăl lui este secretar de stat în Ministerul de Externe. La guvernare este o coaliţie dominată de conservatori. Cred că Fitz este stânjenit din cauza asta.

– Îmi închipui că majoritatea conservatorilor sunt mai îngăduitori cu fascismul. Nu li se pare nimic greşit să omori comunişti şi să persecuţi evrei.

– Unii dintre ei, poate... dar exagerezi. Îi aruncă o privire piezişă lui Lloyd şi adăugă: Deci te-ai întâlnit cu Boy?

– Da.

Lui Lloyd i se părea că această chestiune avea o semnificaţie aparte pentru Ethel, dar nu-şi închipuia care anume.

– Mi s-a părut odios. Are în camera sa de la Trinity o ladă întreagă de scotch – douăsprezece sticle!

– L-ai mai întâlnit o dată. Îţi mai aminteşti?

– Nu. Când anume?

– Aveai nouă ani. Te-am luat cu mine la Palatul Westminster, la scurt timp după ce am fost aleasă. Ne-am întâlnit cu Fitz şi cu Boy pe scări.

Lloyd îşi amintea destul de vag. Şi atunci, ca şi acum, incidentul păruse să fie important pentru mama lui, într-un mod misterios.

– El era? Ce ciudat!

Ruby interveni:

– Îl ştiu şi eu. Este un porc. Le pipăie pe menajere.

Lloyd fu şocat, în schimb mama lui nu părea deloc surprinsă.

– Este neplăcut, dar se întâmplă mai mereu.

Acceptarea resemnată a acestui fapt îl oripilă şi mai mult.

Ajunseră la capelă şi intrară pe uşa din spate. Acolo, într-un soi de sacristie, se afla Robert von Ulrich, cu o înfăţişare surprinzător de britanică, într-un costum cadrilat, verde cu cafeniu, şi o cravată cu dungi. Se ridică şi Ethel îl îmbrăţişă. Într-o engleză fără cusur, Robert zise:

– Draga mea Ethel, ce pălărie fermecătoare ai!

Lloyd o prezentă pe mama lui femeilor din filiala locală a Partidului Laburist, care pregăteau oalele cu ceai şi platourile cu biscuiţi ce aveau să fie servite după întrunire. Întrucât o auzise pe Ethel plângându-se în nenumărate rânduri cum că oamenii care organizau evenimente politice păreau să creadă că un parlamentar nu avea nevoie niciodată să meargă la toaletă, el spuse:

– Ruby, înainte să începem, vrei te rog să-i arăţi mamei mele unde este toaleta doamnelor?

Cele două femei plecară.

Lloyd se aşeză lângă Robert şi zise pe un ton firesc:

– Cum merg afacerile?

Robert era acum proprietarul unui restaurant foarte apreciat de homosexualii de care se plângea Ruby. Cum-necum, ştiuse că oraşul Cambridge al anilor '30 era pe placul unor asemenea persoane, la fel cum fusese Berlinul anilor '20. Noul său loc se numea la fel, Bistro Robert.

– Afacerile merg bine, răspunse el – un nor îi trecu peste faţă, o expresie fugară, dar intensă de frică. De data asta sper să pot păstra ceea ce am construit.

– Facem tot ce ne stă în puteri ca să luptăm împotriva fasciştilor, iar întrunirile ca aceasta sunt calea cea mai bună, îi explică Lloyd. Discursul tău va fi de mare ajutor – le va deschide ochii oamenilor.

Robert urma să vorbească din experienţa personală despre viaţa într-o orânduire fascistă.

– Multă lume este de părere că aşa ceva nu s-ar putea întâmpla aici, dar se înşală.

Robert încuviinţă sumbru.

– Fascismul este o minciună, însă una ademenitoare.

Vizita pe care Lloyd o făcuse la Berlin în urmă cu trei ani era încă vie în amintirea lui.

– Mă întreb adeseori ce s-a mai întâmplat cu vechiul Bistro Robert, zise el.

– Am primit o scrisoare de la un prieten, rosti Robert cu mâhnire în glas. N-a mai rămas nimeni din vechea trupă. Fraţii Macke au scos la

licitație pivnița cu vinuri. Acum clientela este formată în special din polițiști și birocrați de rang secund. Cu și mai multă durere, adăugă: Nici măcar nu mai folosesc fețe de masă. Apoi schimbă brusc subiectul: Vrei să mergi la balul Trinity?

Majoritatea colegiilor organizau baluri pentru a sărbători încheierea examenelor. Balurile, precum și petrecerile și picnicurile adiacente constituiau Săptămâna de Mai, care în mod ilogic avea loc în iunie! Balul Trinity era celebru pentru luxul său.

– Mi-ar plăcea să merg, dar nu-mi permit, spuse Lloyd. Biletele costă două guinee, nu?

– Am primit eu unul, dar poți să-l iei tu. Pentru mine, câteva sute de studenți beți care dansează pe acordurile unei formații de jazz nu reprezintă o distracție, ci mai degrabă un infern.

Lloyd era tentat să accepte.

– Dar nu am frac.

Balurile organizate de colegii impuneau redingota albă ca ținută.

– Poți să-l împrumuți pe-al meu. Cred că îți este un pic cam larg la talie, dar avem aceeași înălțime.

– Atunci mă duc. Îți mulțumesc!

Ruby reapăru lângă ei.

– Mama ta este extraordinară, i se adresă ea lui Lloyd. Nu am știut că a fost și ea menajeră!

Robert spuse:

– O cunosc pe Ethel de peste douăzeci de ani. Este extraordinară, într-adevăr.

– Înțeleg acum de ce n-ai găsit domnișoara potrivită, îi zise Ruby lui Lloyd. Cauți pe cineva ca ea și nu sunt prea multe asemenea femei.

– Ai dreptate, dar doar în ultima parte, zise Lloyd. Chiar nu este nimeni ca ea.

Ruby tresări, ca din cauza unei dureri.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă Lloyd.

– O durere de măsea.

– Trebuie să mergi la dentist.

Ea îl privi de parcă tocmai ar fi auzit o prostie, iar el își dădu seama că fata nu-și permitea să meargă la dentist din salariul ei de menajeră. Se simți rușinat.

Se duse apoi la ușă și aruncă un ochi în sala principală. Asemenea multor alte biserici nonconformiste, încăperea principală era simplă, dreptunghiulară, cu pereții văruiți. Era o zi caldă și ferestrele erau deschise. Rândurile de scaune erau ocupate în întregime și publicul aștepta nerăbdător.

Când Ethel reapăru, Lloyd zise:

– Dacă sunteţi toţi de acord, voi ţine eu cuvântarea de deschidere. Apoi Robert îşi va relata experienţa personală, iar mama mea va trage învăţămintele politice.

Fură cu toţii de acord.

– Ruby, poţi să stai tu cu ochii pe fasciştii? Dă-mi de ştire dacă se întâmplă ceva.

Ethel se încruntă.

– Chiar e necesar?

– Probabil că nu ar trebui să avem încredere că se vor ţine într-adevăr de cuvânt.

Ruby zise:

– Întrunirea lor este la doar patru sute de metri mai încolo. Nu mă deranjează să mai dau câte o fugă într-acolo din când în când.

Plecă pe uşa din spate, iar Lloyd îi conduse pe ceilalţi în biserică. Nu exista niciun podium, ci doar o masă cu trei scaune în partea din faţă, cu un amvon în lateral. În timp ce Ethel şi Robert îşi ocupau locurile, Lloyd urcă în amvon. Se auziră câteva aplauze înfundate.

– Fascismul este în plin avânt, începu Lloyd. Şi este periculos de ademenitor. Le dă speranţe deşarte şomerilor. Afişează un patriotism prefăcut, căci fasciştii poartă uniforme care le imită pe cele militare.

Guvernul britanic se purta împăciuitor cu regimurile fasciste, spre descumpănirea lui Lloyd. La guvernare se afla o coaliţie dominată de conservatori, cu câţiva liberali şi o mână de miniştri laburişti renegaţi care se distanţaseră de partidul lor. La numai câteva zile după ce fusese reales, în noiembrie anul trecut, ministrul de externe propusese ca Abisinia să fie cedată italienilor invadatori şi liderului lor fascist, Benito Mussolini.

Mai grav, Germania se reînarma, fiind din ce în ce mai agresivă. Cu doar câteva luni în urmă, Hitler încălcase Tratatul de la Versailles, trimiţând trupe în zona demilitarizată a Rinului – iar Lloyd văzuse cu groază că nicio ţară nu încercase să îl oprească.

Îşi pierduse orice speranţă că fascismul ar fi putut rămâne o simplă anomalie temporară. Lloyd credea că ţările democratice, precum Franţa şi Marea Britanie, trebuiau să se pregătească de luptă. Dar nu menţionă asta în discursul său, pentru că mama lui şi cei mai mulţi dintre laburişti se opuneau intensificării înarmărilor, sperând că Liga Naţiunilor va reuşi să le vină de hac dictatorilor. Voiau cu orice preţ să evite repetarea măcelului cumplit din Războiul cel Mare. Lloyd îi înţelegea, dar se temea că o asemenea speranţă nu era foarte realistă.

El unul se pregătea de război. Fusese ofiţer-cadet la şcoală şi, când venise la Cambridge, intrase în Corpul de Instruire a Ofiţerilor – fiind singurul

băiat dintr-o familie de muncitori şi singurul laburist, totodată, care făcuse acest lucru.

Se aşează pe fondul unor aplauze înfundate. Era un orator neechivoc şi raţional, însă nu avea capacitatea mamei sale de a-şi emoţiona asistenţa – cel puţin, nu încă.

Robert urcă apoi în amvon.

– Eu sunt austriac, spuse el. Am fost rănit în război, capturat de către ruşi şi trimis într-un lagăr de prizonieri din Siberia. După ce bolşevicii au făcut pace cu Puterile Centrale, gardienii au deschis porţile şi ne-au zis că suntem liberi să plecăm. Era problema noastră cum ajungeam acasă, nu a lor. Este cale lungă din Siberia până în Austria – vreo cinci mii de kilometri. Nu exista niciun autobuz, aşa că am venit pe jos.

Râsete de surprindere străbătură încăperea, auzindu-se şi câteva aplauze de admiraţie. Robert îi fermecase deja, remarcă Lloyd.

Ruby se apropie de el, părând iritată, şi îi şopti la ureche:

– Fasciştii tocmai au trecut pe-aici. Boy Fitzherbert îl conducea pe Mosley la gară şi o grămadă de capete înfierbântate se ţineau după maşină, ovaţionând.

Lloyd se încruntă.

– Au promis că nu vor mărşălui. Probabil vor susţine că nu se pune la socoteală dacă doar s-au ţinut după o maşină.

– Şi care-i diferenţa, mă rog?

– S-au înregistrat violenţe?

– Nu.

– Stai cu ochii pe ei.

Ruby se retrase. Lloyd era neliniştit. Era clar că fasciştii respectaseră doar litera învoielii, nu şi spiritul ei. Apăruseră pe străzi în uniforme – şi nu existase nicio contrademonstraţie. Socialiştii erau aici, în biserică, departe de ochii lumii. Singurul lucru care le oferea o oarecare vizibilitate era o pancartă atârnată în faţa bisericii, pe care scria „Adevărul despre fascism" cu litere mari şi roşii.

Robert tocmai spunea:

– Mă bucur să mă aflu aici, mă onorează invitaţia de a mă adresa dumneavoastră şi sunt încântat să văd în public chipurile unor clienţi de la Bistro Robert. Totuşi, trebuie să vă avertizez că povestea pe care urmează să o relatez este extrem de neplăcută, ba chiar înfiorătoare.

Povesti cum el şi Jörg fuseseră arestaţi, după ce refuzaseră să-şi vândă unui nazist restaurantul din Berlin. Îl prezentă pe Jörg drept bucătarul-şef şi partenerul său de afaceri, fără să pomenească nimic despre relaţia lor sexuală, deşi oamenii mai ageri din biserică probabil că intuiră adevărul.

Publicul amuți când el începu să descrie cele petrecute în lagărul de concentrare. Lloyd auzi exclamații de groază când ajunse la partea cu câinii hămesiți. Robert descrise tortura lui Jörg cu un glas jos, dar răspicat, care răsună în toată încăperea. Când ajunse la momentul morții lui Jörg, câteva persoane izbucniră în plâns.

Lloyd retrăi și el cruzimea și suferința acelor clipe, simțind cum îl cuprinde furia față de nesăbuiții ca Boy Fitzherbert, a căror apetență pentru cântecele de marș și uniformele dichisite amenința să aducă și în Anglia același pericol.

Robert se așeză și Ethel fu următoarea care urcă în amvon. Când începu să vorbească, reapăru Ruby, cu un aer furios.

– Ți-am zis eu că nu o să meargă! îi șuieră ea lui Lloyd la ureche. Mosley a plecat, dar băieții cântă *Rule Britannia* în fața gării.

Asta era cu certitudine o încălcare a învoielii, se gândi Lloyd furios. Boy nu își ținuse promisiunea. Să te mai încrezi în cuvântul unui gentilom englez...

Ethel îi explica publicului că fascismul oferea soluții false, blamând în mod simplist grupuri precum evreii sau comuniștii, pentru probleme complexe ca șomajul și infracționalitatea. Luă în derâdere conceptul de triumf al voinței, comparându-i pe Führer și pe Duce cu niște bătăuși din curtea școlii. Deși declarau că au sprijinul poporului, interziceau orice formă de opoziție.

Lloyd realiză că fasciștii aveau să treacă pe lângă biserică la întoarcerea de la gară. Își ciuli urechile ca să prindă sunetele de afară. Nu auzi decât mașini și camioane străbătând Hills Road și, din când în când, câte un clinchet de bicicletă sau un strigăt de copil. I se păru apoi că distinge un vuiet îndepărtat, ce semăna amenințător de mult cu sunetele scoase de băieți tineri și gălăgioși, care încă se mândreau cu noile lor voci groase. Se încordă, străduindu-se să audă mai bine, și distinse tot mai multe strigăte. Fasciștii porniseră în marș.

Ethel își ridică vocea pe măsură ce vuietul de afară se intensifică. Declară că toți muncitorii trebuiau să se unească în sindicate și în Partidul Laburist pentru a clădi o societate mai dreaptă, pas cu pas, în mod democratic, nu prin genul de rebeliune violentă care avusese consecințe atât de nefaste în Rusia comunistă și în Germania nazistă.

Ruby intră din nou în sală.

– Vin acum în marș pe Hills Road, murmură ea îngrijorată. Trebuie să ieșim și să-i înfruntăm!

– Nu! șopti Lloyd. Partidul a luat o decizie colectivă – fără demonstrații. Trebuie să respectăm această decizie. Trebuie să fim o mișcare disciplinată!

Știa că disciplina de partid cântărea mult în ochii ei.

Fasciștii erau în apropiere acum, scandând zgomots. Lloyd estimă că erau vreo 50-60 de persoane. Ce-ar mai fi vrut să iasă și să dea piept cu ei!

Doi tineri din spatele sălii se ridicară şi se duseră la fereastră, ca să privească afară. Ethel îi rugă să fie precauţi.

– Nu reacţionaţi la huliganism devenind voi înşivă huligani, le zise ea. Asta nu ar face decât să le ofere ziarelor un pretext de a spune că niciuna dintre tabere nu este mai brează.

Se auzi un zgomot de geam spart şi un bolovan căzu în sală. O femeie ţipă şi câţiva oameni se ridicară în picioare.

– Vă rog să rămâneţi la locurile dumneavoastră, rosti Ethel. Cred că vor pleca în curând.

Vorbea pe un ton calm şi liniştitor. Puţină lume mai era atentă însă la discursul ei. Toată lumea se uita peste umăr, către uşa bisericii, ascultând huiduielile şi batjocurile golanilor de afară. Lloyd făcu eforturi să-şi păstreze calmul. Se uită spre mama lui cu o expresie neutră, fixată pe chip ca o mască. Fiecare părticică din trupul lui îl îndemna să se năpustească afară şi să spargă capete.

După câteva clipe, publicul se mai linişti puţin. Îşi întoarseră din nou atenţia spre Ethel, deşi continuau să se foiască şi să se uite înapoi peste umăr. Ruby bombăni:

– Suntem ca nişte iepuri speriaţi, dârdâind de frică în vizuina noastră, în vreme ce vulpea latră afară.

Rosti aceste cuvinte pe un ton dispreţuitor, iar Lloyd nu putea să nu îi dea dreptate.

Însă predicţia mamei lui se dovedi adevărată – în curând, nimeni nu mai aruncă cu pietre, iar scandările se domoliră.

– De ce vor fasciştii violenţă? întrebă Ethel retoric. Poate că indivizii care scandează afară, în stradă, sunt simpli huligani, dar cineva îi manevrează, iar tactica lor are un scop precis. Dacă izbucnesc lupte de stradă, ei pot susţine că ordinea publică a fost încălcată şi că este nevoie de măsuri drastice pentru restaurarea domniei legii. Acele măsuri de urgenţă vor include scoaterea în afara legii a partidelor democratice, precum Partidul Laburist, interzicerea oricăror acţiuni ale sindicatelor şi întemniţarea oamenilor fără un proces prealabil – oameni ca noi, oameni paşnici care au un singur păcat: nu sunt de acord cu guvernul. Vi se pare ceva improbabil, de neînchipuit, ceva ce nu s-ar putea întâmpla niciodată? Ei bine, exact această tactică a fost folosită în Germania – şi a funcţionat.

Continuă să vorbească despre modalităţile prin care trebuiau să se opună fascismului: prin grupuri de discuţie, prin întruniri precum aceea, prin trimiterea de scrisori către redacţiile ziarelor, prin folosirea fiecărui prilej care se ivea pentru a-i avertiza şi pe ceilalţi cu privire la acel pericol. Însă până şi lui Ethel îi venea greu să rostească toate acele cuvinte pe un ton curajos şi hotărât.

Lloyd fusese atins în punctul sensibil de comparaţia cu iepurii pe care o făcuse Ruby. Se simţea ca un laş. Era atât de frustrat, încât abia se mai putea înfrâna.

Treptat, atmosfera din sală reveni la normal. Lloyd se întoarse către Ruby.

– Măcar iepurii sunt în siguranţă, zise el.

– Da, pentru moment, replică ea. Dar vulpea se va întoarce.

(ii)

– Dacă-ţi place un băiat, poţi să-l laşi să te sărute pe gură, zise Lindy Westhampton, stând pe peluză în bătaia soarelui.

– Şi dacă îţi place mult de tot, poţi să-l laşi să te mângâie pe sâni, completă sora ei geamănă, Lizzie.

– Dar nu-l lăsa să-şi coboare mâna sub talie.

– Nu până nu vă logodiţi.

Daisy era intrigată. Se aşteptase ca englezoaicele să fie mai inhibate, dar se înşelase. Gemenele Westhampton erau înnebunite după sex.

Daisy era încântată că fusese primită ca oaspete la Chimbleigh, conacul de la ţară al lui Sir Bartholomew „Bing" Westhampton. Asta o făcea să se simtă acceptată în societatea înaltă a Angliei. Însă nu îl întâlnise încă pe rege.

Îşi amintea umilinţa suferită la Clubul de Iahting din Buffalo cu o ruşine care încă o ustura, ca o arsură pe piele ce o ţinea în continuare într-o durere agonizantă, mult după ce flacăra se stinsese. Dar de fiecare dată când simţea acea durere, se gândea cum avea să danseze cu regele şi şi le imagina pe toate – pe Dot Renshaw, Nora Farquharson, Ursula Dewar – holbându-se la poza ei din *The Buffalo Sentinel*, citind fiecare cuvânt din articol, invidiind-o şi dorindu-şi să fi putut spune că i-au fost prietene.

La început îi fusese greu. Daisy sosise cu trei luni în urmă, împreună cu mama ei, Olga, şi cu prietena ei, Eva. Tatăl său le făcuse legătura cu nişte persoane care se dovediseră a nu face parte din crema scenei sociale londoneze. Daisy începuse să-şi regrete ieşirea mult prea încrezătoare de la balul Clubului de Iahting: dacă nu realiza nimic?

Însă era hotărâtă şi ingenioasă, ştiind să profite de fiecare şansă care se ivea. Putea întâlni persoane de rang înalt chiar şi la evenimentele mai puţin publice, precum cursele de cai şi spectacolele de operă. Flirta cu bărbaţii şi stârnea curiozitatea doamnelor, spunându-le că este bogată şi necăsătorită. Multe familii aristocratice engleze fuseseră ruinate de criză şi o moştenitoare americană ar fi fost bine-venită chiar dacă nu era frumoasă şi fermecătoare. Le plăcea accentul ei, tolerau faptul că ţinea furculiţa în mâna dreaptă şi se

amuzau pentru că ştia să conducă – în Anglia doar bărbaţii şofau. Erau multe englezoaice care ştiau să călărească la fel de bine ca Daisy, dar foarte puţine arătau atât de obraznice şi de sigure pe sine în şa. Unele femei mai în vârstă încă o priveau cu suspiciune pe Daisy, însă ea era convinsă că în cele din urmă avea să le cucerească şi pe ele.

Îi fusese foarte uşor să flirteze cu Bing Westhampton. Bărbatul mărunţel precum un spiriduş, cu un zâmbet cuceritor, avea ochi buni la fetele frumoase; şi Daisy simţi instinctiv că era foarte posibil să nu fie vorba doar de ochi, dacă prindea ocazia unei hârjoneli prin grădină, în amurg. Era clar că fiicele lui semănau cu el în această privinţă.

Petrecerea organizată la conacul Westhampton era doar una dintre cele ţinute în Cambridgeshire pentru a coincide cu Săptămâna de Mai. Printre oaspeţi se numărau contele Fitzherbert, cunoscut şi ca Fitz, şi soţia lui, prinţesa Bea. Ea era contesă Fitzherbert, desigur, dar prefera titlul său rusesc de prinţesă. Fiul lor mai mare, Boy, era student la Trinity College.

Prinţesa Bea era una dintre doamnele care o priveau cu circumspecţie pe Daisy. Fără să mintă de-a dreptul, Daisy lăsase lumea să creadă că tatăl ei era un nobil rus care pierduse totul la revoluţie, şi nu un simplu muncitor care fugise în America pentru a scăpa de poliţie. Însă Bea nu se lăsase amăgită.

– Nu-mi amintesc de nicio familie Peshkov din Sankt Petersburg sau din Moscova, rostise ea, aproape fără să se mai prefacă nedumerită; iar Daisy se silise să zâmbească de parcă nu ar fi avut nicio importanţă ce-şi mai amintea prinţesa.

Trei dintre fete erau de vârsta lui Daisy şi a Evei: gemenele Westhampton şi May Murray, fiica unui general. Balurile se lungeau pe întreaga durată a nopţii, aşa că toată lumea dormea până la prânz, însă după-amiezele erau anoste. Cele cinci fete leneveau în grădină sau se plimbau prin pădure. Acum, săltându-se în hamacul ei, Daisy zise:

– Ce poţi face după ce te logodeşti?

Lindy zise:

– Poţi să-i freci mădularul.

– Până ejaculează, rosti şi sora ei.

May Murray, care nu era la fel de îndrăzneaţă precum gemenele, spuse:

– O, ce dezgustător!

Asta nu făcu decât să le dea apă la moară gemenelor.

– Sau poţi să i-o sugi, zise Lindy. Asta le place cel mai mult.

– Încetaţi! protestă May. Deja fabulaţi.

Ele se opriră, socotind că o tachinaseră îndeajuns pe May.

– M-am plictisit, rosti Lindy. Ce-am putea face?

Pusă pe pozne, Daisy zise:

– Haideţi să coborâm la cină îmbrăcate în haine bărbăteşti.

Regretă imediat cele spuse. O trăsnaie ca asta i-ar fi putut nenoroci cariera socială, aflată abia la început.

Buna-cuviinţă specific germană o făcu pe Eva să se simtă deranjată.

– Daisy, doar nu vorbeşti serios!

– Nu, recunoscu ea. Glumeam.

Gemenele aveau părul blond şi frumos al mamei lor, şi nu buclele închise la culoare ale tatălui, însă moşteniseră de la el neobrăzarea, aşa că fură încântate de idee.

– Diseară toţi vor purta frac, aşa că putem să le furăm jachetele, rosti Lindy.

– Da! încuviinţă sora ei. Hai s-o facem când se serveşte ceaiul!

Daisy înţelese că era prea târziu ca să mai dea înapoi.

May Murray zise:

– Nu vom putea merge la bal îmbrăcate aşa!

Toţi invitaţii de la petrecere urmau să meargă după cină la balul Trinity.

– O să ne schimbăm din nou înainte să plecăm, o asigură Lizzie.

May era o fată timidă, probabil intimidată de tatăl ei militar, care făcea întotdeauna orice hotărau celelalte fete. Fiind singura care se împotrivea, Eva nu avu câştig de cauză, aşa că rămase plănuit astfel.

Când sosi momentul să se îmbrace pentru cină, o menajeră aduse două costume de seară în dormitorul pe care Daisy îl împărţea cu Eva. Numele menajerei era Ruby. În ziua precedentă suferise îngrozitor din cauza unei dureri de măsea, aşa că Daisy îi dăduse bani de dentist şi Ruby fusese să şi-o extragă. Acum ochii lui Ruby sclipeau de entuziasm şi uitase complet de durere.

– Poftim, domnişoarelor! zise ea. Costumul lui Sir Bartholomew ar trebui să fie suficient de mic pentru dumneavoastră, domnişoară Peshkov, iar cel al domnului Andrew Fitzherbert cred că este pe măsura domnişoarei Rothmann.

Daisy îşi scoase rochia şi îşi puse cămaşa. Ruby o ajută să-şi încheie nasturii şi butonii de la manşete, cu care nu era obişnuită. Apoi îşi trase pe ea pantalonii lui Bing Westhampton, care erau negri, cu o dungă de satin. Îşi trase apoi bretelele peste umeri. Se simţi un pic temerară când se încheie la prohab.

Niciuna dintre fete nu ştia să facă nod la cravată, aşa că rezultatele nu fură pe măsura aşteptărilor. Însă Daisy puse cireaşa pe tort când, cu ajutorul unui creion chimic, îşi desenă o mustaţă.

– Este nemaipomenită! spuse Eva. Eşti şi mai frumoasă aşa!

Daisy desenă favoriţi pe obrajii Evei.

Cele cinci fete se întâlniră în dormitorul gemenelor. Daisy intră cu un mers de bărbat, făcându-le pe celelalte să chicotească isteric.

May dădu glas îngrijorării care o stăpânea şi pe Daisy.

– Sper să nu intrăm în bucluc din cauza asta.

Lindy zise:

– Eh, şi dacă intrăm, cui îi pasă?

Daisy decise să lase la o parte toate grijile şi să se distreze, aşa că porni în fruntea celorlalte spre salonaş.

Ajunseră acolo primele şi găsiră camera goală. Repetând cuvinte auzite la Boy Fitzherbert, Daisy i se adresă majordomului cu o voce groasă şi tărăgănată:

– Pune-mi un whisky, Grimshaw, rogu-te! Şampania asta are gust de pişat.

Celelalte chicotiră şocate, apoi pufniră în râs.

Bing şi Fitz intrară împreună în încăpere. Vesta albă pe care o purta Bing o ducea pe Daisy cu gândul la o codobatură pestriţă, o păsăruică îndrăzneaţă, cu penaj alb şi negru. Fitz era un bărbat arătos de vârstă mijlocie, al cărui păr negru era presărat cu fire argintii. Din cauza unor răni de război şchiopăta puţin şi avea o pleoapă lăsată pe un ochi; însă această dovadă de curaj în bătălie îl făcea şi mai atrăgător.

Le văzu pe fete, se uită mai atent la ele, apoi exclamă „Dumnezeule!" pe un ton sever şi dezaprobator.

Daisy avu un moment de panică. Oare stricase totul? Englezii puteau fi groaznic de rigizi, toată lumea ştia asta. Oare avea să i se ceară să plece din casa aceea? Ce cumplit ar fi fost! Dot Renshaw şi Nora Farquharson nu şi-ar mai fi încăput în piele de bucurie dacă ea s-ar fi întors acasă acoperită de ruşine. Mai bine murea.

Dar Bing izbucni în râs.

– Mi se pare nemaipomenit, rosti el. Vino să vezi şi tu, Grimshaw.

Bătrânul majordom, care tocmai aducea o sticlă de şampanie într-un recipient argintiu cu gheaţă, le măsură sumbru din priviri. Pe un ton de-o falsitate nimicitoare, el rosti:

– Foarte amuzant, Sir Bartholomew.

Bing continuă să le privească pe toate cu o încântare amestecată cu lascivitate şi Daisy realiză – prea târziu însă – că purtarea hainelor specifice sexului opus le putea sugera în mod greşit anumitor bărbaţi un grad de libertate sexuală şi o disponibilitate de a experimenta – sugestie care putea duce, evident, la necazuri.

Pe măsură ce invitaţii se adunau pentru cină, majoritatea se hotărau să urmeze exemplul gazdei, tratând şotia fetelor ca pe o năzbâtie amuzantă, deşi Daisy putea vedea limpede că nu toţi erau la fel de fermecaţi. Mama lui Daisy se albi de spaimă când le văzu, aşezându-se repede, de parcă i s-ar fi înmuiat genunchii. Prinţesa Bea, o femeie încorsetată, la vreo 40 de ani, pesemne frumoasă la vremea ei, îşi încruntă dezaprobator fruntea pudrată.

Însă Lady Westhampton era o femeie voioasă, care accepta viaţa cu un zâmbet tolerant pe buze (la fel cum îşi accepta şi soţul): râse cu poftă şi o felicită pe Daisy pentru mustaţă.

Băieţii, care veniră la urmă, fură şi ei încântaţi. Fiul generalului Murray, locotenentul Jimmy Murray, nefiind la fel de rigid ca tatăl său, izbucni într-un hohot de râs. Cei doi fraţi Fitzherbert, Boy şi Andy, intrară împreună, iar reacţia lui Boy fu cea mai interesantă dintre toate. El se holbă la fete cu fascinaţie, aproape hipnotizat. Încercă să-şi ascundă reacţia prin voioşie, râzând cot la cot cu ceilalţi bărbaţi, dar se vedea clar că era peste măsură de captivat.

La cină, gemenele preluară ideea lui Daisy şi vorbiră ca bărbaţii, cu voci groase şi însufleţite, făcându-i pe ceilalţi să izbucnească în râs. Lindy ridică paharul de vin şi zise:

– Cum ţi se pare acest vin de Bordeaux, Liz?

Lizzie replică:

– Cred că-i puţin cam slab, bătrâne. Tare mi-e că Bing l-a îndoit.

Pe tot parcursul cinei, Daisy observă cum Boy o sorbea din priviri. Nu semăna cu chipeşul său tată, dar era destul de arătos la rândul său, având ochii albaştri ai mamei sale. Începu să se simtă stânjenită, de parcă el s-ar fi holbat la sânii ei. Ca să rupă vraja, îl întrebă:

– Şi... ai început sesiunea, Boy?

– O, Doamne, nu! zise el.

Tatăl lui interveni:

– E prea ocupat să-şi piloteze avionul ca să mai aibă timp de învăţat.

Replica fu rostită ca o critică, însă tonul lăsa să se înţeleagă cât de mândru era de fapt Fitz de fiul său cel mare.

Boy se prefăcu revoltat.

– Asta-i o calomnie! rosti el.

Eva era consternată.

– Dar de ce mai mergi la universitate dacă nu vrei să înveţi?

Lindy îi explică:

– Unii băieţi nu se mai obosesc să termine facultatea, mai ales dacă nu sunt genul studios.

Lizzie adăugă:

– Şi mai cu seamă dacă sunt bogaţi şi leneşi.

– Dar învăţ! protestă Boy. Atâta doar că nu am de gând să merg la examene. Nu-i ca şi cum aş fi nevoit să-mi câştig existenţa practicând medicina sau mai ştiu eu ce.

Boy urma să moştenească una dintre cele mai mari averi din Anglia la moartea lui Fitz. Iar norocoasa cu care avea să se căsătorească urma să fie contesă Fitzherbert.

Daisy zise:

– Stai aşa! Chiar ai un avion personal?

– Da. Un Hornet Moth. Sunt membru al Clubului Aviatic al universităţii. Folosim un mic aerodrom din afara oraşului.

– Nemaipomenit! Trebuie să mă iei şi pe mine o dată!

Mama lui Daisy interveni:

– O, nu, Doamne fereşte!

Boy o întrebă pe Daisy:

– Nu ţi-ar fi frică?

– Nu, deloc!

– Atunci, te iau. Se întoarse spre Olga şi adăugă: Este cât se poate de sigur, doamnă Peshkov. Vă promit că o voi aduce înapoi teafără şi nevătămată.

Daisy era încântată.

Conversaţia trecu apoi la subiectul preferat al acelei veri: noul şi stilatul rege al Angliei, Edward al VIII-lea, şi povestea lui de dragoste cu Wallis Simpson, o americancă despărţită de cel de-al doilea soţ al său.

Presa londoneză nu pomenea nimic despre asta, mulţumindu-se să consemneze prezenţa doamnei Simpson pe listele de oaspeţi de la diverse evenimente organizate de Casa Regală; însă mama lui Daisy primea ziarele americane, iar acestea musteau de speculaţii cu privire la divorţul soţilor Simpson şi la posibila căsătorie a lui Wallis cu regele.

– Nici nu se pune problema, rosti Fitz cu severitate. Regele este capul Bisericii Anglicane. Pur şi simplu nu se poate căsători cu o femeie divorţată.

Când femeile se retraseră, lăsându-i pe bărbaţi să-şi savureze coniacul şi trabucurile, fetele se duseră în grabă să se schimbe. Daisy hotărî să-şi scoată în evidenţă feminitatea, aşa că alese o rochie de bal din mătase roz cu floricele, la care avea o jachetă asortată, cu mâneci scurte şi bufante.

Eva purta o rochie din mătase neagră, extrem de simplă, fără mâneci. În ultimul an slăbise, îşi schimbase coafura şi învăţase – sub îndrumarea lui Daisy – să se îmbrace într-un stil nepretenţios, care i se potrivea cel mai bine. Eva era tratată acum ca o membră a familiei şi Olgăi îi plăcea nespus să-i cumpere haine. Daisy se gândea la ea ca la o soră.

Afară era încă lumină când ei urcară în maşini şi în trăsuri pentru a străbate cei opt kilometri până în centrul oraşului.

Cambridge i se părea lui Daisy cel mai pitoresc loc pe care-l văzuse vreodată, cu străduţele sale şerpuitoare şi cu clădirile elegante ale colegiilor. Opriră în faţă la Trinity şi Daisy admiră statuia fondatorului acelei instituţii, regele Henric al VIII-lea. Când trecură prin poarta de cărămidă veche din secolul al XVI-lea, Daisy scăpă o exclamaţie de plăcere la priveliştea ce-i apăru în faţa ochilor: o curte mare şi pătrată, cu o peluză verde şi îngrijită,

străbătută de alei pavate şi cu o fântână extrem de complexă ca arhitectură în mijloc. Pe toate cele patru laturi, clădirile roase de vreme, din piatră aurie, constituiau fundalul pe care tinerii în frac dansau cu fete îmbrăcate splendid şi pe unde zeci de ospătari în ţinută de seară treceau cu tăvi pline cu pahare de şampanie. Daisy bătu din palme de fericire: era exact ce-i plăcea cel mai mult.

Dansă cu Boy, apoi cu Jimmy Murray, după care cu Bing, care o trase mai aproape de el, coborându-şi mâna dreaptă de pe spatele ei pe şolduri. Ea decise să nu protesteze. Formaţia englezească interpretă o imitaţie insipidă de jazz american, însă cânta repede şi tare, ştiind toate şlagărele recente.

Se lăsă întunericul şi curtea pătrată fu luminată de făclii. Daisy luă o pauză pentru a vedea ce mai face Eva, care nu era foarte sigură pe sine, având nevoie uneori de prezentări. Însă părea că îşi făcuse griji inutil: o găsi pe Eva discutând cu un student extrem de arătos, într-un costum puţin cam mare pentru el. Eva i-l prezentă, spunându-i că se numeşte Lloyd Williams.

– Discutam despre fascismul din Germania, rosti Lloyd, ca şi cum Daisy ar fi fost interesată să se alăture conversaţiei.

– Cât de plictisitor din partea voastră, zise Daisy.

Ignorând replica ei, Lloyd spuse:

– Am fost la Berlin acum trei ani, când a venit Hitler la putere. Nu am întâlnit-o pe Eva atunci, dar se pare că avem câteva cunoştinţe comune.

Apoi apăru Jimmy Murray şi o invită pe Eva la dans. Lloyd părea vizibil dezamăgit să o vadă plecând, dar îşi reaminti bunele maniere şi o invită la rândul lui pe Daisy, apropiindu-se împreună de formaţie.

– Prietena ta Eva este o persoană foarte interesantă, îi zise el.

– Vai, domnule Williams, asta-i exact ce vrea să audă orice fată de la partenerul ei de dans, replică Daisy.

De îndată ce rosti aceste cuvinte regretă că le spusese, temându-se că fusese prea arţăgoasă. Însă el păru amuzat. Zâmbind, îi spuse:

– O, Doamne, ai mare dreptate! Primesc dojana, căci este corectă. Trebuie să fiu mai galant.

Ei îi plăcu imediat felul în care reuşea el să facă haz de sine însuşi. Asta demonstra o mare încredere.

El o întrebă:

– Şi tu stai la Chimbleigh, ca Eva?

– Da.

– Înseamnă că tu eşti cea care i-a dat lui Ruby Carter bani pentru dentist.

– De unde mai ştii şi asta?

– Suntem prieteni.

Daisy era surprinsă.

– Sunt mulţi studenţi care se împrietenesc cu menajerele?

– O, Doamne, cât snobism! Şi mama mea a fost menajeră înainte să ajungă deputat în Camera Comunelor.

Daisy se înroşi imediat – detesta snobismul şi îi acuza adeseori pe alţii de asta, mai ales în Buffalo. Credea că ea nu va putea fi atinsă vreodată de asemenea atitudini nevrednice.

– Am cam început cu stângul, nu? spuse ea la sfârşitul dansului.

– Nu aş zice, răspunse el. Crezi că-i plictisitor să vorbeşti despre fascism şi totuşi găzduieşti în casa ta o refugiată din Germania, ba chiar o inviţi să te însoţească în Anglia. Consideri că menajerele nu ar trebui să se împrietenească cu studenţii şi totuşi îi dai bani de dentist lui Ruby. Nu cred că voi mai întâlni vreo fată atât de fascinantă în seara asta.

– Voi lua asta drept un compliment.

– Iată-l şi pe prietenul tău fascist, Boy Fitzherbert. Vrei să-l gonesc?

Daisy avu senzaţia că Lloyd abia aştepta un prilej pentru a se lua la harţă cu Boy.

– În niciun caz! rosti ea, întorcându-se şi zâmbindu-i lui Boy.

Boy înclină scurt din cap către Lloyd.

– Bună seara, Williams!

– Bună seara, zise Lloyd. Am fost dezamăgit să constat că fasciştii tăi au mărşăluit pe Hills Road sâmbăta trecută.

– Ah, da, zise Boy. S-au ambalat un pic cam mult.

– M-a surprins mai ales pentru că ţi-ai dat cuvântul de onoare că nu vor face asta.

Daisy observă că Lloyd era supărat din pricina asta, chiar dacă păstra la suprafaţă o mască de curtoazie rece. Boy refuză însă să-l ia în serios.

– Îmi pare rău, spuse el pe un ton detaşat. Se întoarse apoi spre Daisy şi zise: Hai să vezi biblioteca, îi zise el. Este proiectată de Christopher Wren.

– Cu mare plăcere! acceptă Daisy.

Îi făcu lui Lloyd cu mâna în semn de rămas-bun şi îl lăsă pe Boy să o ia de braţ. Lloyd păru dezamăgit să o vadă plecând, ceea ce îi produse lui Boy o mare satisfacţie.

Pe latura de vest a curţii pătrate se afla un pasaj care ducea într-o altă curte, în capătul căreia se vedea o singură clădire. Daisy admiră arcadele de la parter. Boy îi spuse că toate cărţile se aflau la etaj, întrucât râul Cam îşi mai ieşea din matcă uneori.

– Hai să mergem să ne uităm la râu, rosti el. Este foarte frumos noaptea.

Chiar dacă Daisy avea 20 de ani şi era lipsită de experienţă, ştia că Boy nu ţinea morţiş să admire râul noaptea. Însă încă se întreba, după ce

remarcase reacţia lui atunci când o văzuse îmbrăcată în haine bărbăteşti, dacă nu cumva prefera băieţii. Probabil că avea să afle în curând.

– Tu îl cunoşti pe rege? îl întrebă ea în timp ce el o conducea de-a lungul unei alte curţi.

– Da. Este mai degrabă prieten cu tata, evident, dar mai vine pe la noi câteodată. Şi pot să-ţi spun că este foarte receptiv la unele dintre ideile mele politice.

– Mi-ar plăcea nespus să-l întâlnesc.

Ştia că dădea senzaţia de naivitate, dar asta era şansa ei şi nu avea de gând să-i dea cu piciorul.

Trecură printr-o poartă şi ieşiră pe o peluză netedă ce cobora lin spre un râu îngust şi mărginit de ziduri.

– Zona asta se numeşte The Backs, îi explică Boy. Majoritatea colegiilor mai vechi deţin terenurile de pe cealaltă parte.

O cuprinse de mijloc în timp ce se apropiau de un mic pod. Mâna lui urcă pe spatele ei, ca din întâmplare, până ce ajunse cu arătătorul sub sânul ei.

În capătul celălalt al podului doi servitori în uniformă stăteau de strajă, probabil pentru a ţine la depărtare nepoftiţii. Unul dintre bărbaţi murmură „Bună seara, domnule viconte de Aberowen", iar celălalt îşi înăbuşi un rânjet. Boy răspunse printr-o înclinare aproape imperceptibilă a capului. Daisy se întrebă câte alte fete mai fuseseră în locul ei.

Ştia că Boy avea motivele lui pentru a-i oferi acest tur şi, într-adevăr, el se opri în întuneric şi-i puse mâinile pe umeri.

– Vreau să-ţi spun că ai fost de-a dreptul fermecătoare în ţinuta de la cină.

Avea glasul răguşit din cauza anticipării.

– Mă bucur că ţi-a plăcut.

Daisy îşi dădu seama că momentul sărutului era iminent şi acest gând o excită, dar încă nu era pregătită. Îi puse o mână în piept, ţinându-l la distanţă.

– Chiar îmi doresc să fiu prezentată la curtea regală, îi zise ea. Se poate aranja sau este prea dificil?

– Nu-i dificil deloc, zise el. Cel puţin, nu pentru familia mea. Şi nu pentru o fată atât de frumoasă ca tine.

Îşi aplecă nerăbdător capul spre ea, dar ea se trase într-o parte.

– Şi vei face asta pentru mine? Vei aranja să fiu prezentată?

– Desigur.

Se apropie de el şi-i simţi erecţia prin pantaloni. „Deci nu preferă băieţii, la urma urmei."

– Promiţi? îl întrebă ea.

– Promit, rosti el, cu răsuflarea întretăiată.

– Mulţumesc, spuse ea, lăsându-l apoi să o sărute.

(iii)

Căsuța de pe Wellington Row, Aberowen, South Wales, era plină ochi la ora unu, sâmbătă după-amiază. Bunicul lui Lloyd stătea la masa din bucătărie, mândru nevoie mare. Într-o parte îl avea pe fiul său, Billy Williams, un miner ajuns deputat de Aberowen în Camera Comunelor. În cealaltă îl avea pe nepotul său, Lloyd, student la Universitatea Cambridge. Mai lipsea fiica lui, și ea parlamentară. Aceasta era dinastia Williams. Niciunul dintre ei nu i-ar fi spus astfel – noțiunea de dinastie era nedemocratică, iar acești oameni credeau în democrație așa cum papa credea în Dumnezeu –, însă Lloyd bănuia că Bunicul se gândea la asta.

La masă mai era și prietenul de-o viață al unchiului Billy (și totodată agentul său), Tom Griffiths. Lloyd era onorat să stea alături de asemenea oameni. Bunicul era un veteran al sindicatului minier; unchiul Billy fusese judecat în fața curții marțiale în 1919, pentru că dăduse în vileag războiul secret purtat de Marea Britanie împotriva bolșevicilor; Tom luptase alături de Billy în Bătălia de pe Somme. Se afla într-o companie mai selectă decât dacă ar fi cinat cu familia regală.

Bunica lui Lloyd, Cara Williams, îi servise cu tocăniță de carne și cu pâine de casă, iar acum beau ceai și fumau. Prietenii și vecinii veniseră și ei, așa cum făceau de fiecare dată când Billy era acolo, și vreo șase oameni se rezemau de pereți, fumând pipe și țigări de foi, umplând bucătărioara cu miros de bărbați și de tutun.

Billy era scund și lat în umeri, ca mulți mineri, însă – spre deosebire de ceilalți – era bine îmbrăcat: purta un costum bleumarin, o cămașă albă și curată și o cravată roșie. Lloyd observă că toată lumea i se adresa pe numele mic, parcă pentru a sublinia faptul că era unul dintre ei și că-și trăgea puterea din voturile lor. Lui Lloyd îi spuneau „flăcău", lăsând clar de înțeles că nu erau foarte impresionați de statutul său de student la universitate. Însă Bunicului îi spuneau „domnul Williams": el era cel pe care îl respectau cu adevărat.

Prin deschizătura ușii din spate, Lloyd putea vedea movila de zgură de la mină, un munte tot mai înalt care se întinsese până la ulița din spatele casei.

Lloyd își petrecea vacanța de vară ca organizator cu salariu minim pentru ortacii rămași fără un loc de muncă. Proiectul lor era să renoveze Biblioteca Institutului Minier. Pentru Lloyd, munca fizică pe care o făcea aici, șmirgheluind, văruind și făcând rafturi, reprezenta o schimbare bine-venită după lecturarea lui Schiller în germană și a lui Molière în franceză. Savura din plin glumele celorlalți: moștenise de la mama lui predilecția pentru umorul galez.

Totul era grozav, dar aici nu se lupta cu fascismul. Se înfiora de fiecare dată când își amintea cum se ascunsese în capela baptistă în vreme ce Boy Fitzherbert și ceilalți bătăuși care scandau pe stradă aruncau cu pietre în ferestre. Cât și-ar fi dorit să poată ieși din clădire și să pocnească pe cineva! Ar fi fost o prostie, dar măcar s-ar fi simțit mai bine. Se gândea la asta în fiecare noapte înainte să adoarmă.

Se gândea și la Daisy Peshkov, în jacheta ei roz de mătase, cu mâneci bufante.

O revăzuse pe Daisy în Săptămâna de Mai. Fusese la un recital în capela de la King's College, întrucât studentul din camera alăturată de la căminul Emmanuel cânta la violoncel; iar Daisy se aflase și ea în public, alături de familia Westhampton. Purta o pălărie de paie cu borurile răsucite în sus, care o făcea să arate ca o școlăriță neastâmpărată. Se dusese la ea după recital, punându-i întrebări despre America, unde el nu fusese niciodată. Voia să afle despre administrația președintelui Roosevelt și dacă britanicii puteau învăța ceva din aceasta, însă Daisy nu vorbea decât despre partide de tenis, meciuri de polo și cluburi de iahting. Chiar și așa, el fu din nou captivat de ea.

Îi plăcea sporovăiala ei voioasă, punctată ocazional de remarci neașteptate și sarcastice. El îi spusese „Nu vreau să te reții – voiam doar să te întreb câte ceva despre Noua Învoială", iar ea îi replicase: „O, Doamne, cum mai știi tu să măgulești o fată!" Însă, la despărțire, ea îi zisese: „Sună-mă când vii la Londra – Mayfair 2434".

Astăzi venise la bunici ca să servească prânzul, urmând ca apoi să se ducă la gară. Avea câteva zile libere de pe șantier, așa că se ducea cu trenul la Londra pentru o scurtă vacanță. Spera să dea cumva de Daisy, de parcă Londra ar fi fost un orășel ca Aberowen.

Pe șantier se ocupa și de educația politică, așa că îi spuse bunicului său că pregătise o serie de prelegeri din partea unor profesori stângiști de la Cambridge.

– Le-am explicat că este o șansă nemaipomenită de a ieși din turnul lor de fildeș și de a cunoaște clasa muncitoare și le-a fost greu să mă refuze.

Bunicul îl fulgeră cu ochii săi albaștri.

– Sper ca flăcăii noștri să învețe câte ceva despre lumea reală.

Lloyd arătă spre fiul lui Tom Griffiths, care stătea în pragul ușii și asculta. La cei 16 ani ai săi, Lenny avea deja pe obraji umbra de barbă neagră caracteristică bărbaților din familia Griffiths, umbră ce nu dispărea nici măcar atunci când erau proaspăt rași.

– Lenny a avut o dispută cu un lector marxist.

– Bravo ție, Len, rosti Bunicul.

Marxismul era popular în South Wales, zonă numită uneori în glumă Mica Moscovă, însă Bunicul rămăsese un anticomunist înverșunat.

Lloyd zise:

– Spune-i bunicului ce i-ai spus lectorului, Lenny.

Lenny rânji şi rosti:

– În 1872, liderul anarhist Mikhail Bakunin l-a avertizat pe Karl Marx că, dacă vor ajunge la putere, comuniştii vor fi la fel de asupritori precum aristocraţia pe care o înlocuiau. După cele petrecute în Rusia, se mai poate spune oare că Bakunin s-a înşelat?

Bunicul bătu din palme. În casa lui era mereu apreciat un argument solid.

Bunica lui Lloyd îi turnă o ceaşcă de ceai. Cara Williams era căruntă, plină de riduri şi încovoiată de spate, ca toate femeile de vârsta ei din Aberowen. Îl întrebă pe Lloyd:

– Ai început să faci curte vreunei fete, scumpul meu?

Bărbaţii rânjiră şi-şi făcură cu ochiul. Lloyd se îmbujoră.

– Sunt prea ocupat cu învăţatul, bunico.

Dar în minte îi apăru imaginea lui Daisy Peshkov şi a numărului ei de telefon: Mayfair 2434.

Bunica lui continuă:

– Şi atunci, cine-i Ruby Carter asta?

Bărbaţii râseră, iar unchiul Billy zise:

– Te-a prins, flăcău!

Era evident că mama lui Lloyd le pomenise despre asta.

– Ruby este persoana care se ocupă de înscrieri şi de cotizaţii la filiala din Cambridge a Partidului Laburist, atâta tot, se apără Lloyd.

Billy rosti pe un ton sarcastic:

– Da, da, foarte convingător, ce să spun!

Şi bărbaţii râseră din nou.

– Nu ai vrea să mă vezi ieşind în oraş cu Ruby, bunico, zise Lloyd. Poartă haine prea strâmte pentru gustul dumitale.

– Nu pare foarte potrivită, în cazul ăsta, recunoscu Cara. Eşti om cu facultate acum. Trebuie să ţinești mai sus.

Şi ea era la fel de snoabă ca Daisy, remarcă Lloyd.

– Nu-i nimic în neregulă cu Ruby Carter, spuse el. Doar că nu sunt îndrăgostit de ea.

– Trebuie să te însori cu o femeie educată, o învăţătoare sau o asistentă medicală.

Problema era că avea dreptate. Lui Lloyd îi plăcea de Ruby, dar nu ar fi iubit-o niciodată. Era destul de frumuşică, şi inteligentă pe deasupra, iar Lloyd nu rămânea deloc nepăsător faţă de silueta ei voluptuoasă, însă ştia că ea nu era potrivită pentru el. Ba, mai mult, Bunica sesizase exact punctul nevralgic: vederile lui Ruby era limitate, iar orizonturile ei mărginite. Nu era fascinantă. Nu ca Daisy.

– Gata, destul cu pălăvrăgeala despre femei, interveni Bunicul. Billy, spune-ne care sunt ultimele veşti din Spania.

– Sunt proaste, zise Billy.

Toată Europa era cu ochii pe Spania. Guvernul de stânga ales în februarie, cu un an în urmă, avusese de înfruntat o lovitură de stat militară, susţinută de fascişti şi de conservatori. Generalul rebel Franco câştigase şi sprijinul Bisericii Catolice. Vestea zguduise ca un cutremur tot continentul. Oare avea să cadă şi Spania sub blestemul fascismului, după Germania şi Italia?

– Revolta a fost făcută de mântuială, cum probabil ştii, şi a fost cât pe ce să eşueze, continuă Billy. Însă Hitler şi Mussolini au sărit în ajutorul lui Franco şi au salvat insurecţia prin aducerea a mii de soldaţi rebeli din nordul Africii drept întăriri.

Lenny adăugă:

– Iar sindicatele au salvat guvernul!

– Aşa este, confirmă Billy. Guvernul a reacţionat cu lentoare, însă sindicatele au organizat muncitorii şi i-au înarmat cu tot ce-au găsit prin arsenalele militare, pe vase, prin magazinele de arme şi prin alte locuri.

Bunicul rosti:

– Măcar ripostează cineva. Până acum fasciştii şi-au făcut de cap cum au vrut. În Renania şi Abisinia au dat buzna şi au luat ce-au dorit. Slavă Domnului că mai există şi spanioli, zic eu. Măcar ei au îndrăzneala de a spune nu.

Oamenii din încăpere murmurară aprobator.

Lloyd îşi aminti din nou acea după-amiază de sâmbătă din Cambridge. Şi el îi lăsase pe fascişti să-şi facă de cap. Încă mai fierbea de frustrare.

– Dar oare pot câştiga? zise Bunicul. Armele par să fie problema acum, nu?

– Da, rosti Billy. Germanii şi italienii îi aprovizionează pe rebeli cu arme şi cu muniţie, dar şi cu avioane de vânătoare şi piloţi. Însă nimeni nu ajută guvernul spaniol ales democratic.

– Şi de ce nu? La dracu'! izbucni Lenny mânios.

Cara îşi ridică privirea de la plită. Ochii ei negri, mediteraneeni scăpărară dezaprobator, iar Lloyd întrezări fata frumoasă de altădată.

– Fără vorbe de-astea în bucătăria mea! zise ea.

– Iertaţi-mă, doamnă Williams.

– Pot să vă spun eu cum stau lucrurile în realitate, rosti Billy, iar oamenii amuţiră, ascultându-l cu atenţie. Premierul francez Leon Blum – socialist, după cum ştiţi – era hotărât să le ofere ajutor. Are deja un vecin fascist, Germania, şi ultimul lucru pe care şi-l doreşte este să se trezească cu un regim fascist şi la graniţa de sud. Expedierea de arme către guvernul spaniol ar înfuria dreapta din Franţa şi pe socialiştii catolici, dar Blum şi-ar putea

apăra decizia dacă ar avea sprijin britanic, putând susține că înarmarea guvernului este o inițiativă internațională.

Bunicul zise:

– Și ce s-a întâmplat?

– Guvernul nostru l-a făcut să se răzgândească. Blum a venit la Londra și ministrul de externe, Anthony Eden, l-a anunțat că nu poate conta pe sprijinul nostru.

Bunicul se înfurie.

– Și de ce are nevoie de sprijin? Cum poate un premier socialist să se lase intimidat de guvernul conservator al unei alte țări?

– Simplu: pentru că există pericolul unei lovituri de stat militare și în Franța, explică Billy. Presa franceză susține dreapta cu înverșunare, ceea ce îi încurajează pe fasciștii de acolo. Blum le poate ține piept câtă vreme are sprijin britanic – dar nu mai este la fel de sigur fără acesta.

– Deci guvernul nostru conservator iar se poartă cu mănuși cu fascismul!

– Conservatorii noștri au investiții în Spania – în vin, textile, cărbune, oțel – și se tem că guvernul de stânga îi va expropria.

– Și America? Ei cred cu tărie în democrație. O să vândă arme Spaniei, nu?

– Așa s-ar crede. Însă există o presiune catolică bine finanțată, condusă de un milionar numit Joseph Kennedy, care se opune oricărei tentative de ajutorare a guvernului spaniol. Și orice președinte democrat are nevoie de susținerea catolicilor. Roosevelt nu va face nimic care să pună în pericol Noua Înțoială.

– Și totuși, putem face ceva, rosti Lenny Griffiths, cu o expresie de sfidare adolescentină pe chip.

– Ce anume, Len? îl întrebă Billy.

– Putem merge să luptăm în Spania.

Tatăl lui zise:

– Lasă prostiile, Lenny.

– Sunt mulți oameni care vor să se ducă acolo, din toată lumea, chiar și din America. Vor să formeze unități de voluntari care să lupte alături de armata regulată.

Lloyd se îndreptă de spate. Era prima oară când auzea acest lucru.

– Serios? De unde știi? întrebă el.

– Am citit în *Daily Herald*.

Lloyd se simți energizat: voluntarii mergeau în Spania ca să lupte împotriva fasciștilor!

Tom Griffiths îi zise lui Lenny:

– Ei bine, tu n-o să te duci și cu asta am încheiat discuția.

Billy spuse:

– Ţi-aduci aminte de băieţii ăia care au minţit cu privire la vârsta lor ca să lupte în Marele Război? Au fost cu miile.

– Da, şi complet nefolositori, în marea lor majoritate, replică Tom. Îmi amintesc de puştiul ăla care plângea înainte de Somme. Cum îl chema, Billy?

– Owen Bevin. A fugit, nu?

– Da – până în faţa plutonului de execuţie. Nenorociţii l-au împuşcat pentru dezertare. Avea 15 ani bietul ţânc.

Lenny spuse:

– Eu am 16.

– Da, pufni tatăl său. Mare diferenţă, ce să zic!

Bunicul interveni:

– Lloyd o să piardă trenul de Londra, care pleacă peste vreo zece minute.

Lloyd fusese atât de bulversat de dezvăluirea lui Lenny, încât nu se mai uitase la ceas. Sări în picioare, îşi sărută bunica şi îşi luă valijoara.

Lenny îi zise:

– Vin cu tine la gară.

Lloyd îşi luă rămas-bun şi porniră grăbiţi la vale. Lenny rămase tăcut, având un aer preocupat. Lloyd se bucura că nu trebuia să vorbească: voia să-şi pună ordine în gânduri.

Trenul era tras la peron. Lloyd cumpără un bilet până la Londra, la clasa a III-a. Pe când se pregătea să urce în vagon, Lenny îi zise:

– Ia spune-mi, Lloyd, cum poţi obţine un paşaport?

– Chiar ai de gând să pleci în Spania, deci?

– Haide, omule, nu mă lua în râs! Chiar vreau să ştiu.

Se auzi un fluier. Lloyd urcă la bord, închise uşa şi deschise fereastra.

– Te duci la poştă şi ceri un formular, îi spuse el.

Lenny rosti descumpănit:

– Dacă mă duc la oficiul poştal din Aberowen şi cer un formular pentru paşaport, mama o să afle în treizeci de secunde.

– Atunci, du-te la Cardiff, îi zise Lloyd, apoi trenul se urni din loc.

Se aşeză la locul lui şi scoase din buzunar un exemplar din *Roşu şi negru* al lui Stendhal, varianta originală, în franceză. Privi în gol către pagini, fără să vadă ce era scris acolo. Era stăpânit de un singur gând: să meargă în Spania.

Ştia că ar fi trebuit să se teamă, dar nu simţea decât entuziasm la perspectiva unei confruntări – a unei confruntări reale, nu a unor simple întruniri – cu genul de oameni care asmuţiseră câinii asupra lui Jörg. Nu încăpea îndoială că avea să resimtă şi frică mai târziu. Nici înaintea unui meci de box nu se temea, în vestiarul său. Dar când intra în ring şi îl vedea pe omul care voia să-l bată măr, când îi vedea umerii musculoşi, pumnii grei şi chipul plin de răutate, simţea cum i se usucă gura şi cum îi bubuie inima în piept, fiind nevoit să-şi înăbuşe impulsul de a se întoarce şi de a o lua la fugă.

Însă momentan își făcea griji mai degrabă din cauza părinților săi. Bernie era extrem de mândru că fiul său vitreg studia la Cambridge – se lăudase prin tot cartierul – și ar fi fost devastat dacă Lloyd pleca înainte să-și ia diploma. Ethel ar fi fost speriată de gândul că fiul ei ar fi putut fi rănit sau ucis. Amândoi aveau să se supere cumplit.

Și mai erau și alte probleme. Cum putea ajunge în Spania? În ce oraș trebuia să meargă? Cum avea să-și plătească această călătorie? Însă un singur obstacol i se părea de netrecut.

Daisy Peshkov.

Își zise că era ridicol. O întâlnise de două ori, iar ea nu era foarte interesată de el. Iar asta era o atitudine de bun-simț, fiindcă într-adevăr nu erau făcuți unul pentru celălalt. Ea era fiica unui milionar, o femeie de lume superficială, care considera că discuțiile despre politică sunt plictisitoare. Îi plăceau bărbații de genul lui Boy Fitzherbert: nici nu mai trebuia o altă dovadă că era nepotrivită pentru Lloyd. Și totuși, nu și-o putea scoate din minte, iar gândul că va pleca în Spania și va pierde orice șansă de a o revedea îl umplea de amărăciune.

Mayfair 2434.

Îi era rușine de șovăiala lui, mai ales când își amintea hotărârea nestrămutată a lui Lenny. Lloyd vorbea despre lupta împotriva fascismului de ani de zile. Acum, că se ivise ocazia, cum ar fi putut să nu se ducă și el?

Ajunse în gara Paddington din Londra, luă metroul până în Aldgate și se duse pe jos până la casa de pe Nutley Street unde se născuse. Descuie ușa și intră. Locul nu se schimbase prea mult din copilăria lui, una dintre puținele noutăți fiind reprezentată de telefonul de pe o măsuță aflată lângă cuier. Era singurul telefon de pe strada lor și vecinii îl tratau ca pe o proprietate publică. Lângă aparat se afla o cutie în care lăsau banii pentru apelurile date.

Mama sa era în bucătărie. Avea pălăria pe cap, fiind pregătită să plece la o întrunire a Partidului Laburist – cum altfel? –, însă puse ceainicul pe foc și-i făcu ceai.

– Ce mai fac cei de-acasă, din Aberowen? îl întrebă ea.

– Unchiul Billy a venit acolo pentru weekend, răspunse el. Toți vecinii au dat năvală în bucătăria bunicului. Parcă este o curte medievală.

– Bunicii tăi sunt bine?

– Bunicul este așa cum îl știi. Bunica mi s-a părut îmbătrânită. Făcu o pauză, apoi adăugă: Lenny Griffiths vrea să plece în Spania, ca să lupte împotriva fasciștilor.

Ea își țuguie buzele, dezaprobatoare.

– Serios?

– Mă bate gândul să mă duc cu el. Ce părere ai?

Se aştepta ca ea să se opună, dar – chiar şi aşa – reacţia ei îl surprinse.

– Să nu te pună dracu'! rosti ea cu sălbăticie.

Nu avea aceeaşi aversiune faţă de sudalme precum Bunica.

– Nici să nu te aud! Trânti ceainicul pe masa din bucătărie şi spuse: Te-am adus pe lume cu chinuri şi suferinţă, te-am crescut, te-am încălţat şi te-am trimis la şcoală şi nu am făcut toate astea ca tu să te jertfeşti zadarnic într-un blestemat de război!

El fu descumpănit.

– Nu am de gând să-mi jertfesc viaţa zadarnic, replică el. Dar aş putea să mi-o risc pentru o cauză în care tu m-ai făcut să cred!

Spre uimirea lui, ea izbucni în plâns. Plângea foarte rar – de fapt, Lloyd nici nu-şi mai amintea când o văzuse ultima oară în lacrimi.

– Nu plânge, mamă! O cuprinse de umeri cu braţul şi adăugă: Nu s-a întâmplat nimic încă.

Bernie intră în bucătărie, un bărbat îndesat, de vârstă mijlocie, cu o chelie în creştetul capului.

– Ce s-a întâmplat? rosti el, uşor speriat.

Lloyd spuse:

– Îmi pare rău, tată. Eu am supărat-o.

Se trase înapoi şi îl lăsă pe Bernie să o îmbrăţişeze pe Ethel.

Ea se tângui:

– Vrea să se ducă în Spania! O să fie omorât!

– Hai să ne calmăm cu toţii şi să discutăm lucrurile pe îndelete, rosti Bernie.

Era un om rezonabil, care purta un costum închis la culoare (la fel de rezonabil) şi pantofi reparaţi în nenumărate rânduri, cu tălpi rezonabil de groase. Fără îndoială că acesta era şi motivul pentru care îl vota lumea: era un politician local, reprezentând cartierul Aldgate în Consiliul Districtual al Londrei. Lloyd nu-şi cunoscuse niciodată tatăl adevărat, dar nu-şi putea închipui că ar fi putut să-l iubească mai mult decât pe Bernie, care fusese un tată vitreg blajin, mereu gata să-i ofere alinare şi sfaturi, recurgând foarte rar la porunci sau la pedepse. Îl trata pe Lloyd la fel ca pe propria fiică, Millie.

Bernie o convinse pe Ethel să se aşeze la masa din bucătărie, iar Lloyd îi turnă o ceaşcă de ceai.

– Am crezut la un moment dat că fratele meu a murit, zise Ethel, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Telegramele soseau pe Wellington Row şi bietul băiat de la poştă trebuia să meargă din casă în casă, pentru a le da oamenilor hârtiile care-i anunţau că fiii şi soţii lor muriseră. Bietul flăcău, cum îl chema oare? Geraint, parcă. Însă nu ne-a adus niciodată o telegramă şi, în micimea sufletului meu, i-am mulţumit lui Dumnezeu fiindcă muriseră alţii, nu şi Billy al nostru!

– Nu ai deloc un suflet mic, spuse Bernie mângâind-o.

Sora vitregă a lui Lloyd, Millie, apăru de la etaj. Avea 16 ani, dar părea mai în vârstă, mai ales când era îmbrăcată ca în seara aceea, în haine negre şi stilate şi cu cercei mici de aur în urechi. Vreme de doi ani lucrase într-un magazin de accesorii pentru dame din Aldgate, dar era isteaţă şi ambiţioasă, aşa că de câteva zile obţinuse o slujbă într-un magazin universal de lux din West End. Se uită la Ethel şi zise, cu un puternic accent de East End:

– Ce s-a întâmplat, mamă?

– Fratele tău vrea să plece în Spania ca să moară pe-acolo! răspunse Ethel printre lacrimi.

Millie îi aruncă lui Lloyd o privire acuzatoare.

– Ce te-a apucat?

Millie îi găsea mereu câte un cusur fratelui său mai mare, despre care credea că este mult prea iubit, şi asta pe nedrept.

Lloyd replică pe un ton afectuos şi răbdător:

– Lenny Griffiths din Aberowen se duce să se lupte cu fasciştii şi i-am spus mamei că mă bate gândul să-l însoţesc.

– Mda, să mai pună bază omu' în tine, rosti Millie dezgustată.

– Mă îndoiesc că poţi ajunge acolo, spuse Bernie, o fire întotdeauna practică. La urma urmei, ţara este în plin război civil.

– Pot lua trenul până la Marseille. Barcelona nu este departe de graniţa cu Franţa.

– 130 sau 140 de kilometri. Plus traversarea piscurilor reci ale Pirineilor.

– Trebuie să existe vase care să meargă de la Marseille la Barcelona. Nu-i atât de departe pe mare.

– Este adevărat.

– Încetează, Bernie! strigă Ethel. Parcă aţi discuta despre cea mai scurtă cale către Piccadilly Circus. Vrea să meargă la război! Nu voi îngădui una ca asta.

– Are 21 de ani totuşi, zise Bernie. Nu-l putem opri.

– Ştiu bine câţi ani are, la dracu'!

Bernie se uită la ceas.

– Trebuie să mergem la întrunire. Tu eşti principalul orator. Iar Lloyd nu pleacă în Spania în seara asta.

– De unde ştii? pufni ea. Poate că o să ne întoarcem acasă şi o să găsim un bilet în care o să ne spună că a plecat cu trenul la Paris!

– Uite cum facem, zise Bernie. Lloyd, promite-i mamei tale că nu vei pleca în următoarea lună, măcar. Oricum, nu-i o idee rea – trebuie să vezi mai întâi cum stau lucrurile înainte de a te duce acolo. Liniştеşte-o, măcar o vreme! Apoi, putem discuta din nou despre asta.

Era un compromis tipic pentru Bernie, calculat astfel încât oamenii să lase de la ei fără să simtă că pierd ceva; însă Lloyd nu dorea să-şi ia un angajament.

Pe de altă parte însă, nici nu putea să sară în primul tren. Trebuia să afle ce condiţii pregătise guvernul spaniol pentru primirea voluntarilor. Ideal ar fi fost să plece împreună cu Lenny şi cu alţi camarazi. Aveau nevoie de vize, de bani străini, de bocanci...

– În regulă, spuse el. Nu voi pleca vreme de-o lună.

– Promite, insistă mama lui.

– Promit.

Ethel se calmă. După câteva minute îşi pudră faţa, recăpătându-şi aerul normal. Îşi bău ceaiul, apoi îşi puse haina şi plecă împreună cu Bernie.

– Hai că plec şi eu, spuse Millie.

– Unde te duci? o întrebă Lloyd.

– La Gaiety.

Gaiety era un teatru de estradă din East End.

– Cum, lasă şi puşti de 16 ani acolo?

Ea ridică din sprâncene.

– Cine zice că am 16 ani? Eu nu. Oricum, vine şi Dave şi el are doar 15 ani.

Se referea la vărul lor, David Williams, fiul unchiului Billy şi al mătuşii Mildred.

– Distracţie plăcută, atunci.

Ea se duse până la uşă, apoi făcu cale întoarsă.

– Ai grijă doar să nu te omoare ăia în Spania, neghiobule.

Îl cuprinse în braţe şi îl strânse la piept, apoi plecă fără să mai spună nimic.

Când auzi uşa închizându-se, el se duse la telefon. Nu trebuia să se străduiască să-şi amintească numărul. Încă o vedea pe Daisy cu ochii minţii, răsucindu-se spre el, zâmbind cuceritor pe sub borurile pălăriei şi zicându-i: „Mayfair 2434".

Ridică receptorul şi formă numărul.

Ce avea să-i spună? „Mi-ai zis să te sun, aşa că te-am sunat." Nu se cădea. Adevărul? „Nu te admir deloc, dar nu pot să mi te scot din minte." Ar fi trebuit să o invite undeva, dar unde? La o întrunire a Partidului Laburist?

O voce de bărbat răspunse:

– Alo? Locuinţa doamnei Peshkov. Bună seara!

Tonul respectuos îl făcu pe Lloyd să-şi spună că omul era majordom. Fără îndoială că mama lui Daisy închiriase o casă în Londra cu tot cu personalul acesteia.

– Mă numesc Lloyd Williams... Intenţiona să spună ceva care să explice sau să justifice apelul său, dar până la urmă rosti primul lucru care-i trecu prin minte: ...de la Emmanuel College.

Asta nu însemna nimic, dar spera să sune impresionant.

– Pot vorbi cu domnişoara Daisy Peshkov, vă rog?

– Nu, îmi pare rău, domnule profesor Williams, răspunse majordomul, presupunând că Lloyd era vreun cadru academic. Au plecat cu toţii la operă.

Desigur, se gândi Lloyd dezamăgit. Nicio femeie de lume nu era acasă seara, cu atât mai puţin sâmbăta.

– Ah, îmi amintesc, minţi el. Mi-a spus că se duce la operă, dar am uitat. Sunt la Covent Garden, nu?

Îşi ţinu răsuflarea, iar majordomul, deloc suspicios, îi zise:

– Da, domnule. Cred că s-au dus la *Flautul fermecat*.

– Vă mulţumesc, zise Lloyd, apoi puse receptorul în furcă.

Se duse în camera sa şi se schimbă. În West End, cei mai mulţi dintre oameni purtau haine de seară chiar şi atunci când mergeau la cinema. Dar ce avea să facă după ce ajungea acolo? Nu-şi putea permite un bilet la operă şi oricum spectacolul era pe terminate.

Luă metroul. Opera Regală era situată în mod absurd lângă Covent Garden, piaţa de fructe şi legume a Londrei. Cele două instituţii coexistau armonios, având orare cu totul diferite: piaţa se deschidea la trei-patru dimineaţa, când petrecăreţii londonezi abia începeau să se îndrepte spre casă, şi se închidea înainte de matineu.

Lloyd trecu pe lângă tarabele goale ale pieţei, uitându-se prin uşile cu geamuri ale clădirii operei. Sala de la intrare era luminată, dar pustie, şi se puteau auzi acordurile înfundate ale simfoniei lui Mozart. Intră în clădire. Adoptând o manieră detaşată, specifică celor din clasa de sus, se adresă unui uşier:

– La ce oră cade cortina?

Dacă ar fi purtat costumul său de tweed, probabil că i s-ar fi spus că nu-i treaba lui, însă jacheta de seară era o uniformă încărcată de autoritate, aşa că uşierul îi zise:

– Peste vreo cinci minute, domnule.

Lloyd înclină uşor din cap. S-ar fi dat de gol dacă spunea „mulţumesc".

Ieşi din clădire şi se plimbă puţin pe stradă. Era un moment de acalmie. În restaurante, lumea comanda cafele; în cinematografe, filmul se apropia de punctul culminant. Totul avea să se schimbe în curând, iar străzile urmau să se umple de oameni strigând după taxiuri, îndreptându-se spre cluburi de noapte, sărutându-se de rămas-bun prin staţiile de autobuz sau grăbindu-se să prindă ultimul metrou spre casele lor din suburbii.

Se întoarse la operă şi intră din nou în clădire. Orchestra amuţise, iar spectatorii tocmai începeau să iasă din sală. Abia scăpaţi din temniţa scaunelor, vorbeau acum cu însufleţire, lăudându-i pe cântăreţi, criticând costumele sau făcându-şi planuri pentru cine târzii.

O zări pe Daisy aproape imediat.

Purta o rochie de seară violacee, cu o capă de nurcă de culoarea şampaniei pe umerii goi, şi arăta absolut răvăşitor. Ieşi din sală în fruntea unui

grup de persoane de seama ei. Lloyd se întristă când îl recunoscu pe Boy Fitzherbert lângă ea şi când o văzu râzând voios la ceva ce el îi murmura la ureche în timp ce coborau treptele acoperite cu covor roşu. În spatele ei se afla fata cea interesantă din Germania, Eva Rothmann, însoţită de un tânăr înalt purtând un soi de uniformă militară, cunoscută drept ţinuta de popotă.

Eva îl recunoscu pe Lloyd şi îi zâmbi, iar el i se adresă în germană:

– Bună seara, Fräulein Rothmann. Sper că v-a plăcut spectacolul.

– Foarte mult, mulţumesc, replică ea în aceeaşi limbă. Nu am ştiut că aţi fost şi dumneavoastră în public.

Boy rosti pe un ton afabil:

– Vorbiţi şi voi în engleză.

Părea uşor cherchelit. Era destul de arătos, într-un fel oarecum dezordonat, ca un adolescent chipeş şi îmbufnat sau ca un câine cu pedigri care primeşte prea multe resturi la masă. Avea maniere plăcute şi probabil că putea fi devastator de fermecător atunci când voia.

Eva rosti în engleză:

– Viconte de Aberowen, dumnealui este domnul Williams.

– Ne ştim, spuse Boy. El învaţă la Emma.

Daisy i se adresă:

– Bună, Lloyd. Mergem să ne distrăm în mahala.

Lloyd mai auzise asta înainte – însemna să mergi în East End ca să vizitezi localuri ieftine şi să urmăreşti spectacole pentru clasa muncitoare, precum luptele de câini.

Boy spuse:

– Fac prinsoare că Williams ştie câteva locuri...

Lloyd şovăi doar o fracţiune de secundă. Era oare dispus să îl suporte pe Boy numai ca să fie în compania lui Daisy? Sigur că da.

– Întâmplarea face să ştiu, într-adevăr, confirmă el. Vreţi să vi le arăt?

– Splendid!

O femeie mai în vârstă apăru şi-l atenţionă pe Boy:

– Să le aduci pe fete acasă înainte de miezul nopţii, rosti ea cu un accent american. Nicio clipă mai târziu, te rog!

Lloyd realiză că femeia era mama lui Daisy.

Bărbatul înalt, în ţinută militară, replică:

– Puteţi conta pe armată, doamnă Peshkov. Ne vom întoarce la timp.

În spatele doamnei Peshkov se ivi contele Fitzherbert, alături de o femeie corpolentă care era probabil soţia lui. Lloyd ar fi vrut să-l ia pe conte la întrebări cu privire la politica guvernului faţă de Spania.

Afară îi aşteptau două maşini. Contele, soţia lui şi mama lui Daisy urcară într-un Rolls-Royce Phantom III, negru cu crem. Boy şi grupul său se

îngrămădiră în cealaltă mașină, o limuzină Daimler E20 bleumarin, mașina preferată a familiei regale. Erau șapte tineri, incluzându-l și pe Lloyd. Eva părea să fie cu soldatul, care se prezentă drept locotenentul Jimmy Murray. Cea de-a treia fată era sora lui, May, iar celălalt băiat – o variantă mai zveltă și mai tăcută a lui Boy – se dovedi a fi Andy Fitzherbert.

Lloyd îi dădu șoferului indicații pentru a ajunge la Gaiety.

Observă că Jimmy Murray își strecurase brațul discret în jurul taliei Evei. Ea reacționă dându-se mai aproape de el: era evident că se curtau. Lloyd se bucura pentru ea. Nu era tocmai frumoasă, dar era inteligentă și fermecătoare. Îi plăcea de ea și se bucura că își găsise un soldat înalt. Se întreba totuși cum ar fi reacționat cei din clasa de sus dacă Jimmy anunța că ar vrea să se însoare cu o germană pe jumătate evreică.

Realiză că celelalte persoane formau alte două cupluri: Andy și May și – ceea ce era supărător – Boy și Daisy. Lloyd era singurul fără pereche. Nedorind să se holbeze la ei, începu să studieze cu atenție mahonul lustruit de la geamuri.

Mașina urcă pe Ludgate Hill până la Catedrala Sf. Paul.

– Luați-o pe Cheapside, i se adresă Lloyd șoferului.

Boy trase o dușcă dintr-o butelcă argintie. Ștergându-se la gură, rosti:

– Văd că știi bine zona, Williams.

– Aici locuiesc, replică Lloyd. M-am născut în East End.

– Ce minunat! zise Boy – iar Lloyd nu reuși să-și dea seama dacă era extrem de politicos sau neplăcut de sarcastic.

Toate locurile erau ocupate la Gaiety, dar se putea sta în picioare, iar spectatorii se foiau de colo până colo, salutându-și prietenii și ducându-se la bar. Erau dichisiți cu toții – femeile în rochii în culori deschise, iar bărbații în cele mai bune costume ale lor. Aerul era cald și plin de fum și se simțea plutind un miros puternic de bere vărsată. Lloyd găsi un loc mai în spate pentru grupul său. Hainele lor arătau că vin din West End, dar nu erau singurii: teatrele de estradă aveau ca mușterii oameni din toate clasele sociale.

Pe scenă, o interpretă de vârstă mijlocie (într-o rochie roșie și cu o perucă blondă) ținea un sketch cu dublu înțeles.

– I-am zis: „Nu te las în pasajul meu", zise ea, iar publicul hohoti de râs. El mi-a răspuns: „Dar îl pot vedea de aici, scumpo". Eu i-am spus: „Nu-ți băga nasul". Simulând indignarea, el insistă: „Mie mi se pare că i-ar prinde bine o curățenie generală". Și-atunci, vă întreb: vi se pare normal?

Lloyd văzu că Daisy râdea în gura mare. Se aplecă spre ea și-i șopti la ureche:

– Ți-ai dat seama că-i un bărbat, nu?

– Nu! exclamă ea uimită.

– Uită-te la mâini!

– O, Doamne! făcu ea. Este bărbat, într-adevăr!

Vărul lui Lloyd, David, trecu pe lângă ei, îl zări pe Lloyd şi se întoarse spre el.

– De ce te-ai dichisit aşa? îl întrebă el cu un accent de East End.

El purta o eşarfă înnodată şi o şapcă.

– Salut, Dave. Ce mai faci?

– O să plec în Spania cu tine şi cu Lenny Griffiths, rosti Dave.

– În niciun caz, i-o reteză Lloyd. Ai 15 ani!

– Băieţii de vârsta mea au luptat şi în Marele Război.

– Da, dar fără folos – poţi să-l întrebi pe taică-tău. Şi, oricum, cine-a zis că eu plec?

– Sora ta, Millie, spuse Dave, trecând mai departe.

Boy zise:

– Ce bea lumea pe-aici de obicei, Williams?

Lloyd considera că Boy băuse deja destul, dar răspunse:

– Bărbaţii beau bere la halbă, iar femeile coniac cu lămâie.

– Coniac cu lămâie?

– Coniac diluat cu limonadă.

– Îh, ce dezgustător! se schimonosi Boy, făcându-se apoi nevăzut.

Comediantul ajunse la punctul culminant al scenetei.

– I-am zis: „Neghiobule, ăla-i pasajul greşit!"

Apoi ea – sau el – coborî de pe scenă într-un ropot de aplauze.

Millie apăru brusc în faţa lui Lloyd.

– Bună, spuse ea. Se uită la Daisy şi adăugă: Cine-i prietena ta?

Lloyd se bucură că Millie arăta atât de bine, în rochia ei neagră şi sofisticată, cu un şirag de perle false şi cu un machiaj discret. Zise:

– Domnişoară Peshkov, îngăduiţi-mi să v-o prezint pe sora mea, domnişoara Leckwith. Millie, dumneaei este Daisy.

Fetele îşi strânseră mâna. Daisy spuse:

– Mă bucur mult să o cunosc pe sora lui Lloyd.

– Soră vitregă, mai exact, zise Millie.

Lloyd explică:

– Tatăl meu şi-a pierdut viaţa în Marele Război. Nu am apucat să-l cunosc. Mama s-a recăsătorit când eu eram încă bebeluş.

– Distracţie plăcută, rosti Millie, răsucindu-se; apoi, la plecare, îi murmură lui Lloyd: Acum pricep de ce n-are nicio şansă Ruby Carter.

Lloyd oftă exasperat în sinea lui. Era limpede că mama sa le spusese tuturor că el îi făcea ochi dulci lui Ruby.

– Cine-i Ruby Carter? îl întrebă Daisy.

– Este menajeră la Chimbleigh. Fata căreia i-ai dat bani de dentist.

– Ah, îmi amintesc. Deci numele ei este legat de al tău din punct de vedere romantic...

– Da, în mintea mamei mele.

Daisy râse de stânjeneala lui.

– Deci nu ai de gând să te însori cu o menajeră.

– Nu am de gând să mă însor cu Ruby.

– S-ar putea să ţi se potrivească foarte bine.

Lloyd o privi drept în ochi.

– Poate, dar nu ne îndrăgostim întotdeauna de cei care ni se potrivesc cel mai bine, nu?

Ea îşi întoarse privirea spre scenă. Spectacolul se apropia de sfârşit şi toţi interpreţii începură să cânte o melodie cunoscută. Publicul li se alătură, cântând cu ei. Spectatorii care stăteau în picioare în spatele sălii îşi înlănţuiră braţele şi începură să se legene în ritmul piesei, iar cei din grupul lui Boy se prinseră şi ei în acest joc.

Când se lăsă cortina, Boy încă nu revenise.

– Mă duc să îl caut, spuse Lloyd. Cred că ştiu unde ar putea să fie.

Localul Gaiety avea o toaletă de dame, însă bărbaţii se uşurau într-o curte din spate, unde erau un closet săpat în pământ şi câteva butoaie tăiate pe jumătate. Lloyd îl găsi pe Boy vomitând într-unul dintre butoaie.

Îi dădu o batistă ca să se şteargă la gură, apoi îl luă de braţ şi îl scoase din teatrul care se golea, ducându-l la limuzina Daimler de afară. Acolo îi aşteptau ceilalţi. Urcară cu toţii în maşină, iar Boy adormi de îndată.

Când ajunseră înapoi în West End, Andy Fitzherbert îi zise şoferului să oprească mai întâi acasă la familia Murray, aflată pe o străduţă modestă de lângă Trafalgar Square. Coborând din maşină împreună cu May, el spuse:

– Puteţi pleca mai departe. Eu o voi conduce pe May până la uşă şi apoi voi veni acasă pe jos.

Lloyd intui că Andy plănuia un rămas-bun romantic în pragul uşii lui May.

Porniră mai departe, spre Mayfair. Când maşina se apropie de Grosvenor Square, unde locuiau Daisy şi Eva, Jimmy i se adresă şoferului:

– Opriţi la colţ, vă rog. Apoi îi şopti lui Lloyd: Auzi, Williams, poţi să o conduci tu pe domnişoara Peshkov până la uşă? Voi veni şi eu în câteva secunde cu Fräulein Rothmann!

– Sigur.

Evident, Jimmy voia să o sărute pe Eva de noapte bună în maşină. Oricum Boy nu ar fi ştiut nimic despre asta: deja sforăia. Şoferul avea să se prefacă, în schimbul unui bacşiş, că nu a văzut nimic.

Lloyd coborî din maşină şi o ajută şi pe Daisy să iasă. Când ea îl apucă de mână, el simţi un fior ca un mic şoc electric. O luă de braţ şi porniră agale pe

trotuar. Când ajunseră la jumătatea distanței dintre două felinare, unde era mai degrabă penumbră, Daisy se opri.

– Hai să le lăsăm câteva minute, rosti ea.

Lloyd zise:

– Mă bucur foarte mult că Eva are un iubit.

– Și eu.

El trase aer în piept, apoi adăugă:

– N-aș putea spune același lucru despre tine și Boy Fitzherbert.

– Dar m-a prezentat la curte! exclamă Daisy. Am dansat cu regele într-un club de noapte – s-a scris și în presa americană despre asta.

– Ăsta-i motivul pentru care te vezi cu el? rosti Lloyd, nevenindu-i să creadă.

– Nu-i singurul motiv. Ne plac aceleași lucruri – petrecerile, cursele de cai și hainele frumoase. Este foarte amuzant! Ba chiar are un avion personal.

– Toate astea nu înseamnă nimic, replică Lloyd. Renunță la el. Fii iubita mea!

Ea păru mulțumită, dar pufni în râs.

– Ești nebun, zise ea. Dar te plac!

– Nu glumesc, spuse el disperat. Nu-mi pot lua gândul de la tine, chiar dacă ești ultima persoană de pe lume cu care ar trebui să mă însor.

Ea râse din nou.

– Zici cele mai nepoliticoase lucruri! Nici nu știu de ce mai vorbesc cu tine. Dar bănuiesc că fac asta fiindcă, dincolo de manierele tale stângace, cred că ești un tip cumsecade.

– Nu sunt stângaci, de obicei – mi se întâmplă doar cu tine.

– Te cred. Însă nu am de gând să mă mărit cu un socialist lefter.

Lloyd își pusese sufletul pe tavă numai pentru a fi respins, iar acum se simțea copleșit de nefericire. Aruncă o privire către Daimler.

– Mă întreb cât mai durează, rosti el debusolat.

Apoi, Daisy zise:

– Aș putea totuși să sărut un socialist, măcar pentru a vedea cum este.

El rămase fără reacție preț de o clipă. Crezu că ea vorbea doar ipotetic. Însă nicio fată nu ar fi spus una ca asta doar la modul ipotetic. Era o invitație – și fusese cât pe ce să rateze ocazia.

Se apropie de ea, cuprinzându-i cu mâinile talia subțire. Ea își ridică fața spre el și frumusețea ei îi luă răsuflarea. Se aplecă și o sărută delicat pe gură. Niciunul dintre ei nu își închise ochii. Se simțea incredibil de atașat, uitându-se în ochii ei albaștri în timp ce își apăsa buzele de ale ei. Ea își deschise ușor gura și el îi atinse buzele cu vârful limbii. Un moment mai târziu, simți și limba ei. Încă îl privea. El se simțea în al nouălea cer și ar fi vrut să

rămână pe veci încleştat în acea îmbrăţişare. Ea îşi apăsă trupul de trupul lui. El avea o erecţie şi era jenat la gândul că ea ar putea să o simtă, aşa că se trase uşor înapoi – însă ea se lipi din nou de el, iar el înţelese, când o privi în ochi, că ea voia să-i simtă penisul apăsat de trupul său moale. Această conştientizare îl excită la culme. Simţi că era pe punctul de a ejacula, apoi îi trecu prin minte că era posibil ca ea să-şi fi dorit tocmai acest lucru.

Apoi auzi portiera de la Daimler deschizându-se şi pe Jimmy Murray vorbind puţin mai tare decât era cazul, de parcă ar fi vrut să-i avertizeze. Lloyd se desprinse din îmbrăţişarea lui Daisy.

– Măi să fie, murmură ea pe un ton surprins. A fost neaşteptat de plăcut!

Lloyd rosti cu glas răguşit:

– Mai mult decât plăcut...

Apoi Jimmy şi Eva ajunseră lângă ei şi porniră cu toţii către uşa casei doamnei Peshkov. Era o clădire impunătoare, cu trepte ce duceau spre o verandă acoperită. Lloyd se întrebă dacă veranda le-ar fi putut oferi prilejul unui nou sărut, dar când urcară treptele uşa se deschise şi în prag apăru un bărbat în ţinută de seară, probabil majordomul cu care vorbise Lloyd mai devreme. Cât se bucura că dăduse acel telefon...!

Cele două fete îşi luară rămas-bun cu sfială, fără să dea deloc de bănuit că în urmă cu câteva secunde erau încă prinse în îmbrăţişări pasionale; apoi uşa se închise şi ele se făcură nevăzute.

Lloyd şi Jimmy coborâră împreună scările.

– Eu mă duc pe jos acasă, rosti Jimmy. Vrei să-i spun şoferului să te ducă înapoi în East End? Cred că eşti la cinci-şase kilometri de casă. Oricum lui Boy n-o să-i pese – o să doarmă dus până la micul dejun, cu siguranţă.

– Este foarte drăguţ din partea ta, Murray, şi apreciez gestul; dar şi eu simt nevoia să merg pe jos. Am multe lucruri la care să mă gândesc.

– Cum doreşti. Noapte bună, în cazul ăsta.

– Noapte bună, zise Lloyd; apoi, cu gândurile învălmăşite şi cu erecţia micşorându-se treptat, se întoarse spre răsărit şi porni către casă.

(iv)

Sezonul social londonez se încheia la jumătatea lunii august şi totuşi Boy Fitzherbert încă nu o ceruse în căsătorie pe Daisy Peshkov.

Daisy era rănită şi nedumerită. Toată lumea ştia că ieşeau împreună. Se vedeau aproape zilnic. Contele Fitzherbert vorbea cu Daisy ca şi cum ar fi fost fiica lui şi chiar şi suspicioasa prinţesă Bea ajunsese la sentimente mai bune faţă de ea. Boy o săruta ori de câte ori se ivea ocazia, dar nu pomenea nimic despre viitor.

Lunga serie de prânzuri şi cine îmbelşugate, petreceri şi baluri strălucitoare, evenimente sportive tradiţionale şi picnicuri cu şampanie care constituiau sezonul londonez se sfârşi brusc. Mulţi dintre prietenii noi pe care şi-i făcuse Daisy plecaseră deodată din oraş. Majoritatea se retrăseseră la conacele lor de la ţară, unde, din câte îşi putea da ea seama, urmau să îşi petreacă timpul la vânătoare de vulpi, căprioare şi păsări sălbatice.

Daisy şi Olga rămaseră în oraş pentru nunta Evei Rothmann. Spre deosebire de Boy, Jimmy Murray se grăbea să se însoare cu femeia pe care o iubea. Ceremonia se desfăşură la biserica din parohia părinţilor săi, în Chelsea.

Daisy considera că făcuse o treabă minunată cu Eva. O învăţase să îşi aleagă hainele care i se potriveau cel mai bine, într-un stil elegant, fără volănaşe, în culori simple şi puternice care îi scoteau în evidenţă părul negru şi ochii căprui. Căpătând încredere în sine, Eva învăţase să-şi folosească inteligenţa şi căldura naturală pentru a fermeca atât bărbaţii, cât şi femeile. Iar Jimmy se îndrăgostise de ea. Nu era el vreo vedetă de cinema, dar era înalt şi atrăgător în felul lui. Provenea dintr-o familie militară cu o avere modestă, ceea ce însemna că Eva avea să ducă un trai confortabil, fără să fie neapărat bogată.

Britanicii aveau şi ei prejudecăţile lor, aşa că la început generalul Murray şi doamna Murray nu priviseră cu ochi buni posibila căsătorie a fiului lor cu o refugiată din Germania pe jumătate evreică. Eva îi cucerise rapid, însă mulţi dintre prietenii lor aveau încă îndoieli în privinţa proaspătului cuplu. La cununie, lui Daisy i se spuse că Eva era „exotică", Jimmy „curajos", iar soţii Murray „excepţional de deschişi la minte", toate acestea fiind modalităţi de a atrage atenţia asupra unei legături nepotrivite.

Jimmy îi scrisese în mod oficial doctorului Rothmann din Berlin, primind încuviinţarea acestuia de a-i cere Evei mâna; însă autorităţile germane refuzaseră să îi permită familiei Rothmann să vină la nuntă. Eva rostise, înlăcrimată:

– Îi urăsc atât de mult pe evrei, încât ai zice că s-ar bucura să-i vadă plecaţi din ţară, dar nu!

Tatăl lui Boy, Fitz, auzise această remarcă şi vorbise mai târziu cu Daisy despre asta.

– Spune-i prietenei tale Eva să nu vorbească prea mult despre evrei, dacă se poate, zisese el pe tonul cuiva care oferă un avertisment prietenesc. Faptul că va avea o soţie pe jumătate evreică nu îl va ajuta prea mult pe Jimmy în cariera militară.

Daisy nu transmisese mai departe acest sfat neplăcut.

Tinerii însuraţei plecară la Nisa pentru luna de miere. Daisy realiză cu vinovăţie că se bucura să scape de grija Evei. Boy şi amicii săi politici îi antipatizau pe evrei atât de mult, încât Eva devenea o problemă spinoasă. Deja

prietenia dintre Boy și Jimmy se rupsese – Boy refuzase să fie cavaler de onoare la nunta lui Jimmy.

După nuntă, Daisy și Olga fură invitate de soții Fitzherbert la o petrecere de vânătoare, la conacul lor din Țara Galilor. Speranțele lui Daisy crescură din nou. Acum, că Eva dispăruse din peisaj, nu mai era nimic care să-l împiedice pe Boy să o ceară de soție. Contele și prințesa presupuneau probabil că el era pe punctul de a face asta. Poate că planificaseră petrecerea din weekend tocmai din acest motiv.

Daisy și Olga se duseră la gara Paddington într-o vineri dimineață, luând un tren spre vest. Străbătură inima Angliei, formată din câmpuri mănoase presărate cu cătune din mijlocul cărora se înălțau turlele bisericilor, ascunse în crânguri de copaci străvechi. Cum aveau un vagon de clasa I numai pentru ele, Olga o întrebă pe Daisy ce credea că avea să facă Boy.

– Sigur știe că îl plac, rosti Daisy. L-am lăsat să mă sărute de destule ori.

– Ai manifestat vreun interes și față de un alt băiat? o întrebă mama ei cu agerime.

Daisy își înăbuși amintirea vinovată a acelui scurt moment de nesăbuință cu Lloyd Williams. Boy nu trebuia să afle niciodată de asta și, oricum, nu îl mai văzuse pe Lloyd de atunci; nici nu îi răspunsese la cele trei scrisori pe care i le trimisese el.

– Nu, zise ea.

– Atunci, e din cauza Evei, zise Olga. Iar ea a plecat acum.

Trenul intră într-un tunel lung pe sub estuarul fluviului Severn și, când ieși din nou la lumină, se aflau deja în Țara Galilor. Oi costelive pășteau pe dealuri și în fiecare vale se afla câte un orășel minier, cu troliul de la gura de puț înălțându-se dintre clădirile industriale hidoase.

Rolls-Royce-ul negru cu crem al contelui Fitzherbert le aștepta la gara din Aberowen. Orașul arăta jalnic, se gândi Daisy, cu căsuțele sale din piatră cenușie înșirate pe pantele abrupte ale dealurilor. Străbătură apoi circa doi kilometri până la conacul Tŷ Gwyn.

Daisy scăpă o exclamație de plăcere când intrară pe poartă. Tŷ Gwyn era un conac uriaș și foarte elegant, cu șiruri lungi de ferestre înalte pe o fațadă perfect clasică. Se înălța în mijlocul unor grădini migălos îngrijite, pline de flori, arbuști și copaci rari, cu care contele se mândrea în mod evident. Ce minunat ar fi fost să fie stăpâna acelei case, se gândi ea. Chiar dacă aristocrația britanică nu mai domina lumea, izbutise totuși să ducă pe cele mai înalte culmi arta de a trăi, iar Daisy tânjea cu disperare să intre în rândul ei.

Deși Tŷ Gwyn însemna Casa Albă, locul era de fapt cenușiu, și Daisy descoperi repede motivul atunci când atinse un perete cu mâna și rămase cu praf de cărbune pe degete.

Primi o cameră numită Apartamentul cu Gardenii.

În seara aceea, ea și Boy ieșiră pe terasă înainte de cină, ca să admire apusul soarelui dincolo de piscul împurpurat al muntelui; Boy fuma un trabuc, iar Daisy sorbea dintr-un pahar cu șampanie. Rămaseră singuri o vreme, dar Boy nu pomeni nimic despre căsătorie.

Pe măsură ce weekendul trecea, neliniștea ei sporea tot mai tare. Boy avusese multe alte ocazii de a vorbi cu ea între patru ochi – se îngrijise ea de asta. Sâmbătă, bărbații plecaseră la vânătoare, dar Daisy le ieșise în întâmpinare spre sfârșitul după-amiezii, iar ea și Boy se întorseseră prin pădure împreună. Duminică dimineață, familia Fitzherbert și majoritatea oaspeților merseseră la biserica anglicană din oraș. După slujbă, Boy o dusese pe Daisy la un pub numit *Cele Două Coroane,* unde mineri îndesați și lați în umeri, cu băști pe cap, se holbaseră la ea și la haina ei violacee din cașmir, de parcă Boy ar fi adus cu el un leopard în lesă.

Ea îi spuse că în curând avea să se întoarcă în Buffalo împreună cu mama ei, însă el nu prinse aluzia.

Oare era posibil ca lui să-i placă de ea, însă nu suficient cât să o vrea de soție?

Duminică la amiază era deja disperată. A doua zi avea să se întoarcă la Londra, alături de mama sa. Dacă Boy nu îi cerea mâna până atunci, părinții lui aveau să creadă că el nu avea intenții serioase în privința ei și nu ar mai fi invitat-o la Tŷ Gwyn.

Această perspectivă o înspăimânta pe Daisy. Ea hotărâse deja că avea să se mărite cu Boy. Voia să fie vicontesă de Aberowen și apoi, într-o bună zi, contesă Fitzherbert. Fusese mereu bogată, dar tânjea după respectul și deferența care veneau odată cu statutul social. Tânjea să i se spună „Domnia Voastră". Tânjea după tiara cu diamante a prințesei Bea. Voia ca membrii familiei regale să se numere printre prietenii săi. Știa că Boy o plăcea, iar pasiunea lui era evidentă din felul în care o săruta.

– Are nevoie de un mic imbold, îi șopti Olga lui Daisy în timp ce-și sorbeau cafeaua de după prânz în salonaș, alături de celelalte doamne.

– Dar ce anume?

– Există un lucru care nu dă greș niciodată când ai de-a face cu bărbații.

Daisy ridică din sprânceană.

– Sexul?

Ea și mama ei discutau despre aproape orice, dar în general evitau acest subiect.

– Dacă ai rămâne însărcinată, s-ar rezolva, recunoscu Olga. Însă asta se întâmplă de obicei când nu ți-o dorești.

– Atunci ce?

– Trebuie să-i oferi un crâmpei din Tărâmul Făgăduinței, fără să-l lași înăuntru.

Daisy clătină din cap.

– Nu pot băga mâna în foc, dar am impresia că a fost deja în Tărâmul Făgăduinţei cu altcineva.

– Cu cine?

– Nu ştiu – cu vreo cameristă, actriţă sau văduvă... Este doar o supoziţie, dar nu mi se pare că ar avea un aer virginal.

– Ai dreptate. Asta înseamnă că trebuie să-i oferi ceva ce nu poate primi de la altcineva. Ceva pentru care ar face orice.

Daisy se întrebă în gând de unde dobândise mama ei o asemenea înţelepciune, având în vedere că îşi petrecuse întreaga viaţă într-o căsnicie lipsită de pasiune. Poate că avusese mult timp în care să se gândească la felul în care Marga îi furase soţul. În orice caz, ce putea Daisy să-i ofere lui Boy şi altă fată nu putea?

Femeile îşi terminară cafeaua şi se retraseră în dormitoare pentru somnul de după-amiază. Bărbaţii rămaseră în sala de mese fumându-şi trabucurile, urmând să urce şi ei în camerele lor după un sfert de oră.

Daisy se ridică.

– Ce ai de gând să faci? o întrebă Olga.

– Nu sunt sigură, rosti ea. Mă gândesc eu la ceva.

Ieşi din încăpere. Se hotărâse să se ducă în camera lui Boy, dar nu voia să-i spună mamei sale, pentru ca nu cumva aceasta să obiecteze. Avea să îl aştepte când el va urca pentru somnul de după-amiază. Servitorii aveau şi ei pauză în acel moment al zilei, aşa că era puţin probabil să intre cineva peste ei. Asta însemna că avea să rămână singură cu Boy. Dar ce putea să zică sau să facă? Nu ştia. Trebuia să improvizeze.

Urcă în Apartamentul cu Gardenii, se spălă pe dinţi, se dădu cu ceva parfum Jean Naté pe gât şi se furişă apoi pe hol, până în camera lui Boy. Nu o văzu nimeni intrând.

Dormitorul lui era spaţios, cu vedere spre piscurile ceţoase ale munţilor. Părea să-l fi avut de foarte mulţi ani. În odaie se aflau scaune de piele, fotografii ce înfăţişau avioane şi curse de cai pe pereţi, o cutie din lemn de cedru plină cu trabucuri proaspete, precum şi o măsuţă cu clondire de whisky şi coniac şi o tavă de pahare de cristal.

Deschise un sertar şi găsi hârtie de scris cu antetul de la Tŷ Gwyn, o călimară, stilouri şi creioane. Hârtia era albastră, cu blazonul familiei Fitzherbert. Oare acela avea să fie şi blazonul ei într-o bună zi?

Se întrebă ce avea să spună Boy când urma să o găsească acolo. Oare avea să fie mulţumit, să o ia în braţe şi să o sărute? Sau avea să se supere că îi invadase intimitatea, acuzând-o că îşi bagă nasul peste tot? Trebuia să-şi asume totuşi acest risc.

Intră în garderoba de alături. Acolo se afla o mică chiuvetă cu o oglindă deasupra. Pe marginea de marmură a chiuvetei era briciul lui. Daisy se gândi că i-ar fi plăcut să înveţe să-şi bărbierească soţul. Ce gest intim ar fi fost!

Deschise uşile garderobei şi se uită la hainele lui: ţinute formale de dimineaţă, costume de tweed, costume de călărie, o jachetă de pilot, din piele şi cu blană la guler, şi două costume de seară.

Apoi, îi veni o idee.

Îşi aminti cât de aţâţat fusese Boy acasă la Bing Westhampton, în iunie, când le văzuse îmbrăcate în haine bărbăteşti. Aceea fusese seara în care o sărutase pentru prima oară. Nu ştia sigur de ce se excitase atât de mult – lucrurile de genul ăsta erau de obicei inexplicabile. Lizzie Westhampton zicea că unor bărbaţi le place ca femeile să îi plesnească la fund: asta cum s-ar fi putut explica?

Poate că trebuia să se îmbrace acum cu hainele lui.

Ceva pentru care ar face orice, spusese mama ei. Oare asta să fi fost?

Se holbă la şirul de haine aşezate pe umeraşe, la vraful de cămăşi albe, împăturite, şi la pantofii de piele, lustruiţi. Oare avea să meargă? Avea destul timp la dispoziţie? Mai avea ceva de pierdut?

Ar fi putut să ia hainele de care avea nevoie, să se întoarcă în Apartamentul cu Gardenii, să se schimbe acolo şi apoi să se întoarcă repede aici, sperând să nu fie zărită pe hol...

Nu. Nu avea timp de aşa ceva. Trabucul lui nu era atât de lung. Fie se schimba aici, cât mai repede, fie nu se mai schimba deloc.

Se hotărî şi îşi dădu jos rochia.

Era în pericol acum. Până în acel moment, ar fi putut să vină cu o explicaţie cât de cât plauzibilă pentru prezenţa ei în camera lui, pretinzând că se rătăcise pe coridoarele lungi de la Tŷ Gwyn şi că intrase în odaia aceea din greşeală. Însă nicio fată nu ar fi scăpat cu reputaţia intactă dacă ar fi fost găsită în odaia unui bărbat în lenjeria intimă.

Luă cămaşa din vârful teancului. Gulerul trebuia prins cu un buton, observă ea cu nemulţumire. Găsi o duzină de gulere apretate într-un sertar, alături de o cutie cu butoni, şi prinse unul de cămaşă, apoi şi-o trase peste cap.

Auzi paşi grei, de bărbat, pe hol, şi înlemni, cu inima bubuindu-i în piept; însă paşii se pierdură în depărtare.

Hotărî să poarte o ţinută formală de dimineaţă. Pantalonii cu dungi nu aveau bretele, dar găsi o pereche într-un alt sertar. Descoperi cum se prindeau bretelele de pantaloni, apoi şi-i trase pe ea. Erau atât de largi, încât ar fi încăput în ei două persoane ca ea.

Încălţă nişte pantofi negri şi lucioşi, legându-se apoi la şireturi.

Încheie nasturii cămăşii şi îşi puse o cravată argintie. Nu făcu nodul bine, dar oricum nu conta şi nici nu ştia cum trebuia legat, deci îl lăsă aşa. Îşi puse o vestă cafenie şi un frac negru, apoi se privi în oglinda înaltă de pe interiorul uşii garderobei. Hainele erau cam largi, dar arăta drăguţ chiar şi-aşa.

Cum mai avea un pic de timp la dispoziție, își prinse butoni de aur la manșetele cămășii și o batistă albă în buzunarul de la piept al hainei.

Tot mai lipsea ceva. Se privi atent în oglindă până când își dădu seama ce mai trebuia să adauge.

O pălărie.

Deschise un alt șifonier și găsi un rând de cutii cu pălării pe un raft de sus. Alese un joben cenușiu și și-l puse pe cap.

Apoi își aminti de mustață.

Nu avea creionul chimic la ea. Se întoarse în dormitorul lui Boy și se aplecă deasupra șemineului. Era încă vară, așa că focul nu era aprins. Luă niște funingine pe degete, se duse în fața oglinzii și își desenă o mustață deasupra buzei de sus.

Acum era gata.

Se așeză într-un fotoliu de piele în așteptarea lui.

Instinctul îi spunea că făcea ce trebuie, chiar dacă rațiunea găsea asta bizar. Totuși, atâtarea sexuală nu putea fi explicată rațional. Și ea se excitase când o luase cu el în avion. Le fusese imposibil să se giugiulească acolo, căci el se concentrase asupra pilotării micuțului aparat – și era mai bine că se întâmplase astfel, căci plutirea prin înaltul văzduhului fusese atât de palpitantă, încât probabil că l-ar fi lăsat să facă orice-ar fi poftit cu ea.

Însă băieții puteau fi imprevizibili și ea se temea să nu îl supere. Când se supăra, chipul său frumos se schimonosea într-o grimasă dezagreabilă, bătea din picior și putea să fie foarte crud. Odată, când un ospătar șchiop îi adusese o altă băutură decât cea pe care o comandase, el îi zisese: „Țopăie înapoi până la bar și adu-mi scotch-ul pe care l-am comandat – sau mai ești și surd, pe lângă faptul că ești schilod?“ Sărmanul om se înroșise de rușine.

Se întreba ce i-ar fi spus Boy dacă prezența ei în camera lui l-ar fi mâniat.

El sosi după cinci minute.

Îi auzi pașii pe hol și realiză că îl cunoștea suficient de bine încât să-i recunoască mersul.

Ușa se deschise și el intră, fără să o observe.

Ea își îngroșă vocea și zise:

– Salutare, bătrâne! Ce mai faci?

El tresări și exclamă:

– O, Doamne! Apoi o privi mai atent și zise: Daisy?

Ea se ridică în picioare.

– În carne și oase, rosti ea cu glasul ei normal.

El încă se holba la ea, surprins. Ea își scoase jobenul, făcu o scurtă plecăciune și spuse:

– La ordinele dumneavoastră!

Apoi își puse pălăria pe cap într-o parte.

După un moment îndelung, el își reveni din șoc și râse.

„Slavă Domnului", se gândi ea.

El spuse:

– Măi să fie! Îți stă bine cu joben.

Ea se apropie de el.

– L-am pus ca să-ți fac pe plac.

– Ce drăguț din partea ta!

Ea își ridică fața spre el, îmbietor. Îi plăcea să-l sărute. Adevărul era că-i plăcea să sărute cam orice bărbat. În sinea ei, se simțea chiar stânjenită de cât de mult savura aceste clipe. Îi plăcuse să sărute și fete – și o făcuse la internat, după săptămâni întregi în care nu văzuseră niciun băiat.

El se aplecă și își lipi buzele de ale ei. Pălăria îi căzu de pe cap și chicotiră amândoi. El își strecură imediat limba în gura ei. Ea se relaxă, savurând momentul. El era entuziasmat de orice plăceri senzuale, ceea ce o excita la culme.

Daisy își reaminti că venise acolo cu un scop precis. Lucrurile mergeau bine, dar ea voia ca el s-o ceară de soție. Oare avea să se mulțumească doar cu un sărut? Trebuia să-l facă să-și dorească mai mult. Adeseori, când aveau la dispoziție mai mult de câteva clipe pe fugă, el obișnuia să îi mângâie sânii.

Planul ei depindea în mare măsură și de cantitatea de vin pe care el o băuse la prânz. De obicei ținea la băutură, dar dacă depășea un anumit prag, își pierdea apetitul sexual.

Își lipi trupul de al lui. El îi puse mâna pe piept, dar ea purta o vestă largă de lână, așa că el nu reuși să-i găsească sânii micuți. Gemu frustrat.

Apoi mâna lui alunecă de-a lungul pântecului ei, furișându-se pe sub cingătoarea pantalonilor ei largi. Ea nu îl mai lăsase să o atingă acolo. Încă mai avea pe ea juponul de mătase și chiloții de bumbac, așa că el nu putea simți prea multe, dar mâna lui ajunse între coapsele ei și o apăsă cu fermitate. Ea simți un fior de plăcere.

Se trase de lângă el, iar el o întrebă, gâfâind:

– Am mers prea departe?

– Încuie ușa, îi zise ea.

– O, Dumnezeule!

Se duse la ușă, răsuci cheia și se întoarse la ea. Se îmbrățișară din nou, iar el continuă de unde se oprise. Ea îi atinse partea din față a pantalonilor, îi găsi penisul erect prin stofă și strânse cu putere. El gemu de plăcere.

Apoi se trase din nou de lângă el.

Pe chipul lui trecu un nor de mânie. O amintire neplăcută îi reveni în minte lui Daisy. Odată, când îl făcuse pe Theo Coffman să-și ia mâna de pe sânii săi, acesta se enervase și spusese despre ea că îi plăcea să tachineze

bărbaţii. Nu îl mai văzuse niciodată pe băiatul acela, dar insulta îi provocase o ruşine iraţională. Acum se temea că Boy avea să o acuze de ceva asemănător.

Însă chipul lui se îmblânzi şi el spuse:

– Să ştii că sunt mort după tine.

Acesta era momentul propice. „Ce-o fi o fi", îşi zise ea.

– Nu ar trebui să facem asta, rosti ea cu un regret puţin exagerat.

– De ce nu?

– Nu suntem nici măcar logodiţi.

Cuvântul rămase suspendat un moment îndelungat. Venind din partea unei fete, acest lucru era echivalent cu o cerere în căsătorie. Ea îi urmări expresia întipărită pe faţă, înspăimântată că el se va speria, va bălmăji o scuză şi îi va cere să plece.

Însă el nu scoase nicio vorbă.

– Vreau să te fac fericit, continuă ea. Dar...

– Chiar te iubesc, Daisy, zise el.

Nu era de ajuns. Ea îi zâmbi şi spuse:

– Oare?

– Nespus de mult.

Ea nu mai zise nimic, privindu-l întrebător.

Într-un final, el spuse:

– Vrei să te căsătoreşti cu mine?

– O, da! zise ea, sărutându-l din nou.

Cu gura lipită de a lui, îi descheie apoi prohabul, îşi strecură mâna în lenjeria lui, îi găsi penisul şi îl scoase afară. Pielea sa era mătăsoasă şi fierbinte. Îl masă, amintindu-şi o conversaţie cu gemenele Westhampton. „Poţi să-i freci mădularul", zisese Lindy, iar Lizzie adăugase: „Până ejaculează". Daisy era intrigată şi excitată de gândul că i-ar putea provoca unui bărbat o asemenea reacţie. Îl strânse ceva mai tare.

Apoi, îşi aminti următoarea remarcă a lui Lindy: „Sau poţi să i-o sugi. Asta le place cel mai mult". Îşi dezlipi buzele de gura lui Boy şi-i susură la ureche:

– Fac orice pentru soţul meu.

Apoi îngenunche.

(v)

Nunta lui Daisy cu Boy fu nunta anului. Se căsătoriră la St. Margaret Church, în Westminster, în ziua de sâmbătă, 3 octombrie 1936. Daisy fusese dezamăgită că nu se puteau cununa în Westminster Abbey, dar i se explicase că locul acela era folosit numai şi numai de către familia regală.

Coco Chanel îi făcuse rochia de nuntă. Moda de criză punea accent pe liniile simple şi pe cât mai puţină extravaganţă. Rochia de satin a lui Daisy, lungă până la pământ, avea mâneci largi şi o trenă scurtă, ce putea fi dusă de un singur paj.

Tatăl ei, Lev Peshkov, traversase Atlanticul pentru a fi prezent la ceremonie. De dragul aparenţelor, mama ei, Olga, acceptase să stea alături de el la biserică şi să pretindă că formau un cuplu oarecum fericit. Coşmarul lui Daisy era ca nu cumva, la un moment dat, să apară şi Marga, la braţ cu Greg, fiul nelegitim al lui Lev; însă nu se întâmplă aşa ceva.

Gemenele Westhampton şi May Murray erau domnişoare de onoare, iar Eva Murray era doamnă de onoare. Boy bodogănise din cauza faptului că Eva era pe jumătate evreică – dacă ar fi fost după el, nici măcar nu ar fi invitat-o la nuntă, însă Daisy insistase.

Stând în picioare în biserica străveche, conştientă că arăta splendid, i se oferi cu trup şi suflet lui Boy Fitzherbert.

Se semnă în catastif „Daisy Fitzherbert, vicontesă de Aberowen". Îşi exersase semnătura timp de săptămâni întregi, având grijă să facă hârtiile bucăţi după aceea. Acum avea tot dreptul să o facă. Era numele ei.

La ieşirea din biserică, Fitz o luă de braţ pe Olga, însă prinţesa Bea se ţinu la distanţă de Lev.

Prinţesa nu era o persoană prea cumsecade. Dar era suficient de amabilă cu mama lui Daisy şi, chiar dacă în ton i se simţea condescendenţa, Olga nu remarcă nimic jignitor, aşa că totul era în regulă. Însă era evident că Bea nu îl plăcea pe Lev.

Daisy realiza acum că lui Lev îi lipsea respectabilitatea socială. Mergea, vorbea, mânca, bea, fuma, râdea şi se scărpina ca un gangster, fără să-i pese ce credea lumea despre el. Făcea orice poftea fiindcă era un milionar american, aşa cum Fitz făcea orice poftea fiindcă era un conte englez. Daisy ştiuse acest lucru dintotdeauna, dar acum o izbea de-a dreptul când îşi vedea tatăl alături de lumea bună a societăţii engleze, la ospăţul de nuntă din sala mare de bal a hotelului Dorchester.

Însă asta nu mai conta acum. Era Lady de Aberowen şi nimeni nu-i putea lua asta.

Cu toate acestea, ostilitatea constantă pe care Bea o manifesta faţă de Lev o irita, ca un miros uşor neplăcut sau ca un zumzet îndepărtat, împiedicând-o să savureze pe deplin clipa. Aşezată lângă Lev la masa mirilor, Bea se răsucea mereu într-o parte. Când el i se adresa, ea îi replica scurt, fără să îl privească. El nu părea să observe asta, zâmbind şi sorbind din şampanie, însă Daisy, care stătea de cealaltă parte a tatălui său, ştia că acesta citise corect semnele. Era el necizelat, dar nu era prost.

După toasturi, când bărbaţii începură să fumeze, Lev, care avea să achite nota de plată din postura sa de tată al miresei, se uită în cealaltă parte a mesei şi rosti:

– Ei bine, Fitz, sper că ţi-a plăcut masa. Vinurile s-au ridicat la înălţimea aşteptărilor?

– Da, au fost foarte bune, mulţumesc.

– Eu zic că au fost al naibii de bune!

Bea ţâţâi zgomotos. Bărbaţii nu trebuiau să rostească „naiba" în prezenţa ei.

Lev se întoarse spre ea. Deşi zâmbea, Daisy recunoscu expresia periculoasă din privirea lui.

– V-am ofensat, prinţesă?

Ea nu răspunse, dar el o privi întrebător, fără să-şi întoarcă ochii de la ea. Într-un final, ea zise:

– Aş prefera să nu aud un limbaj grosolan.

Lev scoase un trabuc din tabacheră. Nu îl aprinse imediat, ci îl adulmecă şi îl roti între degete.

– Daţi-mi voie să vă spun o poveste, rosti el apoi, uitându-se în jurul mesei ca să se asigure că toată lumea îl asculta: Fitz, Olga, Boy, Daisy şi Bea. Pe când eram mic, tatăl meu a fost acuzat că şi-a dus animalele la păscut pe proprietatea altcuiva. Nu pare mare lucru la prima vedere, chiar dacă ar fi fost vinovat. Însă a fost arestat, iar administratorul moşiei respective a ridicat un eşafod pe pajiştea din nord. Apoi au venit soldaţii, ne-au înşfăcat pe mine, pe mama şi pe fratele meu şi ne-au forţat să mergem acolo. Tatăl meu era pe eşafod, cu laţul în jurul gâtului. Şi atunci a sosit şi moşierul.

Daisy nu mai auzise niciodată această poveste. Se uită spre mama ei, dar şi Olga părea la fel de surprinsă. Lumea de la masă amuţise.

– Am fost siliţi să privim cum a fost spânzurat tatăl meu, rosti Lev. Se întoarse către Bea şi adăugă: Şi vreţi să ştiţi ceva straniu? Sora moşierului era şi ea acolo.

Îşi vârî trabucul în gură, umezindu-i capătul, apoi îl scoase din nou.

Daisy observă că Bea se albise la faţă. Oare despre ea era vorba?

– Această soră avea 19 ani şi era o prinţesă, continuă Lev, uitându-se la trabuc.

Daisy o auzi pe Bea scăpând un ţipăt înăbuşit şi îşi dădu seama că povestea era într-adevăr despre ea.

– A stat acolo, rece ca un sloi de gheaţă, urmărind execuţia. Apoi o privi drept în ochi pe Bea şi adăugă: Ei, ăsta da exemplu de grosolănie, încheie el.

Urmă un moment prelung de tăcere.
Lev își puse trabucul din nou în gură și întrebă:
– Are cineva un foc?

(vi)

Lloyd Williams stătea la masa din bucătărie, în casa din Aldgate a mamei sale, studiind înfrigurat o hartă. Era duminică, 4 octombrie 1936, și în ziua aceea urma să izbucnească o răzmeriță.

Vechiul castru roman din Londra, construit pe un deal de lângă Tamisa, era acum centrul financiar al metropolei, fiind numit *The City*. La vest de acest deal se aflau palatele bogătașilor, precum și teatrele, prăvăliile și catedralele care îi deserveau. Casa în care locuia Lloyd se afla la est de deal, în apropierea docurilor și a mahalalelor. Secole de-a rândul, aici debarcaseră valuri întregi de imigranți, hotărâți să trudească până la epuizare pentru ca nepoții lor să se poată muta într-o bună zi din East End în West End.

Harta la care Lloyd se uita cu atâta concentrare se găsea într-o ediție specială a celor de la *The Daily Worker*, ziarul Partidului Comunist, și înfățișa ruta marșului planificat de Uniunea Britanică a Fasciștilor pentru acea zi. Aceștia aveau de gând să se adune în fața Turnului Londrei, la hotarul dintre City și East End, apoi să pornească în marș către est. Direct în cartierul Stepney, unde majoritatea locuitorilor erau evrei.

Asta dacă Lloyd și oamenii care gândeau ca și el nu reușeau să îi oprească.

Conform ziarului, în Marea Britanie existau 330 000 de evrei, iar jumătate dintre ei locuiau în East End. Majoritatea erau refugiați din Rusia, Polonia și Germania, unde trăiseră cu teama că în orice zi, la orice oră, poliția, armata sau cazacii ar fi putut da năvală în oraș, bătând bătrânii și siluind tinerele, aliniindu-le tații și frații la perete pentru a-i împușca.

Aici, în mahalaua londoneză, acești evrei își găsiseră un loc în care aveau dreptul să locuiască la fel ca oricine altcineva. Cum s-ar fi simțit dacă ar fi văzut mărșăluind pe străzile lor o bandă de zurbagii în uniforme, gata să-i stârpească pe toți? Lloyd nu voia să se lase să se întâmple una ca asta.

The Worker arăta că erau doar două rute pe care participanții la marș le puteau urma de la Turn. Una trecea prin Gardiner's Corner, o intersecție de cinci drumuri cunoscută și sub numele de „Poarta spre East End"; cealaltă trecea pe Royal Mint Street și prin îngusta Cable Street. Existau încă vreo duzină de alte rute pentru un om care ar fi luat-o pe străduțele lăturalnice, dar nu pentru un marș. St. George Street ducea mai degrabă spre Wappingul catolicilor decât spre Stepney-ul evreilor, așa că nu le era de niciun folos fasciștilor.

The Worker îndemna oamenii să formeze un zid care să blocheze Gardiner's Corner şi Cable Street, oprind astfel marşul. Ziarul aducea în discuţie adeseori evenimente care în final nu aveau loc: greve, revoluţii sau – mai recent – o alianţă a tuturor partidelor de stânga pentru constituirea unui Front Popular. Zidul de oameni ar fi putut rămâne la rândul său doar o simplă năzuinţă. Era nevoie de câteva mii de oameni ca să se poată închide în mod eficient cartierul East End. Lloyd nu era sigur deloc că aveau să se strângă atâţia. Singurul lucru de care putea fi sigur era că urma să iasă scandal.

Lloyd stătea la masă cu părinţii lui, Bernie şi Ethel, cu sora lui, Millie, şi cu Lenny Griffiths din Aberowen, în costumul lui de duminică. Lenny făcea parte dintr-un mic contingent de mineri galezi care se deplasaseră la Londra pentru a se alătura contrademonstraţiei.

Bernie îşi ridică ochii din ziar şi i se adresă lui Lenny:

– Fasciştii declară că biletele galezilor veniţi la Londra au fost cumpărate de mai-marii evreilor.

Lenny înghiţi bucata de ou prăjit pe care o mesteca.

– Eu nu ştiu niciun mai-mare de-al evreilor, rosti el. Asta dacă nu o pun la socoteală pe doamna Levy Sweetshop, care e mai mare de felul ei. Oricum, eu am venit la Londra în spatele unui camion ce transporta şaizeci de miei pentru piaţa de carne din Smithfield.

Millie zise:

– Mda, aşa se explică mirosul...

Ethel se burzului:

– Millie! E foarte urât ce spui.

Lenny dormea cu Lloyd în cameră şi îi dezvăluise că după demonstraţie nu avea de gând să se întoarcă la Aberowen. El şi Dave Williams voiau să plece în Spania ca să se alăture brigăzilor internaţionale de luptă împotriva insurecţiei fasciste.

– Ai făcut rost de paşaport? îl întrebase Lloyd.

Obţinerea unui paşaport nu era foarte dificilă, dar solicitantul trebuia să prezinte o scrisoare de recomandare din partea unui cleric, a unui doctor, a unui avocat sau a unei alte persoane de vază, aşa încât unui tânăr îi venea foarte greu să păstreze secretul.

– Nu mai e cazul, zise Lenny. O să mergem la gara Victoria şi o să luăm bilete pentru Paris dus-întors, pentru weekend. Pentru asta n-ai nevoie de paşaport.

Lloyd auzise de asta. Era o portiţă lăsată pentru prospera clasă de mijloc. Acum profitau de ea şi antifasciştii.

– Cât costă biletul?

– Trei lire şi cincisprezece şilingi.

Lloyd ridică din sprâncene. Era o sumă cam mare pentru un miner aflat în şomaj. Dar Lenny adăugă:

– Însă Partidul Laburist Independent mi-a plătit biletul, iar Partidul Comunist îl achită pe cel al lui Dave.

Probabil că minţiseră în privinţa vârstei lor.

– Şi ce se va întâmpla când ajungeţi la Paris? întrebă Lloyd.

– Comuniştii francezi ne vor aştepta la Gare du Nord, zise el, pronunţând *gair dă nord*.

Nu vorbea o boabă de franceză.

– De acolo vom fi escortaţi până la graniţa cu Spania.

Lloyd îşi amânase plecarea. Le spusese celorlalţi că voia să le alunge părinţilor săi grijile, dar adevărul era că nu putea renunţa la Daisy. Încă mai visa că ea l-ar fi putut părăsi pe Boy. Era o iluzie deşartă – ea nici măcar nu-i răspundea la scrisori –, dar nu o putea da uitării.

Între timp, Marea Britanie, Franţa şi Statele Unite căzuseră de acord cu Germania şi cu Italia să adopte o politică neintervenţionistă în Spania, ceea ce însemna că se angajau să nu furnizeze arme niciuneia dintre părţile beligerante. Asta îl înfuria la culme pe Lloyd: de ce statele democratice nu sprijineau guvernul ales? Ba, colac peste pupăză, Germania şi Italia încălcau acordul zi de zi, după cum atrăgeau atenţia mama lui Lloyd şi unchiul Billy la întrunirile organizate în acea toamnă în Marea Britanie pentru discutarea crizei din Spania. Contele Fitzherbert, în calitatea sa de responsabil guvernamental, apăra cu înverşunare acea politică, declarând că guvernul spaniol nu trebuia înarmat, pentru a se evita astfel riscul ca armele să ajungă la comunişti.

Asta era o profeţie ce urma să se adeverească oricum, după cum argumentase Ethel într-un discurs nimicitor. Singura naţiune dispusă să susţină guvernul Spaniei era Uniunea Sovietică, iar spaniolii aveau să graviteze spre singura ţară din lume care îi ajuta.

Adevărul era că Partidul Conservator considera că spaniolii aleseseră la guvernare oameni mult prea de stânga. Oameni ca Fitzherbert nu s-ar fi supărat dacă guvernul spaniol ar fi fost dat jos prin violenţă şi înlocuit cu extremişti de dreapta. Lloyd fierbea de frustrare.

Şi acum apăruse această ocazie de a lupta împotriva fascismului chiar în propria ţară.

– Este ridicol, spusese Bernie cu o săptămână în urmă, când se anunţase marşul. Poliţia Metropolitană trebuie să-i silească să-şi schimbe traseul. Bineînţeles că au dreptul să mărşăluiască; dar nu în Stepney.

Cu toate acestea, poliţia declarase că nu putea interveni într-o demonstraţie perfect legală.

Bernie, Ethel şi primarii din opt sectoare ale Londrei făcuseră parte dintr-o delegaţie care îl implorase pe ministrul de interne, Sir John Simon, să interzică marşul sau măcar să îi schimbe ruta; însă şi el declarase că nu putea face nimic.

Chestiunea măsurilor ce se impuneau pentru mai departe dezbinase Partidul Laburist, comunitatea evreiască şi familia Williams.

Consiliul Popular al Evreilor împotriva Fascismului şi Antisemitismului, fondat de Bernie şi de alţi apropiaţi cu trei luni în urmă, insistase pentru organizarea unei contrademonstraţii masive, care să-i ţină pe fascişti departe de străzile evreilor. Sloganul lor era sintagma spaniolă *No pasaran*, care însemna „Nu vor trece", strigătul apărătorilor antifascişti din Madrid.

Consiliul era o organizaţie mică, cu un nume pompos. Sediul său ocupa două camere de la etajul unei clădiri de pe Commercial Road şi membrii aveau la dispoziţie un fotocopiator Gestetner şi vreo două maşini de scris vechi. Însă consiliul se bucura de un sprijin uriaş în East End. În decurs de 48 de ore, reuşise să strângă o sută de mii de semnături pe o petiţie care solicita interzicerea marşului. Şi totuşi, guvernul nu luase nicio măsură.

Un singur partid politic important sprijinea contrademonstraţia, şi anume Partidul Comunist. Protestul era susţinut şi de neînsemnatul Partid Laburist Independent, din care făcea parte Lenny. Toate celelalte formaţiuni politice se exprimaseră împotriva sa.

Ethel zise:

– Văd că ziarul *Cronica Evreiască* şi-a sfătuit cititorii să nu iasă pe stradă astăzi.

Asta era problema, în opinia lui Lloyd. Foarte multă lume considera că era mai bine să nu se implice. Însă asta le-ar fi lăsat mână liberă fasciştilor.

Bernie, care era evreu, fără să fie însă o persoană religioasă, îi spuse lui Ethel:

– Cum poţi să-mi citezi din *Cronica Evreiască?* Cei de acolo consideră că evreii nu ar trebui să se opună fascismului, ci doar antisemitismului. Ţie ţi se pare că asta are sens din punct de vedere politic?

– Comitetul de Delegaţi ai Evreilor Britanici este de aceeaşi părere cu *Cronica*, din câte am auzit, insistă Ethel. Se pare că ieri s-a făcut un anunţ în toate sinagogile.

– Acei aşa-zişi delegaţi sunt oameni de paie de la Golders Green, pufni Bernie dispreţuitor. Ei nu au fost insultaţi niciodată pe stradă de huliganii fascişti.

– Eşti membru al Partidului Laburist, rosti Ethel pe un ton acuzator. Politica noastră este să nu îi confruntăm pe fascişti pe stradă. Unde ţi-e solidaritatea?

Bernie replică:

– Cum rămâne cu solidaritatea faţă de fraţii mei evrei?

– Tu eşti evreu doar când îţi convine. Şi nu s-a luat nimeni de tine pe stradă.

– Chiar şi aşa, Partidul Laburist a făcut o greşeală politică.

– Nu uita că, dacă le oferiţi fasciştilor un pretext de a provoca violenţe, presa va da vina pe stânga, fără să mai ţină cont de identitatea instigatorilor.

Lenny se burzului:

– Dacă băieţii lui Mosley vor declanşa o încăierare, vor primi ceea ce merită.

Ethel oftă.

– Gândeşte-te puţin, Lenny, cine are mai multe arme în această ţară: tu, Lloyd şi Partidul Laburist sau conservatorii cu armata şi cu poliţia de partea lor?

– Ah! pufni Lenny.

Era limpede că nu se gândise la acest lucru.

Lloyd i se adresă mamei sale pe un ton mânios:

– Cum poţi vorbi aşa? Ai fost şi tu în Berlin acum trei ani – ai văzut ce era acolo. Stânga germană a încercat să se opună în mod paşnic fascismului şi uite ce a păţit.

Bernie adăugă:

– Social-democraţii germani nu au reuşit să formeze un front popular împreună cu comuniştii. Şi cele două partide au fost eliminate pe rând. Împreună ar fi putut să câştige.

Bernie se înfuriase când filiala locală a Partidului Laburist refuzase oferta comuniştilor de a face front comun împotriva marşului.

Ethel zise:

– Orice alianţă cu comuniştii este periculoasă.

Era unul dintre punctele asupra căruia ea şi Bernie nu căzuseră de acord. De fapt, această chestiune divizase practic Partidul Laburist. Lloyd credea că dreptatea era de partea lui Bernie.

– Trebuie să folosim toate resursele pe care le avem la dispoziţie pentru a învinge fascismul, rosti el; apoi adăugă, cu diplomaţie: Însă mama ta are dreptate – ar fi mai bine pentru noi ca astăzi să nu se ajungă la violenţe.

– Ar fi mai bine să staţi cu toţii acasă şi să vă opuneţi fasciştilor prin canalele politice normale într-o democraţie, spuse Ethel.

– Şi tu ai încercat să obţii salarii egale pentru femei prin canalele politice normale într-o democraţie, ripostă Lloyd, şi nu ai reuşit.

În aprilie, cu un an în urmă, deputatele laburiste din Camera Comunelor iniţiaseră un proiect de lege prin care angajatelor de la stat să li se

garanteze un salariu egal pentru aceeaşi muncă depusă. Proiectul fusese respins de Camera Comunelor, care era dominată de bărbaţi.

– Nu poţi să-ţi pierzi speranţa în democraţie de fiecare dată când pierzi la vot, i-o tăie scurt Ethel.

Problema era că această dezbinare putea slăbi în mod fatal forţele antifasciste, aşa cum se întâmplase în Germania, şi Lloyd ştia asta. Astăzi urma să aibă loc un test crucial. Partidele politice puteau încerca să preia conducerea, dar oamenii erau cei care aveau să aleagă pe cine să urmeze. Oare aveau să rămână în case, aşa cum îi îndemna şovăielnicul Partid Laburist şi *Cronica Evreiască?* Sau aveau să iasă cu miile pe străzi ca să spună „Nu" fascismului? Până la sfârşitul zilei avea să afle răspunsul la această dilemă.

Se auzi un ciocănit la uşă şi vecinul lor, Sean Dolan, intră îmbrăcat în costumul lui de biserică.

– Vin şi eu cu tine după slujbă, îi zise el lui Bernie. Unde ne întâlnim?

– La Gardiner's Corner, nu mai târziu de ora două, rosti Bernie. Sperăm să se adune suficienţi oameni încât să îi putem opri pe fascişti acolo.

– Toţi docherii din East End vor veni, spuse Sean entuziasmat.

Millie întrebă:

– Cum aşa? Fasciştii nu vă urăsc şi pe voi?

– Eşti prea tânără ca să-ţi mai aminteşti, scumpo, dar evreii ne-au sprijinit întotdeauna, îi explică Sean. În greva de la docuri din 1912, când eu aveam doar nouă ani, tatăl meu nu mai avea nici bani de mâncare, iar doamna Isaacs, soţia brutarului din New Road (să-i dea Dumnezeu sănătate!), ne-a luat pe mine şi pe fratele meu. Sute de copii ai docherilor au fost luaţi atunci în grijă de familiile evreieşti. La fel s-a întâmplat şi în 1926. Nu o să-i lăsăm pe blestemaţii de fascişti să ne ocupe străzile – scuzaţi-mi limbajul, doamnă Leckwith.

Lloyd prinse curaj. Erau mii de docheri în East End: dacă veneau cu toţii, rândurile lor aveau să se îngroaşe semnificativ.

De afară se auzi o portavoce.

– Nu-l lăsaţi pe Mosley în Stepney, spunea un glas de bărbat. Veniţi la Gardiner's Corner la ora două.

Lloyd îşi termină de băut ceaiul şi se ridică în picioare. În ziua aceea avea să facă pe iscoada, verificând poziţia fasciştilor şi trimiţându-le veşti proaspete celor din Consiliul Popular al Evreilor. Avea buzunarele pline cu fise pentru telefoanele publice.

– Ar fi cazul să o iau din loc, rosti el. Probabil că fasciştii au început deja să se adune.

Mama lui îl conduse la uşă.

– Nu te lua la bătaie cu nimeni, îi spuse ea. Nu uita ce s-a întâmplat la Berlin.

– Voi fi atent, zise Lloyd.

Ea continuă pe un ton mai voios:

– Americanca aia bogată nu cred că o să te mai placă dacă rămâi fără dinţi în gură.

– Oricum nu mă place.

– Nu cred. Ce fată nu ţi-ar cădea la picioare?

– Voi fi bine, mamă, rosti Lloyd. Vorbesc serios.

– Bănuiesc că ar trebui să mă bucur fiindcă măcar nu pleci în Spania.

– Cel puţin nu astăzi.

Lloyd îşi sărută mama pe obraz şi plecă.

Era o dimineaţă senină de toamnă, mai călduroasă decât de obicei. În mijlocul zonei Nutley Street, nişte oameni improvizaseră o platformă, iar unul dintre ei vorbea acum printr-un megafon.

– Cetăţeni din East End, nu trebuie să stăm cu mâinile în sân în timp ce o gloată de antisemiţi ţanţoşi ne insultă!

Lloyd îl recunoscu pe vorbitor, care era unul dintre reprezentanţii locali ai Mişcării Naţionale a Muncitorilor Şomeri. Criza făcuse ca mii de croitori evrei să rămână fără slujbe. Aceştia se înscriau zilnic la Oficiul Forţei de Muncă de pe Settle Street.

Lloyd nu apucă să facă zece paşi, că Bernie îl ajunse din urmă şi îi dădu o pungă de hârtie cu bile de sticlă.

– Am participat la multe demonstraţii, îi zise el. Dacă vezi că poliţia călare se năpusteşte spre mulţime, aruncă bilele astea sub copitele cailor.

Lloyd zâmbi. Chiar dacă tatăl său vitreg era o fire împăciuitoare, asta nu însemna că era vreun bicisnic. Însă Lloyd avea dubii în privinţa folosirii bilelor. Nu avusese de-a face cu caii prea mult, însă i se păreau nişte dobitoace răbdătoare şi inofensive şi nu-i plăcea ideea de a-i trânti la pământ.

Bernie îi ghici gândurile şi spuse:

– Mai bine să cadă un cal decât să-mi calce băiatul în picioare.

Lloyd băgă bilele în buzunar, gândindu-se că asta nu îl obliga să le şi folosească. Se bucura să vadă tot mai multă lume pe stradă. Observă şi alte semne încurajatoare. Sloganul „Nu vor trece" era scris pe toate zidurile, în engleză şi în spaniolă.

Comuniştii ieşiseră în număr mare, distribuind broşuri. La multe pervazuri se vedeau flamuri roşii. Un grup de bărbaţi cu medalii din Marele Război duceau o pancartă pe care scria „Asociaţia Veteranilor de Război Evrei". Fasciştilor nu le plăcea deloc să li se amintească de numărul mare de evrei care luptaseră pentru Marea Britanie. Cinci soldaţi evrei primiseră cea mai importantă medalie pentru vitejie pe câmpul de luptă, Crucea Victoriei.

Lloyd începu să spere că aveau să se strângă totuşi suficienţi oameni cât să oprească marşul.

Gardiner's Corner era o răscruce largă unde se întâlneau cinci drumuri, care primise numele magazinului de îmbrăcăminte scoţian Gardiner and Company, ce ocupa clădirea din colţ, cea cu un turn cu ceas. Când ajunse acolo, Lloyd observă că deja se luaseră măsuri pentru eventualitatea izbucnirii unor violenţe. Văzu câteva puncte de prim-ajutor şi sute de voluntari de la Serviciul de Ambulanţă St. John, în uniforme. Pe toate străduţele lăturalnice erau parcate ambulanţe. Lloyd spera să nu se ajungă la lupte; însă mai bine se ajungea la violenţă, se gândi el, decât să fie lăsaţi fasciştii să mărşăluiască nederanjaţi.

O luă pe o rută ocolitoare şi se apropie de Turnul Londrei dinspre nord-vest, pentru a nu fi identificat drept locuitor din East End. Auzi fanfara cu câteva minute înainte de a ajunge acolo.

Turnul era un palat ridicat pe malul fluviului, reprezentând simbolul autorităţii şi al represiunii vreme de opt sute de ani. Era împrejmuit de un zid lung din piatră veche şi cenuşie, spălată parcă de secolele de ploaie londoneză. În afara zidurilor, pe partea dinspre uscat, se afla un parc pe nume Tower Gardens, locul în care urmau să se adune fasciştii. Estimă că erau deja vreo două mii, înşiraţi într-o coloană care se întindea spre vest până în cartierul financiar. Din când în când, mai scandau:

Un', doi, trei, patru,
De jidani o să scăpăm!
De jidani! De jidani!
De jidani o să scăpăm!

Aveau cu ei drapeluri ale Regatului Unit. De ce oare tocmai oamenii care voiau să distrugă tot ce avea ţara mai bun erau cei dintâi când venea vorba de fluturat drapelul naţional?

Aveau un aspect militar impresionant, în cămăşile lor negre şi cu cingătorile negre la brâu, formând coloane ordonate pe iarbă. Ofiţerii lor aveau uniforme elegante: o jachetă soldăţească neagră, pantaloni cenuşii de călărie, cizme cu carâmb înalt, chipiuri negre şi lucioase şi o banderolă alb-roşie la braţ.

Câţiva motociclişti în uniformă se roteau în jur în mod ostentativ, salutând în stil fascist. Tot mai mulţi manifestanţi soseau, unii dintre ei în dube blindate, cu plasă metalică la geamuri.

Cu siguranţă nu era doar un partid politic – era o armată în toată regula.

Scopul acestei desfăşurări de forţe era să le confere o falsă impresie de autoritate, realiză Lloyd. Voiau să lase senzaţia că aveau tot dreptul de a pune

capăt altor întruniri şi de a goli clădirile, de a da năvală în casele şi în birourile oamenilor, arestându-i, târându-i la închisoare şi în lagăre, bătându-i, interogându-i şi torturându-i, aşa cum făceau Cămăşile Brune în Germania, sub regimul nazist atât de admirat de către Mosley şi de către patronul celor de la *Daily Mail*, lordul Rothermere.

Voiau să-i bage în sperieţi pe localnicii din East End, oameni ai căror părinţi şi bunici fugiseră din calea represiunii şi a pogromurilor din Irlanda, Polonia şi Rusia. Oare locuitorii din East End aveau să iasă în stradă ca să se lupte cu ei? Dacă nu – dacă marşul din ziua aceea avea să se desfăşoare conform planului –, ce aveau să cuteze fasciştii să facă a doua zi?

Ocoli parcul, prefăcându-se a fi unul dintre zecile de trecători aflaţi pe acolo din întâmplare.

Străzile lăturalnice radiau din intersecţie precum spiţele unei roţi. Pe o asemenea alee observă un Rolls-Royce familiar, negru cu crem. Şoferul deschise portiera din spate şi, spre şocul şi deznădejdea lui Lloyd, din maşină coborî Daisy Peshkov.

Nu încăpea nicio îndoială că marşul era motivul pentru care se afla acolo. Purta varianta feminină a uniformei, cu o fustă lungă şi cenuşie în loc de pantaloni, iar buclele ei bălaie ieşeau de sub chipiul negru. Oricât de mult ar fi detestat acea ţinută, lui Lloyd tot i se părea irezistibil de atrăgătoare.

Se opri să se uite. Nu ar fi trebuit să se mire: Daisy îi spusese deja că îl plăcea pe Boy Fitzherbert şi era evident că înclinaţiile politice ale lui Boy nu contau pentru ea. Însă acum, că o vedea sprijinindu-i în mod făţiş pe fascişti în atacul lor asupra evreilor londonezi, realiza cât se poate de clar că ea era cu totul şi cu totul străină de tot ce conta pentru el în viaţă.

Ar fi trebuit să se întoarcă pur şi simplu, dar nu putu s-o facă. În timp ce ea străbătea grăbită caldarâmul, el îi tăie calea.

– Ce dracu' cauţi aici? o luă el din scurt.

Ea îşi păstră calmul.

– Aş putea să te întreb acelaşi lucru, domnule Williams, îi răspunse. Bănuiesc că nu ai de gând să te alături marşului nostru.

– Nu înţelegi ce fel de oameni sunt ăştia? Sunt genul de indivizi care întrerup mitinguri politice paşnice, care bruschează jurnaliştii, care îşi bagă la închisoare adversarii politici. Eşti americancă – cum poţi să te ridici împotriva democraţiei?

– Democraţia nu este neapărat cel mai potrivit sistem politic pentru toate ţările, indiferent de vremurile în care trăim.

Îi cita din propaganda lui Mosley, îşi dădu seama Lloyd.

– Dar oamenii ăştia îi torturează şi îi omoară pe toţi cei care nu sunt de acord cu ei! exclamă el, amintindu-şi de Jörg. Am văzut asta cu ochii mei, în

Berlin. Am fost într-unul dintre lagărele lor pentru scurtă vreme. Am fost silit să văd cum un bărbat gol puşcă era sfâşiat de câţiva câini hămesiţi. Iată ce fac prietenii tăi fascişti.

Ea nu se lăsă intimidată.

– Şi pe cine au omorât fasciştii din Anglia, mă rog?

– Fasciştii britanici nu au pus încă mâna pe putere – dar dragul tău Mosley îl admiră pe Hitler. Dacă vor avea ocazia, vor proceda la fel ca naziştii.

– Adică vor elimina şomajul şi le vor reda oamenilor mândria şi speranţa.

Lloyd se simţea atât de atras de ea, încât i se rupea sufletul să o audă spunând asemenea inepţii.

– Ştii ce i-au făcut naziştii familiei prietenei tale, Eva.

– Eva s-a căsătorit, ştiai? rosti Daisy, pe tonul voios al cuiva care încearcă să schimbe subiectul unei discuţii de la cină. Cu dragul de Jimmy Murray. Este soţia unui englez acum.

– Şi părinţii ei?

Daisy îşi întoarse privirea.

– Nu-i ştiu.

– Dar ştii ce le-au făcut naziştii.

Eva îi povestise totul lui Lloyd la balul de la Trinity.

– Tatăl ei nu mai are drept de practică a medicinei – lucrează acum ca asistent într-o farmacie. Nu are voie să intre în parcuri sau în biblioteci publice. Numele tatălui ei a fost ras de pe monumentul comemorativ din satul lui natal! Realizând că îşi ridicase glasul, adăugă pe un ton mai coborât: Cum poţi sta alături de oameni care fac asemenea grozăvii?

Ea păru tulburată, dar nu-i răspunse la întrebare, ci spuse:

– Am întârziat deja. Te rog să mă scuzi.

– Ceea ce faci nu are nicio scuză.

Şoferul interveni:

– Gata, flăcău, destul.

Era un tip de vârstă mijlocie, fără cine ştie ce condiţie fizică, iar Lloyd nu era deloc intimidat de el, dar nici nu voia să se ia la harţă.

– Plec, rosti el pe un ton conciliant. Dar nu-mi spune „flăcău".

Când şoferul îl apucă de braţ, Lloyd zise:

– Ai face bine să-mi dai drumul dacă nu vrei să te culc la pământ înainte să plec.

Îl privi drept în ochi pe bărbat, iar acesta începu să ezite. Lloyd se încordă, pregătindu-se să reacţioneze, atent la orice mişcare, exact ca în ringul de box. Dacă şoferul încerca să-l lovească, pumnul său ar fi fost uşor de evitat.

Însă omul fie simţi încordarea lui Lloyd, fie muşchii din braţul pe care îl înşfăcase; oricare ar fi fost motivul, se trase înapoi şi îi dădu drumul, spunând:

– Nu-i nevoie de amenințări.

Daisy plecă; Lloyd o urmări îndepărtându-se în uniforma ei croită impecabil, grăbindu-se să ajungă în rândul fasciștilor. Cu un oftat adânc de frustrare, se întoarse și porni în direcția opusă.

Încercă să se concentreze asupra a ce avea de făcut. Fusese o prostie din partea lui să-l amenințe pe șofer. Dacă s-ar fi luat la bătaie, ar fi fost probabil arestat și aruncat într-o celulă la poliție – și cum ar fi ajutat asta la înfrângerea fascismului?

Trecuse deja de ora 12.30. Plecă din Tower Hill, găsi o cabină telefonică, sună la Consiliul Popular Evreiesc și vorbi cu Bernie. După ce-i reportă cele văzute, Bernie îi ceru o estimare a numărului de polițiști de pe străzile dintre Turn și Gardiner's Corner.

Traversă în partea de est a parcului și exploră străduțele lăturalnice. Ceea ce văzu îl ului. Se așteptase să fie vreo sută și ceva de polițiști. În realitate, erau câteva mii.

Stăteau pe caldarâm sau așteptau în zeci de autobuze parcate ori călare pe cai uriași, înșirați în rânduri remarcabil de ordonate. Oamenii care mergeau pe stradă trebuiau să se strecoare printr-un culoar foarte îngust.

Erau mai mulți polițiști decât fasciști.

Dintr-un autobuz, un agent în uniformă îl salută în stilul lui Hitler. Lloyd era descumpănit. Dacă toți acești polițiști erau de partea fasciștilor, cum ar fi putut să le țină piept contrademonstranții?

Era mai rău decât un simplu marș fascist: era un marș fascist cu autoritate polițienească. Ce fel de mesaj avea să se transmită astfel evreilor din East End?

Pe Mansell Street dădu peste un vardist pe care îl știa, Henry Clark.

– Bună, Nobby, spuse el.

Din cine știe ce motiv, toți cei din familia Clark erau porecliți Nobby.

– Un polițist tocmai mi-a dat salutul fascist, îi zise el.

– Nu sunt de pe-aici, rosti Nobby, dezvăluindu-i parcă o mare taină. Ei nu trăiesc alături de evrei, ca mine. Eu le-am zis că evreii sunt și ei oameni ca toți ceilalți, în marea lor majoritate oameni cumsecade, cu numai câțiva răufăcători și scandalagii. Însă nu mă crede nimeni.

– Și totuși... salutul fascist?

– Poate că a fost o glumă.

Lloyd nu credea însă că fusese o glumă.

Îl lăsă pe Nobby și trecu mai departe. Poliția forma cordoane în locurile în care străduțele lăturalnice dădeau spre Gardiner's Corner, observă el.

Intră într-un pub care avea telefon – făcuse o evidență cu toate telefoanele disponibile în ziua precedentă – și-i spuse lui Bernie că erau cel puțin cinci mii de polițiști în cartier.

– Nu putem să ţinem piept unui număr atât de mare de agenţi, rosti el sumbru.

– Nu fi atât de sigur, replică Bernie. Ia uită-te la Gardiner's Corner.

Lloyd se strecură pe lângă cordonul poliţiei şi se alătură contrademonstraţiei. Abia când ajunse în mijlocul intersecţiei putu să estimeze proporţiile mulţimii.

Era cea mai mare adunare de oameni pe care o văzuse vreodată.

Răscrucea celor cinci drumuri era blocată complet, dar asta nu era tot. Mulţimea se întindea spre est, de-a lungul Whitechapel High Street, cât vedeai cu ochii. Commercial Road, care ducea către sud-est, era plină până la refuz. Leman Street, unde se afla secţia de poliţie, era de nepătruns.

„Probabil că sunt vreo sută de mii de oameni aici", se gândi Lloyd. Îi venea să-şi arunce pălăria în aer şi să strige de bucurie. Localnicii din East End ieşiseră cu mic, cu mare ca să-i respingă pe fascişti. Nu mai încăpea nicio îndoială în privinţa sentimentelor lor.

În centrul intersecţiei se afla un tramvai, abandonat de şofer şi de călători.

Nimic nu putea trece prin mulţimea aceea, realiză Lloyd cu un optimism tot mai mare.

Îl văzu pe vecinul său, Sean Dolan, căţărându-se pe un stâlp de iluminat şi fixând un steag roşu pe acesta. Fanfara Brigăzii Flăcăilor Evrei cânta – probabil fără ştirea organizatorilor respectabili şi conservatori ai clubului. Pe deasupra zbura un aparat al poliţiei, un soi de autogir, se gândi Lloyd.

În apropierea vitrinelor de la Gardiner's dădu peste sora lui, Millie, şi prietena acesteia, Naomi Avery. Nu voia ca Millie să fie implicată într-o situaţie care putea degenera: simţea cum îi îngheaţă inima numai gândindu-se la asta.

– Tata ştie că ai venit şi tu? rosti el pe un ton plin de reproş.

Ea îi răspunse cu nonşalanţă:

– Nu fi prost!

El era surprins să o vadă acolo.

– Tu nu prea ai treabă cu politica, îi spuse el. Am crezut că te interesează mai degrabă să faci bani.

– Aşa este, recunoscu ea. Dar este o ocazie specială.

Lloyd îşi imagina deja cât de mult s-ar fi supărat Bernie dacă Millie ar fi păţit ceva.

– Cred că ar trebui să te duci acasă.

– De ce?

El se uită împrejur. Mulţimea era liniştită şi paşnică. Poliţia se afla la o oarecare distanţă, iar fasciştii nu se vedeau nicăieri. Era clar că nu avea să mai existe niciun marş în ziua aceea. Oamenii lui Mosley nu puteau să-şi

croiască drum printr-o mulţime de o sută de mii de oameni hotărâţi să îi oprească şi ar fi fost o nebunie ca poliţia să îi lase să încerce. Millie era, probabil, în siguranţă.

Exact în timp ce se gândea la asta, totul se schimbă în mod dramatic. Mai întâi, se auziră câteva fluiere. Uitându-se în direcţia din care venea sunetul, Lloyd văzu poliţia călare apropiindu-se într-un şir ameninţător. Caii băteau din copite şi pufneau agitaţi. Poliţiştii îşi scoseseră bastoanele lungi ca nişte săbii.

Păreau să se pregătească de atac... dar era cu neputinţă!

În clipa următoare şarjară.

Din rândul oamenilor se auziră strigăte mânioase şi ţipete de spaimă. Toată lumea încerca să se dea la o parte din calea cailor uriaşi. Mulţimea se despărţi, lăsând o cărare în mijloc, dar cei de pe margini căzură sub potcoavele cailor. Poliţiştii începură să lovească cu bastoanele în dreapta şi-n stânga. Neputincios, Lloyd fu împins înapoi.

Simţea cum clocoteşte de furie: ce credea poliţia că face? Erau oare atât de proşti încât să creadă că pot croi un drum pe unde să se poată strecura manifestanţii lui Mosley? Oare chiar îşi închipuiau că două-trei mii de fascişti scandând insulte puteau trece printr-o mulţime de o sută de mii de potenţiale victime fără să izbucnească o răzmeriţă? Oare poliţia era condusă de idioţi sau scăpase de sub control? Nici nu ştia ce ar fi fost mai rău.

Se traseră apoi îndărăt, rotindu-şi caii înfierbântaţi, şi se regrupară, formând un rând neregulat; apoi se auzi un fluier şi ei le dădură pinteni armăsarilor, îndemnându-i să pornească într-o nouă şarjă nesăbuită.

Millie se speriase îngrozitor. Avea doar 16 ani şi toată fanfaronada îi dispăruse. Ţipă înspăimântată când mulţimea o împinse în vitrina de la Gardiner and Company. Manechinele în costume ieftine şi haine de iarnă priveau cu ochi goi mulţimea înfricoşată şi călăreţii războinicii.

Lloyd era asurzit de urletele ieşite din mii de gâtlejuri în acel protest plin de teamă. Se băgă în faţa lui Millie şi împinse oamenii cu toată puterea sa, încercând să o protejeze, dar în zadar. În ciuda eforturilor sale, fu strivit de ea. Patruzeci sau cincizeci de oameni isterizaţi erau cu spatele la vitrine, iar presiunea creştea în mod periculos.

Lloyd realiză înfuriat că poliţia era hotărâtă să croiască un drum prin mulţime, indiferent de costuri.

O clipă mai târziu, se auzi un zgomot cumplit de sticlă spartă şi vitrina cedă. Lloyd se prăbuşi peste Millie, iar Naomi peste el. Zeci de oameni scoaseră strigăte de durere şi de panică.

Lloyd se ridică în picioare, împleticindu-se. În mod miraculos, era nevătămat. Se uită înfrigurat în jur după sora lui. Era extrem de greu să distingi

oamenii de manechine. Apoi o zări pe Millie, care zăcea printre cioburile de sticlă. O apucă de braţe şi o ridică în picioare.

– Ah, mă doare spatele! începu ea să plângă.

O răsuci. Avea haina făcută ferfeniţă şi era plină de sânge. Simţi că i se face rău. O luă de umeri protector.

– Este o ambulanţă exact după colţ, rosti el. Poţi să mergi?

Abia făcuseră câţiva paşi când fluierele poliţiştilor se auziră din nou. Lloyd se îngrozi la gândul că el şi Millie puteau fi împinşi din nou în vitrina de la Gardiner's. Apoi îşi aminti ce primise de la Bernie. Scoase punga de hârtie din buzunar.

Poliţiştii şarjară din nou.

Trăgându-şi braţul cât mai în spate, Lloyd azvârli punga peste capetele celor din mulţime până în calea cailor. Nu era singurul echipat astfel, aşa că şi alţi oameni îi urmară exemplul. Când caii se apropiară de ei, se auziră nişte artificii. Un cal alunecă pe bile şi se prăbuşi la pământ. Alţii se opriră, ridicându-se în două picioare la zgomotul artificiilor. Şarja poliţiei se preschimbă în haos. Naomi Avery izbutise cumva să ajungă în rândurile din faţă şi el o văzu scuturând o pungă de piper sub nasul unui cal, făcându-l pe acesta să o ia la goană înnebunit.

Presiunea mai scăzu, iar Lloyd o conduse pe Millie până la colţ. Avea încă dureri, dar se oprise din plâns.

Un şir de oameni aşteptau să primească îngrijiri din partea voluntarilor de la Serviciul de Ambulanţă St. John: o fată înlăcrimată, cu mâna strivită; câţiva tineri cu capetele şi cu feţele însângerate; o femeie de vârstă mijlocie, care stătea pe jos şi îşi oblojea genunchiul umflat. Când Lloyd şi Millie ajunseră acolo, Sean Dolan tocmai pleca cu capul pansat, întorcându-se în mulţime.

O asistentă se uită la spatele lui Millie.

– Nu-i a bună, spuse ea. Trebuie să te duci la Spitalul Municipal. Te luăm noi cu ambulanţa. Se uită spre Lloyd şi adăugă: Vrei să mergi cu ea?

Lloyd ar fi vrut, dar trebuia să trimită în continuare rapoarte prin telefon, aşa că ezită.

Millie rezolvă dilema în locul lui, cu zeflemeaua-i caracteristică:

– Să nu te prind că vii. Nu poţi face nimic pentru mine şi mai ai lucruri importante de făcut aici.

Avea dreptate. O ajută să urce într-o ambulanţă parcată.

– Eşti sigură?

– Da, sunt sigură. Ai grijă să nu ajungi şi tu la spital.

O lăsa pe mâini bune, îşi spuse el. O sărută pe obraz şi se întoarse în învălmăşeală.

Poliția își schimbase tactica. Oamenii respinseseră șarjele cailor, însă polițiștii țineau morțiș să croiască o cărare prin mulțime. În timp ce Lloyd dădea din coate ca să ajungă în rândurile din față, agenții se năpustiră spre ei pe jos, atacându-i cu bastoanele. Demonstranții neînarmați se retraseră din calea lor, ca niște frunze în bătaia vântului, apoi apărură prin alte părți.

Poliția începu să aresteze oameni, sperând probabil că vor slăbi astfel hotărârea mulțimii – așa că îi săltară pe cei care vociferau cel mai tare. În East End, arestările nu necesitau formalități legale. Puțini oameni se întorceau acasă fără un ochi vânăt sau cu toți dinții în gură. Secția de poliție de pe Leman Street avea o reputație extrem de proastă din acest punct de vedere.

Lloyd se trezi lângă o tânără care striga și flutura un drapel roșu. O recunoscu pe Olive Bishop, o vecină de pe Nutley Street. Un polițist o lovi peste cap cu bastonul, răcnind: „Curvă evreică!" Ea nu era nici evreică, nici curvă; de fapt, cânta la pian pentru Capela Evanghelică a Golgotei. Însă uitase de îndemnul lui Iisus de a întoarce și celălalt obraz și acum îl zgâria pe față pe polițist, lăsându-i urme însângerate pe piele. Alți doi agenți o înșfăcară de brațe și o imobilizară, în timp ce bărbatul zgâriat o lovi din nou în cap.

Lloyd se înfurie la culme când văzu trei vlăjgani atacând o fată neajutorată. Făcu un pas în față și expedie un croșeu de dreapta către bărbatul care o bătea pe femeie. Lovitura îl izbi în tâmplă pe polițist. Năucit, omul se împletici și apoi căzu.

Apărură și alți agenți la locul faptei, lovind în dreapta și-n stânga cu bastoanele lor, izbind la întâmplare brațe, picioare, capete și mâini. Patru dintre ei o ridicară pe Olive, apucând-o fiecare de câte un braț sau picior. Ea țipă și se zbătu disperată, fără să se poată elibera însă din strânsoare.

Însă trecătorii nu stăteau nici ei degeaba. Îi atacară pe polițiștii care o înșfăcaseră pe fată, încercând să o smulgă pe aceasta din mâinile lor. Agenții se întoarseră către atacatori zbierând „Evrei ticăloși!", chiar dacă nu toți cei de acolo erau evrei, iar unul dintre ei era un marinar somalez cu pielea de abanos.

Polițiștii o aruncară pe Olive pe jos și începură să se apere. Olive se strecură prin mulțime și se făcu nevăzută. Agenții se retraseră, lovindu-i pe toți cei care le ieșeau în cale.

Lloyd observă cu o undă de triumf că strategia poliției nu dădea roade. În ciuda brutalității lor, atacurile nu izbutiseră să croiască o cărare prin mulțime. Începu o nouă șarjă cu bastoanele, dar gloata înfuriată îi ieși în întâmpinare, gata de luptă acum.

Lloyd decise că era momentul pentru un nou raport. Dădu din coate ca să străpungă mulțimea și găsi o cabină telefonică.

– Nu cred că vor izbuti ce şi-au propus, tată, îi zise el lui Bernie entuziasmat. Încearcă să îşi croiască drum printre noi, dar nu avansează mai deloc. Suntem prea mulţi.

– Îi redirecţionăm pe oameni pe Cable Street, rosti Bernie. S-ar putea ca poliţia să încerce să străpungă frontul acolo, în speranţa că vor avea sorţi de izbândă, aşa că trimitem întăriri. Du-te şi tu acolo, vezi ce se întâmplă şi dă-mi de ştire.

– Am înţeles, spuse Lloyd, punând receptorul în furcă înainte de a realiza că nu îi zisese tatălui său vitreg despre faptul că Millie fusese dusă la spital.

Dar poate că era mai bine să nu îl îngrijoreze şi cu asta pentru moment.

Nu avea să fie uşor să ajungă pe Cable Street. De la Gardiner's Corner, Leman Street ducea direct spre sud până în capăt la Cable Street; distanţa era mai mică de opt sute de metri, însă drumul era blocat de demonstranţi care se luptau cu poliţia. Lloyd trebuia să o ia pe ocolite. Porni spre est, străbătând mulţimea pentru a ajunge pe Commercial Road. Însă nici de acolo nu putea înainta mai uşor.

Chiar dacă în zonă nu era picior de poliţist, deci nu existau nici violenţe, mulţimea era la fel de densă. Era frustrant, dar Lloyd se consola gândindu-se că nici poliţia nu ar fi putut răzbate printr-o asemenea gloată.

Se întreba ce făcea Daisy Peshkov. Probabil că stătea în maşină aşteptând să înceapă marşul, bătând nerăbdătoare din picior pe mocheta din Rolls-Royce. Gândul că mai contribuia şi el la frustrarea ei îi dădea o senzaţie ciudată de satisfacţie.

Prin perseverenţă şi o atitudine destul de grosolană faţă de cei care îi ieşeau în cale, Lloyd reuşi să îşi croiască drum prin mulţime. Calea ferată care trecea la nord de Cable Street îi obstrucţiona traseul, aşa că fu nevoit să mai meargă o bucată de drum înainte de a ajunge la un drum lăturalnic ce cobora pe sub şine. Trecu prin tunel şi ieşi pe Cable Street.

Mulţimea de aici nu era la fel de densă, însă strada era îngustă şi era la fel de greu de trecut. Asta era bine: poliţia avea să întâmpine şi mai multe dificultăţi în încercarea de a le rupe rândurile. Însă mai era şi o altă piedică, observă el. Un camion fusese parcat de-a curmezişul drumului şi răsturnat pe o parte. În ambele părţi ale autovehiculului, baricada fusese prelungită cu mese şi scaune vechi, cu scânduri şi alte obiecte făcute grămadă.

O baricadă! Asta îl duse pe Lloyd cu gândul la revoluţia franceză. Însă aici nu era o revoluţie – locuitorii din East End nu voiau să răstoarne guvernul britanic. Dimpotrivă, ţineau foarte mult la alegerile pe care le făcuseră, la consiliile de sector şi la parlament. Le plăcea atât de mult sistemul de guvernământ, încât erau ferm hotărâţi să îl apere de fascism, chiar dacă sistemul nu se apăra singur.

Ieşind în spatele barierei, se îndreptă spre ea pentru a vedea ce se întâmplă. Se urcă pe un zid pentru a vedea mai bine. Scena din faţa sa era însufleţită. În depărtare, poliţia încerca să demonteze obstacolul, aruncând deoparte piesele stricate de mobilier şi târând saltelele vechi. Însă nu le venea deloc uşor. O ploaie de proiectile se pogora asupra lor, unele azvârlite din spatele baricadei, altele de la ferestrele de sus ale caselor înghesuite unele într-altele de ambele părţi ale străzii: bolovani, sticle de lapte, oale sparte şi cărămizi care veneau de pe un şantier aflat în apropiere, după cum observă Lloyd. Câţiva tineri mai îndrăzneţi se urcară pe baricadă, lovindu-i pe poliţişti cu beţe; ocazional se mai producea câte o încăierare, atunci când poliţia încerca să-l tragă jos pe câte unul, ca să-l bată. Surprins, Lloyd recunoscu două dintre persoanele aflate pe baricadă: Dave Williams, vărul său, şi Lenny Griffiths, din Aberowen. Luptau cot la cot, respingându-i pe agenţi cu nişte lopeţi.

Însă, pe măsură ce minutele treceau, Lloyd văzu că poliţia începea să câştige teren. Agenţii lucrau sistematic, îndepărtând componentele baricadei. De cealaltă parte câţiva oameni ranforsau zidul, înlocuind bucăţile îndepărtate de poliţişti, dar ei nu erau la fel de bine organizaţi şi nici nu aveau la dispoziţie resurse nelimitate. Lloyd estimă că poliţia urma să aibă în curând câştig de cauză. Şi dacă puteau elibera Cable Street, aveau să-i lase pe fascişti să vină în marş pe acolo, printre prăvăliile evreilor.

Se uită apoi în spatele său şi realiză că responsabilul cu organizarea apărării de pe Cable Street anticipase acest lucru. Când poliţia demonta câte o baricadă, o alta se ridica la câteva sute de metri mai încolo.

Lloyd se retrase şi începu să ajute entuziast la construirea celui de-al doilea zid. Docherii scoteau pietrele din caldarâm cu târnăcoapele, casnicele îşi scoteau pubelele din curţi, iar negustorii aduceau cutii şi lăzi goale. Lloyd ajută şi el la aducerea unei bănci din parc, apoi dădu jos un panou din faţa unei clădiri municipale. După experienţa precedentă, constructorii făcură o treabă mai bună de această dată, folosind materialele cu economie şi asigurându-se că structura era solidă.

Lloyd se uită din nou în spate şi văzu că o a treia baricadă începea să se înalţe ceva mai departe, spre est.

Lumea începu să se retragă de lângă prima baricadă şi să se regrupeze în spatele celei de-a doua. După câteva minute, poliţiştii izbutiră să facă o spărtură prin primul obstacol şi năvăliră pe acolo. Cei dintâi se luară după cei câţiva tineri rămaşi în urmă şi Lloyd îi văzu pe Dave şi pe Lenny fugăriţi pe o alee. Uşile şi ferestrele caselor se trânteau rapid.

Apoi, Lloyd văzu că poliţia nu mai ştia ce să facă. Trecuseră de baricadă doar ca să dea ochii de alta, mult mai solidă. Nu păreau să mai aibă putere să

o demonteze şi pe aceasta. Începură să se foiască pe Cable Street, sporovăind între ei şi aruncând priviri piezişe către locatarii care îi urmăreau de la etaj.

Era prea devreme pentru proclamarea victoriei, însă Lloyd nu îşi putu înăbuşi un sentiment plăcut de izbândă. Devenea tot mai clar că antifasciştii aveau să iasă învingători.

Rămase la post încă un sfert de oră, apoi – fiindcă poliţia nu mai făcea nimic – plecă de acolo, găsi o cabină telefonică şi sună ca să dea raportul.

Bernie părea precaut.

– Nu ştim ce se petrece, rosti el. Acalmia pare să se fi instalat peste tot, însă trebuie să aflăm ce pun la cale fasciştii. Poţi să te întorci la Turn?

Era aproape imposibil ca Lloyd să îşi poată croi drum printre toţi poliţiştii adunaţi acolo, dar poate că exista o alternativă.

– Pot încerca să o iau pe St. George Street, rosti el cu îndoială în glas.

– Fă tot ce poţi. Vreau să aflu care-i următoarea lor mutare.

Lloyd îşi croi drum spre sud prin labirintul de alei. Spera să aibă dreptate în privinţa rutei alese. St. George Street nu se afla în perimetrul disputat, însă mulţimea se putea revărsa în orice moment şi pe acolo.

Totuşi, aşa cum sperase, zona nu era deloc aglomerată, deşi încă putea auzi vuietul contrademonstraţiei, precum şi fluierele şi răcnetele poliţiştilor. Câteva femei vorbeau pe stradă, iar câteva fetiţe săreau coarda în mijlocul drumului. Lloyd se îndreptă spre vest mărind pasul, aşteptându-se la fiecare cotitură să dea ochii cu mulţimile de demonstranţi sau cu poliţia. Întâlni câţiva oameni care se îndepărtaseră de învălmăşeală – doi bărbaţi cu capetele bandajate, o femeie cu haina ruptă, un veteran medaliat cu braţul pansat. Alergă până la capătul străzii, acolo unde aceasta se oprea la baza Turnului, apoi reuşi să intre fără probleme în Tower Gardens.

Fasciştii erau încă acolo.

Acest lucru în sine era o realizare, simţi Lloyd. Trecuse deja de ora 15.30 – participanţii la marş fuseseră ţinuţi acolo, în expectativă, ore bune. Observă că însufleţirea lor se evaporase – nu mai cântau şi nici nu mai scandau, ci stăteau tăcuţi şi apatici, în formaţii ceva mai puţin ordonate, cu pancartele coborâte şi cu fanfara amuţită. Deja păreau înfrânţi.

Totuşi, după câteva minute se produse o schimbare. O maşină decapotabilă apăru de pe o străduţă lăturalnică şi trecu prin faţa rândurilor de fascişti. Lumea izbucni în urale. Rândurile se strânseră, ofiţerii salutară, iar fasciştii luară poziţia de drepţi. Pe bancheta din spate a maşinii se afla liderul lor, Sir Oswald Mosley, un bărbat chipeş, cu mustaţă, îmbrăcat în uniformă şi cu chipiu pe cap. Cu spatele drept, el salută de mai multe ori în timp ce maşina trecea încet prin faţa oamenilor, ca un monarh care îşi trece în revistă trupele.

Prezența lui îi revigoră pe fasciști și îl îngrijoră pe Lloyd. Asta însemna probabil că aveau de gând să pornească în marș conform planului – altminteri de ce ar fi fost acolo? Mașina trecu prin fața rândurilor de fasciști, dispărând pe o străduță lăturalnică ce ducea spre cartierul financiar. Lloyd așteptă. După o jumătate de oră Mosley reveni, de această dată pe jos, salutând din nou și mulțumind pentru ovații.

Când ajunse în celălalt capăt al rândului, se răsuci și intră pe o străduță lăturalnică, însoțit de unul dintre ofițerii săi.

Lloyd îi urmări.

Mosley se apropie de un grup de bărbați mai în vârstă care așteptau pe caldarâm. Lloyd fu surprins să îl recunoască pe Sir Philip Game, comandantul poliției, cu papion la gât și cu o pălărie de fetru pe cap. Cei doi începură o discuție aprinsă. Sir Philip îi explica probabil lui Sir Oswald că mulțimea de contrademonstranți era mult prea mare pentru a fi dispersată. Însă ce avea să-i sfătuiască oare pe fasciști? Lloyd și-ar fi dorit să fie suficient de aproape încât să poată trage cu urechea, dar decise apoi că era mai bine să nu riște să fie arestat, așa că păstră o distanță discretă.

Comandantul poliției era cel care vorbea mai mult. Liderul fascist dădu din cap de câteva ori și-i puse câteva întrebări. Apoi, cei doi bărbați își strânseră mâna și Mosley plecă.

Se întoarse în parc și se sfătui cu ofițerii săi. Lloyd îl recunoscu printre aceștia și pe Boy Fitzherbert, care purta aceeași uniformă ca Mosley. Boy nu arăta la fel de bine în ea: ținuta militară îngrijită nu se potrivea cu trupul său moale și cu senzualitatea posturii lui.

Mosley părea să le dea ordine. Ceilalți bărbați îl salutară și porniră grăbiți să le ducă la îndeplinire. Ce le zisese oare să facă? Singura opțiune rațională era să renunțe și să plece acasă. Însă, dacă ar fi fost oameni raționali, nu ar mai fi fost fasciști.

Se auziră fluiere, se răcniră ordine, fanfara începu să cânte și oamenii luară poziția de drepți. Urmau să pornească în marș, realiză Lloyd. Probabil că poliția le stabilise o rută. Dar care anume?

Și apoi începu marșul – numai că în direcția opusă. În loc să se îndrepte spre East End, ei plecară spre vest, în cartierul financiar, care era pustiu duminica după-amiază.

Lui Lloyd nu-i venea să creadă.

– S-au lăsat păgubași! rosti el cu glas tare, iar un bărbat din apropiere zise: „Așa se pare, nu?"

Urmări preț de cinci minute coloanele care se îndepărtau încet. Când se convinse de intențiile lor, fugi la prima cabină telefonică și îl sună pe Bernie.

– Au pornit în marș! spuse el.

– Cum?! Vin în East End?

– Nu, se duc în cealaltă parte! Au pornit spre vest, înspre City. Am câştigat!

– O, Doamne! Bernie se adresă persoanelor de lângă el: Oameni buni! Fasciştii au pornit în marş spre vest. S-au lăsat păgubaşi!

Lloyd auzi ovaţiile care izbucniră în încăpere.

După câteva secunde, Bernie reveni şi zise:

– Stai cu ochii pe ei şi dă-ne de ştire după ce pleacă toţi din Tower Gardens.

– S-a făcut.

Lloyd puse receptorul în furcă. Ocoli parcul într-o stare de spirit excelentă. Îi era tot mai clar cu fiecare minut care trecea că fasciştii fuseseră înfrânţi. Fanfara lor cânta, iar ei păstrau cadenţa marşului, dar nu o mai făceau în pas vioi şi nici nu mai scandau că vor scăpa de jidani. Jidanii scăpaseră de ei.

Când ajunse în capătul Byward Street, o zări din nou pe Daisy.

Se îndrepta spre Rolls-Royce-ul negru cu crem şi era nevoită să treacă pe lângă Lloyd. El nu se putu abţine să nu se umfle în pene.

– Localnicii din East End v-au respins şi au respins şi ideile voastre josnice, rosti el.

Ea se opri şi îl privi, calmă ca de obicei.

– Ni s-a pus în cale o gloată de zurbagii, pufni ea dispreţuitor.

– Şi totuşi, acum aţi făcut cale întoarsă.

– A fost doar o bătălie. Războiul nu s-a încheiat.

Asta era adevărat, recunoscu Lloyd în sinea lui; însă fusese o bătălie destul de importantă.

– Nu te întorci acasă cu iubitul tău?

– Prefer să mă întorc cu maşina, spuse ea. Şi nu-i iubitul meu.

Lloyd simţi cum îi sare inima în piept de bucurie.

Apoi, ea adăugă:

– Este soţul meu.

Lloyd se holbă la ea. Nu îşi închipuise niciodată că ar fi putut să fie atât de nesăbuită. Rămase fără replică.

– Este adevărat, întări ea, văzându-i scepticismul de pe chip. Nu ai văzut cununia noastră menţionată în ziare?

– Nu citesc paginile cu mondenităţi.

Ea îi arătă mâna stângă, pe care se aflau un inel de logodnă cu diamant şi o verighetă de aur.

– Ieri ne-am căsătorit. Am amânat puţin luna de miere ca să fim prezenţi la marşul de azi. Mâine vom zbura la Deauville cu avionul lui Boy.

Străbătu cei câţiva paşi până la maşină şi şoferul îi deschise portiera.

– Du-mă acasă, te rog, îi zise ea.

– Desigur, Domnia Voastră.

Lloyd era atât de furios, încât îi venea să lovească pe cineva.

Daisy îi aruncă o privire peste umăr şi spuse:

– La revedere, domnule Williams.

El izbuti să îngaime:

– La revedere, domnişoară Peshkov.

– A, nu, îl corectă ea. Acum sunt vicontesă de Aberowen.

Îi plăcea la nebunie să o rostească, realiză Lloyd. Acum avea un titlu nobiliar şi asta era tot ce conta pentru ea. Urcă în maşină şi şoferul închise portiera.

Lloyd se întoarse. Spre ruşinea lui, îşi dădu seama că avea lacrimi în ochi. „La naiba", rosti el cu voce tare. Îşi trase nasul, înghiţindu-şi lacrimile. Îşi îndreptă spatele şi porni înapoi spre East End, cu pas grăbit. Triumful de astăzi fusese întinat. Ştia că era un prost pentru că ţinea la Daisy – era evident că ea nu ţinea la el –, însă tot i se frângea inima la gândul că ea avea să-şi irosească viaţa alături de Boy Fitzherbert.

Încercă să şi-o alunge din minte.

Poliţiştii se întorceau acum în autobuze şi părăseau scena. Pe Lloyd nu îl surprinsese brutalitatea lor – îşi petrecuse toată viaţa în East End, un cartier foarte dur –, însă fusese şocat de antisemitismul pe care îl manifestaseră. Femeilor le spuseseră curve evreice, iar bărbaţilor, evrei ticăloşi. În Germania, poliţia îi sprijinise pe nazişti şi le luase partea Cămăşilor Brune. Oare la fel avea să se întâmple şi aici? Era imposibil!

Mulţimea din Gardiner's Corner izbucnise în urale de bucurie. Fanfara Brigăzii Flăcăilor Evrei interpreta o piesă de jazz pe care bărbaţii şi femeile începură să danseze, iar sticlele de whisky şi de gin treceau din mână în mână. Lloyd decise să treacă pe la Spitalul Municipal, pentru a verifica starea lui Millie. Apoi ar fi trebuit să meargă la sediul Consiliului Evreilor, pentru a-i da de veste lui Bernie că Millie fusese rănită.

După doar câţiva paşi, dădu peste Lenny Griffiths.

– I-am trimis la plimbare pe nemernici! exclamă Lenny entuziasmat.

– Într-adevăr, zise Lloyd râzând.

Lenny îşi coborî glasul şi adăugă:

– Le-am venit de hac fasciştilor de aici şi o să le venim de hac şi celor din Spania.

– Când plecaţi?

– Mâine. Eu şi Dave luăm trenul de dimineaţă spre Paris.

Lloyd îl luă pe Lenny pe după umeri.

– Vin şi eu cu voi, rosti el.

Capitolul patru

1937

Volodea Peshkov îşi feri faţa de ninsoarea intensă în timp ce traversa podul de peste fluviul Moscova. Purta un palton gros, o căciulă de blană şi o pereche de cizme de piele în picioare. Foarte puţini moscoviţi erau îmbrăcaţi atât de bine. Volodea era un norocos.

Avusese întotdeauna cizme bune. Tatăl său, Grigori, era comandant în armată. Grigori nu era un carierist: deşi era erou al revoluţiei bolşevice şi îl cunoştea personal pe Stalin, cariera lui nu mai avansase de prin anii '20. Chiar şi aşa, familia trăise întotdeauna în condiţii confortabile.

Volodea, în schimb, era un carierist. După universitate, intrase în prestigioasa Academie de Informaţii Militare. Un an mai târziu, fusese detaşat la sediul Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii.

Marele său noroc îl reprezentase întâlnirea de la Berlin cu Werner Franck, pe vremea când tatăl său era ataşat militar la ambasada sovietică de acolo. Werner studia la aceeaşi şcoală cu el, dar într-o altă clasă, fiind mai mic decât el. După ce aflase că tânărul Werner ura fascismul, Volodea îi sugerase că metoda cea mai la îndemână de luptă împotriva naziştilor era să devină spion al ruşilor.

Werner avea doar 14 ani pe atunci, însă acum avea 18, lucra pentru Ministerul Aviaţiei, îi ura pe nazişti şi mai abitir şi avea un transmiţător radio puternic şi o carte cu coduri. Era destoinic şi curajos, asumându-şi riscuri enorme şi culegând informaţii nepreţuite. Iar Volodea era omul său de legătură.

Volodea nu îl mai văzuse pe Werner de patru ani, dar şi-l amintea foarte clar. Înalt şi cu părul blond-roşcat, Werner arăta şi se purta mai matur decât era în realitate, având succes la femei încă de la 14 ani.

Werner îi vânduse recent un pont despre Markus, un diplomat de la ambasada germană din Moscova, care era în secret comunist. Volodea îl contactase pe Markus şi îl recrutase ca spion. De câteva luni încoace, Markus îi trimisese constant rapoarte pe care Volodea le traducea în rusă şi le transmitea

mai departe şefului său. Ultimele informaţii erau fascinante: importanţi oameni de afaceri americani, cu vederi pro-naziste, le furnizau rebelilor spanioli de dreapta camioane, anvelope şi combustibil. Preşedintele de la Texaco, Torkild Rieber, un admirator al lui Hitler, folosea petrolierele companiei pentru a trimite rebelilor combustibil în mod secret (şi ilegal), nerespectând astfel o solicitare specifică venită din partea preşedintelui Roosevelt.

Volodea se ducea acum să se vadă cu Markus.

Străbătu Kutuzovsky Prospekt şi coti spre gara Kiev. Locul lor de întâlnire de astăzi era un bar muncitoresc de lângă staţie. Nu foloseau niciodată acelaşi loc de două ori, dar la sfârşitul fiecărei întâlniri stabileau datele următoarei: Volodea era foarte meticulos în meseria sa. Foloseau mereu baruri sau cafenele ieftine, unde colegii lui Markus din corpul diplomatic nici nu s-ar fi gândit să calce vreodată. Dacă Markus ar fi devenit suspect şi ar fi fost urmărit de vreun agent al contraspionajului german, Volodea şi-ar fi dat imediat seama, căci un asemenea individ ar fi ieşit cu siguranţă în evidenţă printre ceilalţi muşterii.

Barul se numea Ucraina. Precum majoritatea clădirilor din Moscova, era o clădire de lemn. Ferestrele erau aburite, semn că înăuntru cel puţin era cald. Însă Volodea nu intră imediat. Mai erau câteva măsuri de precauţie pe care trebuia să le ia. Traversă strada şi se adăposti la intrarea unui bloc de apartamente. Rămase în holul friguros, uitându-se afară printr-o ferestruică şi supraveghind barul.

Se întrebă dacă Markus avea să vină. Până acum nu ratase nicio întâlnire, dar Volodea nu putea fi sigur niciodată. Dacă venea totuşi, ce informaţii avea să-i aducă? Spania era chestiunea arzătoare la ordinea zilei din politica internaţională, dar Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii era extrem de interesat de înarmarea Germaniei. Câte tancuri produceau pe lună? Câte mitraliere Mauser M34 produceau pe zi? Cât de performant era noul bombardier Heinkel He 111? Volodea voia să-i ofere asemenea informaţii şefului său, maiorul Lemitov.

Trecu jumătate de oră şi Markus nu apăru.

Volodea începu să se îngrijoreze. Oare Markus fusese deconspirat? El lucra ca asistent al ambasadorului, drept urmare vedea tot ce ajungea pe biroul acestuia; însă Volodea îl îndemnase să caute şi alte documente, în special corespondenţa ataşaţilor militari. Oare greşise când îi ceruse asta? Oare îl observase cineva pe Markus trăgând cu ochiul la telegrame care nu îl priveau?

Exact atunci apăru Markus, mergând pe stradă cu alura sa de profesor, cu ochelari şi cu o haină austriacă îmblănită. Fulgi albi îi împestriţau materialul verde de fetru. Intră în barul Ucraina. Volodea aşteptă, cu ochii în patru.

Un alt bărbat intră după Markus, iar Volodea se încruntă neliniştit; însă cel de-al doilea bărbat era în mod evident un muncitor rus, nu un agent de contraspionaj german. Era un bărbat pirpiriu cu o faţă de şobolan, cu o haină jerpelită şi cu bocancii înfăşuraţi în cârpe, care se ştergea la nas cu mâneca.

Volodea traversă şi intră în bar.

Locul, nu foarte curat, era îmbâcsit de fum şi mirosea a oameni care nu se spălau prea des. Pe pereţi erau tablouri cu rame ieftine, înfăţişând peisaje ucrainene. Era pe la jumătatea după-amiezii şi nu erau prea mulţi muşterii. Singura femeie din local arăta ca o prostituată bătrână care încerca să îşi revină din mahmureală.

Markus era în spatele încăperii, cocoşat deasupra unui pahar de bere încă neatins. Avea treizeci şi ceva de ani, dar părea mai în vârstă, cu barba şi mustaţa blonde şi îngrijite. Se descheiase la haină, lăsând să se vadă căptuşeala de blană. Rusul cu faţă de şobolan stătea la două mese mai încolo şi îşi rula o ţigară.

Când Volodea se apropie, Markus se ridică în picioare şi îi dădu un pumn în gură.

– Nevolnicule! răcni el în germană. Jigodie!

Volodea fu atât de şocat, încât nici nu reacţionă preţ de câteva secunde. Buzele îl dureau şi simţea gustul sângelui. Din reflex ridică braţul ca să lovească şi el, apoi se opri. Markus încercă să îl pocnească din nou, însă Volodea era pregătit de această dată, aşa că îi pară cu uşurinţă lovitura.

– De ce-ai făcut-o? zbieră Markus. De ce?

Şi-apoi, la fel de brusc, se prăbuşi în scaun, îngropându-şi faţa în mâini, şi începu să plângă.

Volodea şopti printre buzele însângerate:

– Taci, prostule! Se răsuci şi se adresă celorlalţi muşterii, care se holbau la ei: Nu-i nimic, este doar necăjit.

Oamenii îşi întoarseră privirile şi unul dintre bărbaţi plecă. Moscoviţii nu se amestecau niciodată în scandaluri din proprie iniţiativă. Era periculos până să şi desparţi doi beţivi, în caz că unul dintre ei era cumva vreun ştab din partid. Ştiau că Volodea era un astfel de om: se vedea după paltonul său de calitate.

Volodea se întoarse la Markus. Pe un ton coborât şi mânios, îl întrebă:

– Ce dracu' te-a apucat?

Vorbea în germană: rusa lui Markus lăsa de dorit.

– Ai arestat-o pe Irina, replică bărbatul plângând. Jigodie ticăloasă ce eşti! I-ai ars sfârcurile cu ţigara!

Volodea tresări – Irina era iubita rusoaică a lui Markus. Începea să priceapă despre ce era vorba şi nu-i mirosea a bine. Se aşeză în faţa lui Markus.

– Nu am arestat-o pe Irina, rosti el. Şi îmi pare rău dacă a păţit ceva. Spune-mi ce s-a întâmplat.

– Au venit după ea în toiul nopţii. Mi-a zis mama ei. Nu au vrut să spună cine sunt, dar nu erau poliţişti obişnuiţi – aveau haine mai bune. Nu ştie unde au dus-o. Au interogat-o în legătură cu mine şi au acuzat-o că este spioană. Au torturat-o şi au violat-o, apoi au azvârlit-o afară.

– Rahat! exclamă Volodea. Îmi pare foarte rău.

– Îţi pare rău? Tu ai făcut-o! Cine altcineva?

– Chestia asta nu are nimic de-a face cu Serviciul de Informaţii al Armatei, îţi jur.

– Nu contează, zise Markus. Am terminat cu tine şi cu comunismul.

– Există şi victime colaterale în războiul împotriva capitalismului.

Nici lui Volodea nu-i sunau credibile vorbele sale.

– Tânăr prost ce eşti! izbucni Markus cu sălbăticie. Nu pricepi că socialismul înseamnă să scapi de rahaturi de-astea?

Volodea îşi ridică privirea şi văzu intrând pe uşă un bărbat voinic într-o haină de piele. Îşi dădu seama instinctiv că omul nu venise acolo pentru o tărie. Ceva se petrecea şi Volodea nu ştia ce anume. El era nou în acest joc şi, pentru moment, lipsa experienţei îl încurca exact cum ar fi făcut-o o mână sau un picior lipsă. Simţea că ar putea fi în pericol, dar nu ştia ce să facă.

Nou-venitul se apropie de masa la care stăteau Volodea şi Markus.

Exact atunci, omul cu faţă de şobolan se ridică de la masă. Era cam de-o seamă cu Volodea. În mod surprinzător, li se adresă cu accentul unei persoane educate:

– Voi doi sunteţi arestaţi.

Volodea înjură.

Markus sări în picioare.

– Sunt ataşat comercial la ambasada germană! răcni el într-o rusă plină de greşeli gramaticale. Nu ne puteţi aresta! Am imunitate diplomatică!

Ceilalţi clienţi ieşiră în grabă din bar, îmbrâncindu-se în timp ce se îngrămădeau spre uşă. Înăuntru nu mai rămăseseră decât două persoane: barmanul, care ştergea agitat tejgheaua cu o cârpă murdară, şi prostituata, care fuma o ţigară şi se holba în paharul de votcă gol.

– Nici pe mine nu mă puteţi aresta, rosti Volodea cu calm. Îşi scoase legitimaţia din buzunar şi adăugă: Sunt locotenentul Peshkov de la Serviciul de Informaţii al Armatei. Cine dracu' mai sunteţi şi voi?

– Dvorkin, NKVD.

Bărbatul în haină de piele zise:

– Berezovsky, NKVD.

Poliția secretă. Volodea oftă: ar fi trebuit să-și dea seama. NKVD-ul și Serviciul de Informații al Armatei aveau arii în care se intersectau. Fusese avertizat că cele două organizații se călcau mai mereu pe bătături, însă asta era prima lui experiență de acest gen. I se adresă lui Dvorkin:

– Bănuiesc că voi ați torturat-o pe iubita acestui om.

Dvorkin își șterse nasul cu mâneca: după toate aparențele, acest năravnu făcea parte din rol.

– Nu ne-a dat nicio informație.

– Așa că i-ați ars sfârcurile degeaba.

– A scăpat ușor. Dacă era spioană, o păștea și mai rău.

– Și nu v-a trecut prin cap să vă consultați cu noi mai întâi?

– Dar voi când vă consultați cu noi?

Markus rosti:

– Eu plec.

Volodea era disperat. Era pe cale să piardă o piesă de neînlocuit.

– Nu pleca, îl imploră el. O să ne revanșăm cumva față de Irina. O să-i asigurăm cea mai bună îngrijire medicală...

– Du-te dracu', i-o reteză Markus. N-o să mă mai vezi.

Acestea fiind spuse, ieși din bar.

Era limpede că Dvorkin nu știa ce să facă. Nu voia să-l lase pe Markus să plece, dar nici nu putea să-l aresteze fără să pice de prost. În cele din urmă, i se adresă lui Volodea:

– N-ar trebui să lași oamenii să-ți vorbească astfel. Asta te face să pari slab. Ar trebui să te respecte.

– Nemernicule! izbucni Volodea. Nu pricepi ce-ai făcut? Omul acela era o sursă bună de informații credibile – iar acum nu va mai lucra pentru noi în veci din cauza idioțeniei voastre.

Dvorkin ridică din umeri.

– Așa cum i-ai zis și lui, uneori mai sunt și victime colaterale.

– Of, Dumnezeule! exclamă Volodea exasperat, apoi ieși din local.

Simți o ușoară greață în timp ce traversa înapoi fluviul. Era dezgustat de tratamentul pe care NKVD-ul îl aplicase unei femei nevinovate și deprimat din pricina pierderii sursei sale. Urcă într-un tramvai: nu avea un rang suficient de mare încât să primească mașină de serviciu. Medită sumbru în vreme ce vehiculul înainta anevoios prin omăt spre locul său de muncă. Trebuia să îi raporteze maiorului Lemitov, dar ezita, întrebându-se cum ar trebui să-i prezinte toată tărășenia. Era necesar să-i arate că nu fusese vina lui, fără a părea totuși că-și caută scuze.

Sediul Serviciului de Informații al Armatei se afla pe una dintre laturile aerodromului Khodynka, unde un plug de zăpadă făcea un du-te-vino

permanent pentru a păstra pista practicabilă. Arhitectura locului era bizară: o clădire cu două etaje, fără ferestre pe zidurile dinspre exterior, împrejmuia o curte în care se înălțau cele nouă etaje ale clădirii principale, ieșind în evidență ca un deget scos dintr-un pumn de cărămidă. Nu se putea intra cu brichete sau cu stilouri, întrucât acestea ar fi declanșat detectoarele de metal de la intrare, așa că angajații primeau aceste accesorii înăuntru. Și cataramele reprezentau o problemă, astfel încât majoritatea persoanelor purtau bretele. Aceste măsuri de securitate nu își aveau rostul, desigur. Moscoviții ar fi făcut tot posibilul ca să stea departe de o asemenea clădire: nimeni nu era atât de nebun încât să vrea să se furișeze înăuntru.

Volodea împărțea un birou cu alți trei subalterni, având birourile de oțel alăturate, pe pereți opuși. Spațiul era atât de redus, încât biroul lui Volodea nu permitea ca ușa să se deschidă complet. Glumețul biroului, Kamen, îi observă buzele umflate și zise:

– Lasă-mă să ghicesc – s-a întors bărbatu-său mai devreme.

– Nici nu întreba, răspunse Volodea.

Pe birou avea un mesaj decriptat de la secția radio, cuvintele germane fiind notate cu creionul literă cu literă sub grupurile de coduri. Mesajul era de la Werner.

Prima reacție a lui Volodea fu una de teamă. Oare Markus dăduse deja raportul cu privire la ceea ce păție Irina, convingându-l și pe Werner să renunțe la spionaj? Ziua părea suficient de nefastă pentru producerea unui astfel de dezastru.

Însă mesajul nu era nicidecum dezastruos.

Volodea îl citi cu o uimire crescândă. Werner îi dezvăluia că armata germană hotărâse să trimită în Spania spioni, care să se dea drept voluntari antifasciști dornici să lupte de partea guvernului în războiul civil. Aceștia urmau să trimită în mod clandestin rapoarte din spatele liniilor inamice, către stațiile de interceptare germane plasate în tabăra rebelilor.

Deja era o informație de primă mână. Însă nu era totul. Werner avea și numele spionilor.

Volodea trebui să se abțină să nu sară în sus de bucurie. O lovitură ca aceasta nu se întâmpla decât o dată în viața unui agent de informații, se gândi el. Compensa cu vârf și îndesat pierderea lui Markus. Werner era aur curat. Volodea nici nu voia să își imagineze ce riscuri își asumase tânărul ca să obțină lista cu nume și să o scoată în secret din sediul Ministerului Aviației de la Berlin.

Era tentat să fugă imediat la etaj, în biroul lui Lemitov, dar se abținu.

Cei patru subalterni foloseau aceeași mașină de scris. Volodea luă mașina veche și grea de pe biroul lui Kamen și o așeză pe biroul său. Se apucă să

redacteze traducerea în rusă a mesajului primit de la Werner. În timp ce făcea asta, lumina de afară începu să pălească și stâlpii de iluminat din fața clădirii se aprinseră.

Lăsă o copie făcută la indigo în sertarul biroului, apoi luă originalul și urcă la etaj. Lemitov era în birou.

Era un bărbat arătos, la vreo 40 de ani, cu părul negru dat cu briantină. Era foarte perspicace, fiind mai mereu cu un pas înaintea lui Volodea, care se străduia să-i urmeze exemplul. Nu adera la concepția militară conservatoare conform căreia organizarea nu se putea realiza decât prin răcnete și intimidări, însă era necruțător cu persoanele incompetente. Volodea îl respecta și se temea de el.

– Informația aceasta s-ar putea să se dovedească extrem de utilă, rosti Lemitov după ce termină de citit traducerea.

– „S-ar putea"?

Volodea nu vedea niciun motiv de îndoială.

– Ar putea să fie o dezinformare, îi atrase atenția Lemitov.

Volodea nu voia să creadă asta, dar realiză cu dezamăgire că trebuia să ia în calcul și varianta ca Werner să fi fost prins și transformat într-un agent dublu.

– Ce fel de dezinformare? întrebă el abătut. Adică să fie vorba de nume false, care să ne trimită să umblăm după potcoave de cai morți?

– Posibil. Sau ar putea fi numele reale ale unor voluntari veritabili, comuniști și socialiști care au scăpat din Germania nazistă și au plecat în Spania să lupte pentru libertate. Am putea ajunge să arestăm antifasciști adevărați.

– La dracu'!

Lemitov zâmbi.

– Nu dispera! Informația este oricum foarte prețioasă. Avem și noi spionii noștri în Spania – tineri soldați și ofițeri ruși care s-au înrolat ca „voluntari" în brigăzile internaționale. Vor investiga ei situația. Luă un creion roșu și notă ceva pe foaia de hârtie cu scrisul său mărunt și îngrijit, apoi adăugă: Bine lucrat!

Volodea luă asta drept un semn că ar putea pleca și se îndreptă spre ușă.

Lemitov îl opri:

– Te-ai întâlnit cu Markus azi?

Volodea se răsuci și zise:

– S-a ivit o problemă.

– Mi-am dat seama, după gura ta.

Volodea îi relată cele petrecute.

– Și astfel am pierdut o sursă foarte bună, încheie el. Dar nu știu ce altceva aș fi putut face! Ar fi trebuit oare să-i informez pe cei de la NKVD cu privire la Markus și să le cer să-l lase în pace?

– În niciun caz! exclamă Lemitov. Nu poţi avea încredere în ei. Să nu le spui niciodată nimic. Oricum, nu trebuie să-ţi faci griji: nu l-ai pierdut pe Markus. Îl poţi recupera foarte uşor.

– Cum? zise Volodea nedumerit. Ne urăşte pe toţi acum.

– Aresteaz-o din nou pe Irina.

– Poftim?!

Volodea era oripilat. Nu suferise îndeajuns biata femeie?

– O să ne urască şi mai tare dacă voi face asta.

– Spune-i că dacă nu continuă să coopereze cu noi, o vom lua din nou la interogatoriu.

Volodea încercă disperat să-şi ascundă repulsia. Nu trebuia să pară nevolnic. Şi realiza că planul lui Lemitov avea să dea roade.

– Da, izbuti el să îngaime.

– Spune-i că de această dată o să o ardem cu ţigara la păsărică, continuă Lemitov.

Volodea simţi că-i vine să vomite. Înghiţi în sec şi zise:

– Bună idee. Mă duc să o salt chiar acum.

– Nu, mai bine mâine, spuse Lemitov. La patru dimineaţa. Ca să fie şocul maxim.

– Da, să trăiţi.

Volodea ieşi şi închise uşa în urma lui. Rămase pe coridor câteva clipe, simţind cum i se înmoaie picioarele. Când un funcţionar trecu pe lângă el şi-i aruncă o privire suspicioasă, se sili să plece de acolo.

Trebuia să facă asta. Nu avea să o tortureze pe Irina, desigur: era suficient să îl ameninţe cu asta. Însă ea avea să *creadă* că va fi torturată din nou, ceea ce avea s-o sperie de moarte. Volodea realiză că el unul şi-ar fi pierdut minţile dacă ar fi fost în locul ei. Nici nu-i trecuse prin cap, când se înrolase în Armata Roşie, că va fi nevoit să facă asemenea lucruri. Sigur că armata omora oameni, iar el ştia asta – dar să torturezi fete?

Clădirea se golea, luminile se stingeau în birouri şi bărbaţi cu pălăriile pe cap ieşeau pe holuri. Era ora de încheiere a programului. Volodea reveni în biroul său, sună la poliţia militară şi stabili să se întâlnească cu un echipaj la ora 3.30 dimineaţa, pentru a o aresta pe Irina. Apoi îşi îmbrăcă paltonul şi se duse să prindă tramvaiul spre casă.

Volodea locuia cu părinţii lui, Grigori şi Katerina, şi cu sora sa Anya, în vârstă de 19 ani, care încă era studentă. Se întrebă în tramvai dacă ar fi putut să discute cu tatăl său despre acest subiect. Se şi vedea spunând: „Chiar trebuie să torturăm oamenii în societatea comunistă?“ Însă ştia deja răspunsul. Era o necesitate temporară, esenţială în vederea apărării revoluţiei de spionii şi de elementele subversive aflate în solda capitaliştilor imperialişti.

Poate că era mai indicat să întrebe: „Cât va mai dura până vom putea renunța la asemenea practici îngrozitoare?" Evident că tatăl său nu avea un răspuns la această întrebare, cum de altfel nu avea nimeni.

La revenirea lor de la Berlin, familia Peshkov se mutase în Casa Guvernului, numită uneori și Casa de pe Chei, un bloc de apartamente situat de cealaltă parte a fluviului față de Kremlin, unde locuiau membrii elitei sovietice. Era o clădire imensă, în stil constructivist, cu peste cinci sute de apartamente.

Volodea îl salută pe polițistul militar de la ușă, apoi străbătu sala de la intrare – care era atât de mare încât, în unele seri, lumea se aduna să danseze acolo pe acorduri de jazz – și urcă în lift. Apartamentul era considerat de lux după standardele sovietice, având telefon și apă caldă în permanență, dar nu era la fel de plăcut precum locuința lor din Berlin.

Mama lui se afla în bucătărie. Katerina era o bucătăreasă neînzestrată și o gospodină apatică, însă tatăl lui Volodea o adora. Pe vremuri, în 1914, în Sankt Petersburg, el o salvase de avansurile nedorite ale unui polițist neobrăzat și se îndrăgostise nebunește de ea. Încă era atrăgătoare la cei 43 de ani ai săi, presupunea Volodea, iar pe durata delegării diplomatice a lui Grigori învățase să se îmbrace cu mai mult stil decât majoritatea rusoaicelor – deși avea grijă să nu aibă o ținută occidentală, căci asta era o infracțiune gravă la Moscova.

– Te-ai lovit la gură? îl întrebă ea după ce o sărută pe obraz.

– E o nimica toată. Volodea simți mirosul de pui și zise: E vreo ocazie specială?

– Anya l-a invitat pe iubitul ei la cină.

– Aha! E coleg de facultate cu ea?

– Nu cred. Nu știu exact cu ce se ocupă.

Volodea era mulțumit. Ținea mult la sora lui, dar știa că nu era frumoasă. Era scundă, bondoacă și purta haine terne, în culori șterse. Nu avusese foarte mulți iubiți și era o veste bună că unul dintre ei o plăcea îndeajuns de mult încât să vină la ea acasă.

Se duse în camera lui, își scoase jacheta și se spălă pe față și pe mâini. Buzele i se dezumflaseră, revenind aproape la normal: Markus nu îl lovise prea tare. În timp ce se ștergea pe mâini, auzi voci pe hol, semn că sosiseră Anya și iubitul ei.

Se făcu comod, punându-și pe el un pulover tricotat, și ieși din cameră. Se duse în bucătărie. Anya stătea la masă cu un bărbat scund, cu față de șobolan, pe care Volodea îl recunoscu.

– O, nu! zise Volodea. Tu?!

Era Ilya Dvorkin, agentul NKVD care o arestase pe Irina. Renunțase la deghizare și purta acum un costum normal, închis la culoare, și cizme de calitate în picioare. Se holbă surprins la Volodea.

– Desigur, Peshkov! îngăimă el. Nu am făcut legătura.

Volodea se întoarse către sora lui.

– Nu-mi spune că ăsta e iubitul tău, zise el.

Anya rosti descumpănită:

– Ce s-a întâmplat?

– Ne-am cunoscut mai devreme, azi, răspunse Volodea. A dat peste cap o operaţiune importantă a armatei, băgându-şi nasul unde nu-i fierbe oala.

– Eu doar îmi făceam meseria, se apără Dvorkin, ştergându-se la nas cu mâneca.

– Ce mai meserie!

Katerina interveni ca să detensioneze atmosfera:

– Nu veniţi cu problemele de la serviciu acasă. Volodea, te rog să-i pui un pahar de votcă musafirului nostru.

Volodea zise:

– Serios?

Ochii mamei sale scăpărară mânioşi.

– Serios!

– Fie.

Fără nicio tragere de inimă, luă sticla de pe raft. Anya scoase pahare dintr-un dulap şi Volodea le umplu.

Katerina ridică paharul şi spuse:

– Şi-acum, hai să o luăm de la început. Ilya, el este fiul meu, Vladimir, căruia noi îi spunem Volodea. Volodea, dânsul este Ilya, prietenul Anyei, care a venit să cineze cu noi. Ce-ar fi să daţi mâna?

Volodea nu avu de ales şi trebui să-i strângă mâna individului.

Katerina puse aperitivele pe masă: peşte afumat, castraveciori muraţi, felii de cârnaţi.

– Vara servim salată de la conac, dar în această perioadă a anului evident că nu creşte nimic acolo, rosti ea, scuzându-se.

Volodea realiză că era hotărâtă să îl impresioneze pe Ilya. Oare mama lui chiar ţinea ca Anya să se mărite cu individul acela dubios? Probabil că da...

Sosi apoi şi Grigori, în uniforma sa militară, tot numai un zâmbet, adulmecând aroma de pui şi frecându-şi mâinile. Era roşu la faţă şi corpolent la cei 48 de ani ai săi: era greu să ţi-l imaginezi asaltând Palatul de Iarnă, aşa cum făcuse în 1917. Pesemne că era mai suplu pe atunci.

Îşi sărută soţia cu poftă. Lui Volodea i se părea că mama lui era recunoscătoare pentru patima neruşinată pe care tatăl lui o manifesta faţă de ea, fără să-i răspundă cu aceeaşi monedă. Zâmbea când el o bătea uşor pe fund, îl îmbrăţişa atunci când o lua în braţe şi îl săruta ori de câte ori îşi dorea el, dar

nu iniția niciodată aceste gesturi. Îi plăcea de el, îl respecta și părea fericită în căsnicie; dar era evident că nu ardea de dorul lui.

Volodea și-ar fi dorit mai mult de la o căsnicie. Chestiunea era, desigur, pur ipotetică: deși avusese vreo duzină de iubite, nu întâlnise încă o femeie cu care să vrea să se însoare.

Volodea îi turnă tatălui său un păhărel de votcă, iar Grigori îl dădu pe gât satisfăcut. Apoi gustă din peștele afumat.

– Așa, Ilya... și unde lucrezi?

– La NKVD, zise Ilya mândru.

– Aha! O organizație de nădejde!

Grigori nu credea asta cu adevărat, bănuia Volodea; încerca doar să fie amabil. Volodea era de părere că familia sa nu trebuia să fie atât de amabilă, pentru a-l alunga astfel pe Ilya. Spuse:

– Presupun că după ce întreaga lume va urma modelul Uniunii Sovietice și va adopta sistemul comunist, nu vom mai avea nevoie de poliția secretă, iar NKVD-ul va fi abolit. Nu-i așa, tată?

Grigori alese să ia în glumă această chestiune.

– Nu vom mai avea nevoie de niciun fel de poliție! rosti el jovial. Nici de procese penale, nici de închisori. Nici de departamentul de contraspionaj, căci nu vor mai exista spioni. Nici de armată, căci nu vom mai avea inamici! Și-atunci, cum ne vom mai câștiga pâinea? Râse cu poftă și adăugă: Însă s-ar putea să mai fie mult până la acele vremuri.

Ilya avea pe chip o expresie suspicioasă, de parcă ar fi simțit că se spuneau lucruri subversive, dar nu își dădea seama cu exactitate ce anume.

Katerina aduse la masă un platou cu pâine neagră și cinci castroane cu borș fierbinte și începură să mănânce cu toții.

– Când eram mic și trăiam la țară, zise Grigori, mama mea punea deoparte toată iarna cojile de legume, cotoarele de mere, foile de varză de la exterior, partea mai fibroasă de la ceapă și alte cele și le păstra afară, într-un butoi mare, unde înghețau. Apoi, când venea primăvara și se topea zăpada, folosea acest amestec ca să facă borș. Asta este de fapt borșul – o supă făcută din resturi. Voi, tinerii din ziua de azi, nici nu vă dați seama ce bine o duceți.

Se auzi o ciocănitură în ușă și Grigori se încruntă, căci nu așteptau pe nimeni; însă Katerina spuse:

– Ah, am uitat! Este fiica lui Konstantin.

Grigori spuse:

– Adică Zoya Vorotsyntsev? Fiica Magdei, moașa?

– Mi-o amintesc pe Zoya, rosti Volodea. O copilă slabă, cu bucle blonde.

– Nu mai este un copil, zise Katerina. Are 24 de ani și este om de știință.

Se ridică pentru a se duce la ușă.

Grigori se încruntă.

– Nu am mai văzut-o de când a murit mama ei. De ce vrea să ne vadă tocmai acum?

– Vrea să discute cu tine, răspunse Katerina.

– Cu mine? Despre ce?

– Despre fizică, zise Katerina, ieşind din încăpere.

Grigori spuse cu mândrie:

– Eu şi tatăl ei, Konstantin, am fost deputaţi în Sovietul din Petrograd din 1917. Noi am redactat faimosul Ordin Numărul Unu. Se întunecă la faţă şi adăugă: Din păcate, el a murit după războiul civil.

Volodea întrebă:

– Era tânăr, nu? De ce a murit?

Grigori aruncă o privire către Ilya şi se uită apoi rapid în altă parte.

– De pneumonie, zise el, iar Volodea îşi dădu seama că minţea.

Katerina se întoarse, urmată de o femeie care îi tăie răsuflarea lui Volodea.

Era o rusoaică clasică, o adevărată frumuseţe, înaltă şi zveltă, cu părul blond-deschis, ochii albaştri atât de deschişi, încât păreau de-a dreptul incolori, cu pielea albă, perfectă. Purta o rochie verde şi simplă, care îi scotea şi mai mult în evidenţă silueta suplă.

Se făcură prezentările, apoi ea se aşeză la masă şi primi un castron cu borş. Grigori spuse:

– Aşa deci, Zoya, eşti om de ştiinţă.

– Am absolvit facultatea, iar acum fac doctoratul şi predau câteva cursuri, răspunse ea.

– Volodea lucrează la Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii, rosti Grigori mândru.

– Ce interesant, zise ea, pe un ton care indica exact contrariul.

Volodea realiză că Grigori vedea în Zoya o potenţială noră şi spera ca tatăl lui să nu exagereze prea mult cu aluziile în această direcţie. Se hotărâse deja să o invite în oraş până la sfârşitul serii. Dar se putea descurca şi singur; nu avea nevoie de ajutor. Dimpotrivă, orice insistenţe din partea părinţilor n-ar fi făcut decât să-i scadă şansele.

– Cum este supa? o întrebă Katerina pe Zoya.

– Delicioasă. Vă mulţumesc.

Volodea distingea deja o personalitate pragmatică în spatele exteriorului superb. Era o combinaţie fascinantă: o femeie frumoasă care nu se străduia deloc să farmece lumea.

Anya spălă castroanele în timp ce Katerina aducea felul principal – pui cu cartofi la oală. Zoya mâncă totul cu poftă, mestecând şi înghiţind pe

nerăsuflate. Ca majoritatea ruşilor, nu avea prea des ocazia să vadă mâncare atât de bună.

Volodea zise:

– Şi ce specializare ai, Zoya?

Cu evident regret, ea se opri din mâncat ca să răspundă:

– Sunt fizician. Încercăm să înţelegem structura atomului: care sunt componentele sale, ce le ţine laolaltă...

– Şi este interesant?

– Este extrem de fascinant. Îşi lăsă jos furculiţa şi adăugă: Descoperim din ce este format universul cu adevărat. Nu există nimic mai entuziasmant pe lume.

Ochii i se aprinseră. După toate aparenţele, fizica era unul dintre lucrurile care îi puteau distrage atenţia de la o cină straşnică.

Ilya interveni şi el în discuţie.

– Bine, bine, dar cu ce ajută aceste chestiuni teoretice revoluţia?

Ochii Zoyei scăpărară mânioşi, ceea ce îl făcu pe Volodea să o placă şi mai mult.

– Unii tovarăşi fac greşeala de a subestima ştiinţa pură, preferând cercetarea practică, zise ea. Însă progresele tehnice, cum ar fi un aparat de zbor perfecţionat, se bazează în ultimă instanţă pe progresele teoretice.

Volodea îşi înăbuşi un rânjet – Ilya fusese doborât dintr-o lovitură. Însă Zoya nu terminase încă.

– Acesta este şi motivul pentru care voiam să vorbesc cu dumneavoastră, domnule, i se adresă ea lui Grigori. Noi, fizicienii, citim toate publicaţiile ştiinţifice apărute în Occident – cei de acolo sunt destul de nesăbuiţi încât să îşi dezvăluie rezultatele întregii lumi. Iar în ultima vreme am realizat că au început să facă salturi alarmante în înţelegerea fizicii atomice. Ştiinţa sovietică se confruntă cu marele pericol de a rămâne în urmă. Mă întreb dacă tovarăşul Stalin este la curent cu acest lucru.

În încăpere se pogorî liniştea. Chiar şi cea mai neînsemnată critică la adresa lui Stalin era riscantă.

– Dumnealui ştie cam tot ce-i de ştiut, rosti Grigori.

– Desigur, încuviinţă Zoya în mod automat. Dar presupun că există momente în care tovarăşii loiali precum dumneavoastră îi pot aduce în atenţie chestiuni importante.

– Da, aşa este.

Ilya spuse:

– Nu încape îndoială că tovarăşul Stalin crede că ştiinţa ar trebui să urmeze îndeaproape ideologia marxist-leninistă.

Volodea văzu o scânteie de sfidare în ochii Zoyei, însă ea își coborî privirea și rosti pe un ton umil:

– Nici nu încape vorbă că nu ar avea dreptate. Este evident că noi, oamenii de știință, trebuie să muncim cu și mai mult sârg.

Erau niște aiureli – și toți cei din cameră știau asta –, dar nimeni nu ar fi rostit-o vreodată cu glas tare. Ritualul trebuia urmat până la capăt, cu sfințenie.

– Într-adevăr, spuse Grigori. Și totuși, voi aduce în discuție acest aspect data viitoare când voi avea ocazia să vorbesc cu tovarășul Secretar General al Partidului. S-ar putea să vrea să studieze chestiunea mai în profunzime.

– Așa sper, zise Zoya. Vrem să fim înaintea Occidentului în toate.

– Și în afară de muncă, Zoya? rosti Grigori voios. Ai vreun iubit, vreun logodnic poate?

Anya protestă:

– Tată! Nu-i treaba ta.

Zoya nu păru deranjată.

– N-am logodnic și nici iubit, spuse ea cu calm.

– Aha, deci o duci la fel de rău ca fiul meu, Volodea! Și el este singur cuc. Are 23 de ani, a primit o educație aleasă, este înalt și chipeș – și totuși nu are încă o logodnică!

Lui Volodea îi venea să intre în pământ din cauza aluziei evidente.

– Greu de crezut, zise Zoya, iar când se uită la Volodea, el remarcă o licărire de amuzament în ochii ei.

Katerina își puse mâna pe brațul soțului ei.

– Destul, rosti ea. Nu o mai face pe biata fată să se simtă prost.

Se auzi soneria.

– Din nou? pufni Grigori.

– De data asta habar nu am cine ar putea fi, zise Katerina, ieșind din bucătărie.

Reveni împreună cu șeful lui Volodea, maiorul Lemitov. Surprins, Volodea sări în picioare.

– Bună seara, domnule, spuse el. Acesta este tatăl meu, Grigori Peshkov. Tată, permite-mi să ți-l prezint pe domnul maior Lemitov!

Lemitov salută milităreşte. Grigori zise:

– Pe loc repaus, Lemitov. Stai jos și mănâncă și dumneata niște pui. A greșit cu ceva fiul meu?

Tocmai acesta era motivul care făcea mâinile lui Volodea să tremure.

– Nu, domnule, dimpotrivă. Dar... speram să pot vorbi puțin cu dumneavoastră și cu el.

Volodea se relaxă un pic. Poate că nu el avea probleme, la urma urmei.

– Bine, oricum tocmai terminasem de mâncat, rosti Grigori, ridicându-se de la masă. Haideţi să mergem în biroul meu.

Lemitov se uită la Ilya.

– Tu nu lucrezi la NKVD? zise el.

– Ba da, şi sunt mândru de asta. Dvorkin mă numesc.

– Ah! Tu ai încercat să-l arestezi pe Volodea azi după-amiază!

– Mi s-a părut că se comportă ca un spion. Am avut dreptate, nu?

– Trebuie să înveţi să arestezi spionii inamici, nu pe ai noştri.

Lemitov ieşi din cameră. Volodea rânji – era a doua oară când Dvorkin era pus la punct.

Grigori, Volodea şi Lemitov străbătură holul. Biroul era o încăpere mică, cu doar câteva piese de mobilier. Grigori se aşeză pe singurul scaun confortabil, iar Lemitov se aşeză la o măsuţă. Volodea închise uşa şi rămase în picioare.

Lemitov i se adresă lui Volodea:

– Tovarăşul Peshkov ştie despre mesajul primit azi de la Berlin?

– Nu, domnule.

– Atunci, spune-i.

Volodea îi relată povestea cu spionii din Spania. Tatăl lui era încântat.

– Bine lucrat! zise el. Sigur că ar putea fi o dezinformare, dar mă îndoiesc: naziştii nu au atâta imaginaţie. Însă noi avem. Putem aresta spionii, apoi putem să le folosim transmiţătoarele radio ca să trimitem mesaje false rebelilor de dreapta.

Lui Volodea nu-i trecuse asta prin cap. O fi făcând Tata pe prostul cu Zoya, se gândi el, dar avea încă mintea ageră când venea vorba de contrainformaţii.

– Exact, confirmă Lemitov.

Grigori îi zise lui Volodea:

– Prietenul tău din şcoală, Werner, este un om curajos. Apoi se întoarse spre Lemitov şi zise: Cum aveţi de gând să trataţi situaţia?

– Vom avea nevoie de câţiva agenţi destoinici în Spania care să-i anchetеze pe aceşti germani. Nu ar trebui să fie foarte greu. Dacă sunt într-adevăr spioni, veţi găsi dovezi: cărţi de coduri, aparatură de transmisie şi aşa mai departe. Ezită o clipă, apoi spuse: Am venit să vă sugerez să-l trimitem pe fiul dumneavoastră.

Volodea încremeni. Nu se aşteptase la aşa ceva.

Grigori se posomorî.

– A, zise el abătut. Trebuie să mărturisesc că această perspectivă mă descumpăneşte. I-am duce dorul teribil de mult...

Pe chip i se aşternu apoi o expresie resemnată, ca şi cum ar fi realizat că nu prea avea de ales.

– Însă apărarea revoluției are prioritate, bineînțeles, adăugă el.

– Un agent de informații are nevoie de experiență pe teren, zise Lemitov. Noi doi am fost în focul luptei, domnule, dar cei din tânăra generație nu au fost pe câmpul de bătaie.

– Așa este, într-adevăr. Când ar trebui să plece?

– Peste trei zile.

Volodea își dădu seama că tatăl său căuta cu disperare un motiv pentru a-l ține acasă, dar nu izbutea să găsească niciunul. El însă era entuziasmat. Spania! Numai când se gândea la vinul roșu ca sângele, la fetele brunete cu picioarele bronzate și la soarele fierbinte, față de zăpada din Moscova... Avea să fie periculos, desigur, dar nu se înrolase în armată ca să stea la adăpost.

Grigori zise:

– Tu ce părere ai, Volodea?

Volodea știa că tatăl său ar fi vrut ca el să vină cu obiecții. Singurul impediment care-i trecea prin minte era că nu va mai avea timp să o cunoască mai îndeaproape pe superba Zoya.

– Este o oportunitate nemaipomenită, rosti el. Sunt onorat că am fost ales.

– Foarte bine, spuse tatăl său.

– Mai este totuși o mică problemă, spuse Lemitov. S-a decis ca Serviciul de Informații al Armatei să se ocupe de anchetă, dar nu să și efectueze arestările. Aceasta va fi prerogativa NKVD-ului. De această dată zâmbi fără pic de umor: Mă tem că vei lucra împreună cu prietenul tău, Dvorkin.

(ii)

Era uimitor cât de repede puteai ajunge să îndrăgești un loc, se gândi Lloyd Williams. Se afla în Spania de numai zece luni, însă iubirea lui pentru această țară aproape că o egala pe cea pentru Țara Galilor. Îi plăcea să vadă câte o floare rară îmbobocind din pământul pârjolit; îi plăcea să doarmă după-amiaza; îi plăcea că avea vin de băut chiar și atunci când nu era nimic de mâncare. Experimentase gusturi de care nu mai avusese parte niciodată: măsline, ardei iute, cârnați picanți de porc și tăria puternică pe care localnicii o numeau orujo.

Stătea pe un dâmb, scrutând peisajul încețoșat de canicula cu o hartă în mâini. Lângă un râu se vedeau câteva pajiști și niște copaci se zăreau pe munții din depărtare, dar în rest toată întinderea era un deșert monoton de praf și stâncă.

– Nu prea avem cum să ne acoperim înaintarea, rosti el neliniștit.

Lenny Griffiths zise de lângă el:

– O să fie o bătălie a naibii de grea!

Lloyd se uită pe hartă. Zaragoza încăleca fluviul Ebru la vreo 160 de kilometri de locul în care acesta se vărsa în Marea Mediterană. Oraşul domina toate căile de comunicaţie din regiunea Aragon. Era o răscruce importantă, un nod feroviar semnificativ şi punctul de confluenţă a trei râuri. Acesta era locul în care armata spaniolă se confrunta cu rebelii antidemocratici, în pustiul arid.

Unii oameni se refereau la forţele guvernamentale numindu-i „republicanii", în timp ce rebelii erau „naţionaliştii", însă aceste titulaturi erau înşelătoare. De ambele părţi erau mulţi republicani, adică oameni care nu voiau să fie conduşi de un rege. Şi toţi erau naţionalişti, adică îşi iubeau ţara şi erau gata să moară pentru ea. Pentru Lloyd, cele două tabere erau guvernul şi rebelii.

Momentan, Zaragoza era ocupată de rebelii lui Franco, iar Lloyd privea oraşul de pe o înălţime aflată la vreo 80 de kilometri înspre sud.

– Totuşi, dacă izbutim să cucerim oraşul, inamicul va fi înghesuit în nord încă o iarnă, rosti el.

– Dacă, zise Lenny.

Perspectivele nu erau dintre cele mai îmbucurătoare, recunoscu Lloyd în sinea lui, de vreme ce ajunseseră să spere că vor reuşi să oprească înaintarea rebelilor. Guvernul nu se putea aştepta să câştige războiul în acel an.

Chiar şi aşa, o parte din Lloyd abia aştepta lupta. Se afla în Spania de zece luni şi acela avea să fie pentru el botezul focului. Până atunci fusese instructor într-o tabără de bază. Dar de îndată ce spaniolii descoperiseră că el făcuse parte din Corpul Pregătitor al Ofiţerilor Marii Britanii, îi accelerase iniţierea, îl făcuseră locotenent şi îl însărcinaseră cu instruirea noilor sosiţi. Trebuia să facă instrucţie cu aceştia până când ascultarea ordinelor le intra în sânge, să îi silească să mărşăluiască până ce picioarele nu le mai sângerau, iar băşicile li se transformau în bătături, şi să le arate cum să demonteze şi să cureţe puţinele puşti pe care le aveau la dispoziţie.

Însă fluxul de voluntari nu încetinise deloc, astfel încât instructorii fuseseră mutaţi în batalioane de luptă.

Lloyd purta o beretă, un bluzon cu fermoar şi cu tresele care-i marcau gradul cusute pe mânecă şi pantaloni din catifea cord. Avea o puşcă spaniolă scurtă, model Mauser, care trăgea muniţie de 7 milimetri, furată probabil din vreun arsenal al Gărzii Civile.

Lloyd, Lenny şi Dave fuseseră despărţiţi o vreme, însă cei trei se reîntâlniseră în cadrul batalionului britanic al celei de-a 15-a Brigăzi Internaţionale, în vederea luptei ce se prefigura. Lenny avea acum o barbă neagră, care-l făcea să pară cu un deceniu mai în vârstă decât cei 17 ani ai săi. Fusese

promovat la gradul de sergent, deşi nu avea uniformă, ci doar nişte haine din stambă şi o eşarfă cu dungi. Părea mai degrabă pirat decât soldat.

Lenny spuse:

– Oricum atacul ăsta n-are nimic de-a face cu înghesuirea rebelilor. Este o acţiune politică. Regiunea asta a fost dintotdeauna dominată de anarhişti.

Lloyd văzuse anarhismul la lucru în timpul unei perioade scurte petrecute în Barcelona. Era o formă fundamentalistă de comunism, dar una voioasă. Ofiţerii şi soldaţii primeau aceeaşi soldă. Sălile de mese din marile hoteluri fuseseră transformate în cantine pentru muncitori. Chelnerii îţi dădeau bacşişul înapoi, explicându-ţi amical că acest obicei era înjositor. Pretutindeni erau postere care condamnau prostituţia, catalogată drept o exploatare a tovarăşelor. Se crease o atmosferă minunată, de eliberare şi de camaraderie. Iar ruşii urau asta.

Lenny continuă:

– Guvernul a adus acum trupe comuniste din zona Madridului şi ne-a amestecat pe toţi la un loc în noua Armată de Est – sub comanda comuniştilor, evident.

Felul acesta de a privi lucrurile îl exaspera pe Lloyd. Singura cale de a câştiga războiul era ca toate facţiunile de stânga să conlucreze, aşa cum făcuseră – în cele din urmă – în confruntarea de pe Cable Street. Însă anarhiştii şi comuniştii se luptaseră între ei pe străzile Barcelonei.

– Premierul Negrín nu este comunist, replică el.

– E ca şi cum ar fi.

– Omul ştie că, fără sprijinul Uniunii Sovietice, s-a zis cu noi.

– Dar asta înseamnă că trebuie să renunţăm la democraţie şi să-i lăsăm pe comunişti să preia puterea?

Lloyd încuviinţă. Toate discuţiile despre guvern se încheiau la fel: chiar trebuie să facem tot ce vor sovieticii doar pentru că ei sunt singurii care ne vând arme?

Coborâră la poalele dealului, iar Lenny rosti:

– Bem şi noi o ceaşcă de ceai?

– Da, te rog. Mie pune-mi două cuburi de zahăr.

Era o glumă invariabilă. Niciunul dintre ei nu mai băuse ceai de luni bune.

Sosiră în tabăra lor de lângă fluviu. Plutonul lui Lenny cucerise un mic grup de clădiri nefinisate din piatră, folosite probabil pe post de staule de oi înainte ca războiul să îi alunge pe fermieri de acolo. La câţiva metri în amonte, o ambarcaţiune locuită fusese ocupată de câţiva germani din cea de-a 11-a Brigadă Internaţională.

Cei doi fură întâmpinaţi de vărul lui Lloyd, Dave Williams. La fel ca şi Lenny, Dave îmbătrânise zece ani într-unul singur. Părea slăbit şi călit, cu

pielea bronzată și prăfuită, plin de riduri de la mijitul ochilor în soare. Purta o tunică și pantaloni kaki, săculeți din piele la cingătoare și bocanci cu cataramă la gleznă – era uniforma standard, deși puțini soldați aveau setul complet. Purta la gât o eșarfă roșie de bumbac. Avea o pușcă rusească model Mosin-Nagant, cu baioneta demodată întoarsă invers, pentru o manevrare cât mai eficientă a armei. La brâu avea un Luger german de 9 milimetri, pe care probabil că îl luase de pe cadavrul vreunui ofițer rebel. După toate aparențele, era foarte priceput la mânuirea puștii și a pistolului.

– Avem musafiri, rosti el fremătând.

– Da? Ce musafiri?

– Ea! zise Dave, arătând cu degetul în direcția unui copac.

La umbra unui plop negru și strâmb, o duzină de soldați britanici și germani vorbeau cu o femeie extraordinar de frumoasă.

– O, Duw, pufni Lenny, folosind termenul galez pentru Dumnezeu. Chiar că-i plăcută la vedere!

Părea să aibă vreo 25 de ani, se gândi Lloyd; era minionă, cu ochii mari și o coamă de păr negru prins în creștet, îndesat sub o beretă militară. Uniforma sa largă stătea pe ea ca o rochie de seară.

Un voluntar pe nume Heinz, care știa că Lloyd pricepea germana, i se adresă în nemțește:

– Ea este Teresa, domnule. A venit să ne învețe să citim.

Lloyd dădu din cap, în semn că înțelesese. Brigăzile internaționale erau alcătuite din voluntari străini amestecați cu soldații spanioli, iar alfabetizarea constituia o problemă în Spania. Mulți spanioli își petrecuseră copilăria psalmodiind catehismul prin școli de la țară, administrate de Biserica Catolică. Mulți preoți îi împiedicau pe copii să învețe să citească, temându-se că vor ajunge să citească lucrări socialiste când vor crește mari. Drept urmare, numai jumătate din populație fusese alfabetizată pe vremea monarhiei. Guvernul republican ales în 1931 îmbunătățise educația, însă tot mai erau milioane de spanioli care nu știau să citească sau să scrie, așa că în continuare se organizau cursuri pentru soldați, chiar și pe front.

– Și eu sunt analfabet, rosti Dave, care însă nu era.

– Și eu, sări Joe Eli, care preda literatura spaniolă la Universitatea Columbia din New York.

Teresa vorbea în spaniolă. Avea o voce joasă, calmă și foarte seducătoare.

– De câte ori credeți că am auzit gluma asta? rosti ea, fără să pară însă prea supărată.

Lenny veni mai aproape.

– Eu sunt sergentul Griffiths, îi zise el. Voi face tot ce-mi stă în puteri ca să vă fiu de ajutor, desigur.

Cuvintele sale păreau reci și politicoase, însă tonul pe care îl folosea le făcea să sune mai degrabă a invitație senzuală.

Ea îi zâmbi cuceritor:

– Da, m-ar ajuta mult asta.

Lloyd i se adresă pe un ton formal, în cea mai bună spaniolă a sa:

– Mă bucur nespus că ați venit aici, *señorita*.

Își petrecuse o mare parte din ultimele zece luni învățând această limbă.

– Eu sunt locotenentul Williams. Vă pot spune cu exactitate cine anume are nevoie de lecții... și cine nu.

Lenny spuse pe un ton depreciativ:

– Însă locotenentul trebuie să se ducă la Bujaraloz pentru a primi ordine.

Bujaraloz era orășelul în care forțele guvernamentale își instalaseră cartierul general.

– Poate că ar trebui ca noi doi să căutăm un loc potrivit în care să se desfășoare orele.

Mai-mai că-i sugera să se plimbe cu el la lumina lunii. Lloyd zâmbi și încuviință. Era bucuros să-l poată lăsa pe Lenny să-i facă Teresei curte. Lui nu-i ardea de flirturi, în vreme ce Lenny părea deja îndrăgostit lulea. După părerea sa, șansele lui Lenny se apropiau mai degrabă de zero. Teresa era o tânără educată, de 25 de ani, care probabil că primea o duzină de cereri în căsătorie pe zi, iar Lenny era un miner de 17 ani, care nu mai făcuse baie de o lună. Dar nu spuse nimic: Teresa părea perfect capabilă să-și poarte singură de grijă.

Un nou personaj își făcu apoi apariția – era un bărbat de vârsta lui Lloyd, care părea oarecum cunoscut. Era îmbrăcat mai bine decât soldații, în pantaloni de lână și cu cămașă de bumbac, și avea în toc un pistol. Era tuns chilug, în stilul preferat de ruși. Era doar locotenent, însă avea o atitudine autoritară, emanând parcă putere. Rosti într-o germană fluentă:

– Îl caut pe locotenentul Garcia.

– Nu este aici, răspunse Lloyd în aceeași limbă. Noi doi ne-am mai întâlnit. Dar unde?

Rusul păru șocat și iritat în același timp, ca atunci când găsești un șarpe în așternut.

– Nu ne-am întâlnit niciodată, rosti el cu fermitate. Te înșeli.

Lloyd pocni din degete.

– La Berlin, zise el. În 1933. Am fost atacați de Cămășile Brune.

Pe chipul omului apăru o expresie de ușurare, ca și cum s-ar fi așteptat la ceva mult mai rău.

– Da, am fost acolo. Mă numesc Vladimir Peshkov.

– Dar noi îți spuneam Volodea.

– Da.

– În încăierarea aceea din Berlin, erai împreună cu un băiat pe nume Werner Franck.

Volodea păru panicat pentru o clipă, apoi se strădui să-şi mascheze reacţia.

– Nu ştiu pe nimeni cu numele acesta.

Lloyd hotărî să nu insiste prea mult asupra acestui subiect. Putea intui de ce era Volodea agitat. Ruşii erau şi ei îngroziţi de poliţia lor secretă, NKVD-ul, care opera în Spania şi era renumită pentru brutalitatea sa. Pentru oamenii aceia, orice rus care părea prietenos cu străinii era un potenţial trădător.

– Eu sunt Lloyd Williams.

– Îmi amintesc. Volodea îl măsură cu ochii săi albaştri şi pătrunzători şi adăugă: Ce ciudat că ne întâlnim din nou tocmai aici...

– Nu-i chiar atât de ciudat, de fapt, zise Lloyd. Ne luptăm cu fasciştii oriunde putem.

– Putem discuta între patru ochi?

– Desigur.

Se îndepărtară de ceilalţi, iar Peshkov spuse:

– Există un spion în plutonul lui Garcia.

Lloyd rămase înmărmurit.

– Un spion? Cine?

– Un german pe nume Heinz Bauer.

– E tipul ăla de acolo, în cămaşă roşie! Spion? Eşti sigur?

Peshkov nu se osteni să răspundă la întrebare.

– Aş vrea să îl chemi în buncărul tău, dacă ai unul, sau într-un alt loc mai ferit. Peshkov se uită la ceas şi adăugă: Peste o oră va sosi o patrulă care îl va aresta şi îl va lua de-aici.

– Eu folosesc şopronul acela mic pe post de birou, rosti Lloyd, indicând cu degetul. Însă trebuie să vorbesc cu comandantul unităţii înainte.

Comandantul era un comunist, aşa că era puţin probabil să intervină, însă Lloyd voia să câştige puţin timp de gândire.

– Cum doreşti.

Era clar că lui Volodea nu-i păsa ce credea comandantul lui Lloyd.

– Vreau ca spionul să fie capturat în mod discret, fără tămbălău. Le-am explicat şi celor din patrulă cât de importantă este discreţia.

Se vedea că nu era sigur că dorinţa sa avea să fie respectată.

– Cu cât ştiu mai puţini oameni, cu atât mai bine, adăugă el.

– De ce? întrebă Lloyd, însă găsi singur răspunsul, înainte ca Volodea să-i dea replica. Speraţi să-l transformaţi în agent dublu, ca să trimită rapoarte mincinoase inamicului... Dar dacă află prea multă lume că a fost capturat,

atunci ceilalţi spioni îi vor avertiza pe rebeli şi aceştia nu vor mai crede dezinformările lui.

– Este mai bine să nu speculăm despre asemenea chestiuni, rosti Peshkov pe un ton sever. Şi-acum, hai să mergem în şopron.

– Stai aşa, spuse Lloyd. De unde ştiţi că-i spion?

– Nu-ţi pot dezvălui fără să compromit securitatea operaţiunii.

– Nu-i un răspuns satisfăcător.

Peshkov părea exasperat. Era clar că nu era obişnuit să i se spună că explicaţiile sale nu erau satisfăcătoare. Discutarea ordinelor era o caracteristică a Războiului Civil Spaniol pe care ruşii o detestau din tot sufletul.

Înainte ca Peshkov să mai apuce să adauge ceva, alţi doi oameni îşi făcură apariţia şi se apropiară de grupul de sub copac. Unul dintre ei purta o jachetă de piele în ciuda arşiţei. Celălalt, care părea să fie şeful, era un tip sfrijit, cu nasul lung şi aproape fără bărbie.

Peshkov scoase o exclamaţie de mânie:

– E prea devreme! zise el, apoi strigă ceva în rusă, indignat.

Sfrijitul făcu un gest a lehamite. Întrebă într-o spaniolă pocită:

– Care dintre voi este Heinz Bauer?

Nu răspunse nimeni. Sfrijitul se şterse la nas cu mâneca.

Atunci, Heinz se mişcă. Nu fugi imediat, ci intră în bărbatul cu jachetă de piele, doborându-l la pământ. Apoi ţâşni înainte, însă sfrijitul întinse piciorul şi îi puse piedică. Heinz căzu pe jos, alunecând pe pământul uscat. Încremeni doar o clipă, dar această ezitare se dovedi a fi fatală. Când se săltă în genunchi, cei doi bărbaţi îl loviră cu picioarele şi îl culcară din nou la pământ.

Rămase nemişcat, însă ei continuară să îl bată chiar şi aşa. Scoaseră nişte bâte de lemn şi, stând de-o parte şi de alta, îl loviră în cap şi-n trup, ridicându-şi braţele deasupra capetelor şi pogorându-le din nou într-un balet al urii. În câteva secunde, faţa lui Heinz se umplu de sânge. Încercă cu disperare să scape, dar când se ridică în genunchi, bărbaţii îl doborâră din nou la pământ. Apoi el se ghemui, scâncind. Era clar că nu mai putea riposta, însă ei nu terminaseră cu el – continuau să îl lovească cu bâtele pe omul neajutorat.

Lloyd strigă în semn de protest şi îl trase la o parte pe bărbatul sfrijit. Lenny făcu la fel cu celălalt. Lloyd îşi înşfăcă omul într-o strânsoare ca de urs şi îl săltă de la pământ; Lenny îi dădu un pumn omului său, culcându-l pe loc.

Lloyd îl auzi apoi pe Volodea strigându-le în engleză:

– Opriţi-vă sau trag!

Lloyd îi dădu drumul omului său şi se răsuci, nevenindu-i să creadă. Volodea îşi scosese arma de la cingătoare, un revolver rusesc, model Nagant M1895, şi îi ridicase piedica.

– Amenințarea unui ofițer cu arma este o infracțiune de curte marțială în orice armată din lumea asta, zise Lloyd. Ai dat de bucluc, Volodea.

– Nu fi prost, replică Volodea. Care a fost ultima oară când un rus a dat de bucluc în armata asta?

Totuși, își coborî pistolul.

Bărbatul cu jacheta de piele ridică bâta ca să-l lovească pe Lenny, însă Volodea răcni „Oprește-te, Berezovsky!" și omul se supuse.

Apărură apoi și alți soldați, atrași de misteriosul magnetism care îi ademenește pe bărbați la luptă, și în câteva secunde se strânseră vreo douăzeci.

Sfrijitul îndreptă un deget către Lloyd. Într-o engleză cu un accent puternic, el zise:

– Te-ai băgat în chestiuni care nu te privesc!

Lloyd îl ajută pe Heinz să se ridice în picioare. Omul gemea de durere și era plin de sânge.

– Nu puteți da buzna aici ca să omorâți pe cine vreți voi! îi replică Lloyd sfrijitului. Cu ce autoritate faceți asta?

– Acest german este un spion trotkisto-fascist! urlă individul.

Volodea spuse:

– Ține-ți gura, Ilya.

Ilya nu îl băgă în seamă.

– A fotografiat documente! continuă el.

– Și unde sunt dovezile? rosti Lloyd cu calm.

Era clar că Ilya nu știa nimic despre dovezi și nici nu îi păsa de asta. Însă Volodea oftă și spuse:

– Uită-te în sacul lui de voiaj!

Lloyd îi făcu semn caporalului Mario Rivera.

– Du-te și verifică, îi spuse el.

Caporalul Rivera fugi spre ambarcațiune și dispăru înăuntru. Dar Lloyd avea sentimentul cumplit că Volodea spunea adevărul.

– Chiar dacă ai dreptate, Ilya, zise el, asta nu înseamnă că nu puteți fi ceva mai politicoși în abordare.

Ilya rosti:

– Politicoși? Suntem în război aici, nu la o serată englezească!

– Da, dar măcar așa nu ați mai ajunge la confruntări inutile.

Ilya pufni disprețuitor și rosti ceva în rusă.

Rivera ieși din clădire, aducând cu el un aparat mic și costisitor și un vraf de documente oficiale. I le arătă lui Lloyd. Documentul de deasupra era ordinul general din ziua precedentă pentru desfășurarea trupelor în vederea asaltului ce avea să urmeze. Pe act se vedea o pată de vin cu o formă

familiară, iar Lloyd realiză tulburat că acela era chiar exemplarul lui, şterpelit probabil din şopron.

Se uită la Heinz, care se îndreptă de spate, salută în stilul fascist şi strigă:

– Heil Hitler!

Ilya arboră o expresie triumfătoare.

Volodea zise:

– Ei bine, Ilya, ai irosit valoarea prizonierului de potenţial agent dublu. O nouă lovitură magistrală dată de NKVD. Felicitări!

După ce rosti asta, plecă.

(iii)

Lloyd intră în luptă pentru prima oară marţi, pe 24 august.

Tabăra lui, guvernul ales legitim, avea la dispoziţie 80 000 de oameni. Rebelii antidemocratici nu aveau nici jumătate din aceste efective. Guvernul mai avea şi două sute de avioane, faţă de cele cincisprezece ale rebelilor.

Pentru a profita la maximum de această superioritate, forţele guvernamentale înaintaseră pe un front larg, o linie de la nord la sud lungă de aproape 100 de kilometri, astfel încât rebelii să nu-şi poată concentra efectivele limitate.

Era un plan bun – şi atunci, de ce nu dădea roade? se întreba Lloyd două zile mai târziu.

Începutul fusese promiţător. În prima zi, guvernul cucerise două sate la nord de Zaragoza şi două la sud. Grupul lui Lloyd, aflat în sud, întâmpinase o rezistenţă aprigă şi avusese mult de furcă până să ocupe satul Codo. Singurul eşec se înregistrase în zona centrală, pe valea fluviului, unde înaintarea se oprise în locul numit Fuentes de Ebro.

Înainte de bătălie Lloyd fusese speriat, neputând închide ochii toată noaptea şi închipuindu-şi ce avea să urmeze, aşa cum făcea uneori înainte de o partidă de box. Însă, după ce începuseră luptele, se trezi cu prea multe pe cap ca să-şi mai facă griji. Cel mai cumplit moment fusese la înaintarea pe terenul pustiu, unde singurul adăpost era oferit de tufişurile pitice care se mai iveau pe ici, pe colo, în vreme ce apărătorii trăgeau în ei din clădirile de piatră. Însă nici atunci nu simţise propriu-zis teamă, ci un soi de şiretenie disperată, fugind în zigzag, târându-se şi rostogolindu-se atunci când gloanţele treceau prea aproape, apoi ridicându-se şi fugind, încovoiat de spate, alţi câţiva metri. Principala problemă o constituia criza de muniţie: fiecare glonţ conta. Cuceriră Codo copleşindu-şi numeric inamicul, iar Lloyd, Lenny şi Dave încheiară ziua teferi şi nevătămaţi.

Rebelii erau duri și curajoși – dar la fel erau și trupele guvernamentale. Brigăzile străine erau alcătuite din voluntari idealiști, care veniseră în Spania conștienți că ar putea să-și piardă viața acolo. Această reputație de vitejie făcea ca ei să fie trimiși adeseori în avangardă.

Asaltul luă o turnură neplăcută a doua zi. Forțele din nord rămăseseră pe poziții, nedorind să avanseze în lipsa unor informații concludente cu privire la dispozitivul de apărare al rebelilor – o scuză jalnică, în opinia lui Lloyd. Grupul central încă nu reușise să ocupe Fuentes de Ebro, în ciuda întăririlor primite în cea de-a treia zi, iar Lloyd fu îngrozit să audă că focul devastator al apărătorilor le distrusese aproape toate tancurile. În sud, grupul lui Lloyd – în loc să preseze și să-și continue înaintarea – fusese instruit să ocolească prin satul Quinto, aflat pe malul fluviului. Fuseseră din nou nevoiți să se lupte pentru fiecare casă în parte cu apărători înverșunați. Când inamicul se predă, grupul lui Lloyd luă o mie de prizonieri.

Lloyd stătea acum în lumina serii în fața unei biserici devastate de bombardamentul artileriei, printre ruinele fumegânde ale caselor și trupurile nemișcate ale oamenilor care își pierduseră viața în acea zi. Mai mulți bărbați extenuați se strânseră în jurul lui: Lenny, Dave, Joe Eli, caporalul Rivera și un galez pe nume Muggsy Morgan. Erau atât de mulți galezi în Spania, încât cineva născocise un cântecel, luându-i peste picior pentru numele lor asemănătoare:

Era un tip tânăr, pe nume Price,
Și un al tip tânăr, pe nume Price,
Și un tip pe nume Roberts
Și un alt tip pe nume Roberts,
Și un alt tip tânăr, pe nume Price.

Oamenii fumau, așteptând în tăcere să vadă dacă aveau sau nu să primească o cină, prea istoviți ca să o mai tachineze pe Teresa, care încă era alături de ei, fiindcă mașina ce ar fi trebuit să o ducă în spatele frontului nu mai apăruse. Puteau auzi rafale sporadice, în timp ce exterminarea ultimilor inamici se desăvârșea la câteva străzi mai încolo.

– Ce-am câștigat? îi zise Lloyd lui Dave. Am folosit puțina muniție pe care o aveam, am pierdut o grămadă de oameni și nici nu am mai înaintat măcar. Și, ce-i mai rău, le-am dat timp fasciștilor să aducă întăriri.

– Îți spun eu care-i motivul, rosti Dave cu accentul său puternic de East End.

Sufletul i se călise mai abitir decât trupul și devenise cinic și disprețuitor.

– Ofiţerii noştri se tem mai mult de comisari decât de afurisitul de inamic. Dacă mişcă în front, sunt catalogaţi drept spioni troţkisto-fascişti şi torturaţi până la moarte, aşa că sunt îngroziţi să rişte. Preferă să stea locului decât să se mişte, nu fac nimic din proprie iniţiativă şi nu riscă niciodată. Pun pariu că nici nevoile nu şi le fac fără un ordin scris.

Lloyd se întrebă dacă nu cumva analiza zeflemitoare a lui Dave era corectă. Comuniştii vorbeau întruna despre necesitatea unei armate disciplinate, cu o ierarhie clară. Prin asta înţelegeau o armată care să urmeze ordinele ruşilor, dar – chiar şi aşa – Lloyd le dădea parţial dreptate. Totuşi, prea multă disciplină putea înăbuşi gândirea liberă. Oare asta să fi fost problema?

Lloyd nu voia să creadă una ca asta. Social-democraţii, comuniştii şi anarhiştii sigur puteau lupta pentru o cauză comună fără ca o fracţiune să le asuprească pe celelalte: cu toţii urau fascismul şi toţi credeau într-o societate dreaptă pentru toată lumea.

Se întrebă ce credea Lenny, însă acesta stătea lângă Teresa, vorbindu-i cu glas coborât. Ea chicoti şi Lloyd îşi dădu seama că Lenny făcea progrese. Era mereu un semn bun dacă izbuteai să faci o fată să râdă. Apoi ea îi atinse braţul, spuse câteva vorbe şi se ridică în picioare. Lenny zise:

– Vino repede înapoi.

Ea îi zâmbi peste umăr.

„Ce noroc pe Lenny", se gândi Lloyd, fără nicio urmă de invidie însă. Nu-l atrăgea deloc ideea unei aventuri trecătoare: nu-i vedea rostul. Era un bărbat gen totul sau nimic, probabil. Singura fată pe care şi-o dorise vreodată cu adevărat fusese Daisy. Dar ea era acum soţia lui Boy Fitzherbert şi Lloyd nu întâlnise încă fata care să-i ia locul în inima sa. Era convins că avea să o întâlnească într-o bună zi; între timp însă, nu era prea atras de înlocuitoarele temporare, nici măcar atunci când ele erau ispititoare precum Teresa.

– Uite că vin ruşii, zise cineva.

Cel care vorbise era Jasper Johnson, un electrician american de culoare din Chicago. Lloyd îşi ridică privirea şi văzu o duzină şi ceva de consilieri militari, străbătând satul ca nişte cuceritori. Ruşii erau uşor de recunoscut datorită jachetelor lor de piele şi tocurilor de pistol.

– Ce bizar, nu-mi amintesc să-i fi văzut în luptă, continuă Jasper sarcastic. Pesemne că au fost în altă parte a câmpului de bătălie.

Lloyd se uită împrejur, asigurându-se că nu era prin preajmă niciun comisar politic care să-i audă vorbele subversive.

Când ruşii trecură prin cimitirul bisericii distruse, Lloyd îl zări pe Ilya Dvorkin, agentul secret cu care se contrase în urmă cu o săptămână. Ruşii se intersectară cu Teresa şi se opriră ca să vorbească cu ea. Lloyd îl auzi pe Ilya spunându-i ceva despre cină într-o spaniolă stricată. Ea îi răspunse, el

vorbi din nou, iar ea clătină din cap, refuzându-l cât se poate de clar. Dădu să treacă mai departe, însă el o apucă de braţ, oprind-o.

Lloyd îl văzu pe Lenny ridicându-se în capul oaselor şi urmărind cu atenţie scena, precum şi cele două siluete încadrate de o boltă de piatră care nu mai ducea acum nicăieri.

– Rahat! pufni Lloyd.

Teresa încercă din nou să plece, dar Ilya o strânse şi mai tare de braţ.

Lenny dădu să se ridice, dar Lloyd îi puse o mână pe umăr şi-l împinse la loc.

– Lasă că mă ocup eu de asta, îi spuse el.

Dave murmură:

– Ai grijă, omule, tipul e de la NKVD. Mai bine nu te pui cu ticăloşii ăştia blestemaţi.

Lloyd porni către Teresa şi Ilya. Rusul îl văzu şi i se adresă în spaniolă:

– Dispari.

– Bună, Teresa, zise Lloyd.

Ea răspunse:

– Mă descurc, nu-ţi face griji.

Ilya se uită mai atent la Lloyd.

– Te cunosc, zise el. Tu ai încercat săptămâna trecută să împiedici arestarea unui spion troţkisto-fascist periculos.

Lloyd replică:

– Şi această tânără domnişoară este şi ea tot o spioană troţkisto-fascistă periculoasă? Mi s-a părut că te-am auzit adineauri cum o invitai la masă.

Aghiotantul lui Ilya, Berezovsky, apăru şi se postă ameninţător în apropiere de Lloyd. Cu colţul ochiului, Lloyd îl observă pe Dave scoţându-şi Lugerul de la brâu. Situaţia scăpa de sub control.

Lloyd rosti:

– Am venit să vă spun, *señorita*, că domnul colonel Bobrov vrea să vă vadă chiar acum la sediul general. Vă rog să mă urmaţi; vă duc eu la el.

Bobrov era un „consilier" militar rus de grad înalt. Nu o invitase nicăieri pe Teresa, dar era o poveste plauzibilă, iar Ilya nu avea de unde să ştie că-i o minciună.

Urmă un moment ce păru să dureze o veşnicie, în care Lloyd nu ştiu ce avea să se întâmple. Apoi se auzi o împuşcătură în apropiere, poate chiar de pe strada alăturată. Asta păru să-i readucă pe ruşi cu picioarele pe pământ. Teresa se îndepărtă din nou de Ilya şi de această dată omul o lăsă să plece.

Ilya îndreptă un deget ameninţător spre Lloyd.

– Ne mai vedem noi, rosti el, făcându-şi o ieşire teatrală cu Berezovsky pe urmele sale precum un câine.

Dave spuse:

– Ce ticălos tâmpit!

Ilya ignoră remarca.

Se aşezară cu toţii şi Dave zise:

– Ţi-ai făcut un duşman periculos, Lloyd.

– Nu prea am avut de ales.

– Chiar şi aşa, ar fi bine să fii cu ochii în patru de acum.

– Eh, a fost o ceartă din cauza unei fete, spuse Lloyd cu un gest a lehamite. Sunt sute de ciondăneli dintr-astea pe zi.

La lăsarea întunericului, un clopoţel îi adună pe toţi la popotă. Lloyd primi un castron cu tocană zemoasă, o bucată de pâine uscată şi o cană mare de vin roşu, atât de aspru la gust încât îşi imagină că o să-i ia smalţul de pe dinţi. Înmuie pâinea în vin, reuşind astfel să îmbunătăţească gustul amândurora.

Când termină de mâncat, încă se simţea flămând, ca de obicei.

– Ce-ai spune de un ceai? zise el.

– De acord, spuse Lenny. Mie pune-mi două cuburi de zahăr, te rog.

Îşi întinseră păturile subţiri şi se pregătiră de culcare. Lloyd se duse să caute o latrină, dar cum nu găsi niciuna, se uşură într-o mică livadă de la marginea satului. Luna era în al treilea pătrar şi la lumina ei putea vedea frunzele prăfuite ale măslinilor care supravieţuiseră bombardamentului.

În timp ce se încheia la pantaloni, auzi paşi în spatele său. Se întoarse încet – prea încet. Când văzu faţa lui Ilya, bâta acestuia îl lovea deja în moalele capului. Simţi o durere agonizantă şi se prăbuşi la pământ.

Năucit, îşi ridică privirea: Berezovsky aţintea spre capul său un revolver cu ţeavă scurtă. De lângă el, Ilya zise:

– Dacă mişti, eşti mort.

Lloyd era înspăimântat. Îşi scutură disperat capul ca să şi-l limpezească. Era o nebunie!

– Mort? rosti el, nevenindu-i să creadă. Şi cum o să explicaţi uciderea unui locotenent?

– Uciderea? spuse Ilya zâmbind. Suntem pe front. Te-a nimerit un glonţ rătăcit. Apoi adăugă în engleză: Ghinionul naibii, ce să-i faci?

Lloyd realiză descumpănit că Ilya avea dreptate. Când urma să-i fie găsit cadavrul, toate semnele aveau să indice o moarte în luptă.

Ce moarte stupidă!

Ilya îi zise lui Berezovsky:

– Termină-l.

Se auzi un pocnet.

Lloyd nu simţi nimic. Oare asta însemna moartea? Apoi, Berezovsky se chirci şi căzu pe jos. În acel moment, Lloyd îşi dădu seama că împuşcătura

venise din spatele său. Se răsuci să se uite într-acolo, nevenindu-i a crede. În lumina lunii îl văzu pe Dave, ţinând în mână Lugerul furat. Simţi cum îl cuprinde un val de uşurare. Era viu!

Şi Ilya îl văzuse pe Dave, aşa că o luase la goană ca un iepure speriat. Dave îl urmări cu pistolul câteva secunde, iar Lloyd chiar îşi dori ca vărul său să tragă, dar Ilya se adăposti între măslini ca un şobolan într-un labirint, apoi se făcu nevăzut în beznă.

Dave îşi coborî arma.

Lloyd îl privi pe Berezovsky – omul nu respira. Lloyd zise:

– Mulţumesc, Dave.

– Ţi-am spus să stai cu ochii în patru.

– Ai stat tu şi pentru mine. Păcat însă că nu i-ai venit de hac şi lui Ilya. Acum o să avem probleme cu NKVD-ul.

– M-aş mira, replică Dave. Oare Ilya ar vrea ca lumea să afle că aghiotantul său a murit din pricina unei ciondăneli pentru o femeie? Chiar şi agenţii NKVD se tem de NKVD. Cred că o să-şi ţină gura.

Lloyd aruncă o privire spre cadavru.

– Şi cum explicăm asta?

– Ai auzit ce-a zis omul, rosti Dave. Suntem pe front. Nu-i nevoie de explicaţii.

Lloyd încuviinţă. Dave şi Ilya aveau dreptate. Nimeni nu avea să întrebe cum murise Berezovsky. Îl nimerise un glonţ rătăcit.

Plecară de-acolo, lăsând cadavrul la locul său.

– Ghinionul naibii, ce să-i faci? făcu Dave.

(iv)

Lloyd şi Lenny vorbiră cu colonelul Bobrov şi se plânseră că atacul asupra Zaragozei era amânat.

Bobrov era un rus în vârstă extrem de tradiţionalist, cu părul alb şi tuns scurt, în prag de pensionare. Teoretic el se afla acolo doar pentru a ajuta şi pentru a-i sfătui pe comandanţii spanioli. În practică însă, ruşii erau cei care tăiau şi spânzurau.

– Ne pierdem vremea şi ne irosim energia în aceste cătune, rosti Lloyd, traducând în germană ceea ce susţineau Lenny şi toţi soldaţii experimentaţi. Tancurile ar trebui să fie precum un pumn de fier, pe care să-l folosim pentru străpungerea liniilor inamice şi înaintarea în teritoriul duşmanului. Infanteria ar trebui să vină din urmă, curăţând terenul şi securizându-l după ce duşmanii sunt împrăştiaţi.

Volodea stătea în apropiere, ascultând şi părând să-i dea dreptate după expresia de pe chipul său, deşi nu scotea o vorbă.

– Micile puncte fortificate precum acest orăşel cu un singur cal nu ar trebui să ne încetinească înaintarea, ci ar trebui depăşite, urmând ca de ele să se ocupe o a doua linie, încheie Lloyd.

Bobrov părea şocat.

– Asta-i teoria mareşalului Tuchachevsky, discreditat în ochii publicului! rosti el cu voce joasă.

Era ca şi cum Lloyd i-ar fi sugerat unui episcop să se roage la Buddha.

– Şi ce-i cu asta? făcu Lloyd.

– Omul a recunoscut că-i trădător şi spion şi a fost executat.

Lloyd se holbă la el, nevenindu-i să creadă.

– Vreţi să spuneţi că guvernul spaniol nu poate folosi tactici moderne în războiul cu tancuri fiindcă un general a fost eliminat la Moscova?

– Locotenent Williams, vezi că întreci măsura.

Lloyd zise:

– Chiar dacă acuzaţiile aduse lui Tuchachevsky sunt adevărate, asta nu înseamnă că metodele sale sunt greşite.

– Destul! tună Bobrov. Discuţia s-a încheiat.

Speranţele lui Lloyd fură complet spulberate când batalionul lui fu mutat de la Quinto înapoi în direcţia din care veniseră, într-o altă manevră ocolitoare. Pe 1 septembrie participară la asaltul de la Belchite, un orăşel bine apărat, dar nesemnificativ din punct de vedere strategic, aflat la 40 de kilometri distanţă de obiectivul lor.

Bătălia fu la fel de crâncenă. Vreo şapte mii de apărători săpaseră tranşee şi ridicaseră valuri de pământ lângă cea mai mare biserică din oraş, San Agustin, dar şi pe un deal din apropiere. Lloyd şi plutonul său ajunseră la periferia oraşului fără să sufere pierderi, însă apoi avură de înfruntat un foc nimicitor de la ferestre şi de pe acoperişuri.

După şase zile erau tot acolo.

Leşurile începuseră să duhnească sub soarele dogoritor. Pe lângă oameni mai erau şi animale moarte, căci aprovizionarea cu apă a oraşului fusese întreruptă şi dobitoacele mureau de sete. Când se putea, geniştii stivuiau cadavrele, le stropeau cu benzină şi le dădeau foc; însă mirosul cărnii fripte de om era chiar mai cumplit decât duhoarea trupurilor intrate în putrefacţie. Era greu de îndurat, aşa că unii soldaţi îşi puseseră măştile de gaze.

Străzile înguste din preajma bisericii deveniseră adevărate câmpuri ale morţii, dar Lloyd descoperise o cale de a înainta fără să trebuiască să se expună. Lenny găsise nişte unelte într-un atelier. Acum, doi oameni făceau o gaură în zidul casei în care se adăposteau. Joe Eli dădea cu târnăcopul, cu

sudoarea lucind pe capul său chel. Caporalul Rivera, care purta o cămaşă cu dungi în culorile anarhiştilor, roşu cu negru, mânuia un baros. Zidul era făcut din cărămizi plate şi galbene, lipite cu mortar. Lenny dirija operaţiunea pentru a se asigura că nu dărâmau casa cu totul: ca miner, avea instinctul necesar când venea vorba de rezistenţa unui acoperiş.

Când gaura fu suficient de largă cât să încapă prin ea un om, Lenny îi făcu semn lui Jasper, un alt caporal. Jasper luă una dintre puţinele grenade pe care le mai avea în desaga de la brâu, îi scoase cuiul şi o aruncă în casa alăturată, în caz că ar fi existat o ambuscadă. De îndată ce explozia se auzi, Lloyd se târî iute prin gaură, cu puşca pregătită.

Se trezi într-o altă casă spaniolă sărăcăcioasă, cu pereţii văruiţi şi cu podeaua din pământ bătătorit. Nu era nimeni înăuntru, nici mort, nici viu. Cei 35 de oameni din plutonul său îl urmară prin gaură şi se răspândiră prin clădire ca să o cureţe de eventuali apărători. Casa era mică şi goală.

Înaintau astfel către biserică, încet dar sigur, printr-un şir lung de cocioabe.

Începură să lucreze la următoarea gaură, dar înainte să apuce să spargă peretele, fură opriţi de un maior pe nume Marquez, care veni până la ei pe ruta pe care o creaseră ei prin ziduri.

– Gata cu asta, rosti el în engleză, cu un accent spaniol. Vom lua cu asalt biserica.

Lloyd îngheţă. Era sinucidere curată. Zise:

– Asta-i ideea colonelului Bobrov?

– Da, spuse maiorul Marquez pe un ton neutru. Aşteptaţi semnalul: trei fluierături ascuţite.

– Putem să mai primim nişte muniţie? întrebă Lloyd. Nu prea mai avem, mai ales pentru o asemenea operaţiune.

– Nu mai e timp, rosti maiorul, apoi plecă.

Lloyd era îngrozit. Învăţase multe în cele câteva zile de luptă şi ştia că singura posibilitate de a lua cu asalt o poziţie bine apărată era sub un foc de acoperire intens. Altminteri apărătorii îi secerau pe atacatori pe capete.

Soldaţii păreau gata de răzmeriţă, iar caporalul Rivera zise:

– Este imposibil!

Lloyd era responsabil cu menţinerea moralului.

– Nu vă mai plângeţi, spuse el pe un ton vioi. Sunteţi voluntari cu toţii. Credeaţi că războiul este lipsit de pericole? Dacă ar fi fost o chestie sigură, ar fi făcut-o surorile voastre în locul vostru.

Oamenii râseră şi primejdia trecu pentru moment.

El trecu în partea din faţă a casei, crăpă uşor uşa şi aruncă un ochi afară. Soarele dogorea pe străduţa îngustă, cu case şi prăvălii de ambele părţi. Clădirile şi pământul aveau aceeaşi culoare arămie, ştearsă, ca o pâine necoaptă,

cu excepţia locurilor în care obuzele răscoliseră pământul roşu de dedesubt. Exact în faţa uşii zăcea un rebel mort, cu muştele roindu-i deasupra găurii din piept. Uitându-se către piaţă, Lloyd văzu că strada se lărgea înspre biserică. Trăgătorii din turlele înalte aveau o perspectivă excelentă şi puteau împuşca cu uşurinţă pe oricine s-ar fi apropiat. La nivelul solului, nu prea aveai unde să te adăposteşti: nu erau decât nişte dărâmături, un stârv de cal şi o roabă.

„O să murim cu toţii, se gândi el. Dar nu pentru asta am venit aici, la urma urmei?"

Se întoarse către oamenii săi, întrebându-se ce putea să le spună. Trebuia să-i facă să gândească pozitiv.

– Staţi pe marginile străzii, cât mai aproape de case. Nu uitaţi: cu cât vă mişcaţi mai încet, cu atât sunteţi mai expuşi – deci aşteptaţi fluierul şi apoi fugiţi ca din puşcă.

Mai repede decât se aştepta, se auziră cele trei fluierături pomenite de maiorul Marquez.

– Lenny, tu rămâi la urmă, zise el.

– Cine iese primul? rosti Lenny.

– Eu, bineînţeles.

„Adio, lume, se gândi Lloyd. Măcar mor luptându-mă cu fasciştii."

Trânti uşa la perete.

– Haideţi! urlă el, apoi ieşi în fugă afară.

Elementul-surpriză îi oferi câteva secunde de acalmie, iar el fugi nederanjat înspre biserică. Simţea dogoarea soarelui de amiază pe faţă şi auzea tropăitul bocancilor soldaţilor săi în urmă, observând cu un sentiment bizar de recunoştinţă că aceste senzaţii însemnau că încă era în viaţă. Apoi începu răpăitul focurilor de armă. Continuă alergarea câteva clipe, auzind şfichiuitul gloanţelor, apoi simţi că se izbeşte cu braţul stâng de ceva şi se prăbuşi în mod inexplicabil.

Realiză că fusese împuşcat. Nu simţea nicio durere, însă braţul îi amorţise, atârnând fără viaţă. Izbuti să se rostogolească într-o parte, până ajunse la zidul celei mai apropiate clădiri. Gloanţele şuierau în continuare şi el realiză că era cumplit de vulnerabil; apoi văzu la câţiva paşi în faţă un leş. Era un soldat rebel, rezemat de casă. Părea că se aşezase pe jos, cu spatele sprijinit de zid, şi aţipise – numai că avea la gât o rană.

Lloyd se târî în faţă, mişcându-se anevoios, cu puşca în mâna dreaptă şi cu braţul stâng atârnând fără vlagă, apoi se ghemui în spatele cadavrului, încercând să se facă mic de tot.

Rezemă ţeava puştii de umărul mortului şi ţinti spre o fereastră din vârful turlei bisericii. Trase toate cele cinci cartuşe unul după altul, cât de repede putu. Nu îşi putea da seama dacă nimerise pe cineva.

Privi în spate. Spre groaza lui, văzu că strada era presărată cu cadavrele oamenilor din plutonul său. Trupul neînsufleţit al lui Mario Rivera, cu cămaşa sa roşu cu negru, arăta ca un stindard anarhist mototolit. Lângă Mario se afla Jasper Johnson, cu buclele sale negre pline de sânge. Bătuse atâta cale, dintr-o fabrică din Chicago, ca să moară pe o stradă dintr-un orăşel din Spania, numai pentru că crezuse într-o lume mai bună, se gândi Lloyd.

Mai rău însă erau puţinii supravieţuitori, care gemeau şi se zvârcoleau pe jos. Undeva un om urla în agonie, însă Lloyd nu putea vedea nici cine era, nici unde se afla. Câţiva dintre oamenii lui încă mai fugeau, dar în timp ce-i urmărea cu privirea, o parte dintre ei căzură seceraţi, iar ceilalţi se trântiră singuri la pământ. După câteva secunde, nu mai mişca nimeni în afara răniţilor care se zbăteau.

Ce măcel, se gândi el, simţind gustul mâniei şi al amărăciunii urcându-i în gâtlej. Unde erau celelalte unităţi? Doar nu pornise la atac doar plutonul lui?

Poate că mai înaintau şi alţii pe străzile paralele ce duceau la piaţă. Însă pentru un asalt era nevoie de efective copleşitoare. Lloyd şi cei 35 de soldaţi ai săi erau mult prea puţini, evident. Apărătorii reuşiseră să-i omoare sau să-i rănească pe cei mai mulţi dintre ei, iar cei câţiva supravieţuitori din plutonul lui Lloyd fuseseră siliţi să se adăpostească înainte să ajungă la biserică.

Dădu cu ochii de Lenny, care se adăpostise în spatele stârvului unui cal. Măcar era încă în viaţă. Lenny îşi ridică puşca şi făcu un gest de neputinţă, indicându-i că nu mai avea muniţie. Şi Lloyd rămăsese fără cartuşe. După un minut împuşcăturile încetară, pe măsură ce şi ceilalţi soldaţi rămâneau fără gloanţe.

Şi astfel se sfârşea asaltul asupra bisericii. Fusese oricum o misiune imposibilă. Fără muniţie era sinucidere curată.

Rafalele venite dinspre biserică se mai domoliră după eliminarea ţintelor facile, dar din când în când se mai auzeau focuri trase spre cei care se adăpostiseră. Lloyd realiză că toţi oamenii săi aveau să fie omorâţi într-un final. Trebuiau să se retragă.

Aveau să fie omorâţi la retragere, cel mai probabil.

Se uită din nou la Lenny şi-i făcu semn înspre partea opusă, cât mai departe de biserică.

Lenny se uită împrejur, repetând gestul către puţinii supravieţuitori. Aveau şanse mai mari dacă se mişcau toţi în acelaşi timp.

După ce fură avertizaţi cât mai mulţi dintre oamenii rămaşi, Lloyd se căzni să se ridice în picioare.

– Retragerea! urlă el din toţi rărunchii.

Apoi o luă la fugă. Nu erau mai mult de două sute de metri, dar lui Lloyd i se păru cea mai lungă distanţă pe care fusese nevoit să o parcurgă în toată viaţa lui.

Rebelii din biserică deschiseră focul de îndată ce văzură trupele guvernamentale în mişcare. Cu colţul ochiului, Lloyd observă vreo cinci sau şase dintre oamenii săi retrăgându-se. Înainta anevoios, căci braţul rănit îl incomoda. Lenny era în faţa lui, aparent teafăr. Gloanţele ricoşau din zidăria clădirilor pe lângă care avansa Lloyd. Lenny ajunse la casa din care plecaseră, se aruncă înăuntru şi le ţinu uşa deschisă. Lloyd intră şi el în fugă, gâfâind, şi se prăbuşi la pământ. Doar trei oameni mai intrară după ei.

Lloyd se holbă la supravieţuitori: Lenny, Dave, Muggsy Morgan şi Joe Eli.

– Ăştia sunt toţi? rosti el.

Lenny zise:

– Da.

– O, Doamne! Doar cinci din treizeci şi şase de oameni! Ce consilier militar nemaipomenit este colonelul Bobrov!

Gâfâiau cu toţii, încercând să-şi tragă sufletul. Între timp Lloyd începuse să-şi simtă braţul, care îl durea al naibii de tare.

Descoperi că putea să şi-l mişte, aşa că era posibil să nu fie totuşi rupt. Coborându-şi privirea, văzu că avea mâneca plină de sânge. Dave îşi scoase eşarfa roşie şi improviză un badaj.

Lenny era rănit la cap. Avea sânge pe faţă, dar el susţinea că-i o simplă zgârietură şi părea să fie în regulă.

Ca prin miracol, Dave, Muggsy şi Joe erau teferi.

– Ar trebui să ne întoarcem la bază pentru noi ordine, spuse Lloyd după ce se odihniră câteva minute. Oricum nu putem face nimic fără muniţie.

– Ce-ar fi să bem câte o ceaşcă de ceai mai întâi? zise Lenny.

Lloyd replică:

– Nu se poate: nu avem linguriţe.

– Ah, în regulă, atunci.

Dave interveni:

– Nu putem să ne mai odihnim puţin aici?

– Lasă că ne odihnim când ajungem la bază, răspunse Lloyd. Vom fi mai în siguranţă acolo.

Se întoarseră prin şirul de case, traversându-le prin găurile pe care le făcuseră în pereţi. Aplecarea repetată îl ameţea pe Lloyd. Se întrebă dacă era slăbit din cauza sângelui pierdut.

Ieşiră apoi în câmp deschis departe de Biserica San Agustin şi porniră în grabă pe o stradă lăturalnică. Uşurarea pe care Lloyd o simţea pentru că era încă în viaţă lăsa loc treptat furiei cauzate de irosirea vieţilor oamenilor săi.

Ajunseră la hambarul de la periferie unde forţele guvernamentale îşi stabiliseră cartierul general. Lloyd îl văzu pe maiorul Marquez în spatele unei stive de lăzi, împărţind muniţie.

– De ce nu am primit şi noi? rosti el furios.

Marquez ridică din umeri.

– Îi voi raporta asta lui Bobrov, zise Lloyd.

Colonelul Bobrov se afla în faţa hambarului, aşezat pe un scaun la masă – ambele piese de mobilier păreau să fi fost luate dintr-o casă ţărănească. Soarele îi arsese faţa. Vorbea cu Volodea Peshkov. Lloyd se duse direct la ei.

– Am luat cu asalt biserica, dar nu ne-a sprijinit nimeni, răbufni el. Şi am rămas fără muniţie pentru că Marquez a refuzat să ne aprovizioneze!

Bobrov îl privi pe Lloyd cu răceală.

– Ce cauţi aici? zise el.

Lloyd era nedumerit. Se aşteptase ca Bobrov să-l felicite pentru eforturile vitejeşti şi măcar să-l compătimească pentru lipsa oricărui sprijin.

– Tocmai v-am zis. Nu am primit sprijin deloc. Nu poţi lua cu asalt o clădire fortificată cu un singur pluton. Am făcut tot posibilul, dar am fost măcelăriţi. Am pierdut treizeci şi unu de oameni dintre cei treizeci şi şase pe care-i aveam. Arătă spre cei patru camarazi ai săi şi adăugă: Asta-i tot ce-a mai rămas din plutonul meu!

– Cine ţi-a ordonat să te retragi?

Lloyd se lupta cu o ameţeală puternică. Simţea că-l lasă puterile, dar trebuia să-i explice lui Bobrov cât de vitejeşte se purtaseră oamenii lui.

– Ne-am întors pentru noi ordine. Ce altceva am fi putut face?

– Ar fi trebuit să luptaţi până la ultimul om.

– Cu ce să mai luptăm? Nu mai aveam gloanţe!

– Gura! se răsti Bobrov. Drepţi!

Luară cu toţii poziţia de drepţi, în mod mecanic: Lloyd, Lenny, Dave, Muggsy şi Joe. Lloyd se temea că va leşina.

– Stânga împrejur!

Se întoarseră cu spatele şi Lloyd se gândi: „Şi-acum?"

– Răniţii să iasă din rând.

Lloyd şi Lenny se traseră un pas înapoi.

Bobrov spuse:

– Răniţii care pot merge sunt transferaţi la serviciul de escortare a prizonierilor.

Vag, Lloyd realiză că asta însemna probabil că va păzi prizonierii de război într-un tren spre Barcelona. Se clătină pe picioare. „În clipa asta nu aş putea păzi nici măcar o turmă de oi", se gândi el.

Bobrov zise:

– În lipsa unui ordin, retragerea din faţa focului inamic este considerată dezertare.

Lloyd se răsuci şi-l privi pe Bobrov. Spre uluiala şi groaza lui, văzu că Bobrov îşi scosese revolverul din toc. Bobrov făcu un pas în faţă, ajungând exact în spatele celor trei soldaţi care stăteau drepţi.

– Voi trei sunteţi vinovaţi şi condamnaţi la moarte.

Ridică arma până ce ţeava ajunse la câţiva centimetri de ceafa lui Dave.

Apoi trase.

Se auzi o pocnitură. O gaură de glonţ apăru în capul lui Dave, iar sângele şi creierii îi zburară prin frunte.

Lui Lloyd nu-i venea să creadă...

Lângă Dave, Muggsy dădu să se răsucească, deschizându-şi gura ca să ţipe; însă Bobrov se mişcă mai repede. Îndreptă arma spre gâtul lui Muggsy şi trase din nou. Glonţul pătrunse prin spatele urechii drepte a lui Muggsy şi ieşi prin ochiul său stâng, iar omul se prăbuşi la pământ.

Într-un final Lloyd îşi recăpătă glasul şi strigă:

– Nu!

Joe Eli se întoarse, mugind de şoc şi de furie, şi-şi ridică mâinile ca să-l înşface pe Bobrov. Arma trase din nou şi Joe încasă un glonţ în gât. Sângele ţâşni ca o arteziană din gâtul său, împroşcând uniforma de Armată Roşie a lui Bobrov, ceea ce îl făcu pe colonel să înjure şi să sară un pas înapoi. Joe se prăvăli la pământ, dar nu muri imediat. Lloyd urmări neajutorat cum sângele se scurgea din carotida camaradului său în solul spaniol pârjolit. Joe dădu să vorbească, însă nu izbuti să scoată nicio vorbă; apoi ochii i se închiseră şi rămase neclintit.

– Nu există milă pentru laşi, spuse Bobrov, apoi se îndepărtă.

Lloyd se uită la trupul lui Dave, întins pe pământ: slab, murdar, viteaz ca un leu, mort la 16 ani. Ucis nu de către fascişti, ci de un ofiţer sovietic stupid şi brutal. „Ce risipă!" se gândi Lloyd, simţind cum îl podideşte plânsul.

Un sergent ieşi în fugă din hambar.

– S-au predat! strigă el voios. Primăria s-a predat – au înălţat steagul alb. Am luat-o!

Ameţeala îl copleşi pe Lloyd în cele din urmă şi leşină.

(v)

Londra era rece şi umedă. Lloyd străbătu Nutley Street prin ploaie, îndreptându-se spre casa mamei sale. Încă purta bluzonul militar şi pantalonii de catifea cord, iar în picioare bocanci, fără şosete. Într-un rucsac avea lenjeria de schimb, o cămaşă şi o cană de tablă. La gât avea eşarfa roşie pe care Dave i-o legase la braţul rănit. Braţul încă îl mai durea, dar nu mai avea nevoie de bandaj.

Era o după-amiază târzie de octombrie. Așa cum se așteptase, fusese urcat într-un tren de aprovizionare plin ochi de rebeli luați prizonieri și trimis la Barcelona. Era o distanță de vreo 160 de kilometri, dar făcură pe drum trei zile. În Barcelona fusese despărțit de Lenny și pierduse legătura cu el. Fusese luat apoi de un camion ce se îndrepta spre nord. După ce coborâse din acesta, făcuse autostopul și călătorise în vagoane de tren pline cu cărbuni sau pietriș sau, când avusese noroc, cu lăzi de vin. Trecuse granița în Franța pe timp de noapte. Dormise în condiții aspre, cerșise mâncare, făcuse cele mai ciudate slujbe pentru câțiva gologani și, după două săptămâni glorioase de cules struguri într-o vie din Bordeaux, strânsese suficienți bani ca să-și permită un bilet peste Canal. Acum era acasă.

Trase în piept aerul jilav și plin de funingine din Aldgate, de parcă ar fi fost parfumat. Se opri la poarta grădinii și se uită la casa cu etaje retrase în care se născuse cu mai bine de 22 de ani în urmă. Luminile străluceau în spatele geamurilor udate de ploaie: era cineva acasă. Se duse la ușa din față. Încă mai avea cheia: o păstrase la un loc cu pașaportul. Descuie și intră.

Lăsă rucsacul să cadă pe podeaua din hol, lângă cuier. Auzi o voce din bucătărie:

– Cine-i acolo?

Era vocea tatălui său vitreg, Bernie. Lloyd își dădu seama că rămăsese fără glas.

Bernie ieși pe hol.

– Cine...? Apoi îl recunoscu pe Lloyd și zise: O, Doamne! Tu ești!

– Bună, tată, îngăimă Lloyd.

– Băiatul meu, rosti Bernie, îmbrățișându-l pe Lloyd. Ești viu!

Lloyd simțea cum omul se cutremura în hohote de plâns.

După câteva clipe, Bernie se șterse la ochi cu mâneca puloverului său tricotat, apoi se duse la baza scărilor.

– Eth! strigă el.

– Ce este?

– A venit cineva să te vadă.

– Stai o clipă.

Ea coborî treptele după câteva secunde, frumoasă ca de obicei, într-o rochie albastră. Se opri la jumătatea drumului când îl văzu pe fiul ei și se albi.

– O, Duw! îngăimă ea. E Lloyd!

Străbătu în goană restul treptelor și-și aruncă brațele în jurul gâtului său.

– Ești viu! zise ea.

– V-am scris din Barcelona...

– N-am primit nicio scrisoare.

– Atunci nu știți...

– Ce să ştim?

– Dave Williams a murit.

– O, nu!

– A căzut în Bătălia de la Belchite.

Lloyd hotărâse să nu dezvăluie împrejurările morţii lui Dave.

– Şi Lenny Griffiths?

– Nu mai ştiu nimic de el. Am pierdut legătura. Speram că a ajuns acasă înaintea mea.

– Nu, nu avem nicio veste.

Bernie întrebă:

– Care este situaţia pe-acolo?

– Fasciştii câştigă. Şi asta-i vina comuniştilor, în principal, care sunt mai interesaţi să atace celelalte partide de stânga.

Bernie era şocat.

– Nu se poate!

– Ăsta-i adevărul. Dacă am învăţat ceva în Spania, acest lucru este că trebuie să lupţi împotriva comuniştilor la fel de aprig ca împotriva fasciştilor. Sunt la fel de răi.

Mama lui surâse pieziş.

– Ca să vezi!

Ea îşi dăduse seama de asta cu mult timp în urmă, realiză Lloyd.

– Gata cu politica, zise el. Tu ce mai faci, mamă?

– O, eu sunt la fel, dar uită-te la tine... eşti atât de slab!

– Nu prea este de mâncare în Spania.

– Hai că-ţi pregătesc ceva!

– Nu-i nicio grabă. Sunt flămând de-un an – mai rezist câteva minute. Însă ştii ce-aş vrea acum?

– Ce? Orice-ar fi!

– Mi-ar plăcea să beau o ceaşcă de ceai.

Capitolul cinci

1939

Thomas Macke supraveghea ambasada sovietică de la Berlin când Volodea Peshkov ieşi de acolo.

Poliţia secretă prusacă fusese transformată în noul şi mult mai eficientul Gestapo cu şase ani în urmă, însă comisarul Macke încă era şeful secţiei care monitoriza trădătorii şi elementele subversive din Berlin. Nu încăpea vreo îndoială că cei mai periculoşi dintre ei îşi primeau ordinele din această clădire de pe Unter den Linden 63–65. Aşa că Macke şi oamenii lui îi urmăreau pe toţi cei care intrau şi ieşeau de aici.

Ambasada era o fortăreaţă în stil Art Deco, construită dintr-o piatră albă ce reflecta în mod supărător lumina orbitoare a soarelui de august. Deasupra blocului central era cocoţat un felinar, iar aripile clădirii aveau rânduri de ferestre înalte şi înguste, ce arătau ca nişte străjeri în poziţie de drepţi.

Macke stătea la o cafenea de peste drum. Cel mai elegant bulevard din Berlin era plin de maşini şi biciclete; femeile ieşeau la cumpărături, cu rochiile şi pălăriile lor de vară; bărbaţii treceau grăbiţi în costume sau în uniforme dichisite. Era greu de crezut că mai existau germani comunişti. Cum ar fi putut cineva să se împotrivească naziştilor? Germania se transformase. Hitler eliminase şomajul – o performanţă pe care niciun alt lider european nu o reuşise. Grevele şi demonstraţiile rămâneseră o simplă amintire din vremurile crunte de demult. Poliţia avea puteri discreţionare pentru stârpirea infractorilor. Ţara prospera: multe familii aveau aparate radio şi în curând urmau să aibă şi maşini ieftine pe care să le conducă pe noile autostrăzi.

Şi asta nu era tot. Germania era din nou puternică. Armata era viguroasă şi bine echipată. În ultimii doi ani, atât Austria, cât şi Cehoslovacia fuseseră absorbite în Germania Mare, care era acum puterea dominantă în Europa. Italia lui Mussolini era aliată cu Germania în cadrul Pactului de Oţel. Ceva mai devreme în acel an, Madridul căzuse în sfârşit în mâinile rebelilor lui Franco, iar Spania avea acum un guvern de orientare fascistă. Cum ar fi putut

vreun german să-şi dorească să distrugă toate acestea şi să aducă ţara sub cizma bolşevică? În ochii lui Macke, asemenea indivizi erau nişte scursuri, nişte paraziţi, nişte mizerabili care trebuiau căutaţi fără precupeţire şi nimiciţi fără milă. Gândindu-se la ei, chipul i se schimonosi de mânie şi bătu cu piciorul în caldarâm, de parcă s-ar fi pregătit să strivească un comunist.

Apoi îl zări pe Peshkov.

Acesta era un tânăr într-un costum din serj albastru, ţinând pe braţ o haină uşoară ca şi cum s-ar fi aşteptat la o schimbare a vremii. Părul său tuns scurt şi pasul cadenţat îi trădau pregătirea militară, în ciuda hainelor sale civile, iar felul în care scruta strada, aparent cu detaşare, dar în realitate cu meticulozitate, indica apartenenţa sa la Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii sau la NKVD, poliţia secretă rusă.

Macke simţi cum îi creşte pulsul. Desigur, el şi oamenii lui ştiau pe toată lumea de la ambasadă din vedere. Fotografiile lor de paşaport erau îndosariate, iar echipa se uita mereu peste ele. Însă nu ştia prea multe despre Peshkov. Bărbatul era tânăr – 25 de ani, conform datelor din dosarul său, din ce-şi amintea Macke –, aşa că ar fi putut fi un angajat de rang inferior lipsit de importanţă. Sau ar fi putut să se priceapă foarte bine să pară neimportant.

Peshkov traversă Unter den Linden şi se îndreptă spre locul în care stătea Macke, aproape de colţul cu Friedrich Strasse. Când Peshkov ajunse în preajma lui, Macke observă că rusul era foarte înalt, cu un trup de atlet. Avea o privire ageră şi intensă.

Macke îşi întoarse privirea, uşor agitat. Îşi luă ceaşca şi sorbi din zaţul rece de cafea, acoperindu-şi parţial faţa. Nu voia să se uite în acei ochi albaştri.

Peshkov coti pe Friedrich Strasse. Macke îi făcu semn lui Reinhold Wagner, aflat în colţul opus, şi acesta o luă pe urmele lui Peshkov. Macke se ridică şi el de la masă şi îl urmă pe Wagner.

Nu toţi agenţii Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii erau spioni camuflaţi, bineînţeles. În general îşi culegeau informaţiile în mod legitim, citind de exemplu presa germană. Nu credeau neapărat tot ce era scris acolo, dar remarcau indicii precum anunţul unei fabrici de armament care dorea să angajeze zece strungari pricepuţi. În plus, ruşii erau liberi să călătorească prin Germania şi să observe – spre deosebire de diplomaţii Uniunii Sovietice, care nu aveau voie să iasă din Moscova decât însoţiţi. Tânărul pe care Macke şi Wagner îl urmăreau acum ar fi putut fi din soiul acesta docil de culegător de informaţii: pentru o asemenea slujbă, nu trebuia decât să fii fluent în germană şi să fii în stare să conspectezi.

Trecură pe lângă restaurantul fratelui lui Macke. Acesta se numea tot Bistro Robert, dar avea o clientelă diferită. Dispăruseră homosexualii înstăriţi, afaceriştii evrei şi amantele lor, ca şi actriţele cu salarii mult peste

cât meritau, care cereau şampanie roz. Astfel de oameni stăteau cu capul la cutie în zilele acelea, dacă nu ajunseseră deja în lagărele de concentrare. Unii părăsiseră Germania – ducă-se învârtindu-se, se gândi Macke, chiar dacă asta însemna, din păcate, că încasările restaurantului scăzuseră simţitor.

Se întrebă într-o doară ce se mai întâmplase cu fostul proprietar, Robert von Ulrich. Îşi amintea destul de vag că omul plecase în Anglia. Poate că deschisese şi acolo un restaurant pentru pervertiţi.

Peshkov intră într-un bar.

Wagner îl urmă după câteva minute, în vreme ce Macke rămase afară. Locul era foarte popular. În timp ce Macke aştepta ca Peshkov să reapară, văzu intrând un soldat şi o fată, iar două femei bine îmbrăcate şi un bătrân cu o haină şleampătă ieşiră şi se îndepărtară. Apoi Wagner ieşi singur, uitându-se direct la Macke şi întinzându-şi braţele consternat.

Macke traversă strada. Wagner era agitat.

– Nu-i înăuntru!

– Te-ai uitat peste tot?

– Da, inclusiv la toalete şi în bucătărie.

– Ai întrebat dacă a ieşit cineva pe uşa din spate?

– Au zis că nu.

Wagner avea dreptate să fie speriat. În noua Germanie, greşelile nu mai erau pedepsite cu o simplă bătaie la palmă. Ar fi putut fi pedepsit cu severitate. Dar nu de această dată.

– Este în regulă, zise Macke.

Wagner nu-şi putu ascunde uşurarea.

– Da?

– Am aflat ceva important, rosti Macke. Faptul că s-a descotorosit de noi atât de iscusit demonstrează că este spion – şi încă unul foarte bun.

(ii)

Volodea intră în staţia Friedrich Strasse şi urcă în metrou. Îşi scoase basca, ochelarii şi pelerina de ploaie murdară care îl ajutaseră să arate ca un bătrân. Se aşeză, îşi scoase batista şi şterse praful pe care-l pusese pe pantofi ca să-i facă să pară sărăcăcioşi.

Nu fusese prea sigur în privinţa pelerinei. Era o zi atât de însorită, încât se temuse că agenţii Gestapoului o vor remarca şi vor realiza ce punea la cale. Însă ei nu fuseseră atât de isteţi şi nimeni nu îl mai urmărise după ce se schimbase în grabă în toaleta bărbaţilor.

Urma să facă un lucru extrem de periculos. Dacă îl prindeau contactând un dizident german, în cel mai fericit caz ar fi trebuit să se aştepte să fie deportat înapoi la Moscova, cu cariera făcută praf. Dacă nu avea nici măcar atâta noroc, el şi dizidentul urmau să dispară în subsolul sediului Gestapo de pe Prinz Albrecht Strasse şi nu aveau să mai fie văzuţi vreodată. Sovieticii aveau să se plângă de dispariţia unuia dintre diplomaţii lor, iar poliţia germană avea să simuleze declanşarea unei anchete pentru găsirea persoanei dispărute, raportând apoi cu regret insuccesul acesteia.

Volodea nu mai fusese niciodată într-un sediu al Gestapoului, desigur, dar ştia la ce să se aştepte. NKVD-ul avea un edificiu similar în Misiunea Comercială Sovietică de pe Lietsenburger Strasse 11: uşi de oţel, o cameră de interogare cu faianţă pe pereţi pentru ca sângele să poată fi curăţat mai uşor, o cadă pentru ciopârţirea cadavrelor şi un furnal electric pentru arderea bucăţilor.

Volodea fusese trimis la Berlin ca să extindă reţeaua de spioni sovietici de aici. Fascismul era triumfător în Europa, iar Germania reprezenta o ameninţare mai mare ca niciodată pentru Uniunea Sovietică. Stalin îl concediase pe ministrul de externe Litvinov, înlocuindu-l cu Viaceslav Molotov. Însă ce putea face Molotov? Fasciştii păreau de neoprit. Kremlinul era bântuit de amintirea umilitoare a Marelui Război, în care germanii învinseseră armata de şase milioane de soldaţi a ruşilor. Stalin luase măsuri în vederea formării unui pact cu Franţa şi Marea Britanie pentru stoparea Germaniei, dar cele trei puteri nu reuşiseră să cadă de acord şi discuţiile intraseră în impas de câteva zile încoace.

Mai devreme sau mai târziu, toată lumea se aştepta ca între Germania şi Uniunea Sovietică să izbucnească războiul, iar sarcina lui Volodea era să strângă informaţii care să-i ajute pe sovietici să câştige acest război.

Coborî din metrou în sărăcăciosul cartier muncitoresc Wedding, aflat la nord de centrul Berlinului. Rămase să aştepte în faţa staţiei, urmărindu-i pe ceilalţi călători şi prefăcându-se că studiază un orar lipit pe perete. Nu se mişcă din loc până nu se convinse că nu îl urmărise nimeni până acolo. Apoi porni spre restaurantul ieftin pe care îl alesese ca loc de întâlnire. Aşa cum obişnuia, nu intră imediat, ci se postă într-o staţie de autobuz de peste drum, supraveghind intrarea în local. Era sigur că scăpase de urmăritorii săi, dar acum trebuia să se asigure că nici Werner nu fusese urmărit.

Nici nu ştia dacă avea să-l mai recunoască pe Werner Franck, un băiat care avea 14 ani când îl văzuse Volodea ultima oară, acum în vârstă de 20. Cum Werner se temea de acelaşi lucru, conveniseră să vină amândoi cu ediţia din acea zi a cotidianului *Berliner Morgenpost,* deschisă la pagina de sport. Volodea citi o prezentare a noului sezon de fotbal în timp ce aştepta, ridicându-şi din când în când privirea ca să se uite după Werner.

De pe vremea în care studiase în Berlin, Volodea urmărea evoluţia echipei de top a oraşului, Hertha. Scandase adeseori: „Ha! Ho! He! Hertha B-S-C!" Era sincer interesat de şansele echipei, dar neliniştea îi tulbura concentrarea, aşa că reciti de nenumărate ori aceleaşi lucruri fără să le bage la cap.

Cei doi ani petrecuţi în Spania nu îi impulsionaseră cariera aşa cum sperase – ba dimpotrivă. Volodea descoperise numeroşi spioni naziştii precum Heinz Bauer printre „voluntarii" germani. Însă NKVD-ul făcuse apoi din asta un pretext pentru a-i aresta pe voluntarii veritabili care cutezau să exprime chiar şi cel mai mic dezacord cu linia Partidului Comunist. Sute de tineri idealişti fuseseră torturaţi şi omorâţi în temniţele NKVD-ului. Uneori ai fi zis că pe comunişti îi interesa mai degrabă să lupte împotriva aliaţilor lor anarhişti decât împotriva inamicilor fascişti.

Şi totul în zadar. Politica lui Stalin se dovedise a fi un eşec catastrofal. Rezultatul ei era o dictatură de dreapta, cel mai rău scenariu posibil pentru Uniunea Sovietică. Însă vina era aruncată asupra ruşilor care se duseseră în Spania, chiar dacă aceştia urmaseră cu sfinţenie instrucţiunile primite de la Kremlin. Unii dintre ei dispăruseră la scurt timp după revenirea la Moscova.

Volodea se întorsese temător acasă după căderea Madridului. Găsise multe lucruri schimbate. În 1937 şi în 1938, Stalin operase epurări în Armata Roşie. Mii de comandanţi fuseseră eliminaţi, inclusiv o mare parte dintre rezidenţii Casei Guvernamentale, unde locuiau părinţii săi. Însă oameni trecuţi cu vederea până atunci, precum Grigori Peshkov, fuseseră promovaţi în locul celor epuraţi, iar cariera lui Grigori fusese reimpulsionată. El primise responsabilitatea apărării Moscovei împotriva raidurilor aeriene şi nu-şi mai vedea capul de treabă. Noul său statut era probabil şi motivul pentru care Volodea nu se număra printre cei găsiţi ţapi ispăşitori pentru eşecul politicii lui Stalin în Spania.

Nesuferitul de Ilya Dvorkin reuşise şi el să scape cumva de pedeapsă. Se întorsese la Moscova şi se însurase cu sora lui Volodea, Anya, spre dezamăgirea lui Volodea. În asemenea chestiuni, alegerile femeilor nu puteau fi explicate defel. Ea era deja însărcinată, iar Volodea nu-şi putea alunga din minte imaginea de coşmar a surorii sale alăptând un bebeluş cu cap de şobolan.

După o scurtă permisie, Volodea fusese trimis la Berlin, unde trebuia să-şi demonstreze încă o dată valoarea.

Îşi ridică ochii din ziar şi îl văzu pe Werner venind pe stradă.

Werner nu se schimbase prea mult. Era puţin mai înalt şi mai lat în umeri, dar avea acelaşi păr blond-roşcat care-i acoperea fruntea într-un mod ce îl făcea irezistibil pentru fete şi aceeaşi căutătură de amuzament tolerant în ochii săi albaştri. Purta un costum de vară bleu, elegant, iar la manşete îi scânteiau butoni de aur.

Nu îl urmărea nimeni.

Volodea traversă strada şi îi tăie calea înainte ca Werner să intre în cafenea. Acesta îi zâmbi larg, dezvelindu-şi dantura impecabilă.

– Nu te-aş fi recunoscut cu tunsoarea asta militărească, rosti el. Mă bucur să te văd după toţi aceşti ani.

Nu îşi pierduse deloc căldura şi şarmul, remarcă Volodea.

– Hai să intrăm!

– Doar nu vrei să intrăm în spelunca asta! pufni Werner. Este plină de instalatori mâncând cârnaţi cu muştar.

– Nu vreau să rămânem pe stradă. Aici putem fi observaţi de orice trecător.

– Este o alee cu trei blocuri mai încolo.

– Bine.

Străbătură scurta distanţă şi cotiră printr-un gang îngust, aflat între un depozit de cărbuni şi o băcănie.

– Ce-ai mai făcut? îl întrebă Werner.

– M-am luptat cu fasciştii, ca şi tine. Volodea ezită înainte să continue: Am fost în Spania.

Ăsta nu era un secret.

– Unde aţi avut tot atât de puţin succes cum am avut şi noi aici, în Germania.

– Lupta nu s-a terminat încă.

– Dă-mi voie să te întreb ceva, zise Werner, rezemându-se de zid. Dacă ai crede că bolşevismul este imoral, ai accepta să spionezi Uniunea Sovietică?

Primul impuls al lui Volodea fu să spună „Nu, categoric nu!" Dar înainte să-i iasă vorbele pe gură, realiză că ar fi dat dovadă de lipsă de tact – căci perspectiva care îl revolta pe el era exact ce făcea Werner, trădându-şi ţara în numele unei cauze mai bune.

– Nu ştiu, zise el. Cred că îţi vine foarte greu să lucrezi împotriva Germaniei, chiar dacă îi urăşti pe nazişti.

– Aşa este, recunoscu Werner. Dar ce se întâmplă dacă izbucneşte războiul? Oare o să vă ajut să ne omorâţi soldaţii şi să ne bombardaţi oraşele?

Volodea era îngrijorat – părea că Werner îşi pierdea hotărârea.

– Este singura modalitate de a-i învinge pe nazişti, rosti el. Doar ştii asta.

– Ştiu. Eu m-am hotărât cu mult timp în urmă. Iar naziştii nu au făcut nimic ca să mă convingă să mă răzgândesc. Voiam doar să subliniez că îmi vine greu.

– Înţeleg, spuse Volodea.

Werner continuă:

– Mi-ai cerut să-ţi indic şi alţi oameni care ar fi dispuşi să facă pentru voi ce fac eu.

Volodea încuviinţă şi spuse:

– Oameni ca Willi Frunze. Ţi-l mai aminteşti? Cel mai isteţ băiat din şcoală. Era un socialist convins – el a prezidat întrunirea pe care au întrerupt-o Cămăşile Brune.

Werner clătină din cap.

– El a plecat în Anglia.

Volodea întrebă descumpănit:

– De ce?

– Este un fizician strălucit şi studiază la Londra.

– Rahat!

– Dar m-am gândit la altcineva.

– Bun!

– L-ai cunoscut pe Heinrich von Kessel?

– Nu cred. Era coleg de şcoală cu noi?

– Nu, el a studiat la o şcoală catolică. Şi pe vremea aceea nici nu avea aceleaşi vederi politice ca noi. Tatăl lui a fost un mare ştab în Partidul de Centru...

– Care l-a adus pe Hitler la putere în 1933!

– Exact. Heinrich lucra pe atunci pentru tatăl său. Tatăl a intrat între timp în Partidul Nazist, însă fiul este copleşit de remuşcări.

– De unde ştii?

– S-a îmbătat şi i-a mărturisit asta surorii mele, Frieda. Ea are 17 ani. Cred că o place.

Era promiţător. Volodea simţi cum îi mai vine inima la loc.

– Este comunist?

– Nu.

– Ce te face să crezi că va dori să lucreze pentru noi?

– L-am întrebat verde în faţă: „Dacă ţi s-ar ivi ocazia să lupţi împotriva naziştilor spionând pentru Uniunea Sovietică, ai face-o?“ Şi mi-a spus că da.

– Unde lucrează?

– În armată, dar are probleme respiratorii, aşa că este un simplu conţopist – ceea ce este în avantajul nostru, deoarece acum lucrează pentru Înaltul Comandament al Wehrmachtului, în departamentul de planificare economică şi aprovizionare.

Volodea era impresionat. Un asemenea om ştia cu exactitate câte camioane, tancuri, mitraliere şi submarine achiziţiona lunar armata germană – dar şi unde erau trimise acestea. Simţi cum îi creşte entuziasmul.

– Când îl pot întâlni?

– Chiar acum. Am stabilit să beau ceva cu el la hotelul Adlon după serviciu.

Volodea gemu. Adlonul era cel mai de lux hotel din Berlin. Se afla pe Unter den Linden. Deoarece era situat în cartierul guvernamental şi diplomatic, barul era un loc preferat de jurnaliştii care încercau să culeagă ultimele bârfe. Nu ar fi fost nici pe departe un loc de *rendez-vous* după criteriile lui Volodea. Însă nu-şi putea permite să rateze acest prilej.

– Bine, zise el. Dar nu vreau să fiu văzut vorbind cu vreunul dintre voi în acel loc. O să intru după tine ca să văd cum arată Heinrich, apoi mă voi lua după el şi îl voi aborda mai încolo.

– Bine. Te duc eu cu maşina acolo; am parcat-o la colţ.

În timp ce se îndreptau spre celălalt capăt al aleii, Werner îi dădu lui Volodea adresele şi numerele de telefon ale lui Heinrich, atât de acasă, cât şi de la serviciu, iar Volodea le memoră.

– Am ajuns, rosti Werner. Urcă.

Maşina era un Mercedes 540K Autobahn Kurier, un model superb cu aripi curbate în mod senzual, cu o capotă mai lungă decât un Ford Model T şi cu partea din spate în două trepte. Era atât de costisitor, încât se vânduseră doar câteva bucăţi.

Volodea rămase înmărmurit.

– Nu ar trebui să ai o maşină mai puţin bătătoare la ochi? rosti el, nevenindu-i a crede.

– Este un bluf cu atât mai reuşit, replică Werner. Nimeni nu crede că un spion ar alege ceva atât de ţipător.

Volodea dădu să îl întrebe cum de-şi permitea o astfel de maşină, dar îşi aminti că tatăl lui Werner era un industriaş însărit.

– Nu urc în chestia asta, zise el. Vin cu metroul.

– Cum doreşti.

– Ne vedem la Adlon, dar nu mă băga în seamă.

– Bineînţeles.

După o jumătate de oră, Volodea văzu maşina lui Werner parcată neglijent în faţa hotelului. Această atitudine nonşalantă a lui Werner i se părea cam nesăbuită, dar se întrebă dacă nu cumva era doar un element necesar pentru curajul tânărului. Poate că Werner trebuia să pretindă că este lipsit de griji ca să-şi asume riscurile îngrozitoare ale spionării naziştilor. Dacă ar fi conştientizat pericolul în care se afla, poate că nu ar mai fi fost în stare să continue.

Barul de la Adlon era plin de femei elegante şi de bărbaţi bine îmbrăcaţi, mulţi în uniforme croite impecabil. Volodea îl zări imediat pe Werner, stând la o masă cu un alt bărbat, probabil Heinrich von Kessel. Trecând pe lângă ei, Volodea îl auzi pe Heinrich argumentând: „Buck Clayton este un

trompetist mult mai priceput decât Hot Lips Page". Se așează la bar, comandă o bere și începu să îl studieze discret pe potențialul spion.

Heinrich era palid și avea un păr negru și bogat, cam lung pentru standardele armatei. Deși discutau despre un subiect relativ neimportant, precum jazzul, părea foarte însuflețit, gesticulând și trecându-și în mod repetat mâinile prin păr. Avea o carte îndesată în buzunarul tunicii, iar Volodea era gata să pună rămășag că era un volum de poezii.

Volodea bău pe îndelete două beri, prefăcându-se că citește *Morgenpost*-ul din scoarță în scoarță. Se străduia să nu-și facă iluzii cu privire la Heinrich. Omul era extrem de promițător, dar nu exista nicio garanție că avea să coopereze.

Recrutarea informatorilor era cea mai grea parte din munca lui Volodea. Era greu să-ți iei precauții, deoarece persoana vizată nu era încă în tabăra ta. Propunerea trebuia făcută adeseori în locuri nepotrivite, de obicei în locuri publice. Era imposibil de știut cum urma să reacționeze persoana vizată: omul se putea enerva, refuzând în gura mare, sau se putea speria, rupând-o pur și simplu la fugă. Însă agentul care racola nu putea face prea multe pentru a controla situația. La un moment dat trebuia să pună întrebarea simplă și directă: „Vrei să fii spion?"

Se gândi cum să-l abordeze pe Heinrich. Religia era probabil cheia personalității sale. Volodea își aminti spusele șefului său, Lemitov: „Foștii catolicii sunt agenți de nădejde. Ei resping autoritatea completă a Bisericii, acceptând în locul ei autoritatea completă a partidului". Poate că Heinrich încerca să-și ispășească greșelile. Dar era oare dispus să-și riște viața?

În cele din urmă Werner achită nota și cei doi bărbați plecară. Volodea îi urmări. Se despărțiră în fața hotelului, Werner demarând în trombă, în scrâșnetul cauciucurilor, iar Heinrich pornind pe jos prin parc.

Volodea se luă după Heinrich.

Se înserase, dar cerul era senin și se putea vedea bine. Mulți oameni se plimbau în aerul plăcut al serii, majoritatea în cupluri. Volodea se uită peste umăr în mai multe rânduri, ca să se asigure că nu îi urmărise nimeni după ce plecaseră de la Adlon. După ce se convinse de asta, trase adânc aer în piept, se îmbărbătă și îl ajunse din urmă pe Heinrich.

Mergând pe lângă el, Volodea îi zise:

– Există ispășire pentru păcate.

Heinrich îi aruncă o privire circumspectă, de parcă ar fi avut de-a face cu un nebun.

– Sunteți preot?

– Ai putea da o lovitură regimului imoral la ascensiunea căruia ai contribuit și tu.

Heinrich nu se opri din mers, dar păru brusc îngrijorat.

– Cine eşti? Ce ştii despre mine?

Volodea continuă să ignore întrebările lui Heinrich.

– Naziştii vor fi înfrânţi într-o bună zi. Acea zi ar putea sosi mai devreme cu ajutorul tău.

– Dacă eşti vreun agent al Gestapoului şi speri să mă prinzi în capcană, nu-ţi mai răci gura de pomană. Sunt un german loial.

– Mi-ai remarcat accentul?

– Da – pari a fi rus.

– Câţi agenţi ai Gestapoului vorbesc germana cu accent rusesc? Sau au măcar ingeniozitatea de a imita un asemenea accent?

Heinrich râse nervos.

– Nu ştiu nimic despre agenţii Gestapoului, rosti el. Nu ar fi trebuit să aduc subiectul în discuţie – a fost o prostie din partea mea.

– Departamentul tău produce rapoarte ale cantităţilor de armament şi de alte provizii comandate de armată. Nişte exemplare din acele rapoarte ar fi extrem de utile pentru duşmanii naziştilor.

– Pentru Armata Roşie, vrei să spui.

– Cine altcineva ar putea dărâma acest regim?

– Toate exemplarele acelor rapoarte sunt ţinute sub supraveghere strictă.

Volodea îşi înăbuşi un sentiment de triumf. Heinrich se gândea la dificultăţile practice. Asta însemna că era tentat să accepte, în principiu.

– Fă o copie la indigo în plus, îi spuse Volodea. Sau stenografiază o copie. Sau ia exemplarul altcuiva. Modalităţi există.

– Sigur că există. Şi toate s-ar putea sfârşi cu moartea mea.

– Dacă nu facem nimic în privinţa fărădelegilor comise de acest regim... oare mai merită trăită viaţa?

Heinrich se opri şi îl ţintui cu privirea pe Volodea. Tânărul nu-şi putea da seama ce-i trecea prin cap omului, dar instinctul îi zicea să-şi ţină gura. După o pauză îndelungată, Heinrich oftă şi zise:

– Mă voi gândi la asta.

„Al meu este", se gândi Volodea exultând.

Heinrich zise:

– Cum te pot contacta?

– Nu o vei face, replică Volodea. Te contactez eu.

Îşi duse mâna la pălărie, apoi se întoarse pe unde venise.

Era în al nouălea cer. Dacă Heinrich nu avea de gând să accepte propunerea, ar fi respins-o cu fermitate. Promisiunea lui de a se gândi la asta aproape că echivala cu o acceptare. Avea să mediteze şi să treacă în revistă toate riscurile. Însă avea să o facă, într-un final. Volodea era aproape sigur.

Îşi spuse că nu trebuia să-şi facă iluzii prea mari. Puteau interveni o grămadă de lucruri neprevăzute. Însă era plin de speranţă când ieşi din parc, păşind în lumina puternică a prăvăliilor şi a restaurantelor de pe Unter den Linden. Nu mâncase nimic la cină, dar nu-şi permitea să ia masa pe strada aceea.

Luă un tramvai către est, spre cartierul ieftin numit Friedrichshain, croindu-şi drum către un micuţ apartament închiriat. Uşa fu deschisă de o fată scundă şi frumuşică de 18 ani, cu părul blond. Fata purta un pulover roz şi pantaloni largi, închişi la culoare, şi era desculţă. Deşi era suplă, avea un piept foarte generos.

– Iartă-mă că am venit neanunţat, se scuză Volodea. Te deranjez?

Ea zâmbi:

– Nu, deloc. Intră.

El intră în locuinţă. Ea închise uşa, apoi îl cuprinse în braţe.

– Mă bucur mereu când te văd, spuse ea, sărutându-l cu foc.

Lili Markgraf era o fată foarte afectuoasă. De când se întorsese la Berlin, Volodea o scotea în oraş cam o dată pe săptămână. Nu era îndrăgostit de ea şi ştia că se întâlnea şi cu alţi bărbaţi, inclusiv cu Werner; însă când erau împreună, era foarte pătimaşă.

După o clipă, ea rosti:

– Ai auzit ultimele ştiri? De asta ai venit?

– Ce ştiri?

Lili lucra la o agenţie de presă şi astfel era mereu la curent cu noutăţile.

– Uniunea Sovietică a făcut un pact cu Germania! zise ea.

Asta nu avea niciun sens.

– Vrei să spui cu Marea Britanie şi cu Franţa, împotriva Germaniei.

– Nu, nu! Asta-i şi surpriza: Stalin şi Hitler sunt acum prieteni.

– Dar...

Volodea rămase fără grai, năucit. Prieten cu Hitler? Părea o nebunie. Oare asta era soluţia pe care o găsise noul ministru de externe sovietic, Molotov? „Nu am reuşit să oprim fascismul pe plan mondial, aşa că ne dăm bătuţi? Oare tatăl meu pentru asta a luptat în revoluţie?“

(iii)

Woody Dewar o revăzu pe Joanne Rouzrokh după patru ani.

Nimeni dintre cei care îl cunoşteau pe tatăl ei nu crezuse cu adevărat că acesta ar fi încercat să violeze o actriţă la hotelul Ritz-Carlton. Fata îşi retrăsese acuzaţiile – însă asta nu era o ştire senzaţională, aşa că ziarele o

menţionaseră doar în treacăt. Drept urmare, Dave rămăsese un violator în ochii oamenilor din Buffalo, aşa că părinţii Joannei se mutaseră la Palm Beach, iar Woody pierduse legătura cu ei.

Se întâlniră la Casa Albă. Woody era cu tatăl său, senatorul Gus Dewar, pregătindu-se să meargă la preşedinte. Woody îl întâlnise deja de câteva ori pe Franklin D. Roosevelt. Tatăl lui şi preşedintele erau prieteni vechi. Însă asta se întâmplase pe la tot felul de evenimente sociale, când FDR îi strânsese mâna lui Woody şi îl întrebase cum merge şcoala. Acum era prima dată când Woody participa la o întrevedere politică cu preşedintele.

Intrară pe uşa principală din Aripa de Vest, străbătură holul şi pătrunseră într-o sală de aşteptare; acolo o întâlniră pe Joanne.

Woody o privi încântat. Nu se schimbase aproape deloc. Faţa ei îngustă şi trufaşă, precum şi nasul coroiat o făceau să pară preoteasa unei religii străvechi. Ca de obicei purta haine simple, dar cu un efect colosal: era îmbrăcată cu un costum bleumarin dintr-o stofă de calitate şi purta pe cap o pălărie cu boruri largi, de aceeaşi culoare. Woody era bucuros că îşi pusese o cămaşă albă şi curată şi noua sa cravată cu dungi.

Ea păru să se bucure că-l vede.

– Arăţi grozav! Lucrezi în DC acum?

– Sunt asistent la biroul tatălui meu pe timpul verii, răspunse el. Sunt încă student la Harvard.

Ea se întoarse către tatăl lui şi rosti pe un ton respectuos:

– Bună ziua, domnule senator.

– Bună ziua, Joanne.

Woody era încântat că dăduse de ea. Era la fel de atrăgătoare. Încercă să prelungească discuţia.

– Tu ce faci aici? o întrebă el.

– Lucrez la Departamentul de Stat.

Aşa se explica deferenţa ei faţă de tatăl lui. Intrase într-o lume în care oamenii se plecau cu respect în faţa senatorului Dewar.

– Cu ce te ocupi mai exact? o întrebă Woody.

– Sunt asistenta unui asistent. Şeful meu este acum într-o întrevedere cu preşedintele, dar eu am o poziţie mult prea neînsemnată ca să intru cu el.

– Ai fost mereu interesată de politică. Îmi amintesc de o discuţie pe care am avut-o despre linşaj.

– Mi-e dor de Buffalo. Ce vremuri!

Woody îşi aminti cum o sărutase la Clubul de Tenis şi simţi cum se îmbujorează.

Tatăl său spuse:

– Te rog să-i transmiţi tatălui tău salutările mele.

Era un semn că trebuiau să plece.

Woody se gândi să-i ceară numărul de telefon, dar ea i-o luă înainte.

– Mi-ar face mare plăcere să te revăd, Woody, rosti ea.

El răspunse încântat:

– Sigur!

– Eşti liber diseară? Am invitat câţiva prieteni la un cocktail.

– Sună minunat!

Ea îi dădu adresa – o clădire de locuinţe aflată destul de aproape –, apoi tatăl său îl zori spre celălalt capăt al încăperii.

Un gardian îl salută pe Gus şi intrară apoi într-o altă sală de aşteptare. Gus zise:

– Şi-acum, Woody, să nu vorbeşti decât dacă preşedintele ţi se adresează în mod direct.

Woody se strădui să se concentreze asupra consfătuirii care urma. Europa fusese zdruncinată de un adevărat cutremur politic: Uniunea Sovietică semnase un pact de neagresiune cu Germania nazistă, dând peste cap toate calculele. Tatăl lui Woody era un membru-cheie al Comisiei pentru Relaţii Externe a Senatului, iar preşedintele voia să-i afle părerea.

Gus Dewar voia să mai aducă în discuţie şi un alt subiect. Intenţiona să îl convingă pe Roosevelt să reînvie Liga Naţiunilor. Urma să fie o misiune extrem de dificilă. Statele Unite nu se alăturaseră niciodată Ligii şi americanii nu aveau o părere grozavă despre ea.

Liga eşuase lamentabil în soluţionarea crizelor anilor '30: agresiunea japoneză din Extremul Orient, imperialismul italian din Africa, intervenţiile naziste din Europa, distrugerea democraţiei din Spania. Însă Gus era hotărât să încerce. Woody ştia că acesta fusese visul lui dintotdeauna: un consiliu mondial care să soluţioneze conflictele şi să prevină izbucnirea războaielor.

Woody îl susţinea fără rezerve. Ţinuse şi un discurs pe această temă într-o dezbatere de la Harvard. Când două naţiuni nu se înţelegeau într-o anumită privinţă, cea mai rea soluţie era ca oamenii să se omoare între ei. Lui i se părea ceva evident. „Înţeleg de ce se ajunge la aşa ceva, desigur, spusese el în dezbatere. Aşa cum înţeleg şi de ce beţivii se iau la bătaie. Dar asta nu înseamnă că faptul în sine este mai puţin iraţional."

Însă acum lui Woody îi venea greu să se mai gândească la ameninţarea izbucnirii unui război în Europa. Toate vechile lui sentimente pentru Joanne îl năpădiseră din nou. Se întreba dacă ea avea să îl mai sărute o dată – poate chiar în acea seară. Îl plăcuse dintotdeauna şi părea să îl placă încă – altfel de ce l-ar fi invitat la petrecerea ei? Refuzase să iasă cu el în 1935, pentru că ea avea 18 ani, iar el 15, şi asta era de înţeles, deşi la vremea respectivă lui nu i se păruse deloc aşa. Dar acum aveau amândoi patru ani în plus, iar diferenţa de

vârstă nu mai părea la fel de pregnantă. El unul aşa spera. Ieşise în oraş cu fete, atât în Buffalo, cât şi la Harvard, însă nu simţise pentru niciuna dintre ele pasiunea copleşitoare pe care o avusese pentru Joanne.

– Ai înţeles? îl întrebă tatăl său.

Woody se ruşină. Tatăl lui era pe cale să îi propună preşedintelui o soluţie pentru instaurarea păcii mondiale, iar lui Woody îi stătea gândul la cum s-o sărute pe Joanne.

– Sigur, zise el. Nu o să deschid gura decât dacă mi se adresează dumnealui mai întâi.

O femeie înaltă şi zveltă, la vreo patruzeci şi ceva de ani, intră în cameră, relaxată şi sigură pe ea, de parcă ea ar fi făcut legea acolo; Woody o recunoscu pe Marguerite LeHand, poreclită Missy, cea care se ocupa de biroul lui Roosevelt. Avea o faţă lungă, cu trăsături masculine, nasul mare şi fire cărunte în părul altminteri negru. Îi zâmbi călduros lui Gus.

– Ce plăcere să vă revăd, domnule senator!

– Ce mai faci, Missy? Cred că ţi-l aminteşti pe fiul meu, Woodrow.

– Desigur. Preşedintele vă aşteaptă.

Devotamentul lui Missy faţă de Roosevelt era deja cunoscut. FDR ţinea la ea mai mult decât s-ar fi cuvenit pentru un bărbat însurat, conform bârfelor care circulau la Washington. Woody ştia, din remarcile prudente, dar revelatoare ale părinţilor săi, că soţia lui Roosevelt, Eleanor, refuzase să se mai culce cu el după naşterea celui de-al şaselea lor copil. Paralizia care îl incapacitase cinci ani mai târziu nu îi afectase şi organele genitale. Poate că un bărbat care nu se mai culcase cu soţia lui de douăzeci de ani era îndreptăţit să aibă o secretară afectuoasă.

Ea îi conduse în Biroul Oval printr-o altă uşă şi pe un hol îngust.

Preşedintele stătea la birou cu spatele la trei ferestre înalte şi arcuite. Jaluzelele erau trase pentru a filtra razele soarelui de august care pătrundeau pe geamurile cu vedere spre miazăzi. Roosevelt stătea într-un fotoliu obişnuit, observă Woody, nu în scaunul său cu rotile. Purta un costum alb şi fuma o ţigară.

Nu era prea arătos. Avea un început de chelie şi o bărbie proeminentă şi purta ochelari *pince-nez* care îi apropiau ochii. Cu toate acestea, era ceva atrăgător în zâmbetul său cordial, în mâna întinsă şi în tonul amabil pe care rosti:

– Mă bucur să te văd, Gus. Intră.

– Domnule preşedinte, cred că vi-l amintiţi pe fiul meu cel mare, Woodrow.

– Desigur. Cum e la Harvard, Woody?

– Foarte bine, domnule, vă mulţumesc. Sunt în echipa de dezbateri.

Ştia că politicienii păreau adeseori să ştie detalii din viaţa tuturor. Fie aveau o memorie remarcabilă, fie secretarele lor le ofereau aceste detalii în prealabil.

– Şi eu am studiat la Harvard. Luaţi loc, luaţi loc!

Roosevelt scoase mucul ţigării din portţigaret şi îl stinse într-o scrumieră plină ochi.

– Gus, ce naiba se petrece în Europa?

Preşedintele ştia foarte bine ce se petrecea în Europa, se gândi Woody. Avea la dispoziţie tot Departamentul de Stat pentru informaţii. Însă voia să audă analiza lui Gus Dewar.

Gus spuse:

– Germania şi Rusia rămân în continuare duşmani de moarte, după părerea mea.

– Aşa am crezut cu toţii. Dar atunci de ce au încheiat pactul acela?

– Pe termen scurt, este convenabil pentru ambele părţi. Stalin are nevoie de timp. Vrea să consolideze Armata Roşie, pentru a-i putea învinge pe germani dacă se ajunge la asta.

– Şi celălalt?

– Hitler este clar pe cale de a acţiona în Polonia. Presa germană este plină de articole ridicole conform cărora polonezii abuzează populaţia lor vorbitoare de limbă germană. Hitler nu instigă la ură fără un scop anume. Orice ar plănui, nu vrea ca sovieticii să-i stea în cale. De unde şi acest pact.

– Cam asta mi-a zis şi Hull.

Cordell Hull era secretarul de stat.

– Însă el nu ştie ce va urma, adăugă el. Oare îl va lăsa Stalin pe Hitler să procedeze după cum îl taie capul?

– Eu unul presupun că vor împărţi Polonia între ei în următoarele săptămâni.

– Şi apoi?

– Acum câteva ore, britanicii au semnat un nou tratat cu polonezii, prin care le-au promis ajutor în caz că Polonia este atacată.

– Dar ce pot face ei?

– Nimic, domnule. Forţele armate, navale şi aeriene britanice nu-i pot împiedica pe germani să ocupe Polonia.

– Ce crezi că ar trebui să facem noi, Gus? zise preşedintele.

Woody ştia că aceasta era ocazia pe care o aştepta tatăl său. Captase atenţia preşedintelui pentru câteva minute. Era o oportunitate rară de a schimba cumva lucrurile. Woody îşi încrucişă degetele, discret.

Gus se aplecă în faţă.

– Nu vrem ca fiii noştri să meargă la război, cum am mers noi.

Roosevelt avea patru băieți, cu vârste cuprinse între 20 și 40 de ani. Woody pricepu acum de ce era și el de față: fusese adus la această întâlnire pentru a-i reaminti președintelui de propriii fii. Gus rosti cu glas scăzut:

– Nu ne mai putem trimite băieții la măcel în Europa. Lumea are nevoie de o forță polițienească.

– La ce anume te-ai gândit? rosti Roosevelt pe un ton neutru.

– Liga Națiunilor nu reprezintă un eșec atât de răsunător cum crede lumea. În anii '20, ea a rezolvat o dispută teritorială între Finlanda și Suedia și o alta între Turcia și Irak, zise Gus, numărând aceste realizări pe degete. A împiedicat Grecia și Iugoslavia să invadeze Albania și a convins Grecia să se retragă din Bulgaria. De asemenea, a trimis o forță de menținere a păcii care să prevină izbucnirea ostilităților între Columbia și Peru.

– Este foarte adevărat. Dar în anii '30...

– Liga nu a fost suficient de puternică pentru a riposta în fața agresiunii fasciste. Nici nu-i de mirare. Liga a fost slăbită din start întrucât Congresul a refuzat să ratifice statutul, așa că Statele Unite nu au fost niciodată membru al ei. Avem nevoie de o variantă nouă condusă de americani, una cu colți. Gus făcu o pauză, apoi adăugă: Domnule președinte, este mult prea curând ca să renunțăm la posibilitatea păcii mondiale.

Woody își ținu răsuflarea. Roosevelt dădu din cap, dar Woody știa că el oricum ar fi făcut asta. Rareori se întâmpla să dezaprobe ceva în mod fățiș. Trebuia să ai mare grijă, îl auzise Woody pe tatăl său spunând, să nu îi iei tăcerea drept consimțământ. Woody nu îndrăznea să se uite la tatăl lui, aflat lângă el, dar îi simțea încordarea.

Într-un final, președintele spuse:

– Cred că ai dreptate.

Woody trebui să-și înăbușe un chiot de bucurie. Președintele era de acord! Se uită la tatăl său. Gus, de obicei imperturbabil, abia își putea ascunde surprinderea. Fusese o victorie mult prea facilă. Însă reacționă rapid, pentru a o consolida.

– În acest caz, aș putea întocmi împreună cu Cordell Hull un proiect pe care să vi-l prezentăm?

– Hull are multe pe cap. Vorbește cu Welles.

Sumner Welles era subsecretarul de stat. Era un tip ambițios și bombastic, iar Woody știa că nu pe el l-ar fi ales Gus. Însă era un vechi prieten al familiei Roosevelt – el dusese trena miresei la nunta lui FDR. Gus nu voia să-și creeze dificultăți în acest moment, așa că zise:

– Sigur că da.

– Mai e și altceva?

Era un semn că întrevederea se încheiase. Gus se ridică în picioare, iar Woody îi urmă imediat exemplul. Gus zise:

– Ce mai face doamna Roosevelt, mama dumneavoastră, domnule? Din câte am auzit ultima oară, se afla în Franţa.

– Vasul ei a plecat ieri, slavă Domnului!

– Mă bucur să aud asta.

– Îţi mulţumesc că ai venit, zise Roosevelt. Pun mare preţ pe prietenia ta, Gus.

Gus răspunse:

– Este mereu o onoare pentru mine, domnule.

Strânse mâna preşedintelui, iar Woody făcu la fel. Apoi plecară.

Woody spera să o întâlnească din nou pe Joanne, însă ea plecase deja.

În timp ce ieşeau din clădire, Gus zise:

– Hai să bem ceva ca să sărbătorim.

Woody se uită la ceas. Era ora cinci.

– Sigur, rosti el.

Se duseră la Old Ebbitt's, aflat pe F Street, în apropiere de 15th Avenue: vitralii, catifea verde, felinare de aramă şi trofee de vânătoare. Locul era plin de congresmeni şi de senatori, dar şi de oamenii care-i urmăreau pretutindeni: asistenţi, agenţi de lobby şi jurnalişti. Gus comandă un martini sec pentru el şi o bere pentru Woody. Acesta surâse: poate că ar fi vrut şi el un martini. Adevărul era că nu voia – i se părea că are gust de gin rece –, dar i-ar fi plăcut să fie întrebat. Cu toate acestea, ridică paharul şi spuse:

– Felicitări! Ai obţinut ce ţi-ai propus.

– Am obţinut ce este necesar pentru toată lumea.

– Ai argumentat strălucitor.

– N-a trebuit să duc muncă de convingere cu Roosevelt. Omul este liberal, dar unul pragmatic. Ştie că nu poţi face totul, că trebuie să îţi alegi bătăliile pe care le poţi câştiga. Noua Învoială este în capul listei sale de priorităţi – să le ofere locuri de muncă şomerilor. Nu va face nimic care să interfereze cu acest obiectiv principal. Dacă planul meu va stârni controverse şi-i va supăra pe susţinătorii lui, îl va abandona.

– Deci nu am câştigat nimic deocamdată.

Gus zâmbi.

– Am făcut primul pas important. Dar nu, nu am câştigat nimic.

– Păcat că ţi l-a băgat pe Welles pe gât.

– Nu neapărat. Sumner reprezintă un atu pentru proiect. Este mai apropiat de preşedinte decât mine. Însă este imprevizibil. S-ar putea să îl preia şi să îl ducă într-o altă direcţie.

Woody se uită în cealaltă parte a încăperii şi zări o faţă cunoscută.

– Ghici cine-i aici. Ar fi trebuit să mă aştept la asta. Tatăl său privi în acea direcţie şi Woody adăugă: Stă la bar. Cu doi tipi mai în vârstă, cu pălării, şi cu o blondă. Este Greg Peshkov.

Ca de obicei, Greg arăta neîngrijit, în ciuda hainelor sale scumpe: cravata lui de mătase cădea strâmb, iar cămaşa îi ieşea din pantaloni, pe care se vedea o urmă de scrum de ţigară. Cu toate acestea, blonda îl sorbea din priviri.

– Într-adevăr, zise Gus. Îl vezi des pe la Harvard?

– El studiază fizica, dar nu îşi petrece timpul cu colegii săi – sunt prea plictisitori pentru gustul lui, presupun. Mă mai întâlnesc cu el la *Crimson*.

The Harvard Crimson era ziarul studenţilor. Woody făcea fotografii pentru ziar, în vreme ce Greg scria articole.

– Face practică la Departamentul de Stat vara asta, de aceea este aici.

– La biroul de presă, bănuiesc, zise Gus. Tipii de lângă el sunt reporteri: cel în costum cafeniu este de la *Chicago Tribune*, iar cel care fumează pipă este de la *Cleveland Plain Dealer*.

Woody observă că Greg vorbea cu jurnaliştii de parcă ar fi fost prieteni vechi, apucându-l pe unul de braţ când se aplecă să-i şoptească ceva şi bătându-l pe celălalt pe spate drept felicitare. Păreau să îl placă, se gândi Woody, căci râseră zgomotos la spusele lui.

Woody râvnea şi el la un asemenea talent. Era folositor pentru politicieni – chiar dacă nu era neapărat esenţial: tatăl lui nu avea această convivialitate şi totuşi era unul dintre cei mai importanţi oameni de stat din America.

Woody spuse:

– Mă întreb ce părere are sora sa vitregă, Daisy, despre ameninţarea războiului. Ea stă la Londra. S-a măritat cu un lord englez.

– Mai exact, s-a căsătorit cu fiul cel mare al contelui Fitzherbert, pe care îl cunosc destul de bine.

– Este invidiată de toate fetele din Buffalo. Până şi regele a fost la nunta ei!

– Am cunoscut-o şi pe sora lui Fitzherbert, Maud – o femeie minunată. Ea s-a căsătorit cu Walter von Ulrich, un german. M-aş fi însurat eu cu ea dacă nu mi-o lua Walter înainte.

Woody ridică din sprâncene. Tatei nu-i stătea în fire să vorbească astfel.

– Asta se întâmpla înainte să mă îndrăgostesc de mama ta, desigur.

– Desigur.

Woody îşi înăbuşi un rânjet.

– Walter şi Maud n-au mai dat niciun semn de când Hitler i-a scos pe social-democraţi în afara legii. Sper că nu au păţit nimic. Dacă izbucneşte vreun război...

Woody realiză că pomenirea războiului îi trezise amintiri tatălui său.

– Măcar America nu este implicată.

– Asta am crezut şi data trecută, zise Gus, schimbând imediat subiectul. Ce mai ştii de fratele tău?

Woody oftă.

– Nu vrea să se răzgândească, tată. Nu vrea să meargă la Harvard sau la o altă universitate.

Era o adevărată criză familială. Chuck îi anunţase că se va înrola în marină de îndată ce va împlini 18 ani. Fără o diplomă de licenţă, avea să rămână un simplu soldat, fără posibilitatea de a deveni vreodată ofiţer. Iar asta îi îngrozea pe părinţii lui ambiţioşi.

– Este destul de deştept ca să facă o facultate, la naiba! exclamă Gus.

– Mă bate şi la şah.

– Şi pe mine mă bate. Atunci, care-i problema?

– Nu-i place să înveţe. Îi plac la nebunie ambarcaţiunile. Nu-i stă mintea decât la navigaţie.

Woody se uită la ceasul de la mână.

– Trebuie să ajungi la o petrecere, rosti tatăl său.

– Nu-i nicio grabă...

– Cum să nu fie? Este o fată foarte atrăgătoare. Hai, dispari!

Woody rânji. Tatăl lui putea fi surprinzător de ager.

– Mulţumesc, tată, zise el ridicându-se.

Greg Peshkov pleca în acelaşi timp, aşa că ieşiră împreună.

– Bună, Woody, ce mai faci? îi zise Greg pe un ton amabil, îndreptându-se în aceeaşi direcţie.

Fusese o vreme când Woody ar fi vrut să-l pocnească pe Greg pentru rolul pe care îl jucase în înscenarea făcută lui Dave Rouzrokh. Anii îi estompaseră acest imbold şi adevărul era că Lev Peshkov fusese cel responsabil pentru cele întâmplate, nu fiul său, care pe atunci avea doar 15 ani. Chiar şi aşa însă, Woody îi răspunse cu o politeţe rece:

– Mă bucur de Washington, rosti el, mergând pe lângă unul dintre bulevardele largi, în stil parizian, ale oraşului. Tu?

– Îmi place. Nu le trebuie prea mult ca să treacă peste surprinderea provocată de numele meu. Observând expresia întrebătoare de pe chipul lui Woody, Greg îi explică: La Departamentul de Stat, sunt numai de-alde Smith, Faber, Jensen şi McAllister. Nu-i niciunul care să se numească Kozinsky, Cohen sau Papadopoulos.

Woody realiză că aşa stăteau lucrurile. Guvernarea se afla mereu în mâinile unui mic grup etnic destul de exclusivist. Cum de nu remarcase asta mai devreme? Probabil pentru că aceeaşi situaţie era şi în şcoli, în biserici şi la Harvard.

Greg continuă:

– Dar nu sunt încuiați. Fac excepții pentru cineva care vorbește fluent rusa și provine dintr-o familie înstărită.

Greg încerca să pară detașat, dar în ton i se simțea resentimentul, iar Woody pricepu că tipul era cu capsa pusă.

– Ei cred că taică-meu este un gangster, zise Greg. Dar nu le pasă. Majoritatea bogătașilor au câte un gangster printre strămoși.

– Se pare că deteşti Washingtonul.

– Nu, dimpotrivă! Nu aș vrea să fiu altundeva. Aici este puterea.

Woody se gândi că el urmărea țeluri mai nobile.

– Eu sunt aici pentru că vreau să înfăptuiesc anumite lucruri, să schimb câte ceva.

Greg rânji.

– Cam tot aia, bănuiesc – puterea.

– Hmm...

Woody nu văzuse niciodată lucrurile din această perspectivă.

Greg spuse:

– Crezi că va izbucni războiul în Europa?

– Tu ar trebui să știi mai bine, doar lucrezi la Departamentul de Stat!

– Da, dar eu sunt la biroul de presă. Nu știu decât basmele pe care le spunem reporterilor. Habar nu am care este adevărul.

– Nici eu nu știu. Tocmai am ieșit de la președinte și nici el nu cred că știe.

– Sora mea, Daisy, este acolo.

Tonul lui Greg se schimbase. În glas i se simțea o îngrijorare sinceră, iar Woody se mai îmblânzi.

– Știu.

– Dacă se va ajunge la bombardamente, nici măcar femeile și copiii nu vor mai fi în siguranță. Crezi că germanii vor bombarda Londra?

Nu exista decât un singur răspuns onest.

– Presupun că da.

– Mi-aș dori să se întoarcă acasă.

– Poate că nu se va ajunge la război. Chamberlain, premierul britanic, a făcut o învoială de ultim moment cu Hitler în privința Cehoslovaciei anul trecut...

– Adică i-a dat-o pe tavă în ultimul moment.

– Într-adevăr. Poate că va proceda la fel și cu Polonia – deși nu prea mai este timp.

Greg încuviință îngândurat și schimbă subiectul.

– Unde mergi?

– La Joanne Rouzrokh. Dă o petrecere.

– Am auzit. O știu pe una dintre colegele ei de cameră. Însă eu nu sunt invitat, cum probabil că ai ghicit și tu. Clădirea ei este... o, Doamne!

Greg se opri în mijlocul frazei. Woody se opri și el. Greg se holba undeva în față. Urmărindu-i privirea, Woody văzu că se uita la o negresă atrăgătoare care se îndrepta către ei pe E Street. Era cam de-o seamă cu ei, frumușică, cu buze trandafirii și cărnoase, care te duceau cu gândul la sărutat. Purta o rochie neagră, simplă, care ar fi putut face parte dintr-o uniformă de chelneriță, dar o asortase cu o pălărie drăguță și cu pantofi eleganți, care îi conferau o înfățișare stilată.

Îi văzu, dădu ochii cu Greg și își întoarse privirea. Greg zise:

– Jacky? Jacky Jakes?

Fata îl ignoră, mergând mai departe, însă lui Woody i se păru că era tulburată. Greg insistă:

– Jacky, sunt eu... Greg Peshkov!

Jacky – dacă ea era – nu răspunse, deși părea gata să izbucnească în lacrimi.

– Jacky – pe numele tău adevărat Mabel. Mă știi!

Greg se postă în mijlocul trotuarului cu brațele întinse în părți, încercând să o oprească. Ea îl ocoli în mod intenționat, fără să vorbească sau să îl privească în față, și trecu mai departe.

Greg se răsuci.

– Stai așa! strigă el după ea. M-ai lăsat baltă acum patru ani – îmi datorezi o explicație!

Nu era deloc în firea lui Greg să se comporte astfel, se gândi Woody. Tipul avusese mereu lipici la fete, atât la școală, cât și la Harvard. Acum părea extrem de tulburat: năucit, rănit, aproape disperat.

Acum patru ani, reflectă Woody. Oare aceasta să fi fost fata implicată în scandal? Totul se petrecuse la Washington. Nu încăpea îndoială că ea locuia aici.

Greg alergă după ea. Un taxi se oprise la colț și clientul, un bărbat în smoking, tocmai îi plătea șoferului. Jacky sări în mașină, trântind portiera.

Greg se duse la geam și strigă de dincolo de el:

– Te rog, vorbește cu mine!

Bărbatul în smoking spuse „Păstrează restul", apoi plecă.

Taxiul demară, iar Greg rămase uitându-se perplex în urma lui. Se întoarse încet spre locul în care îl aștepta Woody, intrigat.

– Nu pricep, zise Greg.

– Părea speriată, spuse Woody.

– Dar de ce? Nu i-am făcut niciun rău. Eram nebun după ea.

– Ei bine, era speriată de ceva.

Greg păru să-şi vină în fire.

– Iartă-mă, zise el. Oricum nu-i problema ta. Scuzele mele.

– Nu face nimic.

Greg îi arătă o clădire de locuinţe aflată la câţiva paşi distanţă.

– Acolo stă Joanne, rosti el. Distracţie plăcută.

Apoi se îndepărtă.

Uşor zăpăcit, Woody se duse spre intrare. Nu după mult timp, uită de viaţa amoroasă a lui Greg şi începu să se gândească la propriile probleme. Oare Joanne chiar îl plăcea? Chiar dacă nu îl săruta în seara aceea, poate că merita să încerce să o invite în oraş.

Clădirea era modestă şi nu avea portar sau uşier. O listă din holul de la intrare arăta că Rouzrokh împărţea locuinţa cu Stewart şi Fisher, probabil alte două fete. Woody urcă în lift. Realiză că venise cu mâna goală: ar fi trebuit să aducă nişte bomboane sau flori. Se gândi să dea o fugă şi să cumpere ceva, apoi decise că ar fi exagerat să o facă.

Sună la uşă. O fată de vreo douăzeci de ani îi deschise.

Woody zise:

– Bună, eu sunt...

– Intră, intră, rosti ea, fără să mai aştepte să-i audă numele. Băutura este în bucătărie, iar mâncarea pe masa din sufragerie, dacă a mai rămas ceva.

Îi întoarse spatele, considerând că îi dăduse suficiente explicaţii.

Micul apartament era plin ochi de oameni care beau, fumau şi strigau unii la alţii ca să se audă peste muzica din fonograf. Joanne îi spusese că era vorba de „câţiva prieteni", iar Woody îşi imaginase vreo 9-10 oameni stând la o măsuţă de cafea şi discutând despre criza din Europa. Era dezamăgit: această gloată nu avea să-i ofere prea multe oportunităţi de a-i demonstra lui Joanne cât de mult se maturizase.

O căută cu privirea. Era mai înalt decât cele mai multe persoane de acolo şi putea să vadă peste capetele lor. Ea nu se vedea nicăieri. Îşi croi drum prin mulţime, căutând-o. O fată cu sâni plini şi ochi căprui îşi ridică privirea spre el şi-i spuse:

– Bună, frumosule. Eu sunt Diana Taverner. Pe tine cum te cheamă?

– O caut pe Joanne, replică el.

Ea ridică din umeri.

– Mult noroc, atunci.

Apoi îi întoarse spatele.

Ajunse în cele din urmă în bucătărie. Zgomotul era aici uşor amortizat. Joanne tot nu se vedea pe nicăieri, dar hotărî să-şi pună totuşi ceva de băut dacă tot era acolo. Un tip lat în umeri, de vreo 30 de ani, scutura un shaker

de cocktailuri. Bine îmbrăcat, într-un costum arămiu, o cămaşă bleu şi o cravată bleumarin, nu părea în niciun caz a fi barman, dar făcea pe gazda.

– Scotch-ul este acolo, i se adresă el unui alt invitat. Serveşte-te singur. Eu pregătesc nişte martini, pentru toţi cei interesaţi.

Woody zise:

– Ai nişte bourbon?

– Da, chiar acolo. Tipul îi dădu o sticlă şi zise: Eu sunt Bexforth Ross.

– Woody Dewar.

Woody găsi un pahar şi îşi turnă bourbon.

– Gheaţa este în vasul acela, îi spuse Bexforth. Unde lucrezi, Woody?

– Sunt stagiar la Senat. Tu?

– Eu lucrez la Departamentul de Stat. Sunt şeful secţiei italiene.

Începu să împartă pahare cu martini în dreapta şi-n stânga.

Tipul era clar în plină ascensiune, se gândi Woody. Avea o siguranţă de sine de-a dreptul enervantă.

– O căutam pe Joanne.

– E pe-aici, pe undeva. De unde o ştii?

Woody simţi acum că-şi poate demonstra superioritatea.

– A, păi suntem prieteni vechi, rosti el cu nonşalanţă. De fapt, ne ştim de când eram mici. Am crescut împreună în Buffalo. Dar tu?

Bexforth trase o duşcă de martini, scoţând un oftat satisfăcut. Apoi îi aruncă lui Woody o privire iscoditoare.

– Eu nu o cunosc pe Joanne de atâta vreme ca tine, spuse el. Însă sper să ajung să o cunosc mai bine.

– Cum aşa?

– Am de gând să mă căsătoresc cu ea.

Woody îl privi siderat, de parcă l-ar fi pălmuit.

– Să te căsătoreşti cu ea?

– Da. Nu-i aşa că-i nemaipomenit?

Woody nu îşi putu ascunde deznădejdea.

– Şi ea îţi cunoaşte intenţiile?

Bexforth râse, bătându-l pe umăr cu condescendenţă pe Woody.

– Sigur că da, abia aşteaptă. Sunt cel mai norocos tip din lume.

Era clar că Bexforth ghicise că Woody era atras de Joanne. Woody simţea că se făcuse de râs.

– Felicitări, rosti el descumpănit.

– Mulţumesc. Acum trebuie să mă duc să socializez cu lumea. Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu tine, Woody.

– Da, şi mie.

Bexforth se îndepărtă.
Woody lăsă jos paharul cu băutură, de care nici nu se atinsese.
– La naiba, îngăimă el.
Apoi plecă.

(iv)

Prima zi din septembrie fu mohorâtă în Berlin. Carla von Ulrich se trezi asudată, simțindu-se inconfortabil, cu așternuturile azvârlite pe jos în timpul nopții călduroase. Se uită afară, pe fereastra dormitorului, și văzu norii cenușii întunecând cerul orașului, păstrând dogoarea înăuntru precum un capac pe o tigaie.

Era o zi mare pentru ea. De fapt, în ziua aceea i se decidea cursul vieții.

Se duse în fața oglinzii. Avea tenul mamei ei, părul negru și ochii verzi ai familiei Fitzherbert. Era mai drăguță decât Maud, care avea o față colțuroasă, fiind mai degrabă remarcabilă decât frumoasă. Însă nu era o diferență prea mare. Mama ei atrăgea aproape toți bărbații pe care îi întâlnea. Carla, în schimb, nu putea flirta. Le urmărise pe fetele de vârsta ei făcând-o – surâzând prostește, mulându-și puloverele pe sâni, dându-și părul într-o parte și bătând din gene – și se simțise stânjenită. Mama ei era mai subtilă, desigur, așa încât bărbații nici nu realizau că erau fermecați, însă jocul rămânea în esență același.

Astăzi însă, Carla nu voia să pară atrăgătoare. Dimpotrivă, trebuia să pară practică, cu capul pe umeri și destoinică. Își trăsese pe ea o rochie de bumbac simplă și cenușie, care îi venea până la jumătatea gambei, se încălțase cu sandalele ei banale de școală și își prinsese părul în două cosițe, conform standardului aprobat pentru tinerele germane. Oglinda înfățișa imaginea unei eleve-model: conservatoare, plictisitoare, fără de sex.

Se trezise și se îmbrăcase înaintea celorlalți din familie. Menajera, Ada, era în bucătărie, iar Carla o ajută să pună masa pentru micul dejun.

Fratele ei apăru primul. Erik, în vârstă de 19 ani și cu o mustăcioară neagră, era un simpatizant al naziștilor, ceea ce îi scotea din minți pe toți cei din familie. Era student la Charité, facultatea de medicină din cadrul Universității din Berlin, alături de cel mai bun prieten al său, tot nazist și el, Hermann Braun. Familia von Ulrich nu își permitea taxele de școlarizare, desigur, dar Erik intrase acolo cu bursă.

Carla aplicase pentru aceeași bursă, la aceeași instituție. Avea interviul în ziua aceea. Dacă reușea, urma să studieze și să devină medic. Dacă nu... Nu știa ce altceva ar fi putut să facă.

Venirea la putere a naziştilor distrusese vieţile părinţilor ei. Tatăl său nu mai era deputat în Reichstag, pierzându-şi slujba când Partidul Social-Democrat fusese scos în afara legii, împreună cu toate celelalte partide, în afară de cel nazist. Nu exista nicio meserie în care tatăl ei să-şi poată folosi experienţa de politician şi de diplomat. Îşi câştiga existenţa traducând articole din presa germană pentru ambasada britanică, unde încă mai avea câţiva prieteni. Mama fusese cândva o jurnalistă de stânga foarte cunoscută, dar ziarele nu mai aveau voie să îi publice articolele.

Situaţia era sfâşietoare pentru Carla. Ea era extrem de devotată familiei, care o includea şi pe Ada. Era întristată de declinul suferit de tatăl său, care în copilăria ei fusese un om puternic, extrem de muncitor, iar acum era pur şi simplu înfrânt. Mai rău o durea însă felul în care încerca să braveze mama sa, o sufragetă celebră în Anglia de dinainte de război, care câştiga acum câteva mărci dând lecţii de pian. Însă ei spuneau că puteau îndura orice câtă vreme copiii lor vor avea vieţi fericite şi împlinite.

Carla considerase dintotdeauna de la sine înţeles că îşi va duce viaţa străduindu-se să facă lumea un loc mai bun, aşa cum făcuseră părinţii ei. Nu se hotărâse dacă să urmeze cariera politică a tatălui sau pe cea jurnalistică a mamei, dar ambele ieşiseră complet din discuţie acum.

Ce ar mai fi putut să facă, sub o guvernare care punea mai presus de orice cruzimea şi brutalitatea?

Fratele ei fusese cel care îi dăduse ideea. Medicii făceau lumea un loc mai bun indiferent de guvernare. Aşa că se ambiţionase să meargă la facultatea de medicină. Studiase mai mult decât oricare altă fată din clasa ei, trecând toate examenele cu note mari, şi în special pe cele de la ştiinţele exacte. Era mai îndreptăţită să câştige o bursă decât fratele ei.

– În anul meu nu sunt fete deloc, rosti Erik.

Părea morocănos. Carla se gândi că lui nu îi plăcea să o ştie călcându-i pe urme. Părinţii erau mândri de realizările lui, în ciuda opţiunii sale politice revoltătoare. Poate că se temea să nu fie eclipsat.

Carla zise:

– Am note mai mari decât tine la toate: biologie, chimie, matematică...

– Bine, bine...

– Şi bursa este valabilă şi pentru eleve, în principiu – m-am documentat.

Mama lor intră exact la finalul acestui schimb de replici, purtând un halat de baie din mătase cenuşie, cu cordonul înnodat pe talia-i îngustă.

– Ar trebui să-şi respecte propriile reguli, interveni ea. La urma urmei, suntem în Germania.

Mama spunea că îşi iubeşte ţara de adopţie – şi poate că aşa şi era –, dar de la venirea naziştilor la putere începuse să facă genul acesta de remarci ironice.

Carla înmuie niște pâine în cafeaua lăptoasă.

– Cum te-ai simți, mamă, dacă Anglia ar ataca Germania?

– Teribil de nefericită, așa cum m-am simțit și data trecută, replică ea. Am fost căsătorită cu tatăl vostru de-a lungul Marelui Război și în fiecare zi din acei patru ani mi-am făcut griji că ar putea fi omorât.

Erik rosti pe un ton provocator:

– Dar de partea cui ai fi?

– Sunt germană, spuse ea. M-am căsătorit pentru a fi cu soțul meu la bine și la rău. Evident, nu ne-am închipuit niciodată că se va instaura un regim atât de crunt și de opresiv precum cel nazist. Nimeni nu și-a închipuit așa ceva.

Erik bombăni în semn de protest, dar ea nu îl băgă în seamă.

– Însă legământul rămâne legământ și, oricum, îl iubesc pe tatăl vostru.

Carla zise:

– Nu suntem încă în război.

– Nu încă, rosti Mama. Dacă polonezii sunt cu capul pe umeri, vor bate în retragere și îi vor da lui Hitler ce le-a cerut.

– Așa ar trebui, spuse Erik. Germania este puternică acum. Putem lua orice vrem, fie că le place, fie că nu.

Mama își dădu ochii peste cap.

– Of, Doamne, apără și păzește!

Afară se auzi un claxon. Carla zâmbi. După un minut, prietena ei, Frieda Franck, intră în bucătărie. Urma să o însoțească pe Carla la interviu, pentru sprijin moral. Se îmbrăcase tot în haine sobre de școală, deși, spre deosebire de Carla, ea avea o garderobă plină de haine elegante.

După ea intră fratele său mai mare. Werner Franck i se părea nemaipomenit Carlei. Spre deosebire de majoritatea băieților chipeși, el era bun, cumsecade și amuzant. Fusese cândva de extremă stânga, dar părea să fi lăsat asta în trecut, iar acum era neimplicat politic. Avusese un șir de iubite frumoase și elegante. Dacă ar fi știut cum să flirteze, Carla ar fi început cu el.

Mama zise:

– Ți-aș oferi cafea, Werner, dar noi nu avem decât erzaț și știu că voi aveți cafea adevărată acasă.

– Vreți să șterpelesc niște cafea din bucătărie pentru dumneavoastră, Frau von Ulrich? rosti el. Cred că ați merita-o.

Mama se îmbujoră ușor, iar Carla realiză, cu un pic de dezaprobare, că și la 48 de ani Mama putea fi totuși fermecată de Werner.

Uitându-se la ceasul său de aur de la mână, Werner zise:

– Trebuie să plec. Este o adevărată nebunie la Ministerul Aviației zilele astea.

Frieda zise:

– Mulţumesc că m-ai adus.

Carla o întrebă pe Frieda:

– Stai aşa – dacă ai venit cu maşina lui Werner, unde ţi-e bicicleta?

– Afară. Am legat-o de bara din spate a maşinii.

Cele două fete făceau parte din Clubul de Ciclism Mercury şi mergeau peste tot cu bicicleta.

Werner spuse:

– Mult noroc la interviu, Carla. La revedere.

Carla înghiţi şi ultima îmbucătură. Când se pregătea să iasă pe uşă, coborî şi tatăl ei. Nu se bărbierise şi nici nu-şi pusese cravată. În copilăria Carlei, el fusese destul de durduliu, însă acum slăbise. O sărută pe Carla cu multă afecţiune.

– Nu am ascultat ştirile! zise Mama, pornind radioul de pe raft.

În timp ce aparatul se încălzea, Carla şi Frieda ieşiră din casă, aşa încât nu apucară să audă ştirile.

Spitalul Universitar se afla în Mitte, zona centrală a Berlinului unde locuia şi familia von Ulrich, astfel încât Carla şi Frieda nu aveau prea mult de mers cu bicicleta. Carla începu să se agite. Gazele de eşapament îi provocau greaţă şi îşi dorea să nu fi mâncat nimic la micul dejun. Ajunseră la spital, o clădire nouă ridicată în anii '20, şi se îndreptară spre biroul profesorului Bayer, care se ocupa de recomandarea studenţilor pentru bursă. O secretară cu nasul pe sus le spuse că au ajuns prea devreme şi le zise să aştepte.

Carla şi-ar fi dorit să poarte pălărie şi mănuşi. Asta ar fi făcut-o să pară mai matură şi mai autoritară, o persoană pe care bolnavii să se poată bizui. Secretara ar fi fost mai politicoasă cu o fată care purta pălărie.

Fu o aşteptare lungă, dar Carla regretă sfârşitul ei când secretara o anunţă că profesorul putea să o primească.

Frieda îi şopti:

– Mult noroc!

Carla intră.

Bayer era un bărbat slab, la vreo patruzeci de ani, cu o mustăcioară căruntă. Stătea în spatele unui birou, purtând o jachetă de stofă arămie peste o vestă gri. Pe perete era o fotografie în care dădea mâna cu Hitler.

Nu îi dădu bineţe Carlei, ci se răsti:

– Ce este acela un număr complex?

Ea fu surprinsă de bruscheţea lui, dar se bucură că întrebarea era uşoară.

– Rădăcina pătrată a unui număr real negativ; de exemplu, rădăcina pătrată a lui minus unu, rosti ea cu glas tremurând. Nu poate primi o valoare numerică reală, însă poate fi folosit în calcule.

El păru uşor surprins. Poate că se aşteptase să o facă praf.

– Corect, zise el după o scurtă ezitare.

Ea se uită împrejur. Nu se vedea niciun scaun. Oare avea să fie ținută în picioare pentru interviu?

El îi puse câteva întrebări de chimie și biologie, iar ea răspunse la toate cu ușurință. Începu să își mai piardă din trac. Apoi, el rosti brusc:

– Leșini când vezi sânge?

– Nu, domnule.

– Aha! exclamă el triumfător. De unde știi că nu leșini?

– Am adus pe lume un copil pe când aveam 11 ani, răspunse ea. A fost destul de mult sânge atunci.

– Ar fi trebuit să chemi un medic!

– Am chemat, ripostă ea indignată. Însă copiii nu așteaptă până vin medicii.

– Hmm... Bayer se ridică în picioare și adăugă: Așteaptă aici.

Apoi ieși din cameră.

Carla rămase pe loc. Era supusă unui test dur, însă până acum se descurcase bine. Din fericire, era obișnuită să discute argumentativ cu bărbați și femei de toate vârstele: conversațiile combative erau ceva comun în casa familiei von Ulrich și ea își apărase punctele de vedere în fața părinților și a fratelui său de când se știa.

Bayer plecase deja de câteva minute. Oare ce făcea? Se dusese oare să aducă un coleg ca să-i arate această candidată de o inteligență sclipitoare, fără precedent? Părea o variantă mult prea optimistă.

Fu tentată să ia o carte de pe raft și să o răsfoiască, dar se temu să nu îl ofenseze cumva, așa că rămase neclintită, fără să facă nimic.

El reveni peste zece minute cu un pachet de țigări. Doar nu o lăsase să stea în picioare în tot acest timp ca să se ducă până la tutungerie? Sau era și ăsta tot un test? Începu să se enerveze.

El își aprinse țigara pe îndelete, ca și cum ar fi vrut să-și adune gândurile. Suflă fumul și zise:

– Cum ai trata tu, ca femeie, un bărbat cu o infecție a penisului?

Ea se fâstâci, înroșindu-se la față. Nu discutase niciodată despre penisuri cu un bărbat. Dar știa că trebuia să dea dovadă de hotărâre în această privință dacă voia să devină medic.

– La fel cum dumneavoastră, ca bărbat, ați trata o infecție vaginală, replică ea.

El păru îngrozit, iar ea se temu că întrecuse măsura. Se grăbi să adauge:

– Aș examina zona afectată cu mare atenție, încercând să stabilesc natura infecției, și probabil aș trata-o cu sulfonamidă, deși trebuie să recunosc că nu am studiat această problemă la ora de biologie.

El spuse destul de sceptic:

– Ai văzut vreodată un bărbat gol?

– Da.

El se prefăcu scandalizat.

– Dar eşti necăsătorită!

– În ultimele zile de viaţă ale bunicului meu, când căzuse la pat şi se scăpa pe el, o ajutam pe mama mea să îl spele – nu se putea descurca singură, fiindcă era prea greu. Schiţă un zâmbet şi adăugă: Femeile fac astfel de lucruri mai mereu, domnule profesor, atât pentru cei foarte tineri, cât şi pentru cei foarte bătrâni, pentru cei bolnavi şi pentru cei neajutoraţi. Suntem obişnuite cu asta. Numai bărbaţii consideră asemenea sarcini stânjenitoare.

El părea tot mai nervos, chiar dacă ea dădea răspunsurile corecte. Ce nu era în regulă? Parcă şi-ar fi dorit ca ea să se simtă intimidată de atitudinea lui şi să-i dea răspunsuri prosteşti.

El îşi stinse ţigara gânditor în scrumiera de pe birou.

– Mă tem că nu eşti o candidată corespunzătoare pentru această bursă, rosti el.

Ea îl privi uluită. Unde greşise? Răspunsese la toate întrebările!

– De ce nu? izbucni ea. V-am dovedit că sunt competentă.

– Nu eşti destul de feminină. Vorbeşti prea liber despre vagin şi penis.

– Dar dumneavoastră aţi adus subiectul în discuţie! Eu doar v-am răspuns la întrebare.

– Este evident că ai fost crescută într-un mediu vulgar, unde ai văzut goliciunea rudelor tale de sex masculin.

– Credeţi că scutecele bătrânilor ar trebui schimbate de către bărbaţi? Aş vrea să vă văd încercând!

– Unde mai pui că eşti obraznică şi nerespectuoasă!

– Dumneavoastră mi-aţi pus întrebări provocatoare! Dacă v-aş fi dat răspunsuri sfioase, aţi fi spus că nu sunt suficient de călită ca să fiu medic – nu-i aşa?

El rămase fără replică o clipă şi ea realiză că exact aşa ar fi procedat.

– Mi-am pierdut vremea aici, rosti ea, pornind spre uşă.

– Mărită-te, zise el. Fă copii pentru Führer! Acesta este rolul tău în viaţă. Fă-ţi datoria!

Ea ieşi trântind uşa în urma sa.

Frieda îşi ridică privirea, alarmată.

– Ce s-a întâmplat?

Carla se îndreptă spre ieşire, fără să-i răspundă. Observă expresia mulţumită de pe chipul secretarei, care ştia cu siguranţă ce se întâmplase. Carla se răţoi la ea:

– Poţi să-ţi ştergi rânjetul ăla de pe faţă, ticăloasă stafidită ce eşti!

Rămase cu satisfacţia produsă la vederea expresiei de şoc şi groază de pe chipul femeii.

După ce ieşiră din clădire, îi zise Friedei:

– Nu avea nici cea mai mică intenţie să mă recomande pentru bursă – şi asta pentru că sunt femeie. Competenţele mele nu au contat. Degeaba am muncit pe brânci.

Apoi o podidi plânsul. Frieda o cuprinse în braţe. După câteva clipe, îşi mai veni în fire.

– N-am de gând să cresc copii pentru blestematul lor de Führer, murmură ea.

– Poftim?

– Hai să mergem acasă. Îţi povestec când ajungem acolo.

Urcară pe biciclete. Pe străzi domnea o atmosferă ciudată, dar Carla avea mult prea multe pe cap ca să se mai întrebe ce se întâmplă. Lumea se strângea în jurul difuzoarelor, de unde răsunau uneori discursurile lui Hitler de la Opera Kroll, clădirea folosită în locul Reichstagului care arsese. Probabil că urma să se adreseze poporului.

Când ajunseră înapoi acasă, Mama şi Tata erau tot în bucătărie, iar Tata stătea lângă aparatul de radio, încruntat şi concentrat.

– M-au respins, rosti Carla. Indiferent de ce prevăd regulile lor, nu vor să dea burse fetelor.

– Of, Carla, îmi pare atât de rău! suspină Mama.

– Ce-i la radio?

– Nu ai auzit? zise Mama. Am invadat Polonia azi-dimineaţă. Suntem în război.

(v)

Sezonul londonez se încheiase, dar lumea rămăsese în oraş din cauza crizei. Parlamentul, aflat de obicei în vacanţă în acest moment al anului, fusese convocat în sesiune extraordinară. Însă nu se mai dădeau petreceri, recepţii regale sau baluri. Era ca şi cum ai fi fost într-o staţiune de pe litoral în februarie, se gândi Daisy. Era sâmbătă şi ea se pregătea să meargă la cină acasă la socrul său, contele Fitzherbert. Ce-ar fi putut fi mai plictisitor de-atât?

Stătea la măsuţa de toaletă într-o rochie de seară din mătase vernil, cu *en cœur*, şi o fustă plisată. Avea flori de mătase în păr şi diamante la gât.

Soţul ei, Boy, se pregătea în propria-i garderobă. Se bucura nespus de prezenţa lui. Îşi petrecuse multe nopţi prin alte părţi. Deşi locuiau în aceeaşi

casă din Mayfair, uneori treceau și câteva zile fără să se vadă. Însă în seara aceea era acasă.

Ținea în mână o scrisoare de la mama ei, trimisă din Buffalo. Olga ghicise că Daisy era nefericită din cauza căsniciei ei. Probabil că descoperise niște indicii în scrisorile pe care i le trimisese Daisy. Mama avea o intuiție excelentă. „Vreau doar să fii fericită, îi scria ea. Așa că ascultă la mine: nu renunța încă. Vei fi contesă Fitzherbert într-o bună zi, iar fiul tău, dacă vei avea vreunul, va fi conte. S-ar putea să regreți că ai renunțat la toate acestea doar pentru că soțul tău nu ți-a acordat suficientă atenție."

Poate că avea dreptate. Lumea i se adresa lui Daisy cu „Domnia Voastră" de vreo trei ani de-acum, și totuși simțea același fior de plăcere de fiecare dată când auzea apelativul, ca și cum ar fi tras cu nesaț dintr-o țigară.

Însă Boy părea să creadă că viața sa nu trebuia să se schimbe prea mult după căsătorie. Își petrecea serile cu amicii lui, călătorea prin toată țara ca să meargă la curse de cai și îi împărtășea foarte rar soției sale planurile lui. Lui Daisy i se părea jenant să meargă la o petrecere și să dea acolo peste soțul ei. Însă dacă voia să afle unde se ducea el, trebuia să-l întrebe pe valet, ceea ce era mult prea înjositor. Oare avea să se maturizeze la un moment dat și să înceapă să se poarte ca un soț responsabil sau avea să rămână așa pentru totdeauna?

El își vârî capul pe ușă.

– Haide, Daisy, că am întârziat.

Ea puse scrisoarea Mamei într-un sertar, îl încuie și ieși. Boy o aștepta în hol, îmbrăcat în smoking. Fitz cedase într-un final în fața modei actuale și îngăduia purtarea jachetelor scurte și informale la cinele în familie, de acasă.

Ar fi putut merge pe jos până la casa lui Fitz, însă ploua, așa că Boy ceruse să li se aducă mașina în față. Era un model sedan Bentley Airline crem, cu jante albe. Boy împărtășea pasiunea tatălui său pentru mașinile frumoase.

Boy trecu la volan. Daisy spera să o lase pe ea să conducă la întoarcere. Îi plăcea mult asta și, oricum, el nu mai era deloc prudent după cină, mai ales pe un carosabil ud.

Londra se pregătea de război. Dirijabile de baraj pluteau pe deasupra orașului la peste 600 de metri, pentru a respinge eventualele bombardiere. În caz că ele dădeau greș, saci de nisip înconjurau toate clădirile importante. O parte dintre pietrele de bordură fuseseră vopsite în alb, pentru a-i ajuta pe șoferi în caz că se întrerupea curentul. Pe copacii mari, pe statui și pe alte obstacole erau trasate dungi albe, pentru a preveni accidentele.

Prințesa Bea îi întâmpină pe Boy și pe Daisy. Era destul de grasă la cei peste 50 de ani ai săi, dar insista să se îmbrace ca o fetișcană. În seara aceea purta o rochie roz, brodată cu mărgele și paiete. Nu adusese niciodată în discuție povestea relatată de tatăl lui Daisy la nuntă, dar încetase să mai insinueze că

Daisy era inferioară din punct de vedere social şi i se adresa cu curtoazie, chiar dacă nu neapărat cu căldură. Daisy era prietenoasă, dar precaută, tratând-o pe Bea ca pe o mătuşă uşor excentrică.

Fratele mai mic al lui Boy, Andy, era şi el acolo. El şi May aveau doi copii şi lui Daisy i se părea că May era din nou însărcinată.

Desigur, Boy îşi dorea şi el un fiu care să moştenească titlul şi averea familiei Fitzherbert, însă Daisy nu izbutise să rămână însărcinată până atunci. Era un motiv de amărăciune, iar fecunditatea evidentă a lui Andy şi May nu făcea decât să agraveze situaţia. Daisy ar fi avut mai multe şanse dacă Boy şi-ar fi petrecut mai multe nopţi pe-acasă.

Fu încântată să o vadă acolo pe prietena ei, Eva Murray – chiar dacă aceasta era singură, căci soţul ei, Jimmy Murray, care ajunsese căpitan, se afla la unitate, de unde nu putea pleca: majoritatea soldaţilor erau în cazarme, iar ofiţerii erau cu ei. Eva făcea parte din familie acum, fiindcă Jimmy era fratele lui May. Aşa că Boy fusese silit să treacă peste prejudecăţile sale împotriva evreilor şi să fie politicos cu Eva.

Eva îl adora pe Jimmy la fel de mult ca în urmă cu trei ani, când se căsătorise cu el. Şi ei făcuseră doi copii în timpul care trecuse. Însă Eva părea îngrijorată în seara aceea, iar Daisy intuia motivul.

– Ce mai fac părinţii tăi? rosti ea.

– Nu pot pleca din Germania, răspunse Eva cu amărăciune în glas. Guvernul nu vrea să le acorde vize de ieşire.

– Nu te poate ajuta Fitz?

– A încercat.

– Ce-au făcut ca să merite una ca asta?

– Ei nu au făcut nimic personal. Mii de evrei germani se află în aceeaşi situaţie. Foarte puţini dintre ei obţin vize.

– Îmi pare foarte rău.

Lui Daisy chiar îi părea rău. Îi venea să intre în pământ de ruşine când îşi amintea că ea şi Boy îi susţinuseră pe fascişti la începuturi. Îndoielile sale prinseseră contur tot mai mult pe măsură ce brutalitatea fascismului devenea din ce în ce mai evidentă, atât în ţară, cât şi peste hotare, şi simţise o mare uşurare în clipa în care Fitz se plânsese că îl făceau de râs, cerându-le să părăsească partidul lui Mosley. Daisy considera acum că fusese o mare prostie din partea ei să intre în acel partid.

Boy se căia la fel de mult. Credea în continuare că europenii albi din clasa de sus constituiau o specie superioară, aleasă de Dumnezeu să domnească pe pământ. Însă nu mai considera această filosofie ca fiind practică din punct de vedere politic. Democraţia britanică îl scotea adeseori din sărite, dar nu mai milita pentru abolirea ei.

Se aşezară devreme la masă.

– Neville va da o declaraţie în Camera Comunelor la 7.30, rosti Fitz.

Neville Chamberlain era prim-ministrul Marii Britanii.

– Vreau să fiu de faţă – voi sta în Galeria Pairilor. S-ar putea să fiu nevoit să plec înainte de desert.

Andy îl întrebă:

– Ce crezi că se va întâmpla, tată?

– Chiar nu ştiu, recunoscu Fitz, cu o undă de exasperare în glas. Bineînţeles, ne-am dori cu toţii să evităm un război, dar este important să nu lăsăm impresia că suntem indecişi.

Daisy era surprinsă: Fitz credea în loialitate şi îşi critica foarte rar colegii din guvern, chiar şi pe ocolite, ca acum.

Prinţesa Bea spuse:

– Dacă izbucneşte războiul, mă voi duce să stau la Tŷ Gwyn.

Fitz clătină din cap.

– Dacă izbucneşte războiul, guvernul le va solicita tuturor proprietarilor de conace să le pună la dispoziţia armatei pe durata conflagraţiei. Cum sunt membru al guvernului, va trebui să dau exemplu. Voi fi nevoit să-i las pe puşcaşii galezi să utilizeze conacul pe post de centru de instrucţie sau de spital.

Bea era revoltată.

– Dar este conacul meu!

– Putem păstra o mică porţiune pentru noi.

– Eu nu vreau să locuiesc într-o mică porţiune din conac. Sunt o prinţesă!

– Ar putea fi intim. Am putea folosi cămara majordomului drept bucătărie, salonaşul de mic dejun drept sală de mese, plus trei-patru dintre dormitoarele mai mici.

– Intim! pufni ea.

Bea părea dezgustată, ca şi cum ceva neplăcut i-ar fi fost pus în faţă, dar nu mai spuse nimic.

Andy zise:

– Probabil că va trebui ca Boy şi cu mine să ne înrolăm în rândul puşcaşilor galezi.

May scânci înfundat.

Boy rosti:

– Eu mă voi înrola în aviaţie.

Fitz era şocat.

– Dar nu se poate! Vicontele de Aberowen a făcut întotdeauna parte din regimentul de puşcaşi galezi.

– Ei nu au avioane. Războiul care va veni va fi un război purtat în aer. RAF va căuta cu disperare piloţi. Iar eu am ani de zbor la activ.

Fitz era pe cale să-i dea dreptate, însă fu întrerupt de majordom, care intră şi îl anunţă:

– Maşina este gata, Domnia Voastră.

Fitz se uită la ceasul de pe poliţă.

– Iertaţi-mă, dar trebuie să plec. Mulţumesc, Grout. Îl privi pe Boy şi adăugă: Nu lua încă o decizie până nu mai vorbim. Nu-i bine ce faci.

– Am înţeles, tată.

Fitz se uită la Bea.

– Iartă-mă, draga mea, că plec în toiul cinei.

– Nu-i nimic, îi zise ea.

Fitz se ridică de la masă şi porni spre uşă. Daisy îi remarcă şchiopătatul, o mărturie sumbră a consecinţelor precedentului război.

Cina se desfăşură într-o atmosferă posomorâtă. Cu toţii se întrebau dacă premierul avea să declare război.

Când doamnele se ridicară ca să se retragă, May îl rugă pe Andy să o ia de braţ. El se scuză faţă de ceilalţi doi bărbaţi, spunând:

– Soţia mea este într-o stare delicată.

Acesta era eufemismul obişnuit pentru sarcină.

Boy rosti:

– Mi-aş dori ca şi soţia mea să ajungă mai repede într-o stare la fel de delicată.

Era o remarcă grosolană, iar Daisy simţi imediat că se înroşeşte. Îşi înăbuşi o replică acidă, apoi se întrebă ce rost mai avea să păstreze tăcerea.

– Ştii ce spun fotbaliştii, Boy. zise ea cu voce tare. Trebuie să şutezi ca să înscrii.

Fu rândul lui Boy să se înroşească.

– Cum îndrăzneşti? izbucni el furios.

Andy pufni în râs.

– Ai căutat-o cu lumânarea, frate.

Bea îi întrerupse:

– Încetaţi, amândoi! Ar trebui ca fiii mei să aştepte ca doamnele să iasă din cameră înainte de a purta conversaţii atât de vulgare.

Apoi ieşi vijelios din încăpere.

Daisy o urmă, dar se despărţi de celelalte femei afară şi plecă supărată pe scări, dorindu-şi să rămână singură. Cum putea Boy să spună aşa ceva? Chiar credea că era vina ei că nu rămăsese însărcinată? Ar fi putut la fel de bine să fie el de vină! Poate că ştia asta şi încerca să arunce vina pe ea pentru ca lumea să nu creadă că este steril. Probabil că aşa şi era, dar ăsta nu era un motiv să o insulte în public.

Se duse în fosta lui cameră. După ce se căsătoriseră, locuiseră aici vreme de trei luni, în timp ce casa lor era redecorată. Folosiseră vechiul dormitor al lui Boy și pe cel alăturat, deși pe atunci dormeau împreună noapte de noapte.

Intră și aprinse lumina. Spre surprinderea ei, constată că Boy nu se mutase cu totul de-acolo. Pe chiuvetă era un brici, iar pe noptieră un exemplar din revista *Flight*. Deschise un sertar și găsi o cutie de medicamente pentru ficat, pe care el le lua în fiecare dimineață înainte de micul dejun. Oare venea să doarmă aici când era prea beat ca să dea ochii cu soția lui?

Sertarul de jos era încuiat, dar ea știa că el ținea cheia într-o glastră de pe poliță. Nu avea scrupule când venea vorba de iscodit: considera că un soț nu ar trebui să aibă secrete față de soția lui. Deschise sertarul.

Primul lucru pe care îl găsi fu o carte cu fotografii înfățișând femei dezbrăcate. În tablourile și în fotografiile artistice, femeile pozau în general astfel încât să își ascundă parțial zonele intime, însă aceste fete făceau exact contrariul: stăteau cu picioarele crăcănate, cu fundul la vedere, ba chiar și cu labiile despărțite pentru a oferi o vedere cât mai bună. Daisy ar fi pretins că este șocată dacă ar fi prins-o careva, dar adevărul era că imaginile o fascinau. Răsfoi întreaga carte cu mare interes, comparându-se cu femeile de acolo: mărimea și forma sânilor lor, desimea părului pubian, organele lor sexuale. Câtă varietate nemaipomenită descopereai în trupurile femeilor!

Unele fete se atingeau singure sau simulau asta, iar altele erau fotografiate în perechi, atingându-se una pe cealaltă. Daisy nu era foarte surprinsă că bărbaților le plăceau asemenea lucruri.

Se simțea de parcă ar fi tras cu urechea. Își aminti de momentul în care se dusese în camera lui de la Tŷ Gwyn, înainte să se căsătorească. Pe atunci își dorea să afle cât mai multe despre el, să afle amănunte intime despre bărbatul pe care îl iubea, să găsească o cale de a-l seduce. Iar acum ce făcea? Spiona un soț care nu părea să o mai iubească, încercând să-și dea seama unde dăduse greș.

Sub carte se afla o pungă din hârtie cafenie. Înăuntru erau câteva pliculețe pătrate, cu un scris roșu pe o parte. Citi:

„Diafragmă" Marcă Înregistrată
SERVISPAK
INDICAȚII
Nu lăsați plicul
sau conținutul acestuia în locuri publice,
Întrucât ar putea ofensa lumea.

Realizat în Marea Britanie
Cauciuc latex
Rezistent la orice tipuri de climat

Nu avea niciun sens. Nicăieri nu scria ce conţinea de fapt pachetul, aşa că îl deschise.

Înăuntru găsi o bucată de cauciuc. O despături. Avea forma unui tub închis la un capăt. Îi trebuiră câteva secunde până să-şi dea seama ce era.

Nu mai văzuse niciodată unul, dar îi auzise pe alţii vorbind despre asemenea lucruri. Americanii îi spuneau „troian", iar britanicii „cauciuc". Termenul corect era prezervativ şi era folosit pentru a preveni sarcina.

De ce avea soţul ei o pungă cu aşa ceva? Nu putea exista decât un singur răspuns: le folosea cu o altă femeie.

Simţi că o podideşte plânsul. Îi dăduse tot ce-şi dorise. Nu-i spusese niciodată că este prea obosită ca să facă dragoste – deşi uneori era – şi nici nu îi refuzase fanteziile sexuale. Ar fi fost gata să pozeze precum femeile din cartea lui cu fotografii, dacă i-ar fi cerut-o. Unde greşise?

Se hotărî să îl întrebe. Amărăciunea se transformă în mânie. Se ridică în picioare. Va duce pachetelele de hârtie în sala de mese şi îl va confrunta. De ce să-i mai menajeze sentimentele?

În acel moment însă, el intră în cameră.

– Am văzut lumina de pe hol, rosti el. Ce faci aici? Se uită la sertarele deschise ale noptierei şi zise: Cum îndrăzneşti să mă spionezi?

– Bănuiam că mă înşeli, replică ea, ridicând prezervativul. Şi am avut dreptate.

– Naiba să te ia fiindcă-ţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala!

– Naiba să te ia fiindcă mă înşeli!

El îşi ridică mâna.

– Ar trebui să te bat precum un soţ din epoca victoriană.

Ea înhăţă un sfeşnic de pe poliţă.

– Încearcă numai şi-o să te pocnesc ca o soţie din secolul XX.

– Este ridicol.

Se lăsă să cadă într-un scaun de lângă uşă, înfrânt. Nefericirea lui evidentă domoli furia lui Daisy, care se întristă şi ea. Se aşeză pe pat. Însă nu îşi pierduse curiozitatea.

– Cine este?

El clătină din cap.

– Las-o baltă!

– Vreau să ştiu!

El se foi stânjenit.

– Chiar contează?

– Sigur că da.

Ştia că avea să-l descoasă până la urmă. El nu o privi în ochi.

– Nu o cunoşti şi nici nu ai cunoaşte-o vreodată.

– Este o prostituată?

Remarca ei îl ofensă.

– Nu!

Ea insistă.

– O plăteşti?

– Nu. Da.

Era limpede că se simţea suficient de ruşinat încât să-şi dorească să nege.

– Mă rog, o alocaţie. Nu-i acelaşi lucru.

– De ce o plăteşti dacă nu este prostituată?

– Ca să nu fie nevoite să se vadă şi cu alţii.

– *Ele?* Ai mai multe amante?

– Nu! Numai două. Locuiesc în Aldgate. Sunt mamă şi fiică.

– Poftim? Doar nu vorbeşti serios!

– Într-o zi, când Joanie era... francezii îi zic *Elle avait les fleurs.*

– Fetele din America îi spun „blestemul".

– Pearl s-a oferit să...

– Să îi ia locul? Este cel mai sordid aranjament imaginabil! Deci te culci cu amândouă?

– Da.

Ea se gândi la cartea cu fotografii şi îi veni în minte o posibilitate scandaloasă. Trebuia să-l întrebe.

– Dar nu în acelaşi timp, nu?

– Ba da, uneori.

– O, Doamne, ce dezgustător!

– Nu trebuie să-ţi faci griji în privinţa bolilor. Arătă spre prezervativul din mâna ei şi zise: Chestiile alea previn infecţiile.

– Vai, mă copleşeşte consideraţia pe care mi-o arăţi!

– Uite ce-i: majoritatea bărbaţilor fac asta, să ştii. Mă rog, majoritatea bărbaţilor din clasa noastră.

– Ba nu, ripostă ea, amintindu-şi totuşi de tatăl ei, care, deşi căsătorit şi cu o amantă de-o viaţă, tot mai simţea nevoia unei aventuri cu Gladys Angelus.

Boy spuse:

– Nici tatăl meu nu este un soţ fidel. Are bastarzi peste tot.

– Nu te cred. Eu cred că o iubeşte pe mama ta.

– Are cel puţin un bastard.

– Unde?

– Nu ştiu.

– Atunci, nu poţi să fii sigur.

– L-am auzit odată spunându-i ceva lui Bing Westhampton. Ştii cum este Bing.

– Da, ştiu, rosti Daisy. Părea un moment potrivit ca să spună adevărul, aşa că adăugă: Îmi pipăie fundul ori de câte ori poate.

– Perversul! Mă rog, eram beţi cu toţii şi Bing a zis: „Cei mai mulţi dintre noi au un bastard sau doi ascunşi pe undeva, nu?"; iar tata a răspuns: „Sunt destul de sigur că eu am doar unul". Apoi a părut să-şi dea seama ce a scăpat pe gură, a tuşit stânjenit şi a schimbat subiectul.

– Ei bine, nu-mi pasă câţi bastarzi are tatăl tău: eu sunt o americancă modernă şi nu vreau să trăiesc alături de un soţ infidel.

– Şi ce poţi face?

– Te voi părăsi.

Afişă o expresie sfidătoare, deşi simţea că i se rupe sufletul de durere, ca şi cum ar fi fost înjunghiată.

– Şi te vei întoarce în Buffalo cu coada între picioare?

– Poate. Sau poate că voi face altceva. Am destui bani.

Avocaţii tatălui ei avuseseră grijă ca Boy să nu pună mâna pe averea familiei Vyalov-Peshkov când se căsătoriseră.

– Aş putea să mă duc în California. Să joc într-unul dintre filmele tatei. Să ajung vedetă de cinema. Fac prinsoare că aş avea succes.

Erau numai vorbe goale. Simţea că o podidesc lacrimile.

– Atunci, părăseşte-mă, zise el. Poţi să te duci şi la dracu', că nu-mi pasă.

Ea se întrebă dacă vorbea serios. Expresia de pe chipul lui lăsa să se înţeleagă altceva.

Auziră o maşină. Daisy trase perdeaua câţiva centimetri şi zări afară Rolls-Royce-ul negru cu crem al lui Fitz, cu lumina farurilor estompată.

– S-a întors tatăl tău, spuse ea. Mă întreb dacă am intrat în război.

– Ar trebui să coborâm.

– Vin după tine.

Boy ieşi şi Daisy se privi în oglindă. Constată cu surprindere că nu arăta deloc diferit faţă de femeia care intrase acolo cu jumătate de oră în urmă. Viaţa îi fusese dată peste cap, însă pe chipul său nu se citea nimic. Se compătimea teribil şi ar fi vrut să dea frâu liber lacrimilor, însă reuşi să şi le stăvilească. Se îmbărbătă şi coborî la parter.

Fitz se afla în sala de mese, cu umerii jachetei udaţi de picături de ploaie. Grout, majordomul, adusese brânzeturile şi fructele, căci Fitz sărise peste desert. Familia se aşeză la masă în timp ce Grout îi turna lui Fitz un pahar cu vin de Bordeaux. El sorbi puţin şi zise:

– A fost cumplit.

Andy îl întrebă:

– Dar ce s-a întâmplat?

Fitz mestecă o bucăţică de caşcaval înainte de a răspunde.

– Neville a vorbit patru minute. A fost cea mai slabă prestaţie din partea unui prim-ministru la care am asistat eu în toată viaţa mea. A bâlmăjit, s-a eschivat şi a zis că Germania s-ar putea retrage din Polonia, lucru pe care nu îl crede nimeni. Nu a scos nicio vorbă despre război şi nici despre vreun ultimatum.

Andy rosti:

– Dar de ce?

– În cabinet, Neville a mărturisit că aşteaptă ca francezii să nu mai şovăie atât şi să declare război odată cu noi. Însă tot mai multă lume bănuieşte că ăsta-i doar un pretext plin de laşitate. Fitz luă o nouă gură de vin şi zise: Arthur Greenwood a vorbit după el.

Greenwood era liderul deputaţilor Partidului Laburist.

– Când s-a ridicat, Leo Amery – un deputat conservator, ţineţi cont – a strigat: „Vorbeşte pentru Anglia, Arthur!" Să te gândeşti că un afurisit de socialist ar putea vorbi pentru Anglia fiindcă premierul conservator nu a fost în stare...! Neville părea bolnav de moarte.

Grout umplu din nou paharul lui Fitz.

– Greenwood a fost destul de moderat, dar a spus: „Mă întreb cât mai suntem dispuşi să şovăim". Iar deputaţii din ambele tabere şi-au exprimat aprobarea zgomotos. Cred că Neville şi-ar fi dorit să intre în pământ.

Fitz luă o piersică şi o tăie cu cuţitul şi cu furculiţa.

Andy zise:

– Şi care a fost concluzia?

– Nu s-a lămurit nimic! Neville s-a întors în Downing Street nr. 10. Însă cea mai mare parte a cabinetului s-a întrunit în biroul lui Simon din Camera Comunelor.

Sir John Simon era ministrul de finanţe.

– Au declarat că nu vor ieşi din birou până când Neville nu le trimite un ultimatum germanilor. Între timp, Comitetul Executiv Naţional al Laburiştilor a intrat în şedinţă, iar nemulţumiţii s-au dus acasă la Winston.

Daisy nu fusese niciodată pasionată de politică, dar de când intrase în familia lui Fitz şi vedea lucrurile din interior, devenise tot mai interesată, iar această situaţie dramatică i se părea fascinantă şi înspăimântătoare în acelaşi timp.

– Atunci, premierul trebuie să acţioneze! exclamă ea.

– Da, categoric, aprobă Fitz. Înainte ca parlamentul să se întrunească din nou – ceea ce ar trebui să se întâmple mâine la amiază –, cred că Neville ar trebui să declare război sau să-şi dea demisia.

Telefonul sună pe hol şi Grout se duse să răspundă. După un minut se întoarse şi spuse:

– Era cineva de la Ministerul de Externe, Domnia Voastră. Domnul nu a vrut să aştepte să veniţi la telefon, dar a stăruit să vă transmit un mesaj.

Bătrânul majordom părea tulburat, de parcă i s-ar fi vorbit foarte aspru.

– Premierul a convocat o şedinţă imediată a cabinetului, continuă el.

– A mişcat! zise Fitz. Este bine.

Grout continuă:

– Secretarul de la externe ar dori să participaţi şi dumneavoastră, dacă se poate.

Fitz nu făcea parte din cabinet, însă secretarii şi subsecretarii de stat mai erau câteodată poftiţi să participe la şedinţe concentrate pe specializarea lor, stând mai degrabă pe laturile încăperii şi nu la masa din centru, pentru a putea răspunde la întrebări despre detalii.

Bea se uită la ceas.

– Este aproape ora 11. Presupun că trebuie să pleci.

– Da, într-adevăr. Acel „dacă se poate" este doar o mostră de politeţe.

Se şterse la gură cu un şerveţel alb şi plecă din nou, şchiopătând.

Prinţesa Bea spuse:

– Mai fă nişte cafea, Grout, şi adu-o în salon. S-ar putea să stăm până târziu în noaptea asta.

– Desigur, Înălţimea Voastră.

Se întoarseră cu toţii în salon, vorbind cu însufleţire. Eva milita în favoarea războiului: voia să vadă regimul nazist distrus. Avea să-şi facă griji pentru Jimmy, desigur, dar se măritase cu un soldat şi ştiuse de la bun început că el ar putea fi nevoit să-şi rişte viaţa în bătălie. Şi Bea era în favoarea războiului, mai ales acum, când germanii se aliaseră cu bolşevicii pe care îi ura. May se temea că Andy avea să fie ucis, aşa că nu se mai putea opri din plâns. Boy nu pricepea de ce două naţiuni atât de măreţe precum Anglia şi Germania trebuiau să se războiască pentru un pustiu aproape barbar ca Polonia.

Când se ivi prima ocazie, Daisy o luă pe Eva cu ea într-o altă cameră, unde puteau vorbi între patru ochi.

– Boy are o amantă, rosti ea de îndată ce rămaseră singure. Îi arătă Evei prezervativele şi zise: Uite ce-am găsit.

– O, Daisy, îmi pare atât de rău!

Daisy se gândi să-i dezvăluie Evei toate amănuntele înfiorătoare – de obicei nu aveau secrete una faţă de cealaltă –, dar de această dată se simţea mult prea umilită, aşa că se mulţumi să spună:

– L-am confruntat şi a recunoscut.

– Îi pare rău?

– Nu prea. A zis că toţi bărbaţii din clasa lui socială o fac, inclusiv tatăl lui.

– Jimmy n-o face, rosti Eva hotărâtă.

– Sunt convinsă că nu.

– Ce-ai de gând acum?

– O să-l părăsesc. Putem divorţa, apoi n-are decât să fie altcineva vicontesă.

– Dar nu poţi face una ca asta dacă izbucneşte războiul!

– De ce nu?

– Ar fi mult prea crud dacă el se va afla pe câmpul de luptă.

– Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte de a se culca cu prostituate de prin Aldgate.

– Însă ar fi o laşitate. Nu poţi părăsi un bărbat care îşi riscă viaţa ca să te protejeze.

Daisy fu nevoită să admită validitatea argumentului Evei. Războiul avea să-l transforme pe Boy dintr-un soţ adulter, vrednic de dispreţ, într-un erou care îşi apăra soţia, mama şi ţara de primejdia invaziei şi a cuceririi. Nu numai că toată lumea din Londra şi din Buffalo ar fi considerat-o laşă pe Daisy pentru că îl părăsea – şi ea s-ar fi simţit la fel. Dacă avea să izbucnească războiul, voia să fie curajoasă, chiar dacă nu ştia prea bine ce putea însemna asta.

– Ai dreptate, spuse ea în silă. Nu-l pot părăsi dacă izbucneşte războiul.

Se auzi un tunet. Daisy se uită la ceas: era miezul nopţii. Ploaia se înteţi, devenind torenţială.

Daisy şi Eva reveniră în salon. Bea aţipise pe o canapea. Andy o ţinea pe după gât pe May, care încă se smiorcăia. Boy fuma un trabuc, sorbind dintr-un pahar cu coniac. Daisy hotărî ca, orice ar fi fost, la întoarcerea acasă să conducă ea.

Fitz se întoarse la jumătate de oră după miezul nopţii, cu costumul de seară ud leoarcă.

– Gata cu şovăielile, zise el. Neville le va trimite germanilor un ultimatum mâine dimineaţă. Dacă nu încep să-şi retragă trupele din Polonia până la amiază – ora 11 la noi –, le vom declara război...

Se ridicară cu toţii, pregătindu-se de plecare. Pe hol, Daisy spuse: „Conduc eu", iar Boy nu ripostă. Urcară în Bentley-ul crem şi Daisy porni motorul. Grout închise uşa casei lui Fitz. Daisy porni ştergătoarele, dar nu demară.

– Boy, hai să încercăm din nou, rosti ea.

– Ce vrei să spui?

– Nu vreau să te părăsesc.

– Nici eu nu vreau să pleci.

– Renunţă la femeile acelea din Aldgate. Culcă-te cu mine noapte de noapte. Hai să încercăm să facem un copil. Asta vrei, nu?

– Da.

– Atunci... faci cum îţi cer?

Urmă o pauză îndelungată, apoi el răspunse:

– Bine.

– Îţi mulţumesc.

Îl privi, sperând că o va săruta, însă el rămase nemişcat, uitându-se prin parbriz, în timp ce ştergătoarele îndepărtau ritmic ploaia necontenită.

(vi)

Duminică se opri ploaia şi ieşi soarele. Lui Lloyd Williams i se părea că Londra fusese spălată şi curăţată complet.

În acea dimineaţă, familia Williams se adună în bucătăria casei din Aldgate. Nu se înţeleseseră aşa în prealabil – se strânseseră acolo spontan. Voiau să fie împreună, intui Lloyd, în caz că se declara război.

Lloyd îşi dorea să se ia măsuri împotriva fasciştilor, însă perspectiva războiului îl îngrozea. Văzuse în Spania destulă suferinţă şi vărsare de sânge cât să-i ajungă pentru o viaţă întreagă. Nu ar mai fi vrut să intre niciodată într-o bătălie. Renunţase şi la box. Însă spera din tot sufletul ca premierul Chamberlain să nu bată în retragere. Văzuse cu ochii lui ce însemna fascismul în Germania, iar zvonurile venite din Spania erau la fel de oribile: regimul lui Franco îi omora cu sutele şi cu miile pe foştii susţinători ai guvernului ales, iar preoţii preluaseră din nou controlul şcolilor.

În vara aceea, după ce absolvise, se înrolase imediat în regimentul de puşcaşi galezi şi, ca fost membru al Corpului de Instruire a Ofiţerilor, primise gradul de locotenent. Armata se pregătea cu înfrigurare de luptă: doar cu mare dificultate obţinuse o permisie de 24 de ore ca să-şi viziteze mama în acel weekend. Dacă premierul declara război în ziua aceea, Lloyd urma să fie printre primii soldaţi trimişi pe front.

Billy Williams ajunse în casa din Nutley Street după ce serviră micul dejun. Lloyd şi Bernie stăteau lângă radio, cu ziarele deschise pe masa din bucătărie, în vreme ce Ethel prepara un cotlet de porc pentru cină. Unchiul Billy fu cât pe ce să izbucnească în lacrimi când îl văzu pe Lloyd în uniformă.

– Îmi aminteşte de Dave al nostru, atâta tot, explică el. Şi el ar fi fost recrutat acum, dacă s-ar fi întors din Spania.

Lloyd nu îi dezvăluise lui Billy circumstanţele morţii lui Dave. Pretinsese că nu cunoaşte detaliile, ştiind doar că Dave căzuse în Bătălia de la Belchite şi că fusese probabil înmormântat acolo. Billy participase la Marele Război şi ştia cum se dispunea de cadavre pe câmpul de luptă, ceea ce îi accentua

probabil suferința. Spera din toată inima să poată vizita Belchite într-o bună zi, după ce Spania avea să fie eliberată, ca să-i aducă omagiul cuvenit fiului său, care murise luptând pentru o cauză nobilă.

Nici Lenny Griffiths nu se mai întorsese din Spania. Nimeni nu știa unde ar fi putut fi înmormântat. Ba chiar exista posibilitatea să fie încă în viață, într-unul dintre lagărele de prizonieri ale lui Franco.

La radio se prezenta declarația dată de premierul Chamberlain în Camera Comunelor în seara precedentă, fără alte informații suplimentare.

– Niciun cuvânt despre rumoarea și protestele care s-au stârnit după aceea, zise Billy.

– BBC-ul nu prezintă rumoarea și protestele, spuse Lloyd. Vor să liniștească lumea.

Atât Billy, cât și Lloyd erau membri ai Executivului Național al Partidului Laburist – Lloyd fiind reprezentantul secției de tineret. După ce se întorsese din Spania, izbutise să reintre la Universitatea Cambridge și, în timp ce își termina studiile, străbătuse țara în lung și-n lat, luând cuvântul în fața diverselor grupuri de laburiști și explicându-le oamenilor cum fusese trădat guvernul spaniol de către guvernul profascist al Marii Britanii. Nu ajutase la nimic – rebelii antidemocratici ai lui Franco reușiseră să câștige într-un final –, însă Lloyd devenise o figură cunoscută, aproape un erou, mai ales în rândul tinerilor stângiști, iar asta dusese și la alegerea lui în Executiv.

Așa că Lloyd și unchiul Billy participaseră la ședința de comitet din noaptea precedentă. Știau că Chamberlain cedase în fața presiunii cabinetului și îi trimisese un ultimatum lui Hitler. Acum așteptau ca pe ace să vadă ce avea să se întâmple. Din câte știau ei, nu se primise niciun răspuns din partea lui Hitler.

Lloyd își aminti de prietena mamei sale, Maud, și de familia acesteia, care locuiau la Berlin. Cei doi copii ai lui Maud aveau acum 18, respectiv 19 ani, calculă el în minte. Se întrebă dacă se adunaseră și ei în jurul unui aparat de radio, așteptând să afle dacă urmau să intre în război împotriva Angliei.

La ora 10 sosi Millie, sora vitregă a lui Lloyd. Avea 19 ani acum și se căsătorise cu Abe, fratele prietenei sale Naomi Avery, un angrosist care făcea comerț cu piele. Ea câștiga bani frumoși din comisioane ca vânzătoare într-un magazin de rochii scumpe. Avea ambiția de a-și deschide propria prăvălie, iar Lloyd nu se îndoia deloc că ea va reuși. Deși nu era cariera pe care Bernie ar fi ales-o pentru ea, se vedea cu ochiul liber cât de mândru era de inteligența și de eleganța ei.

Însă încrederea părea să i se fi evaporat astăzi.

– A fost cumplit când ai plecat în Spania, îi zise ea înlăcrimată lui Lloyd. Iar Dave și Lenny nu s-au mai întors acasă. Acum o să plecați cine știe pe

unde, tu şi Abie al meu, şi noi, femeile, vom aştepta zi de zi veşti, întrebându-ne dacă mai sunteţi în viaţă sau nu.

Ethel interveni:

– Nu uita de vărul tău Keir. A împlinit şi el 18 ani.

Lloyd o întrebă pe mama lui:

– În ce regiment a fost tatăl meu?

– Of, ce mai contează?

Nu îi făcea niciodată plăcere să vorbească despre tatăl lui Lloyd, poate şi pentru a menaja sentimentele lui Bernie. Însă Lloyd chiar voia să afle.

– Pentru mine contează, replică el.

Ea trânti un cartof descojit într-o oală cu apă.

– A fost în regimentul puşcaşilor galezi.

– Păi ăsta-i regimentul meu! De ce nu mi-ai spus dinainte?

– Nu are rost să răscolim trecutul.

Era posibil să existe şi un alt motiv pentru reticenţa ei de a-i da detalii, realiză Lloyd. Probabil că ea era însărcinată când se căsătoriseră. Asta nu îl deranja pe Lloyd, însă cei din generaţia ei considerau acest lucru o ruşine. Cu toate acestea, el insistă:

– Tatăl meu era galez?

– Da.

– Din Aberowen?

– Nu.

– Atunci, de unde era?

Ea oftă.

– Părinţii lui nu stăteau prea mult în acelaşi loc – lucru care ţinea de meseria tatălui său –, dar cred că erau din Swansea de fel. Eşti mulţumit acum?

– Da.

Mildred, mătuşa lui Lloyd, veni de la biserică. Era o femeie stilată de vârstă mijlocie, cu dinţii din faţă ieşiţi în afară, dar altminteri frumuşică. Purta o pălărie elegantă – era modistă şi avea un mic atelier de confecţii. Cele două fiice ale ei din prima căsătorie, Enid şi Lillian, ambele în vârstă de peste 25 de ani, erau măritate şi aveau copii. Fiul ei cel mare era acel Dave care murise în Spania. Fiul cel mic, Keir, intră după ea în bucătărie. Mildred insistase să-şi ducă copiii la biserică, chiar dacă soţul ei, Billy, nu voia să aibă nimic de-a face cu religia. „Mi-a ajuns tot ce mi s-a băgat în cap în copilărie, obişnuia el să spună. Dacă nici eu nu sunt mântuit, înseamnă că nu-i nimeni."

Lloyd se uită împrejur. Aceasta era familia lui: mama, tatăl vitreg, sora vitregă, unchiul, mătuşa şi vărul. Nu voia să-i părăsească şi să se ducă să moară pe cine ştie unde.

Se uită la ceasul de la mână, un model pătrăţos din inox pe care i-l dăruise Bernie la absolvire. Era ora 11. La radio, vocea sonoră a prezentatorului Alvar Lidell vesti că premierul urma să facă un anunţ în curând. Emisia continuă apoi cu câteva secvenţe solemne de muzică clasică.

– Faceţi linişte, rosti Ethel. O să vă pregătesc nişte ceai după aceea.

Bucătăria se cufundă în linişte.

Alvar Lidell îl anunţă pe premierul Neville Chamberlain.

Omul care avusese o atitudine conciliantă faţă de fascism, se gândi Lloyd; omul care îi dăduse Cehoslovacia lui Hitler; omul care refuzase cu încăpăţânare să ajute guvernul ales al Spaniei, chiar şi după ce devenise evident pentru toată lumea că germanii şi italienii îi înarmau pe rebeli. Oare avea să cedeze din nou?

Lloyd observă că părinţii săi se ţineau de mână, Ethel înfigându-şi degetele delicate în palma lui Bernie. Se mai uită o dată la ceas. Era ora 11.15.

Apoi îl auziră pe premier spunând:

– Mă adresez poporului din sala cabinetului de pe Downing Street nr. 10.

Glasul lui Chamberlain era strident şi calculat – ai fi zis că este un dascăl pedant. „Totuşi nouă ne trebuie un războinic acum", se gândi Lloyd.

– În această dimineaţă, ambasadorul Marii Britanii la Berlin a înmânat guvernului german o ultimă informare, prin care i se atrăgea atenţia că, dacă guvernul britanic nu primeşte de veste până la ora 11 că sunt pregătiţi să îşi retragă imediat trupele din Polonia, între cele două ţări se va instaura starea de război.

Lloyd începu să-şi piardă răbdarea cu vorbăria lui Chamberlain. „Între cele două ţări se va instaura starea de război" – ce formulare bizară. „Hai, treci mai departe, se gândi el, treci la subiect. Este o chestiune de viaţă şi de moarte."

Chamberlain se adresa acum cu o voce mai joasă şi mai pe potriva funcţiei sale. Poate că nu se mai uita la microfon, văzându-şi în schimb milioanele de compatrioţi aşteptând înfiguraţi lângă radiouri cuvintele fatidice.

– Trebuie să vă anunţ că nu am primit nicio veste de acest fel...

Lloyd o auzi pe mama lui exclamând: „O, Doamne, miluieşte-ne pe noi!" O privi şi văzu că era pământie la faţă.

Chamberlain rosti apăsat cuvintele hotărâtoare:

– ...şi, drept urmare, ţara noastră este în război cu Germania.

Ethel izbucni în plâns.

A DOUA PARTE

ANOTIMPUL SÂNGEROS

Capitolul şase

1940 (I)

Aberowen se schimbase. Acum erau maşini, camioane şi autobuze pe străzi. Când Lloyd îşi vizitase pentru prima oară bunicii, în anii '20, o maşină parcată era o adevărată raritate, atrăgând după ea un puhoi de lume.

Însă oraşul era dominat în continuare de turnurile gemene de la gura de puţ, cu roţile lor impunătoare. În rest, nu mai era nimic altceva: nici fabrici, nici clădiri de birouri, nici vreo altă industrie în afară de minerit. Aproape toţi bărbaţii din oraş lucrau în mină. Existau doar câteva zeci de excepţii: nişte negustori, clerici de diferite confesiuni, un amploiat şi un doctor. Ori de câte ori cererea de cărbune scădea vertiginos, aşa cum se întâmplase în anii '30, şi oamenii erau disponibilizaţi, nu aveau nimic de făcut. Acesta era motivul pentru care Partidul Laburist încerca din răsputeri să obţină ajutoare pentru şomeri, astfel încât oamenii ajunşi într-o asemenea situaţie să nu mai trebuiască să suporte agonia şi umilinţa de a nu-şi putea întreţine familia.

Locotenentul Lloyd Williams sosi cu trenul de la Cardiff într-o duminică din aprilie 1940. Cu o valijoară în mână, el urcă dealul spre Tŷ Gwyn. Îşi petrecuse opt luni instruind noii recruţi – acelaşi lucru pe care îl făcuse şi în Spania – şi antrenând echipa de box a puşcaşilor galezi, însă cei din armată realizaseră în sfârşit că vorbea fluent germana, aşa că îl transferaseră la contrainformaţii şi îl trimiseseră la un curs de perfecţionare.

Până acum armata nu făcuse decât să se pregătească şi să se instruiască. Forţele britanice nu intraseră în nicio luptă de însemnătate cu inamicul. Germania şi URSS-ul invadaseră Polonia şi o împărţiseră între ele, iar garanţia de independenţă oferită de Aliaţi polonezilor îşi dovedise inutilitatea.

Britanicii spuneau că au de-a face cu un război ciudat şi aşteptau cu nerăbdare ca ostilităţile să se declanşeze cu adevărat. Lloyd nu-şi făcea nicio iluzie cu privire la război – auzise vocile vrednice de milă ale muribunzilor cerşind un strop de apă pe câmpurile de bătălie din Spania –, dar chiar şi el era nerăbdător să înceapă confruntarea finală cu fascismul.

Armata se pregătise să suplimenteze trupele din Franţa, presupunând că germanii aveau s-o invadeze. Însă acest lucru nu se întâmplase, iar ei rămăseseră în expectativă, continuând în acest timp instrucţia.

Iniţierea lui Lloyd în tainele contrainformaţiilor militare urma să se desfăşoare în conacul impunător care marcase destinul familiei sale vreme îndelungată. Mulţi dintre proprietarii înstăriţi şi nobili ai unor asemenea palate le închiriaseră forţelor armate, poate de teamă să nu le fie confiscate de tot.

Armata chiar schimbase înfăţişarea conacului Tŷ Gwyn. Pe peluză erau parcate o duzină de vehicule măslinii, iar pneurile acestora roseseră gazonul contelui. Curtea elegantă de la intrare, cu treptele sale curbate din granit, se transformase într-un depozit pentru provizii şi cutii imense de fasole coaptă şi de untură se înălţau acum pe locul în care, odinioară, femei pline de bijuterii şi bărbaţi în frac coborau din trăsuri. Lloyd rânji: îi plăcea acest efect de nivelare al războiului.

Lloyd intră în casă. Fu întâmpinat de un ofiţer durduliu, într-o uniformă boţită şi pătată.

– Ai venit pentru cursul de contrainformaţii, locotenente?

– Da, domnule. Mă numesc Lloyd Williams.

– Eu sunt maiorul Lowther.

Lloyd auzise de el. Omul era marchiz de Lowther, cunoscut printre prieteni ca Lowthie.

Lloyd aruncă o privire împrejur. Tablourile de pe pereţi fuseseră acoperite cu cearşafuri imense pentru a fi protejate împotriva prafului. Şemineurile ornate din marmură cioplită fuseseră împrejmuite cu scânduri, lăsând doar un locşor pentru grilaj. Mobilierul vechi, din lemn închis la culoare, pe care mama lui îl mai pomenea uneori cu drag, dispăruse complet, fiind înlocuit cu birouri de oţel şi scaune ieftine.

– O, Doamne, ce diferit arată locul ăsta! exclamă el.

Lowther zâmbi.

– Ai mai fost pe aici deci. Eşti prieten al familiei?

– Am studiat la Cambridge cu Boy Fitzherbert. Tot acolo am cunoscut-o şi pe vicontesă, deşi pe atunci nu erau căsătoriţi încă. Dar presupun că s-au mutat de aici acum.

– Nu cu totul. Au păstrat câteva camere doar pentru ei. Însă nu ne încurcă cu nimic. Deci ai mai venit aici ca oaspete?

– A, nu! Nu îi cunosc atât de bine. Însă am vizitat casa în copilărie, într-o zi când familia nu era acasă. Mama a lucrat aici odinioară.

– Serios? Ce făcea? Se ocupa de biblioteca domnului conte sau ce?

– Nu, era menajeră.

De îndată ce rosti aceste cuvinte, Lloyd realiză că făcuse o greşeală.

Expresia de pe chipul lui Lowther se preschimbă într-una de dezgust.

– Mda, înţeleg, zise el. Ce interesant!

Lloyd îşi dădu seama că fusese deja catalogat drept un proletar parvenit. Acum urma să fie tratat ca un cetăţean de mâna a doua. Ar fi trebuit să-şi ţină gura în privinţa trecutului mamei sale: ştia cât de snobi erau cei din armată.

Lowthie zise:

– Sergent, arată-i locotenentului camera sa. La mansardă.

Lui Lloyd i se repartizase o cameră în fostul sector al servitorilor. Asta nu îl deranja. „Dacă mama a putut sta acolo, pot să stau şi eu."

În timp ce urcau pe scările din spate, sergentul îl informă pe Lloyd că era liber până la ora cinei, care avea să fie servită la popotă. Lloyd îl întrebă dacă era vreun Fitzherbert pe acasă, însă omul nu ştia.

Lloyd despachetă în două minute. Se pieptănă, îşi puse o cămaşă curată şi se duse să-şi viziteze bunicii.

Casa din Wellington Row părea mai mică şi mai cenuşie ca niciodată, deşi acum avea apă caldă în spălător şi closet cu apă. Decorul nu se schimbase foarte mult, din câte îşi amintea Lloyd: acelaşi covor peticit pe jos, aceleaşi perdele cu model la ferestre, aceleaşi scaune din lemn tare de stejar în singura încăpere de la parter, folosită atât ca sufragerie, cât şi ca bucătărie.

Însă bunicii lui se schimbaseră. Aveau amândoi cam şaptezeci de ani acum şi păreau slăbiţi. Pe Bunicul îl dureau picioarele şi se pensionase într-un final din funcţia lui de la sindicatul minier. Bunica avea inima slăbită: doctorul Mortimer îi recomandase să stea cu picioarele ridicate vreme de un sfert de ceas după fiecare masă.

Se bucurară să îl vadă pe Lloyd în uniformă. „Locotenent, aşa-i?" zisese Bunica. Angajată în lupta de clasă toată viaţa ei, ea nu îşi putea ascunde totuşi mândria că nepotul său era ofiţer.

Veştile circulau repede în Aberowen, iar vizita nepotului lui Dai Sindicat probabil că făcuse ocolul oraşului înainte ca Lloyd să-şi termine prima ceaşcă de ceai. Aşa că nu fu foarte surprins când Tommy Griffiths intră pe uşă.

– Şi Lenny al meu tot locotenent ar fi fost dacă se întorcea din Spania, rosti Tommy.

– Aşa cred şi eu, încuviinţă Lloyd.

Nu mai cunoscuse niciodată vreun ofiţer care să fi fost miner în civilie, dar orice era posibil după izbucnirea războiului.

– Era cel mai bun sergent în Spania, asta vă pot spune cu siguranţă, zise el.

– Voi doi aţi trecut prin multe împreună.

– Am trecut printr-un adevărat infern, spuse Lloyd. Şi am pierdut. Însă fasciştii nu vor mai câştiga de data asta.

– Beau și eu pentru asta, spuse Tommy, golindu-și cana de ceai.

Lloyd își însoți bunicii la slujba de seară de la Capela Bethesda. Religia nu ocupa un loc prea mare în viața lui și nu împărtășea sub nicio formă dogmatismul Bunicului. Universul era misterios și oamenii ar fi trebuit să recunoască asta, era de părere Lloyd. Însă bunicii lui se bucurau când mergea cu ei la capelă.

Rugăciunile improvizate erau elocvente, împletind citatele din Biblie cu limbajul colocvial. Predica era cam plictisitoare, dar cântecele îi plăceau nespus lui Lloyd. Enoriașii galezi cântau mereu pe patru voci, iar când erau în formă ridicau sala în picioare.

Când se alătură și el corului, Lloyd simți că aceea era inima Marii Britanii, acolo, în capela văruită. Oamenii din jurul lui erau îmbrăcați în straie ponosite și erau needucați, ducând o viață grea, plină de trudă – bărbații scoteau cărbunele din adâncuri, iar femeile creșteau următoarea generație de mineri. Însă aveau trupuri oțelite și minți ascuțite și izbutiseră singuri să își creeze o cultură care dădea sens vieții. Își puneau speranțele în creștinismul nonconformist și în politica de stânga, bucuria și-o aflau în rugby și în corurile de bărbați, fiind uniți de generozitate la bine și de solidaritate la rău. Pentru asta avea să lupte, pentru acești oameni, pentru acest oraș. Și, dacă trebuia să-și dea viața pentru ei, sacrificiul său nu avea să fie în van.

Bunicul rosti rugăciunea de încheiere, ridicându-se în picioare, cu ochii închiși, rezemat în baston.

– Îl vezi printre noi, Doamne, pe tânărul tău rob Lloyd Williams, aflat aici în uniforma sa. Te rugăm ca, în înțelepciunea și în milostirea Ta, să îi cruți viața în lupta ce va veni. Doamne, Te rugăm să ni-l trimiți îndărăt teafăr și nevătămat. Facă-se voia Ta, Doamne Dumnezeule.

Enoriașii rostiră un „Amin" din suflet și Lloyd își șterse o lacrimă.

Îi conduse pe bătrâni acasă în timp ce soarele cobora în spatele muntelui și seara se lăsa peste șirurile de case cenușii. Își ceru scuze pentru că nu putea rămâne la masă și se întoarse în grabă la Tŷ Gwyn, sosind la timp pentru cina de la popotă.

Mâncară o tocană de vită înăbușită, cartofi fierți și varză. Era o mâncare obișnuită în armată, iar Lloyd o înfulecă cu poftă, conștient că fusese plătită de oameni ca bunicii săi, care mâncau la cină pâine dată prin grăsime. Pe masă era și o sticlă de whisky, iar Lloyd își turnă puțin ca să fie în rând cu ceilalți. Își studie camarazii și încercă să le memoreze numele.

Când se duse la culcare, trecu pe lângă Sala cu Sculpturi, golită acum de obiectele de artă și mobilată cu o tablă neagră și douăsprezece scaune ieftine.

Acolo îl văzu pe maiorul Lowther vorbind cu o femeie. Când se uită mai bine, realiză că femeia respectivă era Daisy Fitzherbert.

Fu atât de surprins, încât rămase pe loc. Lowther își întoarse privirea cu o expresie iritată. Îl zări pe Lloyd și rosti cu lehamite:

– Lady Aberowen, cred că îl cunoașteți pe locotenentul Williams.

„Dacă se face că nu mă știe, se gândi Lloyd, o să-i amintesc cum m-a sărutat pătimaș în acea noapte pe străduța din Mayfair."

– Mă bucur să vă revăd, domnule Williams, rosti ea, întinzându-i mâna.

El i-o strânse. Pielea ei era caldă și delicată. Inima începu să-i bată mai tare.

Lowther interveni:

– Williams mi-a zis că mama lui a lucrat aici ca menajeră.

– Știu, spuse Daisy. Mi-a zis și mie asta, la balul de la Trinity. Mă dojenea pentru că eram prea snoabă. Mă tem că avea dreptate.

– Sunteți foarte generoasă, Lady Aberowen, rosti Lloyd stânjenit. Nu știu ce m-a apucat să vă spun una ca asta.

Daisy nu mai părea atât de fragilă: poate că se maturizase.

Daisy i se adresă lui Lowther:

– Mama domnului Williams este deputată în Camera Comunelor acum.

Lowther rămase cu gura căscată.

Lloyd îi zise lui Daisy:

– Ce mai face prietena dumneavoastră evreică, Eva? Știu că s-a căsătorit cu Jimmy Murray.

– Au doi copii acum.

– A reușit să-și scoată părinții din Germania?

– Ce drăguț din partea dumitale că ți-ai amintit... însă nu, din păcate soții Rothmann tot nu au obținut viză.

– Îmi pare foarte rău să aud asta. Trebuie să fie cumplit pentru ea.

– Într-adevăr.

Era limpede că Lowther se săturase de toată această discuție despre menajere și evrei.

– Ca să revin la ce vă spuneam, Lady Aberowen...

Lloyd spuse:

– Rămas-bun și noapte bună!

Ieși din cameră și urcă la etaj.

În timp ce se pregătea de culcare, se trezi fredonând ultimul imn de la slujbă:

Nicio furtună nu-mi poate cutremura liniștea lăuntrică
În timp ce m-agăț de acea stâncă,
De vreme ce dragostea domnește în cer și pe pământ,
Cum să nu cânt?

(ii)

Trei zile mai târziu, Daisy termina de scris o scrisoare pentru fratele ei vitreg, Greg. Când izbucnise războiul, el îi trimisese o scrisoare plină de îngrijorare şi de atunci corespondaseră aproape lunar. El îi spusese că o văzuse pe Jacky Jakes, fosta lui iubită, pe E Street din Washington, şi o întrebase pe Daisy ce-ar fi putut determina o fată să fugă în acel mod. Daisy nu avea habar. Îi zise că nu-şi putea închipui, urându-i mult noroc, apoi se semnă.

Se uită la ceas. Mai era o oră până la masa cadeţilor, ceea ce însemna că lecţiile se încheiaseră şi că erau şanse mari să-l găsească pe Lloyd în camera lui.

Urcă la mansardă în fostul sector al servitorilor. Tinerii ofiţeri stăteau pe paturi, în capul oaselor sau întinşi, citind sau scriind. Dădu de Lloyd într-o odaie îngustă cu o oglindă înaltă cu rame mobile, aşezat la fereastră şi studiind o carte ilustrată. Ea rosti:

– Citeşti ceva interesant?

El sări în picioare.

– Ce surpriză!

Se înroşise – probabil că încă o plăcea. Fusese foarte crud din partea ei să îl sărute, când ştia prea bine că nu avea de gând să intre într-o relaţie cu el. Însă asta se întâmplase cu patru ani în urmă, când încă erau copii. Ar fi trebuit să treacă de mult peste acel moment.

Se uită la cartea din mâinile lui. Era în germană şi conţinea fotografii colorate ce înfăţişau insigne.

– Trebuie să cunoaştem insignele germane, îi explică el. O mare parte dintre informaţiile armatei sunt obţinute din interogarea prizonierilor de război imediat după capturarea lor. Unii nu vor să vorbească, desigur; aşa că anchetatorul trebuie să-şi poată da seama, doar privind uniforma prizonierului, care este gradul acestuia, din ce corp de armată face parte, dacă este din infanterie, cavalerie, artilerie sau dintr-o unitate specializată (veterinar, de exemplu) şi aşa mai departe.

– Asta învăţaţi voi aici? întrebă ea neîncrezătoare. Ce înseamnă insignele germane?

El râse.

– Ăsta-i doar unul dintre lucrurile pe care le învăţăm. Unul pe care ţi-l pot destăinui fără să dau în vileag vreun secret militar.

– A, înţeleg...

– Tu ce cauţi în Ţara Galilor? Mă mir că nu contribui cu nimic la efortul de război.

– Of, iar începi? zise ea. Iar îmi faci morală? Ţi-a zis cineva că aşa se îmbrobodesc femeile?

– Iartă-mă, rosti el cu răceală. Nu am vrut să te dojenesc.

– Oricum, nici nu există vreun efort de război. Baloanele de baraj plutesc prin văzduh în chip de obstacol în calea avioanelor germane care nu mai vin.

– Măcar aveai o viaţă socială la Londra.

– Ştii că ăsta era cel mai important lucru pe lume atunci? Acum însă nu mai este! Cred că îmbătrânesc! spuse ea.

Mai era un motiv pentru care plecase din Londra, dar nu avea de gând să i-l destăinuie.

– Îmi imaginam că o să te văd într-o uniformă de asistentă medicală, recunoscu el.

– Nu prea cred. Detest oamenii bolnavi. Dar înainte să te încrunţi iar dezaprobator la mine, uită-te la asta.

Îi dădu fotografia înrămată pe care o adusese cu ea. El o studie, încruntându-se.

– De unde ai luat-o?

– Mă uitam printr-o cutie cu fotografii din odaia de vechituri din pivniţă.

Era o poză de grup făcută pe peluza din est de la Tŷ Gwyn, într-o dimineaţă de vară. În centru se afla tânărul conte Fitzherbert, cu un câine mare şi alb la picioare. Fata de lângă el era probabil sora lui, Maud, pe care Daisy nu o întâlnise niciodată. De-o parte şi de alta erau înşiraţi vreo 40-50 de bărbaţi şi de femei în uniforme de servitori.

– Uită-te la dată, rosti ea.

– 1912, citi Lloyd cu glas tare.

Ea îi urmări reacţia la fotografia pe care o ţinea în mână.

– Este şi mama ta în poză?

– O, Doamne! S-ar putea să fie. Lloyd se uită mai atent şi adăugă după câteva clipe: Cred că ea este.

– Arată-mi.

Lloyd îi indică în poză şi zise:

– Cred că asta-i ea.

Daisy văzu o fetişcană zveltă şi frumuşică de vreo 19 ani, cu părul negru şi cârlionţat prins sub o bonetă albă de menajeră şi cu un surâs foarte şugubăţ pe chip.

– Este fermecătoare! exclamă ea.

– Da, pe vremea aceea era, zise Lloyd. În ziua de azi lumea ar spune mai degrabă că este redutabilă.

– Ai cunoscut-o pe Lady Maud? Crezi că ea este femeia de lângă Fitz?

– Se poate spune că o cunosc de când mă ştiu. Ea şi mama au fost sufragete. Nu am mai văzut-o de când am plecat din Berlin, în 1933, dar cu siguranţă ea este femeia din fotografie.

– Ea nu-i atât de frumoasă.

– Poate că nu, dar are o ţinută impecabilă şi se îmbracă nemaipomenit.

– Mă rog... M-am gândit că poate vrei tu poza.

– Să o păstrez?

– Sigur. Nimeni nu o vrea – doar de aceea era într-o cutie din pivniţă.

– Îţi mulţumesc!

– Cu plăcere, zise Daisy pornind spre uşă. Şi acum, întoarce-te la studiu.

În timp ce cobora scările din spate, îşi dori să nu fi lăsat impresia că ar fi flirtat. Probabil că nu ar fi trebuit să se ducă să-l vadă. Cedase în faţa unui impuls generos. Doamne fereşte ca el să-l interpreteze greşit!

Simţi un junghi în burtă şi se opri pe trepte. O duruse spatele toată ziua – durere pe care o pusese pe seama saltelei ieftine ce-i servise drept pat –, însă acum era ceva cu totul diferit. Se gândi la ce mâncase în ziua aceea, însă nu găsi nimic de la care să i se fi aplecat: puiul şi fructele fuseseră coapte. Nu mâncase stridii – de unde atâta noroc? Durerea trecu la fel de repede cum venise, aşa că îşi luă gândul de la ea.

Se întoarse în camerele ei din pivniţă. Locuia în fostul apartament al menajerei-şefe: un dormitor micuţ, un salonaş, o bucătărioară şi o baie pe măsură, cu cadă. Un lacheu bătrân pe nume Morrison rămăsese să îngrijească de casă şi o tânără din Aberowen îi era cameristă. Tânăra se numea Mica Maisie Owen, deşi era destul de mare. „Şi pe mama tot Maisie o cheamă, aşa că eu am fost mereu Mica Maisie, deşi acum sunt mai înaltă decât ea", îi explicase fata.

Telefonul sună exact când Daisy intra în cameră. Ridică receptorul şi auzi vocea soţului său.

– Ce mai faci? o întrebă el.

– Sunt bine. La ce oră ajungi?

El zburase într-o misiune la RAF St. Athan, o mare bază aeriană de la ieşirea din Cardiff, şi îi promisese să o viziteze şi să petreacă noaptea cu ea.

– Îmi pare rău, dar nu voi mai ajunge.

– Ce păcat!

– Se organizează o cină ceremonială la bază şi sunt nevoit să particip.

Nu părea foarte trist că nu avea să o vadă, iar ea se simţi lăsată de izbelişte.

– Ce bine pentru tine, zise ea.

– O să fie plictisitor, dar nu pot scăpa de asta.

– N-are cum să fie la fel de plictisitor ca aici, unde sunt singură cuc.

– Ştiu că te plictiseşti, însă e mai bine să stai acolo, dată fiind starea ta.

Mii de oameni părăsiseră Londra după declararea războiului, dar majoritatea reveniseră când raidurile aeriene de bombardament la care se aşteptaseră

nu se mai produseseră. Cu toate acestea, Bea, May şi chiar şi Eva căzuseră de acord că era mai bine ca Daisy să stea la Tŷ Gwyn pe durata sarcinii. Multe femei năşteau fără nicio problemă în fiecare zi la Londra, remarcase Daisy; însă moştenitorul titlului de conte nu era un fitecine.

Adevărul era că nu o deranja atât de tare precum se aşteptase. Poate că sarcina o făcuse neobişnuit de pasivă. Însă viaţa socială din Londra nu mai era deloc la fel după declaraţia de război, de parcă lumea considera că nu mai avea dreptul să se distreze. Toţi se purtau ca nişte preoţi de ţară într-o crâşmă, ştiind că ar trebui să se distreze, dar neizbutind să o facă.

– Totuşi mi-aş fi dorit să am aici motocicleta, spuse ea. Măcar aşa aş fi putut explora Ţara Galilor.

Benzina era raţionalizată, dar nu în mod sever.

– Glumeşti, Daisy? exclamă el dezaprobator. Nu poţi merge pe motocicletă – doctorul ţi-a interzis-o cu desăvârşire.

– Mă rog... Am descoperit literatura cu ocazia asta, zise ea. Biblioteca de aici este minunată. Câteva exemplare rare şi valoroase au fost expediate de aici, însă cele mai multe cărţi au rămas în rafturi. Mă educ mai bine decât la şcoală.

– Excelent, zise el. Atunci bagă-te în pat cu o carte poliţistă bună şi o să ai o seară frumoasă.

– Am simţit un mic junghi în pântece mai devreme.

– Probabil vreo indigestie.

– Da, cred că ai dreptate.

– Transmite-i salutările mele nătăfleţului de Lowthie.

– Nu bea prea mult vin de Porto la cină.

Imediat ce puse receptorul în furcă, Daisy simţi din nou junghiul din pântece. De această dată dură mai mult. Maisie intră, îi văzu expresia de pe chip şi o întrebă:

– Sunteţi bine, Domnia Voastră?

– E doar un junghi.

– Am venit să vă întreb dacă sunteţi gata de cină.

– Nu mi-e foame. Cred că o să sar peste cină în seara asta.

– V-am făcut o musaca de cartofi gustoasă, insistă Maisie, cu reproş în glas.

– Acoper-o şi pune-o în cămară. O mănânc mâine.

– Vreţi să vă fac un ceai?

Ca să scape de ea, Daisy spuse: „Da, te rog". Deşi trecuseră patru ani, tot nu îi plăcea ceaiul tare al britanicilor, cu lapte şi zahăr în el.

Durerea trecu, iar ea se aşeză şi deschise *Moara de pe Floss*. Se sili să bea ceaiul adus de Maisie şi se simţi un pic mai bine. După ce termină, iar Maisie

spălă ceaşca şi farfurioara, o trimise acasă. Fata avea de mers un kilometru şi jumătate prin întuneric, dar avea lanternă şi spunea că nu o deranjează.

Peste o oră durerea reveni, iar de această dată nu mai trecu. Daisy se duse la toaletă, sperând să scape cumva de presiunea din abdomen. Observă cu surprindere şi îngrijorare pete stacojii de sânge pe chiloţi.

Îşi schimbă lenjeria intimă şi, îngrijorată de-a binelea acum, se duse la telefon. Află numărul de la RAF St. Athan şi sună la bază.

– Trebuie să vorbesc cu locotenentul de zbor, vicontele de Aberowen, ceru ea.

– Ofiţerii nu pot primi apeluri personale, rosti un galez pedant.

– Este o urgenţă! Trebuie să vorbesc cu soţul meu.

– Nu sunt telefoane în camere, că nu-i hotelul Dorchester aici.

Poate că doar îşi închipuia ea, dar i se păru că simte satisfacţia din glasul bărbatului că nu o putea ajuta.

– Soţul meu este la banchetul ceremonial. Vă rog să trimiteţi o ordonanţă ca să-l cheme la telefon.

– Nu-i nicio ordonanţă aici şi nu are loc niciun banchet.

– Niciun banchet? repetă Daisy după o clipă de uluială.

– E doar cina obişnuită de la popotă, îi confirmă operatorul. Care s-a terminat acum o oră.

Daisy trânti receptorul. Niciun banchet? Boy îi spusese foarte clar că trebuia să participe la o cină ceremonială la bază. Însemna că o minţise. Îi venea să plângă. Alesese să nu o vadă, preferând în schimb să meargă la băut cu camarazii lui sau poate să se vadă cu vreo femeie. Motivul nici nu mai conta. Daisy nu era prioritatea lui şi cu asta, basta.

Trase adânc aer în piept. Avea nevoie de ajutor. Nu ştia numărul de telefon al medicului din Aberowen, dacă exista vreunul. Ce putea să facă?

La plecare, Boy îi zisese: „O să fie aici vreo sută de ofiţeri gata să te ajute dacă-i nevoie". Dar nu îi putea spune marchizului de Lowther că avea sângerări vaginale.

Durerea se acutizase şi simţi ceva cald şi lipicios între picioare. Se duse din nou la baie şi se spălă. Văzu cheaguri de sânge. Nu avea tampoane la ea – crezuse că femeile însărcinate nu mai au nevoie de ele. Tăie o fâşie dintr-un prosop de mâini şi o îndesă în chiloţi.

Apoi îşi aminti de Lloyd Williams.

El era cumsecade. Fusese crescut de o feministă care ştia ce voia. O adora pe Daisy. El o putea ajuta.

Ieşi pe hol. Unde putea fi? Cadeţii trebuie că îşi terminaseră cina până acum. Ar fi putut fi la etaj. Abdomenul o durea atât de tare, încât simţea că nu va reuşi să urce până la mansardă.

Poate că era în bibliotecă. Cadeţii foloseau acea încăpere ca să studieze nederanjaţi. Intră şi dădu peste un sergent care cerceta un atlas.

– Nu vă supăraţi, aţi putea să-l găsiţi pe locotenentul Lloyd Williams? rosti ea.

– Desigur, Domnia Voastră, răspunse bărbatul, închizând cartea. Ce vreţi să-i transmit?

– Rugaţi-l să coboare în pivniţă o clipă.

– Vă simţiţi bine, doamnă? Păreţi puţin cam palidă.

– Sunt bine. Spuneţi-i lui Williams să vină cât de repede poate.

– Am înţeles.

Daisy se întoarse în apartamentul său. Efortul de a păstra aparenţele o istovise, aşa că se întinse în pat. Nu trecu mult şi simţi cum sângele i se scurge prin rochie, însă suferea prea mult ca să îi mai pese. Se uită la ceas. De ce întârzia Lloyd? Poate că sergentul nu dăduse de el. Era o casă atât de mare...! Poate că avea să moară aici.

Auzi un ciocănit la uşă şi apoi, spre marea sa uşurare, îi auzi glasul:

– Sunt Lloyd Williams.

– Intră, îi strigă ea.

Avea să o vadă într-o stare deplorabilă. Poate că aşa îşi va lua gândul de la ea, o dată pentru totdeauna. Îl auzi intrând în încăperea alăturată.

– Mi-a luat ceva vreme ca să-ţi găsesc camera, rosti el. Unde eşti?

– Aici.

El intră în dormitor.

– O, Doamne Dumnezeule! exclamă el. Ce s-a întâmplat?

– Am nevoie de ajutor, zise ea. Există vreun doctor în oraşul ăsta?

– Bineînţeles. Doctorul Mortimer. Este aici de când lumea. Dar s-ar putea să nu mai fie timp. Lasă-mă să... El se opri şovăielnic şi adăugă: Ai putea avea hemoragie, dar nu-mi pot da seama decât dacă mă uit.

Ea îşi închise ochii.

– Bine.

Era prea speriată ca să se mai jeneze. Simţi cum îi ridică poalele rochiei.

– O, Doamne! exclamă el. Biata de tine! Apoi îi rupse chiloţii şi îi spuse: Iartă-mă! Unde găsesc nişte apă?

– În baie, rosti ea, arătându-i direcţia.

El intră în baie şi porni robinetul. După câteva clipe, ea simţi cum o şterge cu o cârpă caldă şi umedă.

Apoi, el îi spuse:

– Nu curge foarte tare, doar se prelinge. Am văzut oameni sângerând până la moarte, dar nu-i cazul tău. Ea îşi deschise ochii şi îl văzu trăgându-i juponul la loc. Unde este telefonul? o întrebă el.

– În salonaş.

Îl auzi apoi rostind în receptor:

– Faceţi-mi legătura cu casa doctorului Mortimer cât de repede puteţi. După o pauză, zise: Lloyd Williams la telefon. Sun de la Tŷ Gwyn. Pot vobi cu domnul doctor? A, bună seara, doamnă Mortimer! Când ar trebui să se întoarcă?... Este vorba de o femeie cu dureri abdominale şi sângerări vaginale... Da, ştiu că majoritatea femeilor trec prin asta lună de lună, dar în cazul ei este anormal... Are 23 de ani... da, căsătorită... nu are copii... Staţi să întreb. Îşi ridică glasul: Este posibil să fii însărcinată?

– Da, replică Daisy. În trei luni.

El repetă răspunsul ei, apoi urmă o tăcere îndelungată. Într-un final el închise telefonul şi se întoarse la ea. Se aşeză pe marginea patului.

– Doctorul va veni cât se poate de repede, dar momentan operează un miner strivit de o greutate scăpată de sub control. Însă soţia doctorului este destul de sigură că ai suferit o pierdere de sarcină. Îi luă mâna şi-i zise: Îmi pare rău, Daisy.

– Îţi mulţumesc, şopti ea.

Durerea se mai atenuase, dar se simţea teribil de tristă. Moştenitorul titlului de conte nu mai era. Boy avea să fie atât de supărat...!

Lloyd spuse:

– Doamna Mortimer mi-a zis că este ceva destul de obişnuit şi că majoritatea femeilor pierd câteva sarcini. Nu eşti în pericol câtă vreme nu sângerezi abundent.

– Şi dacă se agravează situaţia?

– Atunci trebuie să te duc la spitalul din Merthyr. Însă drumul de cincisprezece kilometri într-un camion militar ţi-ar face mai mult rău, aşa că vom face asta doar în ultimă instanţă, dacă viaţa îţi este în pericol.

Ea nu mai era speriată.

– Mă bucur nespus că ai fost aici.

– Pot să îţi sugerez ceva?

– Desigur.

– Crezi că poţi face câţiva paşi?

– Nu ştiu.

– O să îţi umplu cada cu apă. Dacă te speli, te vei simţi mult mai bine.

– Da.

– Şi apoi, poate vei putea să improvizezi un soi de bandaj.

– Da.

El se întoarse în baie, iar ea auzi apa curgând. Se ridică în capul oaselor. Era ameţită, aşa că îşi trase sufletul câteva clipe, până se mai dezmetici. Îşi

lăsă picioarele pe podea. Stătea într-o baltă de sânge coagulat şi asta îi provoca o senzaţie de silă.

Robinetul se închise. El reveni în cameră şi o luă de braţ.

– Dacă te ia cu leşin, spune-mi, o linişti el. Nu te las să cazi.

Era surprinzător de puternic şi mai mult o purtă pe sus spre baie. La un moment dat, chiloţii ei rupţi căzură pe jos. Ea se aşeză pe marginea căzii şi îl lăsă să îi desfacă nasturii din spate ai rochiei.

– Te descurci singură mai departe? o întrebă el.

Ea încuviinţă şi el ieşi din baie.

Rezemându-se de coşul cu rufe, ea îşi scoase încet hainele, lăsându-le pe podea într-o grămadă însângerată. Cu foarte mare grijă, intră în cadă. Apa era potrivit de caldă. Durerea se mai diminuă când se lăsă pe spate şi se relaxă. Era copleşită de recunoştinţă faţă de Lloyd. Fusese atât de bun cu ea încât îi venea să plângă.

După câteva minute, uşa se crăpă cât să intre pe acolo mâna lui, în care ţinea nişte haine.

– O cămaşă de noapte şi aşa mai departe, zise el.

Le lăsă pe coşul de rufe şi închise uşa.

Când apa începu să se răcească, ea se ridică. O luă din nou ameţeala, dar doar pentru o clipă. Se şterse cu un prosop, apoi îşi trase pe ea cămaşa de noapte şi lenjeria pe care i le adusese el. Îşi îndesă un prosop de mâini în chiloţi, ca să absoarbă sângele ce continua să picure.

Când reveni în dormitor, patul era făcut, cu aşternuturi şi pături curate pe el. Urcă în el şi îşi trase păturile până la gât.

El veni din salonaş.

– Bag de seamă că te simţi mai bine, rosti el. Pari stânjenită.

– „Stânjenită" nu este cuvântul potrivit, răspunse ea. Mai degrabă umilită, deşi nici asta nu poate exprima întocmai ce simt.

Adevărul nu era atât de simplu. Era îngrozită de felul în care o văzuse el – însă el nu păruse dezgustat.

El intră în baie şi luă de pe jos grămada de haine. Părea să nu fie deloc scârbit de sângele menstrual.

Ea zise:

– Unde ai pus cearşafurile?

– Am găsit o chiuvetă mare în camera cu flori. Le-am lăsat la înmuiat în apă rece. Mă duc să-ţi pun şi hainele acolo, bine?

Ea încuviinţă.

El dispăru din nou. Oare unde învăţase să fie atât de competent şi de descurcăreţ? Pesemne că în Războiul Civil din Spania.

Îl auzi apoi dereticând prin bucătărie. Când reapăru, ţinea în mâini două ceşti de ceai.

– Probabil că nu îţi place deloc licoarea asta, dar o să te facă să te simţi mai bine.

Ea luă ceaiul. El îi arătă două pastile albe pe care le ţinea în palmă.

– Nişte aspirină? O să-ţi mai atenueze crampele.

Ea le luă şi le înghiţi cu ceai fierbinte. Întotdeauna i se păruse că el era mai matur decât vârsta sa. Îşi aminti cu câtă hotărâre se dusese să îl caute pe Boy în teatrul Gaiety.

– Mereu ai fost aşa, rosti ea. Un om mare, cu adevărat, în vreme ce noi doar ne prefăceam.

Termină de băut ceaiul şi simţi că o ia somnul. El îi luă ceaşca din mână.

– Cred că o să-mi închid ochii o clipă, murmură ea. Poţi să rămâi aici dacă adorm?

– Voi rămâne oricât doreşti, răspunse el.

Apoi mai adaugă ceva, dar vocea păru să i se piardă în depărtare, iar ea adormi.

(iii)

Lloyd începu apoi să îşi petreacă toate serile în micuţul apartament al menajerei.

Aştepta nerăbdător să vină seara.

Cobora în pivniţă la câteva minute după ora opt, după ce se termina cina la popotă şi camerista lui Daisy pleca acasă. Stăteau faţă în faţă, în două fotolii vechi. Lloyd îşi aducea câte o carte ca să înveţe – aveau mereu „teme", iar dimineaţa dădeau teste –, iar Daisy citea câte un roman; dar cel mai adesea vorbeau. Îşi povesteau cele petrecute în timpul zilei, discutau despre ce citeau sau îşi depănau povestea vieţii.

El rememoră întâmplările prin care trecuse în timpul confruntărilor de pe Cable Street.

– Cum stăteam acolo, în mulţimea paşnică, am fost şarjaţi de poliţişti călare care răcneau despre „mizerabilii de evrei", îi povesti el. Ne-au bătut cu bastoanele şi ne-au aruncat prin vitrinele magazinelor.

Ea fusese cantonată alături de fascişti în Tower Gardens şi nu văzuse nimic din confruntări.

– Nu aşa a fost prezentată situaţia în presă, rosti ea.

Ea crezuse cele scrise în ziare, care vorbeau despre o revoltă de stradă organizată de către huligani. Lloyd nu se mira.

– Mama a ascultat ştirile de la *Aldgate Essoldo* o săptămână mai târziu, îşi aminti el. Crainicul a zis cu pedanterie: „Poliţia a primit numai laude din partea observatorilor imparţiali". Mama mi-a spus că toţi cei care ascultau au izbucnit în râs.

Daisy era şocată de scepticismul cu care trata el ştirile. El îi zise că majoritatea ziarelor britanice nu prezentaseră ştirile despre atrocităţile comise de armata lui Franco în Spania, exagerând în schimb orice raport despre comportamentul necorespunzător al forţelor guvernamentale. Ea recunoscu că acceptase de bună opinia contelui Fitzherbert, carea credea că rebelii erau creştini de nădejde care eliberau Spania de sub jugul comunist. Nu ştia nimic despre execuţiile în masă, despre violurile şi jafurile săvârşite de oamenii lui Franco.

Nu părea să-i fi trecut prin cap că ziarele deţinute de capitalişti ar fi putut tăinui ştirile care puneau guvernul conservator, armata sau oamenii de afaceri într-o lumină defavorabilă, exploatând în schimb la maximum orice incident negativ în care erau implicaţi sindicaliştii sau partidele de stânga.

Lloyd şi Daisy vorbiră şi despre război. În sfârşit, se acţiona. Trupele britanice şi franceze debarcaseră în Norvegia, luptându-se cu germanii pentru controlul acesteia. Ziarele nu puteau ascunde faptul că lucrurile nu mergeau deloc bine pentru Aliaţi.

Atitudinea ei faţă de el se schimbase. Nu mai flirta cu el. Se bucura mereu să îl vadă şi se plângea dacă el sosea mai târziu seara, tachinându-l uneori; dar nu mai era cochetă. Îi mărturisi că toată lumea fusese extrem de dezamăgită că pierduse copilul: Boy, Fitz, Bea, mama ei din Buffalo, chiar şi tatăl ei, Lev. Nu-şi putea alunga senzaţia iraţională că făcuse ceva ruşinos şi îl întrebă dacă i se părea o prostie că gândea astfel. Nu era cazul. Lui nu i se părea prostesc nimic din ce făcea ea.

Conversaţia lor era intimă, dar păstrau distanţa unul faţă de celălalt. El nu voia să profite de intimitatea extraordinară a nopţii în care ea pierduse sarcina. Desigur, avea să ţină minte acele momente tot restul vieţii. Nu fusese nimic sexual în felul în care îi ştersese sângele de pe coapse şi de pe burtă, dar gestul fusese nespus de tandru. Faptul că ea avusese o urgenţă medicală nu îi dădea dreptul să îşi permită familiarităţi pe viitor. Se temea atât de mult să nu lase vreo impresie greşită în această privinţă, încât avea mereu grijă să nu o atingă.

La ora zece ea făcea ciocolată fierbinte, care lui îi plăcea la nebunie şi despre care ea susţinea că-i plăcea la fel de mult, deşi el o suspecta că era doar politicoasă. Apoi îşi luau rămas-bun şi el se întorcea în dormitorul lui de la mansardă.

Erau ca niște vechi prieteni. Nu asta își dorea el, dar ea era femeie măritată acum și asta era tot ce putea avea.

Uneori, uita de statutul ei social. Într-o seară fu surprins când ea îl anunță că avea să-i facă o vizită lui Peel, majordomul pensionat al contelui, care locuia într-o căsuță de lângă domeniu.

– Are 80 de ani! îi zise ea lui Lloyd. Sunt sigură că Fitz a uitat complet de el. Trebuie să văd ce mai face. Lloyd ridică surprins din sprâncene, iar ea adăugă: Trebuie să mă asigur că este teafăr. Este una dintre îndatoririle mele ca membră a clanului Fitzherbert. Familiile înstărite au obligația de a le purta de grijă slugilor vechi și credincioase – nu știai?

– Am uitat.

– Vii cu mine?

– Desigur.

A doua zi era duminică, așa că plecară de dimineață, când Lloyd nu avea cursuri. Fură amândoi șocați de starea în care se afla căsuța. Vopseaua se scorojise, tapetul se dezlipise, iar perdelele erau cenușii din cauza prafului de cărbune. Singurele obiecte decorative erau niște fotografii decupate din reviste și agățate pe pereți: regele și regina, Fitz și Bea, precum și alți nobili. Nu se mai făcuse curat acolo de ani buni, iar în aer plutea duhoarea de urină, cenușă și putregai. Însă Lloyd bănuia că nu era nimic ieșit din comun pentru un bătrân cu pensie mică.

Peel avea sprâncene albe. Se uită la Lloyd și spuse:

– Bună dimineața, Domnia Voastră – am crezut că ați murit!

Lloyd zâmbi.

– Sunt un simplu musafir.

– Întocmai, domnule? Sărmana-mi minte îmi joacă feste. Bătrânul conte a murit acum... cât să fie, 30-40 de ani? Atunci cine sunteți dumneavoastră, tinere domn?

– Mă numesc Lloyd Williams. Ați cunoscut-o pe mama mea, Ethel, cu mulți ani în urmă.

– Tu ești băiatul lui Eth? A, în cazul ăsta, e de înțeles...

Daisy interveni:

– Ce vreți să spuneți, domnule Peel?

– A, nimic. V-am zis că mintea îmi joacă feste!

Îl întrebară dacă avea nevoie de ceva, iar el insistă că avea toate cele de trebuință.

– Nu mănânc prea mult și beau foarte rar bere. Banii îmi ajung ca să îmi cumpăr tutun pentru pipă și ziarul. Ce crezi, tinere Lloyd? O să ne invadeze Hitler?

Daisy îi făcu puțin curat prin bucătărie, deși nu prea era punctul ei forte.

– Nu-mi vine să cred, îi murmură ea lui Lloyd. Să trăiești în asemenea condiții și să spui că ai tot ce-ți trebuie – și să mai și crezi că ai noroc pe deasupra!

– Mulți oameni de vârsta lui o duc și mai rău, replică Lloyd.

Vorbiră cu Peel vreme de un ceas. Înainte să plece, el își aminti că dorea totuși ceva. Se uită la șirul de fotografii de pe perete.

– La înmormântarea bătrânului conte, s-a făcut o fotografie, rosti el. Pe atunci eram un simplu lacheu, nu ajunsesem încă majordom. Ne-am aliniat cu toții lângă dric. Era un aparat din cele vechi, cu pânză neagră pe el, nu ca acestea mici din ziua de azi. Se întâmpla în 1906.

– Cred că știu unde este fotografia, zise Daisy. Ne ducem să o căutăm.

Se întoarseră la conac și coborâră în pivniță. Odaia cu vechituri, aflată lângă cramă, era destul de mare. Era plină de cutii, cufere și ornamente inutile: o corabie într-o sticlă, o machetă a conacului Tŷ Gwyn făcută din chibrituri, un scrin în miniatură, o sabie într-o teacă ornată.

Începură să caute printre fotografii și desene vechi. Praful o făcu pe Daisy să strănute, dar ea insistă să continue căutările.

Găsiră după un timp fotografia pe care și-o dorea Peel. În aceeași cutie se mai afla și o poză veche a contelui precedent. Lloyd se holbă la ea uluit. Imaginea sepia avea 13/8 și înfățișa un tânăr într-o uniformă victoriană de ofițer. Omul semăna leit cu Lloyd.

– Ia uită-te aici, rosti el, dându-i fotografia lui Daisy.

– Ai zice că ești tu, dacă ți-ai lăsa favoriți, spuse ea.

– Poate că bătrânul conte a avut o aventură cu una dintre străbunele mele, rosti Lloyd în glumă. Dacă era femeie măritată, probabil că a pretins că fiul contelui era de fapt al soțului ei. Eu unul nu aș fi deloc încântat, îți spun de pe-acum, să aflu că sunt vreun descendent ilegitim al aristocraților – tocmai un socialist înflăcărat ca mine!

Daisy zise:

– Lloyd, cât de prost poți să fii?

El nu-și dădea seama dacă ea vorbea serios sau nu. În plus, avea pe nas o dâră de praf atât de drăgălașă, încât îi venea să i-o șteargă cu un sărut.

– Păi, m-am mai purtat prostește uneori, dar...

– Ascultă-mă. Mama ta a lucrat ca menajeră în această casă. Și deodată, pe nepusă masă, a plecat la Londra în 1914 și s-a măritat cu un bărbat pe nume Teddy, despre care nimeni nu știe altceva decât că îl chema tot Williams, ca pe ea, așa că nu a trebuit să-și schimbe numele. Misteriosul domn Williams a murit înainte să-l cunoască lumea și asigurarea lui de viață a ajutat-o să cumpere casa în care locuiește și acum.

– Exact, spuse el. Unde vrei să ajungi?

– Apoi, după moartea domnului Williams, ea naşte un fiu care se întâmplă să semene în mod remarcabil cu răposatul conte Fitzherbert.

El începu să priceapă unde bătea ea.

– Continuă.

– Nu ţi-ai pus niciodată problema că ar putea exista o explicaţie complet diferită pentru toată această tărăşenie?

– Până acum, nu...

– Ce face o familie aristocrată când una dintre fete rămâne însărcinată? Se întâmplă foarte des, să ştii.

– Bănuiesc că da, însă nu ştiu cum procedează. Nu se aude nimic despre asta.

– Întocmai. Fata dispare câteva luni – în Scoţia, Bretania sau la Geneva – cu camerista ei. La întoarcere, camerista are un băieţel pe care susţine că l-a născut în timpul vacanţei. Familia o tratează cu o bunătate surprinzătoare, deşi ea recunoaşte că a preacurvit, şi o trimite cât mai departe, cu o mică rentă.

Părea o născocire, ceva desprins de realitate; însă Lloyd era intrigat şi totodată tulburat.

– Şi crezi că eu am fost unul dintre copiii ascunşi astfel?

– Cred că Lady Maud Fitzherbert a avut o aventură cu un grădinar sau cu un miner – sau poate cu vreun dandy fermecător de la Londra; şi a rămas însărcinată. A plecat undeva ca să nască în secret. Mama ta a acceptat să declare că pruncul este al ei, primind în schimb o casă.

Lui Lloyd îi trecu ceva prin minte şi zise:

– Mi-a dat numai răspunsuri evazive ori de câte ori am întrebat-o despre tatăl meu adevărat.

Acum atitudinea ei i se părea de-a dreptul suspectă.

– Ei, vezi? Nu a existat niciun Teddy Williams. Ca să-şi păstreze onoarea, mama ta a spus că este văduvă. A adăugat că pe soţul său decedat (şi închipuit) îl chema tot Williams pentru a nu trebui să-şi schimbe numele.

Lloyd clătină din cap, nevenindu-i a crede.

– Mi se pare un scenariu mult prea fantezist.

– Ea şi Maud au rămas prietene, iar Maud a contribuit la creşterea ta. În 1933 mama ta te-a luat cu ea la Berlin fiindcă mama ta adevărată dorea să te revadă.

Lloyd simţea că visează sau că abia se dezmeticeşte.

– Crezi că sunt copilul lui Maud? rosti el cu scepticism.

Daisy bătu în rama fotografiei pe care o ţinea în mână.

– Şi semeni leit cu bunicul tău!

Lloyd era uluit. Nu putea fi adevărat – şi totuşi avea sens.

– M-am obişnuit cu gândul că Bernie nu este tatăl meu adevărat, spuse el. Oare nici Ethel să nu-mi fie mamă?

Daisy probabil că îi observă expresia de neajutorare de pe chip, fiindcă se aplecă şi îl atinse – ceva ce nu obişnuia să facă –, zicându-i:

– Iartă-mă. Am fost prea directă? Vreau doar să vezi lucrurile aşa cum sunt. Dacă Peel bănuieşte adevărul, nu crezi că s-ar putea ca şi alţii să o facă? Este genul de veste pe care ai vrea s-o auzi din partea cuiva care... din partea unui prieten.

În depărtare se auzi bătaia unui gong, iar Lloyd rosti pe un ton plat:

– Trebuie să mă duc la popotă pentru prânz.

Scoase fotografia din ramă şi o strecură într-un buzunar de la jacheta uniformei.

– Te-ai supărat, spuse Daisy neliniştită.

– Nu, nu. Doar că... îmi este ruşine.

– Bărbaţii nu recunosc niciodată când se supără. Vino să mă vezi mai târziu, te rog.

– Bine.

– Nu te duce la culcare înainte să vorbeşti cu mine.

– Am înţeles, zise Lloyd.

Ieşi din camera cu vechituri şi urcă în sala mare de mese, folosită acum ca popotă. Înghiţi carnea din conservă în mod mecanic, cu mintea tulburată. Nu interveni în discuţia purtată la masă cu privire la bătălia din Norvegia.

– Ce faci, Williams, visezi cu ochii deschişi? rosti maiorul Lowther.

– Iertaţi-mă, domnule, răspunse Lloyd, la fel de distras. Improviză o scuză: Încercam să-mi amintesc care grad este mai mare în armata germană: *Generalleutnant* sau *Generalmajor*.

Lowther zise:

– *Generalleutnant* este gradul mai mare. Apoi adăugă: Ai grijă să nu uiţi diferenţa dintre *meine Frau* şi *deine Frau*.

Lloyd simţi cum se înroşeşte. Deci prietenia lui cu Daisy nu era atât de discretă precum îşi imaginase el. Până şi Lowther băgase de seamă. Simţi cum îl cuprinde indignarea: el şi Daisy nu făcuseră nimic necuviincios. Însă nu protestă. Se simţea vinovat, chiar dacă nu era. Nu putea să jure cu mâna pe inimă că avea cele mai pure intenţii. Ştia ce-ar fi spus Bunicul: „Oricine se uită la femeie, poftind-o, a şi săvârşit adulter cu ea în inima lui". Asta era învăţătura lui Iisus, care nu lăsa loc de interpretări şi care conţinea mult adevăr.

Gândul la bunicii lui îl făcu să se întrebe dacă nu cumva ei ştiau mai multe despre părinţii lui adevăraţi. Îndoielile cu privire la identitatea părinţilor săi biologici îl făceau să se simtă pierdut, ca într-un vis în care cazi de pe

o culme. Dacă fusese minţit în această privinţă, poate că mai fusese minţit şi în altele.

Hotărî să îi întrebe pe bunici. Cum era duminică, putea să facă asta chiar atunci. Cu prima ocazie care se ivi, se ridică de la masă şi urcă dealul până pe Wellington Row.

Se gândi că ei ar fi putut nega totul dacă îi întreba direct care era adevărul: era sau nu fiul lui Maud? Poate că o abordare mai pe ocolite avea să dea mai multe roade.

Îi găsi în bucătărie. Pentru ei, duminica era Ziua Domnului şi era dedicată religiei, aşa că nu citeau presa şi nici nu ascultau radioul. Însă se bucurară să îl vadă, iar Bunica îi făcu ceai, ca de obicei.

Lloyd începu:

– Aş dori să aflu mai multe despre tatăl meu adevărat. Mama mi-a zis că Teddy Williams a fost în regimentul puşcaşilor galezi. Voi ştiaţi asta?

Bunica rosti:

– Of, de ce vrei să dezgropi trecutul? Bernie este tatăl tău.

Lloyd nu o contrazise.

– Bernie Leckwith mi-a fost ca un adevărat tată, nimic de spus.

Bunicul încuviinţă.

– Evreu, într-adevăr, dar un om bun, nu încape îndoială.

Îşi închipuia că dădea dovadă de multă mărinimie şi toleranţă spunând asta. Lloyd îi trecu cu vederea remarca.

– Sunt curios, totuşi. L-aţi cunoscut pe Teddy Williams?

Bunicul păru să se mânie brusc:

– Nu, rosti el cu obidă. Şi mare ne-a fost amarul.

Bunica adăugă:

– El a venit la Tŷ Gwyn ca valet al unui musafir. Nici nu am ştiut că îi căzuse cu tronc mamei tale până nu s-a dus la Londra ca să se mărite cu el.

– De ce nu v-aţi dus la nuntă?

Rămaseră amândoi tăcuţi. Apoi, Bunicul rosti:

– Spune-i adevărul, Cara. Minciunile nu duc la nimic bun.

– Mama ta a căzut în ispită, zise Bunica. După ce valetul a plecat de la Tŷ Gwyn, a descoperit că rămăsese grea.

Lloyd bănuia asta deja şi suspecta că acesta era motivul eschivărilor ei.

– Bunicul tău s-a mâniat foarte tare, adăugă Bunica.

– Prea tare, recunoscu Bunicul. Am uitat că Iisus a spus: „Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi". Păcatul ei a fost preacurvia, al meu a fost trufia.

Lloyd observă cu uimire lacrimile din ochii albaştri ai bunicului său.

– Dumnezeu a iertat-o, dar eu nu am putut decât peste mult timp. Însă ginerele meu murise deja pe front, în Franţa.

Lloyd era şi mai năucit decât până atunci. Avea de-a face cu o variantă la fel de amănunţită, uşor diferită de cea pe care i-o zisese mama lui şi complet diferită de ipoteza lui Daisy. Oare Bunicul plângea după un ginere care nu existase niciodată?

Insistă:

– Şi familia lui Teddy Williams? Mama mi-a spus că era din Swansea. Probabil că avea părinţi, fraţi, surori...

Bunica spuse:

– Mama ta nu a vorbit niciodată despre familia lui. Cred că îi era ruşine. Oricare ar fi fost motivul, nu voia să ştie de ei. Şi nu era treaba noastră să o contrazicem în privinţa asta.

– Dar aş putea avea încă doi bunici în Swansea! Şi unchi, mătuşi şi veri pe care nu i-am cunoscut niciodată.

– Aşa este, rosti Bunicul. Însă noi nu ştim.

– Dar mama trebuie să ştie.

– Probabil că da.

– O voi întreba pe ea, atunci, zise Lloyd.

(iv)

Daisy era îndrăgostită.

Acum ştia că nu mai iubise pe nimeni înainte de Lloyd. Nu îl iubise niciodată cu adevărat pe Boy, deşi el o înnebunise la un moment dat. În ceea ce-l priveşte pe bietul Charlie Farquharson, putea spune cel mult că ţinuse la el. Crezuse că dragostea era un lucru pe care îl putea dărui oricui poftea ea şi că principala ei responsabilitate era să aleagă cu dibăcie. Acum ştia că se înşelase amarnic. Dibăcia nu avea nimic de-a face cu asta şi nici nu era vorba de vreo alegere. Dragostea era un cutremur.

Viaţa sa era pustie, cu excepţia celor două ceasuri pe care le petrecea cu Lloyd seară de seară. Restul zilei trecea în anticiparea acelor clipe; noaptea – în rememorarea lor.

Lloyd era perna pe care îşi odihnea obrazul. Era prosopul cu care îşi ştergea sânii când ieşea din cadă. Era degetul pe care îl băga în gură când cădea pe gânduri.

Cum putuse să îl ignore vreme de patru ani? Iubirea vieţii ei îi apăruse în cale la balul de la Trinity şi tot ce remarcase ea era că purta haine de împrumut! De ce nu-l luase în braţe ca să-l sărute şi de ce nu insistase să se căsătorească de îndată?

Probabil că el simţise asta de la bun început. Probabil că se îndrăgostise de ea la prima vedere. O implorase să îl uite pe Boy. „Renunţă la el, îi

zisese el în noaptea aceea în care merseseră la teatrul de varietăţi Gaiety. Fii iubita mea." Iar ea râsese de el. Însă el înţelesese adevărul chiar dacă ea fusese orbită.

Şi totuşi, instinctul o împinsese să îl sărute pe trotuarul din Mayfair, în penumbra dintre două felinare. Pe atunci i se păruse un simplu capriciu; în realitate însă, fusese cel mai inteligent lucru pe care îl făcuse vreodată, pentru că astfel îi dobândise devotamentul.

Acum, la Tŷ Gwyn, ea nu voia să se gândească la ce avea să se întâmple pe viitor. Trăia de pe o zi pe alta, simţind că pluteşte şi zâmbind fără motiv. Primise o scrisoare din Buffalo de la mama ei, care îşi făcea griji în privinţa sănătăţii ei şi a stării sale de spirit de după pierderea sarcinii, iar ea îi scrisese ca să o liniştească. Olga îi spicuise şi dintre ultimele noutăţi: Dave Rouzrokh murise în Palm Beach; Muffie Dixon se măritase cu Philip Renshaw; soţia senatorului Dewar, Rosa, scrisese un bestseller intitulat *În spatele scenei la Casa Albă*, cu fotografii făcute de Woody. Cu o lună în urmă, asemenea veşti i-ar fi stârnit dorul de casă; acum o interesau doar vag.

Se întrista numai când se gândea la copilul pe care îl pierduse. Durerea trecuse aproape imediat, iar sângerarea se oprise după o săptămână, însă pierderea o marcase. Nu mai plângea când îşi amintea, dar uneori rămânea cu privirea pierdută în zare, gândindu-se dacă ar fi fost băiat sau fată şi cum ar fi arătat; apoi realiza şocată că nu se clintise vreme de un ceas.

Venise primăvara, aşa că mergea la plimbare pe versanţii vântoşi, cu cizme impermeabile în picioare şi cu o pelerină de ploaie pe ea. Câteodată, după ce se asigura că nu o puteau auzi decât oile, striga cât o ţineau plămânii: „Îl iubesc!"

O îngrijora reacţia lui la întrebările pe care i le pusese ea cu privire la părinţii săi. Poate că greşise abordând subiectul; nu făcuse decât să îl întristeze. Însă motivul ei era întemeiat: mai devreme sau mai târziu, adevărul urma probabil să iasă la iveală şi era mai bine să auzi asemenea lucruri din gura unei persoane dragi. Năuceala lui îndurerată o emoţionase şi o făcuse să îl iubească şi mai mult.

Apoi, el o anunţase că a obţinut o permisie. Avea să meargă într-o staţiune de pe coasta sudică, numită Bournemouth, ca să participe la conferinţa anuală a Partidului Laburist, în cel de-al doilea weekend din mai, care se suprapunea cu o sărbătoare britanică, Whitsun.

Urma să vină şi mama lui la Bournemouth, îi zisese el, aşa că era o bună ocazie să o întrebe despre părinţii săi adevăraţi; lui Daisy i se păru că era nerăbdător, dar şi temător, totodată.

Lowther nu i-ar fi acordat permisia, cu siguranţă, însă Lloyd vorbise cu colonelul Ellis-Jones încă din martie, când fusese repartizat la acest curs, iar

colonelul îl învoise, fie pentru că-l simpatiza pe el, fie pentru că simpatiza partidul. În orice caz, Lowther nu mai putea face nimic în această privinţă. Firește, dacă germanii invadau Franţa, nimeni nu mai putea pleca în permisie.

În mod straniu, Daisy era speriată de gândul că Lloyd ar fi putut pleca din Aberowen fără să afle că ea îl iubea. Nu ştia sigur de ce, dar trebuia să-i mărturisească înainte de plecare.

Lloyd urma să plece miercuri şi să se întoarcă peste şase zile. Printr-o coincidenţă, Boy o anunţase că avea să vină în vizită miercuri seară. Daisy se bucura, fără să-şi dea seama de ce, că cei doi bărbaţi nu aveau să fie acolo în acelaşi timp.

Hotărî să îi mărturisească lui Lloyd dragostea ei marţi, în ajunul plecării sale. Nu avea habar ce urma să-i spună soţului ei, a doua zi.

Când îşi imagină conversaţia pe care urma să o aibă cu Lloyd, realiză că el avea să o sărute, iar sărutul avea să le trezească pasiunea, astfel încât aveau să facă dragoste. Şi apoi aveau să-şi petreacă noaptea îmbrăţişaţi.

Acest gând îi readuse în atenţie nevoia de discreţie. Pentru binele lor, Lloyd nu trebuia să fie văzut ieşind din camera ei de dimineaţă. Lowthie avea deja unele bănuieli: îşi dădea seama de asta din atitudinea lui faţă de ea, atitudine dezaprobatoare şi uşor ofensată, de parcă el ar fi trebuit să-i pice cu tronc, nu Lloyd.

Ce bine ar fi fost dacă s-ar fi putut întâlni cu Lloyd în altă parte pentru această conversaţie crucială! Îşi aminti de dormitoarele nefolosite din aripa de vest şi îşi ţinu răsuflarea. El putea pleca în zori şi, dacă l-ar fi văzut cineva, nu ar fi avut de unde să ştie că fuseseră împreună. Ea putea ieşi mai târziu, îmbrăcată cuviincios, pretinzând că era în căutarea vreunui obiect pierdut, vreun tablou sau ceva de genul ăsta. De fapt, se gândi ea, dezvoltând minciuna pe care avea să o spună la nevoie, putea să ia un obiect din camera de vechituri şi să-l ducă în dormitor din vreme, ca să-l poată folosi pentru a-şi proba spusele.

Marţi, la ora nouă, când toţi cadeţii erau la cursuri, ea străbătu holul de la etaj, ducând un set de sticluţe de parfum cu capace din argint mat şi o oglinjioară asortată. Se simţea deja vinovată. Covorul fusese strâns, astfel încât paşii ei răsunau pe parchet, anunţând parcă sosirea unei femei uşoare. Din fericire, nu era nimeni în dormitoare.

Se duse în Apartamentul cu Gardenii, folosit (din câte îşi amintea ea) drept depozit pentru aşternuturile de pat. Pe hol nu era nimeni care să o vadă intrând. Închise repede uşa în urma sa. Gâfâia. „Nu am făcut nimic încă", îşi zise în sinea ei.

Avusese dreptate: în toată camera, pe lângă tapetul cu gardenii, erau vrafuri ordonate de cearşafuri, pături şi perne, înfăşurate în huse din pânză aspră de bumbac şi legate cu sfori, ca nişte colete.

Camera mirosea a mucegai, aşa că ea deschise o fereastră. Mobilierul original rămăsese încă acolo: un pat, o garderobă, un scrin, o masă de scris şi o măsuţă de toaletă cu trei oglinzi. Aşeză sticluţele de parfum pe măsuţa de toaletă, apoi făcu patul, folosind nişte aşternuturi dintre cele depozitate acolo. Cearşafurile erau reci.

„Acum am făcut ceva, se gândi ea. Am făcut patul pentru iubitul meu şi pentru mine."

Se uită la pernele albe şi la păturile roz, cu marginile lor de satin, şi se văzu cu ochii minţii în braţele lui Lloyd, sărutându-l cu o patimă arzătoare. Gândul o excită atât de mult, încât simţi cum i se taie picioarele.

Auzi paşi pe hol, răsunând pe parchet precum paşii ei, ceva mai devreme. Cine să fi fost oare? Poate că era Morrison, bătrânul lacheu, ducându-se să verifice vreo streaşină înfundată sau vreo fereastră crăpată. Aşteptă, cu inima bubuindu-i sub povara ruşinii, în vreme ce paşii se apropiară, apoi se pierdură în depărtare.

Sperietura îi mai potoli entuziasmul şi îi domoli arşiţa din suflet. Aruncă o ultimă privire împrejur şi plecă.

Nu era nimeni pe hol.

Porni, însoţită de zgomotul ritmic al pantofilor săi; însă acum nu mai dădea deloc de bănuit. Putea să meargă oriunde voia; era mai îndreptăţită decât oricine altcineva să se afle acolo; era în casa ei; soţul ei era moştenitorul acelui loc.

Soţul pe care plănuise cu atâta meticulozitate să îl înşele.

Ştia că ar fi trebuit să fie paralizată de frică şi de vinovăţie, dar în realitate abia aştepta s-o facă, fiind cu totul mistuită de patimă.

Acum nu mai trebuia decât să-l anunţe pe Lloyd. Trecuse pe la ea în noaptea de dinainte, ca de obicei; însă nu îi putuse spune nimic atunci, căci el ar fi insistat ca ea să-i explice pe loc despre ce era vorba, iar ea i-ar fi mărturisit totul şi l-ar fi primit în patul său, dând astfel peste cap tot planul. Aşa că trebuia să prindă astăzi un moment în care să-i vorbească.

În mod normal nu îl vedea în timpul zilei decât întâmplător, pe hol sau la bibliotecă. Cum putea să dea de el? Urcă pe scările din spate până în mansardă. Cadeţii nu erau în camerele lor, dar în orice clipă putea apărea unul dintre ei, venit după ceva uitat prin odaie. Trebuia să se mişte repede.

Intră în camera lui Lloyd. Îi putea simţi mirosul. Nu ştia exact ce aromă era. Nu văzu nicio sticluţă de apă de colonie prin odaie, însă lângă briciul său era un borcănel cu gel de păr. Îl deschise şi inspiră: da, asta era, citrice şi mirodenii. Oare era înfumurat? Poate că da, măcar un pic. De obicei arăta foarte elegant, chiar şi atunci când era în uniformă.

Îi va lăsa un răvaş. Pe măsuţa de toaletă era un bloc de foi de scris. Îl deschise şi rupse o foaie. Se uită împrejur, căutând ceva cu care să scrie. El avea

un stilou negru gravat cu numele său, însă îl folosea la cursuri ca să-şi ia notiţe. Găsi un creion în sertarul de sus.

Ce-ar fi putut să-i scrie? Trebuia să fie cu băgare de seamă, în caz că ar fi citit altcineva răvaşul. În cele din urmă scrise doar: „Bibliotecă". Lăsă blocul deschis pe măsuţă, ca să se asigure că-l va vedea. Apoi plecă.

Nu o văzu nimeni.

Probabil că el avea să treacă prin cameră la un moment dat, poate ca să îşi umple stiloul cu cerneală din călimară. Atunci avea să vadă răvaşul şi să vină la ea.

Se duse să-l aştepte în bibliotecă.

Dimineaţa trecu greu. Citea literatură victoriană – acei autori păreau să înţeleagă întocmai ce simţea ea acum –, însă astăzi nu se putea concentra asupra doamnei Gaskell, aşa că îşi petrecu o mare parte din timp uitându-se pe fereastră. Era mai şi în mod normal întreg domeniul ar fi trebuit să fie acoperit cu nenumărate flori de primăvară, care mai de care mai frumoase, dar majoritatea grădinarilor se înrolaseră în armată, iar cei rămaşi acasă cultivau legume, nu flori.

Câţiva cadeţi veniră la bibliotecă cu câteva minute înainte de ora 11, aşezându-se în fotoliile verzi de piele cu caietele în mâini, însă Lloyd nu se afla printre ei.

Ultimul curs de dimineaţă se termina la 12.30, din câte ştia ea. În acel moment militarii se ridicară şi ieşiră din bibliotecă, dar Lloyd tot nu apăru.

„Până acum trebuia să fi ajuns în cameră, se gândi ea, măcar ca să-şi lase cărţile şi să se spele pe mâini în baia alăturată."

Minutele se scurgeau, apoi se auzi gongul bătând de prânz.

Şi atunci el intră în încăpere, iar ea simţi cum îi creşte inima de bucurie.

Părea îngrijorat.

– Doar ce ţi-am citit răvaşul, zise el. Te simţi bine?

Primul său gând era mereu la ea. Problemele ei nu i se păreau sâcâitoare, ci vedea în ele un prilej de a o ajuta, prilej de care nu ezita să profite. Niciun bărbat nu ţinuse la ea atât de mult, nici măcar tatăl ei.

– Totul este bine, rosti ea. Ştii cum arată o gardenie?

Toată dimineaţa îşi repetase în gând ce voia să-i spună.

– Cred că da. Seamănă cu un trandafir. De ce?

– În aripa de vest se află un loc care se numeşte Apartamentul cu Gardenii. Are o gardenie albă pictată pe uşă şi este folosit momentan ca depozit pentru aşternuturi. Crezi că-l poţi găsi?

– Desigur.

– Hai să ne întâlnim acolo diseară. La ora obişnuită la care vii la mine.

El o fixă cu privirea, încercând să-şi dea seama ce se întâmpla.

– Bine, voi veni, zise el. Dar de ce?

– Vreau să-ţi spun ceva.

– Foarte bine, rosti el, cu o expresie nedumerită pe chip.

Ea intuia ce-i trecea prin cap. Era entuziasmat de gândul că ea i-ar fi putut propune o întâlnire romantică, însă pe de altă parte credea că îşi face iluzii deşarte.

– Du-te la prânz, îi zise ea. El şovăia, aşa că ea insistă: Ne vedem diseară.

– De-abia aştept, spuse el, apoi ieşi din încăpere.

Ea se întoarse în apartamentul său. Maisie, care nu era o bucătăreasă prea grozavă, îi preparase un sandvici cu două felii de pâine şi o bucată de jambon. Daisy era mult prea agitată însă: nu ar fi putut mânca nimic nici de-ar fi fost îngheţată de piersici.

Se întinse în pat ca să se odihnească. Gândurile îi zburau către noaptea ce urma, fiind atât de explicite, încât o făceau să se fâstâcească. Învăţase multe taine ale sexului de la Boy, care era foarte experimentat când venea vorba de femei, aşa că ştia cam ce le place bărbaţilor. Voia să facă totul cu Lloyd, să-i sărute fiecare părticică a trupului, să facă ceea ce Boy numea *soixante-neuf*, să-i înghită sămânţa. Gândurile erau atât de incitante, încât doar prin puterea voinţei izbuti să-şi înfrâneze pornirea de a se satisface singură.

Bău o ceaşcă de cafea la ora cinci, apoi se spălă pe cap şi făcu o baie prelungită, răzându-se la subsuori şi în zona pubiană. Se şterse cu prosopul şi se masă peste tot cu cremă de corp. Se dădu cu parfum şi începu să se îmbrace.

Îşi schimbă lenjeria intimă. Încercă toate rochiile. Îi plăcea cum arăta în cea cu dungi albe-albastre, însă aceasta avea năsturei în partea din faţă şi i-ar fi luat o veşnicie să-i descheie pe toţi, iar ea ştia că-şi va dori să se dezbrace cât mai repede. „Gândesc ca o târfă", realiză ea, fără să ştie dacă asta ar fi trebuit să o distreze sau să-i provoace ruşine. În cele din urmă alese o rochie simplă din caşmir verde, lungă până la genunchi, care-i scotea în evidenţă picioarele atrăgătoare.

Se privi în oglinda îngustă de pe interiorul uşii şifonierului. Arăta bine.

Tocmai se aşezase pe marginea patului ca să-şi tragă dresurile, când intră Boy.

Daisy simţi că o ia cu leşin. Dacă nu ar fi stat jos, probabil că s-ar fi prăbuşit. Se holbă la el, nevenindu-i a crede.

– Surpriză! rosti el vesel. Am venit cu o zi mai devreme.

– Da, izbuti ea să îngaime când îşi recăpătă glasul. Surpriză.

El se aplecă şi o sărută. Ei nu-i plăcuse niciodată să-i simtă limba, fiindcă aceasta avea mereu gust de băutură şi de trabuc. El nu părea să fie deranjat de inconfortul ei – de fapt, părea chiar să-i facă plăcere să o silească oarecum. Însă acum, din vinovăţie, îl sărută şi ea franţuzeşte.

– Măi, măi! zise el când se opri ca să-şi tragă suflarea. Ce neastâmpărată eşti!

„O, nici n-ai idee, se gândi Daisy; cel puţin, sper că aşa stau lucrurile."

– Exerciţiul a fost devansat cu o zi, îi explică el. Nu am mai avut timp să te anunţ.

– Deci rămâi peste noapte, spuse ea.

– Da.

Iar Lloyd pleca dimineaţă.

– Nu pari foarte încântată, remarcă Boy. Se uită la rochia ei şi adăugă: Îţi făcuseşi alte planuri?

– Ce planuri să-mi fac? rosti ea, încercând să-şi recapete cumpătul. Să mă duc la crâşmă sau ce? întrebă ea sarcastic.

– Că tot veni vorba... hai să bem ceva.

Ieşi apoi din cameră ca să caute băutură.

Daisy îşi îngropă faţa în palme. Cum era posibil aşa ceva? Planul îi fusese dat peste cap. Trebuia să găsească o cale prin care să-l avertizeze pe Lloyd. Şi nu putea să-i mărturisească dragostea pe care i-o purta, acum că Boy era aici.

Îşi zise că era o simplă amânare. Era vorba doar de câteva zile: el urma să se întoarcă marţi. Aşteptarea avea să fie agonizantă, dar avea să îndure, fără ca dragostea să i se ştirbească în vreun fel. Însă, chiar şi aşa, tot îi venea să plângă de ciudă.

După ce-şi puse dresurile şi pantofii, se duse în salonaş.

Boy găsise o sticlă de scotch şi două pahare. Gustă şi ea ca să-i facă pe plac. El spuse:

– Văd că fata aia face musaca de peşte la cină. Mor de foame. Se pricepe la gătit?

– Nu prea. Dar face mâncare comestibilă, mai ales dacă ţi-e foame.

– Eh, măcar am whisky berechet, rosti el, turnându-şi încă un pahar.

– Ce-ai mai făcut?

Ţinea neapărat să-l facă să vorbească, pentru a nu fi nevoită să deschidă ea gura.

– Ai zburat în Norvegia?

Germanii erau pe punctul de a repurta acolo prima victorie terestră din război.

– Slavă Domnului, nu! Este un dezastru. Se anunţă o mare dezbatere în Camera Comunelor diseară.

Începu apoi să-i descrie greşelile comise de comandanţii britanici şi francezi.

Când cina fu gata, Boy coborî în pivniţă ca să aducă nişte vin. Era o ocazie ca Daisy să îl avertizeze pe Lloyd. Însă unde putea fi? Se uită la ceasul de

la mână. Era ora şapte şi jumătate. Asta însemna că lua cina la popotă. Nu putea intra acolo ca să-i şoptească la ureche în timp ce el stătea la masă cu ceilalţi ofiţeri: ar fi fost ca şi cum ar fi strigat în gura mare că sunt amanţi. Oare exista vreo cale să-l scoată de acolo? Îşi bătu capul în căutarea unei soluţii, dar – până să găsească vreuna – Boy se întoarse triumfător, aducând o sticlă de Dom Pérignon din 1921.

– Primul an în care au produs soiul ăsta, zise el. Moment istoric.

Se aşezară la masă şi mâncară musacaua lui Maisie. Daisy bău o cupă de şampanie, dar nu avu deloc poftă de mâncare. Îşi plimbă mâncarea prin farfurie, încercând să nu dea de bănuit. Boy îşi mai puse o porţie.

La desert, Maisie le servi compot de piersici cu lapte condensat.

– Războiul nu-i prieşte defel bucătăriei britanice, remarcă Boy.

– Nu era cine ştie ce de capul ei nici înainte, comentă Daisy, încercând în continuare să salveze aparenţele.

Lloyd trebuie că ajunsese deja în Apartamentul cu Gardenii. Oare ce avea să facă dacă ea nu reuşea să-i dea de veste? Oare avea să o aştepte acolo toată noaptea, sperând ca ea să apară la un moment dat? Oare avea să se lase păgubaş la miezul nopţii, întorcându-se în patul său? Sau avea să coboare şi să o caute acolo? Ar fi fost o situaţie jenantă.

Boy scoase un trabuc imens şi îl fumă satisfăcut, înmuind din când în când capătul neaprins într-un pahar cu coniac. Daisy încerca să găsească un pretext pentru a urca la etaj, dar nu-i veni nicio idee. Ce pretext ar fi putut găsi ca să se ducă la ora aceea târzie în sectorul cadeţilor?

Nu-i venise încă nicio idee în minte când el îşi stinse trabucul şi-i spuse:

– A cam venit vremea să ne culcăm. Vrei să mergi la baie mai întâi?

Neştiind ce altceva să facă, ea se ridică şi trecu în dormitor. Îşi scoase încet hainele pe care le îmbrăcase cu atâta grijă pentru Lloyd. Se spălă pe faţă şi-şi trase pe ea cea mai neatrăgătoare cămaşă de noapte. Apoi urcă în pat.

Boy era destul de cherchelit când se băgă sub pătură alături de ea, dar cheful de sex nu-i dispăruse. Ideea însăşi o oripila.

– Îmi pare rău, rosti ea. Doctorul Mortimer mi-a spus că nu pot întreţine relaţii sexuale vreme de trei luni.

Nu era adevărat. Mortimer îi zisese că putea să-şi reia viaţa sexuală de îndată ce se oprea sângerarea. Se simţea cumplit de necinstită. Plănuise să o facă cu Lloyd în seara aceea.

– Poftim? exclamă Boy indignat. De ce?

Ea improviză:

– Dacă ne grăbim, se pare că ar fi afectate şansele ca eu să rămân însărcinată din nou.

Asta îl convinse. Îşi dorea cu disperare un moştenitor.

– Am înţeles, rosti el, întorcându-i spatele.

Peste un minut deja adormise.

Daisy rămase trează, cu gândurile gonindu-i prin minte. Oare se putea furişa acum? Trebuia să se îmbrace – nici nu se punea problema să umble prin casă în cămaşă de noapte. Boy dormea buştean, dar se trezea des ca să meargă la baie. Dacă făcea asta exact când ea era plecată şi o vedea întorcându-se cu toate hainele pe ea? Ce poveste ar mai fi putut născoci astfel încât el să o creadă? Toată lumea ştia că exista doar un singur motiv pentru care o femeie ar fi hălăduit noaptea printr-un conac.

Lloyd trebuia să sufere. Suferea şi ea cu el, închipuindu-şi-l singur şi dezamăgit în odaia aceea cu mucegai. Oare avea să se întindă cu uniforma pe el, adormind aşa? Avea să i se facă frig dacă nu se învelea cu o pătură. Oare avea să presupună că se ivise ceva neaşteptat sau avea să creadă că ea îl lăsase dinadins cu buza umflată? Poate că avea să fie dezamăgit, supărându-se apoi pe ea.

Lacrimile începură să i se prelingă pe obraji. Boy sforăia, aşa că nu avea să afle niciodată.

Aţipi abia la ceas târziu în noapte, visând că încerca să prindă un tren şi că întârzia din cauza unor mărunţişuri caraghioase: taxiul o dusese în locul nepotrivit, fusese nevoită să meargă cale lungă pe jos cu valiza, nu-şi mai găsise biletul şi, când ajunsese pe peron, descoperise că avea să călătorească într-o diligenţă demodată cu care urma să facă zile bune până la Londra.

Când se trezi din vis, Boy era în baie, bărbierindu-se.

Era descumpănită. Se trezi şi se îmbrăcă. Maisie le pregăti micul dejun, iar Boy mâncă ouă, costiţă şi pâine cu unt. Isprăviră de mâncat la ora nouă. Lloyd îi zisese că pleacă la nouă. Poate că era pe hol chiar acum, cu valiza în mână.

Boy se ridică de la masă şi se duse la baie, luându-şi şi ziarul cu el. Daisy îi ştia tabieturile de dimineaţă: avea să stea acolo vreo cinci–zece minute. Îşi reveni brusc din apatie. Ieşi din apartament şi ţâşni în sus pe scări.

Lloyd nu era în sala de la intrare. Probabil că plecase deja. Simţi cum o cuprinde deznădejdea.

Însă probabil că se ducea pe jos la gară: numai persoanele înstărite şi cele infirme mergeau cu taxiul pe distanţe mai scurte de doi kilometri. Poate că reuşea să-l prindă din urmă. Ieşi pe uşa din faţă.

Îl văzu pe drum, la vreo patru sute de metri în faţă, păşind elegant, cu valiza în mână, şi simţi cum prinde curaj. Renunţând la orice precauţie, o luă la fugă după el.

O furgonetă militară uşoară dintre cele poreclite Tilly se hurducăia pe drum în faţa ei. Spre deznădejdea sa, vehiculul încetini când ajunse în dreptul lui Lloyd. „Nu!“ exclamă Daisy, însă Lloyd era prea departe ca să o audă.

Îşi aruncă valiza în spatele maşinii şi sări în cabină, lângă şofer.

Ea continuă să alerge, dar fără nicio speranță. Camioneta porni în trombă.

Daisy se opri. Rămase pe loc și urmări furgoneta ieșind pe poarta domeniului și făcându-se nevăzută. Încercă să-și înăbușe lacrimile.

După o clipă se răsuci și intră din nou în casă.

(v)

În drumul său spre Bournemouth, Lloyd se opri peste noapte la Londra; în seara de miercuri, 8 mai, se afla în galeria vizitatorilor din Camera Comunelor, urmărind dezbaterea care avea să decidă soarta premierului Neville Chamberlain.

Era ca și cum ar fi stat în galerie la teatru: scaunele erau tari și înghesuite, iar panorama ce se desfășura dedesubt era cât se poate de abruptă. Locul era plin ochi în seara aceea. Lloyd și tatăl său vitreg, Bernie, obținuseră cu mare greutate bilete, doar datorită influenței mamei sale, Ethel, aflată și ea în sala ticsită, dar în rândurile deputaților laburiști, alături de unchiul Billy.

Lloyd nu avusese încă ocazia să o întrebe despre părinții săi adevărați: toată lumea era cu gândul la criza politică. Atât Lloyd, cât și Bernie voiau ca Chamberlain să demisioneze. Politicianul care încercase să ia cu frumosul fascismul nu mai avea credibilitate ca lider în război, iar dezastrul din Norvegia subliniase acest lucru cu vârf și îndesat.

Dezbaterea începuse în seara precedentă. Chamberlain fusese atacat virulent, nu doar de către deputații laburiști, ci și de către cei din tabăra lui, îi informase Ethel. Conservatorul Leo Amery îi citase din Cromwell: „Ați stat prea mult aici pentru cât de puțin bine ați înfăptuit. Plecați, vă cer, și să terminăm odată! Plecați, pentru Dumnezeu!" Venind din partea unui coleg, era un discurs crud, iar senzația fu accentuată de corul ce îl însoți din ambele părți ale sălii: „Adevărat, adevărat!"

Mama lui Lloyd și celelalte deputate se adunaseră în propria lor sală din Palatul Westminster, convenind să forțeze votul. Bărbații nu le putură opri, așa că aleseră să li se alăture în această solicitare. Când se făcu anunțul miercuri, dezbaterea se transformă într-un scrutin de validare pentru Chamberlain. Premierul acceptă provocarea și – într-un gest care lui Lloyd i se părea că trădează slăbiciunea – făcu apel la prietenii săi pentru a rămâne alături de el.

Atacurile continuară și în seara aceea. Lloyd le savura din plin. Îl detesta pe Chamberlain din cauza politicii pe care o adoptase în cazul Spaniei. Vreme de doi ani, din 1937 până în 1939, Chamberlain continuase să predice „neinterveționismul" Marii Britanii și al Franței, în timp ce Germania și Italia trimiteau tot mai multe arme și trupe forțelor rebele, iar ultraconservatorii americani îi vindeau combustibil și camioane lui Franco.

Dacă era să numească un politician britanic responsabil pentru crimele în masă comise acum de Franco, acesta era Neville Chamberlain.

– Şi totuşi, îi atrase atenţia Bernie lui Lloyd într-o pauză, nu Chamberlain este vinovat pentru catastrofa din Norvegia. Winston Churchill este Lordul Amiral, iar mama ta spune că el este cel care a insistat pentru declanşarea invaziei. După toate pocinoagele pe care le-a făcut Chamberlain – Spania, Austria, Cehoslovacia –, ar fi culmea să fie înlăturat de la putere pentru ceva de care nu se face vinovat.

– Totul trebuie să se spargă în capul premierului, replică Lloyd. Asta înseamnă să fii conducător.

Bernie zâmbi pieziş, iar Lloyd intui ce-i trecea prin cap: tinerii erau prea vehementi, văzând totul în alb şi negru. Însă, spre cinstea lui, Bernie nu-şi rosti gândul cu glas tare.

Dezbaterea era zgomotoasă, dar sala se cufundă în tăcere când se ridică să ia cuvântul fostul prim-ministru, David Lloyd George. Lloyd fusese numit după el. În vârstă de 77 de ani acum, un om de stat bătrân şi cu părul alb, bărbatul vorbea cu autoritatea celui care câştigase Marele Război.

Fu necruţător.

– Aici nu-i vorba de cine îi sunt prieteni domnului premier, zise el, subliniind un fapt evident cu un sarcasm nimicitor. Chestiunea este mult mai complicată de-atât.

Lloyd se bucură din nou când auzi corul de aprobări ridicându-se atât din tabăra opoziţiei, cât şi din cea a conservatorilor.

– Ne-a cerut să facem sacrificii, continuă Lloyd George, cu accentul său nazal de galez din nord ce părea să-i ascută şi mai mult tonul dispreţuitor. Nu există o contribuţie mai mare pentru obţinerea victoriei în acest război decât renunţarea domniei sale la funcţie.

Opoziţia izbucni în strigăte de aprobare, iar Lloyd o văzu pe mama sa scandând în rând cu ceilalţi.

Churchill vorbi în încheierea dezbaterii. Era un orator la fel de iscusit ca Lloyd George şi Lloyd se temea ca nu cumva talentul lui să-l salveze pe Chamberlain. Însă sala îi era potrivnică, întrerupându-l şi huiduindu-l uneori atât de zgomotos, încât îi acoperea discursul.

La ora 11 seara, când se aşeză, începu votul.

Sistemul de vot era greoi. În loc să-şi ridice mâinile sau să îşi noteze opţiunea pe bucăţi de hârtie, parlamentarii trebuiau să iasă din sală, pentru a fi număraţi în vreme ce treceau prin două holuri diferite, unul pentru DA, celălalt pentru NU. Acest proces dura 15–20 de minute. Nu putea fi conceput decât de bărbaţi care nu aveau mai nimic de făcut, susţinea Ethel. Era convinsă că avea să fie modernizat în curând.

Lloyd aştepta ca pe ace. Înlăturarea lui Chamberlain i-ar fi produs o satisfacţie nemaipomenită, dar nu era nici pe departe o certitudine.

Ca să-şi ia gândul de la asta, se concentră asupra lui Daisy, lucru pe care îl făcea mereu cu plăcere. Ce ciudate fuseseră ultimele 24 de ore pe care le petrecuse la Tŷ Gwyn: mai întâi răvaşul cu un singur cuvânt scris pe el – „Bibliotecă"; apoi, conversaţia purtată în grabă, cu invitaţia ei ademenitoare în Apartamentul cu Gardenii; apoi, o noapte întreagă în frig, plictiseală şi confuzie, în aşteptarea unei femei care nu mai venise. Rămăsese acolo până la şase dimineaţa, nefericit, dar nedorind să renunţe la speranţă până în momentul în care fusese nevoit să se spele, să se bărbierească, să-şi schimbe hainele şi să-şi facă bagajul pentru plecare.

Era clar că se ivise ceva neaşteptat sau că ea se răzgândise; însă ce intenţionase ea oare în primă fază? Dorea să-i spună ceva. Oare voia să-i spună ceva cutremurător, care să justifice tot acest dramatism? Sau era ceva atât de trivial încât uitase cu totul de el şi de întâlnire? Trebuia să aştepte până marţea următoare ca să o întrebe.

Nu le zisese alor săi că Daisy se afla la Tŷ Gwyn. Asta ar fi presupus să le explice care era relaţia lor acum şi nu o putea face, pentru că nici el nu o înţelegea prea bine. Era oare îndrăgostit de o femeie măritată? Nu ştia. Ea ce simţea oare pentru el? Nici asta nu ştia. Cel mai probabil, se gândea, Daisy şi cu el erau doi buni prieteni care rataseră şansa iubirii. Şi nu voia să recunoască asta în faţa nimănui, căci i se părea o finalitate insuportabilă.

Îl întrebă pe Bernie:

– Cine îi va lua locul lui Chamberlain dacă guvernul cade la vot?

– Toată lumea pariază pe Halifax.

Lordul Halifax era în prezent ministrul de externe.

– Nu! exclamă Lloyd indignat. Nu putem avea un conte drept premier în aceste clipe. Şi oricum, el este adeptul aceleiaşi politici conciliatoare ca Chamberlain!

– Într-adevăr, recunoscu Bernie. Dar ce variante ar mai fi?

– Ce zici de Churchill?

– Ştii ce-a spus Stanley Baldwin despre Churchill?

Baldwin, un conservator, fusese prim-ministru înaintea lui Chamberlain.

– „Când s-a născut Winston, o grămadă de ursitoare i-au umplut leagănul cu daruri – imaginaţie, elocvenţă, sârguinţă, abilitate – şi la sfârşit a venit o ursitoare şi a zis: «Nimeni nu poate fi înzestrat cu atâtea daruri», apoi l-a săltat din pătuţ şi l-a scuturat bine, făcându-l să-şi piardă judecata şi înţelepciunea."

Lloyd zâmbi.

– Foarte mucalite vorbe, dar chiar aşa să fie?

– Există un sâmbure de adevăr în ele! În războiul trecut el a fost responsabil pentru campania din Dardanele, care s-a încheiat cu o înfrângere usturătoare pentru noi. Acum tot el ne-a împins în aventura asta din Norvegia, un alt eşec răsunător. Este un orator iscusit, dar acţiunile sale dovedesc că are tendinţa de a visa cai verzi pe pereţi.

Lloyd spuse:

– A avut totuşi dreptate în privinţa necesităţii de a ne reînarma în anii '30 – când toată lumea se opunea acestei propuneri, inclusiv Partidul Laburist.

– Churchill ar fi în stare să ceară reînarmarea şi în rai, când leul se va culca lângă miel.

– Eu cred că avem nevoie de cineva mai bătăios din fire. Ne trebuie un prim-ministru care să latre, nu unul care să scheaune.

– S-ar putea să ţi se îndeplinească dorinţa! S-au întors cei care au numărat voturile.

Se anunţă rezultatul votului: 280 pentru DA, 200 pentru NU. Chamberlain câştigase. Sala se cufundă într-o hărmălaie de nedescris. Susţinătorii premierului izbucniră în urale, însă ceilalţi îi strigară să-şi dea demisia.

Lloyd era aprig dezamăgit.

– Cum se poate să-l mai vrea încă în funcţie după tot ce s-a petrecut?

– Nu te grăbi să tragi concluzii, rosti Bernie, în timp ce premierul pleca şi zgomotul se domolea.

Bernie începu să calculeze ceva cu creionul pe marginea unei ediţii din *Evening News*.

– Guvernul are în mod normal o majoritate de vreo 240. Majoritatea asta a coborât până la 80 acum. Notă nişte numere, adăugând şi scăzând, apoi zise: După ce scădem numărul parlamentarilor absenţi, tot mai rămân vreo 40 de susţinători ai guvernului care au votat împotriva lui Chamberlain şi alţi 60 care s-au abţinut. Iar asta e o lovitură cumplită pentru un prim-ministru – sunt 100 de colegi din partidul său care nu mai au încredere în el.

– Dar o să fie de ajuns ca să-l determine să demisioneze? zise Lloyd cu nerăbdare.

Bernie întinse mâinile în lături, într-un gest de predare.

– Asta nu ştiu, recunoscu el.

(vi)

A doua zi, Lloyd, Ethel, Bernie şi Billy plecară spre Bournemouth cu trenul.

Vagonul era plin cu delegaţi din întreaga Marea Britanie. Îşi petrecură tot drumul discutând despre dezbaterea din seara precedentă şi despre viitorul

premierului, cu accente dintre cele mai variate, de la cel contondent din Glasgow până la cel uşor cântat din East End. Nici acum Lloyd nu avu ocazia să îi pună întrebări mamei sale cu privire la subiectul care nu-i dădea pace.

La fel ca majoritatea delegaţilor, nici ei nu îşi permiteau să stea la hotelurile de lux de pe stânci, aşa că se cazară la o pensiune de la marginea oraşului. Seara se duseră toţi patru la un local, aşezându-se într-un colţ mai retras, iar Lloyd profită de prilejul ivit.

Bernie cumpără un rând de băuturi. Ethel se întrebă cu voce tare ce mai făcea prietena ei Maud din Berlin: nu mai primise nicio veste de la ea, căci serviciul poştal fusese întrerupt din cauza războiului dintre Germania şi Marea Britanie.

Lloyd sorbi din halba de bere, apoi rosti cu fermitate:

– Aş dori să aflu mai mult despre tatăl meu adevărat.

Ethel replică pe un ton aspru:

– Bernie este tatăl tău.

Iar se eschiva! Lloyd îşi înăbuşi mânia pe care o simţea înălţându-se în el.

– Nu-i nevoie să-mi repeţi asta, i-o întoarse el. Şi nu-i nevoie să-i spun lui Bernie că îl iubesc ca pe un tată, deoarece el ştie deja asta.

Bernie îl bătu uşor pe umăr, într-un gest stingher, dar sincer de afecţiune.

Lloyd continuă pe un ton insistent:

– Eu sunt însă curios să aflu mai multe despre Teddy Williams.

Billy zise:

– Trebuie să vorbim despre viitor, nu despre trecut – suntem în plin război.

– Întocmai, zise Lloyd. Deci vreau să primesc răspunsuri la întrebări chiar acum. Nu sunt dispus să aştept, pentru că voi pleca la luptă în curând şi nu vreau să mor fără să ştiu.

Ethel nu vedea cum ar mai fi putut să-l refuze după un asemenea argument.

Spuse: „Ştii tot ce-i de ştiut", fără a putea însă să-l privească în ochi.

– Ba nu, nu ştiu, o presă el, străduindu-se să-şi păstreze cumpătul. Unde sunt ceilalţi bunici ai mei? Mai am şi alţi unchi, mătuşi sau veri?

– Teddy Williams era orfan, răspunse Ethel.

– Şi în ce orfelinat a crescut?

Ea izbucni iritată:

– De ce eşti atât de încăpăţânat?

Lloyd ridică şi el tonul, la fel de nervos:

– Fiindcă semăn cu tine!

Bernie nu-şi putu înăbuşi un rânjet.

– Aici a nimerit-o, n-ai ce zice!

Lloyd nu era deloc amuzat.

– În ce orfelinat?

– S-ar putea să-mi fi spus, dar nu mai ţin minte. În Cardiff, parcă.

Billy interveni:

– Vezi că atingi un punct sensibil, Lloyd, băiete. Bea-ţi berea şi hai să schimbăm subiectul.

Supărat, Lloyd zise:

– Şi pentru mine este un punct sensibil, unchiule Billy, şi m-am săturat să fiu minţit întruna.

– Hei, interveni Bernie, hai să nu vorbim de minciuni!

– Iartă-mă, tată, dar trebuie să spun ce am pe suflet. Lloyd ridică mâna ca să nu mai fie întrerupt, apoi continuă: Ultima oară când am întrebat-o, mama mi-a zis că familia lui Teddy Williams era din Swansea, dar că nu stăteau prea mult într-un loc din cauza slujbei tatălui său. Acum îmi zice că el a crescut într-un orfelinat din Cardiff. Una dintre aceste două poveşti este o minciună – dacă nu cumva chiar amândouă.

Ethel îl privi în sfârşit în ochi.

– Eu şi Bernie ţi-am dat să mănânci, te-am îmbrăcat şi te-am trimis la şcoală şi la universitate, izbucni ea pe un ton indignat. Nu ai de ce să te plângi.

– Şi pentru asta vă voi fi mereu recunoscător şi vă voi iubi mereu, replică Lloyd.

Billy zise:

– Dar ce s-a întâmplat de ai adus subiectul ăsta în discuţie tocmai acum?

– Am făcut-o pentru că cineva mi-a spus ceva în Aberowen.

Mama lui nu răspunse, dar în ochi îi licări frica. „Cineva din Ţara Galilor ştie adevărul", se gândi Lloyd.

Continuă pe acelaşi ton:

– Mi s-a spus că se prea poate ca Maud Fitzherbert să fi rămas însărcinată în 1914, iar copilul ei să treacă drept copilul tău, motiv pentru care ai primit şi casa din Nutley Street.

Ethel pufni dispreţuitor. Lloyd ridică mâna.

– Astfel s-ar explica două lucruri, rosti el. Primul: neobişnuita prietenie dintre tine şi Lady Maud. Băgă mâna în buzunarul jachetei şi zise: Şi al doilea: această fotografie în care sunt eu însumi, doar că am favoriţi.

Le arătă imaginea. Ethel se holbă la poză fără să scoată vreo vorbă. Lloyd zise:

– Parcă aş fi eu, nu?

Billy spuse ţâfnos:

– Da, Lloyd, *parcă*. Dar este limpede că nu eşti, aşa că nu mai arde gazul de pomană şi spune-ne cine este omul acela.

– Este tatăl contelui Fitzherbert. Acum e vremea ca tu şi mama să nu mai ardeţi gazul de pomană. Sunt fiul lui Maud?

Ethel zise:

– Prietenia dintre mine şi Maud a fost mai presus de orice o alianţă politică. Aceasta s-a rupt când nu am mai căzut de acord asupra strategiei pentru sufragete şi s-a reluat după un timp. Îmi place mult de ea, iar ea mi-a oferit şanse importante în viaţă, dar nu există nicio legătură secretă. Ea nu ştie cine este tatăl tău.

– Bine, mamă, rosti Lloyd. Să zicem că aş putea crede asta. Dar această fotografie...

– Explicaţia asemănării...

Glasul i se poticni. Lloyd nu avea de gând să-i mai lase vreun răgaz.

– Haide, o presă el fără scrupule. Spune-mi adevărul.

Billy interveni din nou.

– Pe-asta nu ai nimerit-o, băiete, zise el.

– Serios? Atunci, ce-ar fi să mă lămureşti dumneata?

– Nu se cade să fac eu una ca asta.

Era o recunoaştere implicită.

– Deci chiar *minţeai* mai devreme.

Bernie părea năucit. Îl întrebă pe Billy:

– Vrei să spui că toată tărăşenia asta cu Teddy Williams este o născocire?

Era limpede că şi el crezuse acea poveste în toţi anii care trecuseră, la fel ca Lloyd.

Billy nu răspunse.

Se uitară toţi trei la Ethel.

– Of, la naiba! răbufni ea. Tata are o vorbă: „Poţi fi sigur că păcatele te vor ajunge din urmă". Ei bine, dacă tot mi-ai cerut să-ţi spun adevărul, o să-l afli acum, deşi n-o să-ţi placă defel.

– Pune-mă la încercare, rosti Lloyd sfidător.

– Nu eşti copilul lui Maud, îi zise ea. Eşti al lui Fitz.

(vii)

A doua zi, vineri, 10 mai, Germania invadă Olanda, Belgia şi Luxemburg.

Lloyd auzi ştirea la radio pe când se aşeza la micul dejun servit la pensiune, împreună cu părinţii săi şi cu unchiul Billy. Nu era mirat: toţi cei din armată considerau invazia iminentă.

Era mult mai uluit din cauza dezvăluirilor din seara precedentă. Rămăsese treaz ceasuri bune în acea noapte, supărat că fusese minţit atâta amar de

vreme, descumpănit că era fiul unui aristocrat conciliator de dreapta care, pe deasupra și în mod bizar, mai era și socrul fermecătoarei Daisy.

– Cum te-ai putut îndrăgosti de el? o întrebase el pe mama lui.

Replica ei fusese ascuțită:

– Nu fi ipocrit! Și tu erai înnebunit după americanca aia bogată, iar ea avea simpatii de dreapta atât de pronunțate, încât s-a măritat cu un fascist.

Lloyd dădu să se apere, susținând că situația lui era diferită, dar realiză repede că era identică. Oricare ar fi fost relația sa actuală cu Daisy, nu încăpea îndoială că fusese îndrăgostit de ea cândva. Iubirea nu era logică. Dacă el putea să cadă pradă unei pasiuni iraționale, la fel putea păți și mama sa; unde mai pui că avuseseră aceeași vârstă când li se întâmplase asta.

El îi reproșase că nu îi spusese adevărul de la început, dar ea avea argumente care îi susțineau această decizie.

– Cum ai fi reacționat tu, un băiețel pe-atunci, dacă ți-aș fi zis că ești fiul unui om cu stare, al unui conte? Cât de mult ți-ar fi luat până să te lauzi cu asta în fața colegilor de școală? Gândește-te cum ar fi râs ei de plăsmuirea ta copilărească. Gândește-te cum te-ar fi urât pentru că le erai superior.

– Dar mai târziu...

– Nu știu, rosti ea istovită. Pur și simplu nu am găsit niciodată momentul potrivit.

La început, Bernie se albise din cauza șocului, dar își revenise curând după aceea, redevenind același tip flegmatic pe care îl știau. Spusese că înțelegea de ce Ethel nu-i dezvăluise adevărul. „Un secret împărtășit nu mai este tocmai un secret."

Lloyd se întrebă care era acum relația mamei sale cu contele.

– Bănuiesc că îl vezi mai tot timpul la Westminster.

– Doar din când în când. Lorzii se întrunesc într-o altă secțiune din palat, unde au și propriile restaurante și baruri, și de obicei ne vedem doar în cadrul unor întâlniri prestabilite.

În noaptea aceea, Lloyd fu mult prea șocat și năucit ca-și dea seama cum se simte. Tatăl său era Fitz – aristocratul, conservatorul, tatăl lui, socrul lui Daisy. Oare ar fi trebuit să îl întristeze asta? Să-l înfurie? Să-i trezească gânduri suicidale? Dezvăluirea era atât de devastatoare, încât îl amorțise. Era ca o rană atât de gravă, încât la început nici nu simți durerea.

Știrile de dimineață îi dădură și altceva la care să se gândească.

Armata germană lovise fulgerător înspre vest, la prima oră. Deși era o mișcare anticipată, Lloyd știa că toate strădaniile spionajului Aliaților de a descoperi în avans data exactă fuseseră zadarnice, iar armatele micilor state fuseseră luate prin surprindere. Cu toate acestea, opuneau o rezistență îndârjită și eroică.

– Probabil că așa stau lucrurile, dar cei de la BBC oricum ar spune asta, remarcă unchiul Billy.

Premierul Chamberlain convocase o ședință a cabinetului care se desfășura exact în acele momente. Totuși, armata franceză, alături de cele zece divizii britanice aflate deja în Franța, stabilise cu mult timp înainte un plan de reacție rapidă pentru eventualitatea unei asemenea invazii, iar planul devenise operativ în mod automat. Trupele Aliaților traversaseră din vest granița Franței cu Olanda și Belgia și se grăbeau să le iasă în întâmpinare germanilor.

Cu aceste noutăți de maximă importanță în minte, familia Williams luă autobuzul spre centrul orașului și își croi drum spre Pavilionul Bournemouth, unde urma să aibă loc conferința partidului.

Acolo primiră vești de la Westminster. Chamberlain se agăța de scaun. Billy află că premierul îi propusese liderului Partidului Laburist, Clement Attlee, să devină ministru în cabinetul său, transformând guvernul într-unul de coaliție a celor trei partide principale.

Toți trei erau îngroziți de această posibilitate. Chamberlain conciliatorul ar fi rămas prim-ministru, iar Partidul Laburist ar fi fost obligat să-l susțină într-un guvern de coaliție. Era de neconceput.

– Și Attlee ce-a zis? întrebă Lloyd.

– Că va trebui să se consulte cu Comitetul Executiv Național înainte să ia o decizie, răspunse Billy.

– De noi e vorba.

Atât Lloyd, cât și Billy erau membri în comitet, care avea programată o ședință la ora patru după-amiaza.

– Bun, zise Ethel. Haideți să sondăm terenul și să aflăm ce sprijin ar putea avea planul lui Chamberlain în executivul nostru.

– Niciun sprijin, cred eu, rosti Lloyd.

– Nu fi atât de sigur, replică mama lui. Mai sunt unii care vor să-l țină pe Churchill la distanță cu orice preț.

Lloyd își petrecu următoarele ore într-o activitate politică neîntreruptă, vorbind cu membrii din comitet, cu prietenii și cu asistenții lor, prin cafenelele și barurile din pavilion și de-a lungul coastei. Nu mâncă nimic la prânz, dar bău atât de mult ceai, încât simțea că ar fi putut pluti.

Fu dezamăgit să constate că nu toată lumea îi împărtășea opinia cu privire la Chamberlain și la Churchill. Mai rămăseseră câțiva pacifiști din războiul precedent, oameni care își doreau pacea cu orice preț și care erau de acord cu politica împăciuitoare a lui Chamberlain. Pe de altă parte, parlamentarii galezi încă vedeau în Churchill ministrul de interne care trimisese trupele pentru înăbușirea unei greve la Tonypandy. Asta se întâmplase cu

mai bine de treizeci de ani în urmă, dar Lloyd descoperea că memoria putea fi foarte prolifică în politică.

La ora trei și jumătate, Lloyd și Billy străbătură plaja în briza mării și intrară în hotelul Highcliff, unde urma să se desfășoare ședința. Părerea lor era că majoritatea membrilor comitetului nu doreau să accepte oferta lui Chamberlain, dar nu puteau fi complet siguri, iar Lloyd încă își făcea griji în privința rezultatului.

Intrară în cameră și se așezară la masa lungă alături de ceilalți membri ai comitetului. La ora patru fix intră și liderul partidului.

Clem Attlee era un tip zvelt, chel și cu mustață, liniștit și la locul său; era îmbrăcat îngrijit și arăta ca un jurisconsult – ceea ce chiar era tatăl său –, iar lumea tindea să îl subestimeze. În felul său sec și lipsit de emoție, el rezumă în fața comitetului evenimentele petrecute în ultimele 24 de ore, inclusiv oferta lui Chamberlain de intrare a laburiștilor la guvernare.

Apoi zise:

– Aș dori să vă pun două întrebări. Prima: ați fi de acord să activați într-un guvern de coaliție condus de Neville Chamberlain?

Se auzi un „Nu" răsunător din partea celor de la masă, mult mai vehement decât se așteptase Lloyd. Era încântat. Chamberlain, prietenul fasciștilor, omul care trădase Spania, era terminat. Iată că exista și dreptate pe lume.

Lloyd observă totodată stilul subtil în care placidul Attlee controlase ședința. Nu propusese subiectul pentru dezbatere generală. Întrebarea lui nu fusese: ce vom face? Nu le oferise oamenilor ocazia de a-și exprima incertitudinile sau ezitările. Izbutise, în felul său neimpozant, să îi pună cu spatele la zid și să-i facă să aleagă. Iar Lloyd era convins că răspunsul pe care îl primise era cel scontat.

Attlee spuse:

– Atunci, iată și cea de-a doua întrebare: ați fi de acord să activați într-un guvern de coaliție condus de un alt prim-ministru?

Răspunsul nu fu la fel de categoric, dar de data asta se auzi un „Da" din mai multe piepturi. Când Lloyd își roti privirea în jurul mesei, realiză că aproape toată lumea era în favoarea acestei variante. Dacă existau persoane care se împotriveau, acestea nu își mai bătură capul să ceară supunerea la vot.

– În acest caz, rosti Attlee, îl voi anunța pe Chamberlain că partidul nostru va intra într-un guvern de coaliție doar dacă el demisionează și este desemnat un nou prim-ministru.

Un murmur de încuviințare îi însoți vorbele.

Lloyd observă dibăcia cu care Attlee evitase să le ceară părerea cu privire la persoana noului prim-ministru.

Apoi, Attlee zise:
– Mă duc acum să sun la guvern.
După care ieşi din încăpere.

(viii)

În seara aceea, Winston Churchill fu chemat la Palatul Buckingham, conform tradiţiei, şi regele îi ceru să devină prim-ministru.

Lloyd nutrea speranţe mari în privinţa lui Churchill, chiar dacă omul era conservator. Churchill luă primele măsuri în weekend. Formă un cabinet de război ce cuprindea cinci persoane, inclusiv pe Clem Attlee şi pe Arthur Greenwood, adică preşedintele şi vicepreşedintele Partidului Laburist. Liderul sindical Ernie Bevin fu numit ministrul muncii. Lui Lloyd i se părea evident că Churchill avea de gând să conducă un veritabil guvern multipartinic.

Lloyd îşi făcu valiza, pregătindu-se să ia trenul înapoi spre Aberowen. Odată ajuns acolo, se aştepta să fie trimis altundeva, probabil în Franţa. Însă avea nevoie doar de o oră sau două. Ţinea neapărat să afle care era explicaţia pentru comportamentul lui Daisy de marţea trecută. Gândul că avea să o revadă în curând îi amplifica dorinţa de a pricepe.

Între timp, armata germană traversase vijelios Olanda şi Belgia, anihilând orice rezistenţă viguroasă cu o viteză care îl şocă pe Lloyd. Duminică seara, Billy vorbi la telefon cu un amic al său din Ministerul de Război, după care el şi Lloyd împrumutară un atlas şcolar vechi de la proprietăreasa pensiunii, studiind harta Europei de Nord-Vest.

Arătătorul lui Billy trasă o linie de la est la vest, trecând din Dusseldorf prin Bruxelles şi ajungând la Lille.

– Germanii presează prin cea mai vulnerabilă parte a sistemului defensiv francez, secţiunea nordică de la graniţa cu Belgia. Coborî cu degetul de-a lungul paginii şi zise: Sudul Belgiei este mărginit de Ardeni, o fâşie imensă de teren deluros şi împădurit, imposibil de străbătut pentru armatele motorizate din ziua de azi. Cel puţin asta susţine amicul meu de la Ministerul de Război. Degetul său trecu mai departe: Însă, ceva mai la sud, graniţa franco-germană este protejată printr-o serie de fortificaţii solide cunoscute sub numele de Linia Maginot, iar acestea se întind tocmai până în Elveţia. Degetul său reveni apoi în susul paginii: Însă între Belgia şi nordul Franţei nu există fortificaţii.

Lloyd era nedumerit.

– Nu s-a gândit nimeni la asta până acum?

– Ba da, normal. Şi avem o strategie prin care să rezolvăm această problemă. Billy îşi coborî glasul şi adăugă: Se numeşte Planul D. Nu mai este un

secret, de vreme ce e deja implementat. Cea mai mare parte a armatei franceze – plus toate Forţele Expediţionare Britanice aflate deja acolo – traversează chiar în aceste clipe graniţa cu Belgia. Odată ajunse acolo, ele vor forma o linie de apărare solidă pe râul Dyle. Astfel vom stopa înaintarea trupelor germane.

Pe Lloyd nu îl liniştea foarte mult această informaţie.

– Deci ne angajăm jumătate din forţe în acest Plan D?

– Trebuie să ne asigurăm că funcţionează.

– Ar fi şi cazul.

Fură întrerupţi de proprietăreasă, care îi aduse lui Lloyd o telegramă.

Nu putea fi decât din partea armatei. Îi dăduse adresa de acolo colonelului Ellis-Jones înainte să plece în permisie. Chiar se mira că nu fusese contactat mai devreme. Rupse plicul. Mesajul era următorul:

NU TE ÎNTOARCE ÎN ABEROWEN STOP
PREZINTĂ-TE IMEDIAT LA DOCUL DIN SOUTHAMPTON STOP
À BIENTÔT SEMNAT ELLISJONES

Nu avea să mai ajungă la Tŷ Gwyn. Southampton era unul dintre cele mai mari porturi ale Marii Britanii, un punct obişnuit de îmbarcare pentru continent, aflat la doar câţiva kilometri în josul coastei faţă de Bournemouth, la vreo oră de mers cu trenul sau cu autobuzul.

Lloyd nu avea să o mai vadă pe Daisy a doua zi, realiză el cu durere în suflet. Poate că nu avea să afle niciodată ce dorise ea să-i spună.

Acel „À BIENTÔT“ de la sfârşitul mesajului colonelului Ellis-Jones îi confirma bănuielile.

Lloyd pleca în Franţa.

Capitolul şapte

1940 (II)

Erik von Ulrich îşi petrecu primele trei zile din Bătălia Franţei blocat într-un ambuteiaj.

Erik şi prietenul său, Hermann Braun, făceau parte dintr-o unitate medicală ataşată Diviziei a 2-a de Panzere. Nu văzură nicio luptă în timp ce avansau prin sudul Belgiei, doar dealuri şi copaci ce păreau să nu se mai termine. Erau în Ardeni, realiză el. Călătoreau pe drumuri înguste, multe neasfaltate, iar un tanc defect putea produce cât ai zice peşte un blocaj ce s-ar fi întins pe optzeci de kilometri. Mai mult stăteau pe loc, aşteptând la coadă, decât să înainteze.

Pe chipul pistruiat al lui Hermann se observa o grimasă de angoasă şi el îi şopti lui Erik astfel încât nimeni altcineva să nu-l poată auzi:

– Chestia asta-i o tâmpenie!

– Ai grijă ce spui – ai fost şi tu în Tineretul Hitlerist, îl atenţionă Erik cu glas scăzut. Ai încredere în Führer.

Însă nu se supărase într-atât încât să-şi denunţe prietenul.

Când se urneau din loc, o făceau într-un mod dureros de incomod. Stăteau pe podeaua tare de lemn a unui camion militar, în timp ce acesta sălta peste rădăcinile copacilor şi se legăna când ocolea gropile din drum. Erik ajunsese să-şi dorească începutul bătăliei ca să scape odată din blestematul acela de camion.

Hermann zise ceva mai tare:

– Ce căutăm aici?

Şeful lor, doctorul Rainer Weiss, stătea pe scaunul de lângă şofer.

– Ducem la îndeplinire ordinele Führerului, care sunt întotdeauna corecte, bineînţeles.

Deşi rostise aceste cuvinte pe un ton cât se poate de serios, Erik era convins că detectase o undă de sarcasm în vocea lui. Maiorul Weiss, un bărbat slab, cu păr negru şi ochelari, era adeseori cinic la adresa guvernului şi a

armatei, dar într-un mod ambiguu, pentru ca vorbele să nu se întoarcă împotriva lui. Oricum, armata nu-şi permitea să piardă un medic bun exact atunci.

În camion mai erau doi infirmieri, amândoi mai în vârstă decât Erik şi Hermann. Unul din ei, Christof, avea un răspuns mai bun la întrebarea lui Hermann.

– Poate că francezii nu se aşteaptă să atacăm aici, dat fiind faptul că terenul este atât de accidentat.

Prietenul său Manfred adăugă:

– Vom beneficia de avantajul elementului-surpriză şi vom întâmpina o rezistenţă uşoară.

Weiss spuse pe un ton sarcastic:

– Vă mulţumim pentru lecţia voastră de tactică – ne-aţi luminat.

Însă nu îi contrazise.

În pofida a tot ce se întâmplase, încă mai existau oameni care nu credeau în Führer, spre uimirea lui Erik. Propria sa familie continua să închidă ochii la izbânzile naziştilor. Din tatăl său, cândva un om de vază, nu mai rămăsese acum decât o umbră jalnică. În loc să se bucure de cucerirea Poloniei barbare, el se văicărea din cauza relelor tratamente aplicate polonezilor – despre care auzise ascultând probabil vreun post de radio străin, ceea ce era ilegal. Un asemenea comportament le putea produce tuturor necazuri – inclusiv lui Erik, care era vinovat pentru că nu-i raporta supervizorului nazist din acea zonă.

Mama lui Erik nu era nici ea mai brează. Din când în când, dispărea cu pachetele de peşte afumat sau cu ouă. Nu dădea nicio explicaţie, dar Erik era convins că i le ducea lui Frau Rothmann, al cărei soţ evreu nu mai avea voie să practice medicina.

Chiar şi în aceste condiţii, Erik trimitea acasă o parte consistentă din soldă, ştiind că – în caz contrar – părinţii săi ar fi suferit de frig şi de foame. Le detesta orientarea politică, dar îi iubea. Fără îndoială că şi ei simţeau la fel când venea vorba de el şi de orientarea lui politică.

Sora lui Erik, Carla, îşi dorise să devină medic, ca el, şi se înfuriase la culme când i se dăduse de înţeles că această meserie era una rezervată bărbaţilor în noua Germanie. Acum făcea cursuri de asistentă, un rol mult mai potrivit pentru o tânără germană. Şi ea îşi întreţinea părinţii din salariul său modest.

Erik şi Hermann doriseră să se înroleze în infanterie. Pentru ei, războiul însemna să te năpusteşti asupra inamicului cu puşca în mână, omorând sau murind pentru patrie. Însă nu aveau să omoare pe nimeni. Apucaseră să facă un an de medicină şi o asemenea pregătire nu putea fi irosită – aşa încât deveniseră infirmieri.

Cea de-a patra zi de la intrarea în Belgia, luni, 13 mai, semănă cu primele trei zile doar până după-amiază. Atunci începură să audă un alt sunet,

care acoperi duduitul şi bârâitul motoarelor tancurilor şi camioanelor. Pe deasupra lor treceau avioane, la altitudine joasă, şi bombardau o zonă aflată ceva mai în faţă. Erik simţi în nări mirosul de explozibil.

Se opriră pentru pauza de după-amiază pe un platou înalt, de unde se zăreau meandrele unui râu din vale. Maiorul Weiss le spuse că râul se numea Meuse şi că se aflau la vest de oraşul Sedan. Asta însemna că intraseră în Franţa. Aparatele aviaţiei militare germane, Luftwaffe, treceau unul după altul pe cerul de deasupra lor, coborând în picaj spre râul de la câţiva kilometri de ei, bombardând şi mitraliind satele răzleţe de pe malurile acestuia, sate în care probabil că se aflau poziţiile defensive ale francezilor. Fumul se înălţa din nenumăratele incendii izbucnite printre ruinele caselor şi ale fermelor. Focul de baraj era necontenit, iar lui Erik aproape că i se făcu milă de cei prinşi în flăcările acelui iad.

Era prima oară când vedea armata în acţiune. În curând avea să intre şi el în focul luptei şi poate că vreun tânăr soldat francez avea să-i privească de la adăpost şi să-i compătimească pe germanii schilodiţi şi ucişi. Inima lui Erik tresăltă la acest gând, duduindu-i în piept ca o tobă.

Uitându-se spre est, acolo unde detaliile terenului erau ascunse din pricina distanţei, zări totuşi avioanele ca nişte punctuleţe şi trâmbe de fum înălţându-se în văzduh şi îşi dădu seama că inamicul ripostase în acea zonă a râului.

Bombardamentul aerian încetă atunci, iar avioanele făcură cale întoarsă către nord, înclinându-şi aripile ca să le ureze noroc în vreme ce se îndreptau spre bază.

În apropierea lui Erik, pe lunca ce ducea spre râu, tancurile germane intrau în acţiune.

Se aflau la vreo trei kilometri de inamic, dar artileria franceză începuse deja să le bombardeze din oraş. Erik era surprins că atâtea baterii supravieţuiseră bombardamentului aerian. Însă focul scăpăra dintre ruine, bubuitul tunurilor răsuna pe câmpul de bătălie şi bucăţi de pământ săreau în aer în locurile în care cădeau obuzele. Erik văzu un tanc explodând după o lovitură în plin, iar fumul, metalul şi trupurile sfârtecate se amestecară sub ochii săi. Simţi că i se face rău.

Însă bombardamentul francezilor nu le oprea înaintarea. Tancurile se îndreptau neabătute către porţiunea râului aflată la est de oraş, porţiune numită Donchery, după spusele lui Weiss. În spatele lor venea infanteria, în camioane sau pe jos.

Hermann zise:

– Atacul aerian nu a fost suficient. Unde este artileria noastră? Avem nevoie de ea ca să distrugă tunurile mari din oraş, oferind astfel o şansă

tancurilor şi infanteriei noastre să traverseze râul şi să stabilească un cap de pod.

Lui Erik îi venea să-i dea un pumn ca să-i închidă gura. Urmau să intre în focul luptei – ar fi trebuit să gândească pozitiv în acele clipe!

Însă Weiss spuse:

– Ai dreptate, Braun – dar muniţia artileriei noastre este blocată în traficul din Ardeni. Avem doar 48 de obuze.

Un maior roşu la faţă trecu în goană pe lângă ei, zbierând:

– Plecaţi de-aici! Plecaţi de-aici!

Maiorul Weiss le indică un loc şi zise:

– O să ne instalăm punctul de prim ajutor în est, unde se vede acea fermă.

Erik distinse un acoperiş cenuşiu şi jos, aflat la vreo opt sute de metri de râu.

– Şi-acum, hai să mergem!

Săriră în camion şi coborâră dealul. Când ajunseră la poale, cotiră la stânga pe un drumeag de ţară. Erik se întrebă ce aveau să facă cu familia care locuia probabil în clădirea respectivă, clădire ce avea să fie transformată într-un spital militar. Îi vor da afară din casă, realiză el, şi-i vor împuşca dacă le vor face probleme. Dar unde puteau să se ducă oamenii? Erau în plin câmp de bătălie.

Dar nu fu necesar să îşi bată capul: oamenii plecaseră deja.

Clădirea se afla la vreo opt sute de metri de focul luptei, observă Erik. Realiză că nu avea niciun rost să se instaleze un punct de prim ajutor în raza de acţiune a tunurilor inamice.

– Brancardieri, treceţi la treabă, strigă Weiss. Până vă întoarceţi voi, o să fie totul gata aici.

Erik şi Hermann luară o targă şi o trusă de prim ajutor din camionul cu provizii medicale şi porniră spre câmpul de luptă. Christof şi Manfred erau puţin mai în faţă, iar în urma lor veneau încă vreo zece camarazi. „Gata, se gândi Erik exultând; asta-i şansa noastră să devenim eroi. Cine îşi va păstra cumpătul sub tirul inamic şi cine se va pierde cu firea, ascunzându-se prin cine ştie ce gaură?"

Străbătură în fugă lunca până la râu. Era cale lungă şi avea să pară şi mai lungă la întoarcere, când urmau să care un rănit.

Trecură pe lângă tancuri cuprinse de flăcări, însă acolo nu erau supravieţuitori, iar Erik îşi feri privirea ca să nu vadă rămăşiţele omeneşti întinse peste metalul contorsionat. În jurul lor mai căzuseră şi obuze, dar nu prea multe: râul nu era apărat foarte bine, iar majoritatea tunurilor fuseseră distruse de atacul aerian. Chiar şi aşa, era prima oară în viaţa lui Erik când cineva trăgea în el, iar el simţi impulsul absurd şi copilăresc de a-şi acoperi ochii cu mâinile; însă continuă să fugă mai departe.

Apoi, un proiectil aterizează exact în faţa lor.

Se auzi o bubuitură îngrozitoare, iar pământul se cutremură de parcă ar fi bătut din picior un uriaş. Christof şi Manfred fură izbiţi în plin, iar Erik le văzu trupurile plutind prin aer ca şi cum ar fi fost imponderabile. Suflul exploziei îl doborî pe Erik. În timp ce zăcea la pământ, cu faţa în sus, fu acoperit de praful stârnit de explozie, fără să fie însă rănit. Se ridică în picioare, împleticindu-se. În faţa lui se aflau trupurile sfârtecate ale lui Christof şi Manfred. Christof părea o păpuşă stricată, cu toate membrele ieşite din încheieturi. Capul lui Manfred se desprinsese de trup şi îi zăcea acum la picioare.

Erik paraliză de groază. La facultate nu avusese de-a face cu trupuri schilodite şi pline de sânge. Era obişnuit cu cadavrele de la cursul de anatomie – era câte unul la fiecare doi studenţi, iar el şi Hermann împărţiseră cadavrul unei bătrâne zbârcite – şi urmărise oameni vii tăiaţi pe masa de operaţie. Dar nimic din toate astea nu îl pregătise pentru aşa ceva.

Tot ce voia era să o rupă la fugă.

Se întoarse cu spatele. Mintea i se golise, lăsând în urmă doar frică. Porni cu paşi mari şi hotărâţi în direcţia din care veniseră, înspre pădure, cât mai departe de bătălie.

Dar Hermann îl salvă. Se postă în faţa lui şi-i zise:

– Unde te duci? Nu fi prost!

Erik merse mai departe, încercând să treacă de el. Hermann îi dădu un pumn zdravăn în stomac, iar Erik se îndoi de spate şi căzu în genunchi.

– Nu fugi! îi spuse Hermann alarmat. O să te împuşte ca pe un dezertor! Revino-ţi!

Erik îşi veni în fire în timp ce încerca să-şi recapete răsuflarea. Nu putea să fugă, nu trebuia să dezerteze, trebuia să rămână acolo, realiză el. Treptat, printr-un efort de voinţă, izbuti să îşi înăbuşe groaza. În cele din urmă se ridică în picioare.

Hermann îl privi îngrijorat.

– Iartă-mă, zise Erik. Am intrat în panică. Mi-am revenit acum.

– Atunci apucă targa şi hai să mergem mai departe.

Erik ridică targa, o săltă pe umăr, se răsuci şi porni în pas alergător.

Ceva mai aproape de râu, Erik şi Hermann ajunseră printre infanterişti. Unii descărcau bărci de cauciuc din camioane şi le duceau la mal, în vreme ce tancurile încercau să le asigure acoperire trăgând în poziţiile franceze. Însă Erik, care îşi recăpătase aproape complet stăpânirea de sine, văzu că era o bătălie ce nu putea fi câştigată: francezii se aflau în spatele zidurilor şi în clădiri, în timp ce infanteria germană era expusă pe malul râului. De îndată ce reuşeau să ducă o barcă în apă, aceasta intra sub tirul intens al mitralierelor.

În amonte, râul făcea un unghi drept, astfel încât infanteria nu putea ieşi din raza trupelor franceze decât dacă se retrăgea mult în urmă.

Pe jos erau deja numeroşi morţi şi răniţi.

– Hai să-l luăm pe ăsta, rosti Hermann cu fermitate, iar Erik se execută.

Întinseră targa pe pământ, lângă un infanterist care gemea. Erik îi dădu nişte apă dintr-o butelcă, aşa cum învăţase la cursurile de pregătire. Omul părea să aibă mai multe răni superficiale pe faţă şi un braţ care-i atârna fără vlagă. Erik se gândi că fusese lovit probabil de focul mitralierelor, însă fără să-i fi fost atinsă vreo zonă vitală. Nu sângera pe nicăieri, aşa că nu trebuiau să îi cauterizeze vreo rană. Îl săltară pe targă, o ridicară şi porniră în pas alergător spre punctul de prim ajutor.

Rănitul scoase un strigăt de durere în timp ce înaintau; când se opriră, ţipă strângând din dinţi: „Mergeţi mai departe, nu vă opriţi!"

Nu era deloc uşor să duci un om cu targa. Erik simţi că îl lasă puterile pe la jumătatea drumului. Dar se vedea că pacientul avea dureri mult mai mari, aşa că alergă mai departe.

Din fericire, în jurul lor nu mai cădeau obuze. Francezii îşi concentrau tirul asupra malului râului, încercând să-i împiedice pe germani să îl traverseze.

Într-un final, Erik şi Hermann ajunseră la fermă. Weiss organizase totul, scoţând toate piesele de mobilier inutile din camere, trasând pe podea locurile pacienţilor şi pregătind masa din bucătărie pentru operaţii. Le arătă lui Erik şi lui Hermann unde să lase rănitul. Apoi îi trimise după altul.

Parcurseră drumul spre râu mai repede de astă dată. Nu mai aveau povară şi terenul cobora uşor în pantă. Când se apropiară de mal, Erik se întrebă neliniştit dacă avea să intre din nou în panică.

Observă cu îngrijorare că lucrurile nu mergeau deloc bine. Pe râu se vedeau câteva ambarcaţiuni sparte, iar pe mal erau şi mai multe leşuri decât înainte – şi tot nu se întrezărea vreun german pe cealaltă parte.

Hermann zise cu glas piţigăiat:

– Este o catastrofă! Ar fi trebuit să aşteptăm să ajungă artileria!

Erik replică:

– Am fi pierdut elementul-surpriză, iar francezii ar fi avut timp să aducă întăriri. Străbaterea Ardenilor nu ar mai fi avut niciun rost.

– Ei bine, pur şi simplu nu merge, zise Hermann.

În adâncul sufletului, Erik începea să se întrebe dacă planurile Führerului chiar erau infailibile. Acest gând îi şubrezea hotărârea, ameninţând să îl dea complet peste cap. Din fericire, nu era vreme de meditat. Se opriră lângă un om cu un picior spulberat aproape în întregime. Era cam de-o seamă cu ei, la vreo 20 de ani, cu tenul palid şi pistruiat şi cu părul roşcat-arămiu. Piciorul său drept era retezat de la jumătatea coapsei, terminându-se într-un

ciot zdrenţuit. În mod uluitor, era conştient încă şi îi privi ca pe nişte îngeri pogorâţi din ceruri.

Erik găsi punctul de presiune din zona inghinală şi opri sângerarea, în vreme ce Hermann îi puse un garou. Apoi îl urcară pe targă şi porniră înapoi în fugă.

Hermann era un german loial, dar uneori cădea pradă sentimentelor negative. Dacă Erik nutrea asemenea sentimente, avea grijă să nu le dea glas. Astfel nu demoraliza pe nimeni – şi nici nu dădea de bucluc.

Însă nu putea să-şi reprime gândurile. Se părea că străbaterea Ardenilor nu le oferise germanilor victoria facilă la care se aşteptaseră. Poziţiile defensive de pe Meuse erau slabe, dar francezii le opuneau o rezistenţă înverşunată. Doar nu avea să-şi piardă încrederea în Führer după prima bătălie? Această idee îi stârni din nou panica.

Se întrebă dacă forţele germane aflate mai la est avuseseră mai mulţi sorţi de izbândă. Diviziile 1 şi a 10-a de Panzere fuseseră alături de divizia lui Erik, a 2-a, pe drumul spre graniţă şi probabil că acestea erau cele care atacau în amonte.

Muşchii braţelor îl dureau acum în permanenţă.

Sosiră la punctul de prim ajutor pentru a doua oară. Găsiră aici o agitaţie nemaipomenită – podeaua era plină de oameni care gemeau şi se văitau, pretutindeni se vedeau pansamente însângerate, iar Weiss şi asistenţii lui treceau grăbiţi de la un trup schilodit la altul. Erik nu-şi închipuise niciodată că atâta suferinţă ar putea încăpea într-un loc atât de mic. Când Führerul vorbea de război, nu la asta se gândea Erik.

Apoi, observă că ochii pacientului său erau închişi.

Maiorul Weiss îi luă pulsul, apoi se răsti:

– Duceţi-l în hambar – şi nu-mi mai irosiţi timpul aducându-mi cadavre, la dracu'!

Lui Erik îi venea să urle de frustrare, dar şi de durere, căci senzaţia din braţe se extinsese acum şi la picioare.

Lăsară cadavrul în hambar, observând că acolo erau deja vreo duzină de tineri morţi.

Era mai rău decât orice îşi închipuise. Ideea lui de bătălie presupunea curaj în faţa primejdiei, stoicism în suferinţă, eroism în condiţii grele. Acum peste tot domneau agonia, ţipetele, frica oarbă, trupurile sfârtecate şi o completă lipsă în rostul misiunii lor.

Se întoarseră la râu.

Soarele coborâse pe cer şi ceva se schimbase pe câmpul de bătălie. Trupele franceze din Donchery erau bombardate de pe cealaltă parte a râului. Erik îşi dădu seama că Divizia 1 de Panzere avusese mai mult noroc în

amonte, asigurându-şi un cap de pod pe malul sudic; iar acum veneau în ajutorul camarazilor lor de pe flancuri. Era limpede că *ei* nu îşi pierduseră muniţia în pădure.

Revigoraţi, Erik şi Hermann luară un alt rănit. De această dată, când reveniră la punctul de prim ajutor, primiră nişte castroane de tablă cu o supă gustoasă. În timpul celor zece minute în care se odihni şi sorbi supa, pe Erik îl cuprinse toropeala şi fu cât pe ce să se întindă şi să adoarmă. Doar cu un efort de voinţă izbuti să se ridice în picioare, să ridice targa şi să pornească din nou în pas alergător spre câmpul de luptă.

Scena era cu totul diferită acum. Tancurile traversau râul pe plute. Germanii de pe cealaltă parte se aflau sub un tir puternic, dar trăgeau şi ei cu ajutorul întăririlor primite de la Divizia 1 de Panzere.

Erik realiză că ai lui aveau şanse să-şi îndeplinească obiectivul, până la urmă. Reînsufleţit, începu să se ruşineze că se îndoise de Führer.

El şi Hermann continuară să aducă răniţi ore în şir, până când uitară complet cum era să nu îi doară braţele şi picioarele. Unii pacienţi erau ieşiţi din simţiri; unii le mulţumeau, alţii îi înjurau; cei mai mulţi doar ţipau; unii supravieţuiau, alţii mureau.

Cu puţin timp înainte de 10 seara, germanii stabiliră un nou cap de pod pe cealaltă parte a râului, iar la ora 10 fix îl securizară.

Luptele încetară la căderea nopţii. Erik şi Hermann continuară să străbată câmpul de luptă în căutarea răniţilor. Îl aduseră pe ultimul la miezul nopţii. Apoi se întinseră sub un copac şi adormiră epuizaţi.

A doua zi, Erik, Hermann şi restul Diviziei a 2-a de Panzere cotiră spre vest şi străpunseră ce mai rămăsese din poziţiile defensive ale francezilor.

Două zile mai târziu, se aflau deja la 80 de kilometri depărtare, la râul Oise, înaintând rapid prin teritoriul francez.

Pe 20 mai, la o săptămână după ce ieşiseră pe neaşteptate din Ardeni, ajunseseră deja la Canalul Mânecii.

Maiorul Weiss le explică cum fusese posibil aşa ceva.

– Atacul nostru din Belgia a fost doar o diversiune, înţelegeţi? Scopul său a fost să îi atragem pe francezi şi pe britanici într-o capcană. Diviziile noastre de Panzere formau braţele capcanei şi acum i-am prins la mijloc. O mare parte din armata franceză şi aproape întreaga Forţă Expediţionară Britanică se află în Belgia, încercuite de armata germană. Sunt izolaţi acum, nemaiputând primi provizii şi întăriri – neputincioşi şi înfrânţi.

Erik rosti triumfător:

– Ăsta a fost planul Führerului de la bun început!

– Da, recunoscu Weiss şi, ca de obicei, Erik nu putea fi sigur dacă era sincer sau nu. Nimeni nu gândeşte ca Führerul!

(ii)

Lloyd Williams se afla pe un stadion de fotbal, undeva între Calais şi Paris. Alături de el mai erau încă vreo mie de prizonieri de război britanici. Nu erau deloc adăpostiţi de dogoarea soarelui de iunie, dar erau foarte recunoscători pentru nopţile călduroase fiindcă nu aveau pături. Nu existau toalete şi nici apă de spălat.

Lloyd săpa o groapă cu mâinile. Organizase o parte dintre minerii galezi, punându-i să facă latrine într-un capăt al terenului de fotbal, şi lucra cot la cot cu ei în semn de solidaritate. Li se alăturaseră şi alţi prizonieri, neavând oricum nimic mai bun de făcut, şi în curând se strânseseră vreo sută de oameni. Când un gardian veni să vadă ce se petrecea, Lloyd îi explică.

– Vorbeşti bine germana, rosti gardianul pe un ton amical. Cum te cheamă?

– Lloyd.

– Eu sunt Dieter.

Lloyd hotărî să profite de acest mic semn de bunăvoinţă.

– Am putea săpa mai repede dacă am avea unelte.

– Care-i graba?

– Toată lumea ar avea de câştigat dacă ar exista condiţii de igienă mai bune.

Dieter ridică din umeri şi plecă.

Lloyd se simţea complet lipsit de eroism. Nu apucase să lupte deloc. Puşcaşii galezi veniseră în Franţa ca trupe de rezervă, pentru a înlocui alte unităţi în ceea ce ar fi trebuit să fie o bătălie îndelungată. Însă germanii avuseseră nevoie doar de zece zile ca să învingă grosul armatei Aliaţilor. O mare parte dintre trupele britanice înfrânte fuseseră apoi evacuate pe la Calais şi Dunkerque, dar câteva mii de soldaţi nu mai apucaseră loc în ambarcaţiuni, iar Lloyd se număra printre ei.

Probabil că germanii avansau acum spre sud. Din câte ştia el, francezii încă mai luptau, însă cele mai bune trupe ale lor fuseseră anihilate în Belgia, iar pe chipurile gardienilor germani se citea triumful, ca şi cum ar fi ştiut că victoria era asigurată.

Lloyd era prizonier de război, dar oare câtă vreme avea să rămână aşa? În acele momente probabil că se exercitau presiuni uriaşe asupra guvernului britanic pentru începerea tratativelor de pace. Churchill nu ar fi acceptat aşa ceva nici în ruptul capului, dar el era mai nonconformist din fire, diferit de ceilalţi politicieni, şi putea fi dat jos. Oamenii ca lordul Halifax nu ar fi avut nicio problemă să semneze un tratat de pace cu naziştii. Acelaşi lucru se putea spune şi despre subsecretarul de stat din Ministerul de Externe, contele Fitzherbert, despre care Lloyd ştia acum că îi este tată, spre ruşinea sa.

Dacă se cădea la pace în curând, perioada pe care o avea de petrecut ca prizonier de război urma să fie scurtă. Era posibil să şi-o petreacă pe toată acolo, pe acea arenă franceză. Avea să se întoarcă acasă sfrijit şi ars de soare, dar nevătămat.

Însă dacă britanicii continuau lupta, situaţia ar fi fost cu totul diferită. Războiul precedent se întinsese pe mai bine de patru ani. Lloyd nu putea suporta gândul că ar fi putut să-şi irosească patru ani din viaţă într-un lagăr de război. Ca să evite o asemenea soartă, decise că era necesar să încerce să evadeze.

Dieter îşi făcu din nou apariţia, aducând vreo şase cazmale.

Lloyd le împărţi celor mai vânjoşi bărbaţi şi munca se derulă mai rapid.

La un moment dat, prizonierii trebuiau să fie mutaţi într-un lagăr permanent. Acela urma să fie prilejul potrivit pentru o tentativă de evadare. Bazându-se pe experienţa lui din Spania, Lloyd presupunea că păzirea prizonierilor nu era în capul listei de priorităţi a armatei. Dacă vreunul încerca să scape, fie reuşea, fie era împuşcat; în orice caz, asta însemna o gură de hrănit în minus.

Îşi petrecură restul zilei finisând latrinele. Pe lângă faptul că îmbunătăţea condiţiile de igienă, acest proiect le ridicase şi moralul, iar Lloyd rămase treaz în noaptea aceea, privind stelele şi încercând să se gândească la alte activităţi de grup pe care le putea organiza. Hotărî să propună o întrecere de atletism, un fel de jocuri olimpice în lagărul de prizonieri.

Însă nu mai avu ocazia să-şi pună ideea în aplicare, căci a doua zi de dimineaţă plecară de acolo.

La început nu fu prea sigur de direcţia în care se îndreptau, dar în curând ajunseră pe un drum cu două benzi şi o ţinură numai spre est. Cel mai probabil, se gândi Lloyd, urmau să meargă pe jos până în Germania.

Odată ajunşi acolo, ştia că evadarea avea să fie mult mai dificilă. Trebuia să profite de orice oportunitate. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Era speriat – gardienii aveau arme –, dar şi hotărât.

Nu erau prea multe autovehicule, cu excepţia câte unei maşini a comandamentului german, dar drumul era plin de oameni care se îndreptau pe jos în direcţia opusă. Cu toată avuţia în cotigi şi în roabe, unii mânându-şi dobitoacele din urmă, era clar că erau refugiaţi ale căror case fuseseră distruse în luptă. Iar ăsta era un semn încurajator, îşi zise Lloyd. Un prizonier evadat se putea ascunde uşor printre ei.

Prizonierii nu erau păziţi cu străşnicie. Erau doar zece germani care supravegheau acea coloană mişcătoare de o mie de oameni. Gardienii aveau o maşină şi o motocicletă; mergeau pe jos sau pe biciclete rechiziţionate probabil de la localnici.

Chiar şi aşa, la început evadarea nu păru realizabilă. Nu existau tufe englezeşti pe margini, iar şanţurile nu erau suficient de adânci ca să se ascundă în ele. Un fugar ar fi reprezentat o ţintă uşoară pentru un trăgător destoinic.

Apoi intrară într-un sat. Aici gardienilor le era mai greu să stea cu ochii asupra tuturor. Localnicii stăteau de-o parte şi de alta a coloanei, holbându-se la prizonieri. O mică turmă de oi se amestecă printre ei. Pe marginile drumului se aflau case şi prăvălii. Lloyd aşteptă cu speranţă să se ivească o oportunitate. Trebuia să găsească un loc în care să se ascundă imediat, o uşă deschisă, o alee între case sau un tufiş după care să se pitească. Şi trebuia să treacă pe lângă una dintre acestea într-un moment în care gardienii nu aveau să fie prin preajmă.

După câteva minute ieşiră din sat, fără ca el să găsească oportunitatea pe care o aştepta.

Se enervă, dar îşi spuse că trebuia să aibă răbdare. Aveau să mai fie ocazii. Era cale lungă până în Germania. Pe de altă parte, cu fiecare zi care trecea, germanii aveau să îşi adâncească tot mai mult stăpânirea asupra teritoriului cucerit, îmbunătăţindu-şi organizarea, impunând interdicţii de părăsire a domiciliului după o anumită oră şi puncte de control, stopând deplasarea refugiaţilor. La început avea să-i fie mai uşor ca fugar, dar cu cât trecea timpul, urma să-i fie tot mai greu.

Era cald, aşa că îşi scoase haina de la uniformă şi cravata. Avea să se descotorosească de ele cu prima ocazie. Probabil că încă arăta a soldat britanic de-aproape, în pantalonii săi kaki şi în tunica asortată, dar spera să nu mai bată la ochi de la depărtare.

Trecură prin încă două sate, apoi ajunseră într-un orăşel. „Aici ar trebui să existe câteva căi de scăpare", se gândi Lloyd agitat. Îşi dădu seama că o parte din el spera să nu se ivească nicio oportunitate, pentru a nu fi nevoit să intre în bătaia puştii. Oare începea deja să se obişnuiască cu captivitatea? Era atât de uşor să mărşăluiască în continuare, cu bătături la picioare, dar în siguranţă... Trebuia să iasă din starea asta.

Din păcate, drumul care traversa oraşul era larg. Coloana rămase pe mijlocul străzii, lăsând loc liber de ambele părţi, loc ce ar fi trebuit străbătut înainte ca un fugar să se poată ascunde undeva. Unele prăvălii erau închise, iar câteva clădiri aveau scânduri bătute la uşi, dar Lloyd văzu alei ce arătau promiţător, cafenele cu uşile deschise, o biserică – însă nu putea ajunge la niciuna dintre ele fără să fie observat.

Cercetă chipurile orăşenilor care se holbau la prizonieri. Oare îi compătimeau? Oare ţineau cont de faptul că aceşti oameni luptaseră pentru Franţa? Sau erau mai degrabă îngroziţi de germani (ceea ce ar fi fost de înţeles), refuzând să se pună în pericol? Adevărul era undeva la mijloc, probabil. Unii

şi-ar fi riscat viaţa ca să-l ajute, alţii l-ar fi predat germanilor într-o clipă. Şi el nu ar fi putut face diferenţa decât atunci când avea să fie deja prea târziu.

Ajunseră în centrul oraşului. „Am ratat deja jumătate dintre oportunităţi, îşi spuse el. Trebuie să acţionez."

În faţă se vedea o răscruce. Un şir de vehicule aşteptau să cotească la stânga, fiind blocate de oamenii care mărşăluiau. Lloyd văzu o camionetă civilă în şirul de maşini. Prăfuită şi uzată, aceasta părea să aparţină unui constructor sau unui drumar. Avea partea din spate deschisă, dar Lloyd nu putea să vadă înăuntru întrucât laturile erau înalte.

Se gândi că ar fi putut să se cţere pe o latură şi să urce astfel în spatele camionului.

Odată ajuns acolo, nu putea să fie văzut de cineva care stătea în picioare sau mergea pe stradă şi nici de gardienii de pe biciclete. Dar ar fi fost expus privirilor oamenilor de la ferestrele clădirilor de pe stradă. Oare aveau să-l trădeze?

Se apropie de camion.

Se uită în spate. Cel mai apropiat gardian se afla la două sute de metri distanţă.

Se uită şi în faţă. Un gardian pe bicicletă era la douăzeci de metri.

Îi zise omului de lângă el: „Îmi ţii asta puţin?", apoi îi dădu jacheta.

Ajunse în dreptul cabinei camionetei. La volan era un bărbat plictisit, cu salopetă şi beretă şi cu o ţigară în colţul gurii. Lloyd trecu de el. Ajunse apoi lângă latura camionetei. Nu mai avea timp să vadă ce făceau gardienii.

Fără să încetinească ritmul, Lloyd se prinse cu ambele mâini de marginea camionetei, îşi săltă picioarele unul după celălalt şi se aruncă înăuntru, lovind podeaua cu un zgomot ce i se păru cumplit de puternic, în pofida tropăitului a o mie de perechi de picioare. Se culcă imediat pe burtă. Rămase nemişcat, aştepând să audă vorbe mânioase în germană, duduitul vreunei motociclete apropiindu-se, şuieratul unor gloanţe.

Auzi sunetul neregulat al motorului camionetei, tropăitul şi hârşâitul picioarelor prizonierilor, zgomotele de fundal ale traficului şi ale oamenilor din orăşel. Oare izbutise să scape?

Se uită împrejur, fără să-şi ridice capul. În camion erau găleţi, scânduri, o scară şi o roabă. Sperase să găsească acolo câţiva saci după care să se ascundă, dar nu dădu de aşa ceva.

Auzi o motocicletă. Păru să se oprească în apropiere. Apoi, la câţiva centimetri de capul lui, cineva vorbi într-o franceză cu un puternic accent german. „Unde mergi?" Un gardian vorbea cu şoferul camionetei, pricepu Lloyd cu inima bătându-i să-i iasă din piept. Oare avea să arunce o privire şi în spatele camionului?

Auzi răspunsul şoferului – un şuvoi de cuvinte indignate în franceză, pe care Lloyd nu-l putu descifra. Mai mult ca sigur că nici soldatul german nu înţelesese nimic. Repetă întrebarea.

Ridicându-şi privirea, Lloyd văzu două femei la o fereastră ce dădea spre stradă. Se holbau la el cu gurile căscate de uimire. Una arăta spre el, cu braţul scos prin fereastra deschisă.

Lloyd încercă să-i atragă atenţia. Rămânând întins, îşi mişcă mâna dintr-o parte în alta într-un gest ce însemna: „Nu".

Ea înţelese mesajul. Îşi trase braţul înapoi şi îşi duse mâna la gură, realizând îngrozită că semnele ei puteau reprezenta o condamnare la moarte.

Lloyd şi-ar fi dorit ca femeile să plece de la fereastră, dar asta era deja prea mult. Ele se holbară în continuare la el.

Apoi, gardianul de pe motocicletă păru să decidă că nu avea rost să insiste cu întrebarea sa căci, după câteva clipe, motocicleta se îndepărtă.

Sunetul paşilor se pierdu şi el în depărtare. Coloana de prizonieri trecuse mai departe. Era oare liber?

Se auzi schimbătorul de viteze şi camioneta se urni din loc. Lloyd o simţi cum coteşte, accelerând. Rămase neclintit, prea speriat ca să mai mişte.

Urmări cu privirea acoperişurile clădirilor pe lângă care trecea, rămânând cu ochii în patru în caz că l-ar fi zărit cineva, deşi nu ştia ce-ar fi putut face dacă se întâmpla asta. Cu fiecare secundă care trecea, se îndepărta tot mai mult de gardieni, îşi spuse el ca să prindă curaj.

Spre dezamăgirea lui, camioneta nu merse prea mult. Motorul se opri, apoi portiera se deschise şi se trânti. După care nu se mai auzi nimic. Lloyd rămase nemişcat o vreme, dar şoferul nu se mai întoarse.

Îşi ridică privirea spre cer. Soarele se înălţase: probabil că era trecut de amiază. Pesemne că şoferul se dusese să ia prânzul.

Problema era că Lloyd continua să fie expus, putând fi văzut de la ferestrele de pe ambele părţi ale străzii. Dacă rămânea pe loc, avea să fie zărit mai devreme sau mai târziu. Şi atunci, nu se ştie ce s-ar fi putut întâmpla.

Văzu o perdea mişcându-se la o mansardă, iar asta îl făcu să se hotărască.

Se ridică şi se uită peste marginea camionetei. Un om la costum trecea pe trotuar; îi aruncă o privire curioasă, dar nu se opri.

Lloyd sări peste marginea camionetei şi îşi dădu drumul pe pământ. Se afla în faţa unui bar-restaurant. Nu încăpea îndoială că acolo se dusese şoferul. Lloyd observă cu groază doi germani în uniformă militară stând la o masă de la fereastră, cu câte un pahar de bere în mână. Ca printr-o minune, cei doi nu se uitară spre Lloyd.

Se îndepărtă în grabă.

În timp ce mergea, se uită temător împrejur. Toţi cei pe lângă care trecea se holbau intrigaţi la el: ştiau exact ce era. O femeie ţipă şi o luă la fugă. Îşi dădu seama că trebuia să-şi schimbe cât mai repede tunica şi pantalonii kaki cu haine mai franţuzeşti.

Un tânăr îl prinse de braţ.

– Vino cu mine, rosti acesta în engleză, dar cu un accent puternic. Te ajut eu să te ascunzi.

Coti pe o străduţă lăturalnică. Lloyd nu avea niciun motiv să se încreadă în acest om, dar trebuia să aleagă într-o fracţiune de secundă, aşa că îl urmă.

– Pe aici, zise tânărul, îndrumându-l pe Lloyd într-o căsuţă.

În bucătăria goală se afla o femeie cu un bebeluş în braţe. Tânărul se prezentă drept Maurice, îi spuse că femeia era soţia sa, Marcelle, iar copilul se numea Simone.

Lloyd îşi îngădui un moment de uşurare şi de recunoştinţă. Scăpase de germani! Era încă în pericol, dar nu mai era pe stradă şi ajunsese între prieteni.

Franceza corectă, dar rigidă pe care Lloyd o învăţase la şcoală şi la Cambridge căpătase valenţe mai colocviale în timpul plecării sale din Spania şi mai ales în cele două săptămâni petrecute la cules de struguri în Bordeaux.

– Eşti foarte cumsecade, zise el. Îţi mulţumesc.

Maurice răspunse în franceză, uşurat în mod evident că nu trebuia să vorbească în engleză.

– Presupun că ai vrea ceva de mâncare.

– Da, dacă se poate.

Marcelle tăie rapid câteva bucăţi dintr-o franzelă lungă şi le puse pe masă alături de o roată de brânză şi de o sticlă de vin, fără etichetă. Lloyd se aşeză la masă şi începu să înfulece hămesit.

– O să-ţi dau nişte haine mai vechi de-ale mele, îi spuse Maurice. Însă trebuie să încerci să-ţi schimbi şi mersul. Mergeai cu paşi mari, uitându-te împrejur, atât de atent şi de interesat, încât ai fi putut la fel de bine să porţi la gât un semn pe care să scrie „Vizitator din Anglia". Este mai bine să nu-ţi ridici privirea din pământ.

Cu gura plină de pâine şi brânză, Lloyd rosti:

– O să ţin minte.

Pe un răftuleţ se vedeau mai multe cărţi, inclusiv traduceri în franceză din Marx şi Lenin. Maurice îl văzu pe Lloyd uitându-se la ele şi zise:

– Am fost comunist – până la pactul dintre Hitler şi Stalin. Acum s-a terminat, adăugă el, făcând un semn hotărât cu mâna. Însă chiar şi aşa, tot trebuie să învingem fascismul.

– Am luptat în Spania, spuse Lloyd. Înainte de asta, credeam într-un front unit al tuturor partidelor de stânga. Acum nu mai cred în asta.

Simone scânci. Marcelle scoase un sân generos din rochia largă și începu să alăpteze copilul. Franțuzoaicele erau mult mai relaxate în această privință decât pudicele britanice, se gândi Lloyd.

După ce termină de mâncat, Maurice îl duse la etaj. Dintr-un șifonier mai degrabă gol decât plin scoase o salopetă bleumarin, o cămașă bleu, chiloți și șosete, toate purtate, dar curate. Generozitatea acestui om evident sărac îl copleșea pe Lloyd și chiar nu știa cum ar fi putut să-i mulțumească.

– Lasă-ți hainele militare pe podea, rosti Maurice. Le voi da eu foc.

Lloyd și-ar fi dorit să se spele, dar nu avea unde. Probabil că baia se afla în curtea din spate.

Se îmbrăcă cu hainele curate și-și cercetă imaginea într-o oglindă agățată de perete. Albastrul francez i se potrivea mai bine decât culoarea kaki a armatei, însă arăta în continuare britanic.

Coborî la parter.

Marcelle bătea ușor copilul pe spate, după ce îl alăptase.

– Pălărie, zise ea.

Maurice găsi și o beretă franțuzească bleumarin, iar Lloyd și-o puse pe cap.

Apoi, Maurice aruncă o privire îngrijorată spre bocancii negri și prăfuiți ai lui Lloyd, care erau însă dintr-o piele de foarte bună calitate.

– Te vor da de gol, zise el.

Lloyd nu voia să renunțe la bocanci. Avea un drum lung de parcurs.

– Poate dacă i-am putea face să pară mai vechi decât sunt? spuse el.

Maurice părea sceptic.

– Cum?

– Ai un cuțit ascuțit?

Maurice scoase din buzunar un briceag.

Lloyd își scoase bocancii. Făcu găuri în botul acestora, apoi îi spintecă la glezne. Scoase șireturile și le băgă la loc, dar neîngrijit. Acum arătau precum încălțările unui nevoiaș, dar îi veneau bine în continuare și aveau tălpi groase ce urmau să-l țină kilometri buni.

Maurice zise:

– Unde te vei duce?

– Am două variante, răspunse Lloyd. Mă pot îndrepta spre nord, către coastă, în speranța că voi convinge vreun pescar să mă treacă peste Canal. Sau pot porni spre sud-vest trecând granița în Spania.

Spania era neutră și britanicii își păstraseră consulii din marile orașe.

– Știu drumul spre Spania – am fost de două ori pe el.

– Canalul este mult mai aproape decât Spania, remarcă Maurice. Dar cred că germanii vor închide toate porturile.

– Unde a ajuns linia frontului?

– Germanii au luat Parisul.

Lloyd fu şocat – Parisul căzuse deja!

– Guvernul francez s-a mutat la Bordeaux. Maurice ridică din umeri şi adăugă: Însă am pierdut. Nimic nu mai poate salva Franţa acum.

– Întreaga Europă va fi fascistă, rosti Lloyd.

– Da, cu excepţia Marii Britanii. Aşa că trebuie să te duci acasă.

Lloyd medită asupra direcţiei pe care avea să o urmeze. Nord sau sud-vest? Nu-şi dădea seama care era varianta mai bună.

Maurice zise:

– Am un prieten, un fost comunist, care le vinde nutreţ fermierilor. Întâmplarea face să ştiu că urmează să facă o livrare în această după-amiază într-un loc aflat la sud-vest de aici. Dacă te hotărăşti să mergi în Spania, te poate duce el vreo treizeci de kilometri.

Asta îl ajută pe Lloyd să ia o decizie.

– Mă voi duce cu el, spuse.

(iii)

Daisy trecuse prin toate stările posibile şi acum ajunsese în acelaşi punct din care plecase.

Fusese devastată când aflase că Lloyd fusese trimis în Franţa. Pierduse ocazia de a-i mărturisi dragostea ei – nici măcar nu îl sărutase de rămas-bun!

Iar acum poate că nici nu va mai avea ocazia să o facă. Fusese dat dispărut după Dunkerque. Asta însemna că nici nu-i fusese găsit şi identificat cadavrul, nici nu apărea pe listele cu prizonieri de război. Cel mai probabil murise, sfârtecat în mii de bucăţele de către vreun obuz sau zăcând neştiut de nimeni pe sub dărâmăturile vreunei ferme distruse. Plânse zile în şir.

O lună întreagă se dădu de ceasul morţii la Tŷ Gwyn în speranţa unor veşti, însă nu mai auzi nimic nou. Apoi începu să se simtă vinovată. Erau multe femei în situaţia ei sau chiar mai rău. Unele urmau să crească doi-trei copii fără ajutorul unui bărbat care să întreţină familia. Nu avea niciun drept să-şi plângă de milă pentru că bărbatul cu care intenţionase să înceapă o relaţie adulteră dispăruse pe câmpul de luptă.

Trebuia să-şi vină în fire şi să acţioneze cumva. Era clar că nu-i fusese sortit să fie cu Lloyd. Avea deja un soţ, unul care îşi risca viaţa zi de zi. Era datoria ei să-i poarte de grijă lui Boy, îşi spuse.

Reveni la Londra. Redeschise casa din Mayfair, descurcându-se cu puţinii servitori pe care-i mai avea la dispoziţie, şi o transformă într-un cămin plăcut în care Boy să vină în permisii.

Trebuia să-l dea uitării pe Lloyd şi să fie o soţie bună. Poate că avea să rămână din nou însărcinată.

Multe femei îşi aduceau contribuţia la efortul de război, înrolându-se în Corpul Auxiliar de Femei al Forţelor Aeriene sau muncind în Armata Terestră a Femeilor. Altele lucrau fără plată în cadrul Serviciului Voluntarelor pentru Precauţii în caz de Raiduri Aeriene. Însă aceste femei nu aveau foarte multe de făcut, iar *The Times* publicase scrisori trimise la redacţie în care oamenii se plângeau că precauţiile în caz de raiduri aeriene reprezentau bani aruncaţi pe fereastră.

Războiul părea să se fi încheiat pe continent. Germania câştigase. Europa era fascistă, din Polonia în Sicilia şi din Ungaria în Portugalia. Nu se mai dădeau lupte nicăieri. Se zvonea că guvernul britanic negociase condiţiile păcii.

Însă Churchill nu făcu pace cu Hitler şi în acea vară începu Bătălia Angliei.

La început civilii nu fuseseră foarte afectaţi. Clopotele bisericilor nu mai băteau, urmând să se audă doar în momentul invaziei germane mult aşteptate. Daisy respectă indicaţiile guvernului şi puse găleţi cu nisip şi apă pe scările din casă, pentru eventualitatea unui incendiu, însă nu fu nevoită să le folosească. Luftwaffe bombarda porturile, sperând să taie liniile de aprovizionare ale Marii Britanii. Apoi trecură la bazele aeriene, încercând să distrugă Aviaţia Regală Britanică (RAF). Boy pilota un Spitfire, intrând în luptă cu aparatele de zbor inamice în bătălii aeriene urmărite cu gura căscată de către fermierii din Kent şi Sussex. Într-una dintre puţinele scrisori pe care le trimise acasă, o anunţă cu mândrie că doborâse trei avioane germane. Săptămâni la rând nu mai primi permisie, iar Daisy rămase singură în casa pe care o umpluse cu flori pentru el.

Într-un final, într-o dimineaţă de sâmbătă, pe 7 septembrie, Boy veni acasă într-o permisie de două zile. Vremea era excelentă – era călduroasă şi însorită, un ultim asalt al soarelui, numit în popor vară indiană.

Exact în ziua aceea, cei de la Luftwaffe îşi schimbară tactica.

Daisy îşi sărută soţul şi se asigură că avea cămăşi curate şi lenjerie nouă în garderobă.

Din câte auzise de la alte femei, bărbaţii veniţi în permisie de pe front voiau sex, băutură şi mâncare mai de Doamne-ajută, exact în această ordine.

Nu se mai culcase cu Boy de când pierduse sarcina. Aceasta avea să fie prima oară. Se simţea vinovată fiindcă nu aştepta cu prea mare nerăbdare acest moment. Însă nici nu se gândea să nu-şi facă datoria.

Crezuse că el o va trânti în pat din prima clipă, însă nu părea atât de disperat. Îşi scoase uniforma, se spălă pe corp şi pe cap, după care se îmbrăcă în haine civile. Daisy îi porunci bucătăresei să folosească oricâte cupoane de

raţie erau necesare ca să încropească un prânz pe cinste, iar Boy aduse din pivniţă una dintre cele mai vechi sticle de vin roşu sec.

Ea fu surprinsă şi se simţi rănită când el o anunţă după prânz:

– Ies puţin, câteva ore. Mă întorc la cină.

Daisy îşi dorea să fie o soţie bună, nu una pasivă.

– Dar este prima ta permisie după atâtea luni! protestă ea. Unde naiba te duci?

– Mă duc să văd un cal.

Asta era în regulă.

– Of, fie... vin cu tine.

– Nu, nu-i cazul. Dacă apar acolo cu o femeie pe urme, vor crede că sunt vreun nevolnic şi vor creşte preţul.

Ea nu-şi putu ascunde dezamăgirea.

– Am visat dintotdeauna că vom cumpăra şi vom creşte cai de curse împreună.

– Nu-i tocmai o lume pentru femei.

– O, la naiba cu asta! rosti ea indignată. Mă pricep la cai la fel de bine ca tine.

El părea iritat.

– Aşa o fi, dar tot nu te vreau acolo când mă voi târgui cu banditii ăia – şi cu asta am încheiat discuţia.

Ea se dădu bătută.

– Cum zici tu, spuse ea, ieşind din sala de mese.

Instinctul îi spunea că el o minţea. Soldaţilor veniţi în permisie nu le stătea capul la cai de cumpărat. Voia să afle ce făcea el de fapt. Chiar şi eroii trebuiau să fie sinceri cu soţiile lor.

Ajunsă în camera ei, îşi puse pantaloni şi cizme. Când Boy coborî pe scara principală, ducându-se la uşă, ea coborî pe scările din spate, traversând bucătăria şi curtea şi ducându-se în vechile grajduri. Acolo îşi puse o jachetă de piele, ochelari de protecţie şi o cască. Deschise uşa ce dădea din garaj spre grajd şi îşi scoase motocicleta, un model Triumph Tiger 100, numit aşa deoarece putea atinge o viteză de o sută de mile la oră. Porni motorul şi demară cu uşurinţă.

Trecuse la motociclete când se introdusese raţionalizarea benzinei, în septembrie 1939. Semăna cu ciclismul, numai că era mai uşor. Îi plăcea la nebunie senzaţia de libertate şi de independenţă pe care i-o dădea.

Ajunse în stradă la timp cât să vadă Bentley-ul Airline crem al lui Boy dispărând după colţ.

Îl urmări.

El traversă Trafalgar Square şi cartierul cu teatre. Daisy păstră o distanţă discretă, nedorind să dea de bănuit. Traficul era încă intens în centrul Londrei, pe unde treceau sute de maşini ale celor cu misiuni oficiale. Pe deasupra, raţia de benzină pentru vehiculele particulare nu era excesiv de mică, mai ales pentru cei care o foloseau doar pentru drumuri prin oraş.

Boy continuă să se îndrepte spre est, prin cartierul financiar. Traficul era scăzut aici sâmbătă după-amiaza, iar Daisy începu să se îngrijoreze tot mai mult că avea să fie observată. Însă ochelarii de protecţie şi casca o făceau mai greu de recunoscut, iar Boy nu dădea prea mare atenţie împrejurimilor, conducând cu geamul deschis şi fumând un trabuc.

Intră în Aldgate şi Daisy avu o presimţire cumplită că tocmai aflase motivul.

Coti pe una dintre străzile mai curăţele din East End şi parcă în faţa unei case arătoase, din secolul al XVIII-lea. Nu se vedea niciun grajd prin preajmă: cu siguranţă nu era un loc în care se cumpărau sau se vindeau cai. Deci povestea lui nu stătea în picioare.

Daisy opri motocicleta în capătul străzii şi îl urmări cu privirea. Boy coborî din maşină, trântind portiera. Nu se uită în jur, la stradă sau la numerele caselor; era limpede că mai venise aici şi înainte şi că ştia exact unde se ducea. Cu un aer voios şi cu trabucul în gură, porni spre uşa de la intrare şi o deschise cu o cheie.

Lui Daisy îi venea deja să plângă.

Boy dispăru în interior.

Undeva către est se auzi o explozie.

Daisy se uită în acea direcţie şi văzu avioane pe cer. Oare germanii aleseseră ziua aceea ca să înceapă bombardamentele asupra Londrei?

Oricum nu-i păsa. Nu avea de gând să-l lase pe Boy să-şi savureze infidelitatea în tihnă. Conduse până în apropiere de casă şi îşi parcă motocicleta în spatele maşinii lui. Îşi scoase casca şi ochelarii de protecţie, porni cu pas apăsat către uşa de la intrare şi ciocăni.

Auzi o altă explozie, ceva mai aproape de această dată; apoi, sirenele de avertizare îşi începură cântecul de jale.

Uşa se crăpă puţin, iar ea o împinse cu putere. O tânără într-o rochie neagră de cameristă scăpă un strigăt şi se trase înapoi împleticindu-se, iar Daisy intră în casă. Trânti uşa în urma ei. Se afla pe holul unei locuinţe burgheze londoneze standard, decorată însă într-o manieră exotică, cu covoare orientale, perdele masive şi un tablou înfăţişând o femeie goală într-o baie publică.

Deschise cea mai apropiată uşă, intrând în salonul principal. Acesta era slab luminat, draperiile de catifea blocând razele soarelui. În încăpere se aflau trei persoane. Stând în picioare şi holbându-se şocată la ea, era o femeie de

vreo 40 de ani, purtând un șal larg de mătase și un ruj roșu aprins: aceasta era mama, probabil. În spatele ei, întinsă pe o canapea, se afla o fată de vreo 16 ani, doar în chiloți și dresuri, fumând o țigară. Lângă fată stătea Boy, cu mâna pe coapsa ei, exact deasupra dresurilor. Când o văzu pe Daisy își retrase repede mâna, cu o expresie vinovată. Era un gest ridicol, ca și cum această retragere a mâinii ar fi transformat totul într-o scenă nevinovată.

Daisy se strădui să-și înăbușe lacrimile.

– Mi-ai promis că vei renunța la ele! rosti ea.

Ar fi vrut să manifeste o mânie rece, ca de înger răzbunător, însă auzea și ea nota de amărăciune din glasul său.

Boy se înroși panicat.

– Ce dracu' cauți aici?

Femeia mai în vârstă exclamă:

– Rahat! E nevastă-sa.

Pe ea o chema Pearl, își aminti Daisy, iar pe fiică-sa – Joanie. Ce groaznic era să știe numele unor asemenea femei!

Camerista veni în prag și zise:

– Am încercat să o opresc pe nemernică, dar m-a îmbrâncit!

Daisy i se adresă lui Boy:

– Am încercat atât de mult să fac locuința noastră frumoasă și primitoare pentru tine – și totuși, tu preferi așa ceva!

El dădu să spună ceva, dar nu-și găsi cuvintele; îngăimă doar câteva frânturi incoerente. Apoi, o explozie puternică din apropiere făcu podeaua să se cutremure și geamurile să zdrăngăne.

Camerista zise:

– Ați surzit cu toții? A început raidul aerian afară, la naiba!

Nimeni nu se uită însă la ea.

– Eu cobor în beci, rosti ea, apoi dispăru.

Trebuiau să se adăpostească. Însă Daisy avea să-i transmită un ultim lucru lui Boy înainte să plece.

– Te rog să nu mai vii niciodată în patul meu. Refuz să mă las contaminată.

Fata de pe canapea – Joanie – interveni:

– Eh, ne distrăm și noi puțin, scumpo. Ce-ar fi să ni te alături? S-ar putea să-ți placă.

Pearl, femeia mai în vârstă, o măsură pe Daisy din cap până în picioare.

– E micuță, dar are corp frumos.

Daisy realiză că ar fi umilit-o și mai mult dacă le oferea ocazia. Fără să le bage în seamă, îi spuse lui Boy:

– Ți-ai făcut alegerea, rosti ea. Iar eu am ajuns la o decizie.

Ieşi din cameră cu capul sus, chiar dacă se simţea înjosită şi dispreţuită. Îl auzi pe Boy în urma sa:

– La naiba, ce încurcătură!

„Încurcătură? se gândi ea. Atâta tot?"

Ieşi pe uşa din faţă.

Apoi, îşi ridică privirea. Cerul era plin de avioane.

Scena o făcu să tremure de frică. Se aflau la mare înălţime, la vreo trei mii de metri, dar – chiar şi aşa – păreau să acopere soarele. Erau cu sutele – bombardiere mătăhăloase şi avioane de vânătoare suple, o flotă ce părea să se întindă pe douăzeci de kilometri. În est, în direcţia docurilor şi a Arsenalului Woolwich, trâmbe de fum se înălţau din locurile în care căzeau bombele. Exploziile se amestecau într-un muget asurzitor de hulă, ca de mare învolburată.

Daisy îşi aminti că Hitler ţinuse un discurs în parlamentul german, exact miercurea trecută, tunând împotriva cruzimii raidurilor de bombardament la care RAF-ul supusese Berlinul şi ameninţând să radă oraşele britanice drept răzbunare. Părea că vorbise serios. Aveau de gând să radă Londra de pe faţa pământului.

Era cea mai groaznică zi din viaţa lui Daisy. Iar acum îşi dădea seama că ar fi putut să fie chiar ultima.

Însă nu o lăsa inima să se întoarcă în casa aceea şi să se adăpostească în beci cu ei. Trebuia să plece de-acolo. Trebuia să ajungă acasă, unde putea să plângă în voie, departe de ochii lumii.

Se grăbi să-şi pună casca şi ochelarii de protecţie. Rezistă impulsului iraţional, dar puternic, de a intra în cel mai apropiat zid. Sări în şa şi demară în trombă.

Nu ajunse prea departe.

La două străzi mai încolo, o bombă ateriză pe o casă din faţa ei, iar ea frână brusc. Văzu gaura ce se căsca în acoperiş, simţi suflul exploziei şi, după câteva secunde, văzu flăcările de dinăuntru, ca şi cum gazul dintr-o lampă s-ar fi scurs şi ar fi luat foc. O clipă mai târziu, o fată de vreo 12 ani ieşi din casă ţipând, cu părul în flăcări, şi veni în fugă spre Daisy.

Daisy sări din şa, îşi scoase jacheta de piele şi acoperi cu ea capul fetei, înfăşurându-l strâns pentru a nu lăsa să intre oxigenul care să alimenteze flăcările.

Ţipetele se opriră. Daisy dădu jacheta la o parte. Fata plângea în hohote. Nu mai suferea, dar rămăsese cheală.

Daisy se uită pe stradă. Un bărbat cu cască de oţel şi cu o banderolă PRA pe braţ veni la ele, ducând o trusă de tablă cu o cruce albă de prim ajutor vopsită pe o parte.

Fata se uită la Daisy, deschise gura şi ţipă:

– Mama este înăuntru!

Voluntarul de la PRA îi zise:

– Linişteşte-te, scumpo. Stai să vedem întâi ce-ai păţit tu.

Daisy o lăsă pe fată în grija lui şi se repezi spre uşa de la intrarea în clădire. Părea să fie o casă veche, împărţită în mai multe apartamente ieftine. Etajele superioare erau în flăcări, dar reuşi să intre pe hol. Mai mult pe ghicite, alergă în partea din spate şi se trezi într-o bucătărie. Acolo văzu o femeie căzută pe jos, inconştientă, şi o copilă într-un pătuţ. Luă copilul şi ieşi din casă.

Fata cu părul ars urlă:

– E surioara mea!

Daisy îi puse copilaşul în braţe şi fugi din nou înăuntru.

Femeia inconştientă era prea grea ca să o poată ridica. Daisy se aşeză în spatele ei, o ridică în capul oaselor, o apucă de sub braţe şi o târî prin bucătărie şi hol până în stradă.

Între timp sosise şi o ambulanţă, o limuzină adaptată, cu caroseria din spate înlocuită de o prelată din pânză desfăcută la capăt. Voluntarul de la PRA o ajută pe fata arsă să urce în vehicul. Şoferul veni în fugă la Daisy. Împreună reuşiră să o ridice pe mamă în ambulanţă.

Şoferul îi zise lui Daisy:

– Mai este cineva înăuntru?

– Nu ştiu!

Omul se repezi în hol. Exact în acea clipă, întreaga clădire se prăbuşi – etajele superioare incendiate se dărâmară peste parter. Şoferul de ambulanţă dispăru într-un iad învăpăiat.

Daisy se auzi ţipând.

Îşi acoperi gura cu mâna şi se holbă la flăcări căutându-l cu privirea, chiar dacă nu îl putea ajuta şi ar fi fost sinucidere curată să încerce.

Voluntarul de la PRA exclamă:

– Dumnezeule! Alf a murit!

Se auzi apoi o nouă explozie, provocată de o bombă căzută la o sută de metri mai încolo.

Voluntarul zise:

– Acum am rămas fără şofer şi nu pot pleca de-aici.

Aruncă o privire pe stradă. Se vedeau mici pâlcuri de oameni în faţa unor case, dar majoritatea erau probabil în adăposturile subterane.

Daisy spuse:

– Conduc eu. Unde trebuie să merg?

– Ştii să conduci?

Majoritatea englezoaicelor nu ştiau să conducă: era încă o ocupaţie tipic bărbătească acolo.

– Nu mai pune întrebări prosteşti, zise Daisy. Unde trebuie să ajung cu ambulanţa?

– La St. Bart. Ştii unde este?

– Sigur că da.

St. Bartholomew era unul dintre cele mai mari spitale din Londra, iar Daisy locuia acolo de patru ani.

– În West Smithfield, adăugă ea, ca să se asigure că el o credea.

– Secţia de urgenţe este în spate.

– O găsesc eu.

Urcă în maşină. Motorul era încă pornit. Voluntarul strigă:

– Cum te cheamă?

– Daisy Fitzherbert. Pe tine?

– Nobby Clarke. Ai grijă de ambulanţa mea.

Maşina avea un schimbător de viteze standard, cu ambreiaj. Daisy băgă maşina în viteza întâi şi demară.

Avioanele continuau să huruie pe deasupra, iar bombele cădeau necontenit. Daisy îşi dorea cu disperare să-i ducă pe răniţi la spital, iar St. Bart era la nici doi kilometri distanţă, dar drumul era incredibil de dificil. Trecu de Leadenhall Street, Poultry şi Cheapside, dar dădu de câteva ori peste un drum blocat, fiind nevoită să dea cu spatele şi să găsească o altă rută. Părea să existe cel puţin câte o casă distrusă pe fiecare stradă. Pretutindeni erau dărâmături şi fum, oameni plini de sânge sau în lacrimi.

Simţi o mare uşurare când ajunse la spital, luându-se după o altă ambulanţă care se îndrepta spre urgenţe. Locul era extrem de aglomerat, iar o duzină de vehicule transferau pacienţii schilodiţi sau arşi în grija brancardierilor grăbiţi, cu şorţuri pătate de sânge. „Poate că am salvat-o pe mama acestor copile, se gândi Daisy. Nu sunt chiar ultimul om, deşi soţul meu nu mă vrea."

Fata rămasă fără păr îşi ţinea încă surioara în braţe. Daisy le ajută să coboare din ambulanţă.

O asistentă o ajută pe Daisy să o ridice pe femeia inconştientă şi să o ducă înăuntru.

Însă Daisy observă că femeia nu mai respira.

Îi zise asistentei:

– Aceştia sunt copiii ei! Auzi nota aproape isterică din glasul său. Ce se va întâmpla acum?

– Mă ocup eu de asta, i-o reteză asistenta. Tu trebuie să te duci înapoi.

– Chiar trebuie? zise Daisy.

– Vino-ţi în fire, o dojeni asistenta. Vor mai fi mulţi morţi şi răniţi în noaptea asta.

– Bine, spuse Daisy, urcând înapoi la volan şi pornind la drum.

(iv)

Într-o după-amiază mediteraneeană călduroasă de octombrie, Lloyd Williams sosi în însoritul oraş francez Perpignan, aflat la numai treizeci de kilometri de graniţa cu Spania.

Îşi petrecuse toată luna septembrie în regiunea Bordeaux, culegând struguri pentru producţia de vin, aşa cum făcuse în cumplitul an 1937. Acum avea bani de autobuz şi de tramvai şi îşi permitea să mănânce în restaurante ieftine în loc să trăiască din legume necoapte scoase de prin grădinile oamenilor sau din ouă furate din coteţe. Urma aceeaşi rută de acum trei ani, numai că în sens invers. Coborâse din Bordeaux prin Toulouse şi Béziers, luând din când în când câte un marfar, dar de cele mai multe ori rugându-se de camionagii să-l mai ducă o bucată de drum.

Acum se afla la o cafenea de pe principala şosea ce ducea din Perpignan spre graniţa cu Spania. Purtând în continuare salopeta albastră şi bereta lui Maurice, ducea o mică desagă de pânză în care avea o mistrie ruginită şi o nivelă cu bulă de aer pătată de mortar, drept dovadă că era un zidar spaniol care se întorcea acasă. Se ruga să nu care cumva să-i ofere cineva de lucru: habar n-avea cum se construia un zid.

Se temea că o să aibă probleme la traversarea munţilor. Cu trei luni în urmă, când era în Picardia, îşi spusese superficial că putea găsi ruta peste Pirinei pe care îl duseseră călăuzele sale în Spania în 1936, rută pe care o urmase parţial şi la întoarcere, un an mai târziu. Însă atunci când piscurile purpurii şi trecătorile verzi se iviră în depărtare, la orizont, întreprinderea i se păru mult mai riscantă. Crezuse că i se gravase în memorie fiecare pas, dar când încercă să-şi amintească mai exact cărările, podurile şi cotiturile făcute, descoperi că imaginile erau neclare, iar detaliile specifice i se şterseseră din minte.

Îşi termină prânzul – o tocană piperată de peşte –, apoi intră în vorbă cu un grup de şoferi de la masa alăturată.

– Trebuie să ajung la Cerbère.

Acesta era ultimul sat înainte de graniţa cu Spania.

– Merge careva dintre voi într-acolo?

Probabil că toţi mergeau în direcţia aceea: era singurul motiv pentru care s-ar fi aflat acolo, pe acea rută din sud-est. Însă ezitau să o recunoască. Se aflau în Franţa guvernului de la Vichy, o zonă independentă, teoretic, în practică

însă una ţinută sub control autoritar de către germanii care ocupau cealaltă jumătate a ţării. Nimeni nu se repezea să ajute un necunoscut cu accent străin.

– Sunt zidar, rosti el, ridicându-şi desaga de pânză. Mă întorc acasă, în Spania. Leandro mă numesc.

Un bărbat gras, într-un maiou, îi zise:

– Te duc eu până la jumătatea drumului.

– Mulţumesc.

– Eşti gata de plecare?

– Desigur.

Ieşiră din local şi urcară într-o dubă Renault murdară, cu numele unui magazin de produse electrice scris pe o parte. După ce plecară, şoferul îl întrebă pe Lloyd dacă era însurat. Urmă apoi o serie de întrebări supărător de personale, iar Lloyd realiză că omul nutrea o adevărată fascinaţie pentru vieţile sexuale ale altora. Nu încăpea îndoială că acesta era motivul pentru care acceptase să îl ia cu el pe Lloyd: avea astfel ocazia să pună întrebări inoportune. Mai fusesesră şi alţi bărbaţi care îl luaseră cu ei pe Lloyd din motive asemănătoare.

– Sunt virgin, îi spuse Lloyd, ceea ce era adevărat; însă această mărturisire duse la întrebări despre mângâiatul colegelor de şcoală.

Lloyd avea o experienţă considerabilă în această privinţă, dar nu voia să o împărtăşească.

Refuză să dea detalii, fără să pară nepoliticos, şi într-un final şoferul se lăsă păgubaş.

– Eu trebuie să cotesc aici, îi zise el, oprind maşina.

Lloyd îi mulţumi şi porni mai departe pe jos.

Învăţase să nu mărşăluiască soldăţeşte, adoptând un mers şleampăt, cocârjat, de ţăran. Nu avea niciodată la el ziare sau cărţi. Părul îi fusese tuns de un frizer incompetent din cel mai sărac cartier din Toulouse. Se bărbierea o dată pe săptămână, aşa că avea de obicei fire ţepoase pe faţă, ceea ce constituia o metodă surprinzător de eficientă în a-l face să arate ca un oarecare. Nu se mai spăla, căpătând un miros puternic ce-i ţinea pe oameni la distanţă.

Foarte puţini muncitori aveau ceasuri în Franţa şi în Spania, aşa că fu silit să renunţe la ceasul de mână din oţel primit de la Bernie drept cadou de absolvire. Nu-l putea oferi vreunuia dintre francezii care îl ajutaseră, căci un ceas britanic i-ar fi incriminat şi pe ei. Într-un sfârşit, spre marea-i amărăciune, îl azvârli într-un iaz.

Însă cea mai mare vulnerabilitate a sa era lipsa actelor de identitate.

Încercase să cumpere acte de la un bărbat care semăna cât de cât cu el, apoi plănuise să fure actele altor doi bărbaţi, dar, deloc surprinzător, lumea era foarte atentă la aceste chestiuni în zilele acelea. Astfel că se străduia să se

ferească de situaţiile în care i s-ar fi putut cere să prezinte actele la control. Se ţinea departe de lume, preferând să meargă pe câmp şi nu pe drum, acolo unde se putea, şi evitând trenurile de călători, din cauza numeroaselor puncte de control de prin gări. Până atunci avusese noroc. Un jandarm dintr-un sat îi ceruse actele, dar când îi explicase că-i fuseseră furate după ce se îmbătase într-un bar din Marseille, agentul îl crezuse pe cuvânt şi îl lăsase să plece.

Însă acum norocul i se terminase.

Străbătea un teren agricol sărăcăcios. Ajunsese în zona deluroasă de la poalele Pirineilor, în apropierea Mediteranei, iar solul era nisipos. Drumul colbuit şerpuia printre ferme mărunte şi cătune sărace. Aceste meleaguri erau aproape nepopulate. Putea zări frânturi albastre din marea îndepărtată printre dealurile din stânga sa.

Ultimul lucru la care se aştepta era Citroënul verde cu trei jandarmi care opri lângă el.

Totul se petrecu brusc. Auzi maşina apropiindu-se – prima maşină pe care o auzea de când se despărţise de tipul cel gras. Continuă să-şi târască paşii ca un muncitor istovit care se întorcea acasă. De-o parte şi de alta a drumului erau câmpuri uscate, cu pâlcuri răzleţe de vegetaţie şi arbuşti. Când maşina se opri, primul său gând fu să o ia la fugă pe câmp. Renunţă însă la idee când observă pistoalele de la cingătorile celor doi jandarmi care coborâseră din maşină. Probabil că nu erau trăgători prea iscusiţi, dar puteau să-l nimerească şi din întâmplare. Avea şanse mai mari dacă încerca să-i ducă cu zăhărelul. Erau agenţi rurali, mai înţelegători decât poliţiştii hârşâiţi de la oraş.

– Actele la control, rosti unul dintre jandarmi în franceză.

Lloyd îşi întinse braţele în lături, neajutorat.

– *Monsieur*, din păcate actele mi-au fost furate în Marseille. Mă numesc Leandro, sunt zidar spaniol şi mă duc...

– Treci în maşină.

Lloyd ezită, dar era o situaţie fără ieşire. Sorţii îi erau mai potrivnici ca niciodată.

Un jandarm îl apucă strâns de braţ, împingându-l pe bancheta din spate, apoi urcă lângă el.

Simţi cum îl cuprinde deznădejdea când maşina demară.

Jandarmul de lângă el îl întrebă:

– Eşti englez sau ce?

– Sunt zidar spaniol. Mă numesc...

Jandarmul îl opri cu un gest, spunând:

– Nu-ţi mai răci gura de pomană.

Lloyd pricepu că fusese mult prea optimist. Era un străin fără acte care se îndrepta spre graniţa cu Spania: era uşor de presupus că era un soldat britanic

evadat. Dacă mai aveau vreo îndoială, aceasta avea să le fie spulberată când aveau să-i ceară să se dezbrace, căci atunci i-ar fi putut vedea plăcuța de identificare de la gât. Nu o aruncase și pe aceasta, întrucât fără ea ar fi fost împușcat pe loc pentru spionaj.

Se afla acum într-o mașină cu trei oameni înarmați, iar probabilitatea găsirii unei căi de scăpare era nulă.

Mergeau în direcția în care se îndrepta și el, iar soarele coborî încet în spatele munților din dreapta. Nu erau orașe mari până la granită, așa că presupuse că aveau de gând să-l țină peste noapte într-o închisoare sătească. Poate că izbutea să scape de acolo. În caz contrar, nu încăpea îndoială că urmau să-l ducă la Perpignan a doua zi, predându-l poliției orășenești de acolo. Și apoi? Avea să fie interogat? Acest gând îl făcu să înghețe de frică. Poliția franceză avea să-l bată, iar germanii să îl tortureze. Dacă supraviețuia, avea să ajungă într-un lagăr de prizonieri de război până la încetarea ostilităților sau până murea de malnutriție. Tocmai atunci, când ajunsese la doar câțiva kilometri de graniță!

Îl duseră într-un orășel. Oare reușea să evadeze când îl scoteau din mașină? Nu putea să-și facă niciun plan, pentru că nu știa deloc terenul. Nu putea decât să rămână vigilent și să profite de orice oportunitate care se ivea.

Mașina ieși de pe strada principală și intră pe o alee din spatele unui rând de prăvălii. Oare aveau de gând să-l împuște și să-i azvârle cadavrul acolo?

Mașina se opri în spatele unui restaurant. Curtea era plină de cutii și de canistre imense. Lloyd văzu printr-o ferestruică interiorul unei bucătării puternic luminate.

Jandarmul de pe scaunul din dreapta șoferului coborî, apoi îi deschise portiera lui Lloyd, aflată pe partea dinspre clădire. Oare asta era șansa lui? Trebuia să ocolească mașina în fugă și să o ia apoi pe alee. Asfințise – după primii pași nu avea să mai fie o țintă ușoară.

Jandarmul se întinse în mașină și îl înșfăcă pe Lloyd de braț, ținându-l în timp ce îl scotea afară. Cel de-al doilea jandarm ieși imediat după Lloyd. Nu era o ocazie bună.

Însă de ce îl aduseseră oare aici?

Porniră spre bucătărie. Un bucătar bătea niște ouă într-un castron, iar un adolescent spăla vase într-o chiuvetă mare. Unul dintre jandarmi zise:

– Am adus un englez. Spune că-l cheamă Leandro.

Fără să se oprească din treabă, bucătarul își înălță capul și strigă:

– Teresa! Vino încoace!

Lloyd își aminti de o altă Teresa, o frumoasă anarhistă spaniolă care-i învăța pe soldați să scrie și să citească.

Ușa bucătăriei se dădu în lături și ea își făcu apariția.

Lloyd se holbă la ea, uluit. Nu avea cum să se înşele: nu putea uita acei ochi mari şi acel păr negru şi bogat, chiar dacă ea purta acum boneta şi şorţul alb de bumbac al chelneriţelor.

La început, ea nu îl privi. Puse un vraf de farfurii pe tejghea, lângă tânărul spălător, apoi se întoarse zâmbitoare spre jandarmi şi-i sărută pe amândoi pe obraji, spunând:

– Pierre! Michel! Ce mai faceţi? Apoi se răsuci către Lloyd, îl ţintui cu privirea şi zise în spaniolă: Nu, nu se poate! Lloyd, tu eşti?

El nu putu decât să dea din cap năucit.

Ea i se aruncă de gât, îl îmbrăţişă şi îl sărută pe obraji.

Unul dintre jandarmi interveni:

– Bun, deci totul este în regulă. Noi trebuie să plecăm. Mult noroc!

Îi dădu lui Lloyd desaga de pânză, apoi plecară.

Lloyd prinse în sfârşit glas.

– Ce se întâmplă? o întrebă el pe Teresa în spaniolă. Credeam că sunt dus la închisoare!

– Îi urăsc pe nazişti, aşa că ne ajută pe noi, îi explică ea.

– Care noi?

– Îţi povestesc eu mai târziu. Vino cu mine.

Deschise o uşă care dădea spre o scară şi îl duse la etaj, unde se afla un dormitor mobilat sumar.

– Aşteaptă aici. Îţi aduc ceva de mâncare.

Lloyd se întinse pe pat, meditând la şansa sa extraordinară. În urmă cu cinci minute se aştepta să fie torturat şi omorât, iar acum o femeie frumoasă se pregătea să-i aducă cina.

Însă norocul i se putea întoarce în orice clipă, reflectă el.

Ea reveni după o jumătate de oră cu o omletă şi cartofi prăjiţi pe o farfurie groasă.

– Am fost ocupaţi, dar închidem în curând, îi zise ea. Mă întorc peste câteva minute.

El îşi înfulecă mâncarea rapid.

Se lăsă noaptea. El ascultă sporovăiala muşteriilor care plecau şi zăngănitul oalelor puse la locul lor; apoi, Teresa reapăru cu o sticlă de vin roşu şi două pahare.

Lloyd o întrebă de ce părăsise Spania.

– Oamenii noştri sunt omorâţi cu miile, spuse ea. Pentru cei care scapă cu viaţă s-a dat Legea Responsabilităţilor Politice, prin care sunt incriminaţi toţi cei care au susţinut guvernul. Poţi pierde tot ce ai dacă i te împotriveşti lui Franco, chiar şi prin ceea ce ei numesc „pasivitate gravă". Eşti nevinovat doar dacă poţi dovedi că l-ai susţinut.

Lloyd își aminti cu obidă de asigurarea dată în martie de Chamberlain în Camera Comunelor, cum că Franco renunțase la represaliile politice. Ce mincinos fusese Chamberlain!

Teresa continuă:

– Mulți dintre camarazii noștri sunt în lagăre de prizonieri mizerabile.

– Bănuiesc că nu știi ce s-a mai întâmplat cu sergentul Lenny Griffiths, prietenul meu...

Teresa clătină din cap.

– Nu l-am mai văzut după Belchite.

– Și tu...?

– Eu am scăpat de oamenii lui Franco, am venit aici, m-am angajat ca ospătăriță... și am descoperit că mai pot face și altceva, pe lângă asta.

– Ce anume?

– Duc soldați fugari peste munți. De aceea te-au adus jandarmii la mine.

Lloyd prinse curaj. Plănuise să facă asta de unul singur și își făcuse griji cu privire la găsirea căii potrivite. Poate că acum va avea o călăuză.

– Mai am doi care așteaptă, zise ea. Un tunar britanic și un pilot canadian. Ei stau la o fermă de pe dealuri.

– Când este programată traversarea?

– În noaptea asta, răspunse ea. Nu bea prea mult vin.

Plecă din nou și reveni după o jumătate de oră cu o manta veche și peticită pentru el.

– Este frig acolo unde mergem noi, îi explică ea.

Se furișară apoi pe ușa bucătăriei și își croiră drum prin orășel la lumina stelelor. După ce lăsară casele în urmă, continuară pe un drum de țară ce urca pe versant. După un ceas, ajunseră la un mic pâlc de clădiri din piatră. Teresa fluieră, apoi deschise ușa unui hambar, de unde ieșiră doi bărbați.

– Folosim întotdeauna nume false, zise ea în engleză. Eu sunt Maria, iar ei sunt Fred și Tom. Noul nostru prieten este Leandro. Bărbații își strânseră mâinile și ea continuă: Nu vorbiți, nu fumați. Iar cine nu ține pasul rămâne de izbelițte. Sunteți gata?

De aici cărarea era mai abruptă. De câteva ori, Lloyd alunecă pe pietre. Din când în când se agăța de tufele de pe margine, ajutându-se de acestea ca să treacă mai departe. Miniona Teresa stabili un ritm care scotea sufletul din cei trei bărbați. Ea avea o lanternă, dar nu voia să apeleze la aceasta câtă vreme stelele erau strălucitoare, de teamă să nu-i consume bateria.

Aerul se răci. Traversară un pârâu rece ca gheața, iar picioarele lui Lloyd nu se mai încălziră după aceea.

După o oră, Teresa spuse:

– Aveți grijă să rămâneți pe centrul cărării aici.

Lloyd se uită în jos și realiză că se aflau pe o creastă, cu povârnișuri abrupte de ambele părți. Când văzu distanța pe care ar fi putut să cadă, simți că-l ia cu leșin și își întoarse iute privirea în sus, spre silueta sprințară a Teresei. În condiții normale, ar fi fost bucuros să meargă în spatele unei femei atât de atrăgătoare, dar acum era atât de ostenit și de înfrigurat, încât nu mai avea energie nici măcar ca să o soarbă din priviri.

Munții nu erau complet nelocuiți. La un moment dat, un câine lătră în depărtare; apoi auziră un clinchet straniu de clopot, care îi băgă în sperieți; însă Teresa îi liniști, spunându-le că ciobanii de la munte obișnuiau să atârne talăngi la gâtul mioarelor pentru a nu-și pierde turma.

Lloyd se gândi la Daisy. Oare mai era la Tŷ Gwyn? Sau se întorsese la soțul ei? Lloyd spera că nu se întorsese la Londra, căci aceasta era bombardată noapte de noapte, conform presei franceze. Era încă în viață sau murise? Oare avea s-o mai revadă vreodată? Și dacă da, oare ce-ar mai fi simțit ea pentru el?

Făceau popas la fiecare două ore ca să se odihnească, să bea apă și să ia câteva înghițituri dintr-o sticlă de vin pe care o ducea Teresa.

În zori începu să plouă. Pământul de sub tălpi deveni tot mai nesigur, făcându-i să se împiedice și să alunece, dar Teresa nu încetini ritmul deloc.

– Bucurați-vă că nu-i zăapdă, le spuse ea.

Lumina zilei le dezvălui un peisaj cu o vegetație măruntă, din care răsăreau pe alocuri stânci ca niște lespezi. Ploaia continuă neabătută și o ceață rece se lăsă în jurul lor.

După o vreme Lloyd realiză că mergeau la vale. La următorul popas, Teresa îi anunță:

– Suntem în Spania acum.

Lloyd ar fi trebuit să se simtă ușurat, dar era prea vlăguit.

Peisajul se îmblânzi treptat, stâncile fiind înlocuite de iarbă și de tufe mărunte.

Apoi, deodată, Teresa se trânti la pământ, lipindu-se de sol.

Cei trei bărbați îi urmară de îndată exemplul, fără să mai aștepte un alt semn. Uitându-se în direcția în care privea Teresa, Lloyd văzu doi bărbați în uniforme verzi și cu pălării ciudate pe cap: grăniceri spanioli, probabil. Își dădu seama că, deși ajunseseră în Spania, încă nu erau în afara pericolului. Dacă era prins trecând fraudulos frontiera, putea fi trimis înapoi. Sau, mai rău, putea dispărea într-un lagăr de prizonieri de-al lui Franco.

Grănicerii veneau pe o potecă de munte, îndreptându-se spre fugari. Lloyd se pregăti de luptă. Trebuia să se miște repede ca să îi doboare înainte să apuce să-și scoată armele. Se întrebă cât de mult aveau să-l ajute ceilalți doi bărbați.

Însă îşi făcu griji degeaba. Cei doi grăniceri ajunseră la un soi de hotar nemarcat şi făcură cale întoarsă. Teresa reacţionă de parcă s-ar fi aşteptat la asta. După ce grănicerii se făcură nevăzuţi, ea se ridică şi cei patru îşi continuară drumul.

În curând se ridică şi ceaţa. Lloyd zări un sat de pescari lângă un golf nisipos. Mai fusese acolo când venise în Spania în 1936. Ba chiar îşi amintea că acolo era o gară.

Intrară în sat. Era un loc liniştit, fără vreun însemn al autorităţii: nici poliţie, nici primărie, nici soldaţi, nici puncte de control. Fără îndoială că acesta era şi motivul pentru care îl alesese Teresa.

Se duseră la gară şi Teresa cumpără bilete, flirtând cu vânzătorul de parcă ar fi fost vechi prieteni.

Lloyd se aşeză pe o bancă de pe peronul umbros, cu bătături la picioare şi istovit, dar uşurat şi fericit.

După o oră luară un tren spre Barcelona.

(v)

Daisy nu înţelesese până atunci ce însemna cu adevărat *munca*.

Sau *oboseala*.

Sau *tragedia*.

Stătea într-o sală de clasă, bând ceai dulce englezesc dintr-o ceaşcă fără farfurioară. Purta o cască de oţel pe cap şi cizme de cauciuc în picioare. Era ora cinci după-amiaza şi încă era istovită după noaptea trecută.

Făcea parte din trupa de Voluntari pentru Precauţii în caz de Raiduri Aeriene din cartierul Aldgate. Teoretic, lucra într-o tură de opt ore, urmată de opt ore de gardă şi de alte opt ore libere. În practică însă, lucra cât ţinea raidul aerian şi cât timp erau răniţi de transportat la spital.

Londra fu bombardată în fiecare noapte din octombrie 1940.

Daisy lucra mereu alături de o altă femeie, însoţitoarea şoferului, precum şi de patru bărbaţi, formând împreună cu aceştia o trupă de prim ajutor. Sediul lor era într-o şcoală, iar acum stăteau în băncile copiilor, aşteptând venirea avioanelor, urletul sirenelor şi zgomotul bombelor.

Ambulanţa pe care o conducea era un Buick american adaptat. Aveau şi o maşină normală cu un alt şofer, pentru transportul celor pe care ei îi numeau „cazurile uşoare" – oameni răniţi, dar care puteau totuşi să stea singuri pe picioarele lor în timp ce erau duşi la spital.

Însoţitoarea ei era Naomi Avery, o blondă atrăgătoare din East End, căreia îi plăceau bărbaţii şi spiritul de camaraderie din echipă. Acum se tachina cu şeful echipei, Nobby Clarke, un poliţist pensionat.

– Şeful de echipă este bărbat, zise ea. Şeful de sector este bărbat. Şi tu eşti tot bărbat.

– Eu aşa sper, replică Nobby, stârnind chicotelile celorlalţi.

– Sunt o grămadă de femei în PRA, continuă Naomi. Cum de niciuna dintre ele nu are o funcţie de conducere?

Bărbaţii râseră. Un tip chel, cu nasul mare, poreclit George Chipeşul, zise:

– Eh, şi uite cum începe... Iar drepturile femeilor.

Omul era cam misogin din fire.

Daisy interveni şi ea în discuţie:

– Doar nu credeţi că bărbaţii sunt mai deştepţi decât femeile!

Nobby spuse:

– De fapt, există câteva femei şefe.

– Eu n-am întâlnit niciuna, zise Naomi.

– E vorba de tradiţie, cred, spuse Nobby. Femeile au fost mereu gospodine.

– Da. Cum a fost Ecaterina cea Mare a Rusiei, ripostă Daisy cu sarcasm.

Naomi sări şi ea:

– Sau regina Elisabeta a Angliei.

– Amelia Earhart.

– Jane Austen.

– Marie Curie, singurul om de ştiinţă care a câştigat Premiul Nobel de două ori.

– Ecaterina cea Mare? zise George Chipeşul. Nu era o poveste despre ea şi calul ei?

– Hei, hei... nu de faţă cu doamnele, îl mustrului Nobby. Oricum, am eu răspuns la întrebarea lui Daisy, continuă el.

– Hai să auzim! rosti Daisy.

– Recunosc că unele femei pot fi la fel de isteţe precum un bărbat, zise el cu aerul cuiva care făcea o concesie plină de mărinimie. Însă există un motiv cât se poate de întemeiat pentru care cei mai mulţi oficiali PRA sunt bărbaţi.

– Şi care ar fi acel motiv, Nobby?

– Este foarte simplu. Bărbaţii nu vor să primească ordine de la femei.

Acestea fiind spuse, el se aşeză la loc cu o expresie triumfătoare pe chip, convins că acest argument punea capăt discuţiei.

În mod ironic însă, atunci când cădeau bombele şi ei săpau printre dărâmături ca să salveze răniţii, erau cu toţii egali. Atunci nu mai exista nicio ierarhie. Dacă Daisy îi striga lui Nobby să apuce celălalt capăt al unei grinde, acesta se executa fără comentarii.

Daisy ţinea enorm la oamenii aceştia, chiar şi la George. Şi-ar fi dat viaţa pentru ea, iar ea ar fi făcut la fel pentru ei.

Auzi afară un vuiet înfundat. Acesta crescu în intensitate până când se transformă în sunetul enervant de familiar al sirenei care le anunţa iminenţa unui raid aerian. După câteva secunde, se auzi în depărtare bubuitul unei explozii. Avertismentul sosea adeseori prea târziu; uneori sirena începea să sune după ce primele bombe îşi atinseseră deja ţinta.

Telefonul sună şi Nobby răspunse.

Se ridicară cu toţii. George rosti descumpănit:

– Of... Germanii ăştia nu-şi iau liber nici măcar o zi?

Nobby puse receptorul în furcă şi spuse:

– Nutley Street.

– Ştiu eu unde este, rosti Naomi în timp ce ieşeau în grabă. Deputata noastră locuieşte acolo.

Săriră în maşini. Când Daisy băgă ambulanţa în ambreiaj şi demară, Naomi zise de lângă ea:

– Mda, ce mai fericire...

Naomi era ironică, însă, în mod straniu, Daisy chiar *era* fericită. Era foarte bizar, se gândi ea în timp ce lua o curbă. În fiecare noapte vedea distrugeri, pierderi tragice de vieţi şi trupuri schilodite oribil. Nu era exclus să moară şi ea într-o clădire incendiată, poate chiar în seara aceea. Şi totuşi, se simţea nemaipomenit. Trudea şi suferea pentru o cauză, ceea ce îi aducea o satisfacţie imensă şi neaşteptată. Făcea parte dintr-un grup de oameni dispuşi să rişte orice ca să-i ajute pe alţii şi nu exista sentiment mai înălţător pe lume.

Daisy nu îi ura pe germani pentru că încercau să o omoare. Socrul ei, contele Fitzherbert, îi destăinuise de ce bombardau ei Londra. Până în august, cei de la Luftwaffe vizaseră numai porturile şi aerodromurile. Fitz îi explicase, într-un moment de candoare necaracteristic, că britanicii nu fuseseră la fel de scrupuloşi: guvernul aprobase bombardarea ţintelor din oraşele germane încă din mai, iar în iunie şi iulie piloţii RAF aruncaseră bombe peste case în care se aflau şi femei, şi copii. Populaţia germană se înfuriase şi ceruse declanşarea represaliilor. Blitz-ul era rezultatul acelor cereri.

Daisy şi Boy păstrau aparenţele, dar ea îşi încuia uşa de la dormitor când el venea acasă, iar el nu obiectase. Căsnicia lor era acum doar de faţadă, dar erau oricum mult prea ocupaţi amândoi ca să mai acţioneze cumva în privinţa ei. Când se gândea la asta, Daisy se întrista; căci îi pierduse şi pe Boy, şi pe Lloyd. Din fericire, nu prea avea timp de gândire la dispoziţie.

Nutley Street era cuprinsă de flăcări. Aviaţia germană aruncase bombe incendiare şi exploziv brizant în acelaşi timp. Focul provoca cele mai multe pagube, însă explozivul brizant ajuta vâlvătaia să se extindă prin spulberarea geamurilor şi ventilarea flăcărilor.

Daisy opri brusc ambulanţa şi trecură cu toţii la treabă.

Oamenii cu răni uşoare erau îndrumaţi spre cel mai apropiat punct de prim ajutor. Cei răniţi mai grav erau duşi la St. Bart sau la Spitalul Municipal din Londra, din Whitechapel. Daisy efectuă cursă după cursă. Când se înseră, aprinse farurile. Acestea erau mascate, lăsând să iasă doar o mică fantă de lumină, deşi o asemenea precauţie nu mai părea să-şi aibă rostul acum, când Londra ardea ca un foc de tabără.

Bombardamentul se prelungi până în zori. Bombardierele erau prea vulnerabile la lumina zilei, putând fi doborâte de avioanele de vânătoare pilotate de către Boy şi camarazii săi, aşa că raidul aerian se sfârşi. În timp ce zorii cenuşii şi reci se înălţau deasupra carnagiului, Daisy şi Naomi se întoarseră pe Nutley Street ca să vadă dacă mai erau victime de transportat la spital.

Se aşezară istovite pe ruinele zidului unei grădini. Daisy îşi dădu jos casca de oţel. Era murdară în ultimul hal şi extrem de vlăguită. „Mă întreb ce-ar crede despre mine acum fetele de la Clubul de Iahting din Buffalo", se gândi ea; apoi îşi dădu seama că nu-i mai păsa ce credeau ele. Trecuse de mult vremea în care tânjea să le intre în voie.

Cineva i se adresă:

– Vrei o ceaşcă de ceai, scumpo?

Ea recunoscu accentul galez. Ridică privirea şi văzu o femeie atrăgătoare, de vârstă mijlocie, ducând o tavă.

– O, Doamne, la ţanc! exclamă ea, servindu-se.

Ajunsese să aprecieze această licoare între timp. Era amară la gust, dar avea un remarcabil efect revigorant.

Femeia o sărută pe Naomi, care-i explică:

– Suntem rude. Fiica ei, Millie, este căsătorită cu fratele meu, Abie.

Daisy o urmări pe femeie umblând cu tava prin mica mulţime de voluntari PRA, pompieri şi vecini. Probabil că avea vreo funcţie publică pe acolo, presupuse Daisy: femeia avea un aer autoritar. Cu toate acestea, era limpede că era o tipă din popor, adresându-se tuturor pe un ton călduros şi făcându-i să zâmbească. Îi ştia pe Nobby şi pe George Chipeşul, salutându-i ca pe nişte vechi prieteni.

Îşi opri ultima ceaşcă pentru ea şi veni să se aşeze lângă Daisy.

– Pari americancă după accent, rosti ea cu amabilitate.

Daisy încuviinţă.

– Sunt căsătorită cu un englez.

– Eu locuiesc pe strada asta – dar casa mea a scăpat de bombe azi-noapte. Sunt deputată în Camera Comunelor din partea circumscripţiei Aldgate. Mă numesc Eth Leckwith.

Daisy simţi că îi stă inima. Aceasta era celebra mamă a lui Lloyd! Îşi strânseră mâinile.

– Daisy Fitzherbert.

Ethel ridică din sprâncene.

– O! zise ea. Eşti vicontesa de Aberowen.

Daisy se înroşi şi îşi coborî glasul.

– Cei de la PRA nu ştiu asta.

– Nu-ţi face griji: secretul tău este în siguranţă.

Pe un ton şovăielnic, Daisy spuse:

– L-am cunoscut pe fiul dumneavoastră, Lloyd.

Nu îşi putu reţine lacrimile când îşi aminti ceasurile petrecute împreună la Tŷ Gwyn şi felul în care îi purtase el de grijă când pierduse sarcina.

– A fost foarte bun cu mine exact când aveam mai mare nevoie de ajutor.

– Mulţumesc, rosti Ethel. Dar nu vorbi despre el ca şi cum ar fi murit.

Era o dojană blândă, însă Daisy simţi că dăduse dovadă de o lipsă de tact îngrozitoare.

– Iertaţi-mă! se scuză ea. Este dispărut pe câmpul de luptă, ştiu asta. A fost o mare prostie din partea mea!

– Dar nu mai este dispărut, spuse Ethel. A reuşit să scape prin Spania. Ieri a sosit acasă.

– O, Doamne! zise Daisy, simţindu-şi inima bubuindu-i în piept. E teafăr?

– Da, teafăr şi nevătămat. Ba chiar aş spune că arată foarte bine, în pofida tuturor întâmplărilor prin care a trecut.

– Unde... Daisy înghiţi în sec. Unde este acum?

– A, e pe-aici, pe undeva. Ethel se uită împrejur şi strigă: Lloyd?

Daisy se uită înnebunită prin mulţime. Oare chiar era aievea?

Un bărbat cu o manta cafenie şi peticită se răsuci şi răspunse:

– Da, mamă?

Daisy îl ţintui cu privirea. Avea faţa arsă de soare şi era slab ca o scândură, dar arăta mai atrăgător ca niciodată.

– Vino puţin, scumpule, îl chemă Ethel.

Lloyd făcu un pas în faţă, apoi o văzu pe Daisy şi se lumină la faţă. Zâmbi fericit.

– Bună, rosti el.

Daisy sări în picioare.

Ethel zise:

– Lloyd, e cineva aici de care s-ar putea să-ţi aminteşti...

Daisy nu se mai putu abţine. Se năpusti spre Lloyd şi se aruncă în braţele lui. Îl strânse la piept, îl privi în ochii lui verzi, apoi îl sărută pe obrajii bronzaţi, pe nasul spart şi pe gură.

– Te iubesc, Lloyd, spuse ea pătimaşă. Te iubesc, te iubesc, te iubesc!

– Şi eu te iubesc, Daisy, rosti el.

În spatele său, Daisy o auzi pe Ethel spunând pe un ton mucalit:

– Da, văd că-ţi aminteşti!

(vi)

Lloyd mânca pâine prăjită cu gem când Daisy intră în bucătăria casei de pe Nutley Street. Se aşeză la masă extenuată şi îşi scoase casca de oţel. Era mânjită pe faţă şi avea cenuşă şi praf în păr, dar lui Lloyd i se părea irezistibil de frumoasă.

Venea aproape în fiecare dimineaţă, după ce se oprea bombardamentul şi toate victimele erau transportate la spital. Mama lui Lloyd îi zisese că putea veni oricând pofteşte, iar Daisy nu mai aşteptă o altă invitaţie.

Ethel îi turnă o ceaşcă de ceai şi o întrebă:

– Ai avut o noapte grea, scumpo?

Daisy dădu din cap posomorâtă.

– Una dintre cele mai rele. Clădirea Peabody de pe Orange Street a ars din temelii.

– O, nu!

Lloyd era îngrozit. Ştia foarte bine locul: un bloc cu apartamente de închiriat, plin cu familii sărmane şi cu foarte mulţi copii.

Bernie zise:

– Este o clădire mare.

– A fost, îl corectă Daisy. Sute de oameni au ars şi Dumnezeu ştie câţi copii au rămas orfani. Aproape toţi pacienţii mi-au murit în drum spre spital.

Lloyd se întinse peste masă şi o luă de mână. Ea îşi ridică privirea din ceaşca de ceai.

– Nu te poţi obişnui cu aşa ceva. Crezi că te vei căli cu timpul, dar nu-i aşa.

Era copleşită de mâhnire. Ethel îi puse o mână pe umăr în semn de compasiune. Daisy continuă:

– Şi când te gândeşti că şi noi le facem acelaşi lucru familiilor din Germania...

Ethel zise:

– Da. Inclusiv bunilor mei prieteni, Maud şi Walter, şi copiilor lor.

– Nu-i aşa că-i cumplit? Daisy clătină din cap deznădăjduită şi adăugă: Ce-i în neregulă cu noi?

Lloyd rosti:

– Ce-i în neregulă cu omenirea?

Bernie, practic ca de obicei, spuse:

– O să mă duc pe Orange Street mai încolo ca să mă asigur că se face tot posibilul pentru copii.

– Vin cu tine, interveni Ethel.

Bernie şi Ethel gândeau la fel şi acţionau împreună cu naturaleţe, părând chiar să-şi citească uneori gândurile. Lloyd îi observase cu băgare de seamă de când se întorsese acasă, temându-se ca nu cumva căsnicia lor să fi avut de suferit din cauza dezvăluirii şocante a lui Ethel, cum că nu avusese niciodată un soţ pe nume Teddy Williams şi că tatăl lui Lloyd era contele Fitzherbert. Discutase pe larg acest subiect cu Daisy, care ştia acum tot adevărul. Cum se simţea oare Bernie după ce fusese minţit timp de douăzeci de ani? Însă Lloyd nu observase nicio schimbare în comportamentul lui. În felul său nesentimental, Bernie o adora pe Ethel şi în ochii lui ea nu putea greşi cu nimic. Credea că ea nu ar face niciodată ceva care să-l rănească şi avea dreptate. Asta îl făcea pe Lloyd să spere că într-o bună zi va avea şi el parte de o asemenea căsnicie.

Daisy observă că Lloyd era în uniformă.

– Unde te duci?

– M-au chemat cei de la Ministerul de Război. Se uită la ceasul de pe poliţă şi adăugă: Ar fi cazul să plec.

– Credeam că le-ai dat deja raportul.

– Hai la mine în cameră să-ţi explic în timp ce-mi pun cravata. Ia-ţi şi ceaiul.

Urcară la etaj. Daisy se uită în jur cu interes, iar el realiză că ea nu mai fusese în dormitorul lui până atunci. Aruncă o privire spre patul de o singură persoană, raftul cu romane în germană, franceză şi spaniolă, masa de scris cu creioanele ascuţite de pe ea şi el se întrebă ce părere îşi făcuse.

– Ce cameră mică şi drăguţă, rosti ea.

Nu era mică. Era la fel de mare precum celelalte dormitoare din casă. Însă ea avea standarde diferite.

Ea luă o fotografie înrămată, înfăţişând întreaga familie pe litoral: micul Lloyd în pantaloni scurţi, Millie (un bebeluş pe-atunci) în costum de baie, tânăra Ethel cu o pălărie mare şi moale, Bernie într-un costum cenuşiu, cu cămaşa descheiată la gât şi cu o batistă înnodată pe cap.

– Southend, îi explică Lloyd.

Îi luă ceaşca, punând-o pe masa de toaletă, şi o cuprinse în braţe. Apoi o sărută pe gură. Ea îl sărută cu tandreţe, mângâindu-i obrazul şi rezemându-şi trupul de trupul lui.

După un minut, el îi dădu drumul. Ea era prea obosită ca să continue astfel, iar el avea de mers undeva.

Ea îşi scoase cizmele şi se întinse în patul lui.

– Cei de la minister m-au chemat din nou, îi zise el în timp ce-şi făcea nod la cravată.

– Dar ai stat patru ore acolo data trecută!

Aşa era. Fusese nevoit să-şi stoarcă creierii ca să-şi amintească până şi cele mai mici detalii ale perioadei petrecute ca fugar în Franţa. Voiau să ştie gradul şi regimentul fiecărui german pe care-l întâlnise. Nu şi le mai amintea pe toate, desigur, dar îşi făcuse temele cu conştiinciozitate la cursul de la Tŷ Gwyn, aşa că izbutise să le ofere foarte multe informaţii.

Acesta era raportul standard de spionaj militar. Însă îl mai întrebaseră şi despre evadare, despre rutele pe care le folosise şi despre cei care îl ajutaseră. Erau interesaţi până şi de Maurice şi Marcelle, reproşându-i că nu le ceruse numele de familie. Fuseseră foarte încântaţi să audă de Teresa, care putea fi de mare folos pentru viitorii evadaţi.

– Azi mă întâlnesc cu altcineva. Aruncă o privire pe un bilet dactilografiat de pe masa de toaletă şi zise: La hotelul Metropole de pe Northumberland Avenue. Camera 424.

Locul se afla lângă Trafalgar Square, într-un cartier de ministere şi alte agenţii guvernamentale.

– Se pare că este vorba de un nou departament, care se ocupă de prizonierii britanici de război. Îşi puse chipiul pe cap şi se uită în oglindă: Sunt destul de elegant?

Nu primi niciun răspuns. Se întoarse către pat – ea aţipise.

O acoperi cu o pătură, o sărută pe frunte şi ieşi din cameră.

Îi spuse mamei sale că Daisy adormise în patul lui, iar ea îi promise că va trece pe la ea mai târziu ca să se asigure că este totul în regulă.

Luă metroul până în centrul Londrei.

Îi destăinuise lui Daisy adevărul cu privire la părinţii săi, alungându-i astfel ideea greşită cum că ar fi fost copilul lui Maud. Ea îl crezu imediat, căci îşi amintise între timp de vorbele lui Boy despre copilul nelegitim al lui Fitz.

– Este atât de bizar totul, rostise ea îngândurată. M-am îndrăgostit şi eu de doi englezi şi se dovedeşte că sunt fraţi vitregi. Îl măsură cu privirea pe Lloyd şi spuse: Tu ai moştenit frumuseţea tatălui tău. Boy i-a moştenit doar egoismul.

Lloyd şi Daisy nu făcuseră încă dragoste. Motivul principal era că ea nu avea nicio noapte liberă. Apoi, singura dată când rămăseseră şi ei singuri, lucrurile nu merseseră bine.

Se întâmplase duminica trecută, acasă la Daisy, în Mayfair. Servitorii ei aveau liber duminica după-amiază, iar ea îl luase în dormitorul ei din casa pustie. Însă fusese agitată şi stingheră. Îl sărutase, apoi îşi întorsese capul într-o

parte. Când el îi pusese mâna pe sâni, ea i-o îndepărtase. El era nedumerit: dacă nu trebuia să se poarte așa, de ce se mai aflau în dormitorul ei?

– Iartă-mă, îi spusese ea într-un final. Te iubesc, dar nu pot face asta. Nu-mi pot înșela soțul chiar în casa lui.

– Însă el te-a trădat!

– Știu, dar măcar a făcut-o în altă parte.

– Bine.

Ea îl privise.

– Crezi că-i o prostie?

El ridică din umeri și zise:

– După toate cele prin câte am trecut împreună, mi se pare că ai cam multe scrupule, într-adevăr – dar dacă asta simți, ce poți face? Aș fi un bădăran dacă aș încerca să te presez să o faci când nu ești pregătită.

Ea îl cuprinse în brațe și-l strânse la piept cu putere:

– Am mai zis-o și o repet: ești foarte matur.

– Hai să nu irosim după-amiaza, rosti el. Hai să mergem la cinema!

Văzuseră *Dictatorul* lui Charlie Chaplin și se distraseră de minune, apoi ea se dusese înapoi la lucru.

Lloyd se gândi numai la Daisy tot drumul până la stația Embankment, apoi urcă pe Northumberland Avenue până la Metropole. Mobila veche din hotel fusese înlocuită de mese și scaune utilitariste.

După câteva minute de așteptare, Lloyd fu dus în fața unui colonel înalt și energic.

– Ți-am citit raportul, locotenente, rosti acesta. Bine lucrat.

– Vă mulțumesc, să trăiți!

– Mă aștept ca și alții să-ți urmeze exemplul și am dori să îi ajutăm. Suntem interesați în special de piloții doborâți. Antrenamentul lor este costisitor și am vrea să îi recuperăm ca să piloteze din nou.

Lui Lloyd i se păru cam dură afirmația. Dacă cineva supraviețuia unei prăbușiri cu avionul, chiar i se putea cere să mai riște să treacă încă o dată prin acel coșmar? Însă și rănițiii erau trimiși înapoi pe front de îndată ce se întremau. Acesta era războiul.

Colonelul zise:

– Vrem să stabilim un soi de rețea clandestină, din Germania până în Spania. Tu vorbești germana, franceza și spaniola, văd; dar, cel mai important, ai trecut chiar tu prin asta. Am dori să te transferăm în departamentul nostru.

Lloyd nu se așteptase la asta și nu știa cum să se simtă.

– Vă mulțumesc, domnule. Sunt onorat. Dar este o slujbă de birou?

– Nu, deloc. Vrem să te întorci în Franța.

Lloyd își simți inima bătându-i cu putere. Nu crezuse că va fi nevoit să înfrunte din nou aceleași pericole.

Colonelul îi citi descumpănirea de pe chip.

– Știi cât de periculos este.

– Da, să trăiți!

Colonelul spuse pe un ton sec:

– Poți refuza, dacă vrei.

Lloyd se gândi la felul în care Daisy înfrunta zilnic primejdia raidurilor aeriene și la oamenii arși în blocul Peabody și-și dădu seama că nici nu voia să refuze.

– Dacă dumneavoastră credeți că este important, domnule, atunci mă voi întoarce acolo de bună seamă.

– Bravo, zise colonelul.

După o jumătate de oră, Lloyd se întorcea năucit la stația de metrou. Acum făcea parte dintr-un departament numit MI9. Urma să revină în Franța cu acte false și cu mari sume de bani gheață. Existau deja zeci de germani, olandezi, belgieni și francezi în teritoriile ocupate care fuseseră recrutați pentru primejdioasa misiune de a ajuta piloții britanici și din Commonwealth să se întoarcă acasă. El avea să fie unul dintre numeroșii agenți MI9 care urmau să extindă rețeaua.

Dacă era capturat, avea să fie torturat.

Era speriat, dar și entuziasmat. Urma să zboare până la Madrid: avea să fie primul său zbor cu avionul. Apoi avea să reintre în Franța traversând Pirineii și să o contacteze pe Teresa. Avea să umble deghizat printre inamici, salvând oamenii de sub nasul Gestapoului. Trebuia să se asigure că oamenii care-i urmau exemplul nu vor fi la fel de singuri și de neajutorați cum fusese el.

Ajunse înapoi pe Nutley Street la ora unsprezece. Mama lui îi lăsase un bilețel: „Niciun semn de viață de la Miss America". După vizita la locul bombardamentului, Ethel urma să meargă în Camera Comunelor, iar Bernie la Consiliul Local. Lloyd și Daisy aveau toată casa la dispoziție.

Urcă în camera lui. Daisy încă dormea. Jacheta ei de piele și pantalonii groși de lână erau aruncați pe podea. Ceea ce însemna că era în patul lui doar în lenjeria intimă. Asta nu se mai întâmplase înainte.

Își scoase haina și cravata.

Din pat se auzi o voce somnoroasă:

– Și restul.

El o privi.

– Poftim?

– Scoate-ți hainele și vino în pat.

Nu era nimeni acasă – nimeni care să-i deranjeze.

Își scoase bocancii, pantalonii, cămașa și șosetele, apoi ezită.

– N-o să-ți fie frig, rosti ea, foindu-se puțin sub pături și aruncând apoi o pereche de chiloți de mătase spre el.

Se așteptase ca acest moment să fie cumva solemn, de mare pasiune, însă Daisy părea să creadă că trebuia să fie destins și amuzant. Nu avea nicio problemă să se lase îndrumat de ea.

Își scoase lenjeria și se strecură în pat lângă ea. Era caldă și languroasă. Apoi, se simți brusc îngrijorat: nu îi mărturisise că era încă virgin.

Auzise mereu că bărbatul trebuia să aibă inițiativa, dar se părea că Daisy nu știa asta. Îl sărută și îl mângâie, apoi îi apucă penisul în mână.

– O, vai! zise ea. Chiar speram să ai așa ceva.

Din acel moment, nu-și mai făcu nicio grijă.

Capitolul opt

1941 (I)

Într-o duminică rece de iarnă, Carla von Ulrich se duse cu menajera familiei, Ada, să îl viziteze pe fiul acesteia, Kurt, la Sanatoriul pentru Copii Wannsee, aflat lângă lacul de la marginea de vest a Berlinului. Făceau o oră până acolo cu metroul. Carla obişnuia să vină îmbrăcată în uniforma de asistentă, întrucât angajaţii de la sanatoriu vorbeau mai deschis despre starea lui Kurt cu cineva din branşa lor.

Pe timpul verii locul era aglomerat, fiind plin de familii şi de copii care se jucau pe plajă şi se bălăceau la mal, însă în ziua aceea nu erau decât foarte puţini oameni, bine îmbrăcaţi pentru a înfrunta frigul de afară, şi un singur înotător călit, a cărui soţie aştepta neliniştită pe ţărm.

Sanatoriul, specializat în îngrijirea copiilor cu handicapuri grave, era un fost conac ale cărui saloane elegante de recepţie fuseseră împărţite, vopsite vernil şi mobilate cu paturi de spital.

Kurt avea acum opt ani. Putea să meargă şi să se hrănească de unul singur, cam ca un ţânc de doi ani, dar nu putea vorbi şi încă purta scutece. Starea lui nu se mai ameliorase de ani buni. Cu toate acestea, bucuria sa la vederea Adei nu putea fi pusă la îndoială. Radia de fericire, gângurind agitat şi întinzându-şi braţele ca să fie ridicat, îmbrăţişat şi sărutat.

O recunoscu şi pe Carla. De fiecare dată când îl vedea, ea îşi amintea dramatismul înfricoşător al naşterii lui, când ea făcuse pe moaşa în vreme ce fratele ei Erik fugise să-l aducă pe doctorul Rothmann.

Se jucară cu el cam o oră. Îi plăceau trenurile şi maşinuţele de jucărie, dar şi cărţile cu poze foarte colorate. Apoi, când se apropie momentul pentru somnul de după-amiază, Ada îi cântă până ce el adormi.

La plecare, o asistentă i se adresă Adei:

– Frau Hempel, vă rog să veniţi cu mine în biroul domnului profesor doctor Willrich. Ar dori să vorbească puţin cu dumneavoastră.

Willrich era directorul sanatoriului. Carla nu îl întâlnise niciodată şi nu ştia sigur dacă Ada o făcuse.

Ada rosti neliniştită:

– Este vreo problemă?

Asistenta răspunse:

– Sunt sigură că domnul director vrea să discute cu dumneavoastră despre starea lui Kurt.

Ada zise:

– Fräulein von Ulrich va veni cu mine.

Asistenta nu păru prea încântată de idee.

– Domnul profesor Willrich v-a chemat doar pe dumneavoastră.

Însă Ada putea fi încăpăţânată la nevoie.

– Fräulein von Ulrich va veni cu mine, repetă ea cu fermitate.

Asistenta ridică din umeri şi spuse doar atât:

– Urmaţi-mă.

Fură conduse într-un birou cochet. Această încăpere nu fusese împărţită. În şemineu ardeau cărbuni, iar o fereastră boltită dădea înspre lacul Wannsee. Cineva ieşise cu iahtul, observă Carla, despicând valurile în briza tăioasă. Willrich stătea la un birou căptuşit cu piele. Ţinea în apropiere un borcan cu tutun şi un rând de pipe de diverse forme. Avea vreo cincizeci de ani, era înalt şi vânjos. Toate trăsăturile sale păreau mari: nasul proeminent, maxilarul pătrăţos, urechile imense şi capul pleşuv. Se uită la Ada şi zise:

– Frau Hempel, presupun? Ada încuviinţă, iar Willrich se întoarse către Carla: Şi dumneavoastră sunteţi Fräulein...?

– Carla von Ulrich, domnule profesor. Sunt naşa lui Kurt.

El ridică din sprâncene.

– Nu sunteţi cam tânără ca să-i fiţi naşă?

Ada interveni indignată:

– Ea l-a moşit pe Kurt! Avea doar unsprezece ani, dar s-a descurcat mai bine decât medicul, întrucât acesta nici măcar nu era acolo!

Willrich nu o băgă în seamă. Cu privirea aţintită în continuare asupra Carlei, el rosti pe un ton dispreţuitor:

– Văd că speraţi să deveniţi asistentă.

Carla purta uniforma de începătoare, dar considera că are toate atuurile necesare.

– Sunt stagiară, momentan, replică ea.

Nu îl plăcea pe Willrich, îşi dădu seama.

– Vă rog să luaţi loc. Directorul deschise un dosar subţire şi continuă: Kurt are opt ani, dar a rămas încă în stadiul de dezvoltare al unui copil de doi ani.

Făcu o pauză. Niciuna dintre femei nu comentă.

– Acest lucru este nesatisfăcător, continuă el.

Ada se uită la Carla.

Carla nu înțelegea unde voia el să ajungă cu asta, așa că ridică din umeri.

– Există un nou tratament pentru cazurile de acest fel. Însă vom fi nevoiți să îl transferăm pe Kurt într-un alt spital.

Willrich închise dosarul. O privi pe Ada și, pentru prima oară, îi zâmbi.

– Sunt sigur că vă doriți ca băiețelul dumneavoastră să urmeze o terapie ce i-ar putea ameliora considerabil starea de sănătate.

Carlei nu îi plăcu zâmbetul medicului: îi dădea fiori. Interveni:

– Ați putea să ne oferiți mai multe detalii cu privire la tratament, domnule profesor?

– Mă tem că nu ați înțelege, spuse el. Chiar dacă sunteți asistentă stagiară.

Carla nu avea de gând să-l lase să scape cu una, cu două.

– Sunt sigură că Frau Hempel ar dori să știe dacă este vorba de o intervenție chirurgicală, de medicamente sau de șocuri electrice.

– Medicamente, răspunse el cu reticență.

Ada zise:

– Unde ar trebui să meargă?

– Spitalul se află la Akelberg, în Bavaria.

Ada nu prea știa geografie, iar Carla realiză că femeia nu avea habar care era distanța până acolo.

– Sunt peste trei sute de kilometri, îi spuse ea.

– O, nu! zise Ada. Cum l-aș mai vizita?

– Cu trenul, replică Willrich, pierzându-și răbdarea.

Carla rosti:

– I-ar lua vreo patru-cinci ore. Probabil că ar trebui să rămână acolo peste noapte. Pe deasupra, mai e și prețul biletului...

– Nu pot să-mi bat eu capul cu asemenea lucruri! o întrerupse Willrich mânios. Sunt medic, nu funcționar la vreo agenție de turism!

Ada era pe punctul de a izbucni în lacrimi.

– Dacă asta înseamnă că se va face bine, că va învăța să spună câteva cuvinte, că nu se va mai scăpa pe el... poate că într-o bună zi îl voi putea lua acasă.

– Întocmai, zise Willrich. Eram convins că nu veți dori să-l privați de această ocazie de a se face bine din motive egoiste.

– Asta vreți să spuneți? îl întrebă Carla. Că va putea și Kurt să ducă o viață normală?

– Medicina nu oferă garanții, răspunse el. Chiar și o asistentă stagiară ar trebui să știe asta.

Carla învățase de la părinții ei să se revolte împotriva unor asemenea subterfugii.

– Nu vă cer garanții, rosti ea pe un ton tăios. Vă cer doar un diagnostic. Sigur aveți unul, altminteri nu ați fi propus acest tratament.

El se înroşi.

– Tratamentul este nou. Noi sperăm că va ameliora starea de sănătate a lui Kurt. Asta vă spun.

– Este experimental?

– Orice tratament este experimental. Sunt terapii care funcţionează în cazul unor pacienţi, dar nu şi în al altora. Trebuie să ascultaţi ce vă zic: medicina nu oferă garanţii.

Carla ar fi vrut să îl contrazică fie doar şi numai pentru că era atât de arogant, dar realiză că nu putea trage concluzii bazându-se pe o antipatie. În plus, nici nu era prea sigură că Ada avea de ales. Medicii puteau acţiona contrar dorinţelor părinţilor dacă sănătatea copilului era pusă în pericol: de fapt, ei puteau face cum voiau. Willrich nu îi cerea Adei acordul – nici nu avea nevoie de el. Vorbea cu ea ca să nu existe discuţii mai apoi.

Carla zise:

– Îi puteţi spune doamnei Hempel cât timp va trebui să petreacă Kurt la Akelberg, înainte să se întoarcă la Berlin?

– Nu foarte mult, răspunse Willrich.

Era un răspuns în doi peri, dar Carla îşi dădu seama că, dacă insista, avea să-l scoată din nou din sărite.

Ada părea neajutorată. Carla o înţelegea foarte bine: nici ea nu ştia ce să mai spună. Nu primiseră suficiente informaţii. Carla observase că medicii se purtau adeseori astfel: păreau să vrea să ţină toate cunoştinţele doar pentru ei. Preferau să-şi ameţească pacienţii cu banalităţi, intrând în defensivă atunci când erau luaţi la întrebări.

Ada avea lacrimi în ochi.

– Păi, dacă există şanse să se facă bine...

– Aşa da, zise Willrich.

Însă Ada nu terminase ce avea de zis.

– Tu ce părere ai, Carla?

Willrich păru revoltat că unei biete asistente i se cerea opinia.

Carla spuse:

– Sunt de acord cu tine, Ada. Trebuie să profiţi de această oportunitate, de dragul lui Kurt, chiar dacă îţi va fi greu.

– O remarcă de bun-simţ, rosti Willrich, ridicându-se în picioare. Vă mulţumesc că aţi venit să mă vedeţi.

Se duse apoi la uşă şi o deschise. Carla simţi că nu ştia cum să scape mai repede de ele.

Plecară de la sanatoriu şi se întoarseră pe jos la staţia de metrou. Când garnitura aproape goală plecă din staţie, Carla ridică un manifest lăsat pe scaunul ei. Era intitulat CUM SĂ TE OPUI NAZIŞTILOR şi înşira zece lucruri pe

care oamenii le puteau face pentru a grăbi căderea regimului, începând cu încetinirea ritmului de muncă.

Carla mai văzuse asemenea manifeste şi înainte, deşi nu foarte des. Erau lansate de o mişcare de rezistenţă aflată în ilegalitate.

Ada i-l smulse din mână, îl mototoli şi îl azvârli pe geam.

– Te pot aresta dacă te prind citind aşa ceva! îi zise ea.

Fusese bona Carlei şi uneori se purta ca şi cum Carla nu ar fi crescut niciodată. Pe Carla nu o deranja când se mai burzuluia astfel la ea, ştiind că o făcea din dragoste.

Însă în cazul de faţă, Ada chiar nu exagera. Oamenii puteau fi întemniţaţi nu doar pentru citirea unor astfel de lucruri, ci şi pentru că nu le raportau. Ada putea avea necazuri doar pentru că aruncase manifestul pe geam. Din fericire, nu mai era nimeni în vagon ca să vadă ce făcuse.

Femeia era încă tulburată din cauza celor aflate la sanatoriu.

– Crezi că am făcut ce trebuia? o întrebă ea pe Carla.

– Chiar nu ştiu, recunoscu Carla cu candoare. Cred că da.

– Tu eşti asistentă şi înţelegi chestiile astea mai bine decât mine.

Carlei îi plăcea munca de asistentă, deşi se simţea încă frustrată fiindcă nu i se permisese să facă pregătirea de medic. După plecarea atâtor bărbaţi tineri în armată, atitudinea faţă de femeile care voiau să studieze medicina se mai schimbase şi tot mai multe urmau facultatea de profil. Carla ar fi putut aplica din nou pentru bursă – numai că familia ei traversa o sărăcie atât de lucie, încât depindeau practic de salariul ei mizer. Tatăl său nu mai găsise nimic de lucru, mama dădea lecţii de pian, iar Erik trimitea acasă cât de mult putea din solda lui. Pe Ada nu o mai plătiseră de câţiva ani.

Ada era o fire stoică, aşa că – până ajunseră acasă – începuse deja să treacă peste supărare. Se duse în bucătărie, îşi puse şorţul şi se apucă să prepare cina pentru familie, iar această rutină confortabilă păru să îi mai aline durerea.

Carla nu avea să rămână la cină. Avea planuri în seara aceea. Simţea o oarecare vinovăţie pentru că o lăsa pe Ada să-şi înfrunte singură amărăciunea, dar nu se simţea într-atât de vinovată încât să-şi sacrifice întreaga seară.

Îşi luă o rochie de tenis lungă până la genunchi, pe care şi-o ajustase singură scurtând o rochie mai veche de-a mamei sale. Nu se ducea să joace tenis, ci să danseze, şi voia să arate ca o americancă. Se machie şi se dădu cu ruj, pieptănându-şi apoi părul în semn de sfidare faţă de cosiţele împletite preferate de regim.

Oglinda îi arătă o fată modernă, cu chip frumos şi o atitudine sfidătoare. Ştia că stăpânirea ei de sine şi încrederea de care dădea dovadă îi ţineau pe băieţi la distanţă. Uneori îşi dorea să fi fost seducătoare, nu doar competentă,

lucru pe care mama sa îl avusese dintotdeauna; însă pur și simplu nu-i stătea în fire. Renunțase de mult la încercările de a fi fermecătoare: o făceau să se simtă caraghioasă. Băieții trebuiau să o accepte așa cum era.

Unii băieți se temeau de ea, însă alții se simțeau atrași, iar la petreceri aduna de obicei un mic grup de admiratori. Și ei îi plăceau băieții, mai ales atunci când nu se mai străduiau să impresioneze lumea și începeau să vorbească normal. Cel mai mult îi plăceau cei care o făceau să râdă. Până acum nu avusese nicio relație stabilă, deși se sărutase cu câțiva.

Pentru a-și completa ținuta, își puse un sacou vărgat pe care îl cumpărase de la second-hand. Știa că părinții ei nu aveau să fie de acord cu felul în care arăta și că ar fi încercat să o determine să se schimbe, spunându-i că era periculos să sfideze prejudecățile naziștilor. Așa că trebuia să iasă din casă fără să fie văzută. Nu avea să fie prea complicat. Mama dădea o lecție de pian: Carla auzea încercările dureros de șovăielnice ale elevei sale. Tata citea ziarul în aceeași cameră, căci nu își puteau permite să încălzească decât o încăpere din casă. Erik era în armată, deși acum era cartiruit lângă Berlin și urma să vină în permisie cât de curând.

Se acoperi cu o manta de ploaie convențională și își puse pantofii albi în buzunar.

Coborî în hol, deschise ușa de la intrare, strigă un „Pa, nu stau mult!" și ieși repede.

Se întâlni cu Frieda la stația Friedrich Strasse. Și ea era îmbrăcată asemănător, cu o rochie vărgată pe sub o haină banală, și avea părul desprins; însă hainele Friedei erau noi și scumpe. Pe peron, doi băieți din Tineretul Hitlerist se holbară la ele cu un amestec de dezaprobare și jind.

Coborâră din metrou în suburbia nordică Wedding, un cartier muncitoresc ce fusese cândva fief al stângii. Porniră spre Pharus Hall, locul în care obișnuiau înainte să-și țină ședințele comuniștii. Acum nu mai era nici urmă de activitate politică, desigur. Cu toate acestea, clădirea devenise centrul mișcării numite Swing Kids.

Puști cu vârste cuprinse între 15 și 25 de ani se adunau deja pe străzile din jurul sălii. Băieții purtau jachete cadrilate și umbrele, ca să arate cât mai englezește. Își lăsau părul lung, ca să-și demonstreze disprețul față de armată. Fetele erau machiate strident și purtau haine americane, în stil sport. Toți considerau Tineretul Hitlerist drept o organizație stupidă și plicticoasă, cu muzica sa populară și dansurile în grup.

Carlei i se părea puțin ironic. În copilărie fusese tachinată de ceilalți copii pe seama faptului că mama ei era englezoaică: acum, aceiași copii, doar că puțin mai mari, considerau că era șic să fii englez.

Carla şi Frieda intrară în sală. Înăuntru se afla un club convenţional şi inofensiv, cu fete în fuste cadrilate şi băieţi în pantaloni scurţi, care jucau tenis de masă şi beau tonic de portocale. Însă adevărata acţiune se petrecea în încăperile lăturalnice.

Frieda o conduse iute pe Carla într-o magazie mare, cu scaune rânduite pe lângă pereţi. Fratele ei, Werner, montase acolo un patefon. Vreo 50-60 de băieţi şi fete dansau pe un ritm îndrăcit de jazz. Carla recunoscu melodia care ieşea din aparat: *Mamă, îmi face ochi dulci*. Ea şi Frieda începură să danseze.

Discurile de jazz erau interzise, căci cei mai buni interpreţi erau negrii. Naziştii trebuiau să denigreze tot ceea ce era bine făcut de către non-arieni: asta le ameninţa teoriile de superioritate rasială. Din păcate pentru ei, germanii îndrăgeau jazzul la fel de mult ca restul lumii. Oamenii care călătoreau în străinătate aduceau discuri acasă, iar acestea mai puteau fi cumpărate şi de la marinarii americani, în Hamburg. Comerţul ilicit era înfloritor.

Werner avea o grămadă de discuri, desigur. El avea de toate: maşină, haine moderne, ţigări, bani. Pentru Carla încă era băiatul visurilor sale, deşi el părea să prefere fete mai în vârstă – femei, de fapt. Toată lumea presupunea că se culca cu ele. Carla era încă virgină.

Zelosul prieten al lui Werner, Heinrich von Kessel, veni imediat la ele şi începu să danseze cu Frieda. Purta jachetă şi o vestă neagră, ceea ce îi conferea un aspect teatral în combinaţie cu părul său lung şi negru. Îi era devotat trup şi sulfet Friedei. Ea îl plăcea – îi făcea mereu plăcere să discute cu bărbaţi inteligenţi –, dar nu ar fi ieşit niciodată cu el; era prea în vârstă la cei 25-26 de ani ai săi.

În scurt timp, un băiat pe care Carla nu îl cunoştea veni şi o luă la dans, iar seara începu cum nu se putea mai bine.

Carla se lăsă în voia muzicii: ritmul sexual şi irezistibil al tobelor, versurile fredonate sugestiv, solourile captivante de trompetă, notele vioaie ale clarinetului... Se învârtea şi se zbânţuia, lăsându-şi fusta să salte scandalos de mult, căzând în braţele partenerului şi ţâşnind apoi la loc.

După vreo oră şi ceva de dans, Werner puse o melodie mai lentă. Frieda şi Heinrich începură să danseze aproape îmbrăţişaţi. Cum nu rămăsese nimeni cu care Carla să vrea să danseze un slow, ieşi din încăpere şi se duse să-şi ia o Coca Cola. Germania nu era în război cu America, aşa că băutura era importată şi îmbuteliată şi aici.

Spre surprinderea ei, Werner o urmări, lăsând pe altcineva să se ocupe de discuri o vreme. Ea se simţi măgulită că cel mai atrăgător bărbat din cameră voia să-i vorbească.

Îi povesti despre mutarea lui Kurt la Akelberg, iar Werner îi mărturisi că același lucru se întâmplase și cu fratele său, Axel, care avea 15 ani. Axel se născuse cu spina bifida.

– Oare ar putea același tratament să funcționeze pentru amândoi? se întrebă el, încruntându-se.

– Mă îndoiesc, dar adevărul este că nu știu, zise Carla.

– De ce medicii nu explică niciodată ce fac? rosti Werner nervos.

Ea râse fără haz.

– Deoarece sunt de părere că, dacă oamenii de rând ar înțelege medicina, ei nu ar mai fi veneraţi precum niște eroi.

– Același principiu li se aplică și scamatorilor: este mult mai impresionant dacă nu știi cum se fac trucurile, spuse Werner. Medicii sunt la fel de aroganți ca orice om.

– Ba chiar mai mult, îl corectă Carla. Crede-mă, sunt asistentă și știu ce vorbesc.

Îi povesti apoi despre manifestul pe care îl citise în metrou. Werner o întrebă:

– Și cum ți s-a părut?

Carla ezită. Era periculos să vorbești deschis despre asemenea lucruri. Însă îl știa pe Werner de-o viață, iar el fusese mereu de stânga – și, pe deasupra, era Swing Kid. Putea să aibă încredere în el. Îi zise:

– Mă bucur că mai sunt oameni care li se opun naziștilor. Asta arată că nu toți germanii sunt paralizați de frică.

– Sunt multe lucruri pe care le poți face împotriva naziștilor, îi șopti el. Nu doar să porți ruj.

Ea presupuse că el se referea la distribuirea unor astfel de manifeste. Oare era implicat în asemenea activități? Imposibil! Era un tip mult prea de lume pentru așa ceva. Heinrich, în schimb, ar fi putut să fie: el era foarte zelos.

– Nu, mulțumesc, răspunse ea. Îmi este prea frică.

Terminară de băut sticlele de Coca Cola și se întoarseră în magazie. Aceasta era acum plină ochi, lăsând foarte puțin loc pentru dans.

Spre surprinderea Carlei, Werner o invită la dans. Puse un disc cu Bing Crosby, care cânta *Only Forever*. Carla era încântată. O trase la piept și mai mult se legănară decât dansară pe ritmurile baladei.

La sfârșit, conform tradiției, cineva stinse lumina un minut, pentru a le permite cuplurilor să se sărute. Carla se fâstâci: îl știa pe Werner din copilărie. Însă fusese mereu atrasă de el, așa că își ridică fața în sus, plină de dorință. Așa cum se așteptase, el o sărută cu deosebită pricepere, iar ea îi răspunse cu entuziasm. Spre încântarea ei, îi simți mâna cuprinzându-i încet sânul. Ea

îşi deschise gura în semn de încurajare. Apoi se aprinse din nou lumina şi totul se termină.

– O! exclamă ea, cu răsuflarea tăiată. Ce surpriză!

El îi zâmbi fermecător.

– Poate că te voi mai surprinde şi altă dată.

(ii)

Carla trecea prin hol, în drum spre micul dejun din bucătărie, când telefonul sună. Ridică receptorul.

– Carla von Ulrich, zise ea în receptor.

Auzi vocea Friedei.

– O, Carla! Frăţiorul meu a murit!

– Poftim? strigă Carla, nevenindu-i să creadă. Frieda, îmi pare atât de rău! Când s-a întâmplat?

– Acolo, în spitalul ăla...

Frieda plângea în hohote.

Carla îşi aminti conversaţia cu Werner, care îi spusese că Axel fusese trimis la acelaşi spital din Akelberg precum Kurt.

– Cum a murit?

– A făcut apendicită.

– Este groaznic!

Carla era tristă pentru prietena ei, dar şi puţin suspicioasă. Avusese un presentiment când profesorul Willrich vorbise cu ele luna trecută despre noul tratament pentru Kurt. Oare fusese mai experimental decât lăsase el să se înţeleagă? Oare să fi fost chiar periculos?

– Ce altceva mai ştii? o întrebă pe prietena ei.

– Am primit doar o scrisoare scurtă. Tata este furios. A sunat la spital, dar nu a putut vorbi cu cei din conducere.

– Vin pe la voi. Ajung în câteva minute.

– Mulţumesc.

Carla închise telefonul şi se duse în bucătărie.

– Axel Franck a murit la spitalul acela din Akelberg, rosti ea.

Tatăl ei, Walter, se uita prin corespondenţă.

– O! zise el. Biata Monika!

Carla îşi aminti că mama lui Axel, Monika Franck, fusese cândva îndrăgostită de Walter, conform legendei care circula în familie. Walter avea o expresie atât de îndurerată pe chip, încât Carla se întrebă dacă nu cumva

simţea o oarecare tandreţe faţă de Monika, chiar dacă o iubea pe Maud. Ce complicată era dragostea!

Mama Carlei, care era acum cea mai bună prietenă a Monikăi, spuse:

– Cred că-i distrusă.

Walter îşi coborî privirea către scrisori şi rosti pe un ton surprins:

– Uite o scrisoare pentru Ada.

Toţi cei din încăpere amuţiră.

Carla se holbă la plicul alb pe care Ada îl luă din mâinile lui Walter.

Ada nu primea multe scrisori.

Erik era acasă – era ultima lui zi de permisie –, aşa că patru perechi de ochi o urmăriră pe Ada deschizând plicul.

Carla îşi ţinu respiraţia.

Ada scoase o scrisoare bătută la maşină pe o hârtie cu antet. Citi repede mesajul, scăpă un icnet şi apoi ţipă.

– Nu! exclamă Carla. Nu se poate!

Maud sări în picioare şi o cuprinse pe Ada în braţe.

Walter luă scrisoarea din mâinile Adei şi o citi.

– O, Doamne, ce tragedie! rosti el. Bietul Kurt!

Lăsă hârtia pe masă. Ada începu să plângă în hohote.

– Băieţelul meu, dragul meu băieţel, cum a murit singur, departe de mama lui... O, Doamne, cum a fost posibil?

Carla încercă să-şi ţină lacrimile în frâu. Era năucită.

– Axel şi Kurt? zise ea. În acelaşi timp?

Ridică scrisoarea. Pe ea erau trecute numele şi adresa spitalului din Akelberg:

> Dragă doamnă Hempel,
>
> Cu regret trebuie să vă aduc la cunoştinţă moartea fiului dumneavoastră, Kurt Walter Hempel, în vârstă de opt ani. Băiatul a murit în acest spital pe data de 4 aprilie, ca urmare a unei rupturi de apendice. S-a făcut tot posibilul pentru el, dar eforturile au fost în zadar. Vă rog să acceptaţi sincerele mele condoleanţe.

Textul era semnat de medicul-şef.

Carla ridică privirea. Mama ei stătea lângă Ada, cu braţul în jurul ei, ţinând-o de mână în timp ce aceasta plângea.

Carla era şi ea îndurerată, dar rămăsese ceva mai atentă la detalii decât Ada. I se adresă tatălui ei cu glas tremurat:

– Ceva nu este în regulă.

– Ce te face să spui asta?

– Mai uită-te o dată, zise ea, dându-i scrisoarea. Apendicită.

– Şi ce înseamnă asta?

– Kurt făcuse deja operaţia de extirpare a apendicelui.

– Da, îmi amintesc, rosti tatăl său. A fost o operaţie de urgenţă exact după ce împlinise şase ani.

Amărăciunea Carlei era amestecată cu o suspiciune mânioasă. Oare Kurt fusese victima unui experiment periculos pe care spitalul încerca acum să îl muşamalizeze?

– De ce ar minţi? zise ea.

Erik izbi cu pumnul în masă.

– De ce zici că-i o minciună? strigă el. De ce trebuie să acuzi mereu sistemul? Este o greşeală, evident! Vreo dactilografă care a greşit la redactare!

Carla nu era atât de sigură.

– O dactilografă care lucrează într-un spital ştie ce este un apendice.

Erik continuă furios:

– Vrei să te foloseşti chiar şi de această tragedie personală ca să ataci autorităţile!

– Încetaţi! Amândoi! interveni tatăl lor.

Se uitară la el, uimiţi de tonul său.

– S-ar putea ca Erik să aibă dreptate, rosti el. Dacă aşa stau lucrurile, cei de la spital nu vor avea nicio problemă în a răspunde la orice întrebări şi în a oferi detalii suplimentare cu privire la moartea lui Kurt şi a lui Axel.

– Sigur că da, spuse Erik.

Walter continuă:

– Însă, dacă are dreptate Carla, atunci ei vor încerca să descurajeze orice întrebări, să ascundă informaţii şi să-i intimideze pe părinţii copiilor decedaţi, sugerând că acestea sunt cumva nelegitime.

Erik nu mai păru la fel de sigur pe sine la auzul acestei variante.

Cu doar jumătate de oră în urmă, Walter fusese un om înfrânt şi mărunt. Acum părea să fi revenit la vechea-i formă.

– Vom afla de îndată ce vom începe să punem întrebări.

Carla zise:

– Mă duc să o văd pe Frieda.

Mama ei o întrebă:

– Nu trebuie să mergi la serviciu?

– Sunt în tura de noapte.

Carla o sună pe Frieda, o anunţă că murise şi Kurt şi-i spuse că va veni la ea să discute despre asta. Îşi puse haina, pălăria şi mănuşile, apoi îşi scoase bicicleta din casă. Cum pedala foarte repede, nu avu nevoie decât de un sfert de oră ca să ajungă la vila din Schöneberg a familiei Franck.

Majordomul o conduse înăuntru, zicându-i că familia se afla în continuare în sala de mese. De îndată ce intră, tatăl Friedei, Ludwig Franck, răcni la ea:

– Ce ţi-au spus cei de la Sanatoriul pentru Copii Wannsee?

Carlei nu-i plăcea în mod deosebit de Ludwig. Omul era un fanfaron de dreapta, care îi sprijinise pe naziști la începutul ascensiunii lor. Poate că își schimbase părerea între timp: mulți oameni de afaceri făcuseră asta, deși nu dădeau semne de căință pentru uriașa greșeală comisă.

Nu îi răspunse imediat. Se așeză la masă și se uită la întreaga familie: Ludwig, Monika, Werner și Frieda, plus majordomul care rămăsese un pic mai retras, pe fundal. Își adună gândurile.

– Hai, fetițo, răspunde-mi! îi ceru Ludwig.

Avea în mână o scrisoare ce semăna foarte mult cu cea primită de Ada și o flutura mânios.

Monika puse o mână pe brațul soțului ei, încercând să-l potolească.

– Liniștește-te, Ludi.

– Vreau să știu! insistă el.

Carla se uită la fața lui trandafirie și la mustăcioara sa neagră. Omul suferea cumplit, era evident. În alte împrejurări, ar fi refuzat să discute cu cineva atât de nepoliticos. Însă el avea scuze întemeiate pentru lipsa de maniere, așa că ea decise să le treacă cu vederea.

– Directorul, domnul profesor Willrich, ne-a zis că există un nou tratament prin care starea lui Kurt se poate ameliora.

– Și nouă ne-a spus la fel, zise Ludwig. Ce fel de tratament?

– I-am pus și eu această întrebare. Dumnealui a spus că îmi depășește puterea de înțelegere. Am insistat, așa că a admis într-un final că este vorba de medicamente, fără a oferi și alte informații suplimentare. Pot să văd și eu scrisoarea, Herr Franck?

Expresia lui Ludwig lăsa clar de înțeles că el era cel care trebuia să pună întrebări; însă îi întinse foaia de hârtie Carlei.

Textul era identic cu cel din scrisoarea primită de Ada, iar Carla avu senzația neplăcută că dactilografa întocmise mai multe exemplare, modificând doar numele.

Franck zise:

– Cum se poate ca doi băieți să moară de apendicită în același timp? Doar nu-i o boală contagioasă!

Carla spuse:

– Kurt cu siguranță nu a murit de apendicită, căci el precis nu mai avea apendice. I-a fost scos prin operație acum doi ani.

– Am înțeles, zise Ludwig. Gata cu vorba. Smulse scrisoarea din mâna Carlei și adăugă: Mă duc să discut cu cineva din guvern despre treaba asta.

Ieşi, urmat de Monika şi de majordom.

Carla se duse la Frieda şi o apucă de mână.

– Îmi pare nespus de rău, rosti ea.

– Mulţumesc, murmură Frieda.

Carla trecu apoi la Werner. Acesta se ridică în picioare şi o cuprinse în braţe. Ea simţi o lacrimă de-a lui căzându-i pe frunte. Fu străbătută de o emoţie intensă. Inima îi era îndurerată, însă apropierea trupului lui şi atingerea delicată a mâinilor sale o înfiorau.

După un moment îndelungat, Werner se trase înapoi şi rosti pe un ton mânios:

– Tatăl meu a sunat de două ori la spital. A doua oară i s-a spus că nu-i mai pot oferi alte informaţii şi i-au închis telefonul în nas. Însă eu am de gând să aflu ce s-a întâmplat cu fratele meu şi de mine nu vor scăpa atât de uşor.

Frieda zise:

– Chiar dacă afli, asta nu-l va aduce înapoi.

– Chiar şi aşa, vreau să ştiu. Dacă-i nevoie, mă duc la Akelberg.

Carla spuse:

– Mă întreb dacă există cineva în Berlin care ne-ar putea ajuta.

– Ar trebui să fie cineva din guvern, rosti Werner.

Frieda zise:

– Tatăl lui Heinrich lucrează la guvern.

Werner pocni din degete.

– Aşa este! Omul a fost în Partidul de Centru, dar acum este nazist şi ocupă o funcţie importantă în Ministerul de Externe.

Carla zise:

– Şi ne poate aranja Heinrich o întâlnire cu el?

– Dacă îl roagă Frieda, da, zise Werner. Heinrich ar face orice pentru Frieda.

Carla nu se mira să audă asta. Heinrich fusese dintotdeauna zelos în tot ce făcea.

– Îl sun chiar acum, rosti Frieda.

Se duse în hol, iar Carla şi Werner se aşezară unul lângă celălalt. El o cuprinse cu braţul şi ea îşi rezemă capul de umărul lui. Nu ştia dacă aceste semne de afecţiune erau cauzate de tragedia care se petrecuse sau însemnau mai mult de-atât.

Frieda reveni în cameră şi spuse:

– Tatăl lui Heinrich ne poate primi chiar acum, dacă putem merge să-l vedem.

Urcară toţi trei în maşina sport a lui Werner, înghesuindu-se pe bancheta din faţă.

– Nu știu cum de reușești să-ți mai folosești mașina, zise Frieda când fratele ei demară. Nici măcar tata nu primește benzină pentru uz personal.

– Îi spun șefului meu că o folosesc doar pentru treburile de serviciu, răspunse el.

Werner lucra pentru un general important.

– Dar nu știu cât îl voi mai putea duce de nas, adăugă el.

Familia von Kessel locuia în aceeași suburbie. Werner ajunse acolo în cinci minute.

Casa era luxoasă, deși mai mică decât cea a familiei Franck. Heinrich îi întâmpină la ușă și îi conduse într-o sufragerie cu cărți legate în piele și cu o veche sculptură germană în lemn înfățișând un vultur.

Frieda îl sărută.

– Îți mulțumesc pentru că faci asta, spuse ea. Probabil că nu ți-a fost ușor – știu că nu te înțelegi prea bine cu tatăl tău.

Heinrich radia de plăcere.

Mama lui le aduse cafea și prăjituri. Părea o persoană simplă și caldă. Plecă după ce îi servi, precum o menajeră.

Tatăl lui Heinrich, Gottfried, intră în încăpere. Și el avea păr neted și bogat, numai că al său era argintiu, nu negru.

Heinrich zise:

– Tată, ți-i prezint pe Werner și pe Frieda Franck, al căror tată produce Radiourile Populare.

– A, da, zise Gottfried. L-am văzut pe tatăl vostru la Herrenklub.

– Iar aceasta este Carla von Ulrich – cred că îl cunoști și pe tatăl ei.

– Am fost colegi la ambasada germană din Londra, rosti Gottfried precaut. Asta se întâmpla în 1914.

Era limpede că nu-i făcea plăcere să i se amintească de asocierea sa cu un social-democrat. Luă o bucată de prăjitură, o scăpă neîndemânatic pe covor, încercă fără succes să strângă firimiturile, apoi renunță și se așeză la loc.

Carla se gândi: „De ce i-o fi teamă?"

Heinrich trecu direct la motivul vizitei.

– Tată, cred că ai auzit de Akelberg.

Carla îl urmărea pe Gottfried cu mare atenție – observă o ușoară tresărire, însă el arboră apoi rapid o expresie de indiferență.

– Un orășel din Bavaria, nu? zise el.

– Este un spital acolo, rosti Heinrich. Pentru persoanele cu handicap mental.

– Nu știam asta.

– Noi credem că acolo se petrec lucruri ciudate și ne întrebam dacă știi cumva ceva.

– Nu, în niciun caz. Care pare să fie problema?

Werner interveni:

– Fratele meu a murit acolo, ca urmare a unei apendicite, aparent. Şi copilul menajerei lui Herr von Ulrich a murit în acelaşi timp, la acelaşi spital, de aceeaşi boală.

– Ce tragic! Dar este doar o coincidenţă, bănuiesc.

Carla spuse:

– Băiatul menajerei mele nu mai avea apendice. Fusese operat acum doi ani.

– Înţeleg că ţineţi neapărat să verificaţi toate detaliile, rosti Gottfried. Este extrem de nesatisfăcător. Totuşi, cea mai plauzibilă explicaţie pare să fie o eroare birocratică.

Werner zise:

– În acest caz, am vrea să aflăm cum stau lucrurile.

– Desigur. Le-aţi scris celor de la spital?

Carla spuse:

– Le-am scris ca să întreb când îşi poate vizita fiul menajera mea. Nu am primit niciun răspuns.

Werner adăugă:

– Tatăl meu a sunat la spital azi-dimineaţă. Medicul-şef i-a trântit telefonul în nas.

– Of, Doamne! Ce lipsă de maniere! Însă, cum să vă explic... asta nu-i tocmai o chestiune care să ţină de Ministerul de Externe.

Werner se aplecă în faţă şi zise:

– Herr von Kessel, este oare posibil ca ambii băieţi să fi fost subiecţi într-un experiment secret care a eşuat?

Gottfried se lăsă pe spate.

– Nu, e imposibil, zise el, iar Carla avu senzaţia că spunea adevărul. În niciun caz nu s-a întâmplat aşa ceva.

Părea uşurat.

Werner nu mai avea alte întrebări, dar Carla nu era mulţumită cu cele aflate. Se întreba de ce păruse Gottfried atât de fericit în privinţa asigurării oferite la final. Oare ascundea un adevăr şi mai cumplit?

Prin minte îi trecu o posibilitate atât de îngrozitoare, încât nici nu-i venea să o ia în considerare.

Gottfried zise:

– Ei bine, dacă asta a fost tot...

Carla îl întrerupse:

– Domnule, sunteţi cât se poate de sigur că băieţii nu au murit din cauza vreunei terapii experimentale care a dat greş?

– Cât se poate de sigur.

– Şi totuşi, dacă ştiţi aşa ceva cu siguranţă, înseamnă că aveţi habar despre ce se întâmplă la Akelberg.

– Nu neapărat, rosti el, dar încordarea pusese din nou stăpânire pe el şi Carla îşi dădu seama că se apropia de adevăr.

– Îmi amintesc un poster nazist pe care l-am văzut la un moment dat, continuă ea.

Această amintire era cea care îi adusese oribilul gând în minte.

– Era o imagine cu un infirmier şi un handicapat mintal. Textul suna cam aşa: „Şaizeci de mii de mărci germane costă îngrijirea acestei persoane care suferă de defecte ereditare. Camarade, aceştia sunt şi banii tăi!" Era o reclamă la o revistă, dacă nu mă înşel.

– Am văzut şi eu materiale propagandistice de acest gen, rosti Gottfried cu dispreţ, de parcă asta nu îl privea cu nimic.

Carla se ridică în picioare.

– Herr von Kessel, dumneavoastră sunteţi catolic şi l-aţi crescut pe Heinrich în credinţa catolică.

Gottfried pufni dispreţuitor.

– Heinrich spune că este ateu acum.

– Însă dumneavoastră nu sunteţi. Dumneavoastră consideraţi că viaţa fiecărui om este sacră.

– Întocmai.

– Ne-aţi spus că medicii de la Akelberg nu testează terapii noi şi periculoase pe persoanele cu handicap şi vă cred.

– Mulţumesc.

– Dar nu cumva fac altceva? Ceva mult mai rău de-atât?

– Nu, nu...

– Nu cumva îi *omoară* în mod intenţionat pe handicapaţi?

Gottfried clătină din cap în tăcere.

Carla se duse mai aproape de Gottfried şi îşi coborî glasul, ca şi cum ar fi rămas în încăpere doar ei doi.

– Cum sunteţi catolic şi credeţi că viaţa fiecărui om este sacră, puteţi să-mi spuneţi cu mâna pe inimă că niciun copil cu dizabilităţi mintale nu a fost omorât la Akelberg?

Gottfried zâmbi, făcu un gest liniştitor şi deschise gura ca să răspundă, dar nu scoase nicio vorbă.

Carla îngenunche pe covor, în faţa lui.

– Vreţi să faceţi asta, vă rog? Chiar acum? Aici, în casa dumneavoastră, se află patru tineri germani, fiul dumneavoastră şi trei prieteni de-ai săi.

Spuneți-ne doar adevărul. Uitați-vă în ochii mei și spuneți-mi că guvernul nostru nu omoară copii handicapați.

Tăcerea din cameră era desăvârșită. Gottfried dădu din nou să vorbească, însă apoi se răzgândi. Își închise strâns ochii, gura i se schimonosi într-o grimasă și își coborî capul. Cei patru tineri îi urmăriră uluiți contorsiunile feței.

În cele din urmă își deschise ochii. Se uită la ei pe rând, zăbovind cu privirea asupra fiului său.

Apoi se ridică în picioare și ieși din cameră.

(iii)

A doua zi, Werner îi spuse Carlei:

– Este groaznic! Vorbim numai despre asta de mai bine de-o zi. O să o luăm razna dacă nu facem altceva. Hai să vedem un film!

Se duseră pe Kurfürstendamm, o stradă cu cinematografe și magazine, numită de obicei Ku'damm. Cei mai mulți dintre regizorii germani de calitate plecaseră la Hollywood de ani buni, iar filmele produse pe plan intern erau acum de mâna a doua. Se duseră să vadă *Trei soldați*, a cărui acțiune era plasată în timpul invaziei Franței.

Cei trei soldați erau un sergent nazist călit, un smiorcăit care se plângea întruna (și care avea trăsături oarecum evreiești) și un tânăr zelos. Acesta din urmă punea întrebări naive precum: „Evreii chiar ne fac rău?" și primea drept răspuns predici lungi și severe din partea sergentului. Când începu bătălia, smiorcăitul recunoscu că este comunist, dezertă și pieri spulberat într-un raid aerian. Tânărul zelos luptă vitejește, fu promovat sergent și deveni admirator al Führerului. Scenariul era groaznic, dar scenele de luptă erau reușite.

Werner o ținu de mână pe Carla pe toată durata filmului. Ea spera ca el să o sărute în întuneric, însă nu se întâmplă asta.

Când se aprinseră luminile, el zise:

– A fost teribil de prost, dar măcar mi-a mai distras atenția câteva ore.

Se întoarseră apoi la mașină.

– Vrei să facem o plimbare? o întrebă el. Ar putea fi ultima noastră ocazie. Săptămâna viitoare mașina va intra în revizie.

Conduse până în Grunewald. Pe drum, mintea Carlei zbura întruna spre conversația purtată cu Gottfried von Kessel în ziua precedentă. Indiferent din ce unghi privea problema, nu avea cum să evite cumplita concluzie la care ajunseseră toți patru la sfârșitul discuției: Kurt și Axel nu fuseseră victime accidentale ale unui experiment medical periculos, așa cum crezuse ea la

început. Gottfried fusese convingător când negase această variantă. Însă nu reuşise să nege şi cealaltă ipoteză, cum că guvernul omora handicapaţii în mod deliberat, minţindu-le apoi familiile. Era greu de crezut, chiar şi venind din partea unor oameni necruţători şi brutali cum erau naziştii. Însă reacţia lui Gottfried fusese cel mai clar exemplu de comportament vinovat din câte îi fusese dat Carlei să vadă până atunci.

Când ajunseră în pădure, Werner ieşi de pe drumul principal şi continuă să înainteze pe o potecă, până când maşina fu ascunsă complet de arbuşti. Carla realiză că el mai adusese şi alte fete în locul acela.

El opri farurile şi totul se cufundă în beznă împrejur.

– O să vorbesc cu generalul Dorn, rosti el.

Dorn era şeful lui, un ofiţer important din aviaţie.

– Tu ce-ai de gând?

– Tatăl meu spune că nu mai există opoziţie politică, dar că bisericile se ţin tari pe poziţie. Nu există om cu credinţă în Dumnezeu care să tolereze aşa ceva.

– Tu eşti religioasă din fire? o întrebă Werner.

– Nu prea. Tata este. Pentru el, credinţa protestantă face parte din tradiţia germană la care ţine nespus. Mama se duce cu el la biserică, deşi bănuiesc că are o concepţie despre teologie destul de neortodoxă. Cred în Dumnezeu, dar nu-mi închipui că Lui Îi pasă dacă oamenii sunt protestanţi, catolici, musulmani sau budişti. Pe deasupra, îmi place să cânt imnuri.

Werner rosti cu glas şoptit:

– Eu nu pot să cred într-un Dumnezeu care le îngăduie naziştilor să omoare copii.

– Nu te învinovăţesc.

– Ce-o să facă tatăl tău?

– O să vorbească cu pastorul de la biserica noastră.

– Bun.

Rămaseră tăcuţi o vreme. El o cuprinse cu braţul.

– Se poate...? murmură el.

Ea era încordată de atâta nerăbdare şi părea să-şi fi pierdut glasul. Nu reuşi să scoată decât un geamăt. Încercă din nou şi izbuti să îngaime:

– Dacă asta îţi alungă tristeţea... sigur.

Apoi, el o sărută.

Îl sărută şi ea cu patimă. El o mângâie pe păr, apoi pe sâni. Ea ştia că acela era pragul peste care multe fete nu voiau să treacă. Acestea susţineau că nu te mai puteai controla dacă mergeai mai departe.

Carla decise să rişte.

Îl atinse pe obraz în timp ce el o săruta. Îl mângâie pe gât cu vârful degetelor, delectându-se cu senzaţia pielii lui calde. Îşi strecură mâna pe sub haina lui şi îi exploră trupul, coborând de la umeri până la mijloc.

Scăpă un geamăt uşor când îi simţi mâna pe coapsă, pe sub fustă. De îndată ce o atinse între picioare, ea îşi depărtă genunchii. Fetele spuneau că băieţii te socoteau o uşuratică dacă făceai asta, dar ea nu se mai putea abţine.

El o atinse exact în locul potrivit. Nu încercă să-i bage mâna pe sub chiloţi, ci o masă uşor prin materialul acestora. Ea auzea zgomotele înfundate pe care le scotea din gâtlej, încete la început, apoi din ce în ce mai puternice. În cele din urmă scoase un ţipăt de plăcere, îngropându-şi faţa în gâtul lui ca să şi-l înăbuşe. După aceea îi dădu mâna la o parte, căci devenise mult prea sensibilă în zona aceea.

Gâfâia. După ce îşi recăpătă răsuflarea, îl sărută pe gât. El îi atinse obrazul cu tandreţe.

Trecură câteva clipe, apoi ea zise:

– Pot să fac şi eu ceva pentru tine?

– Numai dacă vrei.

Ea îşi dorea cu atâta ardoare, încât se simţea stânjenită.

– Singura problemă e că... eu niciodată nu am...

– Ştiu, spuse el. O să-ţi arăt eu.

(iv)

Pastorul Ochs era un cleric trupeş şi tihnit, cu o casă mare, o soţie cumsecade şi cinci copii, iar Carla se temu că avea să refuze să se implice. Însă îl subestimase. Lui îi ajunseseră deja la ureche zvonuri care-i frământau conştiinţa, aşa încât acceptă să îl însoţească pe Walter la Sanatoriul pentru Copii din Wannsee. Profesorul Willrich nu putea să refuze un om al bisericii.

Hotărâră să o ia şi pe Carla cu ei, fiindcă ea fusese prezentă la întrevederea cu Ada. Directorul nu-şi putea schimba spusele de faţă cu ea.

În metrou, Ochs le sugeră să-l lase pe el să vorbească.

– Directorul este probabil nazist, le explică el.

Majoritatea persoanelor din funcţii importante erau acum membri de partid.

– Şi atunci este evident că va privi cu inamiciţie un fost deputat social-democrat, continuă el. Eu voi juca rolul arbitrului imparţial. Astfel cred că vom putea afla mai multe.

Carla nu era foarte sigură că avea dreptate. Considera că tatăl ei ar fi fost un interogator mai iscusit. Însă Walter acceptă sugestia pastorului.

Era primăvară, iar vremea era mai caldă decât la vizita precedentă a Carlei. Pe lac erau câteva bărci. Carla hotărî să-i ceară lui Werner să vină împreună acolo la un picnic. Voia să profite de fiecare clipă petrecută împreună, înainte ca el să treacă la o altă fată.

Profesorul Willrich avea focul făcut în şemineu, dar lăsase o fereastră deschisă pentru a permite brizei răcoroase dinspre apă să intre în cameră.

Directorul dădu mâna cu pastorul Ochs şi cu Walter. Îi aruncă o privire scurtă Carlei, semn că o recunoscuse, apoi o ignoră. Îi invită să ia loc, însă Carla îi putea simţi ostilitatea ascunsă în spatele faţadei de curtoazie. Era clar că nu îi făcea nicio plăcere să fie luat la întrebări. Îşi luă una dintre pipe şi o plimbă agitat între degete. Azi nu mai era atât de arogant, fiind confruntat acum de doi bărbaţi în toată firea, şi nu de două tinere.

Ochs deschise discuţia.

– Herr von Ulrich şi alţi enoriaşi de-ai mei sunt îngrijoraţi, domnule profesor Willrich, din cauza morţilor misterioase ale mai multor copii handicapaţi.

– Aici nu a murit niciun copil în mod misterios, replică Willrich. De fapt, nu a mai murit niciun copil de doi ani.

Ochs se întoarse spre Walter.

– Asta mă mai linişteşte. Pe tine nu, Walter?

– Ba da, rosti Walter.

Carla nu se simţea deloc mai liniştită, dar îşi ţinu gura pentru moment.

Ochs continuă pe un ton linguşitor:

– Sunt convins că le asiguraţi cea mai bună îngrijire pacienţilor dumneavoastră.

– Da, spuse Willrich, părând să se destindă puţin.

– Însă copiii de aici mai sunt transferaţi şi către alte spitale, nu?

– Bineînţeles, dacă vreo altă instituţie îi poate oferi unui copil un tratament de care noi nu dispunem.

– Iar când sunt transferaţi copii, presupun că dumneavoastră nu sunteţi neapărat ţinut la curent cu tratamentul sau cu starea lor de sănătate ulterioară.

– Exact!

– În afara cazului în care ei se întorc aici.

Willrich nu zise nimic.

– S-a întors vreunul dintre ei?

– Nu.

Ochs ridică din umeri.

– Atunci, nimeni nu se poate aştepta ca dumneavoastră să ştiţi ce s-a întâmplat cu ei.

– Întocmai.

Ochs se lăsă pe spate şi-şi întinse braţele în lături, într-un gest de francheţe.

– Deci nu aveţi nimic de ascuns!

– Absolut nimic.

– O parte dintre copiii transferaţi au murit.

Willrich rămase tăcut.

Ochs insistă, blajin:

– Este adevărat, nu-i aşa?

– Nu vă pot răspunde cu certitudine, domnule pastor.

– Ah! făcu Ochs. Asta pentru că, şi dacă ar fi murit vreunul dintre ei, dumneavoastră nu aţi fi înştiinţat.

– Da, aşa cum am stabilit mai devreme.

– Iertaţi-mă că mă repet, dar nu vreau decât să stabilesc dincolo de orice îndoială faptul că dumneavoastră nu ne puteţi lămuri în privinţa acelor decese.

– Nu pot, din păcate.

Ochs se întoarse din nou către Walter.

– Cred că ne lămurim din ce în ce mai mult cum stau lucrurile.

Walter încuviinţă.

Carlei îi venea să strige: „Nu s-a lămurit nimic încă!"

Însă Ochs luă din nou cuvântul.

– Cam câţi copii aţi transferat în ultimele douăsprezece luni, cu aproximaţie?

– Zece, rosti Willrich. Exact zece. Zâmbi satisfăcut şi adăugă: Noi, oamenii de ştiinţă, preferăm să evităm aproximările.

– Zece pacienţi din...?

– În prezent tratăm aici 107 copii.

– A, deci un procent foarte mic! zise Ochs.

Carla începea să se enerveze. Ochs era de partea lui Willrich şi încă într-un mod evident! De ce tăcea mâlc tatăl ei?

– Şi acei copii sufereau cu toţii de aceeaşi afecţiune sau aveau diverse boli? întrebă apoi Ochs.

– Diverse boli. Willrich deschise un dosar de pe birou şi completă: Retardare, sindromul Down, microcefalie, hidrocefalie, malformaţii ale membrelor, capului şi coloanei vertebrale sau paralizie.

– Deci acestea sunt tipurile de pacienţi pe care aţi fost instruit să le trimiteţi la Akelberg.

Ăsta era un progres: era prima menţiune a clinicii de la Akelberg şi prima sugestie cum că Willrich primise dispoziţie de la un nivel superior. Poate că Ochs era mai subtil decât păruse.

Willrich dădu să spună ceva, dar Ochs îl întrerupse cu o nouă întrebare:

– Şi urmau să primească toţi acelaşi tratament special?

Willrich zâmbi.

– Încă o dată, eu nu am fost informat, aşa că nu vă pot spune.

– Deci nu aţi făcut decât să urmaţi...

– Dispoziţiile date, da.

Ochs zâmbi.

– Sunteţi o persoană foarte chibzuită. Vă alegeţi cuvintele cu mare grijă. Copiii erau de toate vârstele?

– La început, programul s-a limitat doar la copiii mai mici de trei ani, însă apoi a fost extins pentru ca toţi să beneficieze de el, indiferent de vârstă.

Carla remarcă menţionarea unui „program". Asta era o noutate. Începu să-şi dea seama că Ochs era mult mai dibaci decât părea la prima vedere.

Ochs îşi formulă următoarea propoziţie de parcă ar fi confirmat ceva declarat în prealabil:

– Şi au fost incluşi toţi copiii evrei handicapaţi, indiferent de dizabilitatea fiecăruia.

Urmă un moment de tăcere. Willrich părea şocat. Carla se întrebă cum de ştia Ochs amănuntul legat de copiii evrei. Poate că nu ştia: poate că era o simplă supoziţie.

După o pauză, Ochs adăugă:

– Copiii evrei şi cei metişi, mai corect spus.

Willrich nu zise nimic, dar dădu încet din cap în semn de confirmare.

Ochs continuă:

– Este neobişnuit cum, tocmai în aceste vremuri, copiii evrei primesc tratament preferenţial, nu credeţi?

Willrich îşi feri privirea.

Pastorul se ridică în picioare şi de această dată vorbi pe un ton plin de mânie:

– Mi-aţi spus că zece copii suferind de o varietate de boli, copii care nu ar fi putut beneficia cu toţii de acelaşi tratament, au fost trimişi într-un spital special de unde nu s-au mai întors; şi că evreii au avut prioritate. Ce credeaţi că o să se întâmple cu ei, domnule profesor doctor Willrich? În numele lui Dumnezeu, *ce credeaţi?*

Willrich părea pe punctul de a izbucni în lacrimi.

– Bineînţeles, puteţi să nu spuneţi nimic, rosti Ochs pe un ton mai potolit. Însă va veni şi ziua în care veţi auzi aceeaşi întrebare din partea unei autorităţi superioare – de fapt, a autorităţii supreme.

Întinse braţul şi îndreptă spre medic un deget acuzator.

– Şi în acea zi, fiule, vei *răspunde*.

Acestea fiind zise, pastorul îi întoarse spatele şi ieşi din încăpere.

Carla şi Walter îl urmară imediat.

(v)

Inspectorul Thomas Macke zâmbi. Uneori duşmanii statului îi uşurau mult treaba. În loc să opereze în secret, ascunzându-se în locuri greu de găsit, ei apăreau în văzul lumii, oferindu-i cu generozitate dovezi irefutabile ale fărădelegilor săvârşite. Erau ca nişte peşti pentru care nu era nevoie de momeală şi de cârlig, căci săreau singuri în coşul pescarului, rugându-se aproape să fie prăjiţi.

Pastorul Ochs era un asemenea specimen.

Macke îi reciti scrisoarea. Era adresată ministrului de justiţie Franz Gürtner.

> Stimate domnule Ministru,
>
> Este adevărat că guvernul omoară copii cu handicap? Vă pun această întrebare directă pentru că doresc un răspuns clar şi răspicat.

Ce nechibzuit! Dacă răspunsul era nu, atunci comitea o calomnie; dacă era da, Ochs se făcea vinovat de deconspirarea unor secrete de stat. Oare nu-şi dădea seama de asta şi singur?

> Nu am mai putut să ignor zvonurile care circulau în congregaţia mea, aşa că m-am dus la Sanatoriul pentru Copii din Wannsee şi am vorbit cu directorul instituţiei, domnul profesor Willrich. Răspunsurile sale au fost atât de nesatisfăcătoare, încât m-am convins că se petrec lucruri cumplite, lucruri ce ar putea constitui infracţiuni şi cu siguranţă constituie un păcat.

Omul avea tupeu să scrie despre infracţiuni! Oare nu realiza că acuzarea agenţiilor guvernamentale de acte ilegale reprezenta un act ilegal în sine? Oare îşi închipuia că trăia într-o democraţie liberală şi degenerată?

Macke ştia la ce se referea Ochs. Programul se numea Aktion T4, după adresa sa, Tiergarten Strasse nr. 4. Agenţia purta numele oficial de Fundaţia Caritabilă pentru Vindecare şi Îngrijire Instituţionalizată, deşi era supervizată de biroul personal al lui Hitler, cancelaria Führerului. Scopul său era să asigure eutanasierea persoanelor cu handicap care nu puteau supravieţui fără îngrijiri costisitoare. Se descurcase nemaipomenit în ultimii ani, descotorosindu-se de zeci de mii de persoane nefolositoare.

Problema era că opinia publică din Germania nu era încă suficient de sofisticată pentru a înțelege necesitatea acestor morți, așa că programul se desfășura în secret.

Macke era însă la curent cu situația. Fusese promovat la gradul de inspector, fiind admis în sfârșit în trupele paramilitare de elită ale Partidului Nazist, Schutzstaffel, SS-ul. Fusese informat cu privire la Aktion T4 când i se repartizase cazul Ochs. Era mândru de asta: acum era un adevărat inițiat.

Din păcate, din neglijența unor indivizi, exista pericolul ca secretul despre Aktion T4 să fie dat în vileag.

Macke avea sarcina de a opri scurgerea de informații.

Investigațiile preliminare indicaseră foarte rapid numele celor trei persoane care trebuiau constrânse să-și țină gura: pastorul Ochs, Walter von Ulrich și Werner Franck.

Franck era fiul cel mare al unui producător de radiouri, care fusese unul dintre susținătorii importanți ai naziștilor la începuturile acestora. Industriașul, pe numele său Ludwig Franck, solicitase și el – inițial cu tărie – informații despre moartea mezinului său cu dizabilități, însă renunțase brusc după ce fusese amenințat cu închiderea fabricilor sale. Tânărul Werner, un ofițer în plină ascensiune din Ministerul Aviației, insista să pună în continuare întrebări incomode, încercând să-l implice în chestiune și pe influentul său șef, generalul Dorn.

Ministerul Aviației, despre care se spunea că ar fi cea mai mare clădire de birouri din Europa, era un edificiu ultramodern ce ocupa un întreg cvartal de pe Wilhelm Strasse, la doi pași de sediul Gestapoului de pe Prinz Albrecht Strasse. Macke se duse pe jos până acolo.

Uniforma sa SS îi permise să ignore santinelele de la intrare. Ajuns la biroul de la recepție, se răsti:

– Du-mă imediat la locotenentul Werner Franck.

Recepționera îl conduse într-un lift, apoi de-a lungul unui culoar, până la o ușă deschisă ce dădea într-un mic birou. Tânărul de la birou nu își ridică la început privirea din hârtiile aflate în fața lui. La prima vedere, Macke estimă că avea vreo 22 de ani. De ce nu se afla într-o unitate de pe front, contribuind la bombardarea Angliei? Probabil că tatăl său trăsese niște sfori, se gândi Macke înciudat. Werner chiar arăta a om cu posibilități: uniformă croită pe măsură, butoni de aur și părul lăsat lung, nu tuns soldățește. Macke îl disprețuia deja.

Werner scrise un bilet cu creionul, apoi își ridică privirea. Expresia amabilă de pe chip i se evaporă când văzu uniforma SS, iar Macke observă cu interes un licăr de teamă. Băiatul încercă imediat să și-l acopere printr-o

atitudine de bonomie, ridicându-se respectuos în picioare şi zâmbind binevoitor, însă Macke nu se lăsă păcălit.

– Bună ziua, domnule inspector, rosti Werner. Vă rog să luaţi loc.

– *Heil* Hitler! zise Macke.

– *Heil* Hitler. Cu ce vă pot ajuta?

– Stai jos şi taci din gură, neisprăvitule, se răsti Macke.

Werner se strădui să îşi ascundă frica.

– O, Doamne, dar ce-am făcut ca să vă provoc mânia?

– Nu-ţi închipui că poţi să mă iei pe mine la întrebări. Vorbeşte doar când ţi se vorbeşte.

– Cum doriţi.

– Din acest moment, nu vei mai pune întrebări cu privire la fratele tău Axel.

Macke fu surprins să vadă un licăr de uşurare străbătându-i iute faţa lui Werner. Asta îl puse pe gânduri. Oare se temuse de altceva, de ceva mult mai grav decât un simplu ordin de a înceta cu întrebările legate de fratele său? Oare Werner era implicat şi în alte activităţi subversive?

Probabil că nu, se gândi Macke. Mai degrabă era uşurat fiindcă nu era arestat şi dus în beciurile de pe Prinz Albrecht Strasse.

Însă Werner nu era încă intimidat pe deplin. Ripostă cu tupeu:

– Şi de ce nu ar trebui să întreb cum a murit fratele meu?

– Ţi-am zis să nu mă iei la întrebări. Trebuie să înţelegi că eşti tratat cu blândeţe doar pentru că tatăl tău a fost un prieten de nădejde al Partidului Nazist. Altminteri am fi purtat această discuţie în biroul meu.

Asta era o ameninţare pe care o pricepea toată lumea.

– Vă sunt recunoscător pentru indulgenţa de care daţi dovadă, zise Werner, străduindu-se să îşi păstreze o urmă de demnitate. Însă vreau să ştiu cine mi-a omorât fratele şi de ce.

– Nu vei afla nimic, indiferent ce ai face. Însă dacă vei continua cu întrebările, vei fi socotit trădător.

– Nu mai trebuie să întreb pe nimeni, de vreme ce m-aţi vizitat dumneavoastră. Acum mi-e clar că suspiciunile mele erau întemeiate.

– Îţi cer să renunţi imediat la această campanie subversivă.

Werner îl privi sfidător, fără să spună nimic.

Macke continuă:

– Dacă n-o vei face, domnul general Dorn va fi informat că loialitatea ta este pusă sub semnul întrebării.

Werner nu avea cum să nu priceapă ce ar fi însemnat asta. Îşi putea pierde slujba confortabilă din Berlin, fiind trimis într-o cazarmă de pe lângă vreo pistă de aterizare din nordul Franţei.

Werner nu mai păru acum la fel de sfidător, ci mai degrabă gânditor.

Macke se ridică. Își pierduse destul timp deja.

– Se pare că domnul general Dorn te consideră un asistent destoinic și inteligent, rosti el în încheiere. Dacă faci ce trebuie, îți poți păstra acest rol.

Acestea fiind spuse, ieși din încăpere. Se simțea nervos și nemulțumit. Nu era sigur că izbutise să îi strivească lui Werner voința. Detectase o anumită sfidare profundă ce rămăsese neclintită.

Se concentră acum asupra pastorului Ochs. În acest caz se impunea o abordare diferită. Macke se întoarse la sediul Gestapoului și adună o mică echipă: Reinhold Wagner, Klaus Richter și Günther Schneider. Urcară într-un Mercedes 260D negru, mașina preferată de agenții Gestapo; această mașină nu ieșea deloc în evidență, întrucât multe taxiuri din Berlin erau același model și aveau aceeași culoare. La începuturile Gestapoului, agenții fuseseră îndemnați să fie cât mai vizibili, pentru ca lumea să poată vedea brutalitatea cu care tratau orice rezistență. Totuși, poporul german fusese deja terorizat, așa încât violența în public nu mai era necesară. În zilele acelea Gestapoul acționa discret, mereu sub o mască de legalitate.

Conduseră până la casa lui Ochs, aflată lângă marea biserică protestantă din Mitte, cartierul central. Așa cum Werner credea că este protejat de tatăl său, probabil că și Ochs își închipuia că biserica îl ocrotește. Era pe cale să afle că lucrurile nu stăteau deloc așa.

Macke sună la ușă: pe vremuri ar fi spart-o pur și simplu, pentru a băga și mai mult frica în oameni.

O menajeră deschise ușa, iar el intră într-un hol larg și bine luminat, cu parchet lustruit și covoare groase. Ceilalți trei agenți îl urmară.

– Unde este stăpânul tău? i se adresă Macke pe un ton amabil menajerei.

Deși nu o amenințase în niciun fel, ea se înfricoșase totuși.

– În biroul său, domnule, răspunse ea, arătându-i o ușă.

Macke îi spuse lui Wagner:

– Aduceți femeile și copiii în camera alăturată.

Ochs deschise ușa biroului și aruncă o privire pe hol, încruntându-se.

– Ce Dumnezeu se petrece? rosti el indignat.

Macke porni țintă spre el, silindu-l să se dea înapoi și să-i permită să intre în cameră. Odaia era micuță, tocmai potrivită, cu un birou de piele și rafturi cu comentarii biblice.

– Închide ușa, zise Macke.

Ochs se execută, chiar dacă fără nicio tragere de inimă; apoi spuse:

– Sper că aveți o explicație cât se poate de întemeiată pentru această descindere.

– Stai jos și taci din gură, i-o tăie Macke.

Ochs rămase înmărmurit. Probabil că nu i se mai zisese să tacă din gură din copilărie. De obicei, membrii clerului nu erau insultați nici măcar de către polițiști. Însă naziștii nu țineau cont de asemenea convenții debilitante.

– Este scandalos! exclamă Ochs într-un final, apoi se așeză.

Dincolo de ușă se auzi o voce de femeie protestând: soția, probabil. Ochs păli când o auzi și se ridică de pe scaun.

Macke îl împinse la loc.

– Stai acolo.

Ochs era un ins corpolent, mai înalt decât Macke, dar nu opuse rezistență. Lui Macke îi plăcea la nebunie să-i vadă pe fanfaronii aceștia pierzându-se cu firea de frică.

– Cine sunteți? întrebă Ochs.

Macke nu le spunea niciodată. Puteau ghici, bineînțeles, dar era mult mai înspăimântător dacă nu știau sigur. Mai apoi, în eventualitatea (puțin probabilă) că ar fi fost chestionați, toți cei din echipă puteau jura că s-au prezentat de la bun început ca ofițeri de poliție, arătându-și inclusiv insignele.

Ieși din cameră. Oamenii lui zoreau câțiva copii în salon. Macke îi zise lui Reinhold Wagner să se ducă în birou și să-l țină pe Ochs acolo. Apoi îi urmă pe copii în cealaltă încăpere.

La ferestre atârnau perdele înflorate, pe poliță erau fotografii de familie și în odaie existau câteva scaune comode, căptușite cu un material cadrilat. Era căminul unei familii cumsecade. De ce nu puteau să fie loiali Reichului și să-și vadă de treabă?

Menajera stătea la fereastră, cu mâna la gură ca să nu țipe. Patru copii se strânseseră în jurul soției lui Ochs, o femeie ștearsă, cu piept generos, la vreo treizeci și ceva de ani. Aceasta ținea în brațe un al cincilea copil, o fetiță de vreo doi ani, cu cârlionți blonzi.

Macke mângâie fetița pe cap.

– Cum o cheamă pe micuță? întrebă el.

Frau Ochs era îngrozită. Reuși să murmure:

– Lieselotte. Ce doriți de la noi?

– Vino la unchiul Thomas, Lieselotte, rosti Macke, întinzându-și brațele către ea.

– Nu! strigă Frau Ochs.

Strânse copilul la piept și se întoarse cu spatele.

Lieselotte izbucni în plâns.

Macke îi făcu semn lui Klaus Richter.

Richter o înșfăcă pe Frau Ochs de la spate, trăgându-i brațele în lături și silind-o să dea drumul copilului. Macke o prinse pe Lieselotte înainte să

cadă. Fetiţa se zbătea ca un peşte, însă el strânse mai bine, ca şi cum ar fi fost o pisică. Copila zbieră tot mai tare.

Un băiat de vreo 12 ani se năpusti spre Macke, lovindu-l fără folos cu pumnii săi mici. Venise vremea să înveţe să respecte autoritatea, decise Macke. O aşeză pe Lieselotte pe şoldul său stâng şi apoi, cu mâna dreaptă, îl înhăţă de guler pe băiat şi îl azvârli prin cameră, asigurându-se că va cădea într-un scaun capitonat. Băiatul scăpă un ţipăt de frică, urmat de Frau Ochs. Scaunul se răsturnă pe spate şi băiatul căzu pe jos. Nu se lovi prea tare, dar începu să plângă.

Macke ieşi cu Lieselotte pe hol. Fata ţipa din toţi rărunchii după mama ei. Macke o lăsă jos. Copila fugi spre uşa de la salon şi începu să bată cu pumnii în ea, urlând îngrozită. Nu învăţase încă să apese clanţa, remarcă Macke.

Lăsând copilul pe hol, Macke reintră în birou. Wagner păzea uşa; Ochs stătea în mijlocul camerei, alb la faţă de frică.

– Ce le faceţi copiilor mei? întrebă el. De ce ţipă Lieselotte?

– Vei scrie o scrisoare, spuse Macke.

– Da, da, orice, zise Ochs, ducându-se spre biroul de piele.

– Nu acum. Mai târziu.

– Am înţeles.

Macke savura din plin momentul. Spre deosebire de Werner, Ochs cedase complet.

– O scrisoare către Ministerul Justiţiei, continuă el.

– Deci despre asta era vorba...

– Vei spune că ai realizat în sfârşit că nu există niciun pic de adevăr în acuzaţiile pe care le-ai adus în prima scrisoare. Ai fost indus în eroare de către comunişti infiltraţi. Îi vei cere scuze ministrului pentru necazurile pe care le-ai creat prin acţiunile tale neglijente, asigurându-l că nu vei mai discuta despre această chestiune cu nimeni.

– Da, da, aşa voi proceda. Dar ce îi fac soţiei mele?

– Nimic. Ea ţipă gândindu-se la ce va păţi dacă nu vei scrie această scrisoare.

– Vreau să o văd.

– Nu faci decât să-i înrăutăţeşti situaţia dacă mă mai enervezi cu solicitările tale idioate.

– Desigur, îmi pare rău, iertaţi-mă...

Adversarii nazismului erau de-a dreptul nevolnici.

– Scrie scrisoarea în această seară şi expediaz-o mâine-dimineaţă.

– Sigur. Să vă trimit şi dumneavoastră un exemplar?

– Oricum va ajunge la mine, netotule. Crezi că ministrul îţi citeşte aiurelile?

– Nu, nu, sigur că nu, am înţeles.

Macke se îndreptă spre uşă.

– Şi stai departe de oameni ca Walter von Ulrich.

– Aşa voi face, promit.

Macke ieşi, făcându-i semn lui Wagner să-l urmeze. Lieselotte se aşezase pe podea, zbierând isteric. Macke deschise uşa de la salon şi îi chemă pe Richter şi pe Schneider, după care plecară.

– Câteodată nu este nevoie să recurgi la violenţă, cugetă Macke cu glas tare când urcară în maşină.

Wagner trecu la volan şi Macke îi dădu adresa familiei von Ulrich.

– Alteori însă, violenţa rămâne calea cea mai simplă, adăugă el.

Familia Von Ulrich locuia în apropierea bisericii. Casa acestora era o clădire veche şi spaţioasă, pe care era evident că nu-şi mai puteau permite să o întreţină. Vopseaua se scorojise, balustradele erau ruginite, iar un geam spart fusese cârpit cu carton. Nu era ceva neobişnuit: austeritatea impusă de război făcea ca multe case să nu poată fi întreţinute.

Tot o menajeră le deschise uşa şi aici. Macke presupuse că aceasta era femeia al cărei copil handicapat stârnise întreaga tevatură – dar nu se mai osteni să afle. Nu avea niciun rost să aresteze fetişcane.

Walter von Ulrich ieşi pe hol dintr-o cameră lăturalnică.

Macke şi-l amintea. Tipul era vărul lui Robert von Ulrich, omul de la care Macke şi fratele său cumpăraseră restaurantul, cu opt ani în urmă. Pe atunci era mândru şi arogant. Acum purta un costum ponosit, însă îşi păstrase cutezanţa.

– Ce doriţi? rosti el, încercând să lase impresia că încă mai avea puterea de a cere explicaţii.

Macke nu avea de gând să piardă prea multă vreme aici.

– Pune-i cătuşele, zise el.

Wagner făcu un pas în faţă cu cătuşele.

O femeie înaltă şi arătoasă apăru şi se postă în faţa lui von Ulrich.

– Spuneţi-mi cine sunteţi şi ce vreţi, le ceru ea.

Era soţia, evident. Avea o urmă de accent străin în glas. Nici nu era de mirare.

Wagner o pălmui cu putere, iar ea se trase înapoi, împleticindu-se.

– Întoarce-te cu spatele şi ţine-ţi mâinile într-un loc, îi zise Wagner lui von Ulrich. Altfel îi zbor dinţii din gură.

Von Ulrich se supuse.

O tânără frumuşică, purtând o uniformă de asistentă, veni în goană pe scări.

– Tată! exclamă ea. Ce se întâmplă?

Macke se întrebă cam câți oameni locuiau în casa aceea. Simți un fior de neliniște. O familie obișnuită nu le putea veni de hac unor ofițeri bine instruiți, dar o familie numeroasă putea produce suficient tămbălău încât să-i permită lui von Ulrich să scape.

Însă individul nu părea să vrea ca situația să degenereze.

– Nu te pune cu ei, îi zise el fiicei sale pe un ton alarmat. Stai pe loc!

Asistenta părea îngrozită și făcu așa cum i se ceruse.

Macke zise:

– Duceți-l la mașină.

Wagner îl scoase pe von Ulrich afară.

Soția lui începu să plângă.

– Unde îl duceți? întrebă asistenta.

Macke porni spre ușă. Se uită la cele trei femei: menajera, soția și fiica.

– Tot acest pocinog, zise el, de dragul unui cretin de opt ani. N-o să vă înțeleg niciodată, oameni buni.

Apoi ieși din casă și urcă în mașină.

Străbătură scurta distanță până la Prinz Albrecht Strasse. Wagner parcă în spatele sediului Gestapoului, lângă vreo duzină de mașini negre identice. Coborâră cu toții.

Îl conduseră pe von Ulrich pe o ușă din spate și coborâră cu el în beci, lăsându-l într-o încăpere cu dale albe.

Macke deschise un dulap și scoase trei ciomege lungi și grele, ca niște bâte de baseball american. Dădu câte unul fiecăruia dintre ajutoarele sale.

– Și-acum să îl bateți măr, le spuse el.

Apoi îi lăsă să-și vadă de treabă.

(vi)

Căpitanul Volodea Peshkov, șeful filialei berlineze a Serviciului de Informații al Armatei Roșii, se întâlni cu Werner Franck în Cimitirul Invalizilor, aflat lângă Canalul Berlin-Spandau.

Era o alegere înțeleaptă. Uitându-se atent prin cimitir, Volodea își dădu repede seama că nimeni nu îi urmărise, nici pe el, nici pe Werner. Singura persoană prezentă acolo, o bătrână cu un batic negru pe cap, tocmai pleca.

Își dăduseră întâlnire la mormântul generalului von Scharnhorst, lângă un piedestal mare pe care se odihnea un leu adormit, făcut din tunurile topite ale inamicilor. Era o zi însorită de primăvară și cei doi spioni își scoaseră jachetele în timp ce se plimbară printre mormintele eroilor germani.

După pactul dintre Hitler şi Stalin, semnat cu doi ani în urmă, spionajul sovietic nu-şi încetase misiunea din Germania, aşa că angajaţii ambasadei sovietice erau filaţi în continuare. Toată lumea considera tratatul drept un armistiţiu temporar, deşi nimeni nu ştia când avea să expire, mai exact. Astfel că agenţii de la contraspionaj încă îl urmăreau pe Volodea pretutindeni.

Ar fi trebuit să realizeze până atunci când pleca într-o misiune veritabilă de culegere de informaţii, fiindcă acelea erau de fapt momentele în care se descotorosea de ei. Dacă se ducea să-şi cumpere un cârnăcior de Frankfurt la prânz, îi lăsa să îl urmărească. Se întreba dacă îi ducea mintea să-şi dea seama de asta.

– Ai mai văzut-o pe Lili Markgraf în ultima vreme? întrebă Werner.

Lili era o fată cu care ieşiseră amândoi, în diferite momente din trecut. Volodea o recrutase recent, iar ea învăţase să codeze şi să decodeze mesaje în cifrul Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii. Evident, Volodea nu-i putea spune acest lucru lui Werner.

– Nu am mai văzut-o de ceva timp, minţi el. Dar tu?

Werner clătină din cap.

– Inima mea îi aparţine altcuiva acum.

Părea ruşinat. Poate că îl stânjenea reputaţia de playboy pe care o câştigase.

– Nu contează. De ce ai vrut să mă vezi?

– Am primit informaţii devastatoare, spuse Volodea. O veste ce va schimba cursul istoriei – dacă se dovedeşte a fi adevărată.

Werner părea sceptic.

Volodea continuă:

– O sursă ne-a adus la cunoştinţă că Germania va invada Uniunea Sovietică în iunie.

Se înfioră rostind acest lucru. Era un triumf colosal pentru Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii, dar o ameninţare cumplită pentru URSS.

Werner îşi îndepărtă o şuviţă din ochi, printr-un gest care probabil că făcea inimile fetelor să bată mai tare. Apoi, zise:

– Este o sursă de încredere?

Era vorba de un jurnalist din Tokyo care reuşise să se apropie de ambasadorul german de acolo, dar care era de fapt comunist. Tot ce le spusese până atunci se adeverise. Însă Volodea nu-i putea dezvălui nici asta lui Werner.

– Da, e de încredere, răspunse el.

– Deci credeţi că aşa stau lucrurile?

Volodea ezită. Asta era problema. Stalin nu credea. Lui i se părea a fi o nouă dezinformare din partea Aliaţilor, cu scopul de a băga zâzanie între el şi

Hitler. Scepticismul lui Stalin cu privire la această adevărată lovitură dată de spionajul sovietic îi devastase pe superiorii lui Volodea, amărându-le bucuria.

– Trebuie să o verificăm, recunoscu el.

Werner se uită împrejur, la copacii ce înfrunzeau în cimitir.

– Sper din tot sufletul să se adeverească, rosti el cu o neașteptată sălbăticie. Asta o să-i dea gata pe blestemații de naziști.

– Da, spuse Volodea. Dacă Armata Roșie va fi pregătită.

Werner întrebă surprins:

– Nu sunteți pregătiți?

Din nou, Volodea nu îi putea dezvălui lui Werner tot adevărul. Stalin credea că germanii nu aveau de gând să atace înainte de a-i învinge pe britanici, pentru a evita un război pe două fronturi. Câtă vreme Marea Britanie continua să sfideze Germania, Uniunea Sovietică era în siguranță, în opinia lui. Drept urmare, Armata Roșie nu era nici pe departe pregătită pentru o invazie germană.

– Vom fi pregătiți dacă reușești să obții confirmarea existenței acestui plan de invazie, rosti Volodea.

Nu se putea abține să nu savureze momentul lui de glorie. Spionul său se putea dovedi crucial.

Werner zise:

– Din păcate, nu te pot ajuta.

Volodea se încruntă.

– Ce vrei să spui?

– Nu-ți pot obține confirmarea informației și nici altceva. Sunt pe punctul de a fi concediat din postul de la Ministerul Aviației. Probabil că voi fi trimis în Franța – sau, dacă informațiile tale se dovedesc a fi corecte, trimis să invadez Uniunea Sovietică.

Volodea era îngrozit. Werner era cel mai bun spion de care dispunea. Informațiile lui Werner îl ajutaseră pe Volodea să fie promovat la gradul de căpitan. Simți că-și pierde suflul. Făcu un efort și izbuti să rostească:

– Ce naiba s-a întâmplat?

– Fratele meu a murit într-un azil de handicapați și la fel s-a întâmplat și cu finul iubitei mele; iar noi am pus prea multe întrebări.

– Dar de ce ai fi retrogradat din funcție pentru asta?

– Naziștii au început să omoare persoanele cu handicap în cadrul unui program secret.

Volodea se abătu pentru moment de la misiunea lui.

– Poftim? Pur și simplu îi omoară?

– Așa se pare. Nu știm încă detaliile. Însă, dacă nu ar fi avut nimic de ascuns, nu s-ar fi gândit să ne pedepsească – pe mine și pe alții – pentru că punem întrebări.

– Câți ani avea fratele tău?

– Cincisprezece.

– Dumnezeule! Era doar un copil!

– Nu vor scăpa basma curată. Refuz să-mi țin gura.

Se opriră în fața mormântului lui Manfred von Richthofen, pilotul de elită german. Era o lespede imensă, înaltă de doi metri și dublă ca lățime. Pe ea era cioplit, cu litere elegante de tipar, un singur cuvânt: RICHTHOFEN. Pe Volodea îl impresionase dintotdeauna această simplitate.

Încercă să-și vină în fire. Își zise că, în fond, și poliția secretă sovietică omora oameni, mai ales pe cei suspectați de neloialitate. Șeful NKVD-ului, Lavrentiy Beria, era un torționar care-și punea în fiecare seară oamenii să salte fete de pe stradă pentru ca el să le violeze apoi, conform zvonurilor care circulau. Însă gândul că și comuniștii puteau fi la fel de cruzi ca naziștii nu îl consola deloc. Într-o bună zi, își reaminti el, sovieticii aveau să se descotorosească de Beria și de cei de teapa lui și-abia atunci avea să înceapă clădirea adevăratului comunism. Între timp însă, prioritatea era înfrângerea naziștilor.

Ajunseră la zidul canalului și rămaseră acolo, urmărind o barjă înaintând încet pe apă și scoțând trâmbe de fum negru. Volodea întoarse pe toate părțile dezvăluirea alarmantă a lui Werner.

– Și ce s-ar întâmpla dacă nu ai mai investiga morțile copiilor handicapați? îl întrebă el.

– Mi-aș pierde iubita, replică Werner. Și ea este la fel de furioasă ca mine.

Volodea fu izbit de gândul înfricoșător că Werner i-ar putea dezvălui adevărul iubitei sale.

– Dar nu ai putea să-i mărturisești adevăratul motiv pentru care te-ai răzgândit, rosti el apăsat.

Werner părea distrus, dar nu îl contrazise.

Volodea își dădea seama că, dacă îl convingea pe Werner să renunțe la campania sa, îi ajuta indirect pe naziști să își ascundă crimele. Alungă acest gând neplăcut.

– Însă ai putea să lucrezi în continuare pentru generalul Dorn dacă promiți să renunți la investigații?

– Da. Asta vor ei. Dar eu nu am de gând să-i las să-mi omoare fratele și apoi să mușamalizeze totul. N-au decât să mă trimită pe front, că tot nu o să-mi țin gura.

– Și ce crezi că vor face când vor realiza cât de hotărât ești?

– Mă vor arunca într-un lagăr.

– Și la ce crezi că ar folosi asta?

– Nu pot să stau cu mâinile în sân. Pur și simplu nu pot!

Volodea trebuia să-l readucă pe Werner pe calea cea dreaptă, dar până atunci nu reuşise să obţină nimic. Werner avea răspunsuri pregătite la orice întrebare. Era un tip deştept. De aceea şi era un spion atât de preţios.

– Şi ceilalţi? întrebă Volodea.

– Care ceilalţi?

– Păi trebuie să existe mii de adulţi şi de copii handicapaţi. Naziştii au de gând să îi omoare pe toţi?

– Probabil.

– În niciun caz nu-i vei putea opri să o facă dacă ajungi într-un lagăr de prizonieri.

Pentru prima oară, Werner rămase fără replică.

Volodea se întoarse cu spatele la apă şi aruncă o privire prin cimitir. Un tânăr în costum îngenunchease în faţa unei mici pietre funerare. Era oare un spion? Volodea îl urmări cu atenţie. Tânărul plângea în hohote. Părea să sufere sincer: agenţii de la contraspionaj nu erau actori atât de buni.

– Uită-te la el, îi zise Volodea lui Werner.

– De ce?

– Suferă. Aşa cum suferi şi tu.

– Şi ce-i cu asta?

– Urmăreşte-l.

După câteva minute, omul se ridică, îşi şterse faţa cu o batistă şi plecă.

Volodea spuse:

– Acum este fericit. Asta înseamnă să suferi. Nu obţii nimic, doar că te simţi mai bine apoi.

– Crezi că pun întrebări doar ca să mă simt mai bine.

Volodea se întoarse şi îl privi în ochi.

– Nu te critic, rosti el. Vrei să descoperi adevărul şi să-l strigi în gura mare. Dar gândeşte-te puţin! Logica spune că singura cale de a opri aceste grozăvii este dărâmarea regimului. Iar acest lucru se poate întâmpla numai dacă naziştii sunt învinşi de Armata Roşie.

– Poate.

Werner dădea semne de şovăială, observă Volodea cu speranţă.

– Poate? zise el. Păi, cine a mai rămas? Britanicii sunt îngenuncheaţi, străduindu-se din răsputeri să reziste în faţa asaltului Luftwaffe. Americanii nu sunt interesaţi de gâlceava din Europa. Toţi ceilalţi îi susţin pe fascişti. Îşi puse mâinile pe umerii lui Werner şi adăugă: Armata Roşie este singura ta speranţă, prietene. Dacă pierdem şi noi, naziştii vor continua să omoare copii handicapaţi – şi evrei, şi comunişti, şi homosexuali – încă o mie de ani de-acum înainte.

– La naiba, murmură Werner. Ai dreptate.

(vii)

Carla şi mama ei se duseră la slujba de duminică. Maud era răvăşită din cauza arestării lui Walter şi disperată să afle unde fusese dus. Evident că Gestapoul refuza să-i dea vreo informaţie. Însă biserica pastorului Ochs era foarte apreciată, fiind frecventată inclusiv de oameni din suburbiile mai înstărite, iar printre enoriaşi se numărau şi persoane influente, care s-ar fi putut interesa.

Carla îşi lăsă capul în pământ şi se rugă ca tatăl ei să nu fie bătut sau torturat. Nu credea prea mult în rugăciuni, însă era suficient de disperată cât să-şi dorească să încerce orice.

Se bucură să vadă familia Franck la câteva rânduri mai în faţă. Îşi aţinti privirea asupra cefei lui Werner. Spre deosebire de ceilalţi bărbaţi, care obişnuiau să se tundă scurt, părul lui se ondula uşor la baza gâtului. Ea îi atinsese şi-i sărutase gâtul. Era adorabil. Era de departe cel mai plăcut băiat care o sărutase vreodată. Noapte de noapte, înainte să adoarmă, retrăia momentele din seara petrecută în Grunewald.

Însă nu era îndrăgostită de el, îşi zise.

Nu încă.

Când îşi făcu apariţia pastorul Ochs, ea pricepu de îndată că spiritul îi fusese zdrobit. Schimbarea lui era îngrozitoare. Se îndreptă încet spre amvon, cu capul plecat şi cu umerii gârboviţi, făcându-i pe unii enoriaşi să şuşotească îngrijoraţi. Recită rugăciunile în mod inexpresiv, apoi le citi predica dintr-o carte. Carla era asistentă de doi ani, aşa că depistă imediat simptomele depresiei. Realiză că Gestapoul trecuse şi pe la el.

Observă că Frau Ochs şi cei cinci copii nu se aflau la locurile lor din primul rând.

În timp ce cântau ultimul imn, Carla îşi jură să nu se dea bătută, oricât de speriată ar fi fost. Încă mai avea aliaţi: Frieda, Werner şi Heinrich. Dar ce puteau face ei?

Îşi dorea să fi avut dovezi concrete în legătură cu atrocităţile naziştilor. Ea una nu mai avea nicio îndoială că îi exterminau pe handicapaţi – descinderile celor de la Gestapo reprezentau un semnal cât se poate de clar că aşa stăteau lucrurile. Însă nu îi putea convinge pe alţii fără probe concrete.

Dar cum le putea obţine?

După încheierea slujbei, ieşi din biserică alături de Frieda şi de Werner. Îi trase de lângă părinţii lor şi le spuse:

– Cred că ar trebui să obţinem probe despre ce se petrece.

Frieda pricepu imediat la ce se referea.

– Ar trebui să mergem la Akelberg, zise ea. Să vizităm spitalul.

Werner propusese asta de la bun început, dar hotărâseră să pornească investigaţiile în Berlin. Carla reconsiderase între timp ideea.

– Am avea nevoie de permise de călătorie.

– Şi cum am putea face rost de ele?

Carla pocni din degete.

– Suntem membre în Clubul de Ciclism Mercury. Putem obţine permise pentru o mică excursie cu bicicleta.

Era exact genul de lucru care le plăcea naziştilor: exerciţii sănătoase în aer liber pentru tineri.

– Putem să pătrundem în spital?

– Putem încerca.

Werner interveni:

– Cred că ar trebui să renunţaţi la toată tărăşenia.

– Ce vrei să spui? întrebă Carla surprinsă.

– Este limpede că au băgat frica în pastorul Ochs. Este o chestiune foarte periculoasă. Aţi putea fi întemniţate, torturate. Iar asta nu-i va aduce înapoi pe Axel sau pe Kurt.

Ea se holbă la el, nevenindu-i a crede.

– Vrei să renunţăm?

– *Trebuie* să renunţaţi. Vorbiţi de parcă Germania ar mai fi o ţară liberă! Vă vor omorî şi pe voi.

– Trebuie să ne asumăm riscul ăsta! rosti Carla furioasă.

– Pe mine să nu mă târâţi în treaba asta, zise el. Mi-au făcut şi mie o vizită cei de la Gestapo.

Carla îl întrebă, îngrijorată la culme:

– O, Werner... ce s-a întâmplat?

– Până acum doar m-au ameninţat. Dacă mai pun întrebări, mă vor trimite pe front.

– O, slavă Domnului că nu-i ceva mai grav!

– E destul de grav şi-aşa.

Fetele rămaseră tăcute câteva clipe, apoi Frieda spuse cu glas tare ceea ce gândea şi Carla:

– Dar chestiunea asta e mai importantă decât slujba ta, trebuie să înţelegi.

– Nu-mi zice tu mie ce trebuie să înţeleg, se stropşi Werner la ea.

Era furios la suprafaţă, dar Carla îşi dădea seama că în sinea lui se simţea de fapt ruşinat.

– Nu-i cariera voastră pusă în joc, continuă el. Şi voi nu i-aţi întâlnit încă pe cei de la Gestapo.

Carla era uluită. Credea că îl cunoaşte foarte bine pe Werner. Fusese convinsă că el avea să vadă lucrurile la fel ca ea.

– De fapt, chiar i-am întâlnit, replică ea. Mi-au arestat tatăl.

Frieda exclamă îngrozită: „Vai, Carla!", apoi o cuprinse de umeri pe prietena ei.

– Nu reuşim să aflăm unde este ţinut, adăugă Carla.

Werner nu arătă nicio urmă de compasiune.

– Atunci ar trebui să realizezi şi tu că nu trebuie să-i sfidezi! rosti el. Te-ar fi arestat şi pe tine dacă inspectorul Macke nu ar fi considerat că fetele nu reprezintă niciun pericol.

Carlei îi venea să plângă. Fusese cât pe ce să se îndrăgostească de Werner, iar el se dovedise a fi un laş.

Frieda zise:

– Vrei să spui că nu ne vei ajuta?

– Exact.

– Asta pentru că vrei să-ţi păstrezi slujba?

– Nu are niciun rost – nu-i puteţi învinge!

Carla era furioasă – nu înţelegea laşitatea şi defetismul lui Werner.

– Dar nu putem lăsa lucrurile aşa!

– Confruntarea făţişă este nebunie curată! Există şi alte modalităţi de rezistenţă.

Carla spuse:

– Cum? Muncind mai încet, cum ne sfătuiesc manifestele acelea? Asta nu o să-i împiedice să omoare copii handicapaţi!

– Este pură sinucidere să te împotriveşti guvernului!

– Orice altă variantă reprezintă o laşitate!

– Nu am de gând să mă las judecat de două fetişcane! izbucni el, apoi plecă.

Carla se luptă să-şi înăbuşe lacrimile. Nu putea să plângă în faţa a două sute de oameni care se bucurau de lumina soarelui la ieşirea din biserică.

– Credeam că este diferit, zise ea.

Frieda era supărată, dar şi contrariată.

– Chiar *este* diferit, zise ea. Îl ştiu de-o viaţă. E ceva necurat la mijloc, ceva de care nu ne spune nouă.

Mama Carlei se apropie. Nu observă tulburarea fiicei sale, ceea ce nu-i stătea în fire.

– Nu ştie nimeni nimic! exclamă ea deznădăjduită. Nu pot afla şi pace unde este ţinut tatăl tău.

– Vom continua să întrebăm, rosti Carla. Nu avea nişte amici la ambasada americană?

– Mai degrabă cunoştinţe. I-am întrebat deja, dar nu mi-au putut da nici ei vreo informaţie.

– Îi vom mai întreba şi mâine.

– O, Doamne! Bănuiesc că mai sunt un milion de soţii din Germania în situaţia mea.

Carla încuviinţă.

– Hai să mergem acasă, Mamă.

Porniră încet spre casă, fără să vorbească, fiecare cu gândurile sale. Carla era supărată pe Werner, cu atât mai mult cu cât îi judecase complet greşit caracterul. Cum de fusese cât pe ce să se îndrăgostească de un bărbat atât de nevolnic?

Ajunseră pe strada lor.

– Mă voi duce la ambasada americană mâine-dimineaţă, zise Maud în timp ce se apropiau de casă. Voi aştepta la recepţie toată ziua, dacă trebuie. Îi voi implora să facă ceva. Dacă vor, chiar se pot interesa (semioficial) cu privire la soarta cumnatului unui membru al guvernului britanic. Oh! De ce este deschisă uşa de la intrare?

Carla crezu în primă instanţă că Gestapoul mai trecuse o dată pe la ei. Însă nu se vedea nicio maşină neagră parcată prin preajmă. Iar în broască se vedea o cheie.

Maud intră în hol şi scoase un ţipăt.

Carla se repezi după ea.

Pe podea era întins un bărbat plin de sânge.

Carla reuşi să-şi înăbuşe un ţipăt.

– Cine este? rosti ea.

Maud îngenunche lângă bărbat.

– Walter, zise ea. O, Walter, ce ţi-au făcut?

Apoi, Carla văzu că era într-adevăr tatăl ei. Era rănit atât de grav, încât ajunsese aproape de nerecunoscut. Avea un ochi vânăt şi închis, gura umflată într-o singură vânătaie imensă şi părul plin de sânge închegat. Unul dintre braţe era răsucit într-un unghi nefiresc. Partea din faţă a jachetei era pătată de vomă.

Maud spuse:

– Walter, vorbeşte! Vorbeşte, te rog!

El deschise gura făcută praf şi gemu.

Carla îşi reprimă suferinţa aproape isterică dinlăuntrul ei, încercând să se poarte cât mai profesionist. Aduse o pernă şi îi sprijini capul de ea. Luă o cană de apă din bucătărie şi îi picură câţiva stropi pe buze. El înghiţi şi-şi deschise gura ca să mai primească. După ce păru să se fi săturat, ea fugi în biroul lui şi aduse de-acolo o sticlă de şnaps, dându-i să bea câteva picături. El le înghiţi şi tuşi.

– Mă duc să-l aduc pe doctorul Rothmann, zise Carla. Spală-l pe față și mai dă-i apă. Nu încerca să îl miști.

Maud spuse:

– Da, da, grăbește-te!

Carla ieși cu bicicleta din casă, pornind în goană spre doctorul Rothmann; acesta nu mai avea voie să profeseze – evreii nu puteau fi medici – dar, neoficial, el continua să se îngrijească de oamenii sărmani.

Carla pedala furibund. Cum ajunsese tatăl ei acasă? Realiză că îl aduseseră probabil cu mașina, iar el izbutise să se târască de pe trotuar până în casă, unde căzuse lat.

Ajunse acasă la familia Rothmann. La fel ca propria lor casă, și aceasta era în paragină. Majoritatea ferestrelor fuseseră sparte de vandalii care-i urau pe evrei. Frau Rothmann deschise ușa.

– Tatăl meu a fost bătut, rosti Carla dintr-o suflare. Gestapoul.

– Soțul meu vine imediat, spuse Frau Rothmann. Se întoarse și strigă din capul scărilor: Isaac!

Medicul coborî.

– Este Herr von Ulrich, zise Frau Rothmann.

Medicul luă o sacoșă de cumpărături de lângă ușă. Cum nu mai avea voie să practice medicina, Carla realiză că nu putea nici să mai poarte ceva care să aducă a trusă de instrumente.

Ieșiră din casă.

– Eu mă duc înainte, pe bicicletă, îi zise Carla.

Când ajunse acasă, o găsi pe mama ei plângând în pragul ușii.

– Medicul este pe drum! spuse Carla.

– Este prea târziu, răspunse Maud. Tatăl tău a murit.

(viii)

Volodea ajunse în fața magazinului universal Wertheim, aflat chiar lângă Alexander Platz, la ora 2.30 după-amiaza. Patrulă zona de câteva ori, uitându-se după oameni care ar fi putut fi polițiști în civil. Era sigur că nu fusese urmărit până acolo, dar nu era exclus ca vreun agent al Gestapoului să treacă pe acolo, să-l recunoască și să se întrebe ce punea la cale. Un loc aglomerat, cu foarte multă lume era cel mai bun camuflaj, dar nici acesta nu era perfect.

Oare povestea asta despre invazie era adevărată? Dacă era, Volodea nu avea să mai rămână în Berlin multă vreme. Trebuia să-și ia adio de la Gerda și Sabine. Probabil că urma să se întoarcă la sediul central din Moscova al Serviciului de Informații al Armatei Roșii. Era nerăbdător să fie alături de

familia sa din nou. Sora lui, Anya, născuse gemeni pe care el nici nu apucase să îi vadă. Munca sub acoperire însemna un stres continuu: descotorosirea de urmăritorii de la Gestapo, organizarea întâlnirilor clandestine, recrutarea agenţilor şi teama că va fi trădat. Aştepta ca pe o binecuvântare să petreacă un an sau doi la sediu, asta dacă Uniunea Sovietică avea să mai reziste atât. Evident, mai exista şi posibilitatea de a fi repartizat într-o altă capitală străină. El ar fi preferat Washingtonul. Îşi dorise dintotdeauna să vadă America.

Scoase din buzunar un şervețel mototolit şi îl aruncă într-o pubelă. La ora 3.01 îşi aprinse o ţigară, deşi nu fuma. Lăsă chibritul să cadă în pubelă, având grijă să nimerească peste ghemotocul de hârtie. Apoi se îndepărtă.

După câteva clipe, cineva strigă:

– Foc!

Exact în momentul în care toată lumea din preajmă se uita spre focul din pubelă, la intrarea magazinului opri un taxi, unul dintre modelele obişnuite, Mercedes 260D negru. Un tânăr chipeş în uniformă de locotenent de aviaţie sări din el. În timp ce locotenentul îi plătea şoferului, Volodea urcă în maşină şi trânti uşa.

Pe podeaua taxiului, într-un loc pe care şoferul nu-l putea vedea, se afla o ediţie *Neues Volk*, revista nazistă de propagandă rasială. Volodea o ridică, însă fără să o deschidă.

– Un dobitoc a dat foc unei pubele, zise taximetristul.

– La hotelul Adlon, spuse Volodea, iar maşina demară.

Răsfoi paginile revistei, asigurându-se că între ele era ascuns un plic galben-închis.

Ardea de nerăbdare să îl deschidă, dar decise să aştepte.

Coborî din taxi la hotel, însă nu intră în clădire. Intră în schimb în parc pe Poarta Brandenburg. Copacii tocmai înfrunzeau. Era o zi caldă de primăvară şi parcul era plin de oameni ieşiţi la plimbarea de după-amiază.

Revista mai că îi ardea în mână lui Volodea. Găsi o bancă mai ferită şi se aşeză.

Desfăcu revista şi, la adăpostul ei, deschise plicul galben-închis.

Scoase un document. Era o copie la indigo, bătută la maşină şi puţin neclară, dar totuşi lizibilă. Titlul era:

Directiva Nr. 21: Cazul „Barbarossa"

Friedrich Barbarossa era împăratul german care condusese cea de-a treia cruciadă, în anul 1189.

Textul începea astfel: „Armata germană trebuie să fie pregătită, chiar înainte de încheierea războiului împotriva Angliei, să cucerească Rusia într-o campanie fulgerătoare".

Volodea simţi că îşi pierde răsuflarea. Era dinamită curată! Spionul din Tokyo avusese dreptate, nu Stalin. Iar Uniunea Sovietică era în pericol de moarte.

Cu inima bubuindu-i în piept, Volodea se uită în partea de jos a documentului. Acesta era semnat: „Adolf Hitler".

Îşi plimbă privirea de-a lungul paginilor, căutând o dată, şi o găsi. Invazia era programată pentru 15 mai 1941.

În acelaşi loc era şi o însemnare făcută cu creionul de către Werner Franck: „Data a fost schimbată. Acum este 22 iunie".

– Dumnezeule! A făcut-o! exclamă Volodea cu glas tare. A confirmat invazia!

Băgă documentul la loc în plic şi plicul în revistă.

Asta schimba total datele problemei.

Se ridică de pe bancă şi porni pe jos spre ambasada sovietică pentru a le da vestea.

(ix)

În Akelberg nu era gară, aşa că Frieda şi Carla coborâră cu bicicletele în cea mai apropiată staţie, aflată la 15 kilometri distanţă.

Purtau pantaloni scurţi, pulovere şi sandale utilitare şi îşi împletiseră părul în cosiţe. Arătau ca membrele Ligii Fetelor Germane, *Bund Deutscher Mädel* sau BDM. Aceste fete plecau deseori în excursii cu bicicleta. Existau multe speculaţii pe seama celorlalte activităţi pe care le practicau în afara ciclismului, mai ales în nopţile petrecute la hanurile spartane unde poposeau. Băieţii spuneau că BDM venea de fapt de la „Bubi Drück Mir"[1].

Carla şi Frieda îşi consultară harta, apoi ieşiră din oraş şi porniră spre Akelberg.

Carla se gândea la tatăl ei în fiecare oră din fiecare zi. Ştia că nu avea să treacă niciodată peste groaza acelui moment în care îl găsise bătut cu sălbăticie şi lăsat să moară. Plânsese zile în şir. Însă, pe lângă suferinţă, mai exista şi o altă emoţie: furia. Nu intenţiona să se mulţumească doar cu jelitul. Voia să acţioneze cumva.

Maud, copleşită de mâhnire, încercase la început să o convingă pe Carla să nu se ducă la Akelberg.

– Soţul mi-a murit, fiul meu este pe front, aşa că nu vreau ca şi fiica mea să-şi rişte viaţa! se tânguise ea.

---

[1] *Bubi Drück Mir* (în lb. germană în original) – Scumpo, fă-o cu mine (n.tr.)

După înmormântare, când groaza şi isteria fură înlocuite de doliul calm şi profund, Carla o întrebase ce şi-ar fi dorit Walter. Maud rămăsese multă vreme pe gânduri. Abia a doua zi îi răspunsese.

– Şi-ar fi dorit ca tu să continui lupta.

Lui Maud îi venea greu s-o recunoască, dar ştiau amândouă că acesta era adevărul.

Frieda nu avusese o asemenea discuţie cu părinţii ei. Mama sa, Monika, îl iubise cândva pe Walter şi era răvăşită de moartea lui; însă ar fi fost îngrozită dacă ar fi ştiut ce urma să facă Frieda. Tatăl ei, Ludi, ar fi încuiat-o în beci. Cei doi credeau că ea plecase într-o simplă excursie cu bicicleta. În cel mai rău caz, ar fi putut s-o suspecteze că se întâlnea cu vreun iubit nepotrivit.

Era o regiune deluroasă, dar erau amândouă bine pregătite fizic, aşa că după o oră coborâră ultima pantă şi ajunseră în orăşelul Akelberg. Carla se puse în gardă: intrau pe teritoriul inamic.

Se duseră într-o cafenea. Nu aveau Coca-Cola. „Aici nu suntem la Berlin!" rosti femeia de la tejghea, indignată la culme, de parcă i-ar fi cerut o orchestră care să le cânte serenade. Carla se întrebă de ce o persoană căreia nu-i plăceau străinii ar fi dorit să se ocupe de o cafenea.

Îşi luară Fanta, un produs german, profitând de ocazie ca să-şi umple şi sticlele cu apă.

Nu ştiau cu exactitate unde se afla spitalul. Aveau nevoie de îndrumări, însă Carla se temea să nu cumva să stârnească suspiciuni. Naziştii din partea locului s-ar fi putut interesa de străinii care puneau întrebări. Când plătiră, Carla zise:

– Trebuie să ne întâlnim cu restul grupului la intersecţia de lângă spital. În ce direcţie trebuie să o luăm?

Fără să-şi ridice privirea, femeia spuse:

– Nu-i niciun spital aici.

– Institutul Medical Akelberg, insistă Carla, citând din antetul scrisorii.

– Probabil că este vorba despre un alt Akelberg.

Carla avu impresia că femeia mintea.

– Ce ciudat, zise ea, pentru a păstra aparenţele. Sper că nu am ajuns în locul greşit.

Porniră cu bicicletele pe strada principală. Nu mai aveau de ales, se gândi Carla: trebuiau să întrebe pe cineva încotro să o apuce.

Un bătrân inofensiv stătea pe o bancă din faţa unui bar, bucurându-se de soarele după-amiezii.

– Unde este spitalul? îl întrebă Carla, ascunzându-şi teama sub o mască de voioşie.

– Traversaţi oraşul şi urcaţi pe dealul acela din stânga, le explică el. Dar să nu intraţi acolo – foarte puţini oameni care intră acolo mai reuşesc să iasă!

Chicoti de parcă ar fi făcut o glumă.

Indicațiile erau destul de vagi, dar puteau fi suficiente, se gândi Carla. Hotărî să nu rişte să atragă şi mai mult atenţia, întrebând şi pe altcineva.

O femeie cu o basma pe cap îl prinse de braţ pe bătrân.

– Nu-l băgaţi în seamă – nu ştie ce zice, rosti ea îngrijorată.

Îl săltă în picioare şi îl zori de la spate pe trotuar.

– Ţine-ţi gura, boşorog netot, îl boscorodi ea.

Părea că lumea era cât de cât la curent cu ce se petrecea în împrejurimi. Din fericire, reacţia automată a oamenilor era să-şi vadă de-ale lor şi să nu se implice. Poate că nu aveau să se grăbească să dea informaţii poliţiei sau naziştilor.

Carla şi Frieda merseră mai departe pe stradă şi găsiră hanul pentru tineri. Erau mii de astfel de locuri în Germania, concepute exact pentru tinerii sportivi plecaţi în drumeţii în aer liber, cum pretindeau şi ele că ar fi. Se cazară. Condiţiile erau deplorabile, cu paturi supraetajate pe trei niveluri, însă cel puţin era ieftin.

După-amiaza se apropia de sfârşit când ieşiră din oraş. După un kilometru şi jumătate, dădură de un drum care cotea la stânga. Nu exista niciun indicator, dar drumul urca pe deal, aşa că intrară pe el.

Neliniştea Carlei spori şi mai tare. Cu cât se apropiau mai mult, cu atât mai greu avea să le fie să nu dea de bănuit dacă erau luate la întrebări.

După încă un kilometru şi jumătate, văzură o casă mare într-un parc. Nu părea să fie împrejmuită de ziduri sau garduri, iar drumul ducea până la uşă. Nici aici nu erau indicatoare.

În sinea ei, Carla se aşteptase să găsească un castel inexpugnabil, cu gratii la ferestre şi uşi impenetrabile de stejar. Însă acesta era un conac bavarez, cu acoperiş abrupt şi ieşit în afară, cu balcoane de lemn şi o mică turlă. Cum ar fi putut fi omorâţi copiii într-un asemenea loc? Părea prea mic pentru un spital. Apoi văzu că în lateral fusese adăugată o extensie modernă, cu un coş înalt.

Coborâră de pe biciclete, rezemându-le de zidul clădirii. Inima Carlei se făcu cât un purice când urcară treptele de la intrare. De ce nu existau paznici? Pentru că nu ar fi fost nimeni atât de nesăbuit încât să încerce să facă investigaţii pe-acolo?

Nu exista sonerie sau vreun inel de metal la uşă, însă aceasta se deschise la o simplă împingere de-a Carlei. Ea trecu pragul, urmată de Frieda. Ajunseră într-o sală rece, cu pardoseală de piatră şi pereţi văruiţi. Văzură mai multe uşi, toate închise. O femeie de vârstă mijlocie cu ochelari tocmai cobora pe scară. Purta o rochie cenuşie, elegantă.

– Da? zise ea.

– Bună ziua, rosti Frieda cu nonşalanţă.

– Ce căutaţi aici? Nu aveţi voie.

Frieda şi Carla născociseră o poveste.

– Voiam doar să vizitez locul unde a murit fratele meu, zise Frieda. Avea cincisprezece...

– Acest loc nu este deschis publicului! i-o reteză femeia indignată.

– Ba da, este, replică Frieda, care fusese crescută într-o familie înstărită şi nu se lăsa intimidată de funcţionarii mărunţi.

O asistentă de vreo 19 ani apăru pe o uşă laterală, holbându-se la ele. Femeia în rochie cenuşie îi spuse:

– Domnişoară König, cheamă-l imediat pe Herr Römer.

Asistenta plecă în grabă.

Femeia le zise:

– Ar fi trebuit să ne scrieţi în prealabil.

– Nu mi-aţi primit scrisoarea? zise Frieda mirată. I-am scris medicului-şef.

Firește că nu era adevărat: Frieda improviza.

– Nu am primit nicio scrisoare!

Era limpede că femeia considera că solicitarea incalificabilă a Friedei nu avea cum să treacă neobservată.

Carla ciuli urechile – locul era nefiresc de liniştit. Avusese şi ea de-a face cu persoane cu handicap fizic sau mintal, fie că era vorba de adulţi sau de copii, şi ştia că aceştia nu erau tăcuţi de obicei. Chiar şi prin uşile închise, tot ar fi trebuit să audă strigăte, râsete, plânsete, glasuri ridicate şi pălăvrăgeli fără sens. Însă nu se auzea nimic. Parcă erau într-o morgă.

Frieda încercă să schimbe tactica.

– Îmi puteţi spune măcar unde este mormântul fratelui meu? Aş dori să îl vizitez.

– Nu există morminte. Avem un cuptor de ardere. Se corectă imediat: Un crematoriu.

Carla zise:

– Da, am observat coşul.

Frieda spuse:

– Ce s-a întâmplat cu cenuşa fratelui meu?

– Vă va fi expediată la momentul potrivit.

– N-o veţi amesteca cu cenuşa altcuiva, nu?

Femeia se înroşi uşor, iar Carla realiză că ei chiar amestecau cenuşa, conştienţi că nimeni nu avea să afle vreodată.

Asistenta König reveni, urmată de un tip vânjos, în uniformă albă de infirmier. Femeia zise:

– A, Römer. Te rog să le escortezi pe aceste fete în afara incintei.

– Un moment, vă rog, rosti Frieda. Sunteţi sigură că procedaţi corect? Eu doar voiam să văd locul în care a murit fratele meu.

– Da, sunt sigură.

– Atunci, nu ar fi nicio problemă să îmi spuneţi numele dumneavoastră.

Femeia avu o clipă de şovăială.

– Frau Schmidt. Acum, vă rog să plecaţi.

Römer se îndreptă spre ele ameninţător.

– Gata, plecăm, spuse Frieda cu răceală. Nu avem de gând să-i dăm vreun pretext domnului Römer să ne agreseze.

Bărbatul îşi schimbă traiectoria şi le deschise uşa.

Ieşiră din clădire, se urcară pe biciclete şi porniră pe alee. Frieda zise:

– Ce spui, ne-a crezut povestea?

– Da, întru totul, răspunse Carla. Nici nu ne-a întrebat cum ne cheamă. Dacă ar fi bănuit ceva, ar fi sunat imediat la poliţie.

– Dar nu am aflat prea multe. Am văzut doar coşul. Însă nu am găsit nimic care să poată trece drept probă.

Carla era dezamăgită. Obţinerea probelor nu avea să fie atât de uşoară precum crezuseră.

Se întoarseră la han. Se spălară, îşi schimbară hainele şi ieşiră să caute ceva de mâncare. Singura cafenea din preajmă era cea cu proprietăreasa ursuză. Mâncară clătite de cartofi cu cârnaţi. Comandară bere şi le vorbiră cu voioşie celorlalţi muşterii, dar aceştia nu păreau dornici de discuţii. Acest fapt în sine dădea de bănuit. Era adevărat că lumea îi trata pe străini cu circumspecţie, căci oricine ar fi putut fi informator de-al naziştilor, dar – chiar şi aşa – Carla se întreba în câte oraşe din Germania două fete tinere puteau sta o oră într-un bar fără ca nimeni să încerce să flirteze cu ele.

Se întoarseră devreme la han. Carla nu ştia ce-ar mai fi putut să facă. A doua zi aveau să plece spre casă fără nimic concret. Părea de necrezut: să ştie despre aceste crime îngrozitoare, dar să nu le poată împiedica în niciun fel. Îi venea să urle de frustrare.

Îşi dădu seama că Frau Schmidt – dacă acela era numele ei adevărat – ar fi putut să nu treacă chiar atât de uşor cu vederea o asemenea vizită neaşteptată. Pe moment acceptase varianta oferită de Carla şi de Frieda, dar ar fi putut să intre la bănuieli ceva mai târziu şi să sune la poliţie pentru mai multă siguranţă. Dacă se întâmpla acest lucru, Carla şi Frieda nu aveau să fie prea greu de găsit. Erau doar cinci persoane cazate la han în seara aceea, iar ele erau singurele fete. Aşteptară înfricoşate să audă o bătaie la uşă.

Dacă ar fi fost interogate, aveau să spună doar parţial adevărul, şi anume că fratele Friedei şi finul Carlei muriseră la Akelberg şi că ele doriseră să le viziteze mormintele sau măcar să vadă locul în care muriseră, pentru a păstra

câteva minute de reculegere. Poliția locală ar fi putut să le creadă. Însă, dacă s-ar fi verificat la Berlin, nu ar fi trecut mult până s-ar fi aflat de legătura lor cu Walter von Ulrich și cu Werner Franck, două persoane investigate de către Gestapo pentru că puseseră întrebări necuvenite despre Akelberg. Și atunci, Carla și Frieda ar fi avut mari necazuri.

Pe când se pregăteau să se culce în paturile incomode, auziră un ciocănit în ușă.

Carla simți că îi stă inima. Își aminti ce-i făcuse Gestapoul tatălui ei. Știa că nu putea rezista sub tortură. În câteva minute ar fi dat numele tuturor tinerilor amatori de swing pe care-i cunoștea.

Frieda, care nu-și lăsa imaginația să zboare atât de departe, îi zise: „Termină cu expresia aia speriată!" Apoi deschise.

În cadrul ușii nu era vreun agent de la Gestapo, ci o tânără mărunțică, drăguță și blondă. Carla avu nevoie de câteva clipe ca să o recunoască pe asistenta König, îmbrăcată acum în civil.

– Trebuie să vorbesc cu voi, rosti ea.

Era tulburată, înlăcrimată și cu răsuflarea întretăiată.

Frieda o invită înăuntru. Fata se așeză pe un pat și se șterse la ochi cu mâneca rochiei. Apoi zise:

– Nu mai pot să țin în mine.

Carla îi aruncă Friedei o privire. Se gândeau amândouă la același lucru.

– Ce să ții în tine, asistentă König? o întrebă Carla.

– Numele meu este Ilse.

– Eu mă numesc Carla, iar ea este Frieda. Ce te frământă, Ilse?

Ilse vorbi pe un ton atât de scăzut, încât abia o putură auzi.

– Îi omorâm, zise ea.

Carlei aproape că nu-i venea să creadă. Izbuti să îngaime:

– La spital?

Ilse încuviință.

– Bieții oameni care vin în autobuze cenușii. Copii, chiar bebeluși, și bătrâni, bunici. Sunt neajutorați cu toții. Uneori este groaznic, pentru că bălesc și se scapă pe ei, dar nu-i vina lor, iar unii dintre ei sunt de-o inocență înduioșătoare. Însă oricum nu contează – îi omorâm pe toți.

– Cum procedați?

– Le facem o injecție cu morfino-scopolamină.

Carla confirmă. Era un anestezic comun, dar fatal atunci când era administrat în supradoză.

– Și tratamentul special pe care ar trebui să-l primească?

Ilse clătină din cap.

– Nu există niciun tratament special.

Carla zise:

– Ilse, stai aşa: îi omorâţi pe toţi pacienţii care ajung acolo?

– Da, absolut pe toţi.

– Imediat ce sosesc?

– În decurs de o zi, maximum două.

Carla bănuise asta, dar – chiar şi aşa – realitatea era îngrozitoare şi simţi cum i se face rău. După câteva secunde bune, rosti:

– Mai sunt pacienţi acolo în acest moment?

– Nu vii. Le făceam injecţiile azi după-amiază. De aceea s-a speriat Frau Schmidt atât de tare când aţi apărut voi.

– De ce nu îngreunaţi în niciun fel accesul străinilor în clădire?

– Se crede că, dacă am pune santinele şi sârmă ghimpată în jurul spitalului, ar deveni evident pentru toată lumea că acolo se petrec lucruri sinistre. Oricum, nimeni nu a mai încercat să ne viziteze înaintea voastră.

– Câţi oameni au murit astăzi?

– Cincizeci şi doi.

Carla simţi cum i se face pielea de găină.

– Cei de la spital au omorât cincizeci şi doi de oameni în această după-amiază, cam pe la ora la care ne aflam noi acolo?

– Da.

– Deci sunt morţi cu toţii acum?

Ilse încuviinţă.

În mintea Carlei se înfiripase deja un gând, iar acum se hotărî să îl pună în practică.

– Vreau să văd, rosti ea.

Ilse o privi înfricoşată.

– Ce vrei să spui?

– Vreau să intru în spital şi să văd cadavrele cu ochii mei.

– Deja le incinerează.

– Atunci, vreau să văd asta. Poţi să ne strecori înăuntru?

– În noaptea asta?

– Chiar acum.

– O, Doamne!

Carla spuse:

– Tu nu trebuie să faci nimic. Deja ai dat dovadă de mare curaj vorbind cu noi. Dacă nu vrei să faci mai mult, te înţelegem. Dar dacă este să punem capăt acestei grozăvii, avem nevoie de probe.

– Probe.

– Da. Uite cum stă treaba: guvernului îi este ruşine cu acest proiect, de aceea îl ţine secret. Naziştii ştiu că germanul de rând nu ar tolera uciderea

unor copii. Însă oamenii preferă să creadă că așa ceva nu se întâmplă și le vine ușor să arunce în derizoriu zvonurile, mai ales dacă le aud de la niște fete tinere. Așa că trebuie să le dovedim cumva.

– Înțeleg.

Pe chipul frumos al Ilsei apăru o expresie de determinare încrâncenată.

– Bine, atunci vă duc acolo.

Carla se ridică în picioare.

– Tu cum te duci acolo de obicei?

– Cu bicicleta. Am lăsat-o afară.

– Atunci, vom merge toate cu bicicletele.

Ieșiră afară. Se întunecase. Cerul era parțial înnorat, iar lumina stelelor era palidă. Își aprinseră farurile de la biciclete la ieșirea din oraș și le ținură așa până urcară dealul. Când ajunseră în apropiere de spital, le stinseră și străbătură restul drumului pe jos, împingându-și bicicletele. Ilse le conduse pe o potecă din pădure care ducea până în spatele clădirii.

Carla simți în nări un miros neplăcut, asemănător cu gazele de eșapament. Adulmecă în jur.

Ilse șopti:

– Incineratorul.

– O, nu!

Își ascunseră bicicletele într-un tufiș și se furișară până la ușa din spate. Era descuiată, așa că intrară.

Holurile erau puternic luminate. Nu existau cotloane umbrite: locul era luminat ca un spital obișnuit, așa cum pretindea că este. Dacă dădeau de cineva, ar fi fost văzute clar. Hainele le-ar fi dat de gol imediat că erau niște intruse. Ce-ar fi făcut atunci? Probabil că ar fi rupt-o la fugă.

Ilse traversă iute un hol, dădu colțul și deschise o ușă.

– Aici, șopti ea.

Intrară într-o încăpere.

Frieda scăpă un chițăit de groază și-și duse mâna la gură.

Carla murmură:

– O, Dumnezeule!

Într-o sală mare și rece, se aflau vreo treizeci de oameni morți, goi și întinși toți cu fața în sus pe mese. Unii erau grași, alții slabi; unii bătrâni și zbârciți, alții doar niște copii, iar unul era un țânc de vreun an. Câțiva erau contorsionați, dar majoritatea păreau normali din punct de vedere fizic.

Toți aveau câte un bandaj mic pe antebrațul stâng, în locul în care intrase acul.

Carla o auzi pe Frieda plângând înfundat.

Încercă să se calmeze și zise:

– Unde sunt ceilalți?

– Au fost duși deja la crematoriu, răspunse Ilse.

Auziră apoi voci în spatele ușii duble din capătul îndepărtat al încăperii.

– Ieșiți repede, zise Ilse.

Ieșiră pe hol. Carla lăsă ușa puțin întredeschisă, uitându-se prin crăpătură. Îl văzu pe Herr Römer împreună cu un alt bărbat împingând un pat cu rotile pe cealaltă ușă.

Oamenii nu se uitară înspre Carla. Se certau pe seama fotbalului. Îl auzi pe Römer spunând:

– Nu-s decât opt ani de când am câștigat campionatul. Am bătut pe Eintracht Frankfurt cu 2-0.

– Da, dar jumătate dintre jucătorii voștri cei mai buni erau evrei, iar acum nu-i mai aveți.

Carla își dădu seama că vorbeau despre echipa Bayern München.

Römer replică:

– Lasă că se întoarce roata dacă folosim tactica potrivită.

Ciondănindu-se în continuare, cei doi bărbați se opriră lângă o masă pe care zăcea o femeie corpolentă. O apucară de umeri și de genunchi, apoi o aruncară pe pat, icnind de efort.

Trecură apoi la o altă masă și aruncară un al doilea cadavru deasupra primului. După ce mai puseră încă unul, plecară.

Carla spuse:

– Mă duc după ei.

Străbătu morga până la ușa dublă, iar Frieda și Ilse o urmară. Trecură într-o zonă care părea mai degrabă industrială decât medicală: pereții erau vopsiți maro, pardoseala era din beton și peste tot se aflau dulapuri de depozitare și rasteluri cu unelte.

Aruncară o privire după colț.

Văzură o încăpere lungă, ca un garaj, cu lumini stridente și cu umbre adânci. Atmosfera era caldă și în aer se simțea miros de mâncare gătită. În mijlocul acestui spațiu se afla o cutie de oțel suficient de mare încât să cuprindă un vagon automotor. Un burlan de metal urca de la cutie la acoperiș. Carla realiză că avea în fața ochilor un cuptor de calcinare.

Cei doi bărbați ridicară un corp de pe pat și îl așezară pe un transportor de oțel cu bandă. Römer apăsă un buton din perete. Banda intră în funcțiune, o ușă se deschise și cadavrul trecu în cuptor.

Așezară apoi și următorul cadavru pe bandă.

Carla văzuse suficient.

Se răsuci și le făcu semn fetelor să se întoarcă. Frieda se ciocni de Ilse, care scăpă un strigăt involuntar. Înlemniră toate.

Îl auziră pe Römer spunând:

– Ce-a fost asta?

– O fantomă, răspunse celălalt.

Römer rosti cu glas tremurat:

– Nu glumi cu chestii de-astea!

– Ai de gând să apuci leşul ăsta odată sau nu?

– Bine, bine...

Cele trei fete porniră grăbite spre morgă. La vederea morţilor de-acolo, Carla simţi cum o copleşeşte suferinţa cauzată de pierderea bietului Kurt. Zăcuse şi el acolo, cu un plasture pe braţ, apoi fusese azvârlit pe bandă şi incinerat ca un sac de gunoi. „Însă noi nu te-am uitat, Kurt", se gândi ea.

Ieşiră apoi pe hol. În timp ce se îndreptau spre uşa din spate, auziră paşi şi glasul lui Frau Schmidt:

– De ce le ia atât de mult?

Traversară în grabă holul şi ieşiră din clădire. Luna ieşise dintre nori, iar parcul era scăldat în lumina ei. Carla putea vedea tufişul în care îşi ascunseseră bicicletele, la două sute de metri distanţă.

Frieda ieşi ultima şi în graba ei lăsă uşa să se trântească.

Carla trebui să se gândească repede. Era foarte probabil ca Frau Schmidt să vrea să vadă ce era cu acel zgomot. Cele trei fete ar fi putut să nu ajungă la tufiş înainte ca ea să deschidă uşa. Trebuiau să se ascundă. „Pe-aici!" şuieră Carla, fugind după colţul clădirii. Celelalte o urmară.

Se lipiră de zid. Carla auzi uşa deschizându-se. Îşi ţinu răsuflarea.

Urmă o pauză îndelungată. Apoi Frau Schmidt mormăi ceva neinteligibil şi uşa se trânti din nou.

Carla trase cu ochiul de după colţ. Frau Schmidt plecase.

Cele trei fete traversară peluza în fugă şi îşi recuperară bicicletele.

Le împinseră pe poteca din pădure până ajunseră din nou la drum. Aprinseră farurile, urcară în şa şi începură să pedaleze. Carla se simţea euforică. Scăpaseră basma curată!

În timp ce se apropiau de oraş, senzaţia de izbândă lăsă locul unor consideraţii ceva mai practice. Ce obţinuseră, mai exact? Ce aveau să facă mai departe?

Ar fi trebuit să spună cuiva ce văzuseră. Însă nu ştia cui anume. În orice caz, trebuiau să convingă pe cineva. Oare aveau să fie crezute? Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât era mai puţin sigură.

Când ajunseră la han şi coborâră din şa, Ilse zise:

– Slavă Domnului că s-a terminat totul cu bine! N-am mai fost atât de speriată în toată viaţa mea!

– Nu s-a terminat încă, rosti Carla.

– Ce vrei să spui?

– Nu se va termina decât după ce vom închide spitalul acela şi pe toate celelalte ca el.

– Şi cum vreţi să faceţi asta?

– Avem nevoie de tine, îi zise Carla. Tu eşti dovada care ne trebuie.

– Mă temeam eu că o să spui asta.

– Vii cu noi mâine la Berlin?

Urmă o pauză îndelungată, apoi Ilse răspunse:

– Da, vin.

(x)

Volodea Peshkov se bucura să fie din nou acasă. În Moscova era o vreme de vară perfectă, însorită şi caldă. Luni, pe 30 iunie, se întoarse la sediul Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii de lângă aerodromul Khodynka.

Atât Werner Franck, cât şi spionul din Tokyo avuseseră dreptate: Germania invadase Uniunea Sovietică pe 22 iunie. Volodea şi restul personalului de la ambasada sovietică din Berlin reveniseră la Moscova, cu vaporul sau cu trenul. Volodea avusese prioritate, aşa că ajunsese mai repede decât majoritatea colegilor săi: unii erau încă pe drum.

Volodea realiza acum cât de mult îl agasase Berlinul. Naziştii erau plictisitori în îngâmfarea şi triumfalismul lor. Erau precum jucătorii unei echipe de fotbal câştigătoare la petrecerea de după meci, îmbătându-se şi refuzând să mai plece acasă. Se săturase până peste cap de ei.

Unii oameni spuneau că şi Uniunea Sovietică era la fel, cu poliţia sa secretă, conservatorismul său rigid şi atitudinile sale puritane faţă de picturile abstracte şi modă. Însă se înşelau. Comunismul era o operă în plin progres, iar greşelile făcute pe drumul spre o societate echitabilă erau inevitabile. NKVD-ul cu camerele sale de tortură reprezenta o aberaţie, o tumoare în corpul comunismului, care într-o bună zi avea să fie extirpată chirurgical. Dar nu în vreme de război, cel mai probabil.

Anticipând izbucnirea războiului, Volodea îşi echipase din timp spionii din Berlin cu aparate clandestine de radio şi cu cărţi de coduri. Acum era mai important ca niciodată ca puţinii antinazişti curajoşi să continue să le trimită informaţii sovieticilor. Înainte de plecare, distrusese toate documentele în care erau menţionate numele şi adresele lor, păstrate acum doar în capul său.

Îşi găsise părinţii sănătoşi, deşi tatăl lui părea istovit: în sarcina sa cădea pregătirea Moscovei pentru iminentele raiduri aeriene. Volodea se dusese apoi să îi vadă pe sora sa, Anya, pe soţul acesteia, Ilya Dvorkin, şi pe gemenii lor, acum în vârstă de un an şi jumătate: Dmitriy, alintat Dimka, şi Tatiana,

alintată Tania. Din păcate, tatăl lor i se păru lui Volodea la fel de josnic şi de demn de dispreţ ca întotdeauna.

După o zi plăcută petrecută acasă şi un somn bun în fosta lui cameră, era gata să se întoarcă la lucru.

Trecu prin detectorul de metale de la intrarea în clădirea Serviciului de Informaţii. Holurile şi scările familiare îi stârneau nostalgia, chiar dacă erau mohorâte şi utilitariste. În timp ce străbătea clădirea, mai că se aştepta ca lumea să vină şi să-l felicite: probabil că mulţi colegi de-ai săi de serviciu aflaseră că el fusese cel care confirmase autenticitatea planului Barbarossa. Însă nu îl abordă nimeni. Poate că era o dovadă de discreţie.

Intră într-o zonă mare şi deschisă, unde lucrau dactilografele şi alţi funcţionari, şi se adresă recepţionerei, o femeie de vârstă mijlocie:

– Bună, Nika, încă mai eşti aici?

– Bună dimineaţa, tovarăşe căpitan Peshkov, rosti ea, cu mai puţină căldură în glas decât se aşteptase el. Tovarăşul colonel Lemitov vrea să vă vadă imediat.

Asemenea tatălui lui Volodea, nici Lemitov nu fusese atât de important încât să fie eliminat în epurările de la finalul anilor '30, iar acum fusese promovat în locul lăsat liber de un fost superior mai puţin norocos. Volodea nu ştia prea multe despre epurări, dar îi venea greu să creadă că atât de mulţi oameni de seamă fuseseră într-atât de neloiali încât să merite o astfel de pedeapsă. Ei ar fi putut fi acum exilaţi în Siberia, întemniţaţi pe undeva sau morţi. Nu ştia decât că dispăruseră.

Nika adăugă:

– Vedeţi că tovarăşul se află acum în biroul cel mare din capătul holului principal.

Volodea străbătu încăperea deschisă, salutând şi zâmbind câtorva cunoscuţi, însă avu din nou senzaţia că nu era privit ca un erou, aşa cum se aşteptase el. Bătu la uşa lui Lemitov, sperând ca şeful său să îl mai lumineze cât de cât.

– Intră.

Volodea intră, salută şi închise uşa în urma sa.

– Bine-ai venit înapoi, căpitane. Lemitov ocoli biroul ca să-l salute şi adăugă: Fie vorba între noi, te-ai descurcat nemaipomenit la Berlin. Îţi mulţumesc.

– Mă onoraţi, tovarăşe colonel, răspunse Volodea. Dar cum vine asta: „Fie vorba între noi"?

– Păi l-ai contrazis pe Stalin. Ridică mâna ca să-l împiedice să protesteze şi zise: Stalin nu ştie că tu ai fost, bineînţeles. Însă, chiar şi aşa, oamenii de pe aici se tem, după toate epurările astea, să mai aibă de-a face cu oricine iese din rând.

– Şi ce era să fac? exclamă Volodea, nevenindu-i să creadă. Să trimit informaţii eronate şi falsificate?

Lemitov clătină din cap cu emfază.

– Nu mă înţelege greşit – ai făcut ce trebuia. Iar eu te-am protejat. Dar nu te aştepta ca lumea de pe-aici să te trateze ca pe un campion.

– Am înţeles, rosti Volodea.

Situaţia era mai rea decât îşi închipuise.

– Măcar acum ai propriul tău birou – la trei uşi mai încolo. Vei avea nevoie de o zi-două ca să te pui la punct.

Volodea luă aceste vorbe drept un semn că putea pleca.

– Am înţeles, să trăiţi, zise el.

Salută şi ieşi.

Biroul său nu era luxos – era o încăpere mică, fără covor –, dar nu îl împărţea cu nimeni. Nu era la curent cu stadiul în care ajunsese invazia germană, după ce – timp de câteva zile – preocuparea sa primordială fusese să ajungă cât mai repede acasă. Trecu iute peste dezamăgirea iniţială şi începu să citească rapoartele din prima săptămână de război, expediate de comandanţii de pe câmpul de luptă.

Cu cât citea mai mult, cu atât mai deznădăjduit se simţea.

Invazia luase prin surprindere Armata Roşie.

Părea imposibil, însă toate dovezile de pe biroul lui indicau acest lucru.

Pe 22 iunie, când germanii atacaseră, multe unităţi din avangarda Armatei Roşii nu avuseseră *muniţie de război.*

Şi asta nu era tot. Avioanele rămăseseră aliniate frumos pe aerodromuri, fără camuflaj, iar Luftwaffe distrusese 1 200 de aparate de zbor sovietice în primele ore de război. Unităţile militare fuseseră aruncate în calea înaintării germane fără arme corespunzătoare, fără acoperire aeriană şi fără informaţii despre poziţiile inamice, fiind anihilate cu uşurinţă.

Ba mai rău, Stalin dăduse ordin Armatei Roşii să nu se retragă. Fiecare unitate trebuia să lupte până la ultimul om, iar ofiţerii trebuiau să se împuşte în momentul în care capturarea lor devenea inevitabilă. Trupele nu aveau voie să se regrupeze pe alte poziţii, mai defensive şi mai consolidate. Asta făcuse ca fiecare înfrângere să se transforme într-un masacru.

Drept urmare, Armata Roşie era în mare criză de oameni şi de echipamente.

Avertismentul oferit de spionul din Tokyo, precum şi confirmarea lui Werner Franck fuseseră ignorate de către Stalin. Chiar şi după începerea atacului, Stalin insistase la început că era vorba de o simplă provocare izolată, întreprinsă de ofiţeri germani fără consultarea lui Hitler, care urma să-i pună capăt de îndată ce avea să afle.

Până să devină evident pentru toată lumea că nu asistau la o provocare, ci la cea mai mare invazie din istoria confruntărilor militare, germanii cuceriseră deja cele mai avansate poziții ale sovieticilor. După o săptămână, izbutiseră să pătrundă aproape cinci sute de kilometri în teritoriul sovietic.

Era o catastrofă – dar pentru Volodea era cu atât mai exasperant cu cât știa că ar fi putut fi evitată.

Nu încăpea vreo îndoială cu privire la persoana direct răspunzătoare. Uniunea Sovietică era o autocrație. O singură persoană lua toate deciziile: Iosif Stalin. Iar el se înșelase în mod dezastruos, din prostie și încăpățânare. Iar țara sa era acum în pericol de moarte.

Până atunci Volodea crezuse că forma de comunism sovietic era unica ideologie adevărată, întinată doar de excesele poliției secrete, NKVD-ul. Acum realiza că problema pornea de la vârf. Beria și NKVD-ul existau numai pentru că Stalin le permitea. Stalin era cel care împiedica marșul spre adevăratul comunism.

Ceva mai târziu în acea după-amiază, în timp ce Volodea se uita pe fereastră la aerodromul însorit, meditând la tot ce aflase, primi o vizită din partea lui Kamen. Fuseseră locotenenți împreună cu patru ani în urmă, după ce terminaseră Academia de Informații Militare, și împărțiseră aceeași cameră cu alți doi colegi. Pe atunci Kamen făcea pe clovnul, luându-i pe toți în râs, zeflemisind cu îndrăzneală conservatorismul sovietic aproape pios. Acum se împlinise la trup și părea mai serios. Își lăsase o mustăcioară neagră precum cea a ministrului de externe Molotov, poate și pentru a avea un aer mai matur.

Kamen închise ușa în urma lui și se așeză pe scaun. Scoase din buzunar o jucărie, un soldățel de tinichea cu cheiță. Învârti cheița și puse soldățelul pe biroul lui Volodea. Soldățelul începu să dea din mâini, începând să mărșăluiască, iar mecanismul automat făcu o hărmălaie de nedescris. Cu glasul coborât, Kamen zise:

– Stalin nu a mai fost văzut de două zile.

Volodea își dădu seama că scopul jucărioarei era să contracareze orice dispozitiv de ascultare ce ar fi putut fi ascuns în biroul său.

– Cum adică nu a mai fost văzut? întrebă el mirat.

– Nu a mai venit la Kremlin și nu răspunde la telefon.

Volodea era bulversat. Conducătorul unui popor nu putea să dispară așa, pur și simplu.

– Și ce face?

– Nimeni nu știe.

Soldățelul se opri din marș. Kamen răsuci cheița și îl porni din nou.

– Sâmbătă noapte, când a auzit despre Grupul Vestic al Armatei Sovietice că a fost încercuit de germani, a zis: „Totul este pierdut. Mă dau bătut. Lenin a întemeiat acest stat și noi l-am dus de râpă". După care a plecat la Kuntsevo.

Stalin avea o casă de vacanţă lângă oraşul Kuntsevo, aflat în apropiere de marginea Moscovei. Ieri nu a apărut la Kremlin pe la amiază, cum obişnuieşte. Când au sunat la Kuntsevo, nu a răspuns nimeni. Azi la fel.

Volodea se aplecă în faţă.

– Oare a suferit... – glasul său coborî până ajunse o şoaptă – o cădere nervoasă?

Kamen făcu un gest neajutorat.

– Nu m-ar mira. La urma urmei, el a insistat, în pofida tuturor probelor care demonstrau contrariul, că Germania nu ne va ataca anul ăsta şi iată ce se întâmplă acum.

Volodea încuviinţă. Avea sens. Stalin acceptase să fie numit în mod oficial Părinte al Poporului, Dascăl, Mare Conducător, Preschimbător al Naturii, Mare Cârmaci, Geniu al Omenirii, Cel Mai Mare Geniu al Tuturor Timpurilor şi Popoarelor. Însă acum i se dovedise chiar şi lui că el se înşelase şi că ceilalţi avuseseră dreptate. În asemenea situaţii, mulţi oameni alegeau să se sinucidă.

Criza era chiar mai gravă decât crezuse Volodea. Nu numai că Uniunea Sovietică era atacată şi pierdea teren. Acum rămăsese şi fără conducător. Probabil că acesta era cel mai periculos moment de după revoluţie.

Însă nu cumva era şi o oportunitate? Nu cumva era o ocazie să se descotorosească de Stalin?

Ultima oară când Stalin dăduse semne de vulnerabilitate fusese în 1924, când testamentul politic al lui Lenin indicase clar că Stalin nu trebuia lăsat să preia puterea. După ce Stalin trecuse peste acel moment de criză, puterea lui păruse de necontestat, chiar şi atunci când deciziile sale fuseseră de-a dreptul nebuneşti (după cum realiza Volodea acum): epurările, gafele din Spania, desemnarea sadicului de Beria în funcţia de şef al poliţiei secrete, pactul cu Hitler. Oare nu cumva această situaţie de urgenţă reprezenta în sfârşit prilejul de a se elibera cu toţii de sub jugul său?

Volodea îşi ascunse entuziasmul în faţa lui Kamen şi a celorlalţi. Îşi ţinu gândurile doar pentru el în timp se întorcea cu autobuzul acasă, în lumina blândă a serii de vară. Drumul îi fu îngreunat de un convoi de camioane militare ce transportau piese de artilerie antiaeriană – probabil la dispoziţia tatălui său, responsabil cu apărarea Moscovei de raidurile aeriene.

Oare putea fi Stalin dat jos?

Se întrebă câţi oameni de la Kremlin îşi puneau aceeaşi întrebare.

Intră în blocul părinţilor săi, clădirea cu zece etaje a Casei Guvernului, situată de cealaltă parte a fluviului Moscova faţă de Kremlin. Erau plecaţi, dar o găsi acolo pe sora sa şi pe gemenii ei, Dimka şi Tania. Băiatul, Dimka, era brunet cu ochii negri. Ţinea în mână un creion roşu şi mâzgălea un ziar vechi. Fata avea ochii albaştri şi pătrunzători, ca Grigori – şi ca

Volodea, după cum spunea lumea. Îi arătă imediat lui Volodea păpuşa cu care se juca.

Cu Anya mai era şi Zoya Vorotsyntsev, fiziciana uluitor de frumoasă pe care Volodea o văzuse ultima oară în urmă cu patru ani, exact înainte de a fi trimis în Spania. Ea şi Anya descoperiseră că împărtăşeau pasiunea pentru muzica populară rusească: se duceau împreună la recitaluri, iar Zoya cânta la gudok, o scripcă cu trei strune. Cum niciuna dintre ele nu-şi permitea un patefon, iar Grigori avea unul, ascultau înregistrarea unei orchestre de balalaici. Grigori nu era un mare împătimit al muzicii, dar melodia i se păru voioasă.

Zoya purta o rochie de vară cu mâneci scurte, a cărei culoare se asorta perfect cu albastrul deschis al ochilor săi. Când Volodea o întrebă ce mai face, ea replică tăios:

– Sunt foarte supărată.

În zilele acelea, ruşii aveau nenumărate motive de supărare, aşa că Volodea insistă:

– Cum aşa?

– Mi s-a anulat cercetarea în fizica nucleară. Toţi oamenii de ştiinţă cu care lucrez au primit alte sarcini. Eu, de exemplu, lucrez acum la perfecţionarea vizoarelor de bombardament.

Acest lucru i se părea lui Volodea cât se poate de rezonabil.

– Suntem în război, la urma urmei.

– Nu înţelegi, zise ea. Ascultă-mă. Când uraniul trece printr-un proces numit fisiune, sunt eliberate cantităţi enorme de energie. *Enorme*. Noi ştim asta, iar oamenii de ştiinţă din Occident ştiu şi ei – le-am citit lucrările în revistele de specialitate.

– Totuşi, vizoarele de bombardament par mai importante în momentul de faţă.

Zoya rosti supărată:

– Procesul acesta de fisiune ar putea fi utilizat pentru producerea unor bombe de o sută de ori mai puternice decât orice există în lume la momentul actual. O singură explozie nucleară ar putea rade Moscova de pe faţa pământului. Ce se întâmplă dacă germanii fac o asemenea bombă înaintea noastră? Ar fi ca şi cum ei ar lupta cu puşti şi noi cu săbii!

Volodea zise pe un ton sceptic:

– Există însă vreun motiv să credem că oamenii de ştiinţă din alte ţări lucrează la o bombă cu fisiune?

– Noi suntem convinşi că da. Conceptul de fisiune duce automat la ideea unei bombe. Noi ne-am gândit la asta – de ce nu ar face-o şi alţii? Dar mai există un motiv. Ei şi-au publicat toate rezultatele preliminare în reviste, apoi s-au oprit brusc acum un an. Nu a mai apărut niciun articol ştiinţific despre fisiune de anul trecut, de pe vremea asta.

– Şi crezi că politicienii şi generalii din Occident au realizat potenţialul militar al cercetărilor şi le-au secretizat?

– Nu-mi vine în minte nicio altă explicaţie. Şi totuşi, în Uniunea Sovietică noi nici măcar nu am început să căutăm zăcămintele de uraniu.

– Hmm...

Volodea afişa o atitudine sceptică, însă în realitate scenariul i se părea foarte plauzibil. Nici chiar cei mai înfocaţi admiratori ai lui Stalin – grup din care făcea parte şi tatăl lui Volodea, Grigori – nu pretindeau că înţeleg ştiinţa. Şi era foarte uşor ca un autocrat să ignore orice îl incomoda.

– I-am zis şi tatălui tău, continuă Zoya. El mă ascultă, dar nimeni nu-l ascultă pe el.

– Şi ce ai de gând să faci?

– Ce pot să fac? O să fac un vizor de bombardament al naibii de bun pentru piloţii noştri, sperând că totul se va sfârşi cu bine.

Volodea încuviinţă. Îi plăcea atitudinea ei. Chiar o plăcea pe fata asta – era deşteaptă şi independentă, fără să mai pui la socoteală că era o adevărată desfătare pentru ochi. Se întrebă dacă ar fi acceptat să iasă la un film cu el.

Discuţia despre fizică îi aduse aminte de Willi Frunze, prietenul său de la Academia de Băieţi din Berlin. Conform spuselor lui Werner Franck, Willi ajunsese un fizician strălucit şi studia acum în Anglia. Era posibil să ştie câte ceva despre bomba cu fisiune care o agitase în asemenea hal pe Zoya. Şi, dacă încă era comunist, poate că ar fi fost dispus să-i dezvăluie şi lui ce ştia. Volodea îşi notă în minte să trimită un mesaj telegrafic secţiei Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii de la ambasada din Londra.

Părinţii lui intrară pe uşă. Tata era încă în uniformă, iar Mama purta haină şi pălărie. Fuseseră la una dintre multele şi interminabilele ceremonii atât de îndrăgite de armată: Stalin insista ca asemenea ritualuri să continue, în ciuda invaziei germane, considerându-le foarte bune pentru moralul oamenilor.

Părinţii săi zăboviră câteva minute în preajma gemenilor, alintându-i, însă Tata părea cu mintea în altă parte. Mormăi ceva despre un telefon pe care trebuia să-l dea şi se duse imediat în biroul său. Mama începu de îndată să prepare cina.

Volodea rămase să stea de vorbă cu cele trei femei în bucătărie, deşi îşi dorea cu disperare să discute cu tatăl său. Putea ghici subiectul apelului urgent la care se referise acesta: îndepărtarea lui Stalin se punea la cale sau era împiedicată exact în acele clipe, probabil chiar în clădirea aceea.

După câteva minute, decise să rişte şi să-l întrerupă. Se scuză şi porni spre birou. Însă tatăl lui tocmai ieşea.

– Trebuie să mă duc la Kuntsevo, rosti el.

Volodea ardea de nerăbdare să afle ce se petrecea.

– De ce? zise el.

Grigori îi ignoră întrebarea.

– Am sunat să-mi trimită mașina, dar șoferul meu a plecat deja acasă. Ai putea să mă duci tu.

Volodea era încântat. Nu mai fusese niciodată la conacul lui Stalin. Și acum se ducea acolo în ceasul celei mai profunde crize.

– Haide, spuse tatăl său nerăbdător.

Își luară rămas-bun de pe hol, apoi ieșiră în grabă.

Mașina lui Grigori era un model ZIS-101A negru, replica sovietică a unui Packard american, cu transmisie automată și cu trei viteze. Atingea o viteză maximă de 100 de kilometri pe oră. Volodea urcă la volan și demară.

Trecu prin Arbat, un cartier de meșteșugari și de intelectuali, și ieși din oraș prin vest, pe șoseaua Mozhaisk.

– Ai fost chemat de tovarășul Stalin? îl întrebă pe tatăl său.

– Nu. Stalin nu a mai dat niciun semn de două zile.

– Așa am auzit și eu.

– Serios? Ar fi trebuit să fie un secret.

– Nu poți ține secret așa ceva. Și ce-o să se întâmple acum?

– S-a format un grup care va merge la Kuntsevo să-l vadă.

Volodea puse apoi întrebarea-cheie:

– Cu ce scop?

– În primul rând, ca să aflăm dacă e viu sau mort.

Oare era posibil să fi murit și nimeni să nu fi aflat? se întrebă Volodea. Părea puțin probabil.

– Și dacă-i viu?

– Nu știu. Însă indiferent ce se întâmplă, prefer să fiu de față decât să aflu mai târziu.

Dispozitivele de ascultare nu funcționau în mașinile aflate în mișcare, iar Volodea știa asta – microfonul nu înregistra decât zgomotul motorului –, așa că era sigur că nu putea fi auzit de altcineva. Cu toate acestea, simți un fior de spaimă când rosti inimaginabilul:

– Oare ar putea fi îndepărtat de la putere?

Tatăl lui răspunse nervos:

– Ți-am zis că nu știu.

Volodea se simți electrizat. O asemenea întrebare cerea un „Nu" categoric. Orice altceva constituia un „Da". Tatăl său admisese că era posibil ca Stalin să fie terminat.

Speranțele lui Volodea erupseră ca un vulcan.

– Gândește-te cum ar fi! exclamă el voios. Fără epurări! Lagărele de muncă ar fi închise. Tinerele nu ar mai fi săltate de pe stradă ca să fie violate de agenții poliției secrete.

Se aştepta ca tatăl lui să-l întrerupă, dar Grigori îl asculta cu ochii închişi pe jumătate. Volodea continuă:

– Sintagma stupidă „spion troţkisto-fascist" ar dispărea din vocabularul nostru. Unităţile militare copleşite numeric şi din punctul de vedere al armamentului s-ar putea retrage în loc să se sacrifice inutil. Deciziile s-ar baza pe raţiune, fiind luate de grupuri de oameni inteligenţi spre binele tuturor. Este comunismul pe care l-ai visat şi tu acum treizeci de ani!

– Of, tânăr nesăbuit ce eşti, rosti tatăl său cu dispreţ. Ultimul lucru pe care ni-l dorim acum este să ne pierdem conducătorul. Suntem în război şi batem în retragere! Singurul nostru scop trebuie să fie apărarea revoluţiei – prin orice mijloace. Avem nevoie de Stalin mai mult ca niciodată.

Volodea se simţi brusc ca şi cum ar fi fost pălmuit. Trecuseră mulţi ani de când tatăl lui nu-i mai vorbise aşa.

Oare avea dreptate? Oare Uniunea Sovietică avea cu adevărat nevoie de Stalin? Conducătorul luase atâtea decizii dezastruoase, încât Volodea nu vedea cum ar fi putut fi mai rău pentru ţară dacă era înlocuit cu altcineva.

Ajunseră la destinaţie. Căminul lui Stalin, numit în mod convenţional „casa de la ţară", nu era nici pe departe aşa ceva. Era o clădire lungă şi joasă, cu cinci ferestre înalte ce încadrau intrarea principală, aflată într-o pădure de pini şi vopsită în verde, ca pentru a fi ascunsă. Sute de soldaţi înarmaţi păzeau porţile şi gardul dublu de sârmă ghimpată. Grigori îi arătă lui Volodea o baterie antiaeriană ascunsă parţial sub o husă de camuflaj.

– Eu am instalat-o acolo, zise el.

Santinela de la poartă îl recunoscu pe Grigori, însă le ceru totuşi actele la control. Chiar dacă Grigori era general, iar Volodea căpitan în Serviciul de Informaţii al Armatei, fură căutaţi de arme.

Volodea conduse apoi până în faţa uşii. Nu se vedea nicio altă maşină în apropierea casei.

– O să-i aşteptăm şi pe ceilalţi, îi spuse tatăl său.

După câteva clipe, sosiră alte trei limuzine ZIS. Volodea îşi aminti că ZIS venea de la Zavod Imeni Stalina – „Fabrica Numită Stalin". Oare călăii veniseră în maşini care purtau numele victimei lor?

Coborâră cu toţii din maşini, opt bărbaţi de vârstă mijlocie în costume şi cu pălării pe cap, oameni în mâinile cărora stătea viitorul ţării. Volodea îi recunoscu printre ei pe ministrul de externe, Molotov, şi pe şeful poliţiei secrete, Beria.

– Hai, zise Grigori.

Volodea era uimit.

– Vin şi eu cu tine?

Grigori bagă mâna sub scaun şi scoase de acolo un pistol Tokarev TT-33, pe care i-l dădu lui Volodea.

– Pune ăsta în buzunar, rosti el. Dacă nemernicul ăla de Beria încearcă să mă aresteze, împuşcă-l.

Volodea apucă arma cu mare grijă: modelul TT-33 nu avea piedică. Strecură pistolul în buzunarul hainei – avea vreo 15-20 de centimetri lungime – şi coborî din maşină. În magazia revolverului erau opt cartuşe, îşi aminti el.

Intrară cu toţii în casă. Volodea se temea să nu fie percheziţionat din nou, fiind în pericol să-i fie descoperită arma, dar nu mai trecură printr-un alt filtru.

Casa era vopsită în culori închise şi luminată slab. Un ofiţer conduse grupul în ceea ce părea a fi o mică sală de mese. Stalin stătea acolo într-un fotoliu.

Cel mai puternic om din emisfera de est a planetei era tras la faţă şi părea deprimat. Văzând grupul care intrase în cameră, întrebă:

– De ce-aţi venit?

Volodea îşi ţinu răsuflarea. Era clar că se gândea că veniseră să îl aresteze sau să-l execute.

Urmă o pauză îndelungată şi Volodea realiză că oamenii din grup nu aveau niciun plan. Nici nu ar fi fost posibil, de vreme ce nu ştiau nici măcar dacă Stalin era în viaţă sau nu.

Însă ce aveau să facă acum? Să-l împuşte? Probabil că nu avea să se mai ivească vreo altă ocazie.

Într-un final, Molotov făcu un pas în faţă.

– Am venit să vă cerem să vă întoarceţi la lucru, zise el.

Volodea fu nevoit să-şi înăbuşe un protest.

Însă Stalin clătină din cap.

– Dar pot eu să mă ridic la înălţimea aşteptărilor oamenilor? Pot eu să conduc ţara la victorie?

Volodea era consternat. Oare chiar avea de gând să-i refuze?

Stalin adăugă:

– Ar putea exista candidaţi mai buni.

Le oferea o nouă şansă să-l concedieze!

Un alt membru al grupului interveni, iar Volodea îl recunoscu pe mareşalul Voroshilov.

– Nu există nimeni mai bun, spuse el.

Cum îi ajuta asta? Nu era deloc momentul potrivit pentru linguşeli făţarnice.

Însă tatăl lui întâi spusele mareşalului, zicând:

– Aşa este!

Oare aveau de gând să-l lase pe Stalin să scape? Cum puteau fi atât de limitaţi?

Molotov fu primul care zise ceva mai de bun-simţ:

– Propunem să se formeze un cabinet de război numit Comitetul Apărării Statului, un soi de ultra-politburo, cu un număr redus de membri şi cu puteri depline.

Stalin interveni imediat:

– Şi cine îl va conduce?

– Dumneavoastră, tovarăşe Stalin!

Lui Volodea îi venea să strige: „Nu!"

Urmă o nouă tăcere prelungă.

Într-un final, Stalin vorbi:

– Foarte bine. Care sunt ceilalţi membri ai comitetului?

Beria făcu un pas în faţă şi începu să prezinte propunerile.

Se isprăvise totul, realiză Volodea, simţind că-l ia ameţeala din cauza frustrării şi a dezamăgirii. Rataseră ocazia. Ar fi putut să-l înlăture pe tiran, dar le lipsise curajul. Precum copiii unui tată violent, se temuseră că nu se vor putea descurca fără el.

Era chiar mai rău de-atât însă, pricepu el cu o deznădejde tot mai mare. Poate că Stalin chiar suferise o cădere nervoasă – cel puţin asta era prima impresie –, dar izbutise să facă o mişcare politică genială. Toţi oamenii care l-ar fi putut înlocui se aflau în acea încăpere. În clipa în care catastrofala sa eroare de judecată fusese expusă în văzul lumii, el îşi silise rivalii să vină şi să-l implore să îi conducă din nou. Trăsese o linie peste cumplita sa greşeală şi îşi oferise un nou început.

Nu numai că Stalin se întorsese – acum era mai puternic ca niciodată.

(xi)

Cine urma să aibă curajul de a protesta public faţă de ceea ce se petrecea la Akelberg? Carla şi Frieda văzuseră grozăvia cu ochii lor şi o aveau pe Ilse König drept martoră, dar aveau nevoie acum de cineva care să le pledeze cauza. Nu mai existau reprezentanţi aleşi: toţi deputaţii din Reichstag erau nazişti. Nu mai existau nici jurnalişti adevăraţi, doar linguşitori de joasă speţă. Judecătorii erau desemnaţi tot de nazişti, aşa că aveau o atitudine servilă faţă de guvern. Carla nu realizase înainte cât de mult fusese protejată de către politicieni, ziarişti şi avocaţi. Acum constata că, fără ei, guvernul putea face orice voia, inclusiv să omoare oameni.

La cine puteau apela? Admiratorul Friedei, Heinrich von Kessel, avea un prieten care era preot catolic. „Peter era cel mai deştept băiat din clasa mea,

le zise el. Dar nu era foarte îndrăgit. Era un pic cam rigid și încrezut. Cred, totuși, că o să asculte ce avem de spus."

Carla se gândi că merita încercat. Pastorul ei protestant fusese înțelegător până în momentul în care Gestapoul îi băgase frica în oase. Poate că situația avea să se repete. Însă nu știa ce altceva să facă.

Heinrich le duse pe Carla, pe Frieda și pe Ilse la biserica lui Peter din Schöneberg, într-o dimineață de duminică din iulie. Heinrich arăta chipeș în costumul său negru; fetele purtau uniformele de asistente, sperând să-i dobândească astfel încrederea. Intrară pe o ușă lăturalnică și merseră într-o odaie mică și prăfuită, cu câteva scaune vechi și un șifonier mare. Îl găsiră pe părintele Peter singur, rugându-se. Probabil că îi auzise intrând, însă rămase în genunchi încă un minut înainte să se ridice și să-i întâmpine.

Peter era înalt și slab, cu trăsături regulate și cu o frizură îngrijită. Avea 27 de ani, calculă Carla, dacă fusese coleg cu Heinrich. Se încruntă la ei, fără să încerce măcar să-și ascundă iritarea pentru că era deranjat.

– Mă pregătesc de liturghie, rosti el cu severitate. Mă bucur să te văd la biserică, Heinrich, dar acum trebuie să plecați. Vorbim după slujbă.

– Avem o urgență de ordin spiritual, Peter, replică Heinrich. Stai jos: avem ceva important să-ți spunem.

– Nu cred că poate fi ceva mai important decât Sfânta Liturghie.

– Ba poate, Peter, crede-mă. Peste cinci minute ne vei da dreptate.

– Foarte bine.

– Aceasta este iubita mea, Frieda Franck.

Carla era surprinsă. Frieda chiar era iubita lui acum?

Frieda spuse:

– Am avut un frate mai mic care s-a născut cu spina bifida. Pe la începutul anului, a fost transferat într-un spital din Akelberg (undeva în Bavaria) pentru un tratament special. La scurt timp după asta am primit o scrisoare, prin care am fost informați că a murit de apendicită.

Se întoarse spre Carla, care continuă:

– Menajera mea a avut un fiu născut cu handicap mintal. Și el a fost transferat la Akelberg. Menajera a primit o scrisoare identică în aceeași zi.

Peter își întinse brațele în lături, vrând parcă să spună: „Și ce-i cu asta?"

– Am mai auzit genul acesta de lucruri. Este propagandă antiguvernamentală. Biserica nu se implică în politică.

Ce baliverne, se gândi Carla. Biserica era băgată până în gât în politică. Dar nu comentă nimic.

– Fiul menajerei mele nu mai avea apendice, continuă ea. Îi fusese scos cu doi ani în urmă.

– Bine, și ce dovedește asta? pufni Peter.

Carla simţi cum o cuprinde exasperarea. Era limpede că Peter nu era de partea lor.

Heinrich interveni:

– Aşteaptă, Peter. Nu ai auzit încă tot. Ilse a lucrat la acel spital din Akelberg.

Peter se uită la ea, aşteptând.

– Eu am fost crescută ca o catolică, părinte, zise Ilse.

Carla nu ştiuse asta.

– Nu sunt o bună catolică, continuă Ilse.

– Dumnezeu este bun, nu noi, fiica mea, rosti Peter cu pioşenie.

Ilse spuse:

– Da, dar eu ştiam că săvârşesc un păcat. Şi totuşi, am făcut-o, fiindcă aşa mi s-a zis şi fiindcă eram prea speriată ca să mă opun.

Izbucni în plâns.

– Ce anume ai făcut?

– Am omorât oameni. O, părinte, mă va ierta oare Dumnezeu?

Preotul o ţintui cu privirea pe tânăra asistentă. Nu putea lua şi această spovedanie drept propagandă: avea în faţa ochilor un suflet chinuit. Se albi la faţă.

Ceilalţi amuţiră. Carla îşi ţinu răsuflarea.

Ilse spuse:

– Persoanele cu handicap sunt aduse la spital în autobuze cenuşii. Nu primesc niciun tratament special. Le facem o injecţie şi mor. Apoi îi incinerăm. Îşi ridică privirea către Peter şi zise: Oare voi putea fi iertată vreodată pentru ce-am făcut?

El deschise gura, dând să vorbească. Vorbele i se opriră în gâtlej şi tuşi. În cele din urmă, zise aproape în şoaptă:

– Câţi?

– De obicei sunt patru. Autobuze, vreau să spun. Şi sunt cam 25 de pacienţi într-un autobuz.

– O sută de oameni?

– Da. Săptămânal.

Atitudinea mândră a lui Peter se evaporase complet. Era livid şi rămăsese cu gura căscată.

– O sută de persoane cu handicap pe săptămână?

– Întocmai, părinte.

– Ce fel de handicap?

– De toate tipurile, atât mintale, cât şi fizice. Bătrâni senili, bebeluşi deformaţi, bărbaţi şi femei, paralizaţi, retardaţi sau pur şi simplu nevolnici.

El repetă bulversat:

– Şi cei de la spital îi omoară pe toţi?

Ilse rosti printre hohote:

– Îmi pare rău, îmi pare rău... ştiam că este greşit.

Carla se uită la Peter. Îi dispăruse complet aerul superior. Era o transformare remarcabilă. După ani întregi în care ascultase catolicii înstăriţi din acea suburbie liniştită mărturisindu-şi păcatele mărunte, se trezea pus acum în faţa răului brut. Era şocat până în măduva oaselor.

Dar ce avea să facă?

Peter se ridică în picioare. O luă pe Ilse de mâini şi o ridică din scaun.

– Întoarce-te în sânul bisericii, rosti el. Spovedeşte-te duhovnicului tău. Dumnezeu te va ierta. Asta pot să-ţi spun cu siguranţă.

– Vă mulţumesc, şopti ea.

Îi dădu drumul la mâini şi se uită la Heinrich.

– Pentru noi s-ar putea să nu fie la fel de simplu, zise el.

Apoi le întoarse spatele şi îngenunche ca să se roage în continuare.

Carla îl privi pe Heinrich, care ridică din umeri. Se ridicară şi ieşiră din odaie, Carla ţinând-o pe Ilse pe după umeri.

Carla spuse:

– Vom rămâne la slujbă. Poate că va vorbi cu noi încă o dată după aceea.

Cei patru intrară în naosul bisericii. Ilse se opri din plâns şi se calmă. Frieda îl ţinea de braţ pe Heinrich. Se aşezară printre enoriaşi, bărbaţi prosperi, femei durdulii şi copii agitaţi în hainele lor de duminică. Oamenii aceia nu ar fi omorât niciodată handicapaţi, se gândi Carla. Şi totuşi, guvernul lor o făcea în numele lor. Cum se ajunsese aici?

Nu ştia la ce să se aştepte din partea părintelui Peter. Era clar că în cele din urmă îi crezuse. Dorise să scape repede de ei, pe considerentul că aveau motivaţii politice, însă sinceritatea lui Ilse îl convinsese. Fusese îngrozit. Dar nu le promisese nimic în afară că Dumnezeu avea să o ierte pe Ilse.

Carla se uită prin biserică. Aceasta era decorată mai pitoresc decât capelele protestante cu care era ea obişnuită. Erau mai multe statui şi icoane, mai multă marmură, poleială, flamuri şi lumânări. Protestanţii şi catolicii purtaseră războaie din cauza unor asemenea fleacuri, îşi aminti ea. Ce ciudat părea, într-o lume în care copiii puteau fi ucişi, să existe oameni care să pună atâta preţ pe lumânări.

Slujba începu. Preoţii intrară în casulele lor, părintele Peter fiind cel mai înalt dintre ei. Carla nu putu citi în expresia lui facială decât o pietate sobră.

Ascultă indiferentă imnurile şi rugăciunile. Se rugase pentru tatăl ei şi două ore mai târziu îl găsise bătut cu sălbăticie şi lăsat să moară pe podeaua casei lor. Îi era dor de el în fiecare zi, uneori în fiecare ceas. Rugăciunile nu-l salvaseră şi nici nu îi puteau apăra pe cei consideraţi inutili de către guvern. Era nevoie de acţiune, nu de vorbe.

Amintirea tatălui ei i-l aduse în gânduri pe fratele său, Erik. Acesta se afla undeva prin Rusia. Le trimisese o scrisoare în care le anunța triumfător progresul rapid al invaziei, refuzând cu mânie să creadă că Walter fusese ucis de Gestapo. Nu încăpea nicio îndoială că tatăl lor fusese eliberat teafăr și nevătămat de Gestapo, fiind atacat apoi pe stradă de către oameni nelegiuiți, comuniști sau evrei, susținea el. Trăia într-o lume închipuită, dincolo de orice logică și rațiune.

Oare la fel se întâmpla și cu părintele Peter?

Acesta urcă în amvon. Carla nu știuse că el avea să țină o predică. Se întrebă ce urma să spună. Oare avea să fie inspirat de cele auzite în dimineața aceea? Oare avea să vorbească despre ceva irelevant, precum virtutea modestiei sau păcatul pizmei? Sau avea să închidă ochii și să-i mulțumească lui Dumnezeu pentru victoriile neîntrerupte ale armatei germane în Rusia?

Stând drept de spate în amvon, mătură întreaga biserică cu o privire ce-ar fi putut trece drept arogantă, mândră sau sfidătoare.

– Cea de-a cincea poruncă spune: „Să nu ucizi".

Carla dădu ochii cu Heinrich. Ce avea de gând să zică Peter?

Glasul lui răsună din naos:

– Există un loc în Akelberg, Bavaria, unde guvernul nostru încalcă această poruncă de o sută de ori pe săptămână!

Carla își ținu răsuflarea. Chiar o făcea – chiar ținea o predică împotriva programului! Asta putea schimba totul.

– Nu contează că victimele sunt oameni handicapați, debili mintali, incapabili să se hrănească singuri sau paralizați. Peter lăsă să i se vadă mânia, apoi adăugă: Bebelușii neajutorați și bătrânii senili sunt cu toții copiii Domnului, iar viețile lor sunt la fel de sacre precum viețile noastre, ale tuturor. Glasul său răsuna tot mai puternic: Este un păcat capital să-i omori! Își ridică brațul drept, strângându-și pumnul, iar vocea îi tremură de emoție: Vă spun vouă: dacă nu facem nimic în această privință, păcătuim la fel de mult precum doctorii și asistentele care le administrează injecțiile letale. Dacă păstrăm tăcerea... Făcu o pauză, apoi zise: Dacă păstrăm tăcerea, suntem și noi niște criminali!

(xii)

Inspectorul Thomas Macke era furios. Fusese făcut de râs în fața superintendentului Kringelein și a celorlalți superiori. Îi asigurase că rezolvase problema scurgerii de informații. Secretul Akelbergului – și al spitalelor de același gen răspândite prin alte părți ale țării – era în siguranță, le zisese el.

Dăduse de urma celor trei scandalagii, Werner Franck, pastorul Ochs şi Walter von Ulrich, şi îi redusese la tăcere în diferite moduri.

Şi totuşi, secretul fusese dat în vileag.

Vinovatul era un preot tânăr şi arogant pe nume Peter.

Părintele Peter se afla acum în faţa lui Macke, gol, legat de încheieturi şi de glezne de un scaun construit special. Sângera pe urechi, pe nas şi pe gură şi avea vomă pe tot pieptul. De buze, sfârcuri şi penis avea ataşaţi electrozi. O bandă îi ţinea fruntea, împiedicându-l să-şi rupă gâtul din cauza convulsiilor.

Un medic de lângă preot îi verifică bătăile inimii cu un stetoscop, afişând o expresie sceptică pe chip.

– Nu mai poate rezista prea mult, rosti el pe un ton impersonal.

Predica instigatoare a părintelui Peter făcuse mare vâlvă. Episcopul din Münster, o figură mult mai importantă a clerului, ţinuse o slujbă asemănătoare, denunţând programul T4. Episcopul îi ceruse lui Hitler să salveze poporul de Gestapo, implicând în mod abil ideea că Führerul nu era la cunoştinţă cu acest program şi oferindu-i astfel lui Hitler un alibi de-a gata.

Predica lui fusese stenografiată, fotocopiată şi dată din mână în mână prin toată Germania.

Gestapoul arestase toate persoanele la care se găsiseră exemplare, dar fără folos. Era singura dată în istoria celui de-al Treilea Reich când publicul protesta zgomotos împotriva unei acţiuni de-a guvernului.

Represaliile fuseseră brutale, dar nu realizaseră mare lucru: copiile predicii continuau să se răspândească, tot mai mulţi clerici se rugau pentru handicapaţi şi se organizase chiar şi un marş de protest la Akelberg. Situaţia scăpase de sub control.

Şi Macke era de vină.

Se aplecă deasupra lui Peter. Preotul avea ochii închişi şi respiraţia slabă, dar încă era conştient. Macke îi răcni în ureche:

– Cine ţi-a zis de Akelberg?

Niciun răspuns.

Peter era singura pistă de care dispunea Macke. Anchetele din Akelberg nu duseseră la niciun rezultat semnificativ. Reinhold Wagner aflase o poveste despre două bicicliste care vizitaseră spitalul, dar nimeni nu ştia cine erau; şi o alta despre o asistentă care demisionase din senin, lăsând o scrisoare în care spunea că se mărită pe nepusă masă, fără însă a preciza numele soţului. Niciuna dintre aceste piste nu ducea nicăieri. În orice caz, Macke era convins că o asemenea catastrofă nu putea fi cauzată de nişte amărâte de fete.

Macke făcu un semn spre tehnicianul care opera maşinăria şi acesta răsuci un buton.

Peter urlă de agonie când curentul electric îi străbătu trupul, torturându-i nervii. Se zbătu de parcă ar fi avut o criză şi părul i se ridică în cap.

Operatorul opri curentul.

Macke răcni:

– Dă-mi numele lui!

Peter deschise în sfârşit gura.

Macke se aplecă ceva mai aproape.

Peter şopti:

– N-a fost un *el*.

– O femeie, atunci! Dă-mi numele!

– A fost un înger.

– Arză-te-ar focul!

Macke puse mâna pe buton şi-l răsuci.

– O s-o ţinem tot aşa până îmi vei spune! zbieră el, în timp ce Peter se cutremura şi ţipa.

Uşa se deschise. Un agent tânăr băgă capul, se albi la faţă şi-i făcu un semn lui Macke.

Tehnicianul opri curentul şi ţipetele încetară. Medicul se aplecă pentru a verifica bătăile inimii lui Peter.

Agentul zise:

– Scuzaţi-mă, domnule inspector Macke, dar v-a chemat superintendentul Kringelein.

– Acum? rosti Macke iritat.

– Da, domnule, aşa a spus.

Se uită la medic, care ridică din umeri.

– Este tânăr, zise doctorul. O să-l găseşti tot în viaţă când te întorci.

Macke ieşi din cameră şi urcă la etaj împreună cu agentul. Biroul lui Kringelein se afla la primul etaj.

Macke ciocăni şi intră.

– Blestematul ăla de popă n-a vorbit încă, rosti el fără vreo altă introducere. Mai am nevoie de timp.

Kringelein era un individ mărunt, cu ochelari, isteţ, însă fără voinţă. Convertit recent la nazism, el nu era membru al elitei din SS. Îi lipsea fervoarea entuziaştilor de genul lui Macke.

– Nu-ţi mai bate capul cu preotul acela, spuse el. Nu ne mai interesează clericii. Azvârle-i în lagăre şi uită de ei.

Macke nu-şi putea crede urechilor.

– Dar oamenii ăştia au uneltit în secret să-l submineze pe Führer!

– Şi au izbutit, replică Kringelein. În vreme ce tu ai dat greş.

Macke suspecta că Kringelein se bucura în sinea lui.

– S-a luat o decizie la vârf, continuă superintendentul. Aktion T4 a fost anulat.

Macke era consternat. Naziştii nu permiseseră niciodată ca deciziile lor să fie influenţate de temerile ignoranţilor.

– Nu am ajuns unde-am ajuns ascultând de opinia publică! exclamă el.

– Ei, uite că de data asta aşa vom face.

– Dar de ce?

– Führerul nu şi-a justificat decizia în faţa mea, rosti Kringelein cu sarcasm. Însă pot ghici motivul din spatele acesteia. Programul a atras proteste extrem de virulente din partea unui public altminteri pasiv. Dacă ne încăpăţânăm să-l continuăm, riscăm o confruntare deschisă cu toate confesiunile creştine. Iar ăsta ar fi un lucru rău. Nu trebuie să slăbim unitatea şi determinarea poporului german – mai ales acum, când suntem în război cu Uniunea Sovietică, cel mai puternic adversar pe care l-am înfruntat până acum. Aşa că programul se anulează.

– Am înţeles, să trăiţi, spuse Macke, controlându-şi mânia. Altceva?

– Eşti liber, zise Kringelein.

Macke porni spre uşă.

– Macke.

– Da, să trăiţi, zise el întorcându-se.

– Schimbă-ţi cămaşa.

– Cămaşa?

– Este pătată de sânge.

– Da, să trăiţi. Îmi cer scuze.

Macke coborî apăsat treptele, fierbând de furie. Se întoarse în odaia din beci. Părintele Peter era încă în viaţă.

Furios la culme, răcni din nou:

– Cine ţi-a zis de Akelberg?

Niciun răspuns.

Dădu drumul curentului la intensitate maximă.

Părintele Peter urlă vreme îndelungată; apoi, într-un final, peste el se aşternu tăcerea de pe urmă.

(xiii)

Vila în care locuia familia Franck se afla într-un mic părculeţ. La două sute de metri de casă, pe o moviliţă, era ridicată o mică pagodă, deschisă în toate părţile, cu câteva scaune. În copilărie, Carla şi Frieda se jucau pretinzând că aceea era casa lor de vacanţă, unde dădeau mari petreceri cu invitaţi

de vază şi cu zeci de servitori. După o vreme acesta devenise locul lor preferat, în care puteau vorbi fără să fie auzite de nimeni.

– Prima oară când m-am aşezat pe banca asta, nici măcar nu atingeam podeaua cu picioarele, zise Carla.

Frieda spuse:

– Of, cât mi-aş dori să ne putem întoarce în acele vremuri....

Era o după-amiază mohorâtă, umedă şi cu nori pe cer, iar ele purtau rochii fără mâneci. Erau foarte abătute. Părintele Peter murise: îşi pusese singur capăt zilelor în detenţie, deprimat din pricinia fărădelegilor sale, conform spuselor poliţiei. Carla se întrebă dacă fusese şi el bătut ca tatăl ei. Părea cumplit de probabil.

Mai erau alte câteva zeci prin celulele poliţiei din întreaga Germanie. Unii protestaseră public faţă de uciderea handicapaţilor, alţii nu făcuseră decât să distribuie copii ale predicii episcopului von Galen. Se întreba dacă aveau să fie torturaţi toţi. Se întreba cât avea să mai evite şi ea o asemenea soartă.

Werner ieşi din casă cu o tavă. Veni cu ea la pagodă şi zise pe un ton voios:

– Vreţi nişte limonadă, fetelor?

Carla se uită în altă parte.

– Nu, mulţumesc, rosti ea cu răceală.

Nu înţelegea cum putea el pretinde să-i fie prieten după laşitatea de care dăduse dovadă.

Frieda spuse:

– Nici eu nu vreau.

– Sper că nu-mi porţi pică, zise Werner, uitându-se la Carla.

Cum putea spune aşa ceva? Bineînţeles că-i purta pică!

Frieda interveni:

– Părintele Peter a murit, Werner.

Carla adăugă:

– Probabil torturat până la moarte de către Gestapo, fiindcă a refuzat să stea cu mâinile în sân când a aflat despre uciderea unor oameni, printre care se numără şi fratele tău. Şi tatăl meu a murit din acelaşi motiv. Mulţi oameni au ajuns la închisoare sau în lagăre. Dar tu ţi-ai păstrat postul călduţ, aşa că totul e în regulă, presupun.

Werner păru rănit de vorbele ei. Asta o surprinse pe Carla. Se aşteptase ca el să afişeze o atitudine sfidătoare sau măcar să se prefacă lipsit de griji. Însă părea sincer tulburat. Îi spuse:

– Nu crezi că fiecare încearcă să facă tot ce poate, aşa cum poate?

Era un argument care nu stătea în picioare.

– Tu n-ai făcut nimic! se răsti Carla la el.

– Aşa o fi, rosti el cu amărăciune. Deci nu vreţi limonadă?

Cum niciuna dintre fete nu-i răspunse, el intră din nou în casă.

Carla era indignată şi furioasă, dar nu putea să-şi înăbuşe un sentiment de regret. Înainte să descopere că Werner era un laş, intrase într-o relaţie cu el. Îl plăcuse mult, cu mult mai mult decât pe oricare alt băiat pe care-l sărutase. Nu putea spune că-i frânsese inima, dar o dezamăgise crunt.

Frieda era mai norocoasă. Acest gând i se înfiripă în minte când îl zări pe Heinrich ieşind din casă. Frieda era fermecătoare şi petrecăreaţă, iar Heinrich era rezervat şi zelos; şi cu toate acestea formau un cuplu.

– Îl iubeşti? o întrebă Carla înainte ca el să se apropie prea mult.

– Nu ştiu încă, replică Frieda. Însă este nespus de dulce. Mi se pare adorabil.

Asta nu era totuna cu iubirea, se gândi Carla, dar măcar era un început.

Heinrich avea veşti proaspete.

– Trebuia să vin şi să vă anunţ imediat, rosti el. Am aflat de la tata după prânz.

– Ce anume? zise Frieda.

– Guvernul a anulat proiectul. Se numea Aktion T4. Uciderea handicapaţilor. Gata, se opresc!

Carla spuse:

– Adică am câştigat?

Heinrich încuviinţă viguros.

– Tatăl meu a fost uluit. Mi-a zis că nu s-a mai întâmplat niciodată până acum ca Führerul să cedeze în faţa opiniei publice.

Frieda rosti:

– Şi când te gândeşti că noi l-am silit s-o facă...

– Slavă Domnului că el nu ştie asta, spuse Heinrich cu fervoare.

Carla interveni:

– Deci vor închide spitalele şi vor anula programul?

– Nu chiar.

– Cum adică?

– Tata mi-a zis că asistentele şi medicii respectivi vor fi transferaţi.

Carla se încruntă.

– Unde anume?

– În Rusia, spuse Heinrich.

Capitolul nouă

1941 (II)

Telefonul sună pe biroul lui Greg Peshkov într-o dimineaţă fierbinte de iulie. Îşi încheiase penultimul an la Harvard, revenind ca stagiar la Departamentul de Stat pe timpul verii. Lucra la biroul de informaţii – era bun la fizică şi la matematică, luându-şi examenele cu multă uşurinţă, dar nu era deloc interesat să ajungă om de ştiinţă. Îi plăcea mult mai mult politica. Ridică receptorul.

– Greg Peshkov.

– Bună dimineaţa, domnule Peshkov. Tom Cranmer la telefon.

Greg simţi cum inima îi bate mai tare.

– Vă mulţumesc că m-aţi sunat înapoi. Sunt convins că vă amintiţi de mine.

– Hotelul Ritz-Carlton, 1935. A fost singura dată când mi-a apărut poza la ziar.

– Încă mai lucraţi la paza hotelului?

– Nu, acum lucrez pentru un magazin.

– Lucraţi cumva şi pe cont propriu?

– Desigur. Cu ce vă pot ajuta?

– Sunt la birou acum. Aş dori să vă vorbesc între patru ochi.

– Lucraţi în vechea clădire a executivului, cea de peste drum de Casa Albă.

– De unde ştiţi?

– Sunt detectiv, nu?

– A, da, evident.

– Eu sunt exact după colţ, la Aroma Coffee de la intersecţia F Street cu Nineteenth Avenue.

– Nu pot veni acum. Greg se uită la ceas şi adăugă: De fapt, trebuie să închid imediat.

– Aştept.

– Cam într-o oră vin.

Greg coborî în grabă scările. Ajunse la intrarea principală exact când un Rolls-Royce se oprea silenţios afară. Un şofer supraponderal coborî din

mașină și deschise portiera din spate. De acolo ieși un bărbat înalt, zvelt și chipeș, cu părul alb și bogat. Purta un costum impecabil dintr-un flanel cenușiu, cum numai croitorii londonezi știau să facă. Urcă pe treptele de granit ale clădirii imense cu șoferul gras în urma sa, ducându-i servieta.

Acesta era Sumner Welles, subsecretarul de stat, numărul doi în Departamentul de Stat și prieten personal al președintelui Roosevelt.

Șoferul se pregătea să-i dea servieta portarului, când Greg interveni. „Bună dimineața, domnule", zise el, luând iute servieta de la șofer și ținându-i ușa. Apoi îl urmă pe Welles în clădire.

Greg ajunsese la biroul de informații fiindcă avea în spate articolele bine argumentate și bine scrise pe care le realizase pentru *Harvard Crimson*. Însă nu voia să rămână atașat de presă. Avea ambiții mult mai mari.

Greg îl admira pe Sumner Welles, care-i amintea de tatăl său. Aspectul prezentabil, hainele elegante și șarmul ascundeau un intrigant desăvârșit. Welles era hotărât să-i ia locul șefului său, secretarul de stat Cordell Hull, și nu ezita să îl lucreze pe la spate, vorbind direct cu președintele – ceea ce îl înfuria la culme pe Hull. Greg era încântat să se afle atât de aproape de o persoană care avea putere și nu se temea să o folosească. Asta își dorea și pentru sine.

Welles ajunsese să-l îndrăgească. Asta se întâmpla destul de des, mai ales atunci când Greg își propunea ca lumea să-l placă; însă, în cazul lui Welles, mai exista și un alt factor. Deși Welles era căsătorit cu o moștenitoare bogată, avea o slăbiciune pentru tinerii atrăgători.

Greg era heterosexual convins. Avea o iubită la Harvard, o studentă de la Radcliffe pe nume Emily Hardcastle, care promisese să facă rost de-un contraceptiv până în septembrie; iar în Washington ieșea cu Rita, voluptuoasa fiică a congresmanului Lawrence din Texas. Cu Welles făcea echilibristică. Evita orice contact fizic, rămânând totuși suficient de amabil cât să nu-i iasă din grații. De asemenea, se ținea la distanță de Welles după ce-și servea cocktailul, când bătrânul își mai pierdea din inhibiții și mâinile începeau să-i rătăcească.

În timp ce membrii staffului se adunau în birou pentru ședința de la ora zece, Welles spuse:

– Poți să rămâi și tu, băiete. O să-ți prindă bine la educație.

Greg era încântat. Se întrebă dacă ședința avea să-i ofere vreo oportunitate să iasă în evidență. Voia ca oamenii să-l remarce și să fie impresionați.

Câteva minute mai târziu, sosi senatorul Dewar împreună cu fiul său, Woody. Amândoi erau deșirați și aveau capul mare, purtând costume de vară asemănătoare, din stofă bleumarin. Totuși, spre deosebire de tatăl său, Woody avea o fire mai artistică: fotografiile pe care le făcuse pentru *Harvard Crimson* fuseseră premiate. Woody îl salută cu o înclinare a capului pe asistentul-șef al lui Welles, Bexforth Ross: probabil că se mai întâlniseră în trecut.

Bexforth era un tip extrem de plin de sine, care-l făcea pe Greg „rusnac" din cauza numelui său rusesc.

Welles deschise şedinţa spunând:

– Vă voi dezvălui acum ceva cu caracter confidenţial, ce nu trebuie repetat în afara acestei încăperi. Preşedintele urmează să se întâlnească cu premierul britanic la începutul lunii viitoare.

Greg abia se abţinu să nu scoată o exclamaţie de surpriză.

– Bun! zise Gus Dewar. Unde?

– Planul este să se întâlnească pe un vapor, în Atlantic, din motive de securitate şi pentru ca Churchill să nu fie nevoit să vină până aici. Preşedintele vrea să particip şi eu, iar secretarul de stat Hull va rămâne la Washington să se ocupe de şandrama. Vrea să vii şi tu, Gus.

– Sunt onorat, rosti Gus. Ce urmează să se discute?

– Se pare că britanicii nu mai sunt ameninţaţi cu invazia în momentul de faţă, dar sunt prea slăbiţi ca să-i atace pe germani în Europa – asta dacă nu îi ajutăm noi. Astfel încât Churchill ne va cere să declarăm război Germaniei. Noi vom refuza, desigur. După ce vom lămuri acest punct, preşedintele vrea să realizăm o declaraţie comună de obiective.

– Dar nu obiective de război, remarcă Gus.

– Nu, întrucât Statele Unite nu sunt în război cu nimeni şi nici nu au de gând să intre în război. Însă suntem aliaţi non-beligeranţi ai britanicilor – le furnizăm cam tot ce au nevoie pe datorie –, iar când se va cădea la pace, ne aşteptăm să avem şi noi un cuvânt de spus în privinţa felului în care va fi condusă lumea în era postbelică.

– Vorbim aici şi de o accentuare a rolului Ligii Naţiunilor? întrebă Gus.

Ţinea mult la această idee, din câte ştia Greg; la fel ca Welles.

– De aceea voiam să vorbesc cu tine, Gus. Dacă vrem să ne implementăm planul, trebuie să fim pregătiţi. Trebuie să-i convingem pe FDR şi pe Churchill să includă sprijinul pentru această idee în declaraţia comună.

Gus spuse:

– Ştim amândoi prea bine că preşedintele este în favoarea ideii, în teorie, dar se teme de opinia publică.

Un consilier intră şi-i dădu un bilet lui Bexforth, care îl citi şi exclamă:

– O, Dumnezeule!

Welles rosti nervos:

– Ce s-a întâmplat?

– Consiliul Imperial Japonez s-a întrunit săptămâna trecută, după cum ştiţi, zise Bexforth. Am primit informaţii cu privire la discuţiile purtate.

Chiar dacă era vag în privinţa sursei informaţiilor, Greg ştia la cine se referea. Unitatea de Interceptare a Semnalelor din cadrul armatei americane

putea intercepta şi decodifica mesajele radio transmise de Ministerul de Externe din Tokyo către ambasadele din întreaga lume. Datele obţinute din aceste decriptări primiseră numele de cod MAGIC. Greg ştia asta, chiar dacă nu ar fi trebuit – de fapt, ar fi fost o mare problemă dacă armata afla că el este la curent cu secretul.

– Japonezii au discutat despre extinderea imperiului lor, continuă Bexforth.

Niponii anexaseră deja vasta regiune a Manciuriei, după cum ştia Greg, şi îşi transferaseră trupe aproape peste tot în China.

– Nu par să meargă pe varianta expansiunii spre vest, în Siberia, care ar echivala cu un război cu Uniunea Sovietică.

– Asta-i bine! exclamă Welles. Înseamnă că ruşii se pot concentra asupra războiului cu germanii.

– Aşa este, domnule. Dar japonezii plănuiesc să se extindă spre sud, preluând complet controlul asupra Indochinei, apoi asupra Indiilor de Est Olandeze.

Greg era şocat. Erau veşti cruciale – şi el era printre primii oameni care le auzeau.

Welles era indignat.

– Păi ăsta este război imperialist pe faţă!

Gus interveni:

– Tehnic vorbind, Sumner, nu este război. Japonezii au deja trupe în Indochina, cu permisiunea formală a puterii coloniale din regiune, Franţa, reprezentată de guvernul de la Vichy.

– Marionetele naziştilor!

– Am zis „tehnic vorbind". Iar Indiile de Est Olandeze sunt guvernate teoretic de Olanda, ocupată acum de germani, care nu sunt deloc deranjaţi de preluarea coloniei de către aliaţii lor japonezi.

– Ce încurcătură!

– Este o încurcătură pe care o vor sesiza şi alţii – ambasadorul japonez, de exemplu.

– Ai dreptate, Gus. Mulţumesc pentru avertisment.

Greg stătea cu ochii în patru, aşteptând să se ivească oportunitatea de a contribui la discuţie. Mai presus de orice, voia să-i impresioneze pe oamenii aflaţi acolo. Însă toţi cei de faţă ştiau mai multe decât el.

Welles spuse:

– Ce urmăresc să obţină japonezii, în fond?

Gus zise:

– Petrol, cauciuc şi tablă. Îşi securizează accesul la resursele naturale. Nu-i deloc surprinzător, de vreme ce le punem beţe în roate cu aprovizionarea.

Statele Unite puseseră embargo pe exporturile de petrol şi fier vechi către Japonia, încercând să-i descurajeze astfel pe niponi de la cucerirea unor porţiuni din ce în ce mai mari din Asia, însă fără succes.

Welles rosti iritat:

– Embargourile noastre nu au fost niciodată puse în practică foarte eficient.

– Nu, dar este evident că ameninţarea în sine i-a panicat pe japonezi, care nu dispun aproape deloc de resurse naturale proprii.

– E clar că trebuie să adoptăm măsuri mai eficiente, se burzului Welles. Japonezii au foarte mulţi bani depuşi în băncile americane. Nu am putea să le îngheţăm conturile?

Oficialii din cameră îl priviră dezaprobator. Era o idee radicală. După o clipă, Bexforth spuse:

– Presupun că am putea. Ar fi mai eficient decât orice embargo. Nu ar mai putea cumpăra petrol sau alte materiale brute din Statele Unite, fiindcă nu ar mai avea cum să plătească.

Gus Dewar zise:

– Secretarul de stat va căuta să evite orice acţiuni care ar putea duce la război, ca de obicei.

Avea dreptate. Cordell Hull era extrem de prudent, aproape sfios, ciondănindu-se în mod frecvent pe această temă cu adjunctul său mai conflictual.

– Domnul Hull a adoptat mereu această poziţie, dând dovadă de o mare chibzuinţă, rosti Welles.

Ştiau cu toţii că nu era sincer, dar eticheta îi impunea să declare asta.

– Totuşi, continuă el, Statele Unite trebuie să rămână cu capul sus pe scena internaţională. Suntem prudenţi, nu laşi. Îi voi prezenta preşedintelui ideea îngheţării conturilor.

Asta îl lăsă mască pe Greg. Iată ce însemna puterea cu adevărat! În doar o clipă, Welles putea propune ceva ce ar fi afectat o naţiune întreagă.

Gus Dewar se încruntă.

– Fără importurile de petrol, economia japoneză va fi blocată, iar armata lor va fi neputincioasă.

– Ceea ce este bine! zise Welles.

– Oare? Cum credeţi că va reacţiona guvernul militar al Japoniei când se va confrunta cu o asemenea catastrofă?

Lui Welles nu-i prea plăcea să fie contrazis.

– Ce-ar fi să-mi spui dumneata, domnule senator?

– Nu ştiu. Dar cred că ar trebui să avem un răspuns la această întrebare înainte să acţionăm. Oamenii disperaţi sunt periculoşi. Şi ştiu că Statele Unite

nu sunt pregătite să intre în război cu Japonia. Nici marina şi nici aviaţia nu sunt pregătite.

Greg profită de ocazie ca să intervină în discuţie.

– Domnule subsecretar, dacă îmi permiteţi... Ar trebui să ştiţi că opinia publică preferă războiul cu Japonia unei politici împăciuitoare, într-o proporţie de doi la unu.

– Bine punctat, Greg, îţi mulţumesc. Americanii nu vor să lase Japonia să scape basma curată cu crimele comise.

– Lumea nu-şi doreşte nici război, rosti Gus. Indiferent ce spun sondajele.

Welles închise dosarul de pe birou.

– Ei bine, domnule senator, suntem de acord în privinţa Ligii Naţiunilor şi în dezacord în privinţa Japoniei.

Gus se ridică în picioare.

– Şi, în ambele cazuri, decizia îi aparţine preşedintelui.

– Vă mulţumesc că aţi venit.

Şedinţa se încheie.

Greg plecă entuziasmat. Fusese invitat la şedinţă, aflase veşti alarmante şi făcuse un comentariu pentru care Welles îi mulţumise. Era un început de zi grozav.

Ieşi din clădire şi porni spre Aroma Coffee.

Nu mai angajase niciodată un detectiv particular. I se părea oarecum ilegal. Însă Cranmer era un cetăţean respectabil. Şi nu încălca cu nimic legea dacă încerca să dea de o fostă iubită.

La Aroma Coffee erau două fete care păreau a fi secretare aflate în pauză, un cuplu de oameni în vârstă ieşiţi la cumpărături şi Cranmer, un tip lat în umeri, într-un costum şifonat cu dungi, trăgând dintr-o ţigară. Greg se aşeză în faţa lui şi-i ceru chelneriţei o cafea.

– Încerc să reiau legătura cu Jacky Jakes, îi zise el lui Cranmer.

– Fata aceea de culoare?

„Pe atunci era doar o fetişcană, se gândi Greg cu nostalgie. Avea 16 ani, chiar dacă pretindea că este mai în vârstă."

– Au trecut şase ani, îi spuse el lui Cranmer. A mai crescut între timp.

– Tatăl tău a fost cel care a angajat-o pentru acea mică scenetă, nu eu.

– Nu vreau să apelez la el. Dar o puteţi găsi, nu?

– Cred că da. Cranmer scoase un carneţel şi un creion şi adăugă: Presupun că Jacky Jakes era un pseudonim, nu?

– Mabel Jakes este numele ei adevărat.

– Actriţă, nu?

– Îşi dorea să ajungă. Nu ştiu ce s-a ales din visul ei.

Ea arăta bine şi era extrem de fermecătoare, însă nu existau foarte multe roluri pentru actorii de culoare.

– Bănuiesc că nu apare în cartea de telefon, altminteri nu aţi fi avut nevoie de serviciile mele.

– Ar putea să aibă numărul neînregistrat, dar cel mai probabil nu îşi permite un telefon.

– Aţi mai văzut-o din 1935?

– Da, de două ori. Prima oară acum doi ani, nu departe de-aici, pe E Street. A doua oară a fost acum două săptămâni, la două străzi mai încolo.

– Ei bine, de vreme ce nici nu se pune problema ca ea să locuiască aici, în acest cartier elegant, înseamnă că lucrează prin preajmă. Aveţi vreo fotografie de-a ei?

– Nu.

– Mi-o amintesc, cât de cât. O fată frumoasă, cu tenul închis la culoare şi cu un zâmbet larg.

Greg încuviinţă, amintindu-şi şi el de zâmbetul ei cuceritor.

– Mă interesează doar adresa ei; vreau să-i trimit o scrisoare.

– Nu vreau să ştiu pentru ce îţi trebuie aceste informaţii.

– Am înţeles.

„Oare chiar aşa de uşor să fie?" se gândi Greg.

– Onorariul meu este de zece dolari pe zi şi vorbim de cel puţin două zile de cercetări, plus alte cheltuieli.

Era mai puţin decât se aşteptase. Scoase o bancnotă de 20 de dolari din portmoneu şi i-o dădu lui Cranmer.

– Mulţumesc, zise detectivul.

– Mult noroc, zise Greg.

(ii)

Sâmbătă fu o zi foarte călduroasă, aşa că Woody se duse la plajă cu fratele său, Chuck.

Toată familia Dewar se afla la Washington. Aveau un apartament cu nouă camere lângă hotelul Ritz-Carlton. Chuck primise permisie de la marină, Tata lucra douăsprezece ore pe zi la pregătirea summitului pe care îl botezase Conferinţa Atlantică, iar Mama scria o nouă carte despre soţiile preşedinţilor.

Woody şi Chuck se îmbrăcară în pantaloni scurţi şi cu cămăşi polo, înşfăcară nişte prosoape, ochelari de soare şi ziare şi luară trenul până la plaja Rehoboth, de pe coasta statului Delaware. Călătoria dura vreo două ore, dar acela era cel mai nimerit loc în care puteai merge într-o sâmbătă de vară: o fâşie lată de nisip, briza proaspătă dinspre oceanul Atlantic şi sute de fete în costume de baie.

Cei doi fraţi erau foarte diferiţi. Chuck era mai scund, cu o siluetă compactă şi atletică. Moştenise înfăţişarea plăcută şi zâmbetul cuceritor al mamei sale. Nu strălucise la şcoală, dar avea inteligenţa excentrică a Mamei, adoptând mereu o perspectivă inedită asupra vieţii. Îl întrecea pe Woody la toate sporturile, în afară de alergare, acolo unde picioarele lungi ale lui Woody îi ofereau avantajul vitezei, şi de box, unde braţele sale prelungi îl făceau să fie aproape imposibil de lovit.

Chuck nu pomenise prea multe despre marină acasă, cel mai probabil pentru că părinţii lor erau încă supăraţi pe el fiindcă nu dăduse la Harvard. Rămas însă singur cu Woody, se mai deschise puţin.

– Este grozav în Hawaii, dar sunt foarte dezamăgit că am o slujbă la ţărm, îi zise el. M-am înrolat în marină ca să pot merge pe mare.

– Ce faci, mai exact?

– Fac parte din Unitatea de Interceptare a Semnalelor. Ascultăm mesaje radio, în general pe cele transmise de Marina Imperială Japoneză.

– Şi nu sunt codate?

– Ba da, însă poţi afla o grămadă de lucruri şi fără să spargi codurile. Treaba asta se numeşte analiză de trafic. O creştere bruscă a numărului de mesaje indică iminenţa unei acţiuni. Şi ajungi să recunoşti diverse tipare în trafic. O debarcare amfibie are o configuraţie aparte de semnale, de exemplu.

– Fascinant! Pun pariu că te descurci de minune.

Chuck ridică din umeri.

– Eu nu sunt decât un simplu funcţionar; treaba mea este să adnotez şi să îndosariez stenogramele. Dar n-ai cum să nu prinzi chestiile de bază.

– Cum e viaţa socială în Hawaii?

– Foarte tumultuoasă. Barurile de marinari sunt locuri destul de agitate. Black Cat Cafe este cel mai grozav dintre ele. Am un bun amic, Eddie Parry, şi mergem împreună să facem surf în largul plajei Waikiki, ori de câte ori putem. Însă tot îmi doresc să fi fost pe un vapor.

Înotară în apele reci ale Atlanticului, mâncară hotdogi la prânz, îşi făcură poze cu aparatul lui Woody şi admirară costumele de baie până când soarele începu să coboare pe cer. La plecare, în timp ce îşi croiau drum prin mulţime, Woody o văzu pe Joanne Rouzrokh.

Nu trebui să se uite de două ori. Pe plajă nu mai era nicio fată ca ea – şi nici în tot Delaware-ul, de fapt. Nu aveai cum să confunzi acei pometi proeminenţi, acel nas încovoiat, părul negru şi bogat sau pielea de culoarea şi fineţea cafelei cu lapte.

Porni direct spre ea, fără nicio ezitare.

Arăta absolut senzaţional. Costumul ei de baie negru, dintr-o singură bucată, era prins cu bretele subţiri care lăsau să i se vadă omoplaţii eleganţi.

Avea o tăietură dreaptă în partea de sus a coapselor, dezvăluindu-i aproape în întregime picioarele lungi și cafenii.

Mai că nu-i venea să creadă că ținuse în brațe o asemenea femeie răvășitoare și că o sărutase pătimaș.

Ea își ridică privirea către el, punându-și mâna streașină la ochi ca să și-i ferească de soare.

– Woody Dewar! Nu știam că ești în Washington.

El luă cuvintele ei drept o invitație. Îngenunche pe nisip lângă ea – simpla ei apropiere îi tăia răsuflarea.

– Bună, Joanne. Aruncă o privire spre fata bucălată de lângă ea și adăugă: Unde ți-e soțul?

Ea pufni în râs.

– Ce te face să crezi că sunt măritată?

El se fâstâci.

– Păi... am venit la petrecerea din apartamentul tău, acum vreo două veri.

– Da?

Prietena Joannei zise:

– Da, îmi amintesc. Te-am întrebat cum te cheamă, dar nu mi-ai răspuns.

Woody nu-și mai amintea de ea.

– Îmi cer scuze pentru impoliteţea de atunci, rosti el. Eu sunt Woody Dewar, iar acesta este fratele meu, Chuck.

Fata cu ochi cafenii dădu mâna cu ei și spuse:

– Eu sunt Diana Taverner.

Chuck se așeză lângă ea pe nisip, ceea ce păru să-i facă plăcere: Chuck era arătos, mult mai chipeș decât Woody.

– În orice caz, continuă Woody, m-am dus în bucătărie să te caut și un tip pe nume Bexforth Ross s-a prezentat drept logodnicul tău. Am presupus că v-ați căsătorit până acum. Este o logodnă ceva mai lungă?

– Nu fi caraghios, îi zise ea ușor iritată, iar el își aminti că nu-i plăcea să fie tachinată. Bexforth le spunea oamenilor că suntem logodiți fiindcă stătea cam mult în apartamentul nostru.

Woody era surprins. Oare asta însemna că Bexforth dormise acolo? Cu Joanne? Nu era ceva nemaiîntâlnit, desigur, dar puține fete ar fi recunoscut-o.

– El era cel care tot aducea vorba de căsătorie, continuă ea. Însă eu nu am acceptat niciodată.

Deci era singură. Woody se simțea în al nouălea cer, de parcă tocmai ar fi câștigat la loto.

Ar fi putut avea totuși un iubit, se mai temperă el. Trebuia să afle cumva. Însă, chiar și așa, un iubit nu era totuna cu un soț.

– Am fost la o şedinţă cu Bexforth acum câteva zile, spuse Woody. A ajuns o persoană importantă în Departamentul de Stat.

– O să ajungă departe şi-şi va găsi o femeie mult mai potrivită decât mine să fie soţia unui om de vază din Departamentul de Stat.

Tonul ei părea să trădeze nişte sentimente nu tocmai calde faţă de fostul iubit. Asta îl bucura pe Woody, deşi n-ar fi putut spune exact motivul.

Se rezemă într-un cot. Nisipul era încins. Dacă avea vreun iubit, nu avea să treacă prea mult timp şi avea să îl pomenească, se gândi el. O întrebă:

– Că tot vorbeam de Departamentul de Stat... tot acolo lucrezi?

– Da. Sunt asistenta subsecretarului pentru Europa.

– Ce palpitant!

– Da, mai ales acum.

Woody privi linia unde se oprea costumul ei de baie pe coapse, întrebându-se cum se făcea că, indiferent cât de sumar ar fi fost îmbrăcată o fată, bărbaţii nu se puteau abţine să nu se gândească la părţile încă ascunse. Simţi un început de erecţie şi se rostogoli pe burtă ca să o mascheze.

Joanne observă direcţia privirii lui şi zise:

– Îţi place costumul meu de baie?

Era mereu directă, iar acesta era unul dintre lucrurile care îl atrăgeau cel mai mult la ea. Hotărî să fie la fel de sincer.

– Îmi place de *tine*, Joanne. Dintotdeauna mi-a plăcut.

Ea pufni în râs.

– Vai, dar nu o lua pe ocolite, Woody – spune ce-ai de spus!

În jurul lor, lumea îşi strângea lucrurile. Diane rosti:

– Ar trebui să mergem şi noi.

– Noi tocmai plecam, zise Woody. Vreţi să mergem împreună?

Era un moment bun ca ea să îl respingă delicat. Ar fi putut spune foarte uşor: „A, nu, mulţumesc, puteţi să plecaţi fără noi". Însă răspunsul ei fu:

– Sigur, de ce nu?

Fetele îşi traseră rochiile peste costumele de baie şi îşi azvârliră lucrurile în genţi, apoi porniră cu toţii pe plajă.

Trenul era plin ochi de oameni ca ei, arşi de soare, flămânzi şi însetaţi. Woody cumpără în gară patru sticle de Coca-Cola şi le împărţi celorlalţi când trenul plecă. Joanne zise:

– Mi-ai mai cumpărat o Cola, într-o zi toridă din Buffalo de acum mai mulţi ani, mai ţii minte?

– La acea demonstraţie. Sigur că-mi amintesc.

– Eram copii pe-atunci.

– E o tehnică pe care o folosesc cu femeile frumoase.

Ea râse.

– Şi are succes?

– Nu prea. Nu m-am ales cu niciun sărut până acum.

Ea îşi ridică sticla şi ciocni cu el.

– Înseamnă că trebuie să insişti.

Woody luă asta drept un semn de încurajare, aşa că zise:

– Când ajungem înapoi în oraş, vrei să luăm un hamburger, ceva, şi să vedem un film?

Acum era momentul ca ea să-i spună: „Nu, mulţumesc. Trebuie să mă întâlnesc cu iubitul meu".

Dar Diana răspunse repede:

– Mi-ar plăcea asta. Tu ce zici, Joanne?

– Sigur, răspunse Joanne.

Deci nu avea iubit – şi acceptase întâlnirea! Woody încercă să-şi ascundă exaltarea.

– Am putea merge la *The Bride Came C.O.D.*, zise el. Am auzit că-i amuzant.

Joanne întrebă:

– Cu cine este?

– Cu James Cagney şi Bette Davis.

– Mi-ar plăcea să-l văd.

Diana încuviinţă:

– Şi mie.

– Atunci, aşa rămâne, rosti Woody.

Chuck interveni:

– „Tu ce părere ai, Chuck? Ţi-ar plăcea să-l vezi? A, da, cum să nu! Mulţumesc totuşi că m-ai întrebat, frate."

Nu era o replică foarte amuzantă, dar Diana chicoti încântată.

Curând după aceea, Joanne aţipi cu capul pe umărul lui Woody.

Părul ei negru îl gâdila pe gât şi îi putea simţi răsuflarea caldă pe piele, exact sub gulerul cămăşii cu mâneci scurte. Era nemaipomenit de mulţumit.

Se despărţiră în gara Union, se duseră acasă ca să-şi schimbe hainele şi se reîntâlniră apoi la un restaurant chinezesc din centru.

În timp ce mâncau chow mein şi beau bere, vorbiră despre Japonia. Toată lumea vorbea despre Japonia.

– Oamenii aceia trebuie opriţi, zise Chuck. Sunt fascişti.

– Tot ce se poate, replică Woody.

– Au un regim militarist şi agresiv şi sunt rasişti cu chinezii. Ce mai trebuie să facă pentru a fi consideraţi fascişti?

– Îţi pot răspunde eu la întrebare, interveni Joanne. Diferenţa constă în felul în care văd ei viitorul. Adevăraţii fascişti vor să îşi omoare toţi inamicii,

după care vor să creeze o societate radical diferită. Japonezii fac același lucru pentru a-și proteja grupurile de putere tradiționale, respectiv casta militară și împăratul. Acesta este motivul pentru care nici Spania lui Franco nu este tocmai fascistă: Franco omoară oameni de dragul Bisericii Catolice și al vechii aristocrații, nu pentru a crea o lume nouă.

– Chiar și așa, japonezii trebuie opriți, zise Diana.

– Eu văd lucrurile un pic diferit, zise Woody.

– Bine, Woody, spuse Joanne, cum vezi tu lucrurile?

Ea era foarte interesată de politică și avea să aprecieze un răspuns chibzuit.

– Japonia este o națiune comercială, fără resurse naturale: nici petrol, nici fier, doar câteva păduri. Singurul mod în care se pot descurca este să facă afaceri. De exemplu, ei importă bumbac brut, îl prelucrează și îl vând în India și în Filipine. Însă, pe timpul crizei, cele două mari imperii economice – Marea Britanie și Statele Unite – au impus bariere fiscale ca să-și protejeze propriile industrii. Asta a pus capăt comerțului pe care îl făcea Japonia cu Imperiul Britanic, inclusiv cu India, și cu zona americană, inclusiv cu Filipine. A fost o lovitură destul de dură pentru ei.

Diana spuse:

– Și asta le dă dreptul să cucerească lumea?

– Nu, dar îi determină să creadă că singura modalitate de a obține o anumită securitate economică este să ai propriul tău imperiu, precum britanicii, sau măcar să-ți domini emisfera, precum americanii. Atunci nimeni nu mai poate interveni în afacerile tale. Așa că vor să transforme Extremul Orient în ograda lor.

Joanne încuviință.

– Iar punctul slab al politicii noastre este că, de fiecare dată când impunem sancțiuni economice ca să-i pedepsim pe japonezi pentru agresiunile lor, nu facem decât să le întărim senzația că trebuie să se poată descurca singuri.

– Posibil, rosti Chuck. Însă tot trebuie opriți.

Woody ridică din umeri. La această afirmație nu mai avea replică.

După cină merseră la cinematograf, iar filmul fu nemaipomenit. Apoi, Woody și Chuck le conduseră pe fete la apartamentul lor. Pe drum, Woody îi luă mâna Joannei într-a sa. Ea îi surâse, strângându-l ușor, iar el luă asta drept încurajare.

Când ajunseră în fața clădirii, o luă în brațe. Cu colțul ochiului, îl văzu pe Chuck făcând la fel cu Diana.

Joanne îl sărută scurt pe buze, aproape neprihănit, apoi zise:

– Sărutul tradițional de noapte bună.

– N-a fost nimic tradițional în ultimul sărut pe care mi l-ai dat, replică el.

Apoi se aplecă pentru a o săruta din nou. Ea îi puse arătătorul pe bărbie şi îl împinse înapoi. Doar nu avea să se aleagă numai cu acel pupic? se gândi el.

– Băusem cam mult în noaptea aceea, spuse ea.

– Ştiu, zise el, înţelegând care era problema.

Ea se temea ca nu cumva el să creadă că-i vreo fluşturatică. Îi zise:

– Eşti şi mai atrăgătoare când eşti trează.

Ea rămase o clipă pe gânduri.

– Ai dat răspunsul potrivit, rosti ea în cele din urmă. Ai câştigat premiul cel mare.

Apoi îl sărută din nou, cu o concentrare ce sugera mai degrabă tandreţea decât patima neostoită.

Mult prea curând, îl auzi pe Chuck spunând:

– Noapte bună, Diana!

Joanne se desprinse din îmbrăţişarea lui Woody, iar el zise dezamăgit:

– Fratele meu s-a cam grăbit!

Ea râse înfundat şi zise „Noapte bună, Woody", întorcându-se apoi şi pornind spre clădire. Diana era deja la uşă, cu o expresie de dezamăgire profundă.

Woody strigă:

– Putem să ieşim din nou?

Chiar şi lui i se păru că distinge disperarea din tonul său şi se blestemă în sinea sa pentru pripeala de care dăduse dovadă. Însă Joanne nu păru deranjată.

– Sună-mă, spuse ea, apoi intră în casă.

Woody le urmări cu privirea pe cele două fete până când se făcură nevăzute, apoi se răţoi la fratele său:

– De ce nu ai sărutat-o mai mult pe Diana? rosti el supărat. Pare a fi de treabă.

– Nu-i genul meu, spuse Chuck.

– Serios? zise Woody; era mai degrabă intrigat decât enervat. Sâni mari şi rotunzi, frumuşică la faţă – ce nu-ţi place la ea? Aş fi sărutat-o eu, dacă nu eram cu Joanne.

– Avem gusturi diferite.

Porniră spre apartamentul părinţilor lor.

– Atunci, care-i genul tău? îl întrebă Woody.

– Cred că ar trebui să-ţi explic ceva înainte să mai planifici întâlniri de acest fel în patru.

– Ce anume?

Chuck se opri, silindu-l şi pe Woody să facă la fel.

– Trebuie să juri că nu le vei spune niciodată tatei sau mamei.

– Jur. Woody îşi privi fratele la lumina galbenă a stâlpilor de iluminat şi întrebă: Care-i marele tău secret?

– Nu-mi plac fetele.

– Știu că pot fi o adevărată pacoste, dar ce poți să faci?

– Nu. Vreau să spun că nu-mi place să le îmbrățișez și să le sărut.

– Poftim? Nu mai vorbi prostii!

– Suntem diferiți cu toții, Woody.

– Da, dar ar trebui să fii vreun fătălău ca să nu-ți placă.

– Așa este.

– Cum adică?

– Așa este: sunt un fătălău.

– Ce glumeț mai ești!

– Nu glumesc, Woody, vorbesc cât se poate de serios.

– Ești *homosexual?*

– Întocmai. Nu eu am ales să fiu. Când eram mici și am început să ne masturbăm, tu te gândeai la sâni săltăreți și la păsărici. Nu ți-am mai zis până acum, însă eu mă gândeam la mădulare mari și țepene.

– Chuck, dar e dezgustător!

– Nu, nu este. Pur și simplu așa sunt făcuți unii bărbați. Sunt mai mulți decât crezi tu – mai ales în marină.

– Există fătălăi în marină?

Chuck încuviință viguros.

– O grămadă.

– Dar... de unde știi?

– De obicei, ne recunoaștem între noi. Așa cum evreii se recunosc între ei. De exemplu, ospătarul de la restaurantul chinezesc.

– Era... și el?

– Nu l-ai auzit cum mă complimenta pentru jachetă?

– Ba da, dar nu i-am acordat prea mare atenție.

– Ei, vezi?

– Și se simțea atras de tine?

– Cred că da.

– De ce?

– Din același motiv pentru care i-am picat cu tronc și Dianei. Ce naiba? Arăt mai bine decât tine!

– Ce ciudat!

– Hai să mergem acasă.

Își continuară drumul. Woody încă era șocat.

– Vrei să spui că există și fătălăi chinezi?

Chuck râse.

– Bineînțeles!

– Nu știu de ce, însă nu mi-am putut închipui niciodată că un chinez ar putea fi homosexual.

– Nu uita: nu sufla nicio vorbă nimănui, mai ales părinților. Dumnezeu știe ce-ar zice tata!

După o vreme, Woody îl luă pe Chuck de gât.

– Eh, ce mai contează? zise el. Măcar nu ești republican.

(iii)

Greg Peshkov călători alături de Sumner Welles și de președintele Roosevelt pe crucișătorul *Augusta* în golful Placentia, aflat în largul coastelor Newfoundland. În convoi se mai aflau cuirasatul *Arkansas*, crucișătorul *Tuscaloosa* și șaptesprezece distrugătoare.

Ancorară pe două rânduri lungi, lăsând un culoar în mijloc. La ora nouă în dimineața de sâmbătă, 9 august, în lumina strălucitoare a soarelui, echipajele celor douăzeci de nave se înghesuiră la balustrade în uniformele lor de gală, pentru a vedea sosirea cuirasatului britanic *Prince of Wales*, escortat de trei distrugătoare, purtându-l pe premierul Churchill.

Era cea mai impresionantă demonstrație de forță pe care o văzuse Greg în viața lui și era încântat să fie de față.

Însă era, în același timp, îngrijorat. Spera ca germanii să nu știe despre întâlnirea aceea. Dacă ar fi aflat, un singur submarin ar fi putut să-i omoare pe cei doi lideri ai civilizației occidentale – ca și pe el însuși, de altfel.

Înainte să plece din Washington, Greg se mai întâlnise o dată cu detectivul Tom Cranmer. Cranmer îi dăduse adresa unei case dintr-un cartier cu chirii ieftine, aflat în capătul gării Union. „Este chelneriță la Clubul Studentelor de lângă Ritz-Carlton, de aceea ai văzut-o în zona aceea de două ori", îi zisese el în timp ce își îndesa onorariul în buzunar. „Presupun că nu a avut succes ca actriță – dar încă folosește numele de Jacky Jakes."

Greg îi scrisese o scrisoare.

> Dragă Jacky,
>
> Vreau doar să știu de ce m-ai părăsit acum șase ani. Credeam că suntem fericiți împreună, însă pesemne că m-am înșelat. Chestia asta nu-mi dă pace.
>
> Pari speriată când mă vezi, dar nu ai de ce să te temi. Nu sunt supărat pe tine, ci doar curios. Nu ți-aș face niciodată vreun rău. Tu ai fost prima mea iubire.
>
> Putem să ne întâlnim să bem o cafea și să vorbim?
>
> Al tău,
>
> Greg Peshkov

Își notase și numărul de telefon și expediase scrisoarea exact în ziua în care plecase spre Newfoundland.

Președintele ținea morțiș să obțină o declarație comună după conferință. Șeful lui Greg, Sumner Welles, întocmise un document preliminar,

dar Roosevelt refuzase să îl folosească, spunând că era mai bine să-l lase pe Churchill să vină cu prima variantă.

Greg pricepu de îndată că Roosevelt era un negociator abil. Cel care producea primul proiect era obligat practic să treacă în el şi câteva dintre solicitările celeilalte părţi, pe lângă propriile sale cereri. Aceste solicitări nu mai intrau apoi în discuţie, în vreme ce solicitările sale rămâneau deschise negocierilor. Iar asta însemna că partea care prezenta primul proiect pornea cu un dezavantaj. Greg îşi jură să nu facă asta niciodată.

Sâmbătă, preşedintele şi premierul savurară prânzul destinşi, la bordul *Augustei*. Duminică merseră la slujba oficiată pe puntea cuirasatului *Prince of Wales*, cu steagurile celor două ţări învelind altarul în roşu, alb şi albastru. Luni-dimineaţă, când legăturile de prietenie se consolidaseră deja, trecură la aspectele practice.

Churchill prezentă un plan în cinci puncte care îi încântă pe Sumner Welles şi pe Gus Dewar, întrucât solicita crearea unei organizaţii internaţionale eficiente, care să asigure securitatea tuturor statelor – altfel spus, o Ligă a Naţiunilor mult consolidată. Însă constatară cu dezamăgire că Roosevelt ezita. Era de acord cu propunerea în principiu, dar se temea de izolaţionişti, oameni care încă mai credeau că America nu trebuia să se implice în conflictele de pe glob. Era extrem de sensibil la opinia publică şi făcea eforturi necontenite să nu îşi atragă adversitatea acesteia.

Welles şi Dewar nu renunţară şi nici britanicii nu o făcură. Se întruniră apoi pentru a ajunge la un compromis acceptabil pentru ambii lideri. Greg luă notiţe pentru Welles. Grupul produse o clauză prin care se cerea dezarmarea tuturor părţilor beligerante, „în vederea stabilirii unui sistem mai extins şi permanent de securitate generală".

O prezentară celor doi oameni de stat, care o acceptară.

Welles şi Dewar jubilau. Greg nu înţelegea de ce.

– Mi se pare mult prea puţin, zise el. Tot acest efort – liderii a două ţări atât de puternice aduşi laolaltă de la mii de kilometri distanţă, zeci de asistenţi şi consilieri, 24 de vase, trei zile de convorbiri – pentru câteva cuvinte prin care nu spunem nici măcar ce vrem.

– Ne mişcăm mai încet, dar înaintăm, rosti Gus Dewar cu un zâmbet. Aşa-i în politică.

(iv)

Woody şi Joanne ieşeau împreună de cinci săptămâni.

Woody ar fi vrut să iasă cu ea în fiecare seară, dar încerca să se abţină. Cu toate acestea, se văzuseră de patru ori în ultimele şapte zile. Duminică se

duseseră la plajă; miercuri ieşiseră la cină; vineri văzuseră un film; iar în ziua aceea de sâmbătă, aveau să îşi petreacă toată ziua împreună.

Ar fi vorbit cu ea întruna, fără să se plictisească. Era amuzantă, inteligentă şi avea limba ascuţită. Îi plăcea că avea opinii clare despre orice. Discutau ore în şir despre lucrurile care le plăceau şi despre cele pe care le detestau.

Din Europa veneau veşti proaste. Germanii învingeau în continuare Armata Roşie. Spulberaseră Armatele a 16-a şi a 20-a ale ruşilor la est de Smolensk, luând 300 000 de prizonieri şi lăsând foarte puţine forţe sovietice între ei şi Moscova. Însă veştile proaste de la o asemenea depărtare nu puteau umbri bucuria lui Woody.

Probabil că Joanne nu era la fel de înnebunită după el cum era el după ea. Însă se vedea că ţine la el. Se sărutau mereu la despărţire, iar ei părea să-i placă asta, deşi nu manifesta acea pasiune de care o ştia capabilă. Poate că asta se întâmpla fiindcă erau nevoiţi să se sărute mereu în locuri publice, la cinematograf sau în pragul vreunei uşi din apropierea clădirii unde locuia ea. În sufrageria din apartamentul ei se afla tot timpul cel puţin una dintre cele două colege de cameră, iar în dormitor nu îl invitase încă.

Permisia lui Chuck se terminase cu câteva săptămâni în urmă şi el se întorsese în Hawaii. Woody încă nu ştia ce să creadă despre mărturisirea fratelui său. Uneori se simţea şocat, de parcă lumea se întorsese pe dos; alteori se întreba dacă asta chiar conta. Dar îşi respectase promisiunea de a nu spune nimănui, nici măcar lui Joanne.

Apoi, tatăl lui Woody plecă la conferinţă cu preşedintele, iar mama lui se duse în Buffalo ca să-şi petreacă acolo câteva zile cu părinţii ei. Aşa că Woody rămăsese singur pentru două-trei zile în apartamentul din Washington, cu toate cele nouă camere ale sale. Hotărî să profite de primul prilej care se ivea pentru a o invita pe Joanne Rouzrokh acolo, sperând să-i poată fura un sărut adevărat.

După ce luară prânzul împreună, merseră la o expoziţie intitulată „Arta negrilor", atacată de către criticii conservatori care susţineau că un asemenea concept era absurd – în ciuda geniului evident al pictorului Jacob Lawrence şi al sculptoriţei Elizabeth Catlett.

Când plecară de la expoziţie, Woody spuse:

– Vrei să bei un cocktail până ne hotărâm unde să mergem la cină?

– Nu, mulţumesc, răspunse ea pe tonul ei categoric. Aş prefera o ceaşcă de ceai.

– Ceai?

Nu prea avea habar unde puteau găsi un ceai bun în Washington. Apoi îi veni o idee.

– Mama mea are ceai englezesc, zise el. Putem să trecem pe la apartament.

– Bine.

Clădirea se afla la câteva străzi distanţă, pe 22nd Street NW, aproape de L Street. Răsuflară ceva mai uşor când trecură de la arşiţa de afară la răcoarea din holul cu aer condiţionat. Un uşier îi conduse cu liftul.

Când intrară în apartament, Joanne spuse:

– Îl văd mai mereu pe tatăl tău prin Washington, dar nu am mai vorbit de ani buni cu mama ta. Aş vrea să o felicit pentru ultimul ei bestseller.

– Nu este aici momentan, zise Woody. Hai în bucătărie.

Umplu ibricul cu apă de la robinet şi îl puse pe plită. Apoi o luă în braţe pe Joanne şi spuse:

– În sfârşit, singuri...

– Unde sunt părinţii tăi?

– Sunt plecaţi din oraş amândoi.

– Iar Chuck este în Hawaii.

– Da.

Ea se trase de lângă el.

– Woody, cum ai putut să-mi faci una ca asta?

– Ce anume? Îţi fac ceai!

– M-ai dus de nas ca să vin aici! Credeam că părinţii tăi sunt acasă.

– Dar n-am spus că sunt.

– De ce nu mi-ai zis că sunt plecaţi?

– Pentru că nu m-ai întrebat! exclamă el indignat, deşi exista un grăunte de adevăr în vorbele ei.

Nu ar fi minţit-o, însă sperase să nu fie nevoit să-i mărturisească în avans că nu mai era nimeni în apartament.

– M-ai adus aici ca să te dai la mine! Crezi că sunt vreo fluşturatică!

– Nu-i adevărat! Doar că nu avem niciodată parte de intimitate. Nu-mi doream decât un sărut, nimic mai mult.

– Nu încerca să mă duci de nas.

Acum chiar era nedreaptă. Era adevărat că el spera să se culce cu ea la un moment dat, însă în niciun caz atunci.

– Hai să plecăm, rosti el. O să bem ceai în altă parte. Hotelul Ritz-Carlton este ceva mai jos pe stradă şi, cum toţi britanicii stau acolo, trebuie să aibă şi ceai.

– Ei, nu fi prost, nu trebuie să plecăm. Nu mă tem de tine, pot să-ţi fac faţă. Sunt doar supărată pe tine. Nu vreau un bărbat care iese cu mine doar pentru că mă consideră o uşuratică.

– O uşuratică? zise el, ridicând tonul. La dracu'! Am aşteptat şase ani ca tu să binevoieşti să ieşi cu mine. Iar acum nu-ţi cer decât un sărut. Dacă tu eşti o uşuratică, nu aş vrea să mă îndrăgostesc de o fată dificilă!

Spre uimirea lui, ea pufni în râs.

– Acum ce mai e? rosti el iritat.

– Iartă-mă, ai dreptate, zise ea. Dacă ţi-ai fi dorit vreo uşuratică, ai fi renunţat la mine de mult.

– Exact!

– După ce te-am sărutat atunci, la beţie, am crezut că ţi-ai format o părere proastă despre mine. Am presupus că te ţii după mine ca să-ţi faci de cap. Mi-am făcut griji în această privinţă chiar şi în ultimele săptămâni. Te-am judecat greşit. Îmi pare rău.

El era năucit de repeziciunea cu care trecea ea de la o stare la alta, dar se gândi că această ultimă fază era totuşi o îmbunătăţire.

– Eram înnebunit după tine şi înainte de acel sărut, spuse el. Bănuiesc că nu ai băgat de seamă.

– Nu prea te băgam în seamă pe *tine* pe-atunci.

– Sunt destul de înalt, totuşi.

– E singurul lucru atrăgător la tine, din punct de vedere fizic.

El surâse.

– N-are cum să mi se urce la cap dacă vorbesc cu tine, nu-i aşa?

– Nu, câtă vreme ţine de mine.

Ibricul dădu în foc. El puse ceaiul într-un ceainic de porţelan şi turnă apă peste el.

Joanne căzuse pe gânduri.

– Ai zis ceva mai devreme.

– Ce anume?

– Ai zis: „Nu aş vrea să mă îndrăgostesc de o fată dificilă". Vorbeai serios?

– La ce te referi?

– La partea cu dragostea.

– A! Nu am vrut să spun asta. Apoi renunţă la orice precauţie şi adăugă: Dar da, dacă vrei să ştii adevărul, sunt îndrăgostit de tine. Cred că te iubesc de ani buni. Te ador. Vreau...

Ea îl cuprinse cu braţele de gât şi îl sărută.

De această dată era un sărut adevărat, în timpul căruia îi atinse buzele cu vârful limbii şi îşi lipi trupul de al lui. Era ca în 1935, numai că acum nu se mai simţea gustul de whisky. Asta era fata pe care o iubea, adevărata Joanne, se gândi el entuziasmat: o femeie pătimaşă. Iar acum se afla în braţele sale şi îl săruta din toată inima.

Ea îşi strecură mâinile pe sub cămaşa lui de vară şi îl mângâie pe piept, înfigându-şi degetele în coastele lui, atingându-i sfârcurile cu palmele şi apucându-l de umeri de parcă ar fi vrut să-şi scufunde mâinile cât mai adânc în carnea sa. El îşi dădu seama că şi ea îşi înfrânase impulsurile până atunci şi le

lăsa acum libere în sfârşit, ca şi cum barajul ar fi fost rupt de torentul de dorinţe. Îi urmă exemplul, mângâindu-i talia şi frământându-i sânii, simţind o fericită eliberare, ca un copil lăsat să plece de la şcoală într-o vacanţă neaşteptată.

Când îi strecură mâna între picioare, ea se trase înapoi. Însă ceea ce spuse îl luă prin surprindere:

– Ai anticoncepţionale de vreun fel?

– Nu! Îmi pare rău...

– Nu-i nimic. De fapt, este mai bine aşa. E o dovadă în plus că nu aveai de gând să mă seduci.

– Îmi doresc să fi avut.

– Nu contează. Ştiu o doctoriţă de unde pot să iau luni. Între timp, vom improviza. Sărută-mă din nou.

În timp ce o săruta, o simţi încercând să-i descheie pantalonii.

– O, zise ea o clipă mai târziu. Ce drăguţ!

– Aşa ziceam şi eu, şopti el.

– S-ar putea să am nevoie de două mâini, totuşi.

– Poftim?

– Bănuiesc că e normal aşa, dat fiind faptul că eşti atât de înalt.

– Nu ştiu la ce te referi.

– Atunci o să tac şi o să te sărut.

Peste câteva minute, ea zise:

– Batistă.

Din fericire, el avea una la îndemână.

Îşi deschise ochii cu câteva clipe înainte de final şi o văzu uitându-se la el. În expresia ei se puteau citi dorinţa, entuziasmul şi ceva în plus, ceva ce aducea extrem de mult a iubire.

Când totul se termină, el simţi o linişte preafericită. „O iubesc, se gândi el, şi sunt fericit. Ce frumoasă este viaţa!"

– A fost minunat, zise el. Aş dori să-ţi întorc serviciul.

– Da? rosti ea surprinsă. Serios?

– Da, serios.

Stăteau încă în picioare în bucătărie, rezemaţi de uşa frigiderului, dar niciunul dintre ei nu voia să se mişte. Ea îi luă mâna şi i-o strecură pe sub rochia ei de vară şi pe sub lenjeria intimă. El simţi pielea fierbinte, părul aspru şi o despicătură umedă. Încercă să bage un deget înăuntru, dar ea îl opri: „Nu". Apucându-i degetul, i-l îndrumă printre pliurile moi. El simţi ceva ca o gâlmă mică şi tare, de mărimea unui bob de mazăre, exact sub piele. Ea îi mişcă degetul într-un mic cerc. „Da, aşa", zise ea, închizându-şi ochii. El îi urmări plin de adoraţie expresia de pe chip, în timp ce ea se lăsa în voia

plăcerii. După un minut sau două ea scăpă un strigăt înfundat, pe care îl repetă de două-trei ori. Apoi îi îndepărtă mâna şi se sprijini de el.

După o vreme, el spuse:

– Cred că ţi s-a răcit ceaiul.

Ea râse.

– Te iubesc, Woody.

– Serios?

– Sper că nu te sperie asta.

– Nu, zise el zâmbindu-i. Mă bucură nespus de mult.

– Ştiu că fetele nu ar trebui să fie atât de directe, dar nu pot pretinde că simt altceva. Şi, odată ce mă hotărăsc într-o privinţă, aşa rămâne.

– Da, zise Woody. Am remarcat asta.

(v)

Greg Peshkov locuia în apartamentul permanent pe care tatăl său îl avea la Ritz-Carlton. Lev venea şi pleca, oprindu-se acolo doar câteva zile în drumurile sale repetate între Buffalo şi Los Angeles. Momentan, Greg era singur – asta dacă nu o punea la socoteală pe Rita Lawrence, fiica voluptuoasă a unui congresman, care rămăsese la el peste noapte şi arăta acum adorabil în halatul ei boţit din mătase roşie.

Un chelner le aduse micul dejun, ziarele şi un plic.

Declaraţia comună dată de Roosevelt şi de Churchill provocase o agitaţie mai mare decât se aşteptase Greg. Era în continuare ştirea principală, chiar şi după o săptămână. Presa o numise Carta Atlanticului. Lui Greg frazele i se păruseră mult prea precaute şi angajamentele mult prea vagi, însă lumea vedea cu totul altfel lucrurile. Carta era considerată o adevărată gură de oxigen pentru libertate, democraţie şi comerţul mondial. Se pare că Hitler fusese furios, socotind-o o veritabilă declaraţie de război din partea Statelor Unite.

Multe dintre ţările care nu participaseră la conferinţă voiau să semneze la rândul lor Carta, iar Bexforth Ross sugerase ca semnatarii să capete numele de Naţiunile Unite.

Între timp, germanii înaintau tot mai mult în Uniunea Sovietică. În nord se apropiau de Leningrad. La sud, în retragerea lor, ruşii aruncaseră în aer barajul de pe Nipru, cel mai mare complex hidroelectric din lume, cu care se mândreau nespus, pentru ca germanii să nu se folosească de electricitatea produsă acolo – un sacrificiu sfâşietor.

– Armata Roşie a mai încetinit puţin invazia, îi spuse Greg Ritei, citind din *Washington Post*. Dar germanii continuă să avanseze câte opt kilometri

pe zi. Și susțin că au omorât trei milioane și jumătate de soldați sovietici. Oare este cu putință?

– Ai rude în Rusia?

– Da, am. Tatăl meu mi-a zis odată, când era ușor abțiguit, că a lăsat o fată gravidă acolo. Rita îl privi dezaprobator și Greg se apără: Mă tem că așa-i el. Este un om mare și oamenii mari nu trăiesc după reguli.

Ea nu scoase nicio vorbă, însă expresia ei lăsa clar să se înțeleagă că nu îi împărtășea punctul de vedere. Dar nici nu avea de gând să se certe cu el din cauza asta.

– În orice caz, am un frate vitreg rus, un bastard ca și mine, continuă Greg. Îl cheamă Vladimir, însă nu mai știu nimic altceva despre el. Se prea poate să fi murit deja. Este la vârsta potrivită pentru război. Probabil că-i unul dintre acele trei milioane și jumătate de soldați.

Întoarse pagina. După ce termină de citit ziarul, aruncă o privire asupra mesajului adus de chelner. Era de la Jacky Jakes. Consta într-un număr de telefon și câteva cuvinte: „Nu între 1 și 3".

Greg simți brusc dorința arzătoare de a scăpa de Rita.

– La cât ar trebui să fii acasă? o întrebă el, deloc subtil.

Ea se uită la ceas.

– O, Doamne, trebuie să mă întorc, altfel o să înceapă mama să mă caute.

Le spusese părinților ei că rămâne peste noapte la o prietenă.

Se îmbrăcară amândoi și plecară cu taxiuri diferite.

Greg presupuse că numărul de telefon era de la locul de muncă al lui Jacky și că aceasta era ocupată între unu și trei. Avea să o sune de dimineață.

Se întrebă de ce era atât de agitat. La urma urmei, era doar curios. Rita Lawrence arăta senzațional și era foarte atrăgătoare, dar nici cu ea și nici cu alte fete nu mai simțise ce simțise atunci pentru Jacky. Probabil că era și o consecință a vârstei, căci numai o dată avusese 15 ani.

Ajunse la vechea clădire a executivului și-și începu principala sarcină din ziua aceea – redactarea unui comunicat de presă cu sfaturi pentru americanii aflați în Africa de Nord, acolo unde britanicii, italienii și germanii erau prinși în încleștare, luptându-se de cele mai multe ori pentru fâșia de coastă lungă de trei mii de kilometri și lată de șaizeci.

La ora 10.30 sună la numărul din mesaj.

O voce de femeie răspunse: „Clubul Studentelor". Greg nu mai fusese acolo: bărbații puteau pătrunde doar ca invitați ai membrelor clubului.

– Pot vorbi cu Jacky Jakes? zise el.

– Da, chiar aștepta un telefon. O clipă, vă rog.

Probabil că avea nevoie de permisiune specială ca să primească telefoane la serviciu, se gândi el.

După câteva momente, auzi:

– Jacky la telefon. Cine-i acolo?

– Greg Peshkov.

– Mă gândeam eu. Cum mi-ai găsit adresa?

– Am angajat un detectiv particular. Ne putem întâlni?

– Bănuiesc că trebuie. Dar cu o condiţie.

– Care?

– Trebuie să juri pe tot ce ai mai sfânt că nu-i vei spune niciodată tatălui tău despre această întâlnire. *Absolut niciodată.*

– De ce?

– Îţi explic eu mai târziu.

El ridică din umeri.

– Bine.

– Juri?

– Sigur.

Ea insistă.

– Vreau să te aud.

– Jur. Acum e bine?

– Da. Poţi să mă scoţi la prânz.

Greg se încruntă.

– Există vreun restaurant în cartierul ăsta care să servească un alb şi o negresă aflaţi împreună?

– Eu ştiu doar unul – The Electric Diner.

– L-am văzut.

Văzuse firma localului, dar nu intrase niciodată acolo: era un loc ieftin, pentru măturători şi curieri.

– La ce oră? întrebă el.

– La 11.30.

– Aşa devreme?

– La ce oră crezi că mănâncă o chelneriţă de prânz – la unu?

El rânji:

– Văd că ai limba la fel de ascuţită.

Ea închise. Greg termină de redactat comunicatul de presă şi duse foile dactilografiate în biroul şefului său. Lăsă documentul pe masă şi rosti:

– Aş putea pleca mai devreme în pauza de prânz, Mike? Pe la 11.30?

Mike citea pagina de editoriale din *New York Times.*

– Da, sigur, nicio problemă, zise el fără să-şi ridice ochii din ziar.

Greg trecu pe lângă Casa Albă în lumina soarelui şi ajunse la local pe la 11.20. Acesta era aproape gol, singurii muşterii fiind câţiva oameni aflaţi în pauza de dimineaţă. Se aşeză la o masă şi comandă o cafea.

Se întrebă ce avea să-i spună Jacky. Aştepta să afle soluţia unei enigme ce nu-i dădea pace de şase ani.

Ea sosi la 11.35, purtând o rochie neagră şi pantofi fără toc – uniforma ei de chelneriţă, mai puţin şorţul, probabil. Negrul îi stătea foarte bine şi el îşi aminti plăcerea pe care o simţea când o privea, admirându-i buzele arcuite şi ochii mari şi cafenii. Se aşeză în faţa lui şi comandă o salată şi o Coca-Cola. Greg mai ceru nişte cafea: era prea încordat ca să poată mânca.

Faţa ei nu mai era la fel de bucălată pe cât şi-o amintea el. Pe atunci avea 16 ani, deci acum avea 22. Fuseseră nişte copii care se jucaseră de-a oamenii mari; însă acum, chiar erau adulţi. Pe chipul ei se citea o poveste ce nu fusese acolo cu şase ani în urmă: dezamăgire, suferinţă şi greutăţi.

– Lucrez în tura de zi, îi spuse ea. Vin la nouă, aşez mesele, fac curăţenie în sală. Aştept la prânz, debarasez mesele, plec la cinci.

– Majoritatea chelneriţelor lucrează seara.

– Îmi place să am serile şi weekendurile libere.

– Tot petrecăreaţă ai rămas!

– Nu, de cele mai multe ori stau acasă şi ascult emisiunile de la radio.

– Bănuiesc că ai o grămadă de iubiţi.

– Da, câţi îmi doresc.

El avu nevoie de câteva clipe ca să realizeze că asta putea însemna orice.

Sosi şi prânzul ei. Ea îşi bău Coca-Cola şi începu să ciugulească din salată. Greg o întrebă:

– De ce ai fugit de mine în 1935?

Ea oftă.

– N-aş vrea să-ţi spun, pentru că nu o să-ţi placă.

– Trebuie să ştiu.

– Am primit o vizită de la tatăl tău.

Greg dădu din cap.

– Mda, m-am gândit eu că a avut ceva de-a face cu asta.

– Avea cu el un bătăuş – Joe nu-ştiu-cum.

– Joe Brekhunov. E un tâlhar, zise Greg, simţind cum se înfurie. Ţi-a făcut vreun rău?

– N-a fost nevoie, Greg. M-am speriat de moarte numai cât l-am văzut. Eram gata să fac orice mi-ar fi cerut tatăl tău.

Greg îşi înăbuşi furia.

– Ce voia?

– Mi-a zis că trebuie să plec imediat. Îţi puteam lăsa un bilet, dar urma să îl citească şi el. Trebuia să mă întorc aici, la Washington. Am suferit atât de mult fiindcă a trebuit să te părăsesc...

Greg își aminti de propria suferință. „Și eu", se gândi el. Fu tentat să se întindă peste masă și să o ia de mână, dar nu era prea sigur că ea și-ar dori asta.

Ea continuă:

– Mi-a spus că îmi va da o alocație săptămânală ca să stau departe de tine. Încă mă plătește. Sunt doar câțiva dolari, dar îmi ajung pentru chirie. I-am promis – dar mi-am făcut suficient curaj cât să îi pun o condiție.

– Care anume?

– Să nu se dea niciodată la mine. Dacă făcea asta, ți-aș fi mărturisit tot.

– Și a acceptat?

– Da.

– Foarte puțini oameni mai scapă după ce-l amenință.

Ea împinse farfuria din fața sa.

– Apoi, mi-a zis că Joe o să mă taie pe față dacă îmi încalc cuvântul. Iar Joe mi-a arătat briciul său.

Acum se lămurea totul.

– De aceea mai ești încă atât de speriată.

Pielea ei cafenie își mai pierduse din culoare din cauza fricii.

– Cred și eu.

Vocea lui Greg se transformă într-o șoaptă când spuse:

– Jacky, îmi pare rău.

Ea se forță să zâmbească.

– Ești sigur că nu avea dreptate? Aveai 15 ani pe-atunci. Nu-i cea mai potrivită vârstă pentru însurătoare.

– Dacă mi-ar fi zis mie asta, ar fi fost altceva. Dar el hotărăște ce trebuie să se întâmple și acționează ca și cum nimeni nu ar mai avea dreptul la o altă opinie.

– Totuși, am petrecut momente frumoase.

– Cu siguranță.

– Am fost cadoul tău.

El pufni în râs.

– Cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată.

– Cu ce te mai ocupi acum?

– Lucrez la biroul de presă al Departamentului de Stat pe timpul verii.

Ea se strâmbă.

– Sună plictisitor.

– Nu, dimpotrivă! Este palpitant să-i urmărești pe oamenii cu putere luând decizii monumentale de la birourile lor. Ei conduc lumea!

Ea părea sceptică, dar zise:

– Mă rog, probabil că-i mai bine decât să fii chelneriță.

El începu să realizeze cât de mult se îndepărtaseră unul de celălalt.

– În septembrie mă întorc la Harvard pentru ultimul an.

– Pun pariu că eşti o mană cerească pentru colegele tale.

– Nu prea sunt fete; sunt mai mult bărbaţi.

– Dar te descurci tu, nu?

– Da, de ce să mint?

Se întrebă dacă Emily Hardcastle se ţinuse de promisiune şi obţinuse anticoncepţionalul de care-i spusese.

– Te vei căsători cu una dintre ele, veţi avea copii frumoşi şi o casă pe malul lacului.

– Aş vrea să îmi fac un nume în politică, să ajung secretar de stat sau senator, ca tatăl lui Woody Dewar.

Ea îşi întoarse privirea. Greg se gândi la acea casă de pe malul lacului. Probabil că era visul ei. Îi părea rău pentru ea.

– O să reuşeşti, îi zise ea. Sunt convinsă. Ai stofă pentru aşa ceva. Chiar şi la 15 ani se vedea asta. Eşti ca tatăl tău.

– Poftim? Fii serioasă!

Ea ridică din umeri.

– Gândeşte-te un pic, Greg. Ştiai că nu vreau să te văd, dar ai pus un detectiv particular pe urmele mele. „El hotărăşte ce trebuie să se întâmple şi acţionează ca şi cum nimeni nu ar mai avea dreptul la o altă opinie." Acum un minut ai spus asta despre el.

Greg era descumpănit.

– Sper că nu-i semăn leit.

Ea îl măsură cu privirea.

– Juriul încă deliberează.

Chelneriţa îi luă farfuria şi întrebă:

– Doriţi ceva la desert? Plăcinta de piersici este foarte bună.

Cum niciunul dintre ei nu voia desert, chelneriţa îi dădu nota lui Greg. Jacky spuse:

– Sper că ţi-am satisfăcut curiozitatea.

– Da, îţi mulţumesc.

– Data viitoare când mă vezi pe stradă, treci mai departe.

– Dacă asta vrei...

Ea se ridică.

– Hai să plecăm pe rând. Aş fi mai liniştită aşa.

– Cum zici tu.

– Mult noroc, Greg.

– Mult noroc şi ţie.

– Lasă-i bacşiş chelneriţei, rosti ea, apoi plecă.

Capitolul zece

1941 (III)

Prima ninsoare căzu şi se topi încă din octombrie, aşa încât străzile Moscovei erau reci şi ude. Volodea tocmai îşi căuta în dulap cizmele tradiţionale de fetru *valenki,* care încălzeau picioarele moscoviţilor iarna, când descoperi uluit şase lăzi de votcă.

Părinţii lui nu erau băutori înrăiţi. Rareori beau mai mult de un păhărel. Din când în când, tatăl său se mai ducea la una dintre cinele lungi şi stropite din belşug cu băutură la care Stalin îşi strângea vechii tovarăşi şi se întorcea împleticindu-se spre dimineaţă, beat pulbere. Însă, în casa lor, o sticlă de votcă ţinea mai mult de o lună.

Volodea se duse în bucătărie. Părinţii lui serveau micul dejun – o conservă de sardine cu pâine neagră şi ceai.

– Tată, zise el, de ce avem provizii de votcă pentru şase ani în dulap?

Tatăl său îl privi surprins.

Cei doi bărbaţi îşi întoarseră privirile spre Katerina, care se înroşi. Ea porni apoi aparatul de radio şi dădu volumul încet, cât să se audă un murmur înfundat. Bănuia oare că aveau microfoane în apartament? se întrebă Volodea.

Vorbi cu glas scăzut, dar mânios:

– Ce-o să folosiţi pe post de bani când vor ajunge aici germanii? Nu vom mai face parte din nomenclatură. Vom muri de foame dacă nu vom putea cumpăra mâncare de pe piaţa neagră. Sunt prea bătrână ca să-mi vând trupul. Votca va valora mai mult decât aurul.

Volodea era şocat să o audă pe mama lui vorbind astfel.

– Germanii nu vor ajunge aici, replică tatăl lui.

Volodea nu era atât de sigur. Germanii îşi reluaseră înaintarea, strângând Moscova într-un cleşte. Ajunseseră la Kalinin în nord şi la Kaluga în sud, ambele oraşe aflându-se cam la 150 de kilometri de capitală. Pierderile sovieticilor erau colosale. Cu o lună în urmă, 800 000 de soldaţi ai Armatei Roşii ţinuseră linia frontului, dar efectivul acestora se redusese la numai 90 000, conform estimărilor care-i surveniseră lui Volodea. I se adresă tatălui său:

– Şi cine naiba crezi că o să-i oprească?

– Liniile lor de aprovizionare sunt întinse la maximum. Nu sunt pregătiţi pentru vremea noastră de iarnă. Vom porni contraatacul când vor fi slăbiţi.

– Atunci, de ce a început evacuarea guvernului din Moscova?

Birocraţii urmau să fie transportaţi la peste trei mii de kilometri în est, în oraşul Kuibyshev. Cetăţenii capitalei observaseră descumpăniţi cum funcţionarii guvernamentali scoteau cutii de documente din birouri şi le încărcau în camioane.

– Este doar o măsură de precauţie, răspunse Grigori. Stalin e încă aici.

– Ar fi o soluţie, insistă Volodea. Avem sute de mii de soldaţi în Siberia. Avem nevoie de ei aici, ca întăriri.

Grigori clătină din cap.

– Nu putem lăsa estul neprotejat. Japonia rămâne o ameninţare.

– Japonia nu ne va ataca – şi ştim asta!

Volodea îi aruncă o privire mamei sale. Ştia că nu ar fi trebuit să vorbească despre informaţii secrete în faţa ei, dar nu se mai putea opri acum.

– Sursa din Tokyo care ne-a avertizat – în mod corect – cu privire la invazia germană ne-a dezvăluit recent că japonezii nu ne vor ataca. Doar nu aveţi de gând să repetaţi greşeala de a nu-l crede?!

– Evaluarea informaţiilor oferite de spioni nu este niciodată o treabă uşoară.

– Dar nu avem de ales! rosti Volodea mânios. Avem douăsprezece armate în rezervă – un milion de oameni. Dacă le aducem aici, Moscova ar putea rezista. Dacă nu, suntem terminaţi.

Grigori zise neliniştit:

– Nu mai vorbi aşa. Nici măcar când suntem doar noi.

– De ce nu? Oricum voi muri în curând, probabil.

Mama lui izbucni în plâns. Tatăl său spuse:

– Uite ce-ai făcut!

Volodea ieşi din cameră. În timp ce se încălţa, se întrebă de ce se burzuluise la tatăl său şi de ce-şi făcuse mama să plângă. Îşi dădu seama că asta venea din noua lui convingere, cum că Germania avea să învingă Uniunea Sovietică. Rezerva de votcă pe care mama lui o pregătise pe post de monedă în cazul ocupaţiei naziste îl silise să se confrunte cu realitatea. „Vom pierde, îşi zise el în sinea sa. Sfârşitul revoluţiei ruseşti se apropie vertiginos."

Îşi puse paltonul şi pălăria. Apoi, se întoarse în bucătărie. Îşi sărută mama şi îşi îmbrăţişă tatăl.

– Ce-a fost asta? îl întrebă tatăl său. Doar te duci la serviciu, nimic mai mult.

– În caz că nu ne mai vedem, rosti Volodea, după care ieşi.

Când trecu podul spre centrul oraşului, descoperi că mijloacele de transport în comun nu mai circulau. Metroul era închis, iar autobuzele şi tramvaiele nu se vedeau nicăieri.

Nu putea fi decât un semn rău.

Buletinul de dimineaţă de la SovInformBuro, transmis la radio şi prin difuzoarele negre amplasate la colţurile străzilor, fusese neobişnuit de onest: „În timpul nopţii de 14 spre 15 octombrie, situaţia de pe Frontul de Vest s-a înrăutăţit", se specifica. „Numeroase tancuri germane au străpuns defensiva noastră." Toată lumea ştia că SovInformBuro minţea mereu, aşa că se putea presupune că lucrurile stăteau chiar şi mai rău în realitate.

Centrul oraşului era plin de refugiaţi. Aceştia se revărsau dinspre vest, cu toată agoniseala lor în cotigi, mânând de la spate vaci costelive, porci mizerabili şi oi ude, îndreptându-se către regiunea rurală din estul Moscovei, în încercarea disperată de a fugi cât mai departe din calea înaintării germane.

Volodea încercă să facă autostopul. În Moscova acelor zile, nu mai existau foarte multe maşini civile. Combustibilul era economisit pentru nesfârşitele convoaie militare de pe şoseaua de centură. Fu luat de şoferul unui jeep GAZ-64 nou.

Din vehiculul deschis văzu mai bine ravagiile făcute de bombe. Diplomaţii reveniţi din Anglia spuneau că nici nu se compara cu bombardarea Londrei, dar moscoviţilor li se părea destul de rău şi-aşa. Volodea trecu pe lângă câteva clădiri avariate şi pe lângă zeci de case din lemn arse.

Grigori, responsabil cu apărarea împotriva raidurilor aeriene, urcase baterii antiaeriene pe acoperişurile celor mai înalte clădiri şi lansase baloane de baraj sub plafonul de nori. Cea mai bizară decizie pe care o luase fusese să ordone vopsirea cupolelor aurii ale bisericilor în culori de camuflaj, verde şi maroniu. Îi mărturisise lui Volodea că nu credea ca măsura să aibă vreun impact asupra acurateţii bombardamentului, însă măcar le oferea cetăţenilor sentimentul că erau protejaţi.

Dacă germanii câştigau şi naziştii puneau stăpânire pe Moscova, atunci nepoţeii lui Volodea, gemenii surorii sale, Anya, nu aveau să crească în spiritul patriotic al comunismului, ci ca nişte sclavi naziști, salutându-l pe Hitler. Rusia avea să ajungă în situaţia Franţei, o ţară înrobită, condusă poate parţial de un guvern pro-fascist obedient, care avea să-i strângă pe evrei şi să-i trimită în lagărele de concentrare. Îl durea sufletul numai când se gândea la asta. Volodea îşi dorea un viitor în care Uniunea Sovietică să se poată elibera de sub ocârmuirea nefastă a lui Stalin şi în care să scape de brutalitatea poliţiei secrete, pentru a putea începe clădirea adevăratului comunism.

Când Volodea ajunse la sediul de pe aerodromul Khodynka, aerul de acolo era plin de fulgi mari, dar nu de zăapdă, ci de cenuşă. Serviciul de

Informații al Armatei Roșii își ardea documentele pentru ca acestea să nu cadă în mâinile inamicului.

La scurt timp după sosirea sa, colonelul Lemitov intră în birou.

– Ai trimis o notă la Londra cu privire la un fizician german pe nume Wilhelm Frunze. A fost o mișcare foarte inteligentă. S-a dovedit a fi o pistă excelentă. *Bravo!*

„Ce mai contează?" se gândi Volodea. Panzerele se aflau la numai câteva sute de kilometri depărtare. Era prea târziu să fie ajutați de spioni. Însă se strădui să-și păstreze concentrarea.

– Frunze, da. Am fost coleg de școală cu el la Berlin.

– Filiala din Londra l-a contactat și el a fost dispus să discute cu ei. S-au întâlnit într-o locație sigură.

Lemitov se juca cu ceasul de la mână în timp ce-i spunea toate acestea. Nu prea îi stătea în fire să facă asta. Se vedea clar că era încordat. Toată lumea era încordată.

Volodea nu zise nimic. Era evident că obținuseră informații din acea întâlnire, altminteri Lemitov nu ar fi adus-o în discuție.

– Filiala din Londra susține că Frunze a fost inițial reticent, bănuind că omul nostru ar putea fi agent al serviciului secret britanic, rosti Lemitov surâzător. Ba, mai mult, după prima întâlnire, el s-a dus în Kensington Palace Gardens și a bătut la ușa ambasadei noastre, cerând confirmare cu privire la omul nostru!

Volodea zâmbi.

– Un amator.

– Exact, zise Lemitov. Un informator plantat ca momeală nu ar comite o asemenea stângăcie.

Uniunea Sovietică nu era încă terminată; așa că Volodea trebuia să se poarte ca și cum tărășenia cu Willi Frunze ar fi contat cu adevărat.

– Ce ne-a oferit, domnule colonel?

– Ne-a dezvăluit că el și colegii săi colaborează cu americanii pentru a construi o superbombă.

Volodea tresări, amintindu-și spusele Zoyei Vorotsyntsev. Se confirmau cele mai negre bănuieli ale fetei.

Lemitov continuă:

– Există însă o problemă cu informația.

– Ce problemă?

– Am tradus-o, dar tot nu pricepem o boabă.

Lemitov îi dădu lui Volodea un teanc de foi dactilografiate. Acesta citi cu voce tare un titlu:

– Separarea izotopilor prin difuzie gazoasă.

– Înţelegi acum la ce mă refer.

– Eu am făcut limbi străine la facultate, nu fizică.

– Da, dar ai pomenit la un moment dat ceva despre o fiziciană pe care o cunoşti. Lemitov zâmbi şi adăugă: O blondă superbă care nu a vrut să meargă la film cu tine, dacă-mi amintesc eu bine.

Volodea se înroşi. Îi zisese lui Kamen de Zoya, iar Kamen probabil că răspândise bârfa. Când aveai şef un spion, problema cea mai mare era că nu-i puteai ascunde nimic.

– Este o prietenă de familie. Ea e cea care mi-a spus despre existenţa unui proces exploziv numit fisiune. Vreţi să o interoghez?

– Da, dar neoficial şi informal. Nu vreau să facem mare tam-tam pe subiectul ăsta până nu înţeleg mai bine despre ce-i vorba. Frunze ar putea fi vreun trăsnit şi am putea să ne facem de râs din cauza asta. Află ce-i în rapoarte şi dacă spusele lui Frunze au sens – ştiinţific vorbind. Dacă vorbeşte serios, asta înseamnă că britanicii şi americanii chiar pot construi o superbombă? Dar germanii?

– Nu am mai văzut-o pe Zoya de două-trei luni.

Lemitov ridică din umeri. Nu conta cât de bine o ştia Volodea pe Zoya. În Uniunea Sovietică, nu era la latitudinea oamenilor să răspundă la întrebările autorităţilor.

– O să dau de ea cumva.

Lemitov încuviinţă.

– Ocupă-te azi, zise el, apoi ieşi.

Volodea se încruntă, căzând pe gânduri. Zoya era sigură că americanii construiau o superbombă şi fusese destul de convingătoare încât să îl determine pe Grigori să-i pomenească asta lui Stalin – însă Stalin desconsiderase complet ideea. Acum, un spion din Anglia susţinea spusele Zoyei. Se pare că ea avusese dreptate, iar Stalin se înşelase – din nou.

Conducătorii Uniunii Sovietice manifestau o tendinţă periculoasă: negarea veştilor proaste. Săptămâna trecută, de exemplu, o misiune de recunoaştere aeriană depistase vehicule blindate germane la nici o sută de kilometri de Moscova. Cei din statul-major refuzaseră să creadă informaţia până ce aceasta nu era confirmată din două surse. Apoi, ordonaseră ca ofiţerul de aviaţie care o raportase să fie arestat şi torturat de NKVD pentru „provocare".

Era greu să te gândeşti pe termen lung cu germanii atât de aproape, dar posibilitatea existenţei unei bombe ce-ar fi putut nărui Moscova trebuia să fie luată în considerare, chiar şi în acele clipe de maxim pericol. Dacă sovieticii îi învingeau pe germani, ar fi putut fi atacaţi după aceea de Marea Britanie şi de America: ceva asemănător se petrecuse la sfârşitul războiului

din 1914–1918. Oare URSS-ul avea să rămână neputincios în faţa unei superbombe aparţinând capitaliştilor imperialişti?

Volodea îi ordonă aghiotantului său, locotenentul Belov, să afle unde era Zoya.

În timp ce aştepta să primească adresa, Volodea studie rapoartele lui Frunze, atât în engleza din original, cât şi în traducere, memorând ceea ce păreau să fie frazele-cheie, întrucât nu putea scoate documentele din clădire. După o oră pricepu suficient de mult cât să poată pune întrebările necesare.

Belov nu o găsi pe Zoya nici la universitate, nici în blocul din apropiere unde locuiau oamenii de ştiinţă. Totuşi, administratorul clădirii îi zise că toţi locatarii mai tineri fuseseră chemaţi să dea o mână de ajutor la construirea unor noi baricade defensive în interiorul oraşului şi îi dezvălui locul unde lucra Zoya.

Volodea îşi puse paltonul şi plecă.

Se simţea înfrigurat, dar nu ştia care era motivul – Zoya sau superbomba. Poate că era câte puţin din ambele.

Izbuti să facă rost de un ZIS militar cu şofer.

Trecând pe lângă gara Kazan – pentru trenurile care circulau spre est –, văzu ceea ce părea a fi o răzmeriţă în toată regula. Aparent, oamenii nici măcar nu puteau intra în gară, cu atât mai puţin să urce la bordul trenurilor. Oameni cu stare se străduiau să ajungă la uşile de la intrare, cu copii, animale de companie, valize şi geamantane. Volodea observă şocat cum unii dintre ei se îmbrânceau şi se loveau fără nicio jenă. Câţiva poliţişti urmăreau neputincioşi scena: ar fi fost nevoie de o întreagă armată ca să se poată restabili ordinea.

Şoferii militari erau de obicei tăcuţi, însă cel pe care îl luase Volodea comentă:

– Laşi nenorociţi! Fug şi ne lasă pe noi să ne luptăm cu naziştii. Uită-te la ei, în hainele lor blestemate de blană!

Volodea era surprins. Era periculos să-i critici pe cei din nomenclatură. Asemenea remarci puteau duce la denunţarea celui care le făcea, care putea ajunge în beciurile sediului NKVD din piaţa Lubyanka pentru o săptămână sau două. Iar de acolo putea ieşi schilodit pe viaţă.

Volodea avu senzaţia neliniştitoare că sistemul ierarhic rigid care susţinea comunismul sovietic începea să se şubrezească şi să se dezintegreze.

Găsiră baricada exact acolo unde le indicase administratorul clădirii. Volodea coborî din maşină, îi spuse şoferului să aştepte şi privi scena din faţa sa.

O şosea principală era presărată cu „arici" antitanc. Un „arici" consta din trei bucăţi de şină de cale ferată, lungi de câte un metru, sudate la mijloc, formând un asterisc ce se sprijinea pe trei picioare şi ridica trei braţe în aer. Se pare că aceste obstacole făceau prăpăd printre şenilele tancurilor.

În spatele câmpului de „arici" se săpa un şanţ antitanc cu târnăcoape şi lopeţi, iar dincolo de acesta se înălţa un zid din saci de nisip, cu găuri prin care puteau trage apărătorii. O cărare îngustă, în zigzag, fusese lăsată între obstacole pentru a le permite moscoviţilor să folosească drumul înainte de sosirea germanilor.

La săpat şi la construit munceau aproape numai femei.

Volodea o găsi pe Zoya lângă un munte de nisip, umplând sacii cu lopata. O urmări de la depărtare preţ de câteva clipe. Purta o haină murdară, mănuşi de lână şi ghete de fetru. Părul ei blond era dat pe spate şi îndesat sub o basma decolorată, prinsă sub bărbie. Deşi era murdară de noroi pe faţă, era la fel de seducătoare ca întotdeauna. Dădea la lopată într-un ritm constant şi eficient. Apoi se auzi fluierul supraveghetorului şi oamenii se opriră din lucru.

Zoya se aşeză pe o movilă de saci cu nisip şi-şi scoase din buzunar un pachetel înfăşurat în ziar. Volodea se duse lângă ea şi zise:

– Ai fi putut să obţii o scutire de la această sarcină.

– Este oraşul meu, replică ea. De ce să nu-mi aduc contribuţia la apărarea lui?

– Deci nu ai de gând să te refugiezi în est.

– Nu fug eu din calea blestemaţilor de nazişti.

Vehemenţa ei îl surprinse.

– Sunt o grămadă de oameni care-o fac.

– Ştiu. Am crezut că ai plecat de mult.

– Ai o părere foarte proastă despre mine. Crezi că fac parte dintr-o elită egoistă.

Ea ridică din umeri.

– Cei care se pot salva nu prea ezită să o facă, în general.

– Ei bine, te înşeli. Familia mea a rămas în Moscova.

– Poate că te-am judecat greşit. Vrei o clătită?

Deschise pachetelul, lăsând să se vadă patru turtiţe albicioase, învelite în foi de varză.

– Încearcă şi tu una.

El acceptă şi luă o înghiţitură. Nu erau foarte gustoase.

– Ce-i asta?

– Coji de cartofi. Poţi obţine o găleată gratis la uşa din spate a oricărei cantine de-a partidului sau la popotele ofiţerilor. Le dai prin maşina de tocat, le fierbi până se înmoaie, le amesteci cu nişte făină şi lapte, pui şi sare dacă ai şi le prăjeşti în untură.

– Nu am ştiut că o duci atât de rău, rosti el ruşinat. Eşti oricând bine-venită la noi la masă, să ştii.

– Mulţumesc. Ce te-aduce aici?

– Am o întrebare. Ce înseamnă separarea izotopilor prin difuzie gazoasă?

Ea se holbă la el.

– O, Dumnezeule! Ce s-a întâmplat?

– Nu s-a întâmplat nimic. Pur şi simplu încerc să verific o informaţie dubioasă.

– Am început să construim o bombă cu fisiune?

Reacţia ei lăsă clar de înţeles că informaţiile primite de la Frunze erau probabil de bună calitate. Ea prinsese imediat semnificaţia spuselor sale.

– Te rog să răspunzi la întrebare, rosti Volodea pe un ton sever. Ştiu că suntem prieteni, dar acum sunt aici în calitate oficială.

– Bine. Ştii ce este un izotop?

– Nu.

– Unele elemente există în forme uşor diferite. Atomii de carbon, de exemplu, au întotdeauna şase protoni, dar unii au şase neutroni, în vreme ce alţii au şapte sau opt. Aceste tipuri diferite sunt izotopii, numiţi carbon-12, carbon-13 şi carbon-14.

– Destul de simplu până acum, chiar şi pentru un student la limbi străine, rosti Volodea. Şi de ce sunt atât de importanţi?

– Uraniul are doi izotopi, U-235 şi U-238. În starea sa naturală, uraniul îi conţine pe amândoi. Însă numai U-235 este exploziv.

– Deci trebuie să-i separăm.

– Difuzia gazoasă ar fi una dintre variante, teoretic. Când un gaz este difuzat printr-o membrană, moleculele mai uşoare trec mai repede dincolo, deci gazul rezultat este mai bogat în izotopii mai mici. Bineînţeles, n-am văzut procesul cu ochii mei.

Raportul lui Frunze susţinea că britanicii construiau o centrală de difuzie gazoasă în Ţara Galilor, în vestul Regatului Unit. Americanii construiau şi ei una.

– O asemenea centrală ar putea avea şi un alt scop?

– Eu nu ştiu să existe alt motiv pentru separarea izotopilor, răspunse ea, clătinând din cap. Gândeşte-te şi tu: cine acordă prioritate unui astfel de proces pe timp de război fie a luat-o razna, fie construieşte o armă.

Volodea văzu o maşină apropiindu-se de baricadă şi pregătindu-se să străbată pasajul în zigzag. Era un KIM-10, o maşină mică cu doar două portiere, concepută pentru familiile înstărite. Viteza sa maximă era de 100 de kilometri pe oră, însă maşina de faţă era atât de încărcată cu bagaje, încât probabil că nu ar fi ajuns nici la 60.

La volan se afla un bărbat de vreo şaizeci de ani, cu pălărie şi cu o haină de stofă în stil occidental. În dreapta lui stătea o tânără cu o cuşmă îmblănită

pe cap. Bancheta din spate a maşinii era plină de cutii de carton. Pe capotă era prins un pian.

Era vorba clar de un membru de vază al nomenclaturii, care încerca să plece din oraş împreună cu soţia (sau amanta) şi cu cât mai multe dintre bunurile sale de preţ; genul de persoană pe care Zoya o asociase şi cu Volodea, acesta fiind probabil şi motivul pentru care refuzase să iasă cu el. Se întrebă dacă ea şi-ar putea reconsidera părerea despre el.

Una dintre voluntarele de lângă baricadă împinse un „arici" în faţa maşinii, iar Volodea îşi dădu seama că avea să iasă scandal.

Autoturismul încetini şi se opri cu bara din faţă în obstacol. Era posibil ca şoferul să creadă că îl putea împinge din calea sa. Câteva femei se strânseră să-l privească. Obstacolul era astfel conceput încât să reziste la încercările de a-l da la o parte. Picioarele i se înfigeau în pământ, blocându-se acolo. Se auzi un zgomot de metal îndoit când bara din faţă a maşinii se strâmbă. Şoferul băgă vehiculul în marşarier.

Apoi îşi scoase capul pe geam şi răcni:

– Mută chestia aia de-acolo imediat!

Părea a fi un om obişnuit să fie ascultat.

Voluntara, o femeie scundă şi îndesată de vârstă mijlocie, purtând o bască bărbătească pe cap, îşi puse mâinile în sân şi strigă:

– N-ai decât să o muţi singur, dezertorule!

Roşu la faţă de mânie, şoferul coborî şi Volodea îl recunoscu cu surprindere pe colonelul Bobrov, pe care îl ştia din Spania. Bobrov era renumit pentru faptul că-şi împuşca propriii oameni în ceafă dacă se retrăgeau de pe câmpul de luptă. „Fără milă pentru laşi" era deviza lui. La Belchite, Volodea îl văzuse cu ochii săi omorând trei voluntari din Brigada Internaţională pentru că se retraseseră când rămaseseră fără muniţie. Bobrov era acum îmbrăcat în civil. Volodea se întrebă dacă avea să o împuşte pe femeia care îi blocase calea.

Bobrov se duse în faţa maşinii şi apucă „ariciul". Acesta era mai greu decât se aşteptase, dar reuşi să îl împingă într-o parte cu ceva efort.

În timp ce se întorcea la volan, femeia cu bască puse „ariciul" la loc în faţa maşinii. Tot mai multe voluntare se adunară imediat în jur ca să urmărească disputa, hlizindu-se şi glumind.

Bobrov se duse la femeie şi scoase din buzunar o legitimaţie.

– Sunt generalul Bobrov! se răsti el.

Probabil că fusese promovat după întoarcerea din Spania.

– Lasă-mă să trec!

– Zici că eşti soldat? se stropşi femeia. Atunci, de ce nu lupţi?

Bobrov se înroşi. Ştia că dispreţul ei era justificat. Volodea se întrebă dacă bătrânul oştean brutal fusese convins să fugă de tânăra lui soţie.

– Eu zic că eşti un trădător, continuă voluntara cu bască. Încerci să fugi cu pianul tău şi cu femeiuşca ta, zise ea şi-i dădu pălăria jos de pe cap.

Volodea era consternat. Nu mai văzuse o asemenea sfidare a autorităţii în Uniunea Sovietică. Pe vremea când se afla la Berlin, înainte să vină naziştii la putere, fusese foarte surprins să vadă germani de rând certându-se fără teamă cu poliţiştii; însă aici nu se întâmpla aşa ceva.

Mulţimea de femei izbucni în urale. Bobrov avea părul alb, încă tuns scurt. Se uită la pălăria lui ce se rostogolea pe drumul ud. Dădu să se ia după ea, apoi se răzgândi.

Volodea nu era deloc tentat să intervină. Nu avea ce face împotriva gloatei şi oricum nu îl simpatiza deloc pe Bobrov. I se părea corect să fie tratat cu aceeaşi brutalitate pe care le-o arătase şi el altora.

O altă voluntară, o femeie mai în vârstă înfăşurată într-o pătură murdară, deschise portbagajul maşinii.

– Ia uitaţi-vă aici! zise ea.

Portbagajul era plin cu geamantane de piele. Scoase o valiză şi o deschise. Capacul se ridică şi lucrurile dinăuntru căzură pe-afară: lenjerie intimă dantelată, jupoane şi cămăşi de noapte din olandă, dresuri şi camizole de mătase, toate făcute în Vest, evident, mult mai elegante decât ar fi văzut vreodată o rusoaică obişnuită, care nu şi-ar fi permis în veci să cumpere aşa ceva. Hainele transparente căzură în zloata de pe stradă şi rămaseră acolo ca nişte petale pe o grămadă de bălegar.

Câteva femei începură să le adune. Altele înşfăcară şi ele valize. Bobrov fugi în spatele maşinii şi începu să le îmbrâncească pe femei. Lucrurile luau o turnură foarte urâtă, se gândi Volodea. Bobrov probabil că avea o armă la el şi în curând avea să o scoată. Însă femeia înfăşurată în pătură ridică o cazma şi îl pocni cu ea în cap pe Bobrov. O femeie care putea săpa tranşee cu cazmaua nu era în niciun caz o nevolnică, aşa că lovitura răsună înfiorător de tare. Generalul se prăbuşi la pământ, iar femeia îl lovi cu piciorul.

Tânăra amantă coborî din maşină. Femeia cu bască strigă: „Vii să ne-ajuţi la săpat?", iar celelalte izbucniră în râs.

Iubita generalului, care părea să aibă vreo treizeci de ani, îşi lăsă capul în pământ şi porni în direcţia din care venise maşina. Voluntara cu bască o îmbrânci, dar ea ţâşni printre obstacole şi o luă la fugă. Voluntara o urmări. Amanta era încălţată cu pantofi din piele întoarsă, cu toc înalt, aşa că alunecă într-o băltoacă şi se prăbuşi. Cuşma îmblănită îi căzu de pe cap. Se străduia să se ridice în picioare şi o luă din nou la fugă. Voluntara se duse după cuşmă, lăsând-o pe femeie să scape.

Acum, toate valizele erau deschise în jurul maşinii abandonate. Muncitoarele scoaseră cutiile de pe bancheta din spate şi le răsturnară, golindu-le

conținutul pe drum. Tacâmurile se împrăștiară, iar vesela de porțelan se sparse laolaltă cu sticlăria. Cearșafuri brodate și prosoape albe fură târâte prin zloată. Vreo zece perechi de pantofi eleganți se împrăștiară pe asflat.

Bobrov se săltă în genunchi și încercă să se ridice în picioare. Femeia învelită în pătură îl lovi din nou cu cazmaua. Bobrov se prăbuși la pământ. Ea îi descheie haina elegantă de stofă și încercă să i-o dea jos. Bobrov se zbătu, chinuindu-se să o împiedice. Femeia se înfurie și îl lovi pe Bobrov până când acesta rămase nemișcat, cu capul său cu păr alb, tuns scurt, plin de sânge. Ea își aruncă apoi pătura jerpelită, îmbrăcându-se cu haina lui Bobrov.

Volodea se duse lângă trupul nemișcat al lui Bobrov. Acesta avea ochii deschiși, dar sticloși. Volodea îngenunche și îi verifică respirația, bătăile inimii și pulsul. Nimic. Omul era mort.

– Fără milă pentru lași, rosti Volodea, închizându-i totuși ochii lui Bobrov.

Câteva femei dezlegară pianul. Instrumentul alunecă de pe capota mașinii și se izbi de pământ cu un zdrăngănit strident. Apoi, începură să îl lovească voioase cu târnăcoapele și lopețile. Altele se certau pe obiectele de preț împrăștiate pretutindeni, înhățând tacâmurile, mototolind cearșafurile și rupând lenjeria fragilă în timp ce se luptau pentru ea. Apoi începură să se ia la bătaie. Un ceainic de porțelan zbură prin aer la câțiva centimetri de capul Zoyei.

Volodea se întoarse repede lângă ea.

– Pare să se transforme totul într-o răzmeriță în toată regula, îi spuse el. Am o mașină militară cu șofer. Te scot eu de-aici.

Ea ezită doar o secundă.

– Mulțumesc, îi zise, apoi fugiră la mașină, urcară în ea și șoferul demară.

(ii)

Încrederea lui Erik von Ulrich în Führer fu răsplătită odată cu invadarea Uniunii Sovietice. În timp ce armatele germane goneau pe întinderea vastă a Rusiei, măturând din cale Armata Roșie ca pe pleavă, Erik se gândea cu admirație la geniul strategic al conducătorului căruia îi jurase credință.

Asta nu însemna însă că totul mergea floare la ureche. Ploile din octombrie transformaseră zona rurală într-o adevărată mocirlă: oamenii de acolo numeau această lună *rasputitsa*, vremea fără drumuri. Ambulanța lui Erik se împotmolise într-un smârc. Un val de noroi se înălțase în fața autovehiculului, încetinindu-l, până când el și Hermann fuseseră nevoiți să coboare și să înlăture mizeria cu lopețile pentru a putea înainta. La fel pățise și restul armatei germane, iar sprintul spre Moscova se preschimbase într-un mers poticnit. În plus, drumurile mocirloase împiedicau camioanele de aprovizionare să țină

pasul. Armata avea tot mai puțină muniție, combustibil și mâncare, iar unitatea lui Erik aproape că își epuizase rezervele de medicamente și de alte accesorii medicale.

Așa că Erik se bucurase inițial când chiciura înlocuise ploaia, la începutul lunii noiembrie. Gerul părea o binecuvântare, întărind din nou suprafața drumurilor și permițând ambulanței să se deplaseze cu viteză normală. Însă Erik tremura în haina sa de vară și în izmenele de bumbac – uniformele de iarnă nu sosiseră încă din Germania. La fel cum nu sosise nici antigelul de care avea nevoie motorul ambulanței la temperaturi scăzute – și motoarele tuturor camioanelor, tancurilor și pieselor de artilerie ale armatei. Erik se trezea noaptea din două în două ore, ca să pornească motorul vreme de cinci minute, singura modalitate prin care se puteau asigura că benzina și lichidul de răcire nu înghețau bocnă. Chiar și așa, în fiecare dimineață, cu o oră înainte de plecare, aprindea un foc sub autovehicul.

Sute de vehicule se defectau și erau abandonate. Avioanele Luftwaffe, lăsate afară noaptea pe aerodromuri improvizate, înghețau și nu mai voiau să pornească, așa că trupele terestre nu mai beneficiau de acoperire aeriană.

Totuși, în ciuda acestor impedimente, rușii se retrăgeau. Luptau cu îndârjire, dar erau mereu împinși în spate. Unitatea lui Erik se oprea tot timpul ca să strângă cadavrele rușilor de pe carosabil, iar mormanele de morți înghețați de pe marginea drumului formau un parapet înfiorător. Armata germană se apropia de Moscova în mod implacabil.

Erik era convins că avea să vadă cât de curând. Panzerele defilând maiestuos prin Piața Roșie, în vreme ce steagurile cu svastică aveau să fluture triumfător pe turnurile Kremlinului.

Însă pentru moment, temperatura era de minus zece grade Celsius și cobora vertiginos.

Spitalul de campanie instalat de unitatea lui Erik se afla într-un orășel de lângă un canal înghețat, înconjurat de o pădurice de molizi. Erik nu știa numele locului. Rușii distrugeau adeseori totul în urma lor, însă orășelul acesta rămăsese relativ intact. Avea un spital modern, pe care germanii îl rechiziționară. Doctorul Weiss le ordonase medicilor locali să își trimită pacienții acasă, indiferent de starea lor de sănătate.

Erik consulta acum un pacient cu degerături, un băiat de vreo 18 ani. Pielea de pe fața acestuia era galbenă precum ceara și înghețată la atingere. Când Erik și Hermann îi tăiară uniforma subțire de vară, văzură că brațele și picioarele sale erau acoperite cu bășici vineții. Băiatul își îndesase ziare mototolite în ghetele rupte, într-o jalnică încercare de a ține frigul la distanță. Când Erik îi scoase încălțările, fu izbit imediat de mirosul pestilențial specific cangrenei.

Cu toate acestea, credea că încă îl mai puteau scăpa pe băiat de amputare.

Ştiau ce aveau de făcut. Soldaţii veneau la ei mai degrabă cu degerături decât cu răni căpătate în luptă.

Umplu o cadă, apoi el şi Hermann Braun îl aşezară pe pacient în apa caldă.

Erik îi studie trupul în timp ce se dezgheţa. Observă culoarea neagră de cangrenă ce cuprinsese un picior şi degetele de la celălalt. Când apa începu să se răcească, îl scoaseră din cadă, îl uscară bine, îl aşezară pe un pat şi îl înveliră cu pături. Apoi îl înconjurară cu pietre înfierbântate, înfăşurate în prosoape.

Pacientul era conştient şi ager. Îi întrebă:

– O să-mi pierd piciorul?

– Medicul va decide ce-i de făcut, rosti Erik mecanic. Noi suntem doar infirmieri.

– Dar vedeţi o grămadă de pacienţi, insistă el. Care-i părerea voastră?

– Eu cred că te vei face bine, zise Erik.

În caz contrar, ştia ce urma să se întâmple. Weiss avea să-i amputeze degetele de la piciorul mai puţin afectat cu un cleşte mare ca o maşină de filetat buloane. Celălalt picior urma să fie amputat de sub genunchi.

Weiss veni după câteva minute şi examină picioarele băiatului.

– Pregătiţi pacientul pentru amputare, rosti el pe un ton răstit.

Erik era descumpănit. Încă un tânăr în floarea vârstei care avea să rămână schilod pentru tot restul vieţii. Ce păcat!

Însă pacientul era de altă părere.

– Slavă Domnului! zise el. Nu va mai trebui să mă întorc în luptă.

În timp ce-l pregăteau pe băiat pentru operaţie, Erik se gândi că acesta era unul dintre cei mulţi care arborau o atitudine defetistă – la fel ca propria sa familie. Se gândea mult la răposatul său tată, simţind o mânie profundă amestecată cu amărăciune şi cu durere. Bătrânul nu s-ar fi alăturat majorităţii în celebrarea triumfului celui de-al Treilea Reich, medită el întristat. Ar fi găsit el ceva de care să se plângă, ar fi pus cumva la îndoială raţionamentul Führerului, ar fi subminat moralul forţelor armate. De ce fusese mereu un rebel? De ce ţinuse atât de mult la democraţia aceea desuetă? Libertatea nu ajutase cu nimic Germania, în vreme ce fascismul salvase ţara!

Era supărat pe tatăl său, însă îl podideau lacrimile ori de câte ori îşi amintea cum sfârşise. Erik negase la început varianta conform căreia Gestapoul l-ar fi omorât, dar realizase în scurt timp că probabil era adevărată. Agenţii de-acolo nu erau dascăli de şcoală duminicală: ei băteau oamenii care răspândeau minciuni sfruntate despre guvern. Tata insistase cu întrebările legate de uciderea copiilor handicapaţi de către stat. Fusese destul de nesăbuit încât să plece urechea la vorbele soţiei sale englezoaice şi ale impulsivei sale fiice. Erik le iubea, dar asta nu făcea decât să accentueze durerea pe care i-o provocau nechibzuinţa şi încăpăţânarea lor.

În timpul permisiei sale petrecute la Berlin, Erik se dusese să-l vadă pe tatăl lui Hermann, omul care îi împărtășise fascinanta ideologie nazistă, pe când el și Hermann erau doar copii. Herr Braun făcea parte acum din SS. Erik îi spusese că întâlnise într-un bar un bărbat care susținea că guvernul omora persoanele cu dizabilități în spitale speciale.

– Este adevărat că handicapații sunt o povară costisitoare în marșul nostru către noua Germanie, îi zisese Herr Braun lui Erik. Rasa trebuie purificată prin reprimarea evreilor și a altor degenerați, precum și prin interzicerea căsătoriilor mixte din care rezultă oameni cu sânge amestecat. Însă eutanasia nu a fost niciodată politica naziștilor. Suntem hotărâți, duri, chiar brutali uneori, dar nu omorâm oameni. Asta-i o minciună de-a comuniștilor.

Acuzațiile Tatei fuseseră nefondate. Cu toate acestea, Erik încă îl plângea.

Din fericire, era ocupat până peste cap. Primeau în fiecare dimineață o tură nouă de pacienți, majoritatea fiind soldați răniți în ziua precedentă. Urma apoi o scurtă pauză înainte de primul val de răniți din ziua respectivă. După ce Weiss îl operă pe băiatul degerat, medicul, Erik și Hermann făcură o pauză în biroul aglomerat.

Hermann își ridică privirea dintr-un ziar.

– Cei din Berlin spun că am câștigat deja! exclamă el. Ar trebui să vină aici, să vadă cu ochii lor cum stau lucrurile.

Doctorul Weiss spuse, cu cinismul său caracteristic:

– Führerul a ținut un discurs extrem de interesant la Sportpalast. A pomenit de inferioritatea animalică a rușilor. M-am mai liniștit. Eu aveam impresia că rușii sunt cei mai îndârjiți luptători peste care am dat până acum. Ei ne-au opus o rezistență mai îndelungată și mai îndârjită decât polonezii, belgienii, olandezii, francezii sau britanicii. Or fi ei flămânzi, prost echipați și prost conduși, dar se năpustesc spre mitralierele noastre cu puștile lor învechite ca și cum nu le-ar păsa dacă trăiesc sau mor. Mă bucur să aflu că ăsta nu-i decât un semn al animalității lor. Începeam să mă tem că ar putea fi un semn de curaj și de patriotism.

Ca întotdeauna, Weiss pretindea să-i dea dreptate Führerului, lăsând însă să se înțeleagă exact contrariul. Hermann părea nedumerit, dar Erik pricepu unde bătea și se înfurie.

– Oricum ar fi rușii, acum pierd, rosti el. Am ajuns la șaizeci de kilometri de Moscova. S-a dovedit că Führerul a avut dreptate.

– Și, pe deasupra, e și mai deștept decât Napoleon, adăugă doctorul Weiss.

– Pe vremea lui Napoleon, viteza maximă era cea atinsă de cai, spuse Erik. În ziua de azi avem vehicule motorizate și telegraf fără fir. Mijloacele moderne de comunicație ne-au permis să izbândim acolo unde Napoleon a eșuat.

– Mai bine zis, ne vor permite, după ce vom ocupa Moscova.

– Vom face asta în câteva zile, dacă nu chiar în câteva ore. Nu există nicio îndoială!

– Serios? Parcă unii dintre generalii noştri au sugerat să ne oprim pe poziţiile actuale şi să stabilim o linie defensivă. Am putea să ne securizăm poziţiile, să ne reaprovizionăm peste iarnă şi să reluăm ofensiva la primăvară.

– Asta sună a laşitate şi a trădare! rosti Erik înfierbântat.

– Ai dreptate – trebuie să ai dreptate, de vreme ce exact asta li s-a transmis de la Berlin generalilor, din câte înţeleg. Este evident că oamenii de la cartierul general au o perspectivă mai bună asupra liniei frontului decât soldaţii de aici.

– Aproape că am nimicit Armata Roşie!

– Şi totuşi, Stalin pare că scoate noi şi noi trupe de nicăieri, ca un scamator. La începutul campaniei credeam că are două sute de divizii. Acum credem că are peste trei sute. De unde a mai găsit încă o sută de divizii?

– Se va dovedi că raţionamentul Führerului a fost corect – din nou.

– Sigur că da, Erik.

– Nu a greşit niciodată!

– Un om credea că poate zbura, aşa că a sărit de pe acoperişul unei clădiri cu zece etaje şi, în timp ce trecea prin dreptul celui de-al cincilea, bătând fără rost din mâini, lumea l-a auzit spunând: „Până aici e bine".

Un soldat dădu buzna în birou.

– S-a produs un accident, zise el. La cariera din nordul oraşului. S-au ciocnit trei vehicule. Au fost răniţi câţiva ofiţeri SS.

SS-ul – sau Schutzstaffel – fusese iniţial garda personală a lui Hitler, iar acum forma o elită puternică. Erik le admira disciplina impecabilă, uniformele extrem de elegante şi relaţia foarte apropiată pe care o aveau cu Hitler.

– O să trimitem o ambulanţă, spuse Weiss.

Soldatul adăugă:

– Este un Einsatzgruppe, un Grup de Intervenţie.

Erik auzise vag de Grupurile de Intervenţie. Acestea veneau pe urmele armatei în teritoriul cucerit şi adunau scandalagiii şi posibilii sabotori, cum erau comuniştii. Probabil că instalau un lagăr de prizonieri în afara oraşului.

– Câţi răniţi? întrebă Weiss.

– Şase sau şapte. Încă mai sunt scoşi oameni din maşini.

– Bine. Braun şi von Ulrich, duceţi-vă voi.

Erik era bucuros. Abia aştepta să se întreţină cu cei mai fanatici adepţi ai Führerului şi ar fi fost nespus de fericit să le poată fi de folos.

Soldatul îi dădu un bileţel cu instrucţiunile necesare pentru a ajunge la locul accidentului.

Erik şi Hermann îşi dădură ceaiul pe gât, îşi stinseră ţigările şi ieşiră din cameră. Erik îşi puse un palton îmblănit pe care îl luase de la un ofiţer rus mort, lăsându-l însă desfăcut pentru a i se putea vedea uniforma. Porniră în

grabă spre garaj, iar Hermann scoase ambulanţa în stradă. Erik citi instrucţiunile, mijindu-şi ochii ca să vadă prin ninsoarea uşoară de afară.

Drumul ieşea din oraş şi şerpuia prin pădure. Trecură pe lângă câteva camioane şi autobuze care veneau din direcţia opusă. Zăpada de pe drum se întărise, aşa că Hermann nu putea merge cu viteză pe suprafaţa alunecoasă. Pe Erik nu îl mira deloc că se produsese un accident.

Era după-amiaza unei zile scurte. În acea perioadă a anului, ziua începea la zece şi se încheia la cinci. O lumină cenuşie răzbătea printre norii de zăpadă. Pinii înalţi şi deşi de pe marginea drumului îl întunecau şi mai mult. Erik se simţea ca într-un basm de-al fraţilor Grimm, înaintând pe cărarea ce ducea în pădurea unde pândea răul.

Căutară o potecă spre stânga şi o găsiră străjuită de un soldat care le arătă încotro să meargă. Străbătură poteca accidentată dintre copaci până ce fură întâmpinaţi de o a doua santinelă, care le zise:

– Mergeţi cât puteţi de încet. Accidentul s-a produs din cauza vitezei.

Peste un minut ajunseră la locul accidentului. Trei vehicule avariate păreau sudate între ele: un autobuz, un jeep şi o limuzină Mercedes cu lanţuri de iarnă la roţi. Erik şi Hermann săriră jos din ambulanţă.

Autobuzul era gol. Pe jos erau întinşi trei oameni, probabil cei din jeep. Câţiva soldaţi se adunaseră în jurul maşinii prinse între celelalte două autovehicule, încercând după toate aparenţele să scoată oamenii din ea.

Erik auzi o rafală de împuşcături şi se întrebă pentru o clipă cine trăgea, dar alungă acest gând şi se concentră asupra misiunii sale.

El şi Hermann trecură de la un om la altul, evaluând gravitatea rănilor suferite. Dintre oamenii întinşi pe pământ, unul era mort, altul avea mâna ruptă, iar al treilea părea să aibă doar vânătăi. Dintre pasagerii maşinii, unul sângerase până murise, altul îşi pierduse cunoştinţa, iar al treilea ţipa.

Erik îi făcu celui care ţipa o injecţie cu morfină. După ce drogul îşi făcu efectul, el şi Hermann reuşiră să îl scoată din maşină şi să îl transporte în ambulanţă. Acum, că rezolvaseră cu el, soldaţii puteau să îl descarcereze pe omul inconştient, prins în caroseria deformată a Mercedesului. Omul era rănit mortal la cap, se gândi Erik, dar nu le spuse asta. Se concentră asupra bărbatului din jeep. Hermann îi puse o atelă la braţul rupt, iar Erik îl conduse pe omul cu vânătăi la ambulanţă, aşezându-l înăuntru.

Apoi se întoarse la Mercedes.

– Îl scoatem în cinci, maximum zece minute, rosti un căpitan. Aşteptaţi un pic.

– Bine, zise Erik.

Auzi alte împuşcături, aşa că intră mai adânc în pădure, curios să vadă ce făcea acolo Grupul de Intervenţie. Zăpada de pe pământul dintre copaci

era bătătorită bine şi presărată cu mucuri de ţigară, cotoare de măr, ziare aruncate şi alte gunoaie, de parcă pe-acolo ar fi trecut un grup de muncitori de la uzină.

Intră în luminişul unde erau parcate camioanele şi autobuzele. Foarte multă lume fusese adusă acolo. Unele autobuze plecau, ocolind locul accidentului; un altul sosi chiar atunci, trecând pe lângă Erik. Dincolo de parcare, dădu peste vreo sută şi ceva de ruşi de toate vârstele, aparent prizonieri, deşi mulţi aveau valize, cutii şi saci pe care-i strângeau în braţe ca şi cum ar fi fost agoniseala lor de-o viaţă. Un bărbat avea o vioară. O fetiţă cu o păpuşă îi atrase atenţia lui Erik, care avu o senzaţie de rău augur.

Prizonierii erau păziţi de poliţişti de prin partea locului, înarmaţi cu bâte. Era clar că Grupul de Intervenţie avea colaboratori pentru ce se pregătea să facă. Poliţiştii se uitară la el, observară uniforma militară germană ce se întrezărea de sub paltonul descheiat şi nu ziseră nimic.

În timp ce trecea printre prizonieri, un rus bine îmbrăcat i se adresă în germană:

– Domnule, eu sunt directorul fabricii de cauciucuri din acest oraş. Nu am crezut niciodată în comunism, dar a trebuit să mă prefac devotat cauzei, la fel ca toţi ceilalţi directori. Vă pot ajuta – ştiu unde se găsesc toate. Vă rog, luaţi-mă de aici!

Erik nu îl băgă în seamă şi continuă să meargă în direcţia din care se auzeau împuşcăturile.

Ajunse la carieră. Aceasta era de fapt o groapă mare şi neregulată în pământ, cu molizi înalţi pe margini, ca nişte santinele în uniforme de un verde-închis presărat cu zăpadă. O pantă lungă ducea în puţ într-unul dintre capete. Sub privirile sale, vreo doisprezece prizonieri începură să coboare, doi câte doi, mânaţi de la spate de soldaţi, în valea adumbrită.

Erik observă trei femei şi un băiat de vreo 11 ani printre ei. Oare lagărul de prizonieri se afla undeva în cariera aceea? Însă oamenii nu mai aveau bagajele la ei. Omătul li se aşternea pe capete ca o binecuvântare.

Erik i se adresă unui sergent SS din apropiere:

– Cine sunt acei prizonieri, dom' sergent?

– Comunişti, răspunse omul. Din oraş. Comisari politici şi aşa mai departe.

– Cum? Chiar şi băieţelul acela?

– Sunt evrei, zise sergentul.

– Deci, ce sunt – comunişti sau evrei?

– Care-i diferenţa?

– Păi nu-i tocmai acelaşi lucru.

– Pe dracu'! Majoritatea comuniştilor sunt evrei. Majoritatea evreilor sunt comunişti. Chiar nu ştii nimic?

Directorul fabricii de cauciucuri nu părea să fie nici una, nici alta, se gândi Erik.

Prizonierii ajunseră pe solul pietros al carierei. Până în acel moment se lăsaseră mânați ca niște oi din turmă, fără să vorbească sau să se uite împrejur, dar acum se însuflețiseră, arătând spre ceva de pe jos. Mijindu-și ochii ca să vadă printre fulgi, Erik zări cadavre întinse printre pietre, acoperite parțial de zăpadă.

Pentru prima oară, Erik remarcă și doisprezece pușcași pe buza văioagei, printre copaci. Doisprezece prizonieri, doisprezece pușcași: realizând ce se petrecea, îl cuprinse o stupoare amestecată cu groază.

Soldații își ridicară puștile, țintind spre prizonieri.

– Nu, zise Erik. Nu se poate!

Nimeni nu îl auzi.

O prizonieră țipă. Erik o văzu apucându-l pe băiatul de 11 ani și strângându-l la piept, ca și cum ar fi putut opri gloanțele cu trupul ei. Probabil că era mama lui.

Un ofițer ordonă:

– Foc!

Se auziră mai multe împușcături. Prizonierii se împleticiră și căzură la pământ. Zgomotul desprinse niște zăpadă de pe crengile pinilor, iar aceasta căzu peste pușcași, acoperindu-i cu albul ei pur.

Erik îi văzu pe băiat și pe mama sa prăbușindu-se, încleștați în îmbrățișarea lor.

– Nu, strigă el. O, nu!

Sergentul se uită la el.

– Ce-ai pățit? rosti el iritat. Și cine ești, de fapt?

– Sunt infirmier, zise Erik, fără a-și lua ochii de la scena oribilă din puț.

– Și ce cauți aici?

– Am venit cu ambulanța să îi luăm pe ofițerii răniți în accident. Erik văzu alți doisprezece prizonieri mânați pe pantă spre fundul carierei și șopti gemând: O, Doamne, tata avea dreptate! Omorâm oameni.

– Nu te mai văicări atâta și întoarce-te dracu' la ambulanța ta.

– Am înțeles, să trăiți, zise Erik.

(iii)

La sfârșitul lui noiembrie, Volodea ceru să fie transferat într-o unitate combatantă. Munca lui în serviciul de informații nu i se mai părea importantă: Armata Roșie nu avea nevoie de spioni la Berlin ca să afle intențiile

unei armate germane care ajunsese deja la doi paşi de Moscova. Iar el voia să lupte ca să-şi apere oraşul natal.

Îndoielile pe care le simţea faţă de guvern i se păreau acum triviale. Prostia lui Stalin, brutalitatea poliţiei secrete, faptul că nimic nu funcţiona în Uniunea Sovietică aşa cum ar fi trebuit – toate acestea deveniră detalii nesemnificative. Nu simţea decât o dorinţă arzătoare de a respinge invadatorii care îi ameninţau pe toţi ai lui cu violenţă, violuri, înfometare şi moarte – mama sa, sora sa, gemenii Dimka şi Tania, Zoya.

Era perfect conştient că, dacă toată lumea ar fi gândit ca el, nu ar mai fi avut spioni. Informatorii lui din Germania erau oameni care ajunseseră la concluzia că patriotismul şi loialitatea cântăreau mai puţin decât abominabila răutate a naziştilor. Le era recunoscător pentru curajul şi pentru moralitatea lor ascetică, însă el simţea cu totul altceva.

La fel ca el gândeau şi alţi tineri din Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii, aşa că la începutul lunii decembrie formară un grup şi se alăturară unui batalion de puşcaşi. Volodea îşi sărută părinţii, îi scrise un bilet Zoyei – în care îi spunea că speră să apuce să o vadă din nou – şi se mută la cazarmă.

Într-un final, Stalin aduse întăriri de la est de Moscova. Treisprezece divizii siberiene fură transferate din răsărit pentru a le aţine calea germanilor. Pe drumul lor spre linia frontului, unii se opreau o vreme în Moscova, iar moscoviţii de pe străzi se holbau la ei, la paltoanele lor albe şi căptuşite şi la ghetele lor calde din piele de oaie, la schiurile, ochelarii de protecţie şi poneii lor de stepă. Sosiseră la timp pentru contraatacul rusesc.

Era ultima şansă a Armatei Roşii. În ultimele cinci luni, Uniunea Sovietică aruncase sute de mii de oameni în calea cotropitorilor. De fiecare dată germanii se opriseră şi se ocupaseră de trupele care-i atacau, reluându-şi apoi netulburaţi înaintarea. Dacă însă nici acea tentativă nu dădea roade, totul era pierdut. Germanii urmau să ocupe Moscova – şi, după ce ocupau Moscova, URSS-ul avea să fie la cheremul lor. Iar mama lui avea să dea votcă pe piaţa neagră, la schimb cu lapte pentru Dimka şi Tania.

Pe 4 decembrie, trupele sovietice ieşiră din oraş prin nord, vest şi sud, ocupându-şi poziţiile pentru un ultim efort. Ieşiră fără lumini, pentru a nu alerta inamicul. Nu aveau voie să aprindă vreun foc sau să fumeze.

În seara aceea, linia frontului primi vizita agenţilor NKVD. Volodea nu văzu faţa de rozătoare a cumnatului său, Ilya Dvorkin, care ar fi trebuit să se afle printre ei. Doi agenţi pe care nu îi ştia veniră la bivuacul unde Volodea şi încă vreo duzină de soldaţi îşi curăţau puştile.

– Aţi auzit pe cineva criticând guvernul? îi întrebară ei. Ce spun camarazii voştri despre tovarăşul Stalin? Există printre ei vreunul care pune la îndoială înţelepciunea strategiei şi a tacticii adoptate de armată?

Lui Volodea nu-i venea să creadă. Ce mai conta acum? Peste câteva zile, Moscova urma să fie ori salvată, ori pierdută. Cui îi mai păsa dacă soldaţii se plângeau de ofiţerii lor? Le întrerupse interogatoriul, spunându-le că lui şi oamenilor săi li se ceruse să nu scoată nicio vorbă, primind ordine să împuşte pe oricine ar fi încercat să îi descoasă; dar că – adăugă el în mod riscant – era dispus să le treacă asta cu vederea agenţilor secreţi dacă plecau imediat.

Strategia funcţiona, însă Volodea era convins că NKVD-ul avea să submineze serios moralul trupelor de-a lungul întregului front.

Vineri seară, pe 5 decembrie, artileria rusească intră în acţiune. În zorii zilei următoare, Volodea şi batalionul său porniră prin viscol. Primiseră ordine să ocupe un orăşel de pe cealaltă parte a unui canal.

Volodea nu ţinu cont de ordinele de a-i ataca pe germani frontal – aceasta era o tactică rusească demodată şi nu era momentul să adere riguros la idei depăşite. Îşi conduse compania de o sută de oameni în amonte şi traversară gheaţa la nord de oraş, apoi se apropiară de germani pe flanc. Putea auzi vuietul bătăliei în stânga – şi astfel ştiu că ajunsese în spatele liniei inamice.

Volodea era aproape orbit de viscol. Artileria mai lumina din când în când norii, dar la nivelul solului nu se vedea în faţă mai departe de câţiva metri. Totuşi, se gândi el optimist, asta avea să-i ajute pe ruşi să se furişeze mai bine şi să-i ia prin surprindere pe germani.

Era un frig pătrunzător, ajungând pe alocuri până la minus 35 de grade Celsius; şi, deşi acest lucru nu avantaja niciuna din tabere, situaţia era mai grea pentru germani, care nu aveau cele trebuincioase pentru iarnă.

Spre surprinderea sa, Volodea constată că germanii, altminteri foarte eficienţi, nu îşi consolidaseră liniile. Nu existau tranşee, nici şanţuri antitanc sau buncăre. Frontul lor consta într-o serie de puncte fortificate. Era uşor să te strecori în oraş printre acestea şi să cauţi ţintele vitale: cazărmi, cantine şi depozite de muniţie.

Oamenii săi împuşcară trei santinele ca să ocupe un teren de fotbal pe care erau parcate cincizeci de tancuri. Oare să fie chiar atât de uşor? se întrebă Volodea. Oare puterea care cucerise jumătate din Rusia îşi irosise toate resursele?

Cadavrele soldaţilor sovietici ucişi în confruntările anterioare şi lăsaţi să îngheţe acolo unde muriseră nu mai aveau ghete şi paltoane pe ele, fiindu-le luate probabil de către germanii înfrigurați.

Străzile oraşului erau presărate cu vehicule abandonate – camioane goale cu portierele deschise, tancuri acoperite de zăpadă cu motoarele reci şi jeepuri cu capotele ridicate, semn că mecanicii încercaseră să le repare, dar se lăsaseră apoi păgubaşi.

Traversând o şosea principală, Volodea auzi un motor de maşină şi zări, prin ninsoare, două faruri care se apropiau din stânga. La început crezu că era un vehicul sovietic ce străpunsese liniile germane. Apoi se trase asupra sa şi asupra grupului său, iar el le strigă soldaţilor să se adăpostească. Maşina se dovedi a fi un Kubelwagen, un jeep Volkswagen cu roata de rezervă fixată în partea din faţă a capotei. Avea un motor răcit cu aer, ceea ce explica de ce nu îngheţase. Trecu în trombă pe lângă ei, cu germanii trăgând de pe banchete.

Volodea fu atât de surprins, încât uită să riposteze cu foc. De ce pleca un autovehicul plin cu germani înarmaţi de pe câmpul de bătălie?

Îşi conduse compania de cealaltă parte a drumului. Se aşteptase ca până în punctul acela să fie nevoiţi să lupte pentru fiecare casă în parte, însă întâmpinară doar o rezistenţă sporadică. Clădirile oraşului ocupat erau cufundate în beznă, încuiate şi cu obloanele trase la ferestre. Ruşii dinăuntru probabil că se ascundeau pe sub paturi, dacă ştiau ce-i bine pentru ei.

Apărură apoi şi alte maşini pe drum, iar Volodea ajunse la concluzia că ofiţerii fugeau de pe câmpul de luptă. Le ordonă câtorva soldaţi să îşi monteze mitraliera Degtyarev DP-28 într-o cafenea şi să tragă de acolo în ei. Nu voia să-i lase să scape şi să omoare a doua zi soldaţi ruşi.

Lângă şoseaua principală, zări o clădire joasă din cărămidă puternic luminată în spatele unor perdele firave. Furişându-se pe lângă o santinelă care nu putea vedea prea departe prin furtuna de zăpadă, reuşi să arunce o privire înăuntru şi să vadă că acolo erau ofiţeri. Îşi dădu seama că avea în faţă cartierul general al unui batalion.

Le şopti instrucţiuni sergenţilor săi. Aceştia traseră în geamuri şi aruncară grenade înăuntru. Câţiva germani ieşiră cu mâinile pe cap. Într-un minut, Volodea ocupase clădirea.

Apoi, auzi un zgomot nou. Ascultă, încruntându-se nedumerit. Semăna, mai mult decât orice, cu sunetul produs de spectatorii unui meci de fotbal. Ieşi din clădirea cartierului general – sunetul venea dinspre linia frontului şi creştea tot mai mult în intensitate.

Apoi se auzi o rafală de mitralieră la o sută de metri mai sus, pe şoseaua principală, iar un camion se răsturnă pe o parte şi intră într-un zid de cărămidă de pe marginea drumului, luând foc – lovit, probabil, de DP-28-ul oamenilor lui Volodea. Două vehicule trecură imediat după el şi scăpară întregi.

Volodea fugi la cafenea. Mitraliera era fixată pe bipodul ei, pe o masă. Acest model era poreclit „Patefonul", datorită magaziei în formă de disc ce era montată deasupra ţevii. Oamenii se distrau. „Parcă împuşcăm porumbei în curtea şcolii, domnule!" rosti un soldat. „Floare la ureche!" Unul dintre oameni răscolise prin bucătărie şi găsise o cutie mare de îngheţată, în mod miraculos neatinsă, iar acum soldaţii înfulecau pe rând din ea.

Volodea se uită prin vitrina spartă a cafenelei. Văzu cum vine un alt autovehicul, un jeep, urmat de oameni în pas alergător. Când se apropiară, recunoscu uniformele germane. Aceştia fură urmaţi de zeci sau poate de sute de soldaţi. Ei erau cei responsabili pentru zgomotul de mai devreme.

Mitraliorul îndreptă ţeava spre maşină, însă Volodea îi puse o mână pe umăr.

– Aşteaptă, îi zise el.

Îşi miji ochii ca să vadă prin viscol. Zări alte vehicule şi alţi oameni care alergau, apoi şi câţiva cai.

Un soldat ridică puşca.

– Nu trage, îi zise Volodea. Mulţimea se apropie şi mai mult. Pe ăştia nu-i putem opri – ne-ar copleşi în câteva secunde, le explică el. Lăsaţi-i să treacă. Ascundeţi-vă.

Oamenii se culcară la pământ. Mitraliorul dădu jos de pe masă mitraliera DP-28. Volodea se aşeză pe podea şi se uită peste pervaz.

Zgomotul se transformă într-un vuiet. Oamenii din faţă ajunseră în dreptul cafenelei şi trecură apoi mai departe. Alergau, împiedicându-se şi şchiopătând. Unii aveau puşti, însă majoritatea păreau să-şi fi pierdut armele; unii aveau paltoane şi cuşme, alţii nu aveau decât tunica de la uniformă. Mulţi erau răniţi. Volodea văzu un om cu capul bandajat prăbuşindu-se la pământ, târându-se apoi câţiva metri şi rămânând neclintit. Nimeni nu-l băgă în seamă. Un cavalerist trecu nepăsător cu calul în galop peste un infanterist. Jeepurile şi maşinile ofiţerilor treceau periculos de aproape prin mulţime, derapând pe gheaţă, claxonând nebuneşte şi împrăştiindu-i pe oameni în ambele părţi.

Era o fugă dezordonată, realiză Volodea. Erau mii de soldaţi, într-o debandadă generală. Cu toţii fugeau.

În sfârşit, germanii se retrăgeau.

Capitolul unsprezece

1941 (IV)

Woody Dewar şi Joanne Rouzrokh zburară din Oakland, California, până în Honolulu cu un hidroavion Boeing B-314. Cursa companiei Pan Am dura paisprezece ore. Înainte de sosire, se certară crunt.

Poate de vină era şi faptul că petrecuseră un timp îndelungat într-un spaţiu atât de restrâns. Hidroavionul era una dintre cele mai mari aeronave din lume, dar pasagerii călătoreau înghesuiţi în şase cabine mici, fiecare dintre acestea cuprinzând două rânduri de câte patru scaune. „Prefer trenul", zisese Woody, chinuindu-se să se aşeze picior peste picior, iar Joanne avusese suficient tact cât să nu-i atragă atenţia că nu puteai călători cu trenul până în Hawaii.

Excursia fusese ideea părinţilor lui Woody. Aceştia hotărâseră să meargă în vacanţă în Hawaii ca să îl vadă pe fratele mai mic al lui Woody, Chuck, încartiruit acolo. Apoi îi invitaseră pe Woody şi pe Joanne să li se alăture din a doua săptămână a vacanţei.

Woody şi Joanne se logodiseră. Woody o ceruse în căsătorie la sfârşitul verii, după patru săptămâni de vreme caniculară şi amor pătimaş în Washington. Joanne îi spusese că era prea devreme, dar Woody îi atrăsese atenţia că el era îndrăgostit de ea de şase ani şi o întrebase cât trebuia să mai aştepte. Aşa că ea cedase în faţa insistenţelor lui. Aveau să se căsătorească în anul următor, în iunie, imediat după ce Woody absolvea Harvardul. Între timp, faptul că erau logodiţi le îngăduia să meargă împreună în vacanţele de familie.

Ea îi zicea Woods, iar el îi zicea Jo.

Avionul îşi începu coborârea pe măsură ce se apropiau de Oahu, insula principală. Puteau vedea munţii împăduriţi, satele împrăştiate la şes, precum şi o fâşie de nisip şi de spumă.

– Mi-am cumpărat un costum de baie nou, spuse Joanne.

Stăteau alături, iar duduitul celor patru motoare Wright Twin Cyclone de 14 cilindri era prea puternic ca să poată fi auzită de altcineva. Woody citea *Fructele mâniei*, dar lăsă imediat cartea din mână.

– De-abia aştept să te văd în el.

Şi nu glumea. Ea era visul oricărui producător de costume de baie: orice arăta senzaţional pe ea.

Joanne îl privi pe sub pleoapele aproape închise.

– Oare părinţii tăi ne-au rezervat camere alăturate la hotel? rosti ea, iar în ochii ei cafenii scăpără un foc mocnit.

Statutul de logodnici nu le permitea să doarmă împreună, cel puţin nu oficial; însă mamei lui Woody nu-i scăpau prea multe şi probabil intuise deja că făceau sex.

Woody zise:

– Te găsesc eu, oriunde-ai fi.

– Aşa să faci.

– Încetează! Şi-aşa abia mai pot să stau în scaunul ăsta.

Ea zâmbi mulţumită.

Baza navală americană apăru la orizont. O lagună în formă de frunză de palmier constituia un port natural mare. Jumătate din Flota Pacificului se afla aici, respectiv vreo sută de vase. Şirurile de rezervoare de combustibil lichid arătau precum damele de pe tabla de joc.

În mijlocul lagunei se afla o insulă cu un aerodrom. În capătul vestic al insulei, Woody zări o duzină de hidroavioane parcate.

Exact lângă lagună se afla baza aeriană Hickam. Câteva sute de aparate de zbor erau parcate pe pistă cu o precizie militară, aripă lângă aripă.

Avionul viră şi zbură pe deasupra unei plaje cu palmieri şi cu umbrele vărgate – probabil Waikiki, se gândi Woody –, trecând apoi şi pe deasupra unui orăşel: capitala Honolulu.

Joanne reuşi să obţină câteva zile de concediu de la Departamentul de Stat, însă Woody trebuia să lipsească de la cursuri o săptămână ca să poată merge în această vacanţă.

– M-a surprins tatăl tău, zise Joanne. De obicei se opune oricărei chestii care interferează cu activitatea ta academică.

– Aşa este, încuviinţă Woody. Dar ştii care-i adevăratul motiv din spatele acestei excursii, Jo? El crede că s-ar putea să fie ultima oară când îl vedem în viaţă pe Chuck.

– O, Doamne! Serios?

– Crede că va izbucni războiul, iar Chuck este în marină...

– Da, cred că are dreptate. Ne paşte războiul.

– Ce te face să fii atât de sigură?

– Toată lumea priveşte libertatea cu ostilitate.

Arătă spre cartea pe care o ţinea în poale, un bestseller intitulat *Jurnal din Berlin,* scris de crainicul de radio William Shirer.

– Naziștii au Europa, îi explică ea. Bolșevicii au Rusia. Și acum japonezii își extind controlul asupra Orientului Îndepărtat. Nu văd cum ar putea supraviețui America într-o asemenea lume. Trebuie să facem comerț cu cineva!

– Cam asta-i și părerea tatălui meu. El crede că vom intra în război cu Japonia la anul. Woody se încruntă, gânditor: Ce se mai întâmplă în Rusia?

– Se pare că germanii nu reușesc să ocupe Moscova. Înainte să plec, se zvonea că rușii pregătesc un contraatac masiv.

– Asta-i o veste bună!

Woody se uită pe geam – se vedea deja aeroportul din Honolulu. Avionul avea să amerizeze într-un golfuleț adăpostit din apropierea pistei, presupuse el.

– Sper să nu se întâmple nimic important cât sunt eu plecată, zise Joanne.

– De ce?

– Îmi doresc o promovare, Woods, și nu vreau să mă eclipseze vreo nouă stea în devenire cât lipsesc.

– Promovare? Nu ai pomenit nimic despre asta.

– Nu am obținut-o încă, dar țintesc la postul de asistent guvernamental.

El surâse.

– Cât de sus vrei să ajungi?

– Mi-aș dori să ajung ambasadoare într-un loc fascinant și complex, cum ar fi Nanking sau Addis Ababa.

– Serios?

– Nu fi atât de sceptic. Frances Perkins este prima femeie secretar la muncă – și este al naibii de bună.

Woody încuviință. Perkins ocupa funcția respectivă de la începutul primului mandat al lui Roosevelt, adică de opt ani, izbutind să obțină susținerea sindicatelor pentru Noua Învoială. O femeie excepțională putea aspira la aproape orice în zilele acelea. Iar Joanne era cu adevărat excepțională. Totuși, îl surprindea să descopere cât de ambițioasă era în realitate.

– Dar ambasadorii trebuie să locuiască în străinătate, zise el.

– Nu-i așa că ar fi grozav? Culturi străine, vreme capricioasă, obiceiuri exotice.

– Dar... cum s-ar împăca asta cu căsătoria?

– Poftim? rosti ea cu asprime.

El ridică din umeri.

– E o întrebare firească, nu crezi?

Expresia ei nu se schimbă, însă nările i se dilatară, semn că începea să se enerveze.

– Ți-am pus eu întrebarea asta? zise ea.

– Nu, dar...

– Dar?

– Mă întrebam şi eu, Jo – te aştepţi să vin după tine, pe unde te poartă cariera?

– Eu voi încerca să mă adaptez nevoilor tale şi cred că ar trebui să te adaptezi şi tu nevoilor mele.

– Însă nu-i acelaşi lucru.

– Nu? pufni ea; acum chiar că-şi pierduse cumpătul. Asta-i o noutate pentru mine.

El se întrebă cum de căpătase conversaţia o turnură atât de acidă într-un timp atât de scurt. Se străduí să vorbească pe un ton rezonabil şi împăciuitor:

– Am vorbit că o să avem copii, nu?

– Vor fi şi-ai tăi, nu doar ai mei.

– Nu-i tocmai acelaşi lucru.

– Dacă asta mă va plasa pe o poziţie inferioară în căsnicia noastră, atunci prefer să nu fac copii.

– Nu asta am vrut să spun!

– Dar ce naiba vrei să spui?

– Dacă eşti numită ambasadoare pe undeva, te aştepţi să las totul baltă şi să vin cu tine?

– Mă aştept să zici: „Scumpa mea, asta-i o oportunitate minunată pentru tine, iar eu nu am de gând să-ţi stau în cale". Îţi cer chiar atât de mult?

– Da! Woody era năucit şi supărat. Ce rost mai are să fim căsătoriţi dacă nu suntem împreună?

– Dacă izbucneşte războiul, ai de gând să te înrolezi?

– Nu ştiu. S-ar putea.

– Şi armata te va trimite acolo unde-i nevoie de tine – în Europa, în Extremul Orient...

– Da, normal.

– Deci te vei duce unde te va chema datoria şi mă vei lăsa acasă.

– Dacă sunt nevoit, da.

– A, dar eu nu pot face asta!

– Nu-i acelaşi lucru! De ce pretinzi că ar fi?

– Hmm... Poate că pare ciudat, însă cariera şi modul în care-mi servesc ţara mi se par importante – la fel de importante cum ţi se par şi ţie ale tale.

– Eşti îndărătnică!

– Ei bine, Woods, îmi pare rău că asta-i părerea ta, fiindcă eu vorbeam foarte serios despre viitorul nostru comun. Acum trebuie să mă întreb dacă mai avem un viitor comun.

– Sigur că da! zise Woody, care simţea că îi vine să urle de nervi. Cum s-a întâmplat asta? Cum de-am ajuns aici?

Avionul se clătină uşor şi ameriză în Hawaii.

(ii)

Chuck Dewar se temea cumplit ca nu cumva părinţii lui să-i afle secretul.

În Buffalo nu avusese nicio aventură amoroasă, ci doar câteva hârjoneli pripite pe alei întunecate cu băieţi pe care abia dacă-i ştia. Unul dintre motivele pentru care intrase în marină era să poată călători în locuri în care putea fi el însuşi, fără ca părinţii săi să afle.

Situaţia se schimbase de când ajunsese în Hawaii. Aici făcea parte dintr-o comunitate clandestină de oameni ca el. Frecventa baruri, restaurante şi săli de dans unde nu trebuia să pretindă că este heterosexual. Avusese câteva aventuri, apoi se îndrăgostise. Foarte multă lume îi cunoştea secretul.

Şi acum, veniseră părinţii lui.

Tatăl său fusese invitat să viziteze Unitatea de Interceptare a Semnalelor de la baza navală, cunoscută sub numele de Baza HYPO. În calitatea sa de membru al Comisiei de Relaţii Externe din Senat, senatorul Dewar avea acces la multe secrete militare şi vizitase deja cartierul general din Washington al Serviciului de Interceptare a Semnalelor, cunoscut şi sub numele de Op-20-G.

Chuck îl luă de la hotelul din Honolulu într-o maşină de-a marinei, o limuzină Packard LeBaron. Tata purta o pălărie albă de paie. Când trecură pe lângă port, fluieră admirativ.

– Flota Pacificului, zise el. Ce privelişte!

Chuck încuviinţă.

– E ceva, nu?

Vasele erau cu adevărat frumoase, mai ales cele din Marina Militară Americană, care erau vopsite, şmirgheluite şi lustruite. Marina i se părea nemaipomenită lui Chuck.

– Toate cuirasatele acelea înşirate într-o linie perfect dreaptă... se minună Gus.

– Noi îi spunem Aleea Cuirasatelor. Lângă insulă sunt ancorate *Maryland, Tennessee, Arizona, Nevada, Oklahoma* şi *West Virginia*.

Cuirasatele primeau nume de state.

– În port mai sunt *California* şi *Pennsylvania*, dar nu se văd de-aici, adăugă el.

La poarta principală a Arsenalului Marinei, puşcaşul marin aflat pe post de santinelă recunoscu maşina oficială şi le făcu semn să intre. Merseră

până la baza de submarine şi opriră în parcarea din spatele cartierului general, vechea clădire administrativă. Chuck îl conduse pe tatăl său în noua aripă, inaugurată recent.

Căpitanul Vandermeier îi aştepta.

Chuck se temea cel mai mult de Vandermeier. Omul îl antipatiza pe Chuck şi îi dibuise secretul. Îl făcea mereu „pufulete" sau „chiloţel". Iar dacă se ivea ocazia, cu siguranţă avea să-l dea de gol.

Vandermeier era un tip scund şi îndesat, cu un glas hârşâit şi o respiraţie urât mirositoare. Îl salută pe Gus şi-i strânse mâna.

– Bine aţi venit, domnule senator. Va fi o onoare pentru mine să vă prezint unitatea de comunicaţii din cel de-al 14-lea District Naval.

Acesta era numele (în mod intenţionat) vag pe care îl purta grupul care se ocupa cu monitorizarea semnalelor radio ale Marinei Imperiale Japoneze.

– Mulţumesc, domnule căpitan, rosti Gus.

– Daţi-mi voie să vă avertizez de la bun început, domnule. Acesta este un grup informal. Genul acesta de treabă cade adeseori pe umerii unor persoane mai excentrice, care nu se conformează mereu codului vestimentar impus de Marina Militară. Ofiţerul-şef, domnul comandant Rochefort, poartă o jachetă roşie de catifea. Vandermeier rânji cu subînţeles, ca de la bărbat la bărbat, şi adăugă: S-ar putea să vi se pară că arată ca un fătălău nenorocit. Chuck încercă să rămână imperturbabil, iar Vandermeier continuă: Nu vă pot spune mai multe până nu ajungem în zona securizată.

– Am înţeles, zise Gus.

Coborâră pe scări la subsol, trecând în drum prin două uşi încuiate.

Baza HYPO era un beci fără ferestre luminat cu tuburi de neon, ce găzduia treizeci de persoane. Pe lângă birourile şi scaunele obişnuite, în încăpere mai erau şi mese extinse pentru grafice, etajere cu imprimante IBM exotice, maşini de sortat şi de interpolat, precum şi două paturi de campanie pe care criptanaliştii mai trăgeau câte un pui de somn în pauzele dintre sesiunile lor maraton de descifrare a codurilor. Unii oameni erau îmbrăcaţi îngrijit, în uniforme, însă alţii, aşa cum îi avertizase Vandermeier, purtau haine civile boţite, erau nebărbieriţi şi (dacă te luai după miros) nespălaţi.

– Ca orice altă marină din lume, şi marina japoneză foloseşte coduri diferite, de la cele mai simple pentru mesajele banale, precum buletinele meteo, până la cele mai complexe, păstrate pentru cele mai importante mesaje secrete, îi explică Vandermeier. De exemplu, indicativele de apel prin care sunt identificaţi expeditorul unui mesaj şi destinatarul acestuia folosesc un cifru primitiv, chiar şi atunci când textul în sine este codat într-un cifru de cel mai înalt nivel. Ei au schimbat recent codul pentru aceste indicative, însă l-am spart pe cel nou în doar câteva zile.

– Impresionant, zise Gus.

– De asemenea, ne putem da seama de unde provine semnalul, cu ajutorul triangulației. Având locația și indicativele de apel, putem stabili o imagine destul de exactă cu privire la locul în care se află cea mai mare parte a navelor marinei japoneze, chiar dacă nu le putem citi mesajele.

– Deci știm unde sunt, știm direcția în care se îndreaptă, dar nu și ordinele pe care le primesc, zise Gus.

– Da, de obicei așa stau lucrurile.

– Însă asta înseamnă că, dacă ar vrea să se ascundă de noi, ar fi de ajuns să-și impună tăcerea în eter.

– Așa este, recunoscu Vandermeier. Dacă nu mai transmit nimic, toată operațiunea de aici devine inutilă și atunci chiar că suntem terminați.

Un bărbat în smoching și papuci de casă se apropie de ei, iar Vandermeier îl prezentă pe șeful unității.

– Comandantul Rochefort vorbește cursiv japoneza, fiind pe deasupra și un criptanalist desăvârșit, spuse Vandermeier.

– Făcurăm niște progrese excelente în decriptarea cifrului principal folosit de japonezi până acum câteva zile, rosti Rochefort. Însă ticăloșii l-au schimbat și ne-au dat toată munca peste cap.

Gus zise:

– Căpitanul Vandermeier tocmai îmi spunea că puteți afla foarte multe lucruri și fără să citiți mesajele propriu-zise.

– Da. Rochefort arătă spre un grafic de pe perete și spuse: În aceste clipe, de exemplu, grosul flotei japoneze a părăsit apele teritoriale și se îndreaptă către sud.

– Nu sună prea bine.

– Nu, deloc. Dar, spuneți-mi și mie, domnule senator, care credeți dumneavoastră că sunt intențiile japonezilor?

– Eu cred că vor declara război Statelor Unite. Embargoul pe care noi l-am instituit asupra combustibilului îi afectează serios. Britanicii și olandezii refuză să îi aprovizioneze, așa că ei încearcă acum să îl importe din America de Sud. Nu pot continua așa la nesfârșit.

Vandermeier zise:

– Însă ce ar obține dacă ne-ar ataca? O țărișoară ca Japonia nu poate invada Statele Unite ale Americii!

Gus replică:

– Și Marea Britanie este o țărișoară, dar a reușit să domine întreaga lume controlând mările. Japonezii nu trebuie să cucerească America; este de ajuns să ne învingă într-un război naval ca să poată controla Pacificul, după care nimeni nu-i va mai putea împiedica să facă orice comerț doresc.

– Deci ce credeţi că au de gând acum, când au pornit spre sud?

– Cel mai probabil au ca ţintă Filipinele.

Rochefort dădu din cap, în semn de încuviinţare.

– Ne-am consolidat deja baza de acolo. Însă e ceva ce nu-mi dă pace: comandantul flotei de portavioane a Japoniei nu a mai primit niciun semnal de câteva zile.

Gus se încruntă.

– Tăcere în eter. S-a mai întâmplat aşa ceva până acum?

– Da. Portavioanele îşi întrerup comunicaţiile când revin în apele teritoriale. Presupun că asta-i explicaţia şi de această dată.

Gus încuviinţă.

– Da, pare rezonabil.

– Ştiu, zise Rochefort. Numai că mi-aş dori să putem fi siguri.

(iii)

Luminile de Crăciun erau aprinse pe Fort Street, în Honolulu. Era sâmbătă seara, 6 decembrie, şi strada era plină ochi de marinari în uniforme albe, tropicale, completate cu berete albe şi eşarfe negre, ieşiţi toţi să se distreze.

Familia Dewar se plimba savurând atmosfera – Rosa la braţul lui Chuck, iar Gus şi Woody încadrând-o pe Joanne.

Woody se împăcase cu logodnica sa. Îşi ceruse scuze pentru că nu o întrebase mai întâi de toate ce îşi dorea de la căsătoria lor. Joanne recunoscuse că sărise şi ea calul. Nu rezolvaseră chestiunea spinoasă, dar spiritele se domoliseră îndeajuns cât să-şi smulgă hainele de pe ei şi să sară în pat.

După aceea, cearta nu li se mai păruse atât de importantă şi singurul lucru care mai contase pentru ei fusese dragostea pe care o simţeau unul faţă de celălalt. Juraseră apoi ca pe viitor să poarte aceste discuţii într-o manieră iubitoare şi tolerantă. În timp ce se îmbrăca, Woody simţise că tocmai depăşiseră o piatră de hotar. Avuseseră o ceartă cruntă din cauza unei diferenţe serioase de perspectivă, însă trecuseră peste ea. Ar fi putut fi chiar un semn bun.

Acum mergeau la cină. Woody avea aparatul la gât, făcând fotografii pe drum. După o vreme, Chuck se opri şi le prezentă un alt marinar.

– El este amicul meu, Eddie Parry. Eddie, ţi-i prezint pe senatorul Dewar, doamna Dewar, fratele meu Woody şi logodnica lui Woody, domnişoara Joanne Rouzrokh.

Rosa zise:

– Încântată de cunoştinţă, Eddie. Chuck ne-a pomenit de tine în câteva dintre scrisorile pe care ni le-a trimis. Vrei să vii cu noi la cină? Intenţionăm să luăm mâncare chinezească.

Woody se miră. Mamei sale nu-i stătea în fire să invite un străin la o masă în familie.

Eddie spuse cu un accent sudist:

– Vă mulţumesc, doamnă. Îmi faceţi o mare onoare.

Intrară în restaurantul Heavenly Delight şi se aşezară la o masă de şase persoane. Eddie era manierat, adresându-i-se lui Gus cu „domnule" şi femeilor cu „doamnă", şi părea foarte relaxat. După ce comandară, spuse:

– Am auzit atâtea despre familia dumneavoastră, încât simt că vă ştiu deja.

Era pistruiat şi zâmbea frumos, iar Woody îşi dădu seama că toată lumea îl plăcea.

Eddie o întrebă pe Rosa cum i se părea Hawaii-ul.

– Să-ţi spun drept, sunt uşor dezamăgită, răspunse ea. Honolulu este ca oricare alt orăşel american. Mă aşteptam să fie mai asiatic.

– Aveţi dreptate, rosti Eddie. Peste tot vezi numai localuri, moteluri şi trupe de jazz.

Îl întrebă pe Gus dacă era de părere că avea să se ajungă la război. Toată lumea îl întreba asta pe Gus.

– Am încercat din răsputeri să ajungem la un modus vivendi cu Japonia, zise Gus.

Woody se întrebă dacă Eddie ştia ce înseamnă modus vivendi.

– Secretarul de stat Hull a purtat nenumărate discuţii cu ambasadorul Nomura de-a lungul acestei veri. Însă nu părem să cădem la înţelegere.

– Care-i problema? întrebă Eddie.

– Afacerile americane au nevoie de o zonă de liber schimb în Extremul Orient. Japonia spune: „Bine, şi nouă ne convine liberul schimb, hai să-l instituim, dar nu doar la noi în bătătură, ci în întreaga lume". Statele Unite nu pot oferi asta, nici dacă ne-am dori. Drept urmare, Japonia susţine că, atâta vreme cât alte ţări au propria zonă economică, doreşte şi ea una, la rândul său.

– Eu tot nu pricep de ce au invadat China.

Rosa, care încerca mereu să facă pe avocatul diavolului, interveni:

– Japonezii vor trupe în China, Indochina şi în Indiile de Est Olandeze ca să îşi protejeze interesele, aşa cum şi noi, americanii, avem trupe în Filipine, aşa cum britanicii au trupe în India, francezii în Algeria şi aşa mai departe.

– Dacă puneţi problema aşa, japonezii nu mai par atât de nerezonabili!

Joanne rosti cu fermitate:

– Nu sunt nerezonabili, dar nici nu au dreptate. Cucerirea unui imperiu reprezintă o soluţie de secolul al XIX-lea. Lumea se schimbă. Ne îndepărtăm treptat de imperii şi de zone economice închise. Dacă i-am lăsa să facă asta, ar fi un pas înapoi.

Când le sosi mâncarea, Gus zice:

– A, să nu uit! Mâine-dimineaţă o să luăm micul dejun pe puntea *Arizonei*. La ora opt fix.

Chuck spuse:

– Eu nu sunt invitat, dar mi s-a ordonat să vă duc acolo. O să vă iau la 7.30 şi o să vă duc cu maşina la Arsenalul Marinei, apoi o să mergem împreună la prânz, în cealaltă parte a portului.

– Bine.

Woody se năpusti asupra orezului prăjit.

– E nemaipomenit! exclamă el. Ar trebui să servim mâncare chinezească la nuntă.

Gus râse.

– Nu prea cred.

– De ce nu? Este ieftină şi gustoasă.

– O nuntă nu-i o simplă masă, ci o ocazie specială. Că tot veni vorba: Joanne, trebuie să vorbesc cu mama ta.

Joanne se încruntă.

– În legătură cu nunta?

– În legătură cu lista invitaţilor.

Joanne lăsă jos beţişoarele.

– E vreo problemă?

Woody observă cum nările i se dilatau şi îşi dădu seama că avea să iasă scandal.

– Nu-i o problemă, propriu-zis, zise Gus. Numai că eu am un număr destul de mare de prieteni şi de aliaţi la Washington care s-ar simţi ofensaţi dacă nu i-aş invita la nunta fiului meu. Vreau să-i sugerez mamei tale să împărţim cheltuielile pe din două.

Tata era bine intenţionat, realiză Woody. Cum Dave îşi vânduse afacerea pe o nimica toată înainte să moară, mama lui Joanne ar fi putut să fie mult prea strâmtorată ca să îşi permită o nuntă scumpă. Însă lui Joanne nu-i plăcea ideea ca părinţii să facă aranjamente de nuntă peste capul ei.

– La ce prieteni şi aliaţi vă referiţi? întrebă Joanne cu răceală.

– Senatori şi congresmeni, în marea lor parte. Trebuie să-l invităm şi pe preşedinte, dar el nu va putea să vină.

– Ce senatori şi congresmeni? insistă Joanne.

Woody o observă pe mama lui înăbuşindu-şi un zâmbet. O amuza insistenţa lui Joanne. Foarte puţină lume avea tupeul să îl pună pe Gus cu spatele la zid în felul acela.

Gus începu să înşire nişte nume. La un moment dat, Joanne îl întrerupse:

– Aţi spus cumva congresmanul Cobb?

– Da.

– Dar a votat împotriva legii antilinşaj!

– Peter Cobb este un om de ispravă. Însă este politician din Mississippi. Trăim într-o democraţie, Joanne: trebuie să ne reprezentăm alegătorii. Sudiştii nu vor sprijini o lege antilinşaj. Se uită la prietenul lui Chuck şi spuse: Sper că nu te-am jignit cumva, Eddie.

– Nu vă măsuraţi cuvintele pe seama mea, domnule, rosti Eddie. Eu sunt din Texas, dar mi-e ruşine când mă gândesc la politica celor din Sud. Detest discriminarea. Omul tot om este, indiferent de culoarea pielii.

Woody îl privi pe Chuck. Acesta părea gata să plesnească de mândrie auzind cuvintele lui Eddie.

În clipa aceea, Woody realiză că Eddie nu era doar amicul lui Chuck.

„Hmm, o situaţie cam ciudată!"

La masă erau, aşadar, trei cupluri de îndrăgostiţi: Tata şi Mama, Woody şi Joanne, dar şi Chuck şi Eddie.

Se uită stăruitor la Eddie. „Deci ăsta-i iubitul lui Chuck, se gândi el. Al naibii de ciudat!"

Eddie îi surprinse privirea şi îi zâmbi politicos.

Woody îşi luă ochii de la el. „Slavă Domnului că tata şi mama nu s-au prins", îşi zise el.

Dacă nu cumva acesta era adevăratul motiv pentru care Mama îl invitase pe Eddie să participe la cina în familie. Oare ştia? Oare era de acord? Nu, aşa ceva nu era cu putinţă!

– În orice caz, Cobb nu are de ales, spunea Tata. În toate celelalte privinţe este un adevărat liberal.

– Nu-i vorba de democraţie aici, ripostă Joanne înfierbântată. Cobb nu-i reprezintă pe oamenii din sud. Numai albii au voie să voteze acolo.

Gus zise:

– Nu există nimic perfect pe lumea asta. Cobb a susţinut Noua Învoială propusă de Roosevelt.

– Asta nu înseamnă că trebuie să-l invit la nunta mea.

Woody interveni:

– Tată, nici eu nu vreau să vină. Are mâinile pătate de sânge.

– Dar e nedrept!

– Exact aşa ni se pare şi nouă.

– Mă rog, decizia nu vă aparţine în întregime. Mama lui Joanne va organiza petrecerea şi, dacă mă va lăsa, voi suporta şi eu o parte din cheltuieli. Mă gândesc că asta ar trebui să ne dea măcar dreptul de a avea un cuvânt de spus în privinţa listei de invitaţi.

Woody se lăsă pe spate.

– La naiba! E nunta noastră!

Joanne îl privi pe Woody.

– Poate că ar trebui să facem o nuntă discretă, la starea civilă, cu doar câţiva prieteni.

Woody ridică din umeri.

– Mie îmi convine.

Gus rosti pe un ton sever:

– Asta ar supăra foarte multă lume.

– Nu şi pe noi, replică Woody. Cea mai importantă persoană a zilei va fi mireasa. Vreau să aibă exact ce-şi doreşte.

Rosa interveni în discuţie:

– Ascultaţi-mă! Haideţi să nu întrecem măsura. Gus, scumpule, cred că ar trebui să-l iei deoparte pe Peter Cobb şi să-i explici, cât poţi de diplomat, că ai norocul de-a avea parte de un fiu idealist, care se însoară cu o fată minunată şi la fel de idealistă, şi că ei au refuzat cu încăpăţânare cererea ta înflăcărată de a-l invita pe congresmanul Cobb la nuntă. Deşi îţi pare rău, nu poţi face nimic în această privinţă, aşa cum nici Peter nu poate face ceva în privinţa votului său de la proiectul de antilinşaj. El va zâmbi şi va spune că înţelege şi că a apreciat mereu francheţea ta.

Gus ezită îndelung, apoi decise să se lase păgubaş.

– Presupun că ai dreptate, draga mea, zise el. Îi zâmbi lui Joanne şi adăugă: Oricum, aş fi un prost să mă cert cu încântătoarea mea noră din cauza lui Pete Cobb.

Joanne zise:

– Vă mulţumesc. Pot să încep să vă spun „tată"?

Woody fu cât pe ce să rămână cu gura căscată. Spusese exact ce trebuia în momentul acela. Era deşteaptă foc!

Gus spuse:

– Mi-ar plăcea asta.

Lui Woody i se păru că întrezăreşte o lacrimă în colţul ochilor tatălui său.

Joanne zise:

– Atunci, îţi mulţumesc, tată.

„Măi să fie! se gândi Woody. I-a ţinut piept – şi a câştigat. Ce fată nemaipomenită!"

(iv)

Duminică dimineaţă, Eddie vru să îl însoţească pe Chuck când avea să-şi ia familia de la hotel.

– Nu ştiu ce să zic, scumpule, zise Chuck. Noi doi ar trebui să fim doar prietenoşi unul cu celălalt, nu de nedespărţit.

Erau într-un pat de motel, în zorii zilei. Erau nevoiți să se furișeze înapoi în cazarmă înainte de răsăritul soarelui.

– Ți-e rușine cu mine, rosti Eddie.

– Cum poți spune așa ceva? Te-am invitat la cină cu familia mea!

– A fost ideea mamei tale, nu a ta. Dar tatălui tău i-a plăcut de mine?

– Te-au îndrăgit cu toții. Cine n-ar face-o? Însă ei nu știu că ești un poponar jegos.

– Nu sunt un poponar jegos! Sunt un poponar foarte curat.

– Aici ai dreptate.

– Hai, te rog, ia-mă și pe mine! Vreau să îi cunosc mai bine. Contează mult pentru mine.

Chuck oftă și zise:

– Fie.

– Îți mulțumesc! Eddie îl sărută și zise: Mai avem timp...?

Chuck rânji.

– Dacă ne mișcăm repede...

Peste două ore, așteptau în fața hotelului în Packardul marinei. Cei patru pasageri apărură la 7.30. Rosa și Joanne purtau pălării și mănuși, Gus și Woody – costume albe de stofă. Woody avea aparatul la el.

Woody și Joanne se țineau de mână.

– Uită-te la fratele meu, îi murmură Chuck lui Eddie. Este atât de fericit...!

– Este frumoasă fata...

Ținură portierele deschise și soții Dewar urcară pe bancheta din spate a limuzinei. Woody și Joanne desfăcură strapontinele. Chuck demară și porni spre baza navală.

Era o dimineață frumoasă. Din radioul mașinii răsunau imnurile religioase de pe postul KGMB. Soarele strălucea peste lagună și se reflecta din hublourile și balustradele lustruite ale zecilor de vase. Chuck zise:

– Frumoasă priveliște, nu?

Intrară în bază și se îndreptară spre Arsenalul Marinei, acolo unde o duzină de ambarcațiuni erau trase la pontoane și docuri pentru reparații, lucrări de întreținere și realimentare. Chuck parcă la docul ofițerilor. Coborâră toți și admirară puternicele cuirasate ancorate în lagună, ce scânteiau în lumina dimineții. Woody făcu o poză.

Mai erau doar câteva minute până la ora opt. Chuck auzea bătaia clopotelor de la biserica din Pearl City, aflat în apropiere. La bordul vaselor, cartul de dimineață era chemat la micul dejun, iar portdrapelele se pregăteau să ridice însemnele la ora opt fix. O fanfară de pe puntea *Nevadei* intona imnul de stat american.

Merseră pe jos până la debarcader, unde îi aştepta o şalupă legată la mal. Ambarcaţiunea era destul de mare încât să poată transporta o duzină de pasageri şi avea motorul amplasat sub o trapă de la pupă. Eddie porni motorul, în vreme ce Chuck îi ajuta pe oaspeţi să urce în şalupă. Micul motor începu să învolbureze apele. Chuck se duse la proră în timp ce Eddie întorcea şalupa de la doc, îndreptând-o spre cuirasate. Prora săltă uşor pe măsură ce şalupa prindea viteză, lăsând în părţi curbe identice de spumă, ca nişte aripi de pescăruş.

Chuck auzi un avion şi îşi ridică privirea. Aparatul de zbor venea dinspre vest la o altitudine atât de joasă, încât părea că se prăbuşeşte. Probabil că urma să aterizeze la aerodromul naval de pe insula Ford.

Woody, care stătea lângă Chuck la proră, se încruntă şi zise:

– Ce fel de avion e acela?

Chuck cunoştea toate aeronavele armatei şi ale marinei, însă îi venea greu să identifice acel model.

– Seamănă mult cu un model 97, zise el. Modelul tip de bombardier din flotila de portavioane a Marinei Imperiale Japoneze.

Woody îşi îndreptă aparatul spre el. Când acesta ajunse mai aproape, Chuck observă sorii mari şi roşii vopsiţi pe aripile sale.

– Este un avion japonez! exclamă el.

Eddie, care conducea şalupa de la pupă, îl auzi şi spuse:

– Probabil că l-au aranjat aşa pentru vreun exerciţiu. Vreun antrenament neanunţat ca să ne strice dimineaţa de duminică.

– Probabil că da, spuse Chuck.

Apoi văzu un al doilea avion în spatele primului.

Şi încă unul.

Îl auzi pe tatăl său rostind neliniştit:

– Ce naiba se întâmplă?

Avioanele virară deasupra Arsenalului Marinei şi trecură razant pe deasupra şalupei, vuind precum cascada Niagara. Erau vreo zece, observă Chuck; nu, douăzeci; de fapt, mult mai multe. Se îndreptau spre Aleea Cuirasatelor.

Woody încetă să mai facă poze şi zise:

– Nu poate fi un atac adevărat, nu?

În glas i se citea o frică amestecată cu îndoială.

– Cum ar putea fi avioane japoneze? rosti Chuck sceptic. Japonia se află la peste şase mii de kilometri distanţă! Niciun avion nu poate zbura atât de departe.

Apoi îşi aminti de portavioanele japoneze care întrerupseseră orice comunicaţie. Unitatea de Interceptare a Semnalelor presupusese că acestea reveniseră în apele lor teritoriale, dar nu reuşise să obţină confirmarea.

Surprinse privirea tatălui său şi-şi dădu seama că şi acesta îşi amintea conversaţia respectivă.

Totul deveni deodată clar, iar scepticismul se preschimbă în frică.

Avionul din fruntea formaţiei trecu razant pe deasupra *Nevadei*, nava aflată în capătul Aleii Cuirasatelor. Apoi se auzi o explozie de artilerie. Pe punte, marinarii se împrăştiară ca potârnichile şi fanfara fugi într-un dezacord general.

Rosa ţipă în şalupă.

Eddie exclamă:

– O, Iisule Hristoase! Chiar este un atac!

Chuck simţi cum îi bubuie inima în piept. Japonezii bombardau Pearl Harbor, iar el se afla într-o şalupă, în mijlocul lagunei. Se uită la feţele speriate ale celorlalţi – părinţii săi, fratele său, Eddie – şi realiză că toţi oamenii la care ţinea pe această lume erau strânşi în aceeaşi ambarcaţiune.

Torpile lunguieţe, ca nişte gloanţe, începură să cadă din pântecele avioanelor în apele liniştite ale lagunei.

Chuck zbieră: „Eddie, întoarce-te!" Însă Eddie i-o luase înainte, răsucind şalupa într-un arc strâmt de cerc.

În timp ce se întorceau, Chuck zări deasupra bazei aeriene Hickam o altă formaţie de avioane cu discuri mari şi roşii pe aripi. Acestea erau bombardiere de picaj şi se năpusteau ca nişte păsări de pradă asupra şirurilor de aparate de zbor americane, aliniate perfect pe piste.

La dracu'! Câţi nenorociţi de felul acesta erau, la urma urmei? Cerul de deasupra Pearl Harborului părea invadat de jumătate din flotila aeriană a Japoniei.

Woody continua să facă fotografii.

Chuck auzi o bubuitură zgomotoasă, ca o explozie subterană, urmată imediat de o alta. Se întoarse în acea direcţie. La bordul *Arizonei* se vedeau vâlvătăi de foc, iar fumul începuse să se înalţe din navă.

Pupa şalupei se scufundă şi mai mult în apă când Eddie apăsă ambreiajul. Chuck îi strigă alarmat: „Grăbeşte-te, grăbeşte-te!", chiar dacă nu mai era cazul.

Chuck auzi de pe unul dintre vase şuieratul insistent şi ritmic al sirenei ce dădea alarma, chemând toţi militarii la staţiile de luptă, şi-şi dădu seama că erau în plină bătălie, iar familia lui era prinsă în mijlocul acesteia. După câteva clipe, sirena pentru raiduri aeriene de pe insula Ford începu cu un geamăt coborât şi urcă în intensitate până ce atinse nota cea mai înaltă şi stridentă.

Urmă apoi o serie lungă de explozii pe Aleea Cuirasatelor, în timp ce torpilele îşi atingeau ţintele. Eddie răcni:

– Uitaţi-vă la *Wee Vee!*

Aşa era poreclită nava *West Virginia*.

– Se înclină la babord! zise el.

Avea dreptate, observă Chuck. Vasul fusese găurit în partea dinspre avioanele atacatoare. Milioane de tone de apă trebuie că-i intraseră în chilă pentru ca o asemenea navă, de dimensiuni uriaşe, să se încline într-o parte.

Aceeaşi soartă o avea şi *Oklahoma*, aflată lângă ea, şi Chuck văzu îngrozit cum marinarii alunecau neajutoraţi pe puntea înclinată şi cădeau peste bord.

Valurile provocate de explozii zguduiră şalupa. Toţi cei prezenţi se apucară strâns de balustrade.

Chuck văzu ploaia de bombe de deasupra bazei de hidroavioane de la capătul insulei Ford. Avioanele erau legate la distanţe mici unul faţă de celălalt – acum erau distruse de proiectile, iar fragmentele de aripi şi de fuselaje zburau prin aer ca frunzele vânturate de un uragan.

Chuck se străduia să identifice tipurile de aparate de zbor şi zări acum un al treilea model printre atacatorii japonezi, letalul Mitsubishi „Zero", cel mai bun avion de vânătoare al flotilelor de portavioane din întreaga lume. Nu avea decât două bombe mici, însă era dotat cu două mitraliere şi cu două tunuri de 20 de milimetri. Probabil că rolul său în atac era acela de a escorta bombardierele, apărându-le de avioanele de vânătoare americane – însă acestea din urmă erau încă la sol şi multe dintre ele fuseseră deja distruse. Asta însemna că „Zerourile" erau libere să tragă în clădiri, echipamente şi trupe.

Sau, se gândi Chuck înfricoşat, să ia la ţintă o familie care traversa laguna, în încercarea disperată de a ajunge la ţărm.

Într-un sfârşit veni şi riposta americanilor. Pe insula Ford, dar şi pe punţile vaselor neatinse încă, artileria antiaeriană şi mitralierele obişnuite prinseră viaţă, contribuind la rândul lor la cacofonia generală de zgomote letale. Obuzele antiaeriene explodau în cer ca nişte flori negre. Aproape imediat, un mitralior de pe insulă nimeri un bombardier de picaj. Carlinga aparatului luă foc şi avionul se prăbuşi în apă. Chuck izbucni în urale şi îşi flutură pumnii prin aer.

West Virginia începu să se redreseze, continuând însă să se scufunde, şi Chuck realiză că probabil comandantul navei deschisese valvele de la tribord ca să o menţină în poziţie dreaptă în timp ce se ducea la fund, oferind astfel echipajului şanse mai mari de supravieţuire. *Oklahoma* însă nu fu la fel de norocoasă şi urmăriră cu toţii îngroziţi cum imensul vapor începe să se răstoarne. Joanne zise: „O, Doamne, uitaţi-vă la echipaj!" Marinarii se căţărau înnebuniţi pe puntea tot mai înclinată şi pe balustrada de la tribord, într-o încercare disperată de a se salva. Iar ei se numărau printre cei norocoşi, îşi dădu seama Chuck când vasul impunător se răsturnă complet, cu un huruit cumplit, şi începu să se scufunde. Cine ştie câte sute de oameni erau prinşi sub punte?

– Ţineţi-vă bine! răcni Chuck.

Valul imens provocat de răsturnarea *Oklahomei* se apropia de ei. Tata o apucă pe Mama, iar Woody o strânse bine pe Joanne. Valul ajunse la ei, ridicând şalupa la o înălţime de-a dreptul imposibilă. Chuck se clătină pe picioare, dar se agăţă de balustradă. Şalupa rămase pe linia de plutire. Urmară apoi câteva valuri mai mici, care îi zguduiră, dar nimeni nu păţi nimic.

Încă se aflau la aproape un kilometru şi jumătate de ţărm, observă Chuck cu consternare.

În mod uluitor, *Nevada*, primul vas lovit, se urni din loc. Cineva avusese prezenţa de spirit de a le semnala tuturor navelor să plece de acolo. Dacă reuşeau să iasă din port, se puteau împrăştia şi nu ar mai fi fost ţinte atât de uşoare.

De pe Aleea Cuirasatelor se auzi atunci o bubuitură de zece ori mai puternică decât orice se petrecuse înainte. Explozia fu atât de violentă, încât Chuck primi suflul ei ca pe o lovitură în plex, deşi ajunseseră acum la aproape un kilometru distanţă. O rafală de focuri ţâşni din tureta nr. 2 de pe *Arizona*. O fracţiune de secundă mai târziu, partea din faţă a vasului păru să explodeze. Resturile zburară prin aer – bare de oţel strâmbate şi plăci îndoite ce pluteau prin fum cu o încetineală de coşmar, ca nişte fragmente de hârtie carbonizată dintr-un foc de tabără. Flăcările şi fumul învăluiră partea din faţă a vasului. Catargul principal se înclină nesigur în faţă.

Woody spuse:

– Ce-a mai fost şi *asta?*

– Probabil că a sărit în aer rezerva de muniţie, le explică Chuck, realizând cu durere în suflet că sute dintre camarazii săi fuseseră ucişi probabil în acea deflagraţie colosală.

O coloană de fum roşiatic se înălţă în văzduh ca un rug funerar.

Se auzi apoi o bufnitură şi ambarcaţiunea se opinti, de parcă ar fi fost lovită de ceva. Toţi cei de la bord se feriră. Chuck se lăsă în genunchi, gândindu-se că fuseseră nimeriţi de o bombă, apoi realiză că era imposibil câtă vreme erau încă în viaţă. După ce-şi reveni, văzu că o bucată mare de metal, lungă de un metru, străpunsese puntea deasupra motorului. Ca prin minune, nimeni nu fusese lovit.

Însă motorul muri. Şalupa încetini, apoi se opri de tot. Continuă să se legene pe valurile învolburate în vreme ce avioanele japoneze scăldau laguna într-o ploaie de foc.

Gus spuse cu glas sugrumat:

– Chuck, trebuie să plecăm de aici imediat.

– Ştiu.

Chuck şi Eddie examinară avariile şalupei. Apucară bucata de metal şi încercară să o smulgă din puntea de tec, însă aceasta se înfipsese bine acolo.

– Nu avem timp pentru asta! rosti Gus.

Woody zise:

– Oricum motorul este terminat, Chuck.

Mai aveau aproape jumătate de kilometru până la ţărm. Totuşi, şalupa era dotată şi pentru situaţii de urgenţe precum cea de atunci. Chuck scoase două vâsle. El luă una, iar Eddie o luă pe cealaltă. Şalupa era mult prea mare pentru cineva care dădea la vâsle, astfel că înaintau foarte încet.

Din fericire pentru ei, urmă o pauză între atacuri. Pe cer nu mai roiau avioanele. Trâmbe imense de fum se înălţau de pe vasele avariate, inclusiv o coloană de vreo trei sute de metri ce se ridica din *Arizona*, rănită acum de moarte; dar nu se mai auzeau alte explozii. Extrem de hotărâtă, *Nevada* se îndrepta către ieşirea din port.

Apa din jurul navelor era ticsită de bărci de salvare, şalupe şi marinari care înotau sau se agăţau de resturile plutitoare. Înecul nu era singura lor spaimă: combustibilul din vapoarele găurite se scurgea pe luciul apei şi lua foc. Strigătele de ajutor ale celor care nu ştiau să înoate se amestecau în mod grotesc cu urletele celor arşi.

Chuck aruncă o privire spre ceasul de la mână. Credea că atacul durase ore bune, dar – în mod uimitor – acesta se încheiase după numai treizeci de minute.

Însă exact atunci începu al doilea val.

De data aceasta, avioanele veneau din est. Unele porniră în urmărirea *Nevadei*, care încerca să scape; altele luară la ţintă Arsenalul Marinei, de unde plecase familia Dewar cu şalupa. Aproape imediat, distrugătorul *Shaw* explodă lângă un ponton, fiind cuprins de flăcări şi învăluit de fum. Carburantul se vărsă în apă şi luă foc. Apoi, lângă cel mai mare doc, fu lovit cuirasatul *Pennsylvania*. Două distrugătoare ancorate lângă acesta săriră în aer din cauza aprinderii depozitelor de muniţie.

Chuck şi Eddie se opintiră în vâsle, asudând ca nişte cai de curse.

În Arsenalul Marinei apărură puşcaşii – probabil din cazarmele aflate în apropiere – cu echipamente de stingere a incendiilor.

În cele din urmă, şalupa ajunse cu greu la docul ofiţerilor. Chuck sări din ea şi o legă rapid, în vreme ce Eddie îi ajuta pe pasageri să coboare. Fugiră cu toţii spre maşină.

Chuck sări la volan şi porni motorul. Radioul maşinii porni automat şi îl auziră cu toţii pe crainicul de la KGMB spunând: „Toţi angajaţii armatei, marinei şi trupele de puşcaşi să se prezinte imediat la datorie!" Chuck nu avusese încă ocazia să facă asta, dar era convins că primele sale ordine ar fi fost să îi ducă la adăpost pe cei patru civili aflaţi în grija sa, mai ales că printre aceştia erau două femei şi un senator.

De îndată ce urcă toată lumea în maşină, el demară în trombă.

Cel de-al doilea val al atacului părea să fie pe sfârşite. Majoritatea avioanelor japoneze se îndepărtau de port. Cu toate acestea Chuck acceleră, gândindu-se că ar fi putut urma şi un al treilea val.

Poarta principală era deschisă. Dacă ar fi fost închisă, probabil că ar fi încercat să treacă prin ea.

Nu se mai vedea nicio altă maşină.

Ieşi cu viteză maximă din port, apucând-o pe şoseaua Kamehameha. Cu cât ajungea mai departe de Pearl Harbor, cu atât familia sa avea să fie mai la adăpost.

Şi-atunci, văzu un Zero singuratic venind înspre el.

Zbura foarte jos, de-a lungul şoselei, şi după o clipă realiză că ţinta lui era maşina.

Cum tunurile erau plasate pe aripi, existau şanse mari să rateze ţinta îngustă reprezentată de vehicul; însă mitralierele erau mult mai apropiate, fiind amplasate de-o parte şi de alta a motorului. Dacă era deştept, la ele avea să apeleze pilotul.

Chuck se uită înnebunit în stânga şi-n dreapta drumului. Nu se vedea niciun loc în care s-ar fi putut ascunde – pretutindeni erau numai câmpuri de trestie.

Începu să meargă în zigzag. Pilotul nu se lăsă păcălit şi nu încercă să-i imite manevrele. Drumul nu era foarte larg şi, dacă Chuck ar fi intrat în câmpul de trestie, ar fi fost silit să încetinească periculos de mult. Apăsă acceleraţia, realizând că şansele de a scăpa de tirul avionului creşteau proporţional cu viteza.

Apoi, fu prea târziu pentru calcule. Avionul ajunse atât de aproape, încât Chuck putu să vadă găurile rotunde şi negre din aripi prin care trăgeau tunurile. Însă, aşa cum intuise deja, pilotul deschise focul cu mitralierele, iar gloanţele începură să răpăie în faţa lor pe drum, ridicând praful.

Chuck se mută mai la stânga, spre mijlocul drumului, apoi coti brusc la dreapta. Pilotul îşi corectă ţinta, luându-l din nou în cătare. Gloanţele muşcară din capotă. Parbrizul se făcu ţăndări. Eddie gemu de durere, iar una dintre femei ţipă.

Apoi, Zeroul se făcu nevăzut.

Maşina începu să meargă singură în zigzag. Probabil că fusese atinsă o roată din faţă. Chuck se chinui să controleze direcţia şi să rămână pe drum. Maşina coti în lateral, trecu pe pietriş, intră în câmpul de la marginea drumului şi se opri brusc, cu o zgâlţâitură.

Din motor ieşeau flăcări, iar Chuck simţi miros de benzină.

– Toată lumea jos! urlă Chuck. Înainte să explodeze rezervorul!

Deschise portiera şi sări afară.

Trase cu putere uşa din spate, iar tatăl lui ieşi, trăgând-o şi pe mama sa după el. Chuck îi văzu şi pe ceilalţi ieşind prin partea opusă. „Fugiţi!" le strigă el, deşi îndemnul său era inutil. Eddie pornise deja prin câmpul de trestie, şchiopătând de parcă ar fi fost rănit. Woody mai că o ducea pe braţe pe Joanne, care părea şi ea rănită. Părinţii lui se repeziră pe câmp, nepărând atinşi de gloanţe. Se luă după ei. Fugiră vreo sută de metri, apoi se aruncară la pământ.

Urmă un moment de linişte. Sunetele avioanelor ajunseseră acum un simplu zumzet îndepărtat. Ridicându-şi privirea, Chuck văzu un fum uleios înălţându-se din port la sute de metri în aer. Deasupra fumului se zăreau ultimele bombardiere de înălţime îndreptându-se spre nord.

Apoi se auzi o bubuitură care aproape că-i sparse timpanele. Chiar dacă-şi închise ochii, tot distinse lumina puternică a benzinei care exploda. Un val de dogoare îl străbătu.

Îşi săltă capul şi se uită în spate. Maşina era mistuită de flăcări.

Sări în picioare.

– Mamă! Eşti teafără?

– Da, ca prin miracol, rosti ea cu sânge rece, în timp ce tatăl lui o ajuta să se ridice de pe jos.

Se uită spre câmp şi îi zări pe ceilalţi. Fugi la Eddie, care stătea în capul oaselor, ţinându-se de coapsă.

– Eşti lovit?

– Da, şi doare ca dracu'. Însă nu curge prea mult sânge, zise Eddie, izbutind să surâdă. M-a atins în partea de sus a coapsei, dar nu mi-a afectat niciun organ vital.

– Lasă că te ducem la spital.

În clipa aceea, Chuck auzi un sunet înfiorător.

Fratele său plângea.

Woody nu plângea ca un bebeluş, ci mai degrabă ca un copil pierdut: era un vaiet puternic şi sfâşietor de nefericire.

Chuck pricepu imediat că era sunetul unei inimi frânte.

Alergă la fratele său. Woody stătea în genunchi, cu pieptul cutremurat de hohote, cu gura căscată şi cu lacrimi şiroindu-i pe obraji. Costumul lui alb de stofă era plin de sânge, deşi el nu părea rănit. Gemea printre hohote de plâns:

– Nu, nu...

Joanne zăcea pe pământ cu faţa în sus.

Chuck văzu de îndată că este moartă. Avea trupul nemişcat şi ochii deschişi, sticloşi. Partea din faţă a rochiei sale dungate de bumbac era îmbâcsită de sânge roşu-deschis, arterial, ce începuse să se închidă la culoare pe alocuri. Chuck nu putea vedea rana, însă presupuse că fata încasase un glonţ

în umăr, glonț care-i atinsese artera axilară. Probabil că sângerarea o omorâse în câteva minute.

Nu știa ce să spună.

Ceilalți veniră lângă el: Mama, Tata și Eddie. Mama îngenunche pe pământ lângă Woody și îl cuprinse în brațe. „Bietul meu băiat", rosti ea, ca și cum el ar fi fost tot un copilaș.

Eddie îl luă de umeri pe Chuck, îmbrățișându-l scurt și discret.

Tata îngenunche lângă trupul fără suflare. Se întinse și îl apucă pe Woody de mână.

Hohotele lui Woody se mai domoliră puțin.

Tata zise:

– Închide-i ochii, Woody.

Mâna lui Woody tremura cumplit. Cu un efort, el și-o calmă.

Își întinse degetele spre pleoapele ei.

Apoi, cu o tandrețe nețărmurită, îi închise ochii.

Capitolul doisprezece

1942 (I)

În prima zi a anului 1942, Daisy primi o scrisoare de la fostul ei logodnic, Charlie Farquharson.

O deschise la micul dejun, în casa din Mayfair, unde nu se mai afla nimeni altcineva în afară de majordomul bătrân care-i turnă cafea în ceaşcă şi camerista de 15 ani care-i aduse pâine prăjită fierbinte din bucătărie.

Charlie nu-i scria din Buffalo, ci de la RAF Duxford, o bază aeriană din estul Angliei. Daisy auzise de locul respectiv: se afla în apropiere de Cambridge, acolo unde îşi întâlnise atât soţul, pe Boy Fitzherbert, cât şi pe bărbatul pe care îl iubea, Lloyd Williams.

Se bucura să primească veşti de la Charlie. Sigur, el fusese cel care o părăsise şi îl urâse pentru asta, dar trecuse multă vreme de-atunci. Se simţea complet diferită acum. În 1935 era domnişoara Peshkov, o moştenitoare din America; acum era vicontesă de Aberowen şi făcea parte din aristocraţia engleză. Chiar şi aşa, îi făcea plăcere să afle că Charlie încă se mai gândea la ea. O femeie e mai fericită să ştie că a fost ţinută minte, şi nu uitată.

Charlie îi scrisese cu un stilou cu peniţă groasă şi cu cerneală neagră. Scrisul său era neîngrijit, cu litere mari şi neordonate.

Daisy citi:

> Înainte să încep, trebuie, desigur, să-mi cer scuze pentru felul în care m-am purtat cu tine în Buffalo. Mă îngrozesc de fiecare dată când îmi amintesc.

„O, Doamne, pare să se fi maturizat!" se gândi Daisy.

> Cât de snobi am fost cu toţii şi ce slab am fost eu de am lăsat-o pe răposata mea mamă să mă convingă să mă port atât de meschin.

„A, îşi zise ea, răposata sa mamă. Deci ticăloasa bătrână a murit. Asta ar putea fi o explicaţie pentru schimbarea lui."

M-am înrolat în Escadrila Eagle Nr. 133. Pilotăm avioane Hurricane, dar urmează să primim Spitfires cât de curând.

Existau trei escadrile Eagle, unităţi ale RAF în care piloţii erau voluntari americani. Daisy era surprinsă: nu se aşteptase ca Charlie să meargă la război de bunăvoie. Pe vremuri, el nu era interesat decât de câini şi de cai. Chiar că se maturizase...

Dacă simţi că mă poţi ierta sau dacă poţi măcar să laşi trecutul în urmă, mi-ar plăcea foarte mult să te văd şi să-l întâlnesc pe soţul tău.

Pomenirea soţului ei era o cale diplomată de a-i sugera că nu avea aşteptări romantice, realiză Daisy.

Voi veni în permisie la Londra weekendul viitor. Pot să vă invit la cină? Te rog, spune da.

Toate cele bune. Cu drag,

Charles H.B. Farquharson

Boy nu era acasă în acel weekend, dar Daisy acceptă invitaţia. Tânjea după compania unui bărbat, asemenea multor londoneze în vreme de război. Lloyd plecase în Spania şi parcă intrase în pământ. Îi zisese că urma să fie ataşatul militar de la ambasada Marii Britanii din Madrid. Daisy şi-ar fi dorit să fie adevărat şi să aibă cu adevărat un post atât de sigur, însă nu-l crezuse. Când îl întrebase de ce ar fi trimis guvernul un tânăr ofiţer apt pentru serviciul militar într-un post de birou dintr-o ţară neutră, el îi explicase cât de important era ca Spania să fie descurajată de la a se alătura taberei fasciste. Însă îi spusese aceste lucruri cu un surâs amar, care-l dăduse de gol. Ea se temea că în realitate el avea să treacă graniţa pe furiş ca să colaboreze cu Rezistenţa Franceză şi avea coşmaruri în care era capturat şi torturat.

Nu îl mai văzuse de mai bine de un an. Absenţa lui era precum o amputare: o resimţea în fiecare ceas, zi de zi. Dar se bucura să aibă ocazia de a-şi petrece o seară în compania unui bărbat, fie el şi stângaciul, searbădul şi corpolentul Charlie Farquharson.

Charlie rezervă o masă la restaurantul hotelului Savoy.

Când ajunse la recepţie, în timp ce un chelner o ajuta să-şi dea jos haina din blană de nurcă, se apropie de ea un bărbat înalt, într-o haină de seară elegantă, cu un aer oarecum familiar. Îi întinse mâna şi îi zise sfios:

– Bună, Daisy. Îmi face mare plăcere să te revăd după toţi aceşti ani.

Auzindu-i vocea, ea realiză că îl avea în faţă pe Charlie.

– O, Doamne! exclamă ea. Cât de mult te-ai schimbat!

– Am pierdut un pic în greutate, recunoscu el.

– Da, cu siguranţă.

Cel puţin 15–20 de kilograme, estimă ea. Asta îl făcea să pară mai arătos. Trăsăturile sale păreau acum mai degrabă aspre decât lipsite de frumuseţe.

– Tu însă nu te-ai schimbat deloc, rosti el, măsurând-o din priviri.

Ea se străduise să arate cât mai bine. Nu-şi mai cumpărase haine noi de ani buni, din cauza austerităţii impuse de război, dar în seara aceea scotocise prin garderobă şi alesese o rochie de seară Lanvin, albastru safir, care-i lăsa umerii goi şi pe care o cumpărase în ultima sa călătorie la Paris, înainte de izbucnirea conflagraţiei.

– Peste două luni împlinesc 26 de ani, spuse ea. Nu prea-mi vine să cred că arăt ca pe vremea când aveam 18.

El aruncă o privire discretă spre decolteul ei, se înroşi şi răspunse:

– Ba da, crede-mă.

Intrară în restaurant şi se aşezară la masă.

– M-am temut că n-o să vii, zise el.

– Mi-a stat ceasul. Îmi pare rău că am întârziat.

– Eh, doar douăzeci de minute. Te-aş fi aşteptat şi o oră.

Un chelner îi întrebă dacă doreau să bea ceva. Daisy spuse:

– Acesta-i unul dintre puţinele locuri din Anglia unde poţi să bei un martini rezonabil.

– Două pahare de martini, vă rog, rosti Charlie.

– Eu îl vreau sec, cu o măslină.

– Şi eu la fel.

Ea îl studie, intrigată de felul în care se transformase. Stângăcia lui de pe vremuri se preschimbase într-o timiditate fermecătoare. Încă îi venea greu să şi-l imagineze ca pilot de vânătoare, doborând avioane germane. Oricum, bătălia pentru Londra se încheiase de jumătate de an şi acum nu mai aveau loc confruntări aeriene pe cerul din sudul Angliei.

– Ce fel de zboruri faci? îl întrebă ea.

– În principal operaţiuni de disimulare pe timp de zi, deasupra nordului Franţei.

– În ce constă o operaţiune de disimulare?

– Este un atac cu bombardiere escortate de avioane de vânătoare, al cărui scop principal este atragerea avioanelor inamice în bătălii aeriene în care sunt copleşite numeric.

– Urăsc bombardierele, zise ea. Am trecut prin Blitz.

El se miră.

– Credeam că ţi-ai dori să vadă şi germanii cum este.

– Nu, deloc.

Daisy se gândise îndelung la asta.

– Plâng toate victimele nevinovate, femei şi copii, arse şi schilodite în Londra – şi nu mă încălzeşte cu nimic să ştiu că femeile şi copiii din Germania suferă aceeaşi soartă.

– Nu am privit lucrurile aşa niciodată.

Comandară cina. Regulile impuse pe timp de război nu le permiteau mai mult de trei feluri de mâncare, iar nota nu putea depăşi cinci şilingi. În meniu existau specialităţi de austeritate, precum substitutul de raţă – făcut din cârnaţi de porc – şi plăcinta Woolton, care nu conţinea deloc carne.

Charlie zise:

– Nici nu pot să-ţi spun cât de plăcut este să aud o fată vorbind engleza americană. Îmi plac fetele din Anglia – chiar m-am combinat cu una într-o vreme –, dar mi-e dor de vocile de-acasă.

– Şi mie, recunoscu ea. Casa mea este aici acum şi nu cred că mă voi mai întoarce vreodată peste ocean, însă ştiu cum te simţi.

– Îmi pare rău că nu am apucat să-l întâlnesc pe vicontele de Aberowen.

– Este şi el în aviaţie, ca tine. Este instructor de pilotaj. Mai trece pe-acasă din când în când – dar nu şi în acest weekend.

Daisy se culca din nou cu Boy în vizitele sale ocazionale acasă. Jurase să n-o mai facă niciodată după ce-l prinsese cu acele două femei îngrozitoare din Aldgate. Însă el o presase. Îi zisese că bărbaţii de pe front aveau nevoie de alinare când se întorceau acasă şi-i promisese că nu se va mai duce niciodată la prostituate. Ea nu-i crezuse promisiunile, însă cedase, în ciuda sentimentelor sale. „La urma urmei, îşi spusese, m-am măritat cu el la bine şi la rău."

Totuşi, nu mai simţea nicio plăcere atunci când făcea sex cu el. Putea să se culce cu Boy, dar – din păcate – nu se putea reîndrăgosti de el. Trebuia să folosească întotdeauna o cremă lubrifiantă. Încercase să-şi retrezească sentimentele pe care le avusese faţă de el odată, pe când el îi apărea ca un tânăr aristocrat fascinant cu lumea la picioare, amuzant şi capabil să savureze viaţa din plin. Însă el nu era atât de fascinant în realitate, îşi dăduse ea seama: era doar un bărbat egoist şi destul de limitat, care avea un titlu. Când se afla deasupra ei, Daisy nu se putea gândi decât la posibilitatea de a lua vreo infecţie dezgustătoare.

Charlie rosti uşor precaut:

– Ştiu că nu vrei să vorbeşti prea mult despre familia Rouzrokh...

– Aşa este.

– ...dar ai auzit că Joanne a murit?

– Nu! Cum?

Daisy era şocată.

– S-a întâmplat la Pearl Harbor. Era logodită cu Woody Dewar şi s-au dus împreună să-l viziteze pe fratele lui, Chuck, care este încartiruit acolo. Erau în maşină când i-a ciuruit un Zero – un avion de vânătoare japonez –, iar ea a fost lovită în plin.

– Îmi pare atât de rău să aud asta... Biata Joanne. Bietul Woody.

Sosi mâncarea, însoţită de o sticlă de vin. Mâncară în tăcere o vreme. Daisy descoperi că substitutul de raţă nu prea avea gust de raţă.

Charlie spuse:

– Joanne s-a numărat printre cei 2 400 de oameni ucişi în atacul de la Pearl Harbor. Am pierdut opt cuirasate şi alte zece vase atunci. Blestemaţi să fie japonezii aceştia perfizi!

– Lumea de-aici s-a bucurat în secret, fiindcă acum Statele Unite au intrat în război. Dumnezeu ştie de ce a fost Hitler atât de prost încât să declare război Americii. Însă britanicii cred că au în sfârşit şanse să câştige, cu ruşii şi cu noi de partea lor.

– Americanii sunt foarte supăraţi din cauza celor întâmplate la Pearl Harbor.

– Lumea de-aici nu pricepe de ce.

– Japonezii au continuat negocierile până în ultimul moment – cu mult după ce luaseră deja decizia. A fost o lipsă de bună-credinţă!

Daisy se încruntă.

– Mie mi se pare că au procedat normal. Dacă se ajungea la un acord în ultimul moment, puteau renunţa la atac.

– Dar nu ne-au declarat război!

– Care ar fi fost diferenţa? Noi ne aşteptam ca ei să atace Filipinele. Ce s-a întâmplat la Pearl Harbor ne-ar fi luat prin surprindere chiar dacă ei ne-ar fi declarat război.

Charlie îşi întinse mâinile în lături, într-un gest de consternare.

– Dar de ce a fost necesar să ne atace, la urma urmei?

– Pentru că le-am furat banii.

– Le-am îngheţat conturile.

– Ei n-au făcut diferenţa. În plus, le-am mai tăiat şi aprovizionarea cu petrol. I-am pus cu spatele la zid. Îi păştea un dezastru economic. Ce puteau să facă?

– Trebuiau să cedeze şi să se retragă din China.

– Da, asta ar fi trebuit să facă. Însă, dacă o altă ţară i-ar spune Americii ce să facă şi ar constrânge-o cumva, tu ai vrea să cedăm?

– Poate că nu, zâmbi el. Ţi-am spus mai devreme că nu te-ai schimbat. Aş vrea să-mi retrag cuvintele.

– De ce?

– Înainte nu vorbeai aşa. Pe vremuri nici măcar nu ai fi discutat politică.

– Dacă nu te interesează politica, atunci tot ce se întâmplă mai departe este şi din vina ta.

– Da, presupun că am aflat toţi asta.

Comandară apoi desertul. Daisy zise:

– Ce-o să se întâmple cu lumea asta, Charlie? Întreaga Europă este fascistă. Germanii au cucerit o mare parte din Rusia. Statele Unite sunt ca un vultur cu aripa ruptă. Uneori mă bucur că nu am copii.

– Nu subestima America. Am fost răniţi, dar nu zdrobiţi. S-o fi umflând Japonia în pene acum, dar va veni şi ziua în care poporul japonez va vărsa lacrimi amare de căinţă pentru Pearl Harbor.

– Sper să ai dreptate.

– Iar germanilor nu le mai merge chiar atât de bine ca înainte. Nu au reuşit să ocupe Moscova, iar acum se retrag. Realizezi că bătălia pentru Moscova a fost prima înfrângere adevărată suferită de Hitler?

– Dar oare chiar este o înfrângere sau doar o manevră de regrupare?

– Oricum ar fi, este cel mai prost rezultat militar pe care l-a avut până acum. Bolşevicii le-au cam dat sângele naziştilor.

Charlie descoperise coniacul învechit, o băutură preferată de-a britanicilor. În Londra, bărbaţii obişnuiau să îl bea după ce doamnele se retrăgeau de la cină, o practică agasantă pe care Daisy încercase să o abroge în casa ei, fără succes însă. Băură amândoi câte un pahar. După martini şi vin, băutura o făcu pe Daisy să se simtă uşor ameţită şi fericită.

Depănară amintiri din adolescenţa lor petrecută în Buffalo, râzând despre prostiile făcute de ei sau de alţii.

– Ne-ai zis că te vei duce la Londra ca să dansezi cu regele, rosti Charlie. Şi ai făcut-o!

– Sper că şi-au ros unghiile de ciudă.

– Oho, poţi fi sigură! Dot Renshaw s-a crizat la culme.

Daisy râse fericită.

– Mă bucur că am reluat legătura, spuse Charlie. Te plac atât de mult...

– Şi eu mă bucur.

Plecară de la restaurant, după ce îşi luară hainele de la garderobă. Portarul le chemă un taxi.

– Te conduc acasă, zise Charlie.

În timp ce mergeau pe Strand, el o cuprinse pe după umeri cu braţul. Ea fu cât pe ce să protesteze, însă apoi se gândi: „Eh, la dracu'!" Se ghemui la pieptul lui.

– Ce prost sunt, zise el. Îmi doresc să mă fi căsătorit cu tine atunci când am avut ocazia.

– Ai fi fost un soţ mai bun decât Boy Fitzherbert, asta-i clar, rosti ea.

Însă atunci nu l-ar mai fi cunoscut pe Lloyd.

Își dădu seama că nu-i pomenise lui Charlie despre Lloyd.

Când intrară pe strada ei, Charlie o sărută.

Era plăcut să fie din nou în brațele unui bărbat și să-i simtă buzele lipite de-ale ei, dar știa că acesta era efectul băuturii, iar singurul om pe care își dorea să îl sărute era Lloyd. Totuși, nu îl respinse decât în clipa în care taxiul ajunse la destinație.

– Ce-ai zice să mai bem un păhărel înainte de culcare? o întrebă el.

Ea fu tentată pentru o clipă să accepte. Trecuse multă vreme de când atinsese ultima oară trupul vânjos al unui bărbat. Dar nu pe Charlie și-l dorea cu adevărat.

– Nu, zise ea. Îmi pare rău, Charlie, însă iubesc pe altcineva.

– Nu trebuie să facem sex, șopti el. Însă am putea să ne giugiulim un pic...

Ea deschise portiera și coborî. Se simțea foarte prost. El își risca viața pentru ea zi de zi, iar ea nu voia să-i ofere nici măcar o amintire plăcută.

– Noapte bună, Charlie, și mult noroc, îi spuse ea.

Înainte să apuce să se răzgândească, trânti portiera și intră în casă. Se duse direct la etaj. După câteva minute, singură în pat, se simți oribil. Trădase doi bărbați: pe Lloyd, pentru că îl sărutase pe Charlie; și pe Charlie, pentru că îl trimisese acasă nesatisfăcut.

Își petrecu aproape întreaga duminică în pat, mahmură.

Luni-seară primi un telefon.

– Mă numesc Hank Bartlett, se auzi un glas de tânăr american. Sunt un prieten de-al lui Charlie Farquharson, de la Duxford. Mi-a pomenit de tine și ți-am găsit numărul în agenda lui de telefon.

Ea simți cum îi stă inima.

– De ce m-ai sunat?

– Am vești proaste, mă tem, zise el. Charlie a murit azi; a fost doborât deasupra localității Abbeville.

– Nu!

– Era prima lui misiune în noile aparate Spitfire.

– Da, mi-a vorbit despre asta, rosti ea năucită.

– M-am gândit că ai vrea să afli.

– Da, îți mulțumesc, murmură ea.

– Avea o părere nemaipomenită despre tine.

– Serios?

– Ar fi trebuit să-l auzi cât de grozavă te credea.

– Îmi pare rău, zise ea. Îmi pare atât de rău...!

Apoi nu mai putu vorbi, așa că puse receptorul în furcă.

(ii)

Chuck Dewar aruncă o privire peste umărul locotenentului Bob Strong, unul dintre criptanaliști. Mulți dintre aceștia erau dezordonați, însă Strong era genul îngrijit, neavând pe birou decât o coală de hârtie pe care scrisese:

YO—LO—KU—TA—WA—NA

– Nu-i dau de cap și pace, rosti Strong exasperat. Dacă decriptarea este corectă, atunci spune că au atacat yolokutawana. Dar asta nu are sens. Nu există un asemenea cuvânt.

Chuck își ațintì privirea asupra celor șase silabe japoneze. Era convins că ar fi trebuit să însemne ceva pentru el, chiar dacă nu cunoștea decât vag limba. Însă nu-și putea da seama ce anume, așa că se întoarse la treabă.

Atmosfera din vechea clădire administrativă era sumbră.

Săptămâni întregi după raid, Chuck și Eddie văzuseră cadavre umflate de pe vasele scufundate ridicându-se și plutind pe luciul năclăit de petrol din Pearl Harbor. Totodată, informațiile pe care le primeau raportau și alte atacuri devastatoare ale japonezilor. La numai trei zile după Pearl Harbor, avioanele japoneze loviseră baza americană de la Luzon, din Filipine, și distruseseră întregul stoc de torpile al Flotei Pacificului. În aceeași zi, doar că în Marea Chinei de Sud, scufundaseră două cuirasate britanice, *Repulse* și *Prince of Wales*, neutralizând practic forțele britanice din Extremul Orient.

Păreau de neoprit. Veștile proaste veneau una după alta. În primele câteva luni ale noului an, Japonia învinsese forțele americane din Filipine și îi bătuse pe britanici în Hong Kong, Singapore și Rangoon, capitala Birmaniei.

Multe nume de locuri le erau necunoscute până și marinarilor, precum Chuck și Eddie. Pentru publicul american, ele sunau ca niște planete îndepărtate dintr-o poveste SF: Guam, Wake, Bataan. Însă toată lumea știa sensul unor cuvinte ca *retragere*, *supunere* și *capitulare*.

Chuck era uluit. Oare Japonia chiar putea învinge America? Nu-i venea să creadă.

Până în mai, japonezii obținuseră ceea ce își doriseră: un imperiu care le oferea cauciuc, tablă și, mai presus de orice, petrol. Puținele informații disponibile indicau faptul că își conduceau imperiul cu o brutalitate care l-ar fi făcut până și pe Stalin să roșească.

Însă mai era ceva care-i sâcâia întruna: Marina Militară Americană. Acesta era un motiv de mândrie pentru Chuck. Japonezii speraseră să distrugă complet Pearl Harbor, obținând astfel controlul asupra oceanului Pacific; dar nu izbutiseră. Portavioanele și crucișătoarele americane scăpaseră de

atac. Conform informaţiilor interceptate, comandanţii japonezi erau furioşi la culme pentru că americanii refuzau să se dea bătuţi. După pierderile suferite la Pearl Harbor, americanii erau inferiori ca arme şi ca efective, însă nu fugiseră să se ascundă. Aleseseră să lanseze raiduri rapide asupra navelor japoneze, provocând pagube minore, dar reuşind astfel să ridice moralul trupelor şi să le dea de înţeles niponilor că încă nu câştigaseră războiul. Apoi, pe 25 aprilie, avioane lansate de pe un portavion bombardaseră centrul capitalei Tokyo, dând o lovitură teribilă mândriei armatei japoneze. Atacul fusese sărbătorit din plin în Hawaii. Chuck şi Eddie se îmbătaseră în noaptea aceea.

Însă cărţile aveau să fie date pe faţă în curând. Toţi cei din vechea clădire administrativă cu care Chuck vorbise susţineau că japonezii urmau să lanseze un atac masiv la începutul verii, pentru a-i face pe americani să-şi desfăşoare forţele într-o bătălie decisivă. Japonezii sperau ca forţa superioară a marinei lor să facă diferenţa, iar Flota Americană a Pacificului să fie nimicită. Singura cale prin care americanii puteau obţine victoria era să fie mai bine pregătiţi şi mai bine informaţi, să se mişte mai repede şi mai inteligent.

În acele luni, baza HYPO lucră zi şi noapte ca să spargă JN-25b, noul cod al Marinei Imperiale Japoneze. Până în mai izbutiră să facă unele progrese.

Marina Militară a Statelor Unite avea staţii de interceptare a mesajelor radio amplasate de-a lungul Faliei Pacificului, din Seattle până în Australia. Un grup de oameni (cunoscut sub numele de Gaşca de pe Acoperiş) stăteau acolo cu căşti şi cu aparate de radiorecepţie şi ascultau transmisiile japoneze. Scanau undele sonore şi transcriau apoi cele auzite în carneţele.

Semnalele erau în codul Morse, însă punctele şi liniile semnalelor navale se traduceau în grupuri de numere din cinci cifre, fiecare reprezentând o literă, un cuvânt sau o frază dintr-o carte de coduri. Numerele aparent aleatoare erau transmise – prin intermediul telegrafului securizat – către teleprinterii din subsolul vechii clădiri administrative. Şi abia atunci începea partea cu adevărat grea: spargerea codului.

Întotdeauna începeau cu chestiile mărunte. De obicei, ultimul cuvânt din semnal era *owari*, care însemna „sfârşit". Criptanalistul căuta locurile în care apărea acelaşi grup numeric şi scria „SFÂRŞIT" deasupra.

Japonezii le dădură o mână de ajutor când comiseră o greşeală necaracteristică.

Câteva unităţi mai izolate primiră cu întârziere noile cărţi de coduri pentru JN-25b. Astfel că, vreme de câteva săptămâni, Înaltul Comandament Japonez trimise câteva mesaje *în ambele coduri*. Cum americanii izbutiseră să descifreze în mare parte codul original, JN-25, reuşiră acum să treacă mesajul în vechiul cod, să îl compare cu noul cod şi să înţeleagă astfel sensurile grupurilor de câte cinci cifre din noua variantă. Făcură progrese spectaculoase pentru un timp.

După atacul de la Pearl Harbor, celor opt criptanaliști existenți li se mai adăugaseră câțiva dintre componenții fanfarei de pe cuirasatul scufundat *California*. Din motive pe care nimeni nu și le putea explica, muzicienii se pricepeau de minune la decriptare.

Fiecare semnal era înregistrat și fiecare decriptare îndosariată. Compararea acestora între ele era crucială pentru munca echipei. Un analist putea solicita toate semnalele dintr-o anumită zi sau toate semnalele trimise către o anumită navă sau toate semnalele în care se pomenea de Hawaii. Chuck și alți funcționari dezvoltaseră sisteme tot mai complexe de indexare transversală, pentru a putea găsi cât mai repede orice le cereau analiștii.

Unitatea preconizase că în prima săptămână din mai japonezii aveau să atace Port Moresby, baza aliată din Papua. Avuseseră dreptate, iar Marina Militară Americană interceptase flota invadatoare în Marea Coralilor. Ambele tabere își revendicaseră victoria, însă japonezii nu reușiseră să ocupe Port Moresby. Iar amiralul Nimitz, comandantul suprem al Flotei Pacificului, începu să capete încredere în spărgătorii săi de coduri.

Japonezii nu foloseau nume obișnuite pentru locațiile din oceanul Pacific. Fiecare loc important avea o denumire din două litere – de fapt, două caractere sau *kana* (silabe) din alfabetul japonez, deși criptanaliștii foloseau echivalentele din alfabetul latin, de la A la Z. Oamenii din subsol se chinuiau să afle sensul acestor denumiri bisilabice. Avansau foarte lent: MO era Port Moresby, AH era Oahu, însă majoritatea denumirilor rămâneau necunoscute.

În mai, tot mai multe dovezi indicau un asalt masiv al japonezilor într-o locație desemnată ca AF.

Unitatea considera că varianta cea mai plauzibilă era ca AF să se refere la Midway, atolul din capătul de vest al lanțului de insule lung de aproape 250 de kilometri, care începea cu Hawaii. Midway se afla la jumătatea distanței dintre Los Angeles și Tokyo.

Însă o simplă presupunere nu era suficientă, evident. Dată fiind superioritatea numerică a marinei japoneze, amiralul Nimitz trebuia să știe sigur.

Cu fiecare zi care trecea, oamenii cu care lucra Chuck puneau cap la cap o imagine sumbră a ordinului de bătălie japonez. Avioane noi erau trimise pe portavioane. O „forță de ocupație" era îmbarcată: japonezii aveau de gând să țină cu dinții de fiecare teritoriu pe care-l cuceream.

După toate aparențele, se pregăteau de asaltul decisiv. Însă unde avea oare să se producă acesta?

Echipa din subsol se mândrea cu decodarea unui semnal trimis de flota japoneză către Tokyo: „Livrare promptă furtun de alimentare". Erau mulțumiți atât pentru aflarea limbajului specializat, cât mai ales pentru că semnalul dovedea iminența unei manevre la mare distanță, în mijlocul oceanului.

Însă Înaltul Comandament American considera că atacul ar putea viza Hawaii, iar armata se temea de o invazie pe coasta de vest a Statelor Unite. Chiar şi echipa de la Pearl Harbor suspecta că ar fi putut fi vorba de insula Johnston, un aerodrom situat la 1 600 de kilometri la sud de Midway.

Însă trebuiau să fie sută la sută siguri.

Chuck avea o idee legată de cum ar fi putut realiza acest lucru, dar ezita să o împărtăşească altcuiva. Criptanaliştii erau mult mai deştepţi decât el. El nu fusese niciodată un elev strălucit. În clasa a treia, un coleg îl poreclise Chucky Nerodul. Plânsese atunci şi aşa-i rămăsese porecla. Încă se mai considera Chucky Nerodul.

La prânz, el şi Eddie îşi luară sandviciuri şi cafea de la magazinul militar şi se aşezară pe doc, scrutând portul cu privirea. Acesta revenea treptat la normal. Petrolul dispăruse aproape complet, iar unele epave fuseseră scoase la suprafaţă.

În timp ce mâncau, un portavion avariat apăru în dreptul Hospital Point şi intră încet în radă, lăsând în urmă o dâră de petrol ce se întindea până în larg. Chuck recunoscu vasul: era *Yorktown*. Carena sa era înnegrită de funingine şi avea o gaură imensă în puntea de apuntare, cauzată probabil de vreo bombă japoneză în timpul bătăliei din Marea Coralilor. Sirene şi claxoane o întâmpinară festiv când se apropie de Arsenalul Marinei şi remorcherele o ajutară să intre pe porţile Debarcaderului nr. 1.

– Reparaţiile de care are nevoie ar trebui să dureze în mod normal trei luni, din câte am auzit, zise Eddie.

Lucra în aceeaşi clădire cu Chuck, însă la biroul de spionaj al marinei de la etaj, aşa că avea ocazia să afle foarte multe informaţii.

– Însă va pleca din nou în larg peste trei zile.

– Cum vor reuşi asta?

– Au început deja lucrările. Inginerul-şef i-a ieşit în întâmpinare – este deja la bord împreună cu o echipă. Şi uită-te la debarcader.

Chuck văzu că pe debarcaderul încă liber roiau deja oameni purtând tot felul de echipamente: nici nu putea estima numărul de aparate de sudură care aşteptau pe chei.

– Totuşi, nu vor reuşi decât să o cârpească, adăugă Eddie. Îi vor repara puntea şi o vor pune din nou în stare de funcţionare, însă restul problemelor vor trebui să aştepte.

Era ceva la numele vasului care nu-i dădea pace lui Chuck. Nu putea scăpa de această senzaţie sâcâitoare. Ce însemna Yorktown? Asediul Yorktownului fusese ultima mare bătălie din Războiul de Independenţă. Oare să fi avut asta vreo semnificaţie?

Căpitanul Vandermeier trecu pe lângă ei.

– Înapoi la treabă, fetiţelor, le zise el.

Eddie mormăi în barbă:

– Într-una dintre zilele astea o să-l pocnesc.

– Stai să se termine războiul, Eddie, îl calmă Chuck.

Când se întoarse la subsol şi îl văzu pe Bob Strong la birou, Chuck îşi dădu seama că tocmai găsise soluţia la problema lui Strong.

Se uită din nou peste umărul criptanalistului şi văzu aceeaşi coală de hârtie, cu aceleaşi silabe japoneze:

YO—LO—KU—TA—WA—NA

Diplomat, încercă să facă să pară totul ca şi cum Strong îi dăduse singur de cap.

– Păi aveţi deja soluţia, dom' locotenent! spuse el.

Strong îl privi zăpăcit.

– Da?

– Este un nume în engleză, aşa că japonezii l-au scris fonetic.

– Yolokutawana este un nume în engleză?

– Da, domnule. Aşa pronunţă japonezii Yorktown.

– Poftim? exclamă Strong năucit.

Pentru o clipă, Chucky Nerodul se temu că se înşelase amarnic. Apoi, Strong îi zise:

– O, Doamne, ai dreptate! Yolokutawana – Yorktown, cu accent japonez! Râse încântat şi adăugă: Mulţumesc! Bravo!

Chuck şovăi. Mai avea o idee. Oare se cădea să îi dea glas? Nu era treaba lui să găsească soluţii pentru coduri. Însă America era la un pas de înfrângere. Poate că merita să rişte.

– Pot să vă fac şi o altă sugestie? rosti el.

– Ia spune!

– E vorba de denumirea AF. Avem nevoie de o confirmare clară că se referă la Midway, nu?

– Da, aşa este.

– Nu am putea trimite un mesaj despre Midway pe care japonezii să vrea să-l retransmită codificat? Atunci când vom intercepta retransmisia, am putea afla cum au codificat ei numele.

Strong căzu pe gânduri.

– S-ar putea, zise el. Ar trebui să trimitem mesajul nostru necodificat, ca să fim siguri că îl înţeleg.

– Da, am putea proceda astfel. Ar trebui să fie ceva mai puţin secret, ca de exemplu: „A izbucnit o epidemie de boli venerice pe Midway, vă rugăm să trimiteţi medicamente" sau ceva de genul ăsta.

– Dar de ce ar vrea japonezii să retransmită aşa ceva?

– Bine, atunci ar trebui să fie ceva de importanţă militară, dar nu top secret; ceva despre vreme, de exemplu.

– Până şi prognozele meteo sunt secrete în ziua de azi.

Criptanalistul de la biroul alăturat interveni în discuţie:

– Dar dacă am pretinde că am intrat în criză de apă? Dacă ei au de gând să ocupe insula, asta ar fi o informaţie importantă.

– Să ştii că ar putea să meargă! zise Strong, din ce în ce mai entuziasmat. Să spunem că Midway trimite un mesaj necodificat către Hawaii, anunţându-ne că li s-a defectat centrala de desalinizare.

Chuck zise:

– Iar Hawaii le transmite că le va trimite o barjă cu apă potabilă.

– Japonezii vor retransmite cu siguranţă asta, dacă plănuiesc să atace Midway. Vor fi obligaţi să facă aranjamentele necesare pentru a trimite apă potabilă acolo.

– Şi transmisia va fi codificată pentru ca interesul pe care îl manifestă ei faţă de Midway să nu ne trezească suspiciuni.

Strong se ridică.

– Vino cu mine, i se adresă el lui Chuck. Hai să îi prezentăm ideea asta şefului, să vedem ce părere are şi el.

Schimbul de semnale se efectuă în acea zi.

A doua zi, un semnal radio japonez raportă o criză de apă potabilă la AF.

Deci ţinta chiar era Midway.

Amiralul Nimitz începu să le pregătească o capcană.

(iii)

În seara aceea, în timp ce peste o mie de muncitori roboteau pe portavionul avariat *Yorktown*, reparându-l la lumina lămpilor cu arc, Chuck şi Eddie se duseră la The Band Round The Hat, un bar de pe o alee întunecată din Honolulu. Ca de obicei, acesta era plin ochi de marinari şi de localnici. Aproape toţi muşteriii erau bărbaţi, cu excepţia câtorva perechi de asistente. Lui Chuck şi lui Eddie le plăcea localul pentru că bărbaţii care îl frecventau erau exact ca ei. Lesbienelor le plăcea fiindcă bărbaţii de acolo nu se dădeau la ele.

Nu era nimic făţiş, desigur. Puteai fi dat afară din marină şi băgat la închisoare pentru acte homosexuale. Cu toate acestea, locul era agreabil. Solistul trupei de pe scenă era machiat. Cântăreţul hawaiian era travestit într-un mod atât de convingător, încât unii oameni nici nu-şi dădeau seama că era bărbat. Proprietarul era şi el cât se poate de homosexual. Bărbaţii puteau dansa împreună. Şi nimeni nu râdea de tine dacă voiai să comanzi vermut.

De la moartea lui Joanne, Chuck simţea că îl iubeşte şi mai înfocat pe Eddie. Firește, ştiuse de la bun început că Eddie putea fi omorât, teoretic; însă primejdia nu păruse niciodată reală. Acum, după atacul de la Pearl Harbor, nu trecea nicio zi în care Chuck să n-o vadă cu ochii minţii pe frumoasa fată zăcând la pământ, plină de sânge, şi pe fratele său plângând în hohote lângă ea. Ar fi putut fi el în locul lui Woody, îngenuncheat lângă Eddie şi resimţind aceeaşi durere insuportabilă. Chuck şi Eddie scăpaseră cu viaţă pe 7 decembrie, însă acum erau în război şi viaţa nu mai era la fel de scumpă. Fiecare zi petrecută împreună era preţioasă fiindcă putea fi ultima.

Chuck se rezema de bar cu o bere în mână, iar Eddie stătea pe un scaun înalt. Râdeau de un pilot din marină pe nume Trevor Paxman – poreclit Trixie –, care le povestea cum încercase la un moment dat să facă sex cu o fată.

– M-am speriat de moarte! zise Trixie. Eu credeam că o să fie îngrijită şi drăguţă acolo jos, ca fetele din tablouri, dar ea era mai păroasă decât mine! Râseră cu toţii în hohote, iar el adăugă: Parcă era o gorilă!

În momentul acela, Chuck zări cu colţul ochiului silueta îndesată a căpitanului Vandermeier intrând în bar.

Puţini ofiţeri frecventau barurile soldaţilor. Nu era interzis, ci doar o dovadă de nechibzuinţă şi de desconsiderare, ca şi cum ai fi purtat cizme murdare de noroi în restaurantul de la Ritz-Carlton. Eddie se întoarse cu spatele, nădăjduind ca Vandermeier să nu-l vadă.

Însă nu avură noroc. Vandermeier veni direct spre ei şi le zise:

– Măi să fie... V-aţi strâns toate la un loc, fetelor?

Trixie se făcu nevăzut în mulţime.

– Unde-a plecat? bălmăji Vandermeier, destul de cherchelit deja.

Chuck îl văzu pe Eddie întunecându-se la faţă, aşa că interveni:

– Bună seara, domnule căpitan. Vreţi să vă fac cinste cu o bere?

– Scotch cu gheaţă.

Chuck îi comandă băutura. Vandermeier luă o înghiţitură, apoi zise:

– Am auzit că lumea de pe-aici preferă să se distreze pe la spate. Aşa este? rosti el, uitându-se la Eddie.

– Habar n-am, răspunse acesta cu răceală.

– O, haide! Rămâne între noi, zise cu subînţeles Vandermeier, bătându-l uşor pe genunchi.

Eddie se ridică brusc, împingându-şi scaunul în spate.

– Nu mă atinge, se burzului el.

Chuck spuse:

– Calmează-te, Eddie.

– Nu scrie nicăieri în regulamentul marinei că trebuie să mă las pipăit de poponarul ăsta bătrân!

Vandermeier băigui:

– Cum m-ai făcut?

Eddie continuă:

– Dacă mă mai atinge, jur că îi rup capul ăla urât.

– Domnule căpitan, zise Chuck, ştiu eu un loc mai potrivit decât ăsta. Nu aţi vrea să mergem acolo mai bine?

Vandermeier îl privi nedumerit.

– Ce?

Chuck improviză:

– Este un loc mai micuţ, mai liniştit – ca cel de aici, numai că ceva mai intim. Pricepeţi ce vreau să spun?

– Sună bine! rosti căpitanul, golindu-şi paharul.

Chuck îl apucă pe Vandermeier de braţul drept, făcându-i semn lui Eddie să îl apuce de stângul. Apoi îl scoaseră afară din local.

Din fericire, un taxi aştepta pe aleea întunecată. Chuck deschise portiera maşinii.

În clipa aceea, Vandermeier începu să îl sărute pe Eddie. Îl luă în braţe, îşi lipi buzele de buzele lui Eddie şi zise:

– Te iubesc.

Chuck simţi cum îl cuprinde frica. Acum nu mai era loc de întors.

Eddie îi dădu un pumn în stomac lui Vandermeier. Căpitanul gemu, rămânând fără aer. Eddie îl lovi din nou, de această dată în faţă. Chuck se băgă între ei. Înainte ca Vandermeier să cadă pe jos, Chuck îl împinse pe bancheta din spate a taxiului.

Se aplecă şi-i dădu o bancnotă de zece dolari şoferului:

– Du-l acasă. Păstrează restul.

Taxiul demară. Chuck se uită la Eddie.

– Vai de capul nostru! zise el. Acum chiar că am încurcat-o.

(iv)

Însă Eddie Parry nu fu pus sub acuzare pentru agresarea unui ofiţer.

Căpitanul Vandermeier apăru a doua zi dimineaţă în vechea clădire administrativă cu un ochi vânăt, dar nu acuză pe nimeni. Chuck îşi dădu seama că omul şi-ar fi distrus cariera dacă ar fi recunoscut că fusese implicat într-o bătaie la The Band Round The Hat. Asta nu-i împiedică pe ceilalţi să speculeze pe seama vânătăii. Bob Strong zise:

– Vandermeier susţine că a alunecat într-o băltoacă de benzină din garaj şi că s-a lovit cu capul de maşina de tuns iarbă, dar eu cred că l-a pocnit nevastă-sa de fapt. Aţi văzut-o cum arată? Zici că-i Jack Dempsey.

În ziua aceea, criptanaliştii de la subsol îl informară pe amiralul Nimitz că japonezii urmau să atace Midway pe 4 iunie. Mai exact, trupele japoneze aveau să se afle la 280 de kilometri la nord de atol la ora 7 dimineaţa.

Erau aproape la fel de încrezători pe cât încercau să pară. Eddie era posomorât.

– Ce putem face? spuse el când se întâlni cu Chuck la prânz.

Lucra şi el în spionajul naval şi ştia forţa de care dispuneau japonezii conform mesajelor decriptate.

– Japonezii au două sute de vase pe mare – practic întreaga lor flotă – şi noi... câte avem? Treizeci şi cinci!

Chuck nu era atât de pesimist.

– Da, numai că forţa cu care vor ataca reprezintă doar un sfert din acel efectiv. Restul este constituit de trupele de ocupaţie, trupele de diversiune şi cele de rezervă.

– Aşa, şi? Chiar şi un sfert din efectivul acela înseamnă mai mult decât toată flota noastră din Pacific!

– Forţa de atac japoneză are doar patru portavioane.

– Iar noi avem trei. Eddie arătă cu sandviciul spre vasul înnegrit de fum tras la debarcader, cu muncitori mişunând pe el, şi adăugă: Incluzând aici şi *Yorktown*-ul, care-i doar cârpit.

– Măcar noi ştim că vin, în timp ce ei nu ştiu că stăm la pândă şi-i aşteptăm.

– Sper din toată inima să conteze la ceva acest lucru, aşa cum crede Nimitz.

– Da, şi eu sper.

Când Chuck se întoarse la subsol, fu anunţat că nu avea să mai lucreze acolo – fusese repartizat pe *Yorktown*.

– Aşa vrea să mă pedepsească Vandermeier, rosti Eddie printre lacrimi în seara aceea. Te trimite la moarte.

– Nu mai fi atât de pesimist, încercă să-l liniştească Chuck. Poate că vom câştiga războiul.

Cu câteva zile înainte de atac, japonezii trecură la cărţi noi de coduri. Echipa din subsol o luă de la zero, dar nu mai izbuti să obţină foarte multe informaţii înainte de bătălie. Nimitz trebuia să se descurce cu ce ştia deja, în speranţa că japonezii nu aveau să-şi revizuiască planul în ultima clipă.

Japonezii se aşteptau să ia Midway-ul prin surprindere şi să-l cucerească rapid. Sperau ca americanii să-i atace apoi cu toate forţele, în tentativa de a recâştiga atolul. În acel moment, flota japoneză de rezervă avea să intervină şi să nimicească întreaga flotă americană. Japonia avea să pună stăpânire pe Pacific, iar Statele Unite aveau să pornească negocierile pentru pace.

Nimitz voia să înăbuşe acest plan încă din faşă, prinzând în ambuscadă forţa de atac înainte ca aceasta să poată cuceri Midway-ul.

Chuck făcea parte acum din această ambuscadă.

Își pregăti sacul de voiaj și-l sărută pe Eddie de rămas bun, apoi plecară împreună la doc.

Acolo dădură peste Vandermeier.

– N-a mai fost timp pentru reparația compartimentelor etanșe, îi anunță el. Dacă-i găurită, o să se ducă la fund ca un coșciug de plumb.

Chuck puse o mână pe umărul lui Eddie, calmându-l, și zise:

– Ce vă mai face ochiul, dom' căpitan?

Gura lui Vandermeier se strâmbă într-o grimasă de răutate.

– Baftă, poponare, rosti el, apoi plecă.

Chuck îi strânse mâna lui Eddie și urcă la bord.

Uită imediat de Vandermeier, căci în sfârșit i se îndeplinea dorința: pleca pe mare – și încă pe unul dintre cele mai mari vase construite vreodată.

Yorktown era nava amiral la clasa de portavioane. Era mai lungă decât două terenuri de fotbal și avea un echipaj de peste două mii de oameni. Transporta nouăzeci de avioane: un bombardier cu torpile de model mai vechi, Douglas Devastator, cu aripi pliante; bombardiere de picaj mai noi, model Douglas Dauntless; și avioane de vânătoare Grumman Wildcat pentru escortarea bombardierelor.

Aproape totul se afla sub punte, mai puțin o structură ce se înălța vreo zece metri de la puntea de decolare. Aici se aflau centrul de comandă și de comunicații al navei, inclusiv coverta, sala radio, imediat sub ea, camera hărților și sala de așteptare a piloților. În spatele acestei structuri erau trei coșuri imense de fum.

O parte dintre lăcătuși rămaseră la bord ca să-și termine treaba chiar și după ce nava plecă din port și ieși din Pearl Harbor. Chuck vibră la unison cu motoarele ei colosale când nava porni în larg. Când ajunse într-o zonă cu adâncime mare și începu să se ridice și să coboare pe valurile oceanului Pacific, lui i se păru că dansează.

Chuck fusese repartizat la sala radio, un post important în care-și putea pune în valoare experiența căpătată în interpretarea semnalelor.

Portavionul se îndrepta spre punctul de întâlnire stabilit la nord-est de Midway, cu bucățile sudate scârțâind ca niște pantofi noi. Vasul avea un loc unde se serveau răcoritoare, cunoscut sub numele de Gedunk, de unde îți puteai lua înghețată proaspătă. Chiar în prima după-amiază, Chuck se întâlni acolo cu Trixie Paxman, pe care nu-l mai văzuse din seara petrecută la The Band Round The Hat. Se bucura să știe că mai are un prieten la bord.

Miercuri, pe 3 iunie, în ziua de dinaintea atacului preconizat, un hidroavion trimis în misiune de recunoaștere la vest de Midway observă un convoi de vase de transport japoneze – care duceau, probabil, trupele de ocupație ce

urmau să preia controlul asupra atolului după bătălie. Informaţia fu transmisă către toate vasele americane, iar cei din sala radio de pe *Yorktown* fură printre primii care aflară. Pentru Chuck era o confirmare dură a faptului că echipa de la subsol avusese dreptate şi simţi o anumită uşurare la gândul că eforturile lor fuseseră răsplătite. În mod ironic, el nu s-ar fi aflat într-un asemenea pericol dacă echipa s-ar fi înşelat şi japonezii ar fi fost în altă parte.

Era în marină de un an şi jumătate, dar până atunci nu intrase în focul luptei. Reparat în pripă cum era, *Yorktown* avea să fie luat la ţintă de torpilele şi bombele japonezilor. Vasul se îndrepta spre nişte oameni care aveau să facă tot posibilul ca să-l scufunde, cu Chuck la bord. Era o senzaţie ciudată. Era calm, în cea mai mare parte a timpului, însă din când în când simţea impulsul de a sări peste bord şi de a porni înot spre Hawaii.

În noaptea aceea le scrise părinţilor săi. Dacă murea a doua zi, el şi scrisoarea aveau să se ducă la fund odată cu nava, dar asta nu-l împiedică să-şi aştearnă gândurile pe hârtie. Nu pomeni nimic despre motivul pentru care fusese trimis pe vas. Îi trecu prin minte să admită că este homosexual, dar renunţă repede la idee. Le zise în schimb că îi iubeşte şi că le este recunoscător pentru tot ce făcuseră pentru el. „Dacă mor luptând pentru o ţară democratică împotriva unei dictaturi militare odioase, înseamnă că nu am trăit degeaba", scrise el. Când reciti fraza, i se păru uşor pompoasă, dar până la urmă o lăsă aşa cum era.

Noaptea trecu repede. Piloţii fură chemaţi la micul dejun încă de la ora 1.30 noaptea. Chuck se duse să-i ureze noroc lui Trixie Paxman. Ca răsplată pentru ora timpurie la care fuseseră treziţi, aviatorii primiră friptură şi ochiuri.

Avioanele fuseseră aduse din hangarele de sub punte cu ajutorul lifturilor uriaşe ale navei, apoi împinse până la locurile de parcare de pe punte pentru alimentare şi înarmare. Câţiva piloţi decolară şi porniră în căutarea inamicului. Ceilalţi rămaseră în sala de conferinţe, în costumele lor de zbor, aşteptând să primească veşti.

Chuck intră de gardă în sala radio. Cu puţin înaintea orei şase, primi un semnal din partea unui hidroavion de recunoaştere:

MULTE AVIOANE INAMICE SE ÎNDREAPTĂ SPRE MIDWAY

După câteva minute, recepţionă un semnal parţial:

PORTAVIOANE INAMICE

Începuse.

Câteva clipe mai târziu sosi şi raportul complet, care plasa forţa de atac japoneză aproape exact în locul în care prognozaseră criptanaliştii că se va afla. Chuck se simţea mândru şi speriat în acelaşi timp.

Cele trei portavioane americane – *Yorktown, Enterprise* şi *Hornet* – stabiliră un curs ce avea să le aducă avioanele la o distanţă suficientă pentru a putea ataca vasele japoneze.

Pe covertă se afla amiralul Frank Fletcher, un veteran de 57 de ani, decorat cu Crucea Marinei în Primul Război Mondial. Când duse un mesaj acolo, Chuck îl auzi rostind:

– Nu am văzut niciun avion japonez încă. Asta înseamnă că nu ne-au remarcat încă prezenţa.

În asta consta singurul avantaj al americanilor: superioritatea spionajului, care le oferise mai multe informaţii.

Era cât se poate de cert că japonezii sperau să ia pe nepregătite şi Midway, într-o repetare a scenariului de la Pearl Harbor, însă, graţie criptanaliştilor, nu avea să se mai întâmple asta. La Midway, avioanele americane nu mai erau simple ţinte parcate pe pistele de zbor. La momentul sosirii bombardierelor japoneze, ele aveau să se afle în aer, gata de luptă.

Acultând încordaţi traficul radio plin de întreruperi din Midway şi de pe vasele japoneze, ofiţerii şi soldaţii din sala radio de pe *Yorktown* nu mai aveau niciun dubiu că se purta o bătălie aeriană crâncenă pentru micuţul atol – dar nu ştiau cine avea să câştige.

În scurt timp, avioanele americane de pe Midway contraatacară, împingând lupta spre portavioanele japoneze.

În ambele bătălii, din câte îşi putea da seama Chuck, artileria antiaeriană avea câştig de cauză. Baza din Midway suferi doar pagube moderate, iar majoritatea bombelor şi torpilelor trase către flota japoneză îşi ratară ţinta; însă multe aparate de zbor fură doborâte în ambele înfruntări.

Scorul părea egal – ceea ce îl neliniştea pe Chuck, dat fiind că japonezii dispuneau de o rezervă mai consistentă.

Cu puţin înainte de ora şapte, *Yorktown*, *Enterprise* şi *Hornet* virară către sud-est. Era un curs care, din nefericire, îi îndepărta de inamic, însă avioanele de la bord trebuiau să beneficieze de vântul care sufla dinspre sud-est.

Masivul *Yorktown* se zgâlţâia din toate balamalele sub duduitul aparatelor de zbor ce îşi turau motoarele la maximum pe punte, unul după celălalt, ţâşnind apoi în văzduh. Chuck observă tendinţa modelului Wildcat de a-şi ridica aripa dreaptă şi de a devia către stânga în timp ce accelera pe punte, un defect criticat de piloţi.

Până la ora 8.30, cele trei portavioane trimiseseră deja 155 de aparate de zbor care să atace trupele inamice.

Primele avioane ajunseră la destinaţie exact la momentul potrivit, când japonezii erau ocupaţi cu realimentarea şi cu reînarmarea propriilor aparate care reveneau din Midway. Punţile de apuntare erau presărate cu lăzi de

muniţie încurcate într-o învălmăşeală de furtunuri de alimentare, toate gata oricând să explodeze într-o clipită. Ar fi trebuit să fie un măcel.

Însă nu se întâmplă deloc aşa.

Aproape toate aparatele de zbor americane din primul val fură distruse.

Modelele Devastator erau învechite. Modelele Wildcat care le escortau erau ceva mai bune, dar nu se ridicau la înălţimea Zerourilor japoneze, mult mai rapide şi mai manevrabile. Avioanele care apucară totuşi să ajungă la destinaţie fură decimate de tirul antiaerian devastator al artileriei de pe portavioane.

Lansarea unei bombe de pe un aparat de zbor aflat în mişcare pe un vapor aflat la rândul său în mişcare sau lansarea unei torpile astfel încât să lovească un vapor erau sarcini extrem de dificile, mai ales pentru un pilot supus tirului atât din aer, cât şi de pe mare.

Majoritatea aviatorilor îşi dădură viaţa încercând să facă acest lucru.

Însă nici măcar unul nu îşi nimeri ţinta.

Nicio bombă sau torpilă americană nu îşi atinse ţinta. Primele trei valuri ale atacului cu aparate de zbor de pe portavioanele americane nu le provocară deloc daune trupelor inamice. Muniţia de pe punţile vaselor japoneze nu explodă, iar liniile lor de alimentare nu se aprinseră. Inamicul scăpă cu bine.

Ascultând discuţiile radio, Chuck simţi că îl cuprinde deznădejdea.

Acum înţelegea şi mai bine geniul tactic din spatele atacului de la Pearl Harbor, din urmă cu şapte luni. Vasele americane fuseseră ancorate, nişte ţinte statice înghesuite una într-alta şi destul de uşor de nimerit. Avioanele de vânătoare care le-ar fi putut proteja fuseseră distruse la sol, pe pistele de zbor. Iar până apucaseră americanii să se înarmeze şi să folosească atileria antiaeriană, atacul aproape că se încheiase.

Totuşi, această bătălie continua – nu toate avioanele americane ajunseseră la destinaţie. Auzi un ofiţer de pe *Enterprise* strigând prin radio: „Atacaţi! Atacaţi!", apoi replica laconică a unui pilot: „Aşa vom face, de îndată ce vom da de ticăloşi".

Vestea bună era că inamicul nu trimisese încă avioane care să atace vapoarele americane. Comandantul japonez îşi urma cu sfinţenie planul, concentrându-se asupra insulei Midway. Poate că realizase până atunci că erau atacaţi de aparate de zbor de pe portavioane, însă era foarte posibil să nu ştie cu siguranţă unde se aflau vasele americane.

În pofida acestui avantaj, americanii nu câştigau.

Apoi, situaţia se schimbă. O escadrilă de 37 de bombardiere de picaj Dauntless de pe *Enterprise* îi zări pe japonezi. Zerourile care protejau vasele coborâseră până la nivelul mării în încăierările cu atacatorii iniţiali, aşa că bombardierele se treziră din fericire deasupra, izbutind astfel să se năpustească

prin surprindere asupra lor. Peste câteva minute, alte 18 aparate Dauntlesses de pe *Yorktown* ajunseră la destinaţie. Printre piloţi se număra şi Trixie.

Mesajele radio începură să se amestece, pline de entuziasm. Chuck îşi închise ochii şi se concentră, încercând să priceapă cât mai mult din sunetele distorsionate. Nu distinse vocea lui Trixie printre acestea.

Apoi auzi, în spatele zumzetului conversaţiilor, şuieratul specific al bombardierelor aflate în picaj. Începuse atacul.

Deodată, pentru prima oară, izbucniră strigătele de triumf ale piloţilor.

– Te-am nimerit, ticălosule!

– Ah, chiar am simţit suflul ăsteia!

– Ia-o şi pe-asta, nenorocitule!

– Drept la ţintă!

– Ia uite-o cum arde!

Cei din sala radio izbucniră şi ei în urale, deşi nu ştiau prea bine ce se petrecea.

Totul se termină în câteva minute, dar trecu mult timp până primiră un raport clar. Bucuria victoriei îi împiedica pe piloţi să fie coerenţi. Treptat, pe măsură ce se calmară şi porniră înapoi spre vasele lor, începură să-şi facă o imagine mai exactă.

Trixie Paxman se număra printre supravieţuitori.

Majoritatea bombelor îşi rataseră ţinta, cum se întâmplase şi până atunci, însă vreo zece nimeriseră în plin, iar câteva dintre ele făcuseră pagube uriaşe. Trei portavioane japoneze ardeau incontrolabil: *Kaga*, *Soryu* şi nava-amiral *Akagi*. Inamicul rămăsese cu un singur vas de acest fel: *Hiryu*.

– Trei din patru! exclamă Chuck încântat. Iar ei nici nu s-au apropiat de vasele noastre!

Însă asta se schimbă în curând.

Amiralul Fletcher trimise zece aparate Dauntless pentru a căuta ultimul portavion japonez. Însă radarul de pe *Yorktown* detectă o formaţie de avioane, probabil de pe *Hiryu*, la optzeci de kilometri distanţă, apropiindu-se vertiginos. La amiază, Fletcher trimise douăsprezece aparate Wildcat în întâmpinarea atacatorilor. Restul avioanelor primiră şi ele ordin de decolare, pentru a nu fi surprinse pe punte în momentul atacului. Între timp, liniile de alimentare de pe *Yorktown* fură udate cu dioxid de carbon pentru prevenirea incendiilor.

Formaţia de atac includea paisprezece aparate de tip Val, bombardiere de picaj Aichi D3A, plus Zerouri ca escortă.

„Gata, a sosit momentul adevărului, îşi zise Chuck; prima mea luptă." Îi venea să vomite. Înghiţi în sec.

Înainte ca atacatorii să poată fi zăriţi, artileriştii de pe *Yorktown* deschiseră focul. Vasul avea patru perechi de tunuri antiaeriene mari, cu ţevi de

125 de milimetri, care-şi puteau trimite proiectilele la câţiva kilometri distanţă. Estimând poziţia inamicului cu ajutorul radarului, ofiţerii de artilerie trimiseră o salvă de obuze uriaşe, de 22 de kilograme, către flotila care se apropia, setându-le să explodeze atunci când îşi atingeau ţinta.

Aparatele Wildcat urcară deasupra atacatorilor şi, conform rapoartelor radio ale piloţilor, doborâră şase bombardiere şi trei avioane de vânătoare.

Chuck urcă pe puntea de comandă cu un mesaj care anunţa că restul forţei de atac inamice se pregătea să intre în picaj. Amiralul Fletcher spuse cu sânge rece:

– Am casca pe cap – altceva nu am ce face.

Chuck se uită prin hublou şi văzu bombardierele de picaj năpustindu-se spre el la un unghi atât de abrupt, încât ai fi zis că se prăbuşesc. Îşi înăbuşi impulsul de a se trânti la podea.

Vaporul viră brusc şi complet spre babord – merita încercată orice manevră care ar fi putut deruta aparatele inamice.

Puntea de pe *Yorktown* dispunea de patru „piane" Chicago – tunuri antiaeriene mai mici, de rază scurtă, cu câte patru ţevi fiecare. Acestea deschiseră acum focul, odată cu tunurile crucişătoarelor din escorta portavionului.

În timp ce Chuck se holba de pe puntea de comandă, îngrozit şi neputând face nimic pentru a se apăra, un artilerist de pe punte izbuti să calibreze şi să nimerească un Val. Avionul păru să se rupă în trei bucăţi. Două dintre acestea căzură în mare, iar una izbi vasul în lateral. Apoi explodă un alt Val. Chuck izbucni în urale.

Însă tot mai rămăseseră şase.

Yorktown viră brusc spre tribord.

Aparatele Val înfruntară salva mortală a artileriei antiaeriene de pe punte, ca să rămână pe urmele vasului.

Când se apropiară, mitralierele de pe pasarelele laterale deschiseră şi ele focul. Acum armele de pe *Yorktown* interpretau o simfonie letală, cu bubuiturile grave ale ţevilor de 125 de milimetri, cu sunetele medii ale „pianelor" Chicago şi cu răpăiturile stridente ale mitralierelor.

Chuck văzu prima bombă.

Multe dintre bombele japoneze erau cu aprindere întârziată. În loc să explodeze la impact, ele se declanşau după o secundă şi ceva; ideea era ca în felul acesta să apuce să străpungă puntea şi să explodeze în interiorul navei, provocând pagube maxime.

Această bombă însă se rostogoli pe puntea portavionului.

Chuck o urmări încremenit şi îngrozit. Pentru o clipă, aceasta păru să nu se activeze – însă apoi se declanşă cu o bubuitură imensă, într-o scăpărare de flăcări. Cele două „piane" Chicago de la pupa fură distruse instantaneu. Mici incendii izbucniră pe punte şi în turnuri.

Spre uimirea lui Chuck, oamenii din jurul său își păstrară calmul, de parcă ar fi participat la o simulare de război într-o sală de conferințe. Amiralul Fletcher dădea ordine în timp ce se clătina pe puntea de semnalizare a vasului. Câteva clipe mai târziu, echipele de intervenție se iviră pe puntea de apuntare cu furtunuri, iar grupuri de brancardieri ridicară răniții și îi duseră la punctele de prim ajutor din interiorul navei.

Nu existau incendii majore: dioxidul de carbon din linile de alimentare își făcuse treaba. Și nici nu existau avioane încărcate cu bombe pe punte care să sară în aer.

După o clipă, un alt Val se năpusti spre *Yorktown* și o bombă nimeri coșurile de fum. Explozia zgudui uriașul vas. O trâmbă imensă de fum uleios și negru se înălță din coșuri. Probabil că bomba avariase motoarele, realiză Chuck, fiindcă vaporul pierdu imediat din viteză.

Alte bombe își ratară ținta, căzând în mare și înălțând gheizere ce scăldară puntea, unde apa sărată se amestecă cu sângele răniților.

Yorktown încetini și se opri. Când vasul avariat rămase pe loc, japonezii îl mai loviră o dată, iar o bombă coborî prin puțul liftului din față, explodând undeva în adânc.

Apoi totul se termină brusc și aparatele Val rămase urcară pe cerul albastru și senin al Pacificului.

„Sunt încă în viață", se gândi Chuck.

Vasul nu era pierdut. Echipele de intervenție trecură la treabă înainte ca japonezii să se piardă în zare. Inginerii transmiseră că pot repune cazanele cu aburi în funcțiune într-o oră. Echipele de reparatori peticiră gaura din puntea de apuntare cu scânduri mari de brad Douglas.

Însă echipamentul radio fusese distrus, așa că amiralul Fletcher era practic surd și orb. Se transferă cu aghiotanții săi pe crucișătorul *Astoria*, însărcinându-i comanda tactică lui Spruance, de pe *Enterprise*.

Chuck mormăi în barbă:

– Lua-te-ar dracu', Vandermeier, uite că n-am murit!

Află în curând că se pripise.

Motoarele reveniră la viață. Aflat acum sub comanda căpitanului Buckmaster, *Yorktown* începu din nou să brăzdeze valurile Pacificului. Unele dintre avioanele sale se refugiaseră deja pe *Enterprise*, dar altele se aflau încă în aer, așa că vaporul viră pentru a le permite să aterizeze și să realimenteze. Cum nu mai aveau comunicații radio, Chuck și colegii lui deveniră un soi de echipă-semafor, comunicând cu celelalte nave cu ajutorul steguleților, ca în vremurile de demult.

La ora 2.30, radarul unui crucișător din escorta *Yorktown*-ului detectă aparate de zbor care se apropiau la altitudine joasă din vest – o escadrilă de

atac de pe *Hiryu*, probabil. Crucişătorul transmise informaţia portavionului. Buckmaster trimise douăsprezece aparate Wildcat la interceptare.

Aparatele Wildcat nu reuşiră să oprească atacul, căci zece bombardiere cu torpile apărură pe deasupra valurilor, îndreptându-se direct spre *Yorktown*.

Chuck vedea avioanele foarte clar. Erau modele Nakajima B5N, poreclite Kate de către americani. Fiecare avea câte o torpilă prinsă sub fuselaj, arma având cam jumătate din lungimea avionului.

Cele patru crucişătoare care escortau portavionul bombardară marea în jurul acestuia, înălţând o pavăză de apă înspumată, însă piloţii japonezi nu se lăsară impresionaţi şi îşi continuară zborul spre ţintă.

Chuck văzu primul aparat lansându-şi torpila. Bomba alungită căzu în apă, îndreptându-se apoi către *Yorktown*.

Avionul trecu atât de aproape de vapor, încât Chuck zări faţa pilotului. Acesta purta o bandană albă-roşie pe cap, dar şi casca de protecţie. Îndreptă un pumn triumfător spre echipajul de pe punte, apoi se făcu nevăzut.

Şi alte avioane vuiră prin apropiere. Torpilele erau încete şi vasele le puteau evita uneori, însă avariatul *Yorktown* era mult prea greoi ca să mai facă manevre în zigzag. Se auzi o bubuitură puternică, iar nava se cutremură: torpilele erau de câteva ori mai puternice decât bombele obişnuite. Lui Chuck i se păru că nava fusese lovită la babord-pupa. O altă explozie urmă aproape imediat, iar aceasta practic săltă vasul, doborând din picioare jumătate din echipajul de pe punte. Îndată după aceea, puternicele motoare încetiniră.

Din nou, echipele de intervenţie trecură la treabă înainte ca avioanele atacatoare să dispară la orizont. Însă de această dată oamenii nu mai puteau face faţă. Chuck se alătură echipelor de la pompe şi văzu cum carena de oţel era desfăcută ca o cutie de tablă. O veritabilă Niagară de apă marină se revărsa prin crăpătură. În câteva minute, Chuck simţi puntea înclinându-se. *Yorktown* se apleca spre babord.

Pompele nu puteau face faţă torentului de apă, mai ales după ce compartimentele etanşe ale vasului fuseseră avariate în bătălia din Marea Coralilor, nefiind reparate în scurtul timp avut la dispoziţie.

Oare cât timp avea să treacă până să se răstoarne?

La ora trei, Chuck auzi ordinul:

– Abandonaţi nava!

Marinarii aruncară frânghii peste marginea înaltă a punţii înclinate. Pe puntea hangarelor, trăgând de câteva sfori, membrii echipajului desprinseră mii de veste de salvare din cală, lăsându-le să cadă ca nişte stropi de ploaie. Vasele din escortă se apropiară şi lansară bărcile de salvare. Marinarii de pe *Yorktown* se descălţară şi se îngrămădiră lângă balustradă. Din cine ştie ce motiv, îşi înşirară încălţările pe punte în rânduri ordonate, ca un soi de

sacrificiu ritual. Răniții fură coborâți pe tărgi în ambarcațiunile care așteptau jos. Chuck se trezi în apă, înotând cât putea de repede ca să se îndepărteze de *Yorktown* înainte ca acesta să se răstoarne. Un val îl luă prin surprindere și-i zbură de pe cap bereta. Se bucura că se aflau în apele calde ale Pacificului: în Atlantic ar fi putut muri de frig înainte să fie salvat.

Fu recuperat din mare de o barcă de salvare, alături de mulți alți oameni. Zeci de alte ambarcațiuni asemănătoare făceau același lucru. Mulți membri ai echipajului coborau de pe puntea principală, aflată mai jos de puntea de apuntare. Prin cine știe ce minune, *Yorktown* izbuti să se țină pe linia de plutire.

Membrii echipajului fură recuperați, apoi duși cu toții la bordul vaselor din escortă.

Chuck rămase pe punte, uitându-se la soarele asfințind în spatele portavionului *Yorktown,* care se scufunda încet. Își dădu seama că nu văzuse niciun vapor japonez în ziua aceea. Întreaga bătălie fusese purtată de către avioane. Se întrebă dacă nu cumva asistase la un nou soi de bătălie navală. Dacă așa stăteau lucrurile, portavioanele aveau să fie vasele-cheie în viitor. Toate celelalte aveau să rămână în plan secundar.

Trixie Paxman apăru lângă el. Chuck era atât de bucuros să-l vadă, încât îl îmbrățișă cu căldură.

Trixie îi zise lui Chuck că ultimul atac al escadrilei de bombardiere Dauntless de pe *Enterprise* și *Yorktown* incendiaseră și distruseseră singurul portavion care le rămăsese japonezilor, *Hiryu.*

– Deci toate cele patru portavioane japoneze au fost scoase din luptă, zise Chuck.

– Exact. Le-am eliminat pe toate, iar noi am pierdut unul singur.

– Asta înseamnă că am câștigat?

– Cred că da.

(v)

După Bătălia de la Midway, deveni limpede pentru toată lumea că războiul din Pacific avea să fie câștigat cu avioane lansate de pe vapoare. Atât Japonia, cât și Statele Unite inițiară programe de lucru în asalt pentru a construi portavioane în regim de urgență.

Între 1943 și 1944, Japonia produse șapte astfel de vase imense și costisitoare.

În același interval de timp, Statele Unite produseră nouăzeci.

Capitolul treisprezece

1942 (II)

Asistenta medicală Carla von Ulrich împinse un cărucior în depozit şi închise uşa în urma sa.

Trebuia să se mişte repede. Dacă era prinsă făcând ce avea de gând să facă, ar fi fost trimisă sigur într-un lagăr de concentrare.

Luă mai multe pansamente dintr-un dulap, un sul de bandaje şi un borcan cu cremă antiseptică. Apoi descuie dulapul de medicamente. Luă nişte morfină pentru calmarea durerii, sulfonamidă pentru infecţii şi aspirină pentru febră. Mai puse şi o seringă hipodermică nouă, încă sigilată.

Falsificase deja registrul, de-a lungul mai multor săptămâni, ca să dea impresia că toate cele furate fuseseră folosite în mod legitim. Făcuse asta înainte să acţioneze şi nu după, pentru ca orice inspecţie neanunţată să găsească un surplus (ceea ce ar fi indicat o simplă neatenţie), şi nu un deficit (ceea ce ar fi dat în vileag furtul).

Mai făcuse asta de două ori înainte, dar era la fel de speriată.

În timp ce scotea căruciorul din depozit, spera să pară cât mai nevinovată: doar o asistentă care ducea cele de trebuinţă la căpătâiul unui pacient.

Intră în salon. Spre descumpănirea ei, îl văzu acolo pe doctorul Ernst, care stătea lângă un pat, luând pulsul unui bolnav.

Toţi doctorii ar fi trebuit să fie în pauza de prânz.

Era prea târziu ca să mai dea înapoi. Încercând să afişeze un aer încrezător (în completă contradicţie cu ceea ce simţea în realitate), ţinu capul sus şi traversă salonul, împingând căruciorul.

Doctorul Ernst îşi ridică privirea spre ea şi-i zâmbi.

Berthold Ernst era bărbatul de vis pentru asistente – un chirurg talentat, blajin cu pacienţii, înalt, chipeş şi burlac. Flirtase cu majoritatea asistentelor atrăgătoare şi se culcase cu multe dintre ele, dacă era să dai crezare bârfelor care circulau prin spital.

Ea îl salută cu o înclinare a capului şi trecu repede pe lângă el.

Ieşi cu căruciorul din salon şi coti apoi brusc spre vestiarul asistentelor.

Haina ei era agăţată în cuier. Sub ea se afla o sacoşă de cumpărături ce conţinea o eşarfă veche de mătase, o varză şi o cutie de tampoane igienice într-o pungă maro de hârtie. Carla goli sacoşa, transferând apoi repede proviziile medicale din cărucior. Le acoperi cu eşarfa – una cu un model geometric albastru-auriu, cumpărată probabil de mama sa prin anii '20. Apoi aşeză varza şi tampoanele deasupra, atârnă sacoşa în cuier şi îşi aranjă haina peste ea ca să o acopere.

„Am scăpat", se gândi ea. Îşi dădu seama că tremura uşor. Trase adânc aer în piept, îşi recăpătă controlul şi deschise uşa – unde dădu nas în nas cu doctorul Ernst.

Oare o urmărise? Oare urma să o acuze de furt? Nu părea ostil; părea chiar prietenos. Poate că totuşi scăpase basma curată.

Îi zise:

– Bună ziua, domnule doctor. Vă pot ajuta cu ceva?

El zâmbi.

– Ce faceţi, domnişoară asistentă? Este totul în regulă?

– Da, e totul perfect, cred. Vina o făcu să adauge uşor linguşitor: Însă dumneavoastră trebuie să decideţi dacă e totul în regulă, domnule doctor.

– A, eu unul nu am de ce să mă plâng, rosti el, liniştind-o.

„Şi atunci, despre ce-i vorba? se gândi Carla. Se joacă cu mine, amânând în mod sadic momentul în care mă va acuza?"

Nu spuse nimic, rămânând în expectativă şi străduindu-se să nu tremure de frică. El se uită la cărucior.

– De ce l-aţi luat cu dumneavoastră în vestiar?

– Voiam ceva, rosti ea, improvizând în disperare de cauză. Ceva din pelerina mea de ploaie. Încercă să-şi asundă tremurul din glas când adăugă: O batistă din buzunar.

„Nu mai îndruga verzi şi uscate, îşi zise ea. Este un simplu doctor, nu un agent Gestapo." Însă o intimida chiar şi în aceste condiţii.

El părea amuzat, ca şi cum neliniştea ei îi făcea plăcere.

– Şi căruciorul?

– Îl duc la loc acum.

– Ordinea este crucială. Sunteţi o asistentă foarte bună... domnişoară von Ulrich... sau ar trebui să spun „doamnă"?

– Domnişoară.

– Ar trebui să vorbim mai pe îndelete.

Felul în care-i zâmbi îi demonstră că nu o abordase cu privire la furtul de accesorii medicale. Voia să o invite în oraş. Ar fi fost invidiată de zeci de asistente dacă accepta.

Însă ea nu era deloc interesată de el. Iubise deja un Lothario arătos, pe Werner Franck, care se dovedise a fi un laș egocentric. Bănuia că și Berthold Ernst era la fel.

Totuși, cum nu voia să îl enerveze, surâse și nu scoase nicio vorbă.

– Vă place Wagner? o întrebă el.

Știa deja încotro se îndrepta discuția.

– Nu am timp pentru muzică, replică ea cu fermitate. O îngrijesc pe mama, care e bătrână.

În realitate, Maud avea 51 de ani și era sănătoasă tun.

– Am două bilete la un recital, pentru mâine-seară. Se interpretează *Idila lui Siegfried.*

– O piesă de cameră! rosti ea. Ce neobișnuit!

O mare parte din opera lui Wagner era concepută la scară mare.

El o privi încântat.

– Văd că nu vă este străină muzica.

Acum își dorea să nu fi spus nimic – nu făcuse decât să-l încurajeze.

– Provin dintr-o familie cu înclinații muzicale – mama dă lecții de pian.

– Atunci, chiar trebuie să veniți. Sunt sigur că se va găsi altcineva care să aibă grijă de mama dumneavoastră pentru o seară.

– Chiar nu se poate, zise Carla. Vă mulțumesc însă pentru invitație.

Zări un licăr de mânie în ochii lui: nu era obișnuit să fie refuzat. Se întoarse și începu să împingă din nou căruciorul.

– Cu altă ocazie, poate? strigă el în urma ei.

– Vă mulțumesc, replică ea fără să încetinească.

Se temea că o va urmări, însă replica ei ambiguă la ultima lui întrebare părea să-l fi potolit. Când se uită peste umăr, el dispăruse deja.

Puse căruciorul la locul său și răsuflă ușurată.

Se întoarse apoi la treabă. Trecu pe la toți pacienții din salonul ei și își scrise rapoartele; după care sosi clipa să lase locul celor din tura de seară.

Își puse pelerina de ploaie și-și atârnă geanta peste braț. Era momentul să iasă din clădire cu lucrurile furate, așa că o cuprinse frica din nou.

Frieda Franck termina la aceeași oră, așa că plecară împreună. Frieda nu bănuia că prietena ei făcea contrabandă. Se îndreptară spre stația de tramvai în bătaia soarelui de iunie. Carla purta haina de deasupra doar ca să-și păstreze uniforma curată.

Avea sentimentul că se poartă cât se poate de normal, însă Frieda o întrebă pe neașteptate:

– Te macină ceva?

– Nu. De ce?

– Pari agitată.

– Sunt în regulă. Ca să schimbe subiectul, Carla arătă spre un poster şi zise: Ia te uită!

Guvernul deschisese o expoziţie în Lustgarten, un parc berlinez din faţa catedralei. „Paradisul sovietic" era titlul ironic al unui spectacol ce prezenta viaţa în regimul comunist, înfăţişând bolşevismul drept un vicleşug evreiesc şi pe ruşi ca slavi subumani. Însă naziştii nu izbutiseră nici măcar acum să îşi facă toate mendrele, iar cineva lipise deasupra un afiş satiric pe care scria:

Spectacol permanent
PARADISUL NAZIST
Război, Foame, Minciuni, Gestapo
Până când?

Afişul, lipit pe refugiul de tramvai, îi încălzea inima Carlei.

– Cine-o fi lipind chestiile astea? zise ea, iar Frieda ridică din umeri. Carla continuă: Sunt oameni curajoşi, oricine ar fi ei. Ar fi omorâţi dacă ar fi prinşi.

Apoi îşi aminti ce ascunsese în sacoşă. Şi ea ar fi fost omorâtă dacă ar fi fost prinsă.

Frieda se mulţumi să spună:

– Da, cu siguranţă.

Acum, Frieda era cea care părea uşor agitată. Oare să se fi numărat şi ea printre cei care lipeau afişele? Probabil că nu. Poate că iubitul ei, Heinrich, era unul dintre aceştia. El era genul de persoană zeloasă şi moralistă care ar fi făcut aşa ceva.

– Ce mai face Heinrich? întrebă Carla.

– Vrea să ne căsătorim.

– Şi tu nu vrei?

Frieda îşi coborî vocea:

– Nu vreau să am copii.

Era o remarcă periculoasă, fiind semn de insubordonare: tinerele trebuiau să nască bucuroase copii pentru Führer. Frieda arătă cu capul spre afişul ilegal şi continuă:

– Nu aş vrea să aduc pe lume un copil ca să crească în acest „paradis".

– Nici eu n-aş vrea, bănuiesc, încuviinţă Carla.

Poate că acesta era motivul pentru care îl refuzase de fapt pe doctorul Ernst.

Veni tramvaiul şi fetele urcară – Carla îşi puse coşul în poală cu nonşalanţă, ca şi cum nu ar fi conţinut decât lucruri banale, cum era varza. Îi măsură din priviri pe ceilalţi călători şi constată cu uşurare că nu era nimeni în uniformă printre ei.

Frieda rosti:

– Hai la mine acasă pentru o seară de jazz. Putem asculta discurile lui Werner.

– Mi-ar face mare plăcere, dar nu pot, spuse Carla. Trebuie să vizitez pe cineva. Îţi mai aminteşti de familia Rothmann?

Frieda se uită precaută împrejur. Rothmann putea fi un nume de evreu la fel de bine cum putea să nu fie. Însă nu era nimeni destul de aproape încât să le audă.

– Desigur, a fost doctorul nostru pe vremuri.

– Nu ar mai trebui să practice medicina. Eva Rothmann a plecat la Londra înainte de război şi s-a măritat cu un soldat scoţian. Dar părinţii ei nu pot părăsi Germania, evident. Fiul lor, Rudi, a fost făuritor de viori – şi încă unul strălucit, se pare –, însă şi-a pierdut slujba, aşa că acum repară instrumente şi acordează piane. Venea pe la noi de patru ori pe an ca să acordeze Steinway-ul. În orice caz, le-am promis că îi voi vizita în seara asta.

– A, zise Frieda.

Era sunetul prelung al cuiva care tocmai avusese o revelaţie.

– Ce-i? rosti Carla.

– Acum înţeleg de ce ţii coşul ăla de parcă ai avea înăuntru Sfântul Graal.

Carla încremeni – Frieda îi ghicise secretul!

– Cum ţi-ai dat seama?

– Ai spus că nu ar mai *trebui* să practice medicina. Ceea ce sugerează că o face în continuare.

Carla realiză că dăduse de gol secretul doctorului Rothmann. Ar fi trebuit să spună că nu mai avea voie să practice medicina. Din fericire, îl deconspirase numai în faţa Friedei. Zise:

– Ce altceva să facă? Vin oamenii la el şi-l imploră să îi ajute. Nu poate trimite bolnavii la plimbare! Nu-i ca şi cum ar câştiga vreun ban de pe urma lor – pacienţii lui sunt evrei şi alţi oameni nevoiaşi care nu-i pot da mai mult de câţiva cartofi sau câte un ou.

– Nu trebuie să-i iei apărarea în faţa mea, o opri Frieda. Cred că e o mostră de curaj ce face el. Iar tu dai dovadă de eroism, furând medicamente şi alte cele de la spital ca să i le duci. E prima oară când o faci?

Carla clătină din cap.

– E a treia oară. Dar mă simt prost că i-am trădat secretul.

– Nu ai de ce. Te cunosc foarte bine, asta-i tot.

Tramvaiul se apropie de staţia unde cobora Carla.

– Urează-mi noroc, rosti ea, apoi se dădu jos.

Când intră în casă, auzi note şovăielnice dinspre pianul de la etaj. Maud avea un elev la meditaţii, ceea ce o bucura pe Carla. Asta avea să o învioreze pe mama ei, aducându-le totodată un venit suplimentar.

Carla își scoase pelerina de ploaie, apoi intră în bucătărie și o salută pe Ada. Când Maud o anunțase pe Ada că nu își mai putea permite să îi plătească salariul, menajera îi ceruse să o lase să rămână la ei în continuare. Acum lucra seara ca femeie de serviciu într-un birou, făcând curat în casa familiei von Ulrich și primind în schimb casă și masă.

Carla își scoase pantofii sub masă și își frecă picioarele, ca să mai domolească durerea. Ada îi făcu o ceașcă de erzaț.

Maud intră în bucătărie cu ochii scânteind.

– Un nou elev! rosti ea. Îi arătă Carlei o mână de bancnote și adăugă: Și vrea lecții zilnice!

Îl lăsase să exerseze gamele și încercările sale de începător se auzeau pe fundal ca și cum o pisică ar fi trecut peste clape.

– E minunat! zise Carla. Cine este?

– Un nazist, bineînțeles. Dar avem nevoie de bani.

– Cum îl cheamă?

– Joachim Koch. Este tânăr și destul de sfios. Dacă-l întâlnești, ai grijă ce spui și fii politicoasă, te rog.

– Normal.

Maud se făcu apoi nevăzută.

Carla își bău mulțumită cafeaua. Se obișnuise cu gustul de ghinde prăjite, la fel ca mai toți ceilalți.

Sporovăi câteva minute cu Ada. Cândva durdulie, Ada era acum foarte slabă. Nu prea mai erau persoane corpolente în Germania acelor zile, însă ceva părea să fie în neregulă cu Ada. Moartea fiului ei handicapat, Kurt, fusese o lovitură cumplită pentru ea. Acum părea căzută în letargie. Își făcea bine treaba, însă apoi rămânea cu privirea pierdută pe fereastră ore în șir, cu aceeași expresie goală. Carla ținea la ea și îi părea rău pentru suferința prin care trecea, dar nu știa ce-ar fi putut face ca să o ajute.

Pianul amuți și, puțin mai târziu, Carla auzi două glasuri pe hol, al mamei sale și al unui bărbat străin. Cum presupuse că Maud îl conducea pe Herr Koch la ușă, fu de-a dreptul îngrozită când mama ei intră în bucătărie însoțită de un bărbat într-o uniformă imaculată de locotenent.

– Ea este fiica mea, rosti Maud pe un ton voios. Carla, dumnealui este domnul locotenent Koch, un nou elev.

Koch era un tip atrăgător, dar timid, de vreo douăzeci de ani. Avea o mustață blondă, amintindu-i Carlei de fotografiile tatălui său din tinerețe.

Carla își simțea inima bătându-i nebunește de frică – coșul cu accesoriile medicale pe care le furase se afla pe scaunul de bucătărie de lângă ea. Oare avea să se dea de gol și în fața locotenentului Koch, cum făcuse în fața Friedei?

Izbuti cu greu să îngaime:

– În... în... încântată de cunoştinţă.

Maud o privi curioasă, mirată de agitaţia ei. Nu voia decât ca fiica ei să fie politicoasă cu noul elev, în speranţa că el va alege să-şi continue meditaţiile. Nu vedea nicio problemă în a aduce un ofiţer în bucătărie. Nici prin cap nu-i trecea că în coşul de cumpărături al Carlei erau medicamente furate.

Koch făcu o plecăciune formală şi zise:

– Plăcerea este de partea mea.

– Iar Ada este menajera noastră.

Ada îi aruncă o privire ostilă, însă el nu o remarcă: nu obişnuia să bage în seamă menajerele. Se lăsă cu toată greutatea pe un picior şi rămase într-o poziţie piezişă, străduindu-se să pară relaxat, însă lăsând exact o impresie contrară.

Se purta mai imatur decât arăta. Avea o anumită inocenţă, care sugera faptul că fusese un copil cocoloşit. Cu toate acestea, rămânea un pericol.

Schimbându-şi poziţia, se rezemă cu mâinile de spătarul scaunului pe care Carla îşi aşezase coşul.

– Văd că sunteţi asistentă, i se adresă el.

– Întocmai.

Carla încercă să îşi păstreze calmul. Oare Koch avea habar cine erau cei din familia von Ulrich? Părea destul de tânăr încât să nu ştie ce erau de fapt social-democraţii. Partidul fusese scos în afara legii în urmă cu nouă ani. Poate că reputaţia proastă a familiei von Ulrich se pierduse odată cu moartea lui Walter. În orice caz, Koch părea să considere că avea de-a face cu o familie germană respectabilă, ajunsă la strâmtoare doar pentru că îl pierduse pe bărbatul care o întreţinea, situaţie în care se găseau multe femei bine educate.

Nu avea niciun motiv să se uite în coş.

Carla se sili să-i vorbească pe un ton amabil.

– Cum vă descurcaţi cu pianul?

– Cred că fac progrese rapide! Se uită la Maud şi adăugă: Cel puţin aşa îmi spune profesoara.

Maud îi întări spusele:

– Dă dovadă de talent, chiar şi în acest stadiu.

Mereu zicea asta, ca să-i încurajeze pe elevi să plătească încă o lecţie; însă Carlei i se părea că încerca să fie mai fermecătoare decât de obicei. Avea tot dreptul să flirteze, desigur; rămăsese văduvă cu mai bine de un an în urmă. Dar nu era posibil să aibă asemenea sentimente pentru cineva de două ori mai tânăr decât ea.

– Am decis, totuşi, să nu le spun prietenilor mei decât în momentul în care voi şti să cânt la perfecţie la acest instrument, adăugă Koch. Atunci îi voi lăsa muţi cu abilitatea mea.

– Da, o să fie nemaipomenit, zise Maud. Vă rog să luaţi loc, domnule locotenent, dacă aveţi câteva minute la dispoziţie, continuă ea, arătând spre scaunul pe care Carla lăsase coşul.

Carla se întinse către coş, însă Koch i-o luă înainte. Îl ridică şi zise:

– Daţi-mi voie. Aruncă o privire înăuntru, unde văzu varza. Cina dumneavoastră, bănuiesc?

Carla zise cu glas stins:

– Da...

El se aşeză pe scaun şi puse coşul jos, la picioare, în cealaltă parte a mesei faţă de Carla.

– M-am considerat întotdeauna o persoană cu înclinaţii spre muzică. Acum am decis că a sosit momentul să aflu dacă într-adevăr aşa stau lucrurile.

Se aşeză picior peste picior, apoi reveni la poziţia iniţială. Carla se întrebă de ce era atât de agitat. El nu avea de ce să se teamă. Îi trecu prin gând că tulburarea lui ar fi putut avea o cauză sexuală. Era singur cu trei femei nemăritate. Ce îi trecea oare prin minte?

Ada îi puse în faţă o ceaşcă de cafea. El îşi scoase ţigările. Fuma ca un adolescent, de parcă atunci le încerca pentru prima oară. Ada îi dădu o scrumieră.

Maud spuse:

– Domnul locotenent Koch lucrează la Ministerul de Război de pe Bendler Strasse.

– Da, aşa este.

Acolo era cartierul general al Înaltului Comandament – cu atât mai bine, prin urmare, că tânărul nu le spusese camarazilor săi despre lecţiile sale de pian. Cele mai mari secrete ale armatei germane erau păstrate în acea clădire. Deşi Koch nu părea să fie la curent cu asta, unii dintre colegii lui ar fi putut să-şi aducă aminte că Walter von Ulrich fusese un antinazist. Iar asta avea să pună capăt lecţiilor sale cu Frau von Ulrich.

– Este un mare privilegiu să lucrez acolo, rosti Koch.

Maud spuse:

– Fiul meu se află în Rusia. Suntem foarte îngrijorate din pricina lui.

– E cât se poate de firesc pentru o mamă, desigur, zise Koch. Însă trebuie să vă păstraţi optimismul! Recenta contraofensivă rusească a fost oprită cu fermitate.

Era o minciună. Aparatul de propagandă nu putea ascunde faptul că ruşii câştigaseră bătălia pentru Moscova, împingând liniile germane cu peste 150 de kilometri.

Koch continuă:

– Am ajuns acum într-o poziţie care ne permite să ne reluăm înaintarea.

– Sunteţi sigur?

Maud părea neliniştită. Carla se simţea la fel – erau amândouă chinuite de teamă cu privire la soarta lui Erik.

Koch încercă să afişeze un zâmbet superior.

– Credeţi-mă, Frau von Ulrich, sunt convins de asta. Evident, nu vă pot dezvălui tot ce ştiu. Însă vă pot asigura că se pune la punct o nouă operaţiune extrem de agresivă.

– Sunt sigură că soldaţii noştri au tot ce le trebuie – mâncare şi alte cele. Îşi puse mâna pe braţul lui Koch şi adăugă: Totuşi, nu pot să nu-mi fac griji. Ştiu că nu ar trebui să spun asta, dar simt că pot avea încredere în dumneavoastră, domnule locotenent.

– Bineînţeles.

– Nu am mai primit nicio veste de la fiul meu de luni bune. Nici nu ştiu dacă mai trăieşte sau dacă a murit.

Koch scoase din buzunar un creion şi un carneţel.

– Pot să mă interesez eu pentru dumneavoastră, rosti el.

– Da? zise Maud făcând ochii mari.

Carla realiză că acesta ar fi putut fi motivul pentru care flirta. Koch zise:

– Da. Lucrez la statul-major – chiar dacă într-o funcţie neimportantă. Încercă să pară modest când adăugă: Mă pot interesa de...

– Erik.

– Erik von Ulrich.

– Ar fi nemaipomenit. Băiatul este infirmier. Era student la facultatea de medicină, dar murea de nerăbdare să lupte pentru Führer.

Era adevărat. Erik era un nazist entuziast – deşi, în ultimele sale scrisori, adoptase un ton mai rezervat.

Koch îşi notă numele.

– Sunteţi un om minunat, domnule locotenent Koch, zise Maud.

– Nu-i mare lucru.

– Mă bucur că ne pregătim să contraatacăm pe Frontul de Est. Însă nu trebuie să-mi dezvăluiţi când va începe atacul. Deşi îmi doresc cu disperare să ştiu.

Maud încerca să-l descoasă. Carla nu pricepea de ce – nu avea ce face cu acea informaţie.

Koch îşi coborî glasul, ca şi cum ar fi putut fi vreun spion în faţa ferestrei deschise de la bucătărie.

– Se va produce foarte curând, rosti el.

Se uită la toate cele trei femei. Carla îşi dădu seama că era încântat de atenţia pe care ele i-o acordau. Poate că nu era obişnuit ca femeile să-i soarbă cuvintele. Prelungind cât mai mult momentul, el zise într-un final:

– Operaţiunea *Albastru* va demara foarte curând.

Maud bătu din sprâncene către el.

– Operaţiunea *Albastru*... cât de palpitant! spuse ea pe tonul unei femei invitate să-şi petreacă o săptămână la hotelul Ritz din Paris.

El şopti:

– 28 iunie.

Maud îşi duse mâna la inimă.

– Atât de curând! Este o veste minunată.

– Nu ar fi trebuit să zic nimic.

Maud îşi puse mâna peste mâna lui.

– Mă bucur că aţi făcut-o, totuşi. M-aţi făcut să mă simt mult mai bine.

El se holbă la mâna ei. Carla realiză că nu era obişnuit cu atingerea femeilor. Îşi ridică privirea de la mână la ochii ei. Ea îi surâse călduros – atât de călduros, încât Carlei mai că nu-i venea să creadă că se prefăcea sută la sută.

Maud îşi retrase mâna. Koch îşi stinse ţigara şi se ridică.

– Trebuie să plec, rosti el.

„Slavă Domnului", se gândi Carla.

El se înclină în faţa ei.

– Mi-a făcut plăcere să vă cunosc, Fräulein.

– La revedere, domnule locotenent, replică ea pe un ton neutru.

Maud îl conduse la uşă, spunând:

– Rămâne pe mâine, la aceeaşi oră.

Când se întoarse în bucătărie, ea zise:

– Ce mai descoperire – un băiat nesăbuit care lucrează la statul-major!

– Nu înţeleg de ce eşti atât de entuziasmată! răspunse Carla.

– Este foarte chipeş, observă Ada.

– Aşa obţinem informaţii secrete! zise Maud.

– Şi la ce ne folosesc? întrebă Carla. Noi nu suntem spioni.

– Ştim data următoarei ofensive – trebuie să existe o cale să le-o transmitem ruşilor!

– Nu ştiu cum am putea...

– Ar trebui să fie spioni la tot pasul.

– Asta-i doar propagandă. Dacă ceva nu merge, se dă vina pe subversiunea agenţilor secreţi iudeo-bolşevici, nu pe gafele naziştilor.

– Chiar şi aşa, trebuie să existe şi câţiva spioni adevăraţi.

– Şi cum am putea lua legătura cu ei?

Maud căzu pe gânduri.

– Eu una aş vorbi cu Frieda.

– Ce te face să spui asta?

– Intuiţia.

Carla își reaminti episodul din stația de autobuz, când ea se întrebase cine lipise afișele antinaziste, iar Frieda amuțise. Carla intuise același lucru ca și mama ei. Însă asta nu era singura problemă.

– Chiar dacă am reușit să-i găsim, chiar vrem să ne trădăm țara?

Maud rosti apăsat:

– Trebuie să-i învingem pe naziști.

– Îi urăsc pe naziști mai presus de orice altceva pe lume, dar sunt nemțoaică, totuși.

– Știu ce vrei să spui. Nici mie nu îmi surâde ideea trădării, deși eu m-am născut în Anglia. Dar nu vom scăpa de naziști decât dacă pierdem războiul.

– Bine, să zicem că le dăm rușilor informațiile necesare pentru ca ei să câștige bătălia. Erik ar putea muri în luptă! E fiul tău, e fratele meu! Ar putea să moară din cauza noastră.

Maud dădu să răspundă, dar nu-și găsi vorbele. Apoi izbucni în plâns. Carla se ridică și o cuprinse în brațe.

După câteva clipe, Maud șopti:

– Ar putea muri oricum. Ar putea muri luptând pentru nazism. Mai bine să moară pierzând o bătălie decât câștigând-o.

Însă Carla nu era atât de sigură de asta. Se desprinse de mama ei și zise:

– În orice caz, ar fi mai bine să mă avertizezi înainte să-l aduci pe unul dintre ei în bucătărie. Ridică sacoșa de pe jos și adăugă: Bine că locotenentul Koch nu s-a uitat mai atent.

– De ce? Ce-ai acolo?

– Medicamente furate de la spital pentru doctorul Rothmann.

Maud zâmbi cu mândrie printre lacrimi.

– Bravo, fata mea!

– Am simțit că mor când a ridicat sacoșa.

– Îmi pare rău...

– N-aveai de unde să știi. Dar o să mă descotorosesc de ea chiar acum.

– Bună idee.

Carla își puse pelerina de ploaie peste uniformă și plecă.

Porni în grabă către strada pe care locuia familia Rothmann. Nu era o casă la fel de mare ca a lor, dar era o locuință rezonabilă, cu încăperi plăcute. Însă acum avea scânduri la ferestre, iar pe ușa din față fusese agățat un semn pe care scria: „OPERAȚII SUSPENDATE".

Familia Rothmann o dusese bine pe vremuri. Doctorul Rothmann avusese o afacere înfloritoare, cu mulți pacienți înstăriți. De asemenea, tratase persoanele nevoiașe la un tarif redus. Însă acum mai rămăsese doar cu aceștia.

Carla se duse în spate, pe unde intrau pacienții.

Își dădu seama imediat că se întâmplase ceva. Ușa din spate era deschisă și când intră în bucătărie văzu o chitară cu gâtul rupt azvârlită pe pardoseală. Nu era nimeni în cameră, dar se auzeau sunete din altă parte a casei.

Străbătu bucătăria și intră în hol. La parter se aflau două încăperi principale. Pe vremuri, acestea fuseseră folosite pe post de sală de așteptare și de sală de consultații. Acum, sala de așteptare se transformase în cameră de zi, iar sala de operații devenise atelierul lui Rudi, având un banc de lucru și unelte de prelucrat lemnul, câteva mandoline, viori și violoncele în diverse stadii de reparație. Echipamentele medicale erau ținute în dulapuri încuiate.

Însă situația se schimbase, remarcă ea de îndată ce intră acolo.

Dulapurile fuseseră deschise și conținutul fusese împrăștiat pe jos. Pe podea erau răspândite cioburi și pastile amestecate cu prafuri și lichide. Carla observă un stetoscop și un tensiometru. Părți din diverse instrumente erau împrăștiate peste tot, fiind limpede că fuseseră călcate în picioare.

Carla era șocată și dezgustată. Ce risipă!

Apoi se uită în camera alăturată. Rudi Rothmann zăcea într-un colț. Avea 22 de ani și era un bărbat înalt și bine făcut. Avea ochii închiși și gemea de durere.

Mama lui, Hannelore, era îngenuncheată lângă el. Cândva o blondă frumoasă, Hannelore era acum căruntă și sfrijită.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Carla, intuind deja răspunsul.

– Poliția, zise Hannelore. L-au acuzat pe soțul meu că a tratat pacienți arieni. L-au săltat. Rudi a încercat să-i împiedice să spargă totul. Iar ei i-au...

Glasul i se împletici. Carla lăsă jos coșul și îngenunche lângă Hannelore.

– Ce i-au făcut?

Hannelore își recăpătă glasul.

– I-au rupt mâinile, șopti ea.

Carla văzu imediat despre ce era vorba. Mâinile lui Rudi erau roșii și răsucite într-un mod oribil. Aparent, polițiștii îi rupseseră degetele unul câte unul. Nu era de mirare că gemea. Simți că i se face rău. Însă vedea zilnic tot soiul de grozăvii și știa cum să-și înăbușe sentimentele personale ca să fie de ajutor.

– Are nevoie de morfină, spuse ea.

Hannelore arătă spre dezastrul de pe podea.

– Dacă am avut, acum nu mai avem.

Carla simți o furie incontrolabilă. Chiar și spitalele duceau lipsă de provizii – și totuși, poliția irosise medicamente prețioase în urgia ei distructivă.

– V-am adus eu morfină.

Scoase din coș un flacon cu un fluid limpede și seringa cea nouă. Cu mișcări rapide, scoase seringa din cutie și o umplu cu lichidul din flacon. Apoi îl injectă pe Rudi. Efectul fu aproape instantaneu. Gemetele încetară. El își deschise ochii și se uită la Carla.

– Eşti un înger, rosti el, închizându-şi apoi ochii şi cufundându-se în somn.

– Trebuie să-i îndreptăm degetele, zise Carla. Pentru ca oasele să fie drepte când se vor vindeca.

Atinse mâna stângă a lui Rudi. Nicio reacţie. Îi apucă mâna şi i-o ridică. El nici nu se mişcă.

– Nu am mai îndreptat oase până acum, spuse Hannelore. Deşi am văzut de nenumărate ori cum se face.

– Şi eu la fel, rosti Carla. Ar fi bine să încercăm, totuşi. Mă ocup eu de stânga, dumneata ocupă-te de dreapta. Trebuie să terminăm înainte să treacă efectul drogului. Şi-aşa va suferi enorm.

– Am înţeles, zise Hannelore.

Carla mai zăbovi o clipă. Mama ei avea dreptate. Trebuiau să facă tot posibilul ca să pună capăt regimului nazist, chiar dacă asta însemna să-şi trădeze ţara. Nu mai avea nicio îndoială acum.

– Hai să trecem la treabă, spuse Carla.

Cu blândeţe şi cu grijă, cele două femei începură să-i îndrepte lui Rudi mâinile rupte.

(ii)

Thomas Macke se ducea în barul Tannenberg în fiecare vineri după-amiază.

Locul nu arăta prea grozav. Pe un perete era agăţată fotografia înrămată a patronului, Fritz, într-o uniformă din Primul Război Mondial, cu 25 de ani mai tânăr şi fără burta de acum, cauzată de bere. Omul pretindea că omorâse nouă ruşi în Bătălia de la Tannenberg. În bar erau câteva mese şi scaune, însă muşteriii obişnuiţi stăteau la bar. Meniul cu coperte de piele aproape că nu-şi mai avea rost: singurele feluri servite erau cârnaţii cu cartofi şi cârnaţii fără cartofi.

Însă localul se afla peste drum de secţia de poliţie Kreuzberg, deci era un bar de poliţişti. Asta însemna că putea încălca toate regulile. Jocurile de noroc erau permise, târfele le făceau clienţilor sex oral în toaletă, iar inspectorii alimentari din Berlin nu intrau niciodată în bucătărie. Aceasta se deschidea atunci când se trezea Fritz şi se închidea după ce pleca şi ultimul client.

Macke fusese cu ani în urmă un agent de poliţie mărunt la secţia din Kreuzberg, înainte ca naziştii să preia puterea şi să le ofere o şansă neaşteptată unora ca el. Unii dintre foştii săi colegi încă mai veneau să bea la Tannenberg şi el era sigur că recunoscuse câteva feţe familiare. Încă îi făcea plăcere să discute cu vechii prieteni, chiar dacă se ridicase mult peste nivelul lor, ajungând inspector şi membru SS.

– Te-ai descurcat bine, Thomas, trebuie să recunosc, rosti Bernhardt Engel, unul dintre foştii superiori ai lui Macke din 1932, care rămăsese tot sergent. Mult noroc în continuare, fiule, adăugă el, ducând la buze halba de bere pe care i-o cumpărase Macke.

– Nu te contrazic, replică Macke. Deşi trebuie să recunosc că superintendentul Kringelein este un şef mult mai aprig decât erai tu.

– Eh, eu am fost blând cu voi, spuse Bernhardt.

Un fost camarad, Franz Edel, pufni în râs dispreţuitor:

– N-aş zice chiar blând!

Macke aruncă o privire pe geam şi văzu o motocicletă oprind afară, pilotată de un tânăr într-o jachetă bleu de ofiţer de aviaţie. Tipul părea familiar: Macke îl mai văzuse undeva. Avea părul blond-roşcat, un pic cam lung, şi o frunte de patrician. Traversă strada şi intră în barul Tannenberg.

Macke îşi aminti numele lui: Werner Franck, fiul răsfăţat al producătorului de aparate radio Ludi Franck.

Werner veni la bar şi ceru un pachet de Kamel. „Cât de previzibil, se gândi Macke, ca băieţaşul ăsta să fumeze imitaţii germane de ţigări americane."

Werner plăti, deschise pachetul, scoase o ţigară şi-i ceru un foc lui Fritz. Dădu să plece cu ţigara în colţul gurii, apoi îl zări pe Macke şi, după o clipă de ezitare, rosti:

– Domnule inspector Macke.

Oamenii din bar se holbară la Macke, aşteptându-i reacţia.

Acesta dădu detaşat din cap.

– Ce mai faci, tinere Werner?

– Sunt foarte bine, domnule, mulţumesc de întrebare.

Macke era surprins plăcut de tonul respectuos. Şi-l amintea pe Werner ca fiind un mucos arogant fără niciun fel de respect pentru autorităţi.

– Tocmai m-am întors dintr-o vizită făcută pe Frontul de Est cu domnul general Dorn, adăugă Werner.

Macke simţi cum poliţiştii din bar îşi ciulesc urechile. Un om venit de pe Frontul de Est merita respect. Macke nu-şi putu înăbuşi o senzaţie de încântare pentru că-i impresionase cu cercurile înalte în care se învârtea.

Werner îi întinse lui Macke pachetul de ţigări, iar acesta luă una.

– O bere, îi zise Werner lui Fritz. Întorcându-se spre Macke, adăugă: Pot să vă fac cinste cu o băutură, domnule inspector?

– Şi eu tot o bere, mulţumesc.

Fritz umplu două halbe. Werner ridică paharul şi-i spuse lui Macke:

– Vreau să vă mulţumesc.

O nouă surpriză.

– Pentru ce? zise Macke.

Prietenii lui ascultau acum cu mare atenţie. Werner spuse:

– Acum un an mi-aţi băgat minţile în cap.

– N-ai părut prea recunoscător la vremea respectivă.

– Îmi cer scuze pentru asta. Însă m-am gândit foarte mult la ce mi-aţi zis atunci şi în cele din urmă mi-am dat seama că aveţi dreptate. Mi-am lăsat emoţiile personale să-mi întunece judecata. Dumneavoastră m-aţi adus pe calea cea dreaptă. Nu voi uita niciodată asta.

Macke era emoţionat. Îl antipatizase pe Werner, vorbindu-i aspru; dar tânărul băgase la cap şi se schimbase. Macke era încântat să afle că avusese o asemenea influenţă pozitivă în viaţa unui tânăr.

Werner continuă:

– De fapt, chiar la dumneavoastră mă gândeam zilele trecute. Domnul general Dorn vorbea despre prinderea spionilor, întrebându-se dacă am putea să-i depistăm după semnalele radio. Mă tem că nu am putut să-l ajut prea mult.

– Ar fi trebuit să mă întrebi pe mine, rosti Macke. E domeniul meu de specialitate.

– Serios?

– Hai să stăm jos.

Se duseră cu băuturile la o masă murdară.

– Toţi oamenii de-aici sunt ofiţeri de poliţie, zise Macke. Totuşi, nu ar trebui să vorbim în gura mare despre astfel de lucruri.

– Bineînţeles. Werner îşi coborî glasul şi adăugă: Însă ştiu că pot avea încredere în dumneavoastră. Vedeţi dumneavoastră, unii dintre comandanţii de pe câmpul de luptă i-au mărturisit lui Dorn că inamicul ştie probabil în avans care ne sunt intenţiile.

– Ah! zise Macke. Mă temeam de asta.

– Ce-i pot spune lui Dorn despre detectarea semnalelor radio?

– Termenul corect este goniometrie.

Macke îşi adună gândurile. Era o oportunitate excelentă să impresioneze un general influent, chiar şi indirect. Trebuia să fie clar, accentuând importanţa muncii sale fără să exagereze. Şi-l închipuia pe generalul Dorn spunându-i pe un ton detaşat Führerului: „Avem un om de nădejde în Gestapo – pe numele său Macke –, care e doar inspector momentan, dar foarte impresionant..."

– Avem un instrument care ne indică direcţia din care vine semnalul, începu el. Dacă obţinem trei măsurători din locaţii diferite, putem trasa trei linii pe hartă. Punctul în care se intersectează liniile ne oferă adresa transmiţătorului.

– Fantastic!

Macke ridică mâna, domolindu-i entuziasmul.

– Da, în teorie, zise el. În practică însă, este mult mai dificil. Pianistul – aşa îi spunem noi operatorului radio – nu stă de obicei în acelaşi loc pentru multă

vreme, ca să nu-l putem depista. Un pianist precaut nu transmite niciodată de două ori din același loc. Iar instrumentul nostru este adăpostit într-o dubă care are pe capotă o antenă ce-ți sare în ochi, așa că ne pot vedea de departe.

– Însă ați înregistrat anumite succese.

– O, da! Poate că ar fi mai bine să vii cu noi în dubă într-o seară. Așa ai putea vedea cu ochii tăi cum decurg lucrurile – ca să-i poți da un raport cât mai temeinic domnului general Dorn.

– E o idee foarte bună, zise Werner.

(iii)

În iunie, vremea din Moscova era însorită și caldă. La prânz, Volodea o aștepta pe Zoya la fântâna din Alexander Gardens, în spatele Kremlinului. Sute de oameni se plimbau pe acolo, mulți dintre ei perechi, bucurându-se de vremea plăcută. Viața era grea, iar apa din fântână fusese oprită ca să se economisească electricitatea, însă văzduhul era albastru, copacii erau înfrunziți și armata germană era la peste 150 de kilometri distanță.

Pe Volodea îl cuprindea mândria de fiecare dată când își amintea de bătălia pentru Moscova. Temuta armată germană, renumită pentru atacurile sale fulger, ajunsese la porțile orașului – și fusese respinsă. Soldații ruși luptaseră ca niște lei pentru a-și salva capitala.

Din păcate, contraatacul rusesc se împotmolise în martie. Izbutiseră să recâștige o mare parte din teritoriu, redându-le moscoviților siguranța; dar germanii își linseseră rănile și se pregăteau pentru o nouă șarjă.

Iar Stalin era încă la putere.

Volodea o zări pe Zoya în mulțime, înaintând spre el. Purta o rochie cu pătrățele roșii și albe. Avea pasul sprințar, iar părul ei blond-deschis sălta și el. Toți bărbații întorceau capul după ea.

Volodea mai ieșise cu femei frumoase, dar era surprins că o curta acum pe Zoya. Ani la rândul ea îl tratase cu o indiferență rece, vorbindu-i doar despre fizică nucleară. Apoi, pe nepusă masă și spre uimirea lui, îl invitase la un film. Asta se întâmplase la puțin timp după răzmerița în care își pierduse viața generalul Bobrov. Atitudinea ei față de el se schimbase în ziua aceea; el nu era sigur că îi înțelegea cu adevărat motivele. Aparent, experiența prin care trecuseră împreună crease o anumită intimitate. În orice caz, se duseseră să vadă *George's Dinky Jazz Band*, o comedie ușoară cu un interpret englez de banjo pe nume George Formby. Era un film apreciat, care rula de luni bune în Moscova. Subiectul era complet nerealist: fără ca George să știe, instrumentul său trimitea mesaje submarinelor germane. Era atât de caraghios, încât râseseră cu mare poftă.

De atunci rămăseseră împreună.

În ziua aceea mergeau la prânz cu tatăl lui Volodea. Hotărâseră să se întâlnească mai devreme la fântână, ca să se bucure de câteva minute de intimitate.

Zoya îi adresă unul dintre surâsurile ei cuceritoare şi se înălţă pe vârfuri ca să-l sărute. Era înaltă, dar nu era cât el. Volodea savură sărutul. Buzele ei erau moi şi umede, iar lui i se păru că se termină prea repede.

Volodea încă nu era complet sigur de ea. Momentan „se vedeau", cum spuneau cei din vechea generaţie. Se sărutau des, dar nu se culcaseră împreună. Nu erau prea tineri: el avea 27 de ani, ea 28. Cu toate acestea, Volodea simţea că Zoya nu avea să se culce cu el decât atunci când avea să fie pregătită.

O parte din el nici nu credea că va apuca să petreacă o noapte cu această fată de vis – i se părea prea blondă, prea inteligentă, prea înaltă, prea stăpână pe sine, prea atrăgătoare ca să se ofere vreodată unui bărbat. Cu siguranţă nu i se va îngădui s-o vadă dezbrăcându-se, să-i admire trupul gol, să o atingă peste tot, să se întindă peste ea...

Se plimbară prin parcul lung şi îngust. Într-o parte era mărginit de o şosea aglomerată; de cealaltă parte se înălţau turnurile Kremlinului, dincolo de un zid masiv.

– Când te uiţi la namila asta, ai crede că iubiţii noştri conducători sunt ţinuţi prizonieri acolo de către poporul rus, zise Volodea.

– Aşa este, încuviinţă Zoya. Însă în realitate lucrurile stau complet invers.

El aruncă o privire peste umăr, însă nimeni nu o auzise. Totuşi, era o nesăbuinţă ca ea să vorbească astfel.

– Nu-i de mirare că tatăl meu crede că eşti periculoasă.

– Credeam că eşti ca tatăl tău.

– Mi-aş dori să fiu! Este un erou. A luat pe sus Palatul de Iarnă! Eu unul nu cred că voi schimba vreodată cursul istoriei.

– Ştiu asta, dar el este obtuz şi conservator. Tu nu eşti aşa.

Volodea considera că seamănă foarte mult cu tatăl său, dar nu avea de gând să o contrazică.

– Eşti liber diseară? îl întrebă ea. Vreau să-ţi gătesc.

– Sigur că da!

Nu îl mai invitase până atunci la ea acasă.

– Am câteva fleici de carne.

– Grozav! zise el, căci carnea de vită devenise un lux chiar şi pentru Volodea, în ciuda mediului privilegiat în care crescuse.

– Iar Kovalevii sunt plecaţi din oraş.

Asta era o veste şi mai bună. La fel ca mulţi alţi moscoviţi, Zoya locuia în apartamentul altcuiva. Avea două camere şi împărţea bucătăria şi baia cu un alt om de ştiinţă, doctorul Kovalev, cu soţia acestuia şi cu copilul lor. Însă

Kovalevii erau plecaţi, aşa că Zoya şi Volodea urmau să fie singuri-singurei. Simţi cum îi creşte pulsul.

– Să-mi aduc periuţa de dinţi? rosti el.

Ea surâse enigmatic, fără să-i răspundă la întrebare.

Ieşiră din parc şi traversară strada până la restaurant. Multe localuri erau închise, însă cum centrul oraşului era plin de birouri, iar funcţionarii de-acolo trebuiau să mănânce de prânz undeva, mai rămăseseră câteva cafenele şi baruri.

Grigori Peshkov era afară, la o masă de pe trotuar. În interiorul Kremlinului existau restaurante mai bune, însă lui îi plăcea să fie văzut în locurile frecventate de către ruşii de rând. Voia să arate că nu se considera deasupra oamenilor obişnuiţi doar pentru că purta o uniformă de general. Totuşi, alesese o masă ceva mai departe de celelalte, pentru a nu fi auzit de restul lumii.

Chiar dacă nu era de acord cu relaţia fiului său cu Zoya, nu era complet imun la farmecele ei, aşa că se ridică şi o sărută pe obraji.

Comandară clătite cu cartofi şi bere. Singurele alternative erau heringii muraţi şi votca.

– Azi nu am de gând să vă vorbesc despre fizica nucleară, domnule general, spuse Zoya. Vă rog să înţelegeţi însă că susţin în continuare cu tărie tot ce v-am zis ultima oară când am discutat despre acest subiect. Nu vreau să vă plictisesc.

– Ce uşurare! zâmbi el.

Ea râse, dezvelindu-şi dinţii albi.

– În schimb, poate îmi spuneţi şi mie cât va mai dura războiul.

Volodea clătină din cap, prefăcându-se disperat. Zoya îl provoca mereu pe tatăl lui. Dacă nu ar fi fost o tânără frumoasă, Grigori ar fi ordonat de mult să fie arestată.

– Naziştii sunt înfrânţi, dar nu vor s-o recunoască, rosti Grigori.

– Toţi locuitorii Moscovei se întreabă ce se va întâmpla în vara aceasta – însă probabil că voi doi ştiţi, zise ea.

Volodea interveni:

– Chiar dacă aş şti, tot nu aş putea să-i dezvălui asta iubitei mele, indiferent cât de nebun aş fi după ea.

„Dincolo de orice altceva, ar putea fi împuşcată pentru asta", se gândi el, fără să o spună însă.

Când li se aduseră clătitele cu cartofi, începură să mănânce. Ca de obicei, Zoya înfuleca cu poftă. Lui Volodea îi plăcea faptul că ea nu se dădea niciodată în lături de la mâncare. Dar lui nu i se păreau prea gustoase clătitele.

– Cartofii ăştia seamănă dubios de mult la gust cu napii, rosti el.

Tatăl lui îi aruncă o privire dezaprobatoare.

– Nu că m-aş plânge, adăugă Volodea în grabă.

După ce terminară de mâncat, Zoya se duse la toaletă. De îndată ce plecă, Volodea spuse:

– Noi credem că ofensiva germană de vară este iminentă.

– Sunt de acord, admise tatăl său.

– Suntem pregătiţi?

– Sigur că da, zise Grigori, părând totuşi neliniştit.

– Vor ataca în sud. Vor să pună mâna pe câmpurile petrolifere din Caucaz.

Grigori clătină din cap.

– Ba nu. Se vor întoarce spre Moscova. Asta-i tot ce contează.

– Şi Stalingradul este la fel de simbolic. Poartă numele conducătorului nostru.

– Dă-l dracului de simbolism! Dacă ocupă Moscova, s-a terminat războiul. Dacă nu, înseamnă că nu au câştigat, indiferent ce cuceresc între timp.

– Astea-s simple presupuneri, zise Volodea iritat.

– Şi tu îţi dai cu presupusul.

– Dimpotrivă, eu am dovezi. Se uită împrejur şi – cum nu era nimeni prin preajmă – adăugă: Ofensiva are numele de cod Operaţiunea *Albastru*. Va începe pe 28 iunie.

Primise această informaţie de la reţeaua de spioni ai lui Werner Franck din Berlin.

– Şi am găsit detalii parţiale în servieta unui ofiţer german care s-a prăbuşit cu avionul său de recunoaştere lângă Harkov, adăugă el.

– Ofiţerii aflaţi în misiuni de recunoaştere nu au planuri de luptă în servicte, remarcă Grigori. Tovarăşul Stalin crede că ăsta a fost un şiretlic menit să ne amăgească, iar eu îi dau dreptate. Germanii vor să ne slăbim frontul central trimiţându-ne forţele la sud, pentru a se ocupa de ceea ce se va dovedi a fi o simplă diversiune.

Asta era marea problemă a spionajului, se gândi Volodea frustrat. Chiar şi atunci când obţineai informaţii, bătrânii încăpăţânaţi credeau tot ce voiau ei să creadă.

O văzu pe Zoya întorcându-se, cu toţi ochii aţintiţi asupra ei în timp ce traversa piaţeta.

– Cum aş putea să te conving? îl întrebă el pe tatăl său înainte ca ea să ajungă la masă.

– Adu-mi mai multe dovezi.

– Cum ar fi?

Grigori se gândi puţin la întrebare, apoi îi zise:

– Fă-mi rost de planul de luptă.

Volodea oftă. Werner Franck nu reuşise încă să obţină documentul.

– Şi dacă ţi-l aduc, crezi că Stalin va reconsidera situaţia?

– Dacă mi-l aduci, îl voi ruga eu s-o facă.

– S-a făcut, rosti Volodea.

Se pripea, căci nu avea habar cum ar fi putut realiza una ca asta. Werner, Heinrich, Lili şi ceilalţi îşi asumau deja riscuri teribile. Însă acum trebuia să pună şi mai multă presiune asupra lor. Când Zoya ajunse la masă, Grigori se ridică. Plecau în trei direcţii diferite, aşa că îşi luară rămas-bun.

– Ne vedem diseară, îi spuse Zoya.

El o sărută şi îi spuse:

– Ajung la şapte.

– Adu-ţi şi periuţa de dinţi, adăugă ea, făcându-l să plece cu zâmbetul pe buze.

(iv)

O fată ştie de obicei când cea mai bună prietenă a ei ţine un secret. Poate că nu-şi dă seama în ce constă acesta, dar ştie că este acolo, ca o piesă neidentificată de mobilier acoperită cu un cearşaf. Realizează, din răspunsurile precaute şi ezitante la întrebări nevinovate, că prietena sa se vede cu cineva nepotrivit; chiar dacă nu ştie numele acelei persoane, poate intui că e vorba fie de un bărbat căsătorit, fie de un străin cu pielea arămie, fie de o altă femeie. Îi admiră colierul de la gât, iar reacţia stânjenită a prietenei sale îi arată că acesta îi trezeşte amintiri ruşinoase, deşi se prea poate să treacă ani buni înainte să descopere că era furat din cutia de bijuterii a vreunei bunici senile.

Iată ce-i trecea prin gând Carlei când medita la comportamentul Friedei.

Frieda avea un secret, iar acesta era legat de rezistenţa faţă de nazişti. Ar fi putut fi implicată direct, încălcând legea: poate că se uita în fiecare noapte prin servieta fratelui său, Werner, copiind documente secrete şi înmânând acele copii unui spion rus. Însă era greu de crezut că ajunsese atât de departe: probabil că ajuta la tipărirea şi la distribuirea acelor afişe şi broşuri ilegale care criticau guvernul.

Astfel încât Carla se hotărî să-i spună Friedei despre Joachim Koch. Însă ocazia nu se ivi atât de repede. Carla şi Frieda lucrau ca asistente în secţii diferite ale unui spital mare, în ture diferite, deci nu se întâlneau zilnic.

Între timp, Joachim veni zi de zi la lecţiile de pian. Nu le mai dezvălui niciun secret, însă Maud continuă să flirteze cu el. „Sper că-ţi dai seama că am aproape 40 de ani!" o auzi Carla spunând într-o zi, deşi în realitate mama ei avea 51 de ani. Infatuarea lui Joachim era deplină. Maud savura puterea de atracţie pe care încă o exercita asupra unui tânăr arătos, chit că era vorba

de unul foarte naiv. Carla se gândi chiar că mama ei ar fi putut să se ataşeze tot mai mult de acest băiat cu mustaţă blondă, care semăna puţin cu Walter în tinereţea sa; însă alungă acest gând, găsindu-l ridicol.

Joachim căuta cu disperare să-i facă pe plac şi curând îi aduse veşti despre fiul ei. Erik era în viaţă, teafăr şi nevătămat.

– Unitatea lui se află în Ucraina, îi dezvălui Joachim. Mai mult nu pot să vă spun.

– Of, cât de mult aş vrea să poată veni în permisie acasă, rosti Maud cu dor în glas. Tânărul ofiţer ezită, iar ea continuă: Ca orice mamă, îmi fac extrem de multe griji. Dacă aş putea să-l văd, fie şi pentru o singură zi, ar fi o adevărată alinare pentru mine.

– O să văd ce pot face.

Maud se prefăcu surprinsă.

– Serios? Chiar vă stă în putere să faceţi asta?

– Nu sunt sigur, dar pot încerca.

– Vă mulţumesc, rosti ea, sărutându-i mâna.

Trecu o săptămână până când Frieda şi Carla se văzură din nou. Carla îi povesti despre Joachim Koch. Îi dezvălui totul ca şi cum i-ar fi dat o ştire interesantă, fiind însă convinsă că Frieda nu avea să privească lucrurile într-o lumină atât de inocentă.

– Dacă poţi să-ţi închipui: ne-a dezvăluit numele de cod al operaţiunii şi data lansării atacului! exclamă ea, aşteptând să vadă reacţia Friedei.

– Ar putea fi executat pentru asta, replică Frieda.

– Dacă am şti pe cineva care să poată lua legătura cu Moscova, am putea schimba cursul războiului, continuă Carla, de parcă ar fi discutat tot despre gravitatea ilegalităţii comise de Joachim.

– Tot ce se poate, zise Frieda.

Asta era dovada supremă – reacţia normală a Friedei la auzul unei asemenea poveşti ar fi trebuit să includă exclamaţii de surprindere, un interes sporit şi întrebări suplimentare. Însă ea nu rostea decât fraze şi mormăieli neutre. Carla se duse acasă şi-i zise mamei sale că intuiţia ei nu dăduse greş.

A doua zi, la spital, Frieda apăru în salonul Carlei, extrem de agitată.

– Trebuie să-ţi vorbesc de urgenţă, zise ea.

Carla schimba pansamentul unei tinere care suferise arsuri grave după o explozie la fabrica de muniţie la care lucra.

– Du-te în vestiar, rosti ea. Vin şi eu imediat ce termin aici.

După cinci minute o găsi pe Frieda în mica odaie, fumând lângă geamul deschis.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă ea.

Frieda stinse ţigara.

– E vorba de locotenentul Koch.

– Mă gândeam eu...

– Trebuie să afli mai multe de la el.

– *Trebuie?* Ce tot vorbeşti?

– El are acces la tot planul de luptă pentru Operaţiunea *Albastru*. Ştim câte ceva despre asta, dar cei de la Moscova au nevoie de detalii.

Frieda risca foarte mult cu aceste supoziţii, însă Carla decise să-i cânte în strună.

– Îl pot întreba...

– Nu. Trebuie să-l determini să-ţi aducă planul de luptă.

– Nu sunt sigură că pot face asta. Nu-i chiar atât de prost. Nu crezi...

Frieda nici nu o asculta.

– Apoi trebuie să-l fotografiezi, o întrerupse ea.

Scoase din buzunarul uniformei o cutie de inox de mărimea unui pachet de ţigări, dar mai lung şi mai îngust.

– Ăsta-i un aparat în miniatură conceput special pentru fotografierea documentelor.

Carla observă numele „Minox" pe o parte.

– Ai unsprezece cadre pe film, continuă Frieda. Uite trei filme.

Scoase trei casete în formă de gantere, dar suficient de mici încât să încapă în micul aparat.

– Uite cum pui filmul, rosti Frieda, făcându-i o demonstraţie. Ca să faci o poză, te uiţi prin această ferestruică. Dacă nu eşti sigură, citeşte acest manual.

Carla nu ştiuse niciodată că Frieda putea să fie atât de poruncitoare.

– Chiar trebuie să mă gândesc bine la asta.

– Nu mai e timp de-aşa ceva. Asta-i pelerina ta de ploaie, nu?

– Da, dar...

Frieda îndesă aparatul, filmele şi broşura în buzunarele pelerinei. Părea uşurată că se descotorosise de ele.

– Trebuie să plec, zise ea, ducându-se spre uşă.

– Dar... Frieda!

Frieda se opri şi se uită direct în ochii Carlei.

– Ce-i?

– Păi... nu te porţi ca o prietenă.

– Asta-i mai important.

– M-ai pus cu spatele la zid.

– Tu ai creat această situaţie când mi-ai spus despre Joachim Koch. Nu te preface acum că nu te aşteptai să folosesc acea informaţie.

Era adevărat: Carla declanşase această situaţie. Însă nu îşi închipuise că lucrurile vor lua o asemenea turnură.

– Şi dacă refuză?

– Atunci, probabil că vei trăi sub ocârmuirea nazistă pentru tot restul vieţii, replică Frieda, apoi ieşi.

– La dracu'! pufni Carla.

Rămase singură în vestiar. Nu putea nici măcar să se descotorosească fără riscuri de micul aparat. Acesta se afla în pelerina ei de ploaie şi nu putea să îl arunce pur şi simplu într-un coş de gunoi din spital. Trebuia să iasă din clădire cu el în buzunar şi să caute un loc în care să-l poată arunca fără să fie văzută de nimeni.

Dar chiar voia asta?

Părea puţin probabil ca locotenentul Koch, oricât de naiv ar fi fost, să poată fi convins să scoată pe furiş o copie de-a planului de luptă din Ministerul de Război şi să i-o aducă alesei inimii sale. Însă, dacă era cineva care să-l poată convinge, aceea era Maud.

Carla era speriată. Nu avea să i se arate niciun pic de milă dacă era prinsă. Avea să fie arestată şi torturată. Îşi aminti de Rudi Rothmann, gemând de durere din cauza degetelor rupte. Îşi aminti de tatăl ei după ce-i dăduseră drumul, bătut cu o asemenea bestialitate încât murise. Crima ei avea să fie şi mai gravă decât a lor; pedeapsa urma să fie pe măsură. Avea să fie executată, desigur – dar nu de la bun început.

Apoi realiză că era dispusă să-şi asume acest risc.

Ce nu putea accepta era pericolul de a contribui la uciderea fratelui său. Acesta era acolo, pe Frontul de Est – Joachim le-o confirmase. Avea să participe la Operaţiunea *Albastru*. Dacă îi ajuta pe ruşi să câştige bătălia, Erik ar fi putut muri în luptă. Nu putea îndura acest gând.

Se întoarse la lucru. Cu mintea aiurea, făcu tot felul de greşeli, dar din fericire medicii nu observară, iar pacienţii oricum nu-şi puteau da seama. La sfârşitul turei, plecă în grabă. Simţea aparatul arzându-i buzunarul, însă nu găsi niciun loc sigur în care să-l arunce.

Se întrebă de unde îl avea Frieda. E drept că prietena ei avea o grămadă de bani şi l-ar fi putut cumpăra singură, dar ar fi trebuit să născocească o poveste extrem de credibilă prin care să explice de ce avea nevoie de aşa ceva. Cel mai probabil îl primise de la ruşi înainte ca aceştia să-şi închidă ambasada, în urmă cu un an.

Aparatul era încă în buzunarul Carlei când ajunse acasă.

Nu se auzea niciun sunet dinspre pianul de la etaj: lecţia lui Joachim începea ceva mai târziu în ziua aceea. Mama ei stătea la masa din bucătărie. Când Carla intră, Maud rosti cu bucurie în glas:

– Uite cine-i aici!

Era Erik.

Carla rămase în uşă, holbându-se la el. Era îngrozitor de slab, dar părea nevătămat. Uniforma lui era murdară şi ruptă, însă se spălase pe faţă şi pe mâini. Se ridică şi o cuprinse în braţe.

Ea îl strânse la piept cu putere, nemaipăsându-i că avea să-şi murdărească uniforma impecabilă. „Eşti în siguranţă", îngăimă ea. Era atât de slab, încât îi simţea oasele, coastele, omoplaţii şi coloana vertebrală prin materialul subţire.

– Da, pentru moment, replică el.

Ea îi dădu drumul din strânsoare.

– Cum te simţi?

– Mai bine decât cei mai mulţi.

– Doar nu porţi uniforma asta subţire pe vremea din Rusia!

– Am furat o haină de la un rus mort.

Ea se aşeză la masă. Ada era şi ea acolo.

– Aţi avut dreptate, zise Erik. În privinţa naziştilor, vreau să zic. Aţi avut dreptate.

Asta o mulţumi, deşi nu era sigură la ce se referea el mai exact.

– În ce sens?

– Omoară oameni. Tu mi-ai spus asta. Şi tata mi-a spus, şi mama. Îmi pare rău că nu v-am crezut. Îmi pare rău că nu am crezut că l-au omorât pe bietul tău Kurt, Ada. Acum ştiu adevărul.

Era o schimbare profundă.

– Ce te-a făcut să-ţi schimbi părerea? îl întrebă Carla.

– I-am văzut făcând asta în Rusia. Au adunat toţi oamenii importanţi din oraş, susţinând că aceştia erau cu siguranţă comunişti. I-au luat şi pe evrei. Nu doar bărbaţi, ci şi femei şi copii. Şi bătrâni mult prea slăbiţi ca să mai facă vreun rău cuiva.

Lacrimile îi şiroiau pe faţă.

– Nu soldaţii se ocupă de asta – există unităţi speciale, continuă el. Îi scot pe prizonieri din oraş. Îi duc fie la o carieră, fie lângă vreun alt soi de puţ. Sau îi pun pe tineri să sape o groapă mare. Şi apoi...

Se înecă, însă Carla voia să-l audă spunând asta cu gura lui.

– Şi apoi?

– Iau câte doisprezece deodată. Şase perechi. Uneori soţul coboară panta de mână cu soţia. Mamele îşi duc bebeluşii în braţe. Puşcaşii aşteaptă până când prizonierii ajung la locul potrivit. Şi apoi trag. Erik îşi şterse lacrimile cu mâneca murdară a uniformei şi zise: Bang...

În bucătărie se lăsă tăcerea. Ada plângea. Carla era oripilată. Numai Maud păstrase o expresie împietrită pe chip.

În cele din urmă, Erik îşi suflă nasul, apoi îşi scoase ţigările.

– M-am mirat că am primit permisie şi bilet spre casă, rosti el.

Carla spuse:

– Când trebuie să te întorci?

– Mâine. Nu pot sta decât o zi aici. Chiar şi aşa, toţi camarazii mei mă invidiază. Ar da orice să poată petrece o zi acasă. Doctorul Weiss mi-a zis că probabil am prieteni sus-puşi.

– Da, chiar ai, spuse Maud. E vorba de Joachim Koch, un tânăr locotenent care lucrează la Ministerul de Război şi căruia îi dau lecţii de pian. L-am rugat să-ţi obţină o permisie. Se uită la ceas şi adăugă: O să ajungă aici în câteva minute. Ţine mult la mine – cred că are nevoie de o figură maternă.

„Maternă pe dracu'", se gândi Carla. Nu era nimic matern în relaţia lui Maud cu Joachim.

Maud continuă:

– Este foarte inocent. Ne-a spus că va începe o nouă ofensivă pe Frontul de Est de la 28 iunie. Ba chiar ne-a dezvăluit şi numele de cod: Operaţiunea *Albastru*.

Erik zise:

– O să fie împuşcat pentru asta.

Carla interveni:

– Joachim nu este singurul care ar putea fi împuşcat. I-am zis cuiva ce am aflat şi acum mi s-a cerut să-l conving cumva pe Joachim să-mi aducă planul de luptă.

– O, Doamne! zise Erik de-a dreptul şocat. Vorbim de spionaj în toată regula – eşti în pericol mai mare decât sunt eu pe Frontul de Est!

– Nu te teme. Nu cred că Joachim ar face aşa ceva, rosti Carla.

– Nu fi atât de sigură, spuse Maud, făcându-i pe toţi să se întoarcă spre ea. S-ar putea să o facă pentru mine, dacă îl rog cum trebuie.

Lui Erik nu-i venea să creadă:

– Chiar *atât* de naiv este?

Ea îl privi sfidătoare.

– Este îndrăgostit de mine.

– Ah! pufni Erik, stânjenit de gândul că mama lui putea avea o aventură amoroasă.

Carla zise:

– Dar nu putem s-o facem, oricum.

– De ce nu? o întrebă Erik.

– Pentru că, dacă ruşii câştigă bătălia, ai putea muri în luptă!

– Probabil că voi muri oricum.

Carla rosti cu glas emoţionat:

– Însă ar însemna să-i ajutăm pe ruşi să te omoare!

– Vreau s-o faceţi, orice-ar fi, spuse Erik cu încrâncenare.

Deşi se uita la pânza cadrilată de pe masă, privirea lui era pierdută la sute de kilometri distanţă.

Carla nu ştia ce să facă. Dacă el *voia* ca ea să...

– Dar de ce? îl întrebă ea.

– Mă gândesc cum coborau oamenii aceia în carieră ţinându-se de mână. Îşi încleştă mâinile pe masă şi adăugă hotărât: Îmi pun fără preget viaţa la bătaie dacă putem opri asta. Sunt gata să-mi risc viaţa – o să mă simt mai bine cu mine însumi şi cu ţara mea dacă o fac. Te rog, Carla, dacă poţi, trimite-le ruşilor planul de luptă.

Ea încă şovăia.

– Eşti sigur?

– Te implor!

– Atunci, aşa voi face, rosti Carla.

(v)

Thomas Macke le zise oamenilor săi – Wagner, Richter şi Schneider – să se poarte cât mai frumos.

– O fi Werner Franck un simplu locotenent, dar lucrează pentru generalul Dorn. Vreau să îi facem o impresie bună. Fără înjurături, glume şi brutalităţi, decât dacă este cu adevărat necesar. Dacă prindem un spion comunist, puteţi să-l burduşiţi bine. În caz contrar însă, nu vreau să vă luaţi de altcineva doar ca să vă distraţi.

De obicei închidea ochii la asemenea lucruri. Îşi aveau şi ele rostul lor pentru a menţine teama faţă de regimul nazist în rândul populaţiei. Dar Franck ar fi putut să strâmbe din nas la astfel de practici.

Punctual, Werner apăru pe motocicleta sa la sediul Gestapo de pe Prinz Albrecht Strasse. Urcară toţi în duba de supraveghere cu antena rotitoare de pe capotă. Înăuntru era înghesuială mare din cauza echipamentului radio. Richter trecu la volan şi porniră prin oraş la lăsarea serii, momentul din zi preferat de spioni pentru a trimite mesaje inamicului.

– Oare care să fie motivul? întrebă Werner.

– Majoritatea spionilor au slujbe obişnuite, îi explică Macke. Asta-i o parte însemnată din acoperirea lor. Aşa că ziua se duc la birou sau la fabrică.

– Desigur, încuviinţă Werner. Nu mă gândisem la asta.

Macke se temea că nu aveau să recepteze niciun mesaj în seara aceea. Era îngrozit că va fi găsit vinovat pentru eşecurile înregistrate de armata germană în Rusia. Se străduia din răsputeri, dar în cel de-al Treilea Reich nu se dădeau premii pentru străduinţă.

Uneori se mai întâmpla ca unitatea să nu intercepteze niciun semnal. Alteori interceptau câte două-trei şi Macke trebuia să decidă pe care să se concentreze şi pe care să îl ignore. Era convins că existau mai multe reţele de spioni în oraş şi că acestea probabil nu ştiau una de cealaltă. Încerca să se achite de o misiune imposibilă cu mijloacele necorespunzătoare pe care le avea la dispoziţie.

Când ajunseră în apropiere de Potsdamer Platz, interceptară un semnal. Macke recunoscu sunetul caracteristic.

– E un pianist, rosti el uşurat.

Măcar îi putea demonstra lui Werner că echipamentul funcţiona. Cineva transmitea numere din cinci cifre, unul după altul.

– Serviciul de informaţii sovietic foloseşte un cod în care perechile de numere reprezintă litere, îi explică Macke lui Werner. De exemplu, 11 ar putea însemna A. Transmiterea lor în grupuri de cinci este o simplă convenţie.

Operatorul radio, un inginer electrician pe nume Mann, citi un set de coordonate, iar Wagner trase o linie pe hartă cu creionul şi cu rigla. Richter schimbă viteza şi porniră mai departe.

Pianistul continuă să emită, bipurile sale răsunând în dubă. Macke îl detesta pe individ, oricine ar fi fost.

– Porc comunist şi ticălos, bombăni el. Într-o bună zi o să fie în beciul nostru, implorându-mă să-l las să moară ca să scape de dureri.

Werner se albise la faţă. Nu era obişnuit cu munca poliţiştilor, se gândi Macke. După câteva clipe, tânărul îşi veni în fire.

– După cum descrieţi codul sovieticilor, nu pare chiar atât de greu de spart, rosti el gânditor.

– Corect! zise Macke, bucurându-se că Werner se prindea atât de repede. Însă era o simplificare. Au subtilităţile lor. După ce codează mesajul sub forma unei serii numerice, pianistul scrie dedesubt un cuvânt-cheie – *Kurfürstendamm*, spre exemplu – pe care îl repetă şi îl codează. Apoi scade cel de-al doilea număr din primul şi transmite rezultatul.

– Aproape imposibil de descifrat dacă nu ştii cuvântul-cheie!

– Exact.

Se opriră din nou lângă clădirea incendiată a Reichstagului şi traseră o nouă linie pe hartă. Cele două se intersectară în Friedrichshain, la est de centrul oraşului.

Macke îi spuse şoferului să o ia spre nord-est, apropiindu-se astfel de cel mai probabil loc de transmisie pentru a obţine o a treia linie dintr-un unghi diferit.

– Experienţa demonstrează că e mai bine să obţii trei măsurători, îi zise Macke lui Werner. Echipamentul lucrează cu aproximări, iar această măsurătoare suplimentară reduce riscul de eroare.

– Şi prindeţi spionul de fiecare dată? îl întrebă Werner.

– Nu, în niciun caz. De cele mai multe ori nu-l prindem. De obicei nu ne mişcăm destul de repede. El poate schimba frecvenţa la jumătatea transmisiei şi atunci îl pierdem. Uneori se opreşte la mijlocul transmisiei şi o reia dintr-un alt loc. Poate avea iscoade care îl avertizează când ne apropiem, ajutându-l astfel să scape.

– Foarte multe neajunsuri, observ.

– Da, dar mai devreme sau mai târziu tot reuşim să îl prindem.

Richter opri duba şi Mann făcu a treia măsurătoare. Cele trei linii de pe harta lui Wagner formau un mic triunghi în apropierea Gării de Est. Pianistul se afla undeva între calea ferată şi canal.

Macke îi dădu lui Richter adresa şi adăugă:

– Cât poţi de repede.

Werner transpirase tot, remarcă Macke. Poate că era prea cald în dubă. Iar tânărul locotenent nu era obişnuit să fie în acţiune. Acum afla cum era viaţa în Gestapo. Cu atât mai bine, se gândi Macke.

Richter porni spre sud pe Warschauer Strasse, traversă calea ferată, apoi coti într-un cartier industrial sărăcăcios, plin cu depozite, magazii şi fabrici. Un grup de soldaţi îşi cărau sacii de voiaj spre intrarea din spate a gării, îmbarcându-se cel mai probabil pentru Frontul de Est. „Iar un compatriot de-al lor din acest cartier face tot posibilul ca să-i trădeze", se gândi Macke furios.

Wagner arătă către o străduţă îngustă ce pornea de la gară.

– Este vorba de o rază de câteva sute de metri, dar ar putea fi în oricare dintre părţi, zise el. Dacă ne ducem prea aproape cu duba, o să ne vadă.

– Bine, spuse Macke. Ştiţi ce-aveţi de făcut. Wagner şi Richter, voi vă duceţi pe stânga. Schneider şi cu mine mergem pe dreapta. Luă nişte baroase cu mânere lungi, apoi adăugă: Vino cu mine, Franck.

Erau puţini oameni pe stradă – un bărbat cu o bască de muncitor îndreptându-se grăbit spre gară, o bătrână cu haine sărăcăcioase mergând probabil să facă ordine prin birouri; aceştia măriră pasul, nedorind să atragă atenţia agenţilor Gestapo.

Echipele lui Macke intrară în fiecare clădire, oamenii dublându-se unul pe celălalt. Cele mai multe firme se închiseseră deja, aşa că ei trebuiau să trezească câte un om de serviciu. Dacă acesta făcea mai mult de un minut până la uşă, ei o doborau cu baroasele. Odată intraţi înăuntru, scotoceau prin fiecare cameră a clădirii.

Pianistul nu era în primul cvartal.

Prima clădire de pe partea dreaptă din următorul cvartal avea o firmă ştearsă pe care scria: „Blănuri". Era un atelier cu două etaje ce se întindea

de-a lungul străzii. Clădirea părea scoasă din uz, însă uşa de la intrare era din oţel, iar ferestrele aveau gratii: era firesc ca un atelier de blănuri să aibă măsuri de protecţie sporite.

Macke îl călăuzi pe Werner pe strada lăturalnică, în căutarea unui loc pe unde să intre. Clădirea alăturată fusese avariată în bombardament şi era abandonată. Molozul fusese îndepărtat de pe stradă şi pe zid era prins un semn pe care scria de mână: „PERICOL – NU INTRAŢI". Din ce mai rămăsese din numele firmei se putea deduce că acolo fusese un depozit de mobilă.

Trecură peste un morman de pietre şi de scânduri rupte, mergând cât de repede puteau, însă fiind atenţi pe unde călcau. Un zid ascundea partea din spate a clădirii. Macke îl ocoli şi găsi o gaură prin care se putea trece în fabrica de lângă.

Ceva îi spunea că pianistul se afla acolo. Trecu prin gaură, urmat de Werner.

Ajunseră într-un birou pustiu. Înăuntru era un scrin vechi de oţel, fără scaun, iar pe peretele opus era un fişet. Calendarul agăţat pe perete era din 1939, probabil ultimul an în care berlinezii îşi mai permiseseră frivolităţi de genul blănurilor.

Macke auzi paşi la etaj. Îşi scoase arma. Werner nu era înarmat.

Deschiseră uşa şi ieşiră pe hol. Macke observă câteva uşi deschise, o scară ce ducea la etaj şi o uşă sub scară, ce ar fi putut duce la subsol.

Macke se furişă pe hol până la scară, apoi băgă de seamă că Werner verifica uşa care ducea la subsol.

– Mi s-a părut că aud un zgomot de-acolo, zise Werner.

Apăsă clanţa, însă uşa era încuiată. Se dădu înapoi şi-şi ridică piciorul drept.

Macke spuse:

– Nu...

– Da, îi aud! zise Werner, trântind uşa de perete.

Zgomotul răsună puternic în fabrica pustie. Werner dădu buzna pe uşă, făcându-se imediat nevăzut. Se aprinse o lumină care dezvălui o scară de piatră.

– Nu mişca! zbieră Werner. Eşti arestat!

Macke coborî treptele după el, ajungând la subsol. Werner era în capul scărilor, cu o expresie confuză pe chip.

Încăperea era goală. De tavan erau fixate bare de care probabil că fuseseră atârnate blănurile. Într-un colţ se vedea un sul enorm de hârtie cafenie, probabil pentru împachetat. Dar nu era nici urmă de echipament radio sau de vreun spion care să trimită mesaje la Moscova.

– Dobitocule! se răsti Macke la Werner.

Se întoarse şi urcă treptele în fugă. Werner îl urmă. Traversară holul şi urcară la etaj.

Aici se aflau câteva şiruri de bancuri de lucru sub un acoperiş de sticlă. Cândva locul fusese plin de muncitoare şi de maşini de cusut. Acum nu mai era nimeni.

O uşă de sticlă ducea spre o scară de incendiu, însă uşa era încuiată. Macke se uită afară, dar nu văzu pe nimeni.

Îşi băgă pistolul din nou în toc. Gâfâind, se rezemă de un banc de lucru. Observă pe podea două chiştoace, unul dintre ele pătat cu ruj. Nu păreau foarte vechi.

– Au fost aici, îi zise el lui Werner, arătându-i spre podea. Erau doi. Strigătul tău i-a avertizat şi aşa au reuşit să scape.

– Am fost un prost, rosti Werner. Îmi pare rău, dar nu sunt obişnuit cu situaţii de-astea.

Macke se duse la fereastra din colţ. Văzu în josul străzii un cuplu de tineri îndepărtându-se cu pas grăbit. Bărbatul avea o valiză de piele. Sub privirile sale, cei doi dispărură în gară.

– Rahat! pufni el.

– Nu cred că erau spioni, spuse Werner.

Îi arătă ceva de pe podea, iar Macke realiză că era vorba de un prezervativ mototolit.

– Folosit, dar gol, remarcă Werner. Cred că i-am întrerupt.

– Sper să ai dreptate, zise Macke.

(vi)

În ziua în care Joachim Koch promisese să aducă planul de luptă, Carla nu se duse la serviciu.

Probabil că ar fi putut să-şi facă tura obişnuită de dimineaţă şi să se întoarcă acasă la timp – dar nu voia să rişte nimic. S-ar fi putut produce oricând un incendiu major sau un accident rutier care să o oblige să rămână la slujbă şi după încheierea turei sale. Aşa că rămase acasă pentru toată ziua.

În cele din urmă, Maud nu mai fusese nevoită să-i ceară lui Joachim să aducă planul. El îi zisese că trebuia să-şi anuleze lecţia; apoi, nemaiputând rezista tentaţiei de a se da mare, îi mărturisise că trebuia să ducă o copie a planului în cealaltă parte a oraşului. „Opreşte-te pentru lecţie pe drum", îi spusese Maud, iar el acceptase.

Luară masa de prânz într-o atmosferă tensionată. Carla şi Maud mâncară o zeamă lungă cu puţin jambon şi mazăre uscată. Carla nu o întrebase pe

Maud ce făcuse sau ce promisese să facă pentru a-l convinge pe Koch. Poate că-i zisese că a înregistrat progrese minunate la pian, dar că nu-şi permitea totuşi să rateze vreo lecţie. Poate că-l tachinase, întrebându-l dacă era un ofiţer chiar atât de mărunt încât să fie monitorizat în fiecare clipă: o asemenea remarcă l-ar fi usturat, căci el îşi dădea mereu mai multă importanţă decât avea în realitate, iar asta l-ar fi putut provoca să vină doar ca să-i demonstreze că se înşela. Totuşi, momeala cu cele mai mari şanse de reuşită rămânea tot cea la care Carla nu voia să se gândească: sexul. Mama ei flirta fără ruşine cu Koch, iar el răspundea cu un devotament de sclav. Carla bănuia că în asta consta tentaţia irezistibilă care-l determinase pe Joachim să ignore glăsciorul din cap: „Nu fi prost!"

Sau poate că nu. Poate că avea să-i vină mintea la cap. Ar fi putut veni în acea după-amiază aducând în locul fotocopiei un echipaj de agenţi Gestapo şi cătuşe.

Carla încărcă un film în aparatul Minox, apoi puse aparatul şi celelalte două filme în sertarul de sus al unui bufet de bucătărie, sub nişte prosoape. Bufetul se afla lângă fereastră, unde lumina bătea mai puternic. Acolo avea să fotografieze documentul.

Nu ştia cum urma să ajungă la Moscova filmul expus, dar Frieda o asigurase că se va rezolva şi asta; Carla îşi imagina un comis-voiajor – vânzând produse farmaceutice, poate, sau Biblii în limba germană – cu autorizaţie de comerţ în Elveţia, care putea înmâna în mod discret filmul cuiva de la ambasada sovietică din Berna.

După-amiaza trecu încet. Maud se retrase în camera ei ca să se odihnească. Ada spălă rufe. Carla rămase în sufragerie, pe care o foloseau acum doar arareori, şi încercă să citească, fără a izbuti însă să se concentreze. Ziarul era plin de minciuni. Trebuia să înveţe pentru următorul examen de asistentă, însă termenii medicali din manual se amestecau în faţa ochilor săi. Optase în cele din urmă pentru un exemplar vechi din *Nimic nou pe Frontul de Vest*, un bestseller german despre Primul Război Mondial, interzis acum fiindcă prezenta fără menajamente adevărul despre greutăţile îndurate de soldaţi; însă privirea îi zbura pe fereastră, spre lumina soarelui de iunie ce scălda oraşul prăfuit.

În cele din urmă ajunse şi el. Carla auzi paşi pe alee şi sări să se uite pe geam. Nu era niciun echipaj al Gestapoului, ci doar Joachim Koch în uniforma sa călcată şi cu bocancii săi lustruiţi, cu chipul său de vedetă de cinema plin de nerăbdare, precum cel al unui copil care venea la ziua de naştere a unui prieten. Avea geanta sa de pânză pe umăr, ca de obicei. Oare se ţinuse de cuvânt? Oare în geantă chiar se afla o copie a planului de luptă pentru Operaţiunea *Albastru*?

Sună la uşă.

Carla şi Maud îşi calculaseră cu precizie fiecare mişcare, începând exact cu momentul acela. Conform planului lor, nu Carla trebuia să răspundă la uşă. După câteva clipe, o văzu pe mama sa traversând holul într-un halat mov de mătase şi cu papuci cu toc înalt – arăta aproape ca o prostituată, se gândi Carla, de-a dreptul stânjenită. Auzi uşa de la intrare deschizându-se şi apoi închizându-se la loc. De pe hol se auzi un foşnet de mătase şi de dezmierdări şoptite, care sugerau o îmbrăţişare. Apoi, halatul mov şi uniforma cenuşie trecură prin dreptul uşii de la sufragerie şi dispărură la etaj.

Mai întâi de toate, Maud trebuia să se asigure că el avea documentul. Trebuia să îl privească, să spună ceva admirativ, apoi să-l lase jos. Urma să-l ducă pe Joachim la pian. După aceea trebuia să găsească un pretext – Carla încercă să nu se gândească în ce anume avea să constea acesta – ca să-l scoată pe tânăr din încăpere şi să-l ducă în biroul alăturat, o odaie mult mai mică şi mai intimă, cu draperii roşii de catifea şi o canapea mare şi veche. De îndată ce aveau să ajungă acolo, Maud trebuia să dea semnalul.

Întrucât era greu de prevăzut cum aveau să decurgă lucrurile, existau mai multe variante de semnal, toate cu aceeaşi semnificaţie. Cel mai simplu semnal era reprezentat de o uşă trântită atât de tare, încât să se audă în întreaga casă. De asemenea, Maud ar fi putut apăsa butonul de lângă şemineu care suna în bucătărie, o reminiscenţă a unui sistem desuet de chemare a servitorilor. Însă hotărâseră că putea fi la fel de bine oricare alt zgomot: în ultimă instanţă, ar fi putut dărâma pe jos bustul de marmură al lui Goethe sau ar fi putut sparge „din greşeală" o vază.

Carla ieşi din sufragerie şi rămase pe hol, uitându-se în sus pe scări. Nu se auzea niciun sunet.

Aruncă o privire în bucătărie. Ada spăla oala de fier în care făcuse supa, frecând-o cu o energie alimentată probabil şi de tensiune. Carla încercă să-i zâmbească încurajator. Maud şi Carla ar fi vrut să păstreze secretul faţă de Ada, nu pentru că nu ar fi avut încredere în ea – dimpotrivă, ostilitatea ei faţă de nazişti era de-a dreptul fanatică –, ci pentru că ar fi făcut-o părtaşă la trădare, expunând-o celei mai severe pedepse. Totuşi, cum locuiau împreună de atâta vreme, chiar nu mai era cu putinţă să ţină vreun secret faţă de ea, căci Adei nu-i scăpa nimic.

Carla auzi apoi râsul cristalin al lui Maud. Ştia foarte bine acel sunet. Avea o notă artificială, indicând că ea îşi împingea până la limită puterea de seducţie.

Avea Joachim documentul sau nu?

După câteva minute, Carla auzi pianul. Era foarte limpede că Joachim era la clape. Melodia, un cântecel simplu de copii, era despre o pisică în

zăpadă: *A.B.C., Die Katze lief im Schnee.* Tatăl Carlei i-l cântase de-o sută de ori. Simţi un nod în gât când îşi aminti de asta. Cum îndrăzneau naziştii să interpreteze asemenea cântece după ce lăsaseră orfani atâţia şi atâţia copii?

Melodia se opri brusc la jumătate – se întâmplase ceva. Carla îşi ciuli urechile, încercând să surprindă vreun sunet – voci, paşi, orice –, dar sus era linişte.

Trecu un minut, apoi încă unul.

Se întâmplase oare ceva neprevăzut – dar ce?

Se uită prin uşa de la bucătărie la Ada, care se oprise din spălat, întinzându-şi mâinile în lături într-un gest care voia să spună: „Habar n-am".

Carla trebuia să afle singură.

Urcă încet pe scări, păşind fără zgomot pe covorul ros.

Se opri în faţa salonaşului. Nu se auzea nimic: nici clapele pianului, nici vreo mişcare, nici vreun glas.

Deschise uşa cât putu de încet şi aruncă un ochi înăuntru. Nu se vedea nimeni. Intră şi se uită împrejur. Camera era goală.

Nici urmă de geanta lui Joachim.

Privi spre uşa dublă care ducea în birou. Aceasta era pe jumătate deschisă.

Carla traversă încăperea pe vârfuri. Aici nu era covor, ci doar un parchet lustruit, iar sunetul paşilor ei nu era amortizat complet; însă trebuia să-şi asume acest risc.

Când se apropie de uşă, auzi şuşoteli.

Ajunse în prag, se lipi de perete şi aruncă o privire înăuntru.

Cei doi stăteau în picioare îmbrăţişaţi, sărutându-se. Joachim era cu spatele la uşă şi la Carla: fără îndoială că Maud avusese grijă să-l aşeze în acea poziţie. Sub privirile Carlei, Maud se desprinse din sărut, se uită peste umărul lui şi dădu cu ochii de fiica ei. Îşi luă mâna de pe gâtul lui Joachim şi făcu un gest disperat.

Carla văzu geanta de pânză pe un scaun.

Pricepu imediat ce se întâmplase. Când Maud îl momise pe Joachim în birou, acesta nu făcuse ceea ce speraseră ele: în loc să lase geanta în salonaş, o luase cu el, neliniştit.

Carla era acum nevoită să pună mâna pe ea.

Cu inima bubuindu-i în piept, intră în cameră. Maud murmură:

– O, da, nu te opri, scumpul meu!

Joachim gemu:

– Te iubesc, scumpa mea.

Carla făcu doi paşi înainte, ridică geanta de pânză, se răsuci şi ieşi pe nesimţite din încăpere.

Geanta era uşoară. Traversă repede salonaşul şi coborî în fugă pe scări, gâfâind.

În bucătărie puse geanta pe masă şi o desfăcu. Înăuntru era ediţia din acea zi a ziarului berlinez *Der Angriff*, un pachet nou de ţigări Kamel şi un dosar galben, simplu. Cu mâinile tremurânde, scoase dosarul şi îl deschise. Acesta conţinea copia unui document.

Prima pagină avea ca titlu:

DIRECTIVA NR. 41

Pe ultima pagină se afla o linie punctată, pentru semnătură. Nu era trecut nimic acolo, cel mai probabil pentru că aceea era doar o copie, şi nu originalul, însă lângă linie era tipărit numele lui Adolf Hitler.

Între aceste două pagini era detaliat planul Operaţiunii *Albastru*.

O cuprinse un entuziasm care se amestecă cu tensiunea pe care o simţea deja şi cu teama cumplită ca nu cumva să fie descoperită.

Puse documentul pe bufetul de lângă fereastra bucătăriei, apoi trase sertarul şi scose de acolo aparatul Minox împreună cu cele două filme de rezervă. Aşeză documentul cu grijă, apoi începu să fotografieze paginile pe rând.

Nu-i luă prea mult – erau doar zece pagini. Nici nu trebui să schimbe filmul. Era totul gata: reuşise să fure planul de luptă.

„Pentru tine, tată."

Puse aparatul din nou în sertar, închise sertarul, băgă documentul înapoi în dosar, puse dosarul la loc în geanta de pânză şi o închise.

Mişcându-se cât putea de silenţios, se întoarse cu geanta la etaj.

În timp ce se strecura în salonaş, auzi glasul mamei sale. Maud vorbea clar şi răspicat, de parcă ar fi vrut să fie auzită, iar Carla realiză că încerca să o avertizeze.

– Nu-ţi face griji, te rog, spunea ea. S-a întâmplat din cauza surescitării. Am fost amândoi surescitaţi.

Joachim răspunse cu glasul coborât, jenat:

– Mă simt ca un prost. Doar m-ai atins şi am fost gata.

Carla putea intui ce se întâmplase. Nu din experienţă, ci pentru că le auzise pe fete vorbind, iar conversaţiile asistentelor erau extrem de detaliate. Probabil că Joachim ejaculase prematur. Frieda îi zisese că Heinrich păţise şi el asta de câteva ori, la început, fiind ruşinat la culme din acest motiv; însă trecuse repede peste episod. Era un semn de nervozitate, îi spusese ea.

Faptul că îmbrăţişările lui Maud şi Joachim se încheiaseră atât de repede îi îngreuna Carlei misiunea. Joachim avea să fie acum mult mai atent, nemaifiind rupt de cele care se petreceau în jurul său.

Chiar şi aşa, probabil că Maud făcea tot posibilul ca să-l ţină în continuare cu spatele la uşă. Dacă reuşea să se furişeze înăuntru pentru o secundă şi să lase geanta la loc pe scaun fără să fie observată de Joachim, încă mai puteau scăpa basma curată.

Cu inima bubuindu-i în piept, Carla străbătu salonaşul şi se opri lângă uşa deschisă. Maud rosti pe un ton liniştitor:

– Se întâmplă des – trupul devine nerăbdător. Nu-i nimic.

Carla îşi strecură capul pe uşă.

Cei doi stăteau în acelaşi loc, încă aproape unul de celălalt. Maud se uită peste umărul lui Joachim şi o văzu pe Carla. Îl prinse pe tânăr de obraz, împiedicându-l să-şi întoarcă privirea spre Carla, şi-i spuse:

– Sărută-mă din nou şi zi-mi că nu mă urăşti pentru acest mic accident.

Carla păşi înăuntru, iar Joachim rosti:

– Trebuie să fumez o ţigară.

Când se răsuci, Carla ieşi din cameră. Aşteptă lângă uşă – oare avea ţigări şi în buzunar sau voia să ia pachetul cel nou din geantă?

Răspunsul sosi într-o clipă.

– Unde mi-e geanta? zise el.

Carla simţi cum îi stă inima. Vocea lui Maud se auzi limpede:

– Ai lăsat-o în salonaş.

– Ba nu.

Carla traversă rapid camera, lăsă geanta pe un scaun, apoi ieşi. Se opri în faţa uşii, cu urechile ciulite. Îi auzi trecând din birou în salonaş.

Maud zise:

– Uite-o acolo. Ţi-am spus eu.

– Nu am lăsat-o acolo, rosti el încăpăţânat. Am jurat să nu o scap din vedere. Dar am scăpat-o... când te-am sărutat.

– Scumpul meu, eşti încă supărat din cauza celor petrecute mai devreme. Încearcă să te relaxezi.

– Cineva a intrat în cameră în timp ce îmi era distrasă atenţia...

– Ce absurd!

– Nu cred.

– Hai să ne aşezăm la pian, unul lângă celălalt, aşa cum îţi place, spuse ea pe un ton din ce în ce mai disperat.

– Cine mai este în casa asta?

Intuind ce avea să urmeze, Carla coborî în fugă scările şi se duse în bucătărie. Ada o privi speriată, însă nu era vreme de explicaţii.

Auzi bocancii lui Joachim pe scări.

Într-o clipă, el ajunse în bucătărie. Avea geanta de pânză în mână. Pe chip i se citea furia. Le privi pe Carla şi pe Ada.

– Una dintre voi s-a uitat în geanta asta! zise el.

Carla rosti pe un ton cât se poate de calm:

– Nu ştiu ce te face să crezi asta, Joachim.

Maud apăru în spatele lui Joachim şi trecu pe lângă el, intrând în bucătărie.

– Hai să bem nişte cafea. Ada, dacă eşti drăguţă... spuse ea pe un ton voios. Joachim, ia loc, te rog.

El nu o băgă în seamă, rotindu-şi privirea prin bucătărie. Ochii îi căzură pe bufetul de la fereastră. Spre groaza ei, Carla observă că, deşi ascunsese aparatul, lăsase cele două filme de rezervă afară.

– Acelea sunt filme de opt milimetri, nu-i aşa? rosti Joachim. Aveţi un aparat de fotografiat în miniatură?

Brusc, nu mai părea deloc un băieţel neajutorat.

– Asta sunt de fapt chestiile alea? zise Maud. Chiar mă întrebam ce-ar putea fi. Le-a uitat aici un alt elev de-al meu, un ofiţer Gestapo.

Era o improvizaţie iscusită, dar Joachim nu se lăsă păcălit.

– Mă întreb dacă nu şi-a uitat cumva şi aparatul, zise el deschizând sertarul.

Aparatul cel mic de inox era aşezat frumos pe un prosop alb, ca o pată de sânge.

Joachim îl privi şocat. Poate că nu crezuse în mod serios până atunci că fusese trădat, ci încercase doar să se răzbune pentru eşecul său sexual; iar acum adevărul îl izbise în plin, pentru prima oară. Dintr-un motiv sau altul, pentru moment încremeni. Cu mânerul sertarului încă în mână, se holba la aparat ca şi cum ar fi fost hipnotizat. În acea fracţiune de secundă, Carla realiză că visul de iubire al tânărului fusese pângărit, iar furia lui avea să fie cumplită.

Într-un final îşi ridică privirea. Se uită la cele trei femei din faţa lui, apoi ochii îi zăboviră asupra lui Maud.

– Tu ai făcut asta, rosti el. M-ai păcălit. Dar îţi vei primi pedeapsa.

Luă aparatul şi filmele şi le băgă în buzunar.

– Frau von Ulrich, sunteţi arestată. Făcu un pas înainte şi o înşfăcă de braţ: Vă duc la sediul Gestapoului.

Maud îşi smulse braţul din strânsoarea lui şi se trase înapoi un pas. Joachim îi dădu un pumn cu toată forţa. Era înalt, puternic şi tânăr. Lovitura o nimeri în plină figură, trântind-o la podea. Joachim se aplecă deasupra ei.

– Ţi-ai bătut joc de mine! răcni el. M-ai minţit şi eu te-am crezut! urlă el, isteric acum. Vom fi torturaţi amândoi de Gestapo şi o meritäm cu vârf şi îndesat!

Începu să o lovească cu picioarele. Ea încercă să se ferească din calea loviturilor, însă se opri cu spatele în aragaz. Bocancul lui drept o izbea în coaste, în coapsă, în pântece...

Ada se repezi la el şi îl zgârie pe faţă cu unghiile. El o îndepărtă dintr-o mişcare, apoi o lovi pe Maud în cap.

Carla se mişcă. Ştia că oamenii îşi reveneau de multe ori după tot felul de lovituri încasate în corp, dar traumatismele craniene provocau adeseori

pagube ireparabile. Totuşi, reacţionă aproape inconştient, fără să se mai gândească la consecinţe. Ridică de pe masă oala de fier pe care Ada o curăţase cu atâta energie. Ţinând-o de mânerele sale lungi, o înălţă deasupra capului şi îl pocni în creştet pe Joachim.

El se clătină, înmărmurit. Ea îl lovi din nou, acum şi mai tare. El se prăbuşi la pământ, pierzându-şi cunoştinţa. Maud se dădu la o parte din calea lui când căzu, lipindu-se de perete şi ţinându-se de piept.

Carla ridică oala încă o dată, dar Maud ţipă:

– Nu! Opreşte-te!

Carla lăsă oala pe masa din bucătărie. Joachim se mişcă, încercând să se ridice de pe jos.

Ada înşfăcă oala şi îl lovi cu furie. Carla încercă să o prindă de braţ, dar femeia părea că înnebunise. Îl lovi pe bărbat în cap în mod repetat, până când obosi, apoi lăsă oala să cadă pe podea cu un zăngănit puternic.

Maud izbuti să se ridice în genunchi şi se uită la Joachim. Tânărul avea ochii holbaţi. Nasul îi era sucit într-o parte, iar craniul părea deformat. Din ureche îi curgea sânge. Nu mai părea să respire.

Carla îngenunche lângă el, îi puse un deget la gât şi îi căută pulsul. Nu simţi nimic.

– A murit, rosti ea. L-am omorât. O, Dumnezeule!

Maud zise printre hohote:

– Of, băiat prost!

Ada, gâfâind din cauza efortului, spuse:

– Şi acum ce facem?

Carla realiză că erau acum nevoite să se descotorosească de cadavru. Maud se ridică greoi în picioare. Partea stângă a feţei începuse să i se umfle.

– O, Doamne, cât de tare doare! rosti ea, ţinându-se de coaste.

Carla bănui că avea o coastă ruptă. Uitându-se la Joachim, Ada zise:

– L-am putea ascunde în pod.

– Da, până când vor începe vecinii să se plângă de duhoare, zise Carla.

– Atunci hai să-l îngropăm în spate, în grădină.

– Şi ce-o să creadă lumea când o să vadă trei femei săpând o groapă de doi metri în curtea unei case din Berlin? Că săpăm după aur?

– Am putea săpa noaptea.

– Crezi că asta ar da mai puţin de bănuit?

Ada se scărpină în cap. Apoi, Carla spuse:

– Trebui să ducem cadavrul undeva şi să ne descotorosim de el. Într-un parc sau într-un canal.

– Dar cum îl ducem până acolo? întrebă Ada.

– Nu cântăreşte prea mult, rosti Maud cu amărăciune. Atât de suplu şi de vânjos...

Carla zise:

– Nu greutatea este problema. Ada şi cu mine îl putem căra. Însă trebuie să facem cumva să nu trezim suspiciuni.

Maud spuse:

– Ce bine ar fi fost dacă am fi avut maşină...

Carla clătină din cap.

– Nimeni nu mai poate face rost de benzină în ziua de azi.

Rămaseră tăcute. Afară se înnsera. Ada aduse un prosop şi îl înfăşură în jurul capului lui Joachim, ca să nu lase sângele să păteze podeaua. Maud plângea înfundat, lacrimile rostogolindu-i-se pe faţa schimonosită de durere. Carla ar fi vrut să o liniştească, însă trebuia să rezolve mai întâi problema cadavrului.

– Am putea să-l băgăm într-o cutie, rosti ea.

Ada zise:

– Singura cutie suficient de mare ar fi un sicriu.

– Ce-ar fi dacă am folosi o piesă de mobilier? Un dulap, de exemplu?

– E prea greu, zise Ada, căzând pe gânduri. Însă şifonierul din camera mea nu este atât de voluminos, adăugă ea.

Carla încuviinţă. Nimeni nu se aştepta ca o menajeră să aibă prea multe haine sau să aibă nevoie de mobilă de mahon, realiză ea cu o urmă de jenă; aşa că în camera Adei era un dulap îngust, făcut din lemn subţire de brad.

– Hai să îl aducem, spuse ea.

Ada locuise iniţial la subsol, însă locul fusese transformat în adăpost antiaerian, aşa că se mutase la etaj. Carla şi Ada urcară. Ada deschise dulapul şi scoase toate hainele de pe şină. Nu avea prea multe: două rânduri de uniforme, câteva rochii, un palton de iarnă, toate vechi. Le întinse frumos pe pat.

Carla înclină şifonierul spre ea, iar Ada apucă de celălalt capăt. Nu era greu, dar era incomod; le luă destul de mult ca să-l scoată pe uşă şi să-l coboare apoi pe scări.

În cele din urmă ajunseră cu el pe hol, unde îl culcară pe jos. Carla deschise uşa. Acum chiar arăta ca un sicriu cu un capac cu balamale.

Carla se întoarse în bucătărie şi se aplecă deasupra cadavrului. Scoase aparatul şi filmele din buzunarul lui Joachim, punându-le la loc în sertarul bufetului.

Carla prinse cadavrul de braţe, iar Ada de picioare şi împreună reuşiră să îl ridice. Îl scoaseră din bucătărie şi îl aşezară în şifonier. Ada îi rearanjă prosopul pe cap, deşi sângerarea i se oprise.

„Oare ar trebui să-i scoatem uniforma?" se întrebă Carla. Cadavrul ar fi fost mai greu de identificat aşa – dar s-ar fi trezit pe cap cu două probleme în loc de una. Hotărî să nu o facă.

Ridică geanta de pânză şi îi dădu drumul în şifonier, peste cadavru. Închise apoi uşa şifonierului şi o încuie, ca să se asigure că nu se deschidea din greşeală. Băgă cheia în buzunarul rochiei.

Se duse în sufragerie şi se uită afară pe fereastră.

– Se întunecă, observă ea.

– Asta-i bine.

– Ce-o să creadă lumea? rosti Maud.

– Că mutăm un dulap – ca să-l vindem pentru bani de mâncare, de exemplu.

– Două femei mutând un şifonier?

– Femeile fac genul acesta de lucruri mereu, acum că majoritatea bărbaţilor sunt în armată sau au murit. Nu-i ca şi cum am putea închiria o dubă de transport... Cine ar putea să cumpere acum benzină?

– Şi de ce aţi face asta seara?

Carla izbucni, nemaiputându-şi reţine frustrarea:

– Nu ştiu, mamă. Dacă ne întreabă cineva, va trebui să născocesc ceva. Însă nu putem lăsa cadavrul aici.

– Îşi vor da seama că a fost omorât când vor găsi cadavrul. Îi vor examina rănile.

Şi Carla îşi făcea griji în această privinţă.

– N-avem ce face.

– Ar putea încerca să facă o anchetă ca să afle unde a fost astăzi.

– Ne-a zis că nu a spus nimănui despre lecţiile sale de pian. Voia să-şi uluiască prietenii cu abilităţile sale. Cu puţină şansă, nu va afla nimeni că a venit aici.

„Iar dacă nu avem şansă, suntem ca şi moarte toate trei", se gândi Carla.

– Ce motiv crezi că vor găsi pentru crimă?

– Îi vor găsi urme de spermă în chiloţi?

Maud îşi întoarse privirea jenată.

– Da.

– Atunci îşi vor închipui că s-a produs un contact sexual, poate cu un alt bărbat, şi că acesta s-a terminat cu o ceartă.

– Sper să ai dreptate.

Carla nu era deloc sigură, dar nu ştia ce-ar fi putut să facă în această privinţă.

– În canal, zise ea.

Cadavrul avea să plutească, urmând să fie găsit, mai devreme sau mai târziu; şi avea să urmeze o anchetă. Nu puteau decât să spere că ancheta nu va duce la ele.

Carla deschise ușa de la intrare. Se așeză în partea din stânga-față a șifonierului, iar Ada se plasă în dreapta-spate. Se aplecară apoi amândouă. Ada, care avea mai multă experiență la cărat obiecte grele, spuse:

– Înclină-l într-o parte și bagă-ți mâinile dedesubt. Carla făcu ce i se zisese și Ada continuă: Acum ridică de capătul tău puțin.

Carla se execută. Ada apucă dulapul de capătul celălalt și zise:

– Îndoaie-ți genunchii. Apucă-l bine. Îndreaptă-te de spate!

Ridicară șifonierul până la nivelul șoldului. Ada se aplecă și își băgă umărul sub el. Carla procedă la fel. Apoi, cele două femei se îndreptară de spate. Carla suportă greutatea dulapului când coborâră treptele de la intrare, însă reuși să se descurce. Când ajunseră pe stradă, ea se întoarse spre canal, aflat la câteva cvartale distanță.

Acum se lăsase complet întunericul; luna era ascunsă de nori, iar cele câteva stele de pe cer răspândeau o lumină palidă. Bezna le putea ajuta să arunce șifonierul în apă fără să fie observate de nimeni. Din păcate însă, Carla abia dacă vedea pe unde mergeau. Era îngrozită de gândul că s-ar fi putut împiedica și ar fi putut cădea, iar șifonierul s-ar fi făcut bucăți, scoțând la iveală bărbatul ucis dinăuntru.

O ambulanță cu farurile acoperite trecu pe lângă ele. Probabil că se grăbea spre locul vreunui accident rutier. Se întâmplau multe atunci când curentul era întrerupt. Asta însemna că în apropiere erau și mașini de poliție.

Carla își aminti un caz senzațional de crimă de la începutul penelor de curent. Un bărbat își omorâse soția, îi îndesase cadavrul într-o valiză și traversase orașul în beznă cu ea pe bicicletă, înainte s-o arunce în râul Havel. Oare aveau să-și amintească polițiștii de cazul acela, suspectând pe oricine transporta un obiect mai voluminos?

În timp ce se gândea la asta, pe lângă ele trecu o mașină de poliție. Un agent se holbă la cele două femei care cărau șifonierul, dar mașina nu se opri.

Povara părea să devină tot mai grea. Era o noapte caldă și, nu după mult timp, Carla era leoarcă de sudoare. Lemnul îi rănea umărul și își dorea acum să se fi gândit să-și pună o batistă împăturită pe sub bluză pentru a mai amortiza greutatea.

Dădură colțul și se treziră la locul accidentului. Un camion cu opt roți ce transporta cherestea intrase frontal într-o limuzină Mercedes, șifonând-o rău de tot. Mașina de poliție și ambulanța luminau cu farurile locul accidentului. Mai mulți oameni se adunaseră în jurul mașinii. Probabil că accidentul se produsese cu doar câteva minute în urmă, căci încă mai erau oameni înăuntru. Un membru al echipajului de pe ambulanță se aplecase prin ușa din spate, examinând probabil rănile pasagerilor pentru a vedea dacă puteau fi scoși de acolo.

Carla încremeni. Vina o făcu să înghețe și să rămână pe loc. Însă nimeni nu le observase pe ea și pe Ada și nici șifonierul, așa că – după câteva clipe – realiză că trebuiau să se furișeze înapoi pe unde veniseră și să ajungă la canal pe o altă rută.

Când dădu să se întoarcă, un polițist vigilent îndreptă o lanternă în direcția ei.

Fu tentată să arunce șifonierul și s-o rupă la fugă, însă reuși să-și păstreze calmul.

– Hei, ce faceți acolo? le întrebă polițistul.

– Mutăm un șifonier, domnule ofițer, replică ea. Recăpătându-și prezența de spirit, simulă o curiozitate morbidă ca să-și ascundă nervozitatea și întrebă: Ce s-a întâmplat aici? Apoi adăugă: A murit cineva?

Oamenii din branșă detestau întrebările iscoditoare și sinistre de acest gen, după cum știa din proprie experiență – doar lucra și ea printre ei. Așa cum se așteptase, polițistul răspunse iritat:

– Nu-i treaba voastră. Vedeți-vă de drum.

Apoi le întoarse spatele și îndreptă lanterna spre mașina strivită.

Nu era nimeni pe trotuarul pe care se aflau ele. Carla luă o decizie grăbită și porni drept în față, înaintând către locul accidentului.

Rămase cu ochii ațintiți asupra micului grup de oameni din cercul de lumină. Aceștia erau concentrați la ce aveau de făcut și nimeni nu își ridică privirea când ele trecură pe lângă mașină.

Păru să dureze o veșnicie până depășiră camionul cu opt roți. Apoi, când ajunseră în spatele acestuia, Carla avu un moment de inspirație.

Se opri, iar Ada șuieră:

– Ce s-a întâmplat?

– Pe-aici. Carla trecu pe șosea în spatele camionului și zise încet: Lasă șifonierul jos. Fără zgomot.

Așezară șifonierul pe caldarâm. Ada șopti:

– Vrei să-l lăsăm aici?

Carla scoase cheia din buzunar și descuie ușa șifonierului. Își ridică privirea: din câte putea să-și dea seama, oamenii erau strânși ciorchine în jurul mașinii, la vreo șase-șapte metri de ele, de cealaltă parte a camionului.

Deschise ușa șifonierului. Joachim Koch privea în gol, cu capul înfășurat într-un prosop însângerat.

– Hai să-l scoatem, zise Carla. Acolo, lângă roți.

Înclinară șifonierul până când cadavrul se rostogoli afară, oprindu-se în pneuri.

Carla recuperă prosopul plin de sânge și îl aruncă în șifonier. Lăsă geanta de pânză lângă cadavru: era bucuroasă să scape de ea. Închise ușa șifonierului

şi o încuie, apoi îl ridicară şi porniră din nou la drum. Acum era mult mai uşor de cărat.

După ce înaintară vreo cincizeci de metri prin beznă, Carla auzi o voce în depărtare:

– O, Doamne! Mai este o victimă – se pare că a fost călcat un pieton!

Carla şi Ada dădură colţul, iar Carla simţi un val de uşurare: se descotorosiseră de cadavru. Dacă reuşeau să ajungă acasă fără să mai atragă atenţia cuiva – şi fără să se uite careva în şifonier şi să vadă prosopul însângerat –, aveau să fie în siguranţă. Nu ar mai fi existat nicio anchetă. Joachim devenise un pieton ucis într-un accident provocat de pana de curent. Dacă ar fi fost târât pe caldarâm sub roţile camionului, ar fi suferit răni asemănătoare cu cele cauzate de fundul gros al oalei de fier. Poate că un medic legist mai iscusit ar fi putut face diferenţa, însă nimeni nu avea să mai ia acum în considerare efectuarea unei autopsii.

Carla se gândi mai întâi să arunce şifonierul, dar hotărî apoi că nu era cazul. Chiar şi fără prosop, tot rămâneau petele de sânge de dinăuntru, iar asta ar fi putut duce la o anchetă separată de cea a poliţiei. Trebuiau să îl ducă înapoi şi să-l cureţe bine.

Ajunseră acasă fără să mai dea de nimeni pe drum.

Lăsară şifonierul pe hol. Ada scoase prosopul, îl puse în chiuveta din bucătărie şi dădu drumul la robinetul de apă rece. Carla simţi un amestec de bucurie şi de tristeţe. Furase planul de luptă al naziştilor, însă omorâse un tânăr care era mai degrabă nesăbuit decât rău. Avea să se gândească multe zile la asta, poate chiar ani întregi, înainte să se decidă cum se simţea. Momentan era mult prea obosită.

Îi povesti mamei sale ce făcuseră. Obrazul stâng al lui Maud era atât de umflat, încât aproape că-i închisese ochiul. Se ţinea de coastele din partea stângă, ca să-şi mai calmeze durerea. Arăta groaznic.

– Ai dat dovadă de mare curaj, mamă, îi zise Carla. Te admir enorm pentru ce ai făcut azi.

Maud rosti pe un ton istovit:

– Nu mă simt deloc demnă de admiraţie. Mi-e ruşine. Mă dispreţuiesc.

– Pentru că nu l-ai iubit? zise Carla.

– Nu, replică Maud. Pentru că l-am iubit.

Capitolul paisprezece

1942 (III)

Greg Peshkov absolvi Harvardul cu summa cum laude, cea mai înaltă distincţie. I-ar fi fost foarte uşor să se înscrie la un doctorat în fizică, specializarea lui, scăpând astfel de serviciul militar. Însă el nu voia să fie om de ştiinţă. Ambiţia sa era să deţină un alt soi de putere. Şi, la sfârşitul războiului, o carieră militară avea să reprezinte un avantaj imens pentru un tânăr politician în plină ascensiune. Aşa că se înrolă în armată.

Însă la fel de adevărat era şi că nu-şi dorea să intre în focul luptei.

Urmărea desfăşurarea războiului din Europa cu un interes sporit şi în acelaşi timp îşi presa toţi cunoscuţii din Washington – şi avea foarte mulţi – să-i obţină o slujbă de birou la cartierul general al Departamentului de Război.

Ofensiva germană de vară începuse pe 28 iunie, izbutind să avanseze cu rapiditate înspre est fără să întâmpine decât o rezistenţă sporadică pe drum, până când ajunsese în faţa oraşului Stalingrad, fostul Tsaritsyn, unde fusese oprită cu încrâncenare de către ruşi. Armata germană se împotmolise acolo şi acum lâncezea, cu liniile de aprovizionare mult prea întinse, lăsând impresia că Armata Roşie reuşise să o atragă într-o capcană.

Greg nu începuse de multă vreme instrucţia când fu chemat în biroul colonelului.

– Corpul de Geniu al Armatei are nevoie de un ofiţer tânăr şi inteligent la Washington, îi zise colonelul. Tu ţi-ai făcut stagiatura acolo, dar nu ai fi fost prima mea opţiune – nici măcar nu-ţi poţi păstra afurisita aia de uniformă curată. Însă pentru rolul acesta este nevoie de cineva care să aibă cunoştinţe de fizică, ceea ce reduce considerabil aria de selecţie.

Greg spuse:

– Vă mulţumesc, domnule.

– Încearcă genul ăsta de sarcasm cu noul tău şef şi-ai să vezi tu. Vei fi aghiotantul colonelului Groves. Am fost coleg la West Point cu el. Este cel mai aprig om pe care l-am întâlnit în viaţa mea. Multă baftă!

Greg îl sună pe Mike Penfold de la biroul de presă al Departamentului de Stat și află că până de curând Leslie Groves fusese șeful secției de construcții din întreaga armată americană, fiind responsabil pentru noul sediu al acesteia din Washington – clădirea uriașă cu cinci laturi căreia lumea începuse să-i spună Pentagon. Însă fusese transferat într-un nou proiect despre care nimeni nu știa mare lucru. Unele voci susțineau că își jignise superiorii atât de des, încât fusese decăzut în rang; alții declarau că primise un rol și mai important, dar strict secret. Însă toată lumea era de acord în privința caracterului său: omul era egoist, arogant și necruțător.

– Chiar îl urăște *toată lumea?* întrebă Greg.

– A, nu, replică Mike. Numai cei care l-au cunoscut personal.

Locotenentul Greg Peshkov era extrem de agitat când ajunse la biroul lui Groves din noua clădire a Departamentului de Război, un palat în stil Art Deco situat la intersecția dintre 21st Street și Virginia Avenue. Află imediat că făcea parte dintr-un grup numit Districtul Ingineresc Manhattan. Sub acest nume vag se ascundea o echipă care încerca să realizeze un nou tip de bombă, folosind uraniul drept exploziv.

Greg era intrigat. Știa că izotopul mai ușor de uraniu (U-235) conținea o energie incalculabilă și citise câteva articole pe această temă în publicațiile științifice. Însă de vreo doi ani nu mai apăruse nicio noutate cu privire la cercetările din acest domeniu, iar acum Greg înțelegea motivul.

Află că președintele Roosevelt considera că proiectul avansa mult prea încet, iar Groves fusese pus la conducerea lui tocmai pentru a-i struni pe oameni mai bine.

Greg sosi la șase zile de la numirea lui Groves. Prima sarcină pe care i-o dădu acesta fu să-l ajute să-și prindă stelele pe gulerul tunicii sale kaki: tocmai fusese promovat la gradul de general de brigadă.

– Asta-i doar așa, ca să-i impresionez pe oamenii ăștia de știință civili cu care trebuie să lucrăm, bombăni Groves. Am o întâlnire la biroul ministrului de război în zece minute. Ar fi bine să vii cu mine; așa vei fi și tu pus la curent.

Groves era masiv. Înalt de un metru optzeci, omul avea între 120 și 130 de kilograme. Își ținea pantalonii de la uniformă ridicați, astfel încât cureaua să-i poată cuprinde burta voluminoasă. Părul îi era castaniu și probabil cârlionțat, dacă l-ar fi lăsat să crească. Avea fruntea îngustă, obrajii bucălați și o gușă sub bărbie. Mustăcioara aproape că nici nu i se vedea. Era un individ neatrăgător în toate privințele, iar Greg nu era deloc încântat că trebuia să lucreze pentru el.

Groves și anturajul său, incluzându-l și pe Greg, ieșiră din clădire și coborâră pe Virginia Avenue până la National Mall. Pe drum, Groves îi spuse lui Greg:

– Când mi-au dat funcţia asta, mi-au zis că ar putea fi funcţia decisivă pentru câştigarea războiului. Nu ştiu dacă aşa stau lucrurile, dar am de gând să mă comport ca şi cum ar fi adevărat. Ai face bine să procedezi la fel.

– Da, să trăiţi, rosti Greg.

Ministrul de război nu se mutase încă în clădirea neterminată a Pentagonului, iar sediul Departamentului de Război se afla în continuare în vechea clădire a muniţiei, o structură „temporară" lungă, joasă şi demodată de pe Constitution Avenue.

Ministrul de război Henry Stimson era republican, fiind adus de preşedinte în executiv pentru ca opoziţia să nu submineze efortul de război făcându-i probleme în Congres. La cei 75 de ani ai săi, Stimson era un om de stat cu experienţă, un bătrân spilcuit cu mustaţa albă, dar cu un licăr inteligent în ochii săi cenuşii.

Întrevederea era la cel mai înalt nivel şi în cameră se aflau numai ştabi, inclusiv şeful statului-major al armatei, George Marshall. Greg era agitat şi îl admira pe Groves că rămânea atât de calm, mai ales că până mai ieri fusese un simplu colonel.

Groves începu prin a prezenta cum avea de gând să impună ordinea şi disciplina în rândul sutelor de oameni de ştiinţă civili şi al zecilor de laboratoare de fizică implicate în Proiectul Manhattan. Nu manifestă nicio urmă de servilism faţă de persoanele de rang înalt care ar fi putut crede că sunt la cârma proiectului. Îşi expuse planurile fără să se obosească să folosească fraze precum „cu permisiunea dumneavoastră" sau „dacă sunteţi de acord". Greg se întrebă dacă omul căuta cu tot dinadinsul să fie concediat.

Greg afla atât de multe informaţii noi, încât şi-ar fi dorit să-şi poată lua notiţe, însă cum nimeni altcineva nu făcea asta, se gândi că ar fi lăsat o impresie proastă.

După ce Groves termină ce avea de spus, cineva din grup îl întrebă:

– Din câte înţeleg, rezervele de uraniu sunt cruciale pentru acest proiect. Avem destule la dispoziţie?

Groves răspunse:

– Există 1 250 de tone de pehblendă – minereul care conţine oxidul de uraniu – într-un depozit din Staten Island.

– Atunci ar fi bine să achiziţionăm o parte din această cantitate, zise omul.

– Am cumpărat-o deja pe toată vineri, domnule.

– Vineri? A doua zi după ce-aţi fost numit în funcţie?

– Exact.

Ministrul de război îşi înăbuşi un surâs. Mirarea lui Greg faţă de aroganţa lui Groves începea să se transforme în admiraţie pentru îndrăzneala sa.

Un bărbat în uniformă de amiral spuse:

– Cum rămâne cu prioritatea atribuită acestui proiect? Trebuie să discutaţi cu Agenţia de Producţie de Război.

– M-am văzut cu Donald Nelson sâmbătă, domnule, replică Groves.

Nelson era civilul aflat la conducerea agenţiei.

– I-am cerut să ne acorde prioritate sporită, adăugă el.

– Şi el ce-a zis?

– A refuzat.

– Asta-i o problemă.

– S-a rezolvat atunci când i-am spus că voi fi nevoit să-i recomand preşedintelui să abandoneze Proiectul Manhattan întrucât Agenţia de Producţie de Război nu vrea să coopereze. Acum ratingul nostru este AAA.

– Bun, zise ministrul de război.

Greg era tot mai impresionat – Groves era o adevărată figură.

Stimson rosti:

– Şi-acum... Ştiţi că veţi fi supervizat de un comitet care-mi va da raportul mie. Au fost propuşi nouă membri...

– În niciun caz! îl întrerupse Groves.

Ministrul de război zise:

– Poftim?

„De data asta Groves chiar a întrecut măsura", se gândi Greg.

– Nu pot raporta unui comitet de nouă persoane, domnule ministru, zise Groves. N-o să mai scap de ei nicicând.

Stimson rânji. După cum părea, era mult prea bătrân ca să se mai simtă jignit de genul acesta de limbaj. Rosti pe un ton blajin:

– Şi ce număr aţi sugera dumneavoastră, domnule general?

Greg realiză că Groves ar fi vrut să spună „zero", însă într-un final spuse:

– Cred că trei ar fi perfect.

– În regulă, zise ministrul de război, spre uimirea lui Greg. Mai e ceva?

– Vom avea nevoie de un loc cât mai mare, cam de vreo şaizeci de mii de pogoane, pentru o centrală de îmbogăţire a uraniului şi pentru toate celelalte clădiri adiacente. Există o zonă potrivită în Oak Ridge, Tennessee. Este o vale încadrată de culmi, aşa că, în caz de accident, explozia va fi controlată.

– Un accident? se miră amiralul. Există această posibilitate?

Groves nu-şi ascunse exasperarea faţă de imbecilitatea întrebării.

– Construim o bombă experimentală, pentru Dumnezeu! exclamă el. O bombă atât de puternică încât poate rade un oraş mediu dintr-o singură detonare! Am fi chiar idioţi să nu luăm în calcul posibilitatea producerii unui accident.

Amiralul dădu să protesteze, însă Stimson interveni şi spuse:

– Continuaţi, domnule general.

– Terenurile sunt ieftine în Tennessee, zise Groves. Electricitatea la fel – iar centrala noastră va avea nevoie de cantităţi enorme de curent electric.

– Deci propuneţi să cumpărăm acest teren.

– Propun să mă duc să îl văd astăzi. Groves se uită la ceas şi adăugă: De fapt, trebuie să plec chiar acum ca să prind trenul de Knoxville. Se ridică în picioare şi zise: Vă rog să mă scuzaţi, domnilor, dar nu vreau să pierd niciun moment.

Toţi cei din încăpere rămaseră cu gura căscată. Chiar şi Stimson păru surprins. Nimeni din Washington nu-şi imagina măcar că ar putea pleca din biroul unui ministru înainte ca acesta să-i dea de înţeles că discuţia se încheiase. Era o încălcare flagrantă a etichetei. Însă lui Groves nu părea să-i pese. Şi scăpă basma curată.

– Prea bine, zise Stimson. Nu vrem să vă reţinem.

– Vă mulţumesc, domnule, rosti Groves, ieşind apoi din încăpere.

Greg se grăbi să-l ajungă din urmă.

(ii)

Cea mai atrăgătoare secretară civilă din noua clădire a Ministerului de Război era Margaret Cowdry. Avea ochii mari şi negri şi buze cărnoase şi senzuale. Când o vedeai la maşina de scris şi îţi zâmbea, te simţeai de parcă făceai deja dragoste cu ea.

Tatăl ei transformase coptul într-o adevărată industrie de producţie în masă: „Biscuiţii lui Cowdry sunt fragezi ca la mama acasă!" Ea ar fi putut foarte bine să nu lucreze, dar voia să contribuie la efortul de război. Înainte să o invite la prânz, Greg se asigură că ea ştia cu cine are de-a face, că era şi el copil de milionar. Moştenitoarele bogate preferau de obicei să iasă cu băieţi înstăriţi: în felul acesta puteau fi sigure că aceştia nu umblau după banii lor.

Era octombrie şi afară era rece. Margaret purta o haină bleumarin elegantă, cu umerii ridicaţi şi cu talia strâmtă. Pe cap avea o beretă asemănătoare cu cele militare.

Se duseră la Ritz-Carlton, însă când ajunseră în sala de mese, Greg îl zări pe tatăl său luând prânzul cu Gladys Angelus. Nu voia ca rendez-vous-ul lor să se transforme într-o întâlnire în patru. Când îi explică acest lucru lui Margaret, ea zise:

– Nicio problemă. Putem să mergem după colţ, la Clubul Studentelor. Sunt membră acolo.

Greg nu mai fusese niciodată în locul acela, însă avea senzaţia că îi era cumva cunoscut. Încercă să îşi amintească motivul, dar nu reuşi, aşa că alungă din minte gândul sâcâitor.

Când ajunseră la club, Margaret își scoase haina, lăsând la vedere o rochie din caşmir de un albastru intens, care îi scotea în evidenţă silueta ispititoare. Rămase cu pălăria pe cap şi cu mănuşile în mâini, aşa cum făceau toate femeile respectabile atunci când ieşeau să mănânce în oraş.

Ca de obicei, Greg savura din plin senzaţia plăcută de a intra într-un loc cu o femeie frumoasă la braţ. În sala de mese de la Clubul Studentelor nu erau decât câţiva bărbaţi, însă cu siguranţă toţi îl invidiau. Deşi nu ar fi recunoscut asta în faţa nimănui, se bucura de această senzaţie ca atunci când se culca cu vreo femeie.

Comandă o sticlă de vin. Margaret turnă nişte apă minerală peste al ei, în stil franţuzesc, apoi zise:

– N-aş vrea să-mi petrec toată după-amiaza corectându-mi greşelile de dactilografiere.

El îi povesti despre generalul Groves.

– Tipul este extrem de ambiţios. În anumite privinţe, mi se pare că-i o variantă mai prost îmbrăcată a tatălui meu.

– Toată lumea îl detestă, rosti Margaret.

Greg încuviinţă.

– Da, are talentul de a călca oamenii pe nervi.

– Şi tatăl tău este la fel?

– Uneori, dar de obicei apelează la şarmul său.

– Şi al meu la fel! Poate că toţi oamenii de succes sunt aşa.

Prânzul trecu rapid. Serviciile din restaurantele capitalei se iuţiseră mult. Ţara era în război şi oamenii aveau lucruri urgente de făcut.

O chelneriţă le aduse meniul cu deserturi. Greg se uită la ea şi o recunoscu surprins pe Jacky Jakes.

– Bună, Jacky! o salută el.

– Bună, Greg, replică ea pe un ton familiar, sub care se simţea însă neliniştea. Ce mai faci?

Greg îşi aminti apoi că detectivul îi spusese că ea lucra la Clubul Studentelor – aceasta era amintirea care îi scăpase ceva mai devreme.

– Sunt bine, rosti el. Tu?

– Şi eu sunt bine.

– Îţi merge totul la fel ca înainte? spuse el, întrebându-se dacă tatăl său continua să-i plătească acea rentă.

– Da, în mare parte.

Greg realiză că banii erau plătiţi probabil de vreun avocat şi că Lev uitase complet de această chestiune.

– Mă bucur să aud asta, zise el.

Jacky îşi aminti apoi de ce venise la masa lor.

– Pot să vă aduc ceva la desert?

– Da, te rog.

Margaret ceru o salată de fructe, iar Greg o înghețată.

Apoi Jacky plecă.

– Este foarte frumușică, zise Margaret, părând să aștepte cu interes o replică.

– Da, așa s-ar părea, răspunse el.

– Nu are nici verighetă...

Greg oftă. Femeile erau atât de agere...

– Te întrebi cum de am ajuns în termeni atât de amicali cu o chelneriță frumoasă de culoare care nu este măritată, spuse el. Cred că ar trebui să-ți mărturisesc adevărul... Am avut o aventură cu ea pe când aveam 15 ani. Sper că nu te-am șocat!

– Sigur că m-ai șocat, replică ea. Sunt pur și simplu scandalizată...

Nu vorbea serios, dar nici nu glumea pe de-a-ntregul. Greg era sigur că nu era deloc scandalizată, însă probabil că nu voia să-i lase impresia că trata sexul cu prea mare ușurință – cel puțin nu de la prima întâlnire.

Jacky le aduse desertul și îi întrebă dacă voiau cafea. Cum nu aveau timp – armata nu îngăduia pauze de prânz prea lungi –, Margaret îi ceru nota.

– Oaspeții nu au voie să plătească aici, îi explică ea.

După ce plecă Jacky, Margaret zise:

– Mi se pare drăguț că ții atât de mult la ea...

– Așa ți se pare? zise Greg surprins. Am amintiri plăcute, presupun... Nu m-ar deranja să am din nou 15 ani.

– Și totuși, ea se teme de tine.

– Imposibil!

– E îngrozită!

– N-aș crede!

– Crede-mă pe cuvânt. Bărbații sunt orbi la chestiile de genul acesta, însă femeilor nu le scapă.

Greg o privi mai atent pe Jacky când le aduse nota de plată și realiză că Margaret avea dreptate. Jacky încă era speriată. De fiecare dată când îl vedea pe Greg, își amintea de Joe Brekhunov și de briciul său.

Greg simți cum se înfurie – fata avea dreptul să trăiască liniștită.

Voia să acționeze cumva în privința asta.

Margaret, care avea un spirit de observație ieșit din comun, îi spuse:

– Cred că știi de ce este speriată.

– Tatăl meu a băgat frica în ea. Se temea că ne vom căsători.

– Tatăl tău este un tip înfricoșător?

– Să zicem că-i place să obțină tot ce vrea.

– Şi tata e la fel, rosti ea. Este cel mai dulce om din lume până îl scoţi din sărite cu ceva. Şi atunci vezi cât de rău poate fi.

– Mă bucur că mă înţelegi.

Se întoarseră apoi la muncă. Greg se simţi la fel de furios întreaga după-amiază. Nu ştia exact cum, dar blestemul tatălui său încă umbrea viaţa lui Jacky. Însă ce putea face el în această privinţă?

Ce-ar fi făcut tatăl său? Era mai bine să privească lucrurile din perspectiva lui. Lev ar fi ţinut morţiş să obţină ce voia, fără să-i pese cine avea de suferit pe parcurs. Generalul Groves era la fel. „Pot fi şi eu aşa, se gândi Greg, sunt fiul tatălui meu, la urma urmei."

Un plan începu să i se închege în minte.

Îşi petrecu după-amiaza citind şi rezumând un raport provizoriu al Laboratorului Metalurgic al Universităţii din Chicago. Printre cercetătorii de acolo se număra şi Leo Szilard, primul om care concepuse reacţia nucleară în lanţ. Szilard era un evreu maghiar care studiase la Universitatea din Berlin – până în anul fatal 1933. Echipa de cercetători de la Chicago era condusă de Enrico Fermi, fizicianul italian. Fermi, căsătorit cu o evreică, plecase din Italia când Mussolini îşi publicase *Manifestul rasei*.

Greg se întrebă dacă fasciştii realizau că rasismul pe care îl promovau împinsese în braţele inamicului lor un număr impresionant de oameni de ştiinţă geniali.

Înţelegea foarte bine cum funcţionau aceste detalii de fizică. Teoria lui Fermi şi a lui Szilard susţinea că, atunci când un neutron se ciocnea cu un atom de uraniu, coliziunea respectivă putea produce doi neutroni. Cei doi neutroni puteau apoi să se ciocnească cu alţi atomi de uraniu, formând patru, apoi opt particule, şi aşa mai departe. Szilard îi dăduse numele de reacţie în lanţ – o observaţie genială. Astfel, o tonă de uraniu putea produce o energie echivalentă cu cea oferită de trei milioane de tone de cărbune – asta în teorie.

În practică însă, nu se obţinuse nimic până atunci.

Fermi şi echipa lui începuseră să construiască o pilă de uraniu pe Stagg Field, un stadion de fotbal abandonat ce îi aparţinea Universităţii din Chicago. Pentru ca materialul să nu explodeze spontan, îngropaseră uraniul în grafit, care absorbea neutronii şi stopa reacţia în lanţ. Scopul lor era să crească treptat nivelul de radioactivitate până când aveau să fie create mai multe particule decât cele absorbite – ceea ce ar fi dovedit că reacţia în lanţ exista în realitate –, urmând ca apoi să o oprească brusc, cât mai repede, înainte ca uraniul să explodeze, luând cu el stadionul, campusul universitar şi, foarte posibil, oraşul Chicago în întregime.

Până atunci, nu avuseseră succes.

Greg întocmi un conspect favorabil al raportului, o rugă pe Margaret Cowdry să i-l bată imediat la maşină, apoi i-l duse lui Groves.

Generalul citi primul paragraf şi zise:

– O să funcţioneze?

– Vedeţi, domnule...

– Eşti om de ştiinţă, la naiba! O să funcţioneze?

– Da, domnule, o să funcţioneze, zise Greg.

– Bun, rosti Groves, azvârlind apoi conspectul la coşul de gunoi.

Greg se întoarse la biroul său şi rămase cu privirea aţintită asupra tabelului periodic al elementelor de pe peretele din faţă. Era destul de sigur că pila nucleară avea să funcţioneze. Însă era mai îngrijorat cu privire la modul în care ar fi putut să-l silească pe tatăl său să-şi retragă ameninţarea la adresa lui Jacky.

Mai devreme se gândise să rezolve problema în stilul lui Lev, aşa că începu acum să mediteze asupra amănuntelor practice. Trebuia să îşi înfrunte tatăl faţiş.

Planul său începu să prindă contur. Dar oare avea el tupeul să-şi sfideze tatăl?

La cinci plecă de la serviciu.

În drum spre casă se opri la o frizerie şi cumpără un brici, din soiul celor a căror lamă se glisa în mâner. Frizerul îi zise:

– O să vedeţi că-i mai bun pentru barba dumneavoastră decât un aparat de ras.

Greg nu avea de gând să se bărbierească cu el.

Locuia în apartamentul permanent de la Ritz-Carlton al tatălui său. Când ajunse acasă, Lev şi Gladys savurau câte un cocktail.

Îşi aminti cum o întâlnise pe Gladys pentru prima oară în camera aceea, cu şapte ani în urmă, aşezată pe aceeaşi canapea de mătase galbenă. Acum era o vedetă şi mai mare. Lev îi făcuse rost de roluri într-o serie de filme de război de-a dreptul propagandistice, în care ea trebuia să sfideze naziştii încrezuţi, să păcălească japonezi sadici şi să îngrijească piloţi americani aflaţi în convalescenţă. Nu mai era la fel de frumoasă ca la douăzeci de ani, observă Greg. Pielea de pe faţă nu mai avea aceeaşi netezime perfectă; părul nu mai era la fel de bogat, iar acum purta sutien, ceva ce dispreţuise în trecut. Însă ochii ei de un albastru-închis erau la fel de îmbietori şi de irezistibili ca întotdeauna.

Greg acceptă paharul cu martini care îi fu oferit şi se aşeză. Oare chiar avea să reuşească să-şi sfideze tatăl? Nu o făcuse nici măcar o dată în toţi aceşti şapte ani, de când dăduse prima oară mâna cu Gladys. Poate că sosise momentul s-o facă.

„O să procedez exact ca el", se gândi Greg.

Sorbi din băutură şi o aşeză apoi pe măsuţă. Pe un ton detaşat, i se adresă lui Gladys:

– Pe când aveam 15 ani, tatăl meu mi-a făcut cunoştinţă cu o actriţă pe nume Jacky Jakes.

Lev făcu ochii mari.

– Nu cred că o cunosc, spuse Gladys.

Greg scoase briciul din buzunar, fără să îl desfacă. Îl ţinu în mână de parcă l-ar fi cântărit.

– M-am îndrăgostit de ea.

Lev interveni:

– Ce te-a apucat să aduci vorba acum de tărăşenia asta de demult?

Gladys simţi tensiunea din aer şi păru să se neliniştească. Însă Greg continuă:

– Tata s-a temut ca nu cumva să vreau să mă însor cu ea.

Lev pufni în râs dispreţuitor.

– Cu cine? Cu târfuliţa aia de doi bani?

– Chiar era o târfuliţă de doi bani? rosti Greg. Eu credeam că-i actriţă. Se uită la Gladys, care se înroşi din cauza insinuării jignitoare; apoi continuă: Tata i-a făcut o vizită, împreună cu un coleg de-al său, Joe Brekhunov. L-ai cunoscut, Gladys?

– Nu cred.

– Norocul tău! Joe are un brici exact ca ăsta, spuse Greg, desfăcând briciul şi lăsându-i lama ascuţită să sclipească.

Gladys scăpă un icnet. Lev rosti:

– Nu ştiu ce încerci să faci...

– Un moment, îl întrerupse Greg. Gladys vrea să audă povestea până la capăt. Îi zâmbi femeii, care părea de-a dreptul îngrozită, şi-i spuse: Tatăl meu i-a zis lui Jacky că, dacă încearcă să mă mai vadă vreodată, Joe o să-i cresteze faţa cu briciul său.

Smuci uşor lama, iar Gladys scăpă un ţipăt înfundat.

– Termină! izbucni Lev, făcând un pas spre Greg.

Acesta ridică mâna în care ţinea briciul, iar Lev se opri.

Greg nu ştia dacă ar fi fost în stare cu adevărat să-l rănească pe tatăl său – însă nici Lev nu ştia asta.

– Jacky stă chiar aici, în Washington, zise Greg.

Tatăl său rosti cu bădărănie:

– Ţi-o tragi din nou cu ea?

– Nu. Nu mi-o trag cu nimeni acum, dar am nişte planuri în ceea ce-o priveşte pe Margaret Cowdry.

– Moştenitoarea afacerii cu biscuiţi?

– De ce întrebi? Vrei să-l trimiţi pe Joe să o ameninţe şi pe ea?

– Nu fi prost!

– Jacky este chelneriţă acum – nu a obţinut niciodată rolul pe care îl visase. Mă mai întâlnesc cu ea pe stradă câteodată. Azi m-a servit la un restaurant. De fiecare dată când mă vede la faţă, are impresia că Joe o să vină după ea.

– E nebună, zise Lev. Uitasem complet de ea până acum cinci minute.
– Pot să-i transmit asta? întrebă Greg. Cred că merită şi ea să stea liniştită.
– Spune-i ce vrei. Pentru mine nici nu există.
– Grozav, zise Greg. O să se bucure să audă asta.
– Şi-acum, lasă naibii lama aia din mână!
– Mai e ceva. Un avertisment.
Lev păru să se înfurie.
– Tu mă avertizezi pe *mine?*
– Dacă Jacky păţeşte ceva – orice...
Greg făcu un semn scurt cu briciul, iar Lev pufni dispreţuitor.
– Nu-mi spune că ai de gând să-l tai pe Joe Brekhunov, zise el.
– Nu.
Lev lăsă să se întrevadă o uşoară teamă.
– O să mă tai pe mine?
Greg clătină din cap. Furios, Lev zise:
– Şi-atunci ce, pentru Dumnezeu?
Greg se uită spre Gladys.

Ei îi trebuiră câteva clipe ca să priceapă unde bătea el. Apoi se trase înapoi în fotoliul căptuşit cu mătase, îşi duse mâinile la obraji ca şi cum ar fi vrut să şi-i protejeze şi scăpă un nou ţipăt, ceva mai tare de această dată.

Lev îi spuse lui Greg:
– Ticălos mic ce eşti!
Greg împinse lama în mâner şi se ridică în picioare.
– Aşa ai fi procedat şi tu, tată, zise el, ieşind apoi din încăpere.

Trânti uşa şi se rezemă imediat de perete, gâfâind de parcă ar fi fugit un drum lung. Nu se mai simţise atât de speriat în toată viaţa lui! Însă îl încerca şi un sentiment de triumf – îşi înfruntase tatăl folosind tacticile acestuia împotriva lui şi izbutise să-l sperie puţin.

Se duse la lift, ascunzând briciul în buzunar. Respiraţia îi reveni la normal. Se uită în urma sa pe coridorul hotelului, aşteptându-se ca tatăl său să vină după el. Însă uşa apartamentului rămase închisă, aşa că Greg urcă în lift şi coborî la recepţie.

Intră în barul hotelului şi comandă un martini sec.

(iii)

În duminica aceea, Greg hotărî să-i facă o vizită lui Jacky.

Voia să-i dea vestea cea bună. Îşi aminti adresa – singura informaţie pentru care îl plătise pe detectivul particular. Dacă nu se mutase între timp, ea ar

fi trebuit să locuiască dincolo de gara Union. Îi promisese că nu va trece pe la ea, însă acum o putea anunța că asemenea precauții nu mai erau necesare.

Luă taxiul spre adresa lui Jacky. Pe când traversa orașul, își zise că avea să se bucure că trăgea în sfârșit linie peste relația lui cu Jacky. Rămăsese cu o slăbiciune pentru prima sa iubită, dar nu mai voia să se implice în viața ei în niciun fel. Ar fi fost o adevărată ușurare să scape de mustrările de conștiință legate de ea. Și-apoi, când aveau să se mai vadă, ea nu ar mai fi fost speriată de moarte. Se puteau saluta, puteau schimba câteva vorbe și apoi își puteau vedea fiecare de-ale sale.

Taxiul îl duse într-un cartier sărăcăcios cu case fără etaj și cu curticele împrejmuite cu garduri de sârmă. Se întrebă ce mai făcea Jacky... Ce făcea oare în acele seri pe care ținea morțiș să le aibă numai pentru ea? Probabil că se ducea la film cu prietenele. Oare se ducea la meciurile de fotbal ale celor de la Washington Redskins sau urmărea echipa de baseball a capitalei? Când o întrebase de iubiți, ea îi dăduse un răspuns enigmatic. Poate că se măritase și nu-și permitea o verighetă. După calculele sale, ar fi trebuit să aibă 24 de ani. Dacă își căutase omul potrivit, ar fi trebuit să-l găsească până atunci. Însă ea nu pomenise nimic de vreun soț și nici detectivul n-o făcuse.

Îi plăti taximetristului când ajunse în fața unei căsuțe îngrijite, cu ghivece în curtea asfaltată – o locuință mai cochetă decât se așteptase. De îndată ce deschise poarta, auzi lătratul unui câine. Nu era o surpriză: o femeie care locuia singură se simțea probabil mai în siguranță dacă avea și un câine. Urcă pe prispă și sună la ușă. Lătratul crescu în intensitate. Părea să fie un câine mare, dar Greg știa că aceasta putea fi doar o impresie.

Nimeni nu veni la ușă.

Când câinele se opri din lătrat, Greg fu conștient de tăcerea specifică unei case pustii.

În pridvor se afla o bancă de lemn. Se așeză și așteptă câteva minute. Nu veni nimeni – nici măcar vreun vecin îndatoritor care să-i spună dacă Jacky lipsea doar câteva momente, toată ziua sau două săptămâni.

Se duse câteva cvartale mai încolo, cumpără ediția de duminică a ziarului *Washington Post* și se întoarse să o citească pe băncuță. Câinele continuă să latre cu întreruperi, simțindu-l încă afară. Era 1 noiembrie și se bucură că își luase paltonul soldățesc vernil și chipiul: vremea era deja friguroasă. Alegerile de la jumătatea mandatului urmau să se desfășoare marți, iar ziarul preconiza o înfrângere a democraților din cauza atacului de la Pearl Harbor. Incidentul respectiv transformase America și Greg realiză surprins că se petrecuse cu mai puțin de un an în urmă. Acum, tinerii americani de vârsta lui mureau pe o insulă de care nimeni nu auzise – Guadalcanal.

Auzi poarta și-și ridică privirea.

Jacky nu îl observă la început, aşa că el avu ceva vreme să o măsoare din priviri. Arăta respectabil în haina sa închisă la culoare, cu o pălărie simplă de fetru pe cap; ţinea în mână o carte cu coperte negre. Dacă nu ar fi ştiut-o atât de bine, Greg ar fi crezut că se întorcea acasă de la biserică.

Cu ea era un băieţel. Acesta purta o haină şi o pălărie de tweed şi o ţinea pe Jacky de mână.

Băiatul îl văzu primul pe Greg şi zise:

– Uite un soldat, mami!

Jacky se uită la Greg şi îşi duse mâna la gură.

Greg se ridică în timp ce ei urcau în pridvor. Un copil! Nu-i pomenise nimic despre asta. Aşa se explica de ce trebuia să stea serile acasă. Nici nu-i trecuse prin gând una ca asta.

– Ţi-am spus să nu vii niciodată aici, rosti ea, în timp ce băga cheia în broască.

– Voiam să te anunţ că nu trebuie să te mai temi de tatăl meu. Nu ştiam că ai un fiu.

Ea şi băiatul intrară în casă. Greg rămase în prag. Un ciobănesc german îl mârâi, apoi o privi întrebător la Jacky. Femeia se uită urât la Greg, gândindu-se probabil să-i trântească uşa în nas; însă după câteva momente scoase un oftat de exasperare şi îi întoarse spatele, lăsând uşa deschisă.

Greg intră şi întinse mâna spre câine. Acesta îl adulmecă precaut, părând să îl accepte pentru moment. O urmă pe Jacky într-o bucătărie mică.

– Este Ziua Tuturor Sfinţilor, rosti Greg.

Nu era o persoană religioasă, însă la internat fusese silit să înveţe toate sărbătorile creştine.

– De aceea aţi fost la biserică?

– Mergem în fiecare zi la biserică, replică ea.

– E o zi plină de surprize, murmură Greg.

Ea îi scoase băiatului haina, apoi îl aşeză la masă şi îi dădu o cană cu suc de portocale. Greg se aşeză în faţa lui şi îl întrebă:

– Cum te cheamă?

– Georgy.

Îşi rosti numele încet, dar cu încredere – nu era un copil timid. Greg îl măsură din priviri – era frumuşel ca mama lui, cu aceleaşi buze arcuite, însă avea pielea mai deschisă decât ea, de culoarea cafelei cu frişcă, şi ochii verzi, ceva cam neobişnuit în rândul negrilor. Lui Greg îi amintea un pic de sora sa vitregă, Daisy. În tot acest timp, Georgy îl fixă pe Greg cu o privire sfredelitoare, aproape intimidantă.

– Câţi ani ai, Georgy? îl întrebă Greg.

Acesta îşi privi întrebător mama. Ea se uită uşor ciudat la Greg şi răspunse în locul băiatului:

– Are şase ani.

– Şase ani! exclamă Greg. Eşti băiat mare, văd. De ce...

Un gând straniu îi trecu prin minte, făcându-l să amuţească. Georgy se născuse cu şase ani în urmă. Greg şi Jacky fuseseră iubiţi cu şapte ani în urmă. Simţi cum îi tresare inima. Se holbă la Jacky şi bâigui: Doar nu...

Ea dădu din cap, în semn că da.

– S-a născut în 1936, spuse Greg.

– În mai, preciză ea. La opt luni şi jumătate după ce-am plecat din acel apartament din Buffalo.

– Tatăl meu ştie?

– În niciun caz! M-ar fi avut şi mai mult la mână dacă ar fi ştiut.

Ostilitatea ei se evaporase, lăsând loc vulnerabilităţii. Citi în ochii ei o rugă mută, deşi nu îşi dădea seama ce semnificaţie avea.

Se uită la Georgy, cu alţi ochi acum: remarcă pielea deschisă, ochii verzi, asemănarea bizară cu Daisy. „Chiar eşti al meu? se gândi el. Oare să fie adevărat?"

Însă în sinea lui ştia că era.

Inima i se umplu de o emoţie stranie. Georgy i se păru deodată extrem de vulnerabil, un copilaş neajutorat într-o lume crudă, şi Greg simţi deodată nevoia să îi poarte de grijă şi să se asigure că nu păţeşte nimic. Fu cât pe ce să-l ia în braţe, însă îşi dădu seama că asta l-ar fi putut speria pe băieţel – aşa că se abţinu.

Georgy lăsă jos sucul de portocale. Coborî de pe scaun şi ocoli masa, venind lângă Greg. Cu o privire cât se poate de directă, îl întrebă:

– Tu cine eşti?

Numai un copil putea să pună astfel de întrebări încuietoare, realiză Greg. Ce naiba putea să-i răspundă? Adevărul era mult prea complicat pentru un puşti de şase ani. „Sunt doar un fost prieten de-al mamei tale, se gândi el; treceam pe-aici şi m-am gândit să o salut. Nimic special. S-ar putea să ne mai vedem, deşi mai degrabă nu."

Se uită la Jacky şi văzu că ruga din privirea ei se intensificase. Pricepu ce-i trecea prin minte – se temea cumplit că el avea să-l respingă pe Georgy.

– Uite ce-i, rosti Greg, ridicându-l pe Georgy pe genunchi. Ce-ar fi să-mi spui unchiul Greg?

(iv)

Greg tremura în galeria spectatorilor de pe terenul de squash neîncălzit. Aici, sub tribuna de vest a stadionului abandonat de la marginea campusului Universităţii din Chicago, Fermi şi Szilard îşi construiseră pila atomică. Greg era impresionat şi speriat totodată.

Pila era de fapt un cub de cărămizi cenuşii care urca până la acoperişul stadionului, puţin mai jos decât zidul din capăt, unde încă se mai vedeau semnele lăsate de sutele de mingi de squash. Pila costase un milion de dolari şi ar fi putut arunca în aer tot oraşul.

Minele de creion erau făcute din grafit, iar podeaua şi zidurile erau acoperite cu o pulbere fină din această substanţă. Toţi cei care fuseseră în încăpere pentru ceva vreme erau negri la faţă ca nişte mineri. Nimeni nu avea halatul de laborator curat.

Nu grafitul era materialul exploziv – dimpotrivă, rolul său era acela de a ţine sub control radioactivitatea. Însă unele cărămizi aveau găuri înguste în care se îndesase oxid de uraniu, aceasta fiind substanţa care iradia neutronii. Prin pilă treceau zece canale pentru bare de control. Acestea erau nişte benzi lungi de patru metri din cadmiu, un metal ce absorbea neutronii mult mai rapid decât grafitul. Momentan, barele păstrau situaţia sub control; când aveau să fie scoase din pilă, avea să înceapă cu adevărat distracţia.

Uraniul începuse deja să degaje radiaţiile sale letale, însă grafitul şi cadmiul reuşeau să le absoarbă. Nivelul de radiaţii era măsurat cu ajutorul unor dispozitive care scoteau un clinchet ameninţător şi al unui aparat înregistrator cilindric, cu peniţă, care din fericire era silenţios. Pupitrul de control plasat în galerie, lângă Greg, era singura sursă de căldură din acel loc.

Greg venise în vizită miercuri, pe 2 decembrie, o zi geroasă şi vântoasă în Chicago. Aceea era ziua în care pila trebuia să atingă punctul critic pentru prima oară. Greg fusese trimis să observe experimentul de către şeful său, generalul Groves. Tuturor celor care îl întrebaseră le lăsase de înţeles pe un ton voios că generalul Groves se temea de-o explozie şi că îl desemnase pe Greg să-şi asume riscul în locul lui. Realitatea era însă că misiunea lui Greg era mult mai sinistră: trebuia să facă o evaluare preliminară a oamenilor de ştiinţă pentru a determina care dintre ei ar fi putut reprezenta un risc de securitate.

Adevărul era că securitatea din cadrul Proiectului Manhattan era un adevărat coşmar. Cercetătorii de vârf erau străini. Majoritatea celorlalţi aveau simpatii de stânga, fiind fie comunişti, fie liberali cu prieteni comunişti. Dacă ar fi fost date afară toate persoanele care lăsau de bănuit, nu ar mai fi rămas aproape nimeni în proiect – aşa că Greg încerca să-şi dea seama cine reprezenta un risc sporit.

Enrico Fermi avea circa 40 de ani. Era un bărbat mărunt şi chel, cu nasul mare, care surâdea fermecător în timp ce supraveghea desfăşurarea înfricoşătorului experiment. Era îmbrăcat elegant, într-un costum cu vestă. Pe la jumătatea dimineţii, dădu semnalul de pornire a testului.

Îi ceru unui tehnician să scoată toate barele de control din pilă, lăsând înăuntru doar una singură. Luat pe nepregătite, Greg zise:

– Cum? Toate deodată?

Cercetătorul de lângă el, Barney McHugh, replică:

– Am ajuns până în acest punct azi-noapte. Totul a mers bine.

– Mă bucur să aud asta, rosti Greg.

McHugh, bărbos și durduliu, se afla la coada listei de suspecți a lui Greg. Era american get-beget, complet neinteresat de politică. Singura pată din dosarul său era aceea că se căsătorise cu o străină: soția lui era britanică – deloc promițător, dar nu o dovadă de trădare în sine.

Greg presupusese că avea să existe un mecanism sofisticat pentru manevrarea barelor, însă lucrurile erau mai simple de atât. Tehnicianul sprijini o scară de pilă, se cățără până la jumătatea ei și scoase barele cu mâna.

Pe un ton detașat, McHugh zise:

– Inițial plănuisem să facem asta în pădurea Argonne.

– Unde-i asta?

– La vreo treizeci de kilometri la sud-vest de Chicago. Un loc relativ izolat. Număr redus de potențiale victime.

Greg se înfioră.

– Și de ce v-ați răzgândit și ați hotărât s-o faceți aici, pe 57th Street?

– Constructorii pe care îi angajasem au intrat în grevă, așa că a trebuit să ridicăm singuri drăcia asta și nu ne permiteam să stăm atât de departe de laboratoare.

– Deci ați preferat să puneți în pericol viețile tuturor locuitorilor din Chicago.

– Nu credem că se va întâmpla ceva atât de grav.

Nici Greg nu crezuse asta, dar acum, că se afla la doar câțiva pași de pilă, nu mai era la fel de sigur.

Fermi compara cifrele de pe monitoare cu estimarea pe care o făcuse în prealabil pentru nivelele de radiație din fiecare etapă a experimentului. Părea că prima etapă decursese conform planului, căci el ceru acum să fie scoasă pe jumătate și ultima bară.

Existau, totuși, anumite măsuri de siguranță. O bară cu contragreutate atârna deasupra pilei, urmând să cadă automat în aceasta dacă nivelul de radiații urca prea mult. În caz că nici această măsură nu era suficientă, o bară similară era legată de balustrada galeriei cu o frânghie, iar un fizician tânăr (ușor stânjenit de postura sa) ținea în mâini o secure, gata să taie frânghia în caz de urgență. În ultimă instanță, alți trei oameni de știință (porecliți „trupa de sinucigași") erau plasați în apropiere de acoperiș, pe platforma liftului folosit în timpul construcției, ținând în mâini recipiente mari cu soluție de sulfat de cadmiu, pe care aveau să o verse peste pilă, ca și cum ar fi stins un foc de tabără.

Greg ştia că neutronii se multiplicau în câteva miimi de secundă. Cu toate acestea, Fermi susţinea că unii neutroni aveau nevoie de mai mult timp, poate chiar de câteva secunde. Dacă Fermi avea dreptate, nu aveau să fie probleme. Însă dacă se înşela, trupa de sinucigaşi şi fizicianul cu securea urmau să fie pulverizaţi înainte să apuce să clipească.

Greg auzi clinchetul iuţindu-se. Se uită neliniştit la Fermi, care făcea măsurători cu un şubler. Savantul părea mulţumit. „În orice caz, se gândi Greg, dacă lucrurile nu merg aşa cum trebuie, probabil că totul o să se întâmple atât de repede, încât nici n-o să ne dăm seama."

Clinchetul se stabiliză din nou. Fermi zâmbi şi ceru ca bara să fie trasă încă cincisprezece centimetri.

Tot mai mulţi oameni de ştiinţă începură să sosească, urcând treptele galeriei în hainele lor groase de iarnă – paltoane, pălării, fulare şi mănuşi. Greg era îngrozit de absenţa măsurilor de securitate. Nimeni nu le verifica acreditările: oricare dintre oamenii aceştia ar fi putut fi un spion de-al japonezilor.

Greg îl recunoscu printre ei pe marele Szilard, înalt şi mătăhălos, cu faţa rotundă şi cu părul des şi cârlionţat. Leo Szilard era un idealist care-şi închipuia că puterea nucleară avea să scape omenirea de cazne. Se alăturase echipei care construia bomba atomică, dar cu inima îndoită.

Alţi cincisprezece centimetri, o nouă creştere de ritm a clinchetului.

Greg se uită la ceas. Era 11.30.

Deodată, se auzi o bufnitură zgomotoasă. Toţi cei prezenţi săriră speriaţi. McHugh zise:

– La dracu'!

Greg întrebă:

– Ce s-a întâmplat?

– A, înţeleg, zise McHugh. Nivelul de radiaţii a activat mecanismul de siguranţă şi a dat drumul barei de urgenţă, atâta tot.

Fermi interveni:

– Mi-e foame. Hai să mergem la prânz.

Puternicul său accent italian făcu ca vorbele să sune mai degrabă aşa: „Mi-i fome. 'ai să mergem la prânz".

Cum putea să le stea gândul la mâncare? se gândi Greg. Însă nimeni nu comentă.

– Nu ştii niciodată cât va dura un experiment, spuse McHugh. Poate să ţină o zi întreagă. Aşa că-i mai bine să mănânci când apuci.

Lui Greg îi venea să urle.

Toate barele de control fură reintroduse în pilă şi fixate bine, apoi lumea plecă.

Cei mai mulţi se duseră la cantina din campus. Greg îşi luă un sandvici cu caşcaval pané, aşezându-se lângă un fizician sobru pe nume Wilhelm Frunze.

Majoritatea oamenilor de ştiinţă erau prost îmbrăcaţi, însă Frunze ieşea şi mai mult în evidenţă în această privinţă, căci purta un costum verde cu petice de velur la găicile nasturilor, la tiv, la coate şi la buzunare. Tipul era în capul listei de suspecţi a lui Greg. Era german, deşi plecase din ţară la jumătatea anilor '30, mutându-se la Londra. Era antinazist, dar nu comunist: avea înclinaţii social-democrate. Era însurat cu o americancă, o artistă. Intrară în vorbă pe la prânz şi Greg nu găsi niciun motiv de suspiciune: omul părea să se bucure că locuia în America, nefiind interesat decât de munca sa. Însă nu puteai fi sigur niciodată cui le erau străinii cu adevărat loiali.

După prânz, Greg se duse pe stadionul părăginit, uitându-se la miile de locuri goale şi gândindu-se la Georgy. Nu dezvăluise nimănui că avea un fiu – nici măcar lui Margaret Cowdry, cu care avea de-acum relaţii sexuale –, dar tânjea să-i spună mamei sale. Era mândru, chiar dacă nu avea motive – nu contribuise cu nimic la creşterea lui Georgy, fiind doar persoana care făcuse dragoste cu Jacky, probabil cel mai uşor lucru din viaţa sa. Mai presus de orice, era bucuros. Se afla la începutul unei aventuri. Georgy avea să crească, să înveţe, să se schimbe şi, într-o bună zi, avea să devină bărbat; iar Greg urma să fie acolo, privindu-l şi minunându-se.

Oamenii de ştiinţă se întoarseră la ora două. Acum erau circa patruzeci de persoane îngrămădite în galerie, lângă echipamentul de monitorizare. Experimentul fu reluat din punctul în care se opriseră, Fermi verificându-şi în mod constant instrumentele.

La un moment dat, zise:

– De data asta, scoateţi bara treizeci de centimetri.

Ritmul clinchetului se înteţi. Greg aşteptă ca acesta să se stabilizeze ca înainte, însă nu se întâmplă asta. Ritmul se înteţi tot mai mult, până când clinchetul se transformă într-un vuiet continuu.

Nivelul de radiaţii depăşise maximul măsurătorilor, realiză Greg, observând că toată lumea îşi îndreptase atenţia spre înregistratorul cu peniţă. Scala acestuia putea fi reglată. Pe măsură ce nivelul creştea, scala se schimba, din nou şi din nou.

Fermi ridică o mână şi toată lumea amuţi.

– Pila a atins un nivel critic, rosti el zâmbind, dar fără să facă nimic altceva.

Lui Greg îi venea să ţipe: „Atunci, opreşte-odată drăcia aia!" Însă Fermi rămăsese nemişcat şi tăcut, urmărind peniţa, iar autoritatea lui era atât de mare, încât nimeni nu îndrăznea să-l confrunte. Reacţia în lanţ se producea exact în acele clipe, însă era ţinută sub control. O lăsă să continue un minut, apoi încă unul.

McHugh mormăi:

– Iisuse!

Greg nu voia să moară. Voia să ajungă senator. Voia să se mai culce cu Margaret Cowdry. Voia să-l vadă pe Georgy la facultate. „Nu am ajuns nici măcar la jumătatea vieții", se gândi el.

În cele din urmă, Fermi ceru ca barele de control să fie introduse la loc.

Aparatele reveniră la un clinchet care încetini treptat, ajungând într-un final să se oprească.

Greg răsuflă ușurat.

McHugh era în al nouălea cer.

– Am demonstrat-o! exclamă el. Reacția în lanț este reală!

– Și, ce-i mai important, e controlabilă, adăugă Greg.

– Da, presupun că asta-i cel mai important, dintr-un punct de vedere practic.

Greg surâse. Așa erau oamenii de știință, după cum știa prea bine de la Harvard: pentru ei, teoria era realitatea, iar lumea era un simplu model, destul de inexact.

Cineva aduse o sticlă de vin italienesc și câteva pahare de plastic într-un paner de nuiele. Cercetătorii băură câte puțin. Acesta era un alt motiv pentru care Greg nu dorise să se facă om de știință: tipii ăștia habar n-aveau să se distreze.

Cineva îi ceru lui Fermi să se semneze pe paner. El o făcu, urmat de ceilalți colegi.

Tehnicienii opriră monitoarele, iar lumea începu să se împrăștie. Greg rămase să observe mai departe. După o vreme, realiză că rămăsese singur în galerie cu Fermi și cu Szilard. Se uită la cei doi savanți geniali dându-și mâna. Szilard era un tip masiv și rotund la față; Fermi era sfrijit și mărunțel; pentru o clipă, alăturarea celor doi îi aminti lui Greg de Stan și Bran.

Apoi, îl auzi pe Szilard rostind:

– Prietene, cred că ziua asta va rămâne o zi neagră în istoria omenirii.

Greg se gândi: „Ce naiba o fi vrut să spună cu asta?"

(v)

Greg își dorea foarte tare ca părinții lui să îl accepte pe Georgy.

Nu avea să fie ușor deloc. Era limpede că aveau să fie stupefiați să afle că aveau un nepot ce le fusese ascuns vreme de șase ani. Ar fi putut să se supere. Pe deasupra, ar fi putut să o considere inferioară pe Jacky. Nu aveau niciun drept să adopte o atitudine moralizatoare, se gândi el mâhnit: și ei avuseseră un copil nelegitim – chiar pe el. Însă oamenii nu erau tocmai raționali.

Nu era sigur cât de mult urma să conteze faptul că Georgy era negru. Părinții lui Greg nu erau rasiști, și nu vorbeau niciodată urât despre negrotei sau jidani cum făceau alți oameni din generația lor; dar asta ar fi putut să se schimbe când vor afla că au un negru în familie.

Cu tatăl lui avea să-i fie mai greu, își zise el; așa că vorbi mai întâi cu mama sa.

De Crăciun obținu câteva zile de permisie și se duse acasă, în Buffalo. Marga avea un apartament spațios în cel mai dichisit bloc din oraș. Locuia mai mult singură, dar avea o bucătăreasă, două menajere și un șofer. Avea un seif plin de bijuterii și un șifonier cât două garaje. Însă nu avea un soț.

Lev era în oraș, dar obișnuia să iasă cu Olga în ajunul Crăciunului. Era încă însurat cu ea, tehnic vorbind, deși nu-și mai petrecuse o noapte acasă de ani de zile. Din câte știa Greg, Olga și Lev se detestau reciproc; însă, dintr-un motiv sau altul, se întâlneau o dată pe an.

În seara aceea, Greg și mama lui serviră cina împreună în apartamentul ei. El își puse un smoking ca să-i facă pe plac. „Îmi place să-i văd pe bărbații din viața mea îmbrăcați elegant", zicea ea adesea.

Mâncară supă de pește, pui la cuptor și desertul preferat al lui Greg din copilărie – plăcintă cu piersici.

– Am vești pentru tine, mamă, rosti el agitat, în timp ce menajera le turna cafea.

Se temea că avea să o supere. Nu se gândea la el, cât mai ales la Georgy; se întreba dacă la asta se rezuma de fapt paternitatea – să-ți faci griji pentru altcineva mai mult decât îți făceai pentru tine.

– Sunt vești bune? întrebă ea.

Se mai împlinise în ultima vreme, dar încă era fermecătoare la cei 46 de ani ai săi. Dacă avea și fire cărunte în părul negru, cei de la coafor avuseseră grijă să i le ascundă. În seara aceea purta o rochie neagră și simplă și un colier de diamante.

– Da, sunt vești foarte bune, însă puțin surprinzătoare, așa că te rog să nu-ți pierzi cumpătul.

Ea ridică din sprâncene, dar nu zise nimic.

El băgă mâna în buzunarul hainei și scoase de-acolo o fotografie. Aceasta îl înfățișa pe Georgy pe o bicicletă roșie, cu o fundă mare prinsă de ghidon. Roata din spate avea două rotițe ajutătoare, pentru ca nu cumva să cadă. Expresia de pe chipul băiatului era extatică. Greg îngenunchease lângă el, cu un aer mândru.

Îi dădu mamei sale poza. Ea o privi gânditoare și după un timp îi spuse:

– Presupun că i-ai dat băiețelului ăstuia o bicicletă, drept cadou de Crăciun.

– Aşa este.

Ea se uită la el.

– Vrei să spui că ai un copil?

Greg dădu din cap în semn că da.

– Îl cheamă Georgy, zise el.

– Eşti căsătorit?

– Nu.

Ea aruncă fotografia.

– Pentru numele lui Dumnezeu! izbucni ea furioasă. Ce naiba au bărbaţii din neamul Peshkov?!

Greg era descumpănit.

– Nu pricep ce vrei să zici!

– Încă un copil nelegitim! Încă o femeie care trebuie să-l crească singură!

El îşi dădu seama că mama lui se recunoştea cumva în Jacky.

– Mamă, aveam cincisprezece ani...

– De ce nu poţi fi şi tu ca toată lumea? îl întrerupse ea. Ce nu-ţi convine la o familie normală?

Greg îşi coborî privirea.

– Nu-i vorba că nu-mi convine...

Se simţea ruşinat. Până în momentul acela, se considerase un actor pasiv în această piesă, ba chiar o victimă. Tot ce i se întâmplase fusese din cauza tatălui său şi a lui Jacky. Însă mama lui nu vedea lucrurile la fel, iar acum înţelegea şi el că dreptatea era de partea ei. Nu cumpănise prea mult înainte să se culce cu Jacky; nu insistase cu întrebările când ea îi zisese pe un ton nonşalant că nu trebuie să-şi facă griji din pricina contracepţiei; şi nu-l înfruntase pe tatăl său când Jacky plecase. Fusese foarte tânăr, era adevărat; dar dacă fusese suficient de matur încât să se culce cu ea, înseamnă că fusese şi suficient de matur încât să-şi asume responsabilitatea pentru consecinţe.

Mama lui tuna în continuare:

– Nu-ţi mai aminteşti cum mă bombardai cu întrebări? „Unde-i tati? De ce nu doarme aici? De ce nu putem merge cu el acasă la Daisy?" Şi, mai târziu, bătăile cu ceilalţi băieţi de la şcoală care îţi spuneau „bastard". Şi cum te-ai supărat atât de tare când au refuzat să te facă membru în afurisitul ăla de club de iahting...

– Sigur că-mi amintesc.

Ea lovi cu pumnul în masă, făcând să zăngăne paharele de cristal.

– Şi atunci, cum ai putut să obligi un alt băieţel să treacă prin aceleaşi cazne?

– Nici n-am ştiut de existenţa lui până acum două luni. Tata a speriat-o pe mama lui.

– Ea cine este?

– O cheamă Jacky Jakes. Este chelneriţă, adăugă el, scoţând o altă fotografie.

Mama lui oftă.

– O negresă frumuşică, rosti ea, ceva mai calmă acum.

– Spera să se facă actriţă, dar bănuiesc că a renunţat la asta când a apărut Georgy.

Marga încuviinţă.

– Un copil îţi distruge cariera mai iute decât gonoreea.

Mama presupunea că o actriţă era nevoită să se culce cu cine trebuia ca să avanseze, observă Greg. De unde dracu' ştia asta? La fel de adevărat era că, pe vremea când o cunoscuse tatăl lui, ea cânta într-un club de noapte... Nu voia să intre în detalii.

– Ei ce i-ai dat cadou de Crăciun? îl întrebă ea.

– O asigurare medicală.

– Bună alegere. Mai bine asta decât vreun ursuleţ de pluş.

Greg auzi paşi pe hol. Tatăl său venise acasă. Se grăbi să întrebe:

– Mamă, vrei să o întâlneşti pe Jacky? Îl vei accepta pe Georgy drept nepot?

Ea îşi duse mâna la gură, neştiind dacă să fie şocată sau mulţumită.

– O, Doamne, sunt bunică!

Greg se aplecă în faţă.

– Nu vreau ca tata să îl respingă. Te rog!

Înainte ca ea să apuce să-i răspundă, Lev intră în cameră. Marga spuse:

– Bună, scumpule. Cum a fost seara ta?

El se aşeză la masă morocănos.

– Mi s-au explicat în detaliu toate defectele, deci pot spune că a fost nemaipomenit.

– Bietul de tine! Ai mâncat suficient? Pot să-ţi fac o omletă în câteva minute.

– De mâncat am mâncat bine.

Fotografiile erau pe masă, dar Lev nu le observase încă. Menajera intră şi spuse:

– Doriţi o cafea, domnule Peshkov?

– Nu, mulţumesc.

Marga zise:

– Adu votca, în caz că domnul Peshkov ar vrea să bea mai încolo.

– Da, doamnă.

Greg observă cât de mult se străduia Marga să-i asigure lui Lev confortul. Presupuse că acesta era şi motivul pentru care Lev venise să-şi petreacă noaptea acolo, în loc să rămână la Olga.

Menajera aduse o sticlă şi trei pahărele pe o tavă de argint. Lev încă obişnuia să bea votca în stilul rusesc, caldă şi seacă.

Greg rosti:

– Tată, o ştii pe Jacky Jakes...

– Iar ea? zise Lev nervos.

– Da, fiindcă e ceva ce nu ştii despre ea.

Asta îi atrase atenţia. Nu-i plăcea deloc ca alţii să ştie lucruri pe care el nu le ştia.

– Ce anume?

– Are un copil, îi zise Greg, împingând fotografiile pe masă.

– E al tău?

– Are şase ani. Tu ce crezi?

– Şi-a ţinut gura în această privinţă.

– Îi era frică de tine.

– Ce credea că o să fac? Credea că o să-i gătesc copilul şi o să i-l mănânc?

– Nu ştiu, tată – tu eşti expertul când vine vorba de speriat oamenii.

Lev îi aruncă o privire aspră.

– Lasă că ai început şi tu să înveţi.

Se referea la scena cu briciul. „Poate că învăţ şi eu să sperii oamenii", se gândi Greg.

Lev continuă:

– De ce-mi arăţi pozele astea?

– Am crezut că ţi-ar plăcea să afli că ai un nepot.

– Da, făcut de o actriţă de doi bani care spera să pună mâna pe un bogătaş!

Marga interveni:

– Scumpule! Adu-ţi aminte că şi eu eram o cântăreaţă de doi bani într-un club de noapte şi că speram să pun mâna pe un bogătaş.

Asta păru să îl înfurie. Se uită urât la Marga câteva clipe, apoi expresia i se schimbă.

– Ştii ceva? zise el. Ai dreptate. Cine sunt eu ca să o judec pe Jacky Jakes?

Greg şi Marga se holbară la el, uluiţi de accesul său brusc de umilinţă. El continuă:

– Şi eu sunt la fel. Eram un golan de două copeici din mahalaua Sankt Petersburgului până m-am însurat cu Olga Vyalov, fiica şefului meu.

Greg se uită la mama lui, care ridică uşor din umeri de parcă ar fi vrut să zică: „Nu ştii niciodată cum reacţionează".

Lev se uită din nou la fotografie.

– Trecând peste culoarea lui, puştiul ăsta seamănă cu fratele meu, Grigori. Ce surpriză! Până acum am crezut că toţi puii ăştia de negri arată la fel.

Greg îşi ţinu răsuflarea.

– Vrei să-l vezi, tată? Vrei să vii cu mine şi să-ţi întâlneşti nepotul?

– Da, normal!

Lev scoase dopul sticlei, turnă votcă în cele trei pahare şi le împărţi celorlalţi.

– Apropo, cum îl cheamă pe băiat?

– Georgy.

Lev îşi ridică paharul.

– Atunci, să închinăm în cinstea lui Georgy.

Băură toţi trei.

Capitolul cincisprezece

1943 (I)

Lloyd Williams urca dealul pe o potecă îngustă, în spatele unui şir de fugari disperaţi.

Respira normal – se obişnuise cu asta. Traversase deja Pirineii de câteva ori. Era încălţat cu espadrile cu talpă de sfoară, care îi ofereau un plus de aderenţă pe terenul accidentat. Avea o haină groasă peste salopeta albastră. Soarele dogorea acum, dar mai târziu, când grupul avea să ajungă la altitudini mai înalte şi soarele avea să asfinţească, temperatura urma să coboare sub zero grade.

În faţa lui se aflau doi ponei vânjoşi, trei localnici şi opt evadaţi istoviţi şi murdari, toţi încărcaţi cu bagaje. Erau trei aviatori americani, supravieţuitorii echipajului unui bombardier B-24 Liberator care se prăbuşise în Belgia; mai erau doi ofiţeri britanici care scăpaseră din lagărul de prizonieri de război Oflag 65 din Strasbourg, iar ceilalţi erau un comunist ceh, o evreică cu o vioară şi un englez misterios pe nume Watermill, probabil un spion.

Făcuseră cu toţii un drum lung, îndurând multe greutăţi. Aceasta era ultima etapă a călătoriei lor, dar şi cea mai periculoasă. Dacă erau capturaţi acum, urmau să fie torturaţi până când aveau să îi deconspire pe toţi oamenii curajoşi care-i ajutaseră pe parcurs.

În fruntea grupului mergea Teresa. Urcuşul era anevoios pentru oamenii nefamiliarizaţi cu el, însă trebuiau să păstreze un ritm ridicat pentru a rămâne cât mai puţin timp expuşi; în plus, Lloyd descoperise că refugiaţii nu prea rămâneau în urmă când erau conduşi de o zvârlugă răvăşitor de frumoasă.

Poteca se lărgi într-un mic luminiş. Deodată, se auzi o voce puternică. Într-o franceză cu accent german, aceasta strigă:

– Opriţi-vă!

Coloana se opri brusc.

Doi soldaţi germani apărură de după o stâncă. Aveau puşti standard Mauser, cu buton moletat şi cu cinci cartuşe în magazie. Lloyd îşi duse mâna

din reflex la buzunarul hainei sale, unde avea pistolul Luger de calibrul 9 milimetri.

Era tot mai greu să scapi din Europa continentală, iar misiunea lui Lloyd devenise şi mai periculoasă. La sfârşitul anului, germanii ocupaseră şi sudul Franţei, ignorând cu dispreţ guvernul-marionetă francez de la Vichy. Ei instauraseră de-a lungul frontierei cu Spania o zonă interzisă de cincisprezece kilometri. Lloyd şi grupul său se aflau acum în acea zonă.

Teresa li se adresă soldaţilor în franceză:

– Bună dimineaţa, domnilor. E totul în regulă?

Lloyd o cunoştea bine, aşa că îi simţea tremurul de frică din glas, însă spera ca santinelele să nu îl remarce.

În cadrul poliţiei franceze erau mulţi fascişti, dar şi câţiva comunişti, însă şi unii, şi alţii erau leneşi şi nu prea doreau să fugărească refugiaţii prin trecătorile îngheţate din Pirinei. Însă germanii erau complet diferiţi. Soldaţii germani se mutaseră în oraşele de la graniţă şi începuseră să patruleze pe potecile şi cărările folosite de Lloyd şi de Teresa. Trupele de ocupaţie nu erau dintre cele de şoc: acelea luptau acum în Rusia, unde de curând cedaseră Stalingradul după o încleştare lungă şi sângeroasă. Majoritatea germanilor din Franţa erau fie bătrâni, fie răniţi care se puteau deplasa – însă asta părea să-i facă să-şi dorească şi mai abitir să îşi demonstreze calităţile. Spre deosebire de francezi, ei nu închideau ochii la cei care traversau munţii.

Soldatul mai vârstnic, slab-mort şi cu o mustaţă căruntă, îi zise Teresei:

– Unde mergeţi?

– În satul Lamont. Avem merinde pentru voi şi pentru camarazii voştri.

Această unitate germană se instalase într-un sat izolat dintre dealuri, gonindu-i de acolo pe localnici. Apoi, germanii realizaseră cât de dificil era să aprovizionezi trupele în locul acela. Teresa avusese ideea genială de a lua mâncare cu ei – obţinând astfel şi un câştig frumuşel – şi de a primi în felul acesta permisiunea de a intra în zona interzisă.

Soldatul cel slab se uită suspicios la oamenii cu rucsacuri.

– Toate astea sunt pentru soldaţii germani?

– Eu aşa sper, replică Teresa. Nu a mai rămas nimeni altcineva care să le cumpere. Scoase o foaie de hârtie din buzunar şi adăugă: Iată ordinul; e semnat de sergentul vostru, domnul Eisenstein.

Omul îl citi cu atenţie şi i-l dădu înapoi. Apoi se uită la locotenent-colonelul Will Donelly, un pilot american vânjos.

– Şi el e francez?

Lloyd îşi puse mâna peste pistolul din buzunar.

Înfăţişarea fugarilor reprezenta o problemă. În partea aceea de lume, localnicii – atât cei francezi, cât şi spaniolii – erau de obicei scunzi şi bruneţi.

În plus, toată lumea era slabă. Atât Lloyd, cât și Teresa se încadrau perfect în acest tipar; la fel cehul și violonista. Însă britanicii erau palizi și blonzi, iar americanii erau masivi.

Teresa spuse:

– Guillaume s-a născut în Normandia. Tot untul ăla...

Soldatul mai tânăr, un băiat palid cu ochelari, îi zâmbi Teresei. Nu era deloc greu să-i zâmbești.

– Aveți și vin? întrebă el.

– Bineînțeles.

Cele două santinele se luminară la față.

– Vreți să vă dăm niște vin acum? rosti Teresa.

Soldatul mai în vârstă zise:

– Ți se face sete de la soarele ăsta...

Teresa deschise un paner din spatele unui ponei, scoase patru sticle de vin alb Roussillon și li le dădu. Germanii luară fiecare câte două. De-acum zâmbeau cu toții și-și dădură mâna. Santinela mai în vârstă spuse:

– Puteți să mergeți mai departe, prieteni.

Fugarii își continuară apoi drumul. Lloyd nu se așteptase să aibă probleme, însă niciodată nu puteai fi sigur. Era ușurat că trecuseră de postul de control.

Le mai luă două ore ca să ajungă în Lamont. Un cătun de o sărăcie lucie, cu o mână de bordeie și câteva staule goale de oi, localitatea se afla la marginea unei mici câmpii în care iarba începuse să încolțească, vestind primăvara. Lloyd îi compătimea pe oamenii care locuiseră acolo. Chiar și puținul pe care îl aveau le fusese luat.

Oamenii din grup se opriră în centrul satului și își descărcară bucuroși poverile. Fură înconjurați imediat de soldații germani.

Acela era cel mai periculos moment, se gândi Lloyd.

Sergentul Eisenstein se afla la comanda unui pluton de 15-20 de oameni. Cu toții ajutară la descărcatul proviziilor: pâine, cârnați, pește proaspăt, lapte condensat, conserve. Soldații se bucurau să primească provizii și să vadă fețe noi. Încercară apoi să intre în vorbă cu binefăcătorii lor.

Fugarii trebuiau să spună cât mai puține lucruri posibil. Acela era momentul în care se puteau da de gol printr-o simplă scăpare. Unii germani vorbeau franceza suficient de bine cât să depisteze accentul englezesc sau american. Chiar și cei al căror accent nu era chiar atât de pregnant, precum Teresa sau Lloyd, puteau să se trădeze printr-o eroare gramaticală. Era extrem de ușor să zici *„sur le table"* în loc de *„sur la table"*, o greșeală pe care niciun francez adevărat nu ar fi comis-o vreodată.

Ca să mai compenseze într-o oarecare măsură, cei doi francezi pursânge din grup făcură tot posibilul să fie cât mai volubili. De câte ori un soldat începea să vorbească cu câte un fugar, cineva intervenea în discuție.

Teresa îi prezentă sergentului nota de plată, iar acesta verifică pe îndelete socotelile și apoi numără banii.

În cele din urmă reușiră să plece, cu rucsacurile goale și cu inimile ușoare.

Coborâră vreo opt sute de metri pe munte, apoi se despărțiră. Teresa își continuă coborârea împreună cu francezii și cu caii. Lloyd și fugarii porniră pe o cărare care urca spre creste.

Santinelele germane din luminiș erau probabil suficient de bete acum ca să nu mai observe că la coborâre erau mai puțini oameni decât la urcare. Însă, dacă i-ar fi luat la întrebări, Teresa putea să le spună că restul grupului rămăsese la un joc de cărți cu soldații, urmând să coboare ceva mai târziu. Apoi, garda avea să se schimbe și germanii aveau să le piardă urma.

Lloyd își forță însoțitorii să meargă două ore, apoi le îngădui o pauză de zece minute. Primiseră toți sticle cu apă și pachete de smochine uscate pentru a-și menține energia. Fuseseră sfătuiți să nu-și mai aducă nimic altceva: Lloyd știa din experiență că argintăria, cărțile de preț și discurile de gramofon deveneau tot mai grele pe măsură ce avansau, fiind azvârlite în văioage înzăpezite cu mult înainte ca oamenii istoviți să traverseze trecătoarea.

Asta era cea mai grea parte. În curând avea să se întunece, temperatura avea să scadă, iar terenul urma să devină tot mai stâncos.

Cu puțin înainte de a ajunge la zona înzăpezită, el le zise fugarilor să-și umple sticlele cu apă dintr-un pârâu cristalin și rece.

Continuară să meargă și după căderea nopții. Era periculos să lași oamenii să adoarmă: ar fi putut să înghețe și să moară. Erau obosiți, alunecând și poticnindu-se pe stâncile înghețate. În mod inevitabil, scăzură ritmul. Lloyd nu putea lăsa șirul să se întindă prea mult: cei care se îndepărtau de cărare puteau să se rătăcească, iar cei neatenți puteau să cadă în prăpăstii. Însă până atunci nu pierduse niciodată vreun om.

Mulți dintre fugari erau ofițeri și acesta era motivul pentru care uneori mai contestau deciziile lui Lloyd, certându-se cu el când le cerea să meargă mai departe. Lloyd fusese promovat la gradul de maior pentru un plus de autoritate.

În toiul nopții, când moralul lor atinsese cel mai scăzut nivel, Lloyd îi anunță: „Acum sunteți în Spania neutră!", iar ei izbucniră în urale. În realitate, nu știa cu precizie unde se afla granița, făcând mereu anunțul atunci când oamenii din grija lui păreau să aibă cea mai mare nevoie de un imbold.

Moralul lor crescu din nou la ivirea zorilor. Încă mai aveau de mers, însă drumul cobora de-acum, iar membrele lor înghețate începeau să se dezmorțească treptat.

La răsăritul soarelui ocoliră un orășel cu o biserică de culoarea prafului, aflată pe culmea unui deal. Puțin mai încolo dădură peste un hambar mare, situat lângă drum. Înăuntru se afla un camion Ford verde, cu prelată. Camionul era suficient de mare încât să încapă în el întregul grup. La volan se afla căpitanul Silva, un englez de vârstă mijlocie cu origini spaniole, care lucra cu Lloyd.

Tot acolo, spre surprinderea lui Lloyd, îl regăsi și pe maiorul Lowther, cel care predase cursul de spionaj de la Tŷ Gwyn și care privise dezaprobator – sau poate doar cu invidie – prietenia lui Lloyd cu Daisy.

Lloyd știa că Lowthie fusese detașat la ambasada britanică din Madrid și presupunea că omul lucra pentru MI6, Serviciul Secret de Informații, dar nu se aștepta să-l vadă atât de departe de capitală.

Lowther purta un costum alb din flanel, care se boțise și se murdărise. Stătea lângă camion ca și cum acesta i-ar fi aparținut.

– De-aici mă ocup eu de ei, Williams, rosti el. Se uită la fugari și zise: Care dintre voi este Watermill?

Watermill ar fi putut fi un nume real sau un nume de cod. Englezul misterios făcu un pas în față și dădu mâna cu el.

– Eu sunt maiorul Lowther. Trebuie să te duc direct la Madrid. Se întoarse spre Lloyd și-i zise: Mă tem că voi va trebui să mergeți până la cea mai apropiată gară.

– Stai așa, zise Lloyd. Camionul acela îi aparține organizației mele.

Îl cumpăraseră cu fondurile primite de la MI9, departamentul care îi ajuta pe prizonierii evadați.

– Iar șoferul lucrează pentru mine, continuă el.

– N-am ce face, i-o tăie brusc Lowther. Watermill are prioritate.

Serviciul Secret de Informații considera întotdeauna că are prioritate.

– Nu sunt de acord, replică Lloyd. Nu văd niciun motiv pentru care nu putem merge toți la Barcelona cu camionul, conform planului. De acolo poți să-l duci pe Watermill la Madrid cu trenul.

– Nu ți-am cerut părerea, flăcău. Tu fă ce ți se spune.

Watermill interveni, spunând pe un ton conciliant:

– Nu am nicio problemă în a împărți camionul cu ceilalți.

– Lasă-mă pe mine, te rog, i-o întoarse Lowther.

Lloyd rosti:

– Toți oamenii aceștia tocmai au traversat Pirineii pe jos. Sunt extenuați.

– Atunci ar face bine să se odihnească înainte să-și continue drumul.

Lloyd clătină din cap.

– E prea periculos. Orașul de pe deal are un primar înțelegător – de aceea am și stabilit locul de întâlnire aici. Însă ceva mai jos, în vale, oamenii au cu totul alte opțiuni politice. Agenții Gestapo sunt pretutindeni, știi bine – iar majoritatea polițiștilor spanioli sunt de partea lor, nu a noastră. Oamenii din grupul meu se vor înfrunta cu riscul considerabil de a fi arestați pentru trecerea ilegală a frontierei. Și știi cât e de greu să scoți oameni din temnițele lui Franco, chiar și atunci când sunt nevinovați.

– N-am de gând să-mi pierd vremea certându-mă cu tine. Sunt mai mare în grad.

– Nu, nu ești.

– Poftim?

– Sunt maior acum. Așa că nu-mi mai spune niciodată „flăcău" sau îți voi da un pumn în față!

– Dar misiunea mea este urgentă!

– Atunci de ce nu ți-ai adus propriul autovehicul?

– Pentru că era disponibil acesta!

– Ei, uite că nu este!

Will Donelly, americanul vânjos, făcu un pas în față.

– Eu sunt de partea domnului maior Williams, zise el tărăgănat. Tocmai mi-a salvat viața. Dumneavoastră, domnule maior Lowther, nu ați făcut absolut nimic.

– Asta nu are nimic de-a face... dădu să spună Lowther.

– Mie situația mi se pare foarte clară, îl întrerupse Donelly. Camionul se află sub autoritatea domnului maior Williams. Domnul maior Lowther îl vrea, dar nu-l poate avea. Și cu asta, basta.

Lowther rosti:

– Vă rog să nu vă băgați.

– Întâmplarea face ca eu să fiu locotenent-colonel, ceea ce înseamnă că sunt mai înalt în grad decât voi doi.

– Însă asta nu înseamnă că suntem sub jurisdicția dumneavoastră...

– Nici sub a dumneavoastră, evident. Donelly se întoarse către Lloyd și adăugă: Nu ar trebui să pornim?

– Insist! se stropși Lowther.

Donelly se răsuci spre el.

– Domnule maior Lowther, zise el, taci dracului din gură! E un ordin.

Lloyd zise:

– Bun. Să urce toată lumea.

Lowther îi aruncă lui Lloyd o privire furioasă.

– Las' că îți vin eu de hac, galez spurcat ce ești, mormăi el.

(ii)

Narcisele apăruseră în Londra în ziua în care Daisy şi Boy se hotărâră să meargă la o consultaţie.

Vizita la doctor fusese ideea lui Daisy. Se săturase ca Boy să tot dea vina pe ea pentru că nu rămânea însărcinată. O compara mereu cu May, soţia fratelui său Andy, care avea acum trei copii.

– Cred că ai tu ceva, îi zisese el pe un ton agresiv.

– Am rămas însărcinată o dată.

Se înfioră când îşi aminti durerea simţită la pierderea sarcinii; apoi, gândul o duse la Lloyd, care avusese grijă de ea, şi simţi un alt fel de durere.

Boy spuse:

– Poate că s-a întâmplat ceva între timp şi ai rămas stearpă.

– Sau poate la tine-i problema.

– Cum adică?

– La fel de bine s-ar putea să ai tu ceva.

– Nu fi absurdă!

– Uite ce-i, hai să ne înţelegem cumva.

Îi trecu prin minte că negocia aşa cum ar fi făcut tatăl ei, Lev.

– Merg la o consultaţie dacă mergi şi tu.

Asta îl luă prin surprindere, făcându-l să şovăie o clipă; apoi zise:

– Bine. Du-te tu prima. Dacă îţi spune medicul că n-ai nimic, mă duc şi eu.

– Nu, zise ea. Du-te tu primul.

– De ce?

– Pentru că n-am încredere că-ţi ţii promisiunile.

– Bine. Atunci, hai să mergem împreună.

Daisy nici nu ştia de ce-şi mai bătea capul. Nu îl iubea pe Boy – nu îl mai iubea de multă vreme. Era îndrăgostită de Lloyd Williams, aflat încă în Spania într-o misiune despre care nu putea spune prea multe. Însă era măritată cu Boy. Desigur, el îi fusese infidel, înşelând-o de-a lungul timpului cu mai multe femei. Dar şi ea comisese adulter, chiar dacă o făcuse doar cu un singur bărbat. Nu putea să facă pe moralista, ceea ce o paraliza. Tot ce simţea era că şi-ar fi putut păstra o fărâmă de respect de sine dacă îşi făcea datoria de nevastă.

Cabinetul medical se afla pe Harley Street, nu departe de casa lor, dar într-un cartier mai modest. Consultaţia o stingheri pe Daisy. Doctorul era bărbat şi era morocănos fiindcă ea întârziase zece minute. Îi puse o grămadă de întrebări despre starea ei generală de sănătate, despre ciclul ei menstrual şi despre ceea ce el numea „relaţiile" întreţinute cu soţul ei, fără să o privească, însă luând notiţe cu un stilou. Apoi îi introduse în vagin o serie de

instrumente reci de metal. „Fac asta zilnic, deci nu trebuie să vă îngrijoraţi", îi zise el, rânjind apoi într-un fel care o făcea să se simtă tocmai invers.

Când ieşi din cabinetul medicului, aproape că se aştepta ca Boy să încalce învoiala lor şi să refuze să fie consultat şi el. Însă el intră, chiar dacă arboră o expresie ursuză.

În timp ce aştepta, Daisy reciti scrisoarea primită de la fratele ei vitreg, Greg. Acesta descoperise că avea un copil, dintr-o relaţie pe care o avusese la 15 ani cu o fată de culoare. Spre uimirea lui Daisy, libertinul Greg era entuziasmat de fiul său şi bucuros să joace un rol în viaţa lui, chiar dacă mai degrabă de unchi decât de tată. Şi mai surprinzător era că Lev îl cunoscuse pe copil şi declarase că este deştept.

„Cât de ironic, se gândi ea, e ca Greg să aibă un fiu, deşi nu şi-a dorit niciodată unul, iar Boy să nu aibă, deşi tânjeşte de atâta vreme după un moştenitor."

Boy ieşi din cabinetul medicului după o oră. Doctorul le promise să le comunice rezultatele analizelor peste o săptămână. Plecară de la cabinet la amiază.

– Trebuie să beau ceva după asta, rosti Boy.

– Şi eu, încuviinţă Daisy.

Se uitară pe strada cu şiruri de case identice.

– Parcă eşti în deşert în cartierul ăsta! Nu se vede nicio crâşmă.

– Nu vreau să merg într-o crâşmă, replică Daisy. Vreau un martini, iar la crâşmă nu le prepară cum trebuie.

Vorbea din experienţă – ceruse un martini sec la King's Head, în Chelsea, şi primise un pahar de vermut cald şi scârbos.

– Du-mă la hotelul Claridge, te rog. E la cinci minute de mers pe jos.

– Ei, asta da idee bună!

Barul de la Claridge era plin de cunoscuţi de-ai lor. Normele de austeritate cu privire la servirea mâncării se aplicau tuturor restaurantelor, însă cel de la Claridge găsise o portiţă: nu existau restricţii când venea vorba de mâncarea oferită la pachet, aşa că ei asigurau bufet deschis, scoţându-şi profitul din preţurile mari de la băutură.

Daisy şi Boy se aşezară în salonul Art Deco şi începură să soarbă din cocktailurile preferate. După un timp, Daisy se simţi ceva mai bine.

– Medicul m-a întrebat dacă am avut oreion, rosti Boy.

– Păi ai avut.

Oreionul era o boală a copilăriei, însă Boy se îmbolnăvise cu vreo doi ani în urmă. Fusese încartiruit o vreme într-o parohie din East Anglia şi luase boala de la cei trei copii mici ai vicarului. Fusese o experienţă foarte dureroasă.

– Ţi-a zis de ce? îl întrebă Daisy.

– Nu. Știi cum sunt doctorii ăștia: nu-ți spun niciodată nimic.

Daisy realiză că nu mai era atât de degajată ca altădată. Pe vremuri nu și-ar fi făcut atâtea gânduri negre în legătură cu căsnicia ei. Îi plăcuse întotdeauna replica lui Scarlett O'Hara din *Pe aripile vântului:* „Mă gândesc mâine la asta". Nu mai era deloc așa. Poate că începuse să se maturizeze.

Boy tocmai își comanda un al doilea cocktail când Daisy se uită spre ușă și îl zări intrând pe marchizul de Lowther, într-o uniformă boțită și pătată.

Daisy îl antipatiza pe tip. De când intuise natura relației lui Daisy cu Lloyd, o tratase cu o familiaritate onctuoasă, de parcă ar fi împărtășit un secret intim.

Acum veni și se așeză neinvitat la masa lor, scăpând scrumul de trabuc pe pantalonii kaki cu care era îmbrăcat. Ceru un Manhattan.

Daisy își dădu imediat seama că nu avea gânduri bune. În privire i se zărea un licăr răutăcios, ce nu putea fi explicat doar prin nerăbdarea de a primi un cocktail strașnic.

Boy rosti:

– Nu te-am mai văzut de un an, Lowthie. Pe unde ai fost?

– La Madrid, răspunse Lowthie. Nu-ți pot spune prea multe. O chestie secretă, mă-nțelegi? Dar tu?

– Mi-am petrecut o bună bucată de vreme antrenând piloți, deși am zburat și în câteva misiuni de curând, de când am început să bombardăm mai intens Germania.

– Asta-i bine. Las' să vadă și germanii cum e!

– Da, așa ai crede, dar piloții au început să murmure nemulțumiți.

– Serios? De ce?

– Pentru că toate chestiile astea cu țintele militare sunt de fapt niște tâmpenii. Nu are rost să bombardezi fabricile germane doar fiindcă ei le recontruiesc. Așa că acum țintim zonele cu locuințe muncitorești. Nu pot înlocui muncitorii la fel de repede.

Lowther păru șocat.

– Dar asta înseamnă că politica noastră este să omorâm civili.

– Exact.

– Dar guvernul ne asigură...

– Guvernul minte, i-o tăie Boy. Și echipajele de pe bombardiere știu asta. Multora dintre ei nu le pasă, desigur, însă pe unii îi deranjează. Ei consideră că ar trebui s-o spunem, dacă într-adevăr procedăm corect; iar dacă procedăm greșit, ar trebui să ne oprim.

Lowther păru neliniștit.

– Nu cred că ar trebui să discutăm subiectul acesta aici.

– Da, probabil că ai dreptate, recunoscu Boy.

Sosi şi al doilea rând de cocktailuri, iar Lowther se întoarse spre Daisy.

– Şi soţioara ce mai face? rosti el. Probabil că ţi-ai găsit de lucru, acum că-i război. Trândăvia e mama tuturor relelor, cum zice proverbul.

Daisy replică pe un ton neutru:

– Acum, că Blitz-ul s-a terminat, nu mai este nevoie de şoferiţe de ambulanţă, aşa că lucrez pentru Crucea Roşie Americană. Avem sediul în Pall Mall. Facem tot ce putem ca să-i ajutăm pe soldaţii americani trimişi aici.

– Bărbaţi singuri care tânjesc după compania unei femei, nu?

– Mai degrabă le este dor de casă. Le place să audă accentul american.

Lowthie o privi languros.

– Bănuiesc că te pricepi foarte bine să-i consolezi.

– Fac şi eu ce pot.

– Pun pariu că aşa faci.

Boy interveni:

– Lowthie, ce-ai? Eşti beat? Pentru că felul acesta de a vorbi este complet deplasat, să ştii.

Expresia lui Lowther căpătă o nuanţă pizmaşă.

– Ei, haide, Boy, nu-mi spune că nu ştii! Ce-ai? Eşti orb?

Daisy rosti:

– Du-mă acasă, Boy. Te rog.

El nu o băgă în seamă şi îşi continuă dialogul cu Lowther.

– Ce dracu' vorbeşti tu acolo?

– Întreab-o despre Lloyd Williams.

– Cine dracu' mai este şi Lloyd Williams? zise Boy.

Daisy spuse:

– Mă duc singură acasă, dacă nu mă duci tu.

– Cunoşti vreun Lloyd Williams, Daisy?

„Este fratele tău", se gândi Daisy, simţind un impuls puternic de a-i dezvălui secretul şi de a-l da pe spate; însă se abţinu.

– Îl ştii şi tu, făcu ea. Ţi-a fost coleg la Cambridge. Ne-a dus la un teatru de varietăţi în East End, în urmă cu mai mulţi ani.

– A! zise Boy, amintindu-şi. Apoi reveni la Lowther, nedumerit: El?

Lui Boy îi venea greu să vadă un rival în cineva ca Lloyd. Cu un scepticism tot mai mare, adăugă:

– Un tip care nici măcar nu-şi poate cumpăra un rând de haine mai acătării?

Lowther zise:

– Acum trei ani a fost la cursul meu de spionaj de la Tŷ Gwyn, când Daisy locuia acolo. Tu îţi riscai viaţa într-un Hawker Hurricane deasupra

Franței la momentul respectiv, dacă-mi aduc eu bine aminte. Iar ea cocheta cu neisprăvitul ăla de galez – chiar în casa familiei tale!

Boy se înroși imediat și zise:

– Dacă inventezi chestiile astea, Lowthie, îți jur că te bat măr!

– Întreabă-ți soția! rosti Lowther cu un rânjet încrezător.

Boy se întoarse spre Daisy.

Ea nu se culcase cu Lloyd la Tŷ Gwyn. Se culcase cu el în propriul lui pat din casa mamei lui, în timpul bombardamentelor. Însă nu-i putea explica asta lui Boy în fața lui Lowther și, oricum, era doar un simplu detaliu. Acuzația de adulter era adevărată și nu avea de gând să o nege. Secretul ieșise la iveală. Tot ce voia acum era să păstreze o fărâmă de demnitate – așa că spuse:

– Îți zic tot ce vrei să știi, Boy – dar nu în fața nătângului ăstuia libidinos.

Boy ridică vocea uluit:

– Deci nu negi?

Oamenii de la masa alăturată se uitară stânjeniți împrejur, apoi se întoarseră la băuturile lor.

Daisy ridică și ea tonul:

– Refuz să fiu interogată în barul hotelului Claridge.

– Deci recunoști? țipă el.

Toată lumea din încăpere amuți. Daisy se ridică în picioare.

– Nu recunosc și nu neg nimic aici. Îți spun totul în particular, acasă, așa cum fac toate cuplurile civilizate.

– O, Doamne, chiar ai făcut-o, chiar te-ai culcat cu el! urlă Boy.

Până și chelnerii se opriseră din treabă și rămăseseră nemișcați, urmărind cearta. Daisy porni spre ușă.

– Târfo! zbieră Boy.

Daisy nu avea de gând să plece cu asemenea jignire pe umeri. Se răsuci și zise:

– Știi și tu câte ceva despre târfe, desigur. Am avut ghinionul să le cunosc pe două dintre târfele tale, ți-amintești? Se uită la cei din sală și zise: Joanie și Pearl, rosti ea disprețuitoare. Câte femei ar suporta așa ceva?

Plecă înainte ca el să-i poată da vreo replică.

Urcă într-un taxi din fața restaurantului. Când acesta demară, îl zări pe Boy ieșind din hotel și urcând în următorul taxi din coadă.

Îi dădu șoferului adresa.

Într-un fel se simțea ușurată că adevărul ieșise la iveală, însă se simțea și nespus de tristă. Ceva se sfârșise, iar ea o știa.

Casa se afla la doar patru sute de metri distanță. Când ajunse, taxiul în care era Boy parcă în spatele lor, iar el o urmări în holul casei.

Nu mai putea rămâne acolo cu el, realiză ea. Se terminase. Nu avea de gând să mai împartă niciodată cu el casa şi patul.

– Adu-mi o valiză, te rog, îi spuse ea majordomului.

– Imediat, Domnia Voastră.

Se uită împrejur. Era o casă din secolul al XVIII-lea, proporţionată perfect, cu o scară curbată în mod elegant, dar nu îi părea rău că o părăsea.

– Unde te duci? o întrebă Boy.

– La un hotel, probabil. Dar nu la Claridge.

– Ca să te vezi cu iubitul tău!

– Nu, el este plecat peste hotare. Însă da, îl iubesc. Îmi pare rău, Boy. Tu nu ai dreptul să mă judeci – păcatele tale sunt mult mai mari –, dar mă judec eu singură.

– Gata, zise el. Divorţez.

Acestea erau cuvintele pe care le tot aşteptase, realiză ea. Acum fuseseră rostite şi totul se terminase. Noua ei viaţă începea din clipa aceea.

Oftă şi spuse:

– Slavă Domnului!

(iii)

Daisy închirie un apartament în Piccadilly. Acesta avea o baie mare, în stil american, cu duş, şi două toalete separate, una pentru oaspeţi – o extravaganţă ridicolă în ochii celor mai mulţi englezi.

Din fericire, banii nu reprezentau o problemă pentru Daisy. Bunicul ei o lăsase bogată, iar ea preluase controlul averii sale încă de când împlinise 21 de ani. Şi toată era în dolari americani.

Era greu de găsit mobilier nou, aşa că începu să cumpere mobilă veche, vândută acum foarte ieftin. Îşi decoră pereţii cu tablouri moderne, pentru a da casei un aer tineresc şi voios. Angajă o spălătoreasă bătrână şi o fată care să facă curat, descoperind că era uşor să aibă grijă de locuinţă şi fără majordom sau bucătăreasă, mai ales atunci când nu aveai un soţ de răsfăţat.

Servitorii din casa de pe Mayfair îi împachetaseră toate hainele şi i le trimiseseră într-un furgon pentru mutarea mobilei. Daisy şi spălătoreasa îşi petrecuseră o după-amiază întreagă desfăcând cutiile şi aşezând toate lucrurile la locul lor.

Se simţise umilită şi eliberată în acelaşi timp. Trăgând linie, considera că ieşise în câştig. Rana provocată de respingere avea să se vindece în timp, însă măcar scăpase de Boy o dată pentru totdeauna.

După o săptămână se gândi că nu aflaseră rezultatele consultaţiei medicale. Probabil că medicul îl anunţase pe Boy, în calitatea sa de soţ. Nu voia să

îl întrebe și, oricum, nu i se mai părea la fel de important, așa că uită apoi complet de acest lucru.

Îi făcea plăcere să-și aranjeze noul cămin. Vreo două săptămâni nu avu vreme de socializat. După ce termină de aranjat apartamentul, hotărî să-și vadă toți prietenii pe care-i ignorase.

Avea o grămadă de prieteni în Londra. Locuia aici deja de șapte ani. În ultimii patru ani, Boy fusese mai mult plecat de-acasă, iar ea se dusese singură pe la petreceri și la baluri – așa că se gândi că lipsa unui soț nu va avea un impact prea mare asupra vieții sale. Evident, avea să fie tăiată de pe lista de invitați a familiei Fitzherbert, însă ei nu erau singurii oameni din societatea londoneză.

Cumpără câteva lăzi de whisky, de gin și de șampanie, căutând prin toată Londra puținul disponibil în mod legal și cumpărând restul de pe piața neagră. Apoi trimise invitațiile pentru o petrecere de casă nouă.

Primi răspunsurile cu o promptitudine de prost augur: toată lumea o refuză.

Plângând, o sună pe Eva Murray.

– De ce nu vrea nimeni să vină la petrecerea mea? se plânse ea.

Eva ajunse la ușa ei în zece minute, împreună cu cei trei copii și cu dădaca. Jamie avea șase ani, Anna patru, iar mezina Karen avea doi.

Daisy îi prezentă apartamentul, apoi ceru să li se aducă niște ceai, în vreme ce Jamie transforma canapeaua într-un tanc, folosindu-și surorile pe post de echipaj.

Într-o engleză în care se amestecau accentul german cu cel american și cel scoțian, Eva zise:

– Daisy, dragă, aici nu-i Roma.

– Știu. Ești sigură că stai comod?

Eva era însărcinată cu cel de-al patrulea copil, iar nașterea se apropia cu pași repezi.

– Te superi dacă-mi așez picioarele mai sus?

– Sigur că nu, rosti Daisy, aducându-i o pernă.

– Societatea londoneză este respectabilă, continuă Eva. Dar să nu crezi că eu sunt de acord cu asta. Am fost și eu exclusă adeseori, iar bietului Jimmy i se mai dă uneori peste nas pentru că s-a însurat cu o nemțoaică pe jumătate evreică.

– Ce urât!

– Nu aș dori asta nimănui, indiferent care ar fi motivul.

– Câteodată îi urăsc pe britanici.

– Uiți cum sunt americanii. Nu-ți amintești când îmi spuneai că toate fetele din Buffalo sunt niște snoabe?

Daisy râse.

– Of, cât de mult timp pare să fi trecut de atunci!

– Ţi-ai părăsit soţul, rosti Eva. Şi ai făcut-o într-o manieră spectaculoasă, azvârlindu-i în faţă insulte în barul hotelului Claridge.

– Şi nu băusem decât un martini!

Eva râse.

– Mi-aş fi dorit să fiu şi eu de faţă!

– Eu una mi-aş fi dorit să nu fiu acolo.

– Oricum, cred că-ţi dai seama că întreaga societate londoneză a întors subiectul acesta pe toate părţile în ultimele trei săptămâni.

– Bănuiesc că ar fi trebuit să mă aştept la aşa ceva.

– Şi acum mă tem că toţi cei care ar veni la petrecerea ta ar părea că aprobă adulterul şi divorţul. Nici măcar eu nu aş vrea ca soacra mea să ştie că am venit aici ca să beau un ceai cu tine.

– Dar este atât de nedrept... Boy a fost primul care a încălcat jurământul de fidelitate!

– Credeai că femeile sunt tratate ca nişte egale?

Daisy îşi aminti că Eva avea pe cap griji mult mai importante decât snobismul unora. Familia ei rămăsese în Germania nazistă. Fitz se interesase prin ambasada elveţiană şi aflase că tatăl ei, doctorul Rothmann, ajunsese într-un lagăr de concentrare, iar fratele ei, făuritor de viori, fusese bătut de poliţie, care îi strivise mâinile.

– Când mă gândesc la necazurile tale, mi se face ruşine că mă plâng pentru nimicurile astea, rosti Daisy.

– N-ai de ce. Însă contramandează petrecerea.

Daisy îi ascultă sfatul, deşi cu inima îndoită. Ziua era ocupată la Crucea Roşie, dar seara nu avea unde să meargă şi nici n-avea ce face. Se ducea la film de două ori pe săptămână. Încercă să citească *Moby Dick*, însă cartea i se păru plictisitoare. Într-o duminică se duse la biserică. Biserica St. James de peste drum de blocul ei din Piccadilly fusese bombardată, aşa că se duse la St. Martin-in-the-Fields. Boy nu era acolo, însă Fitz şi Bea erau, iar Daisy îşi petrecu toată slujba pironind cu privirea ceafa lui Fitz şi gândindu-se cum se îndrăgostise de doi dintre fiii acestui om. Boy semăna mai mult cu mama lui ca înfăţişare, moştenind în schimb egoismul tatălui său. Lloyd moştenise înfăţişarea plăcută a lui Fitz şi sufletul generos al lui Ethel. „De ce mi-o fi luat atât de mult să realizez asta?" se întrebă ea.

Biserica era plină de oameni care o cunoşteau, însă nimeni nu-i vorbi după slujbă. Era singură şi aproape fără prieteni într-o ţară străină, în toiul unui război.

Într-o seară, luă taxiul până în Aldgate şi bătu la uşa familiei Leckwith. Când Ethel îi deschise, Daisy zise: „Am venit să-ţi cer mâna fiului dumitale". Ethel izbucni în râs şi o îmbrăţişă.

Le adusese drept cadou o conservă de şuncă americană pe care o primise de la un pilot din USAF. Asemenea lucruri reprezentau un lux pentru familiile britanice, silite să trăiască cu cartele de raţie. Stătu în bucătărie cu Ethel şi cu Bernie, ascultând la radio melodii de dans. Fredonară toţi trei *Underneath the Arches,* piesa lui Flanagan şi Allen.

– Bud Flanagan s-a născut chiar aici, în East End, rosti Bernie cu mândrie. În realitate îl cheamă Chaim Reuben Weintrop.

Soţii Leckwith erau încântaţi de Raportul Beveridge, un document guvernamental devenit bestseller.

– Publicat în mandatul unui premier conservator şi întocmit de un economist liberal, zise Bernie. Şi totuşi, propune ceea ce şi-a dorit dintotdeauna Partidul Laburist! În politică ştii că izbândeşti atunci când adversarii tăi îţi fură ideile.

Ethel spuse:

– Ideea este ca toate persoanele aflate în câmpul muncii să plătească o cotizaţie de asigurare săptămânală, urmând să primească apoi ajutor social când se îmbolnăvesc, când intră în şomaj, când ies la pensie sau când femeile rămân văduve.

– O propunere simplă, dar care ne va transforma ţara, rosti Bernie entuziasmat. De la naştere până la moarte, nimeni nu va mai fi lipsit vreodată de mijloace materiale.

– Şi guvernul a aprobat-o? întrebă Daisy.

– Nu, răspunse Ethel. Clem Attlee îl presează pe Churchill din răsputeri, însă premierul nu vrea să susţină raportul. Trezoreria crede că ar implica nişte costuri prea mari.

Bernie zise:

– Va trebui să câştigăm alegerile ca să îl putem implementa.

Millie, fiica lui Ethel şi a lui Bernie, trecu pe la ei.

– Nu pot sta mult, se scuză ea. Am lăsat copiii în grija lui Abie o jumătate de oră.

Rămăsese fără slujbă – femeile nu mai cumpărau acum rochii scumpe, chiar dacă şi le permiteau –, dar din fericire tăbăcăria soţului ei mergea ca pe roate. Aveau acum doi copii, Lennie şi Pammie.

Băură lapte cu cacao şi vorbiră despre tânărul pe care-l adorau cu toţii. Nu aveau prea multe veşti de la Lloyd. O dată la şapte-opt luni, Ethel primea câte o scrisoare cu antetul ambasadei britanice de la Madrid, în care el îi spunea că este sănătos şi că face tot ce poate pentru înfrângerea fascismului. Fusese promovat maior. Nu-i scrisese niciodată lui Daisy, de teamă ca nu cumva Boy să vadă scrisorile, însă acum putea s-o facă. Daisy îi dădu lui Ethel adresa noului său apartament, notându-şi la rândul ei adresa lui Lloyd – un număr de oficiu poştal al Forţelor Armate Britanice.

Nu aveau habar când ar fi putut veni acasă în permisie.

Daisy le povesti despre fratele ei vitreg, Greg, și despre fiul acestuia, Georgy. Știa că nimeni din familia Leckwith nu ar fi strâmbat din nas, bucurându-se cu adevărat să afle acest lucru.

Apoi, le relată și despre familia Evei, rămasă în Berlin. Bernie era evreu și ochii i se umplură de lacrimi când auzi cum îi fuseseră strivite mâinile lui Rudi.

– Ar fi trebuit să se împotrivească ticăloșilor de fasciști pe străzi, când au avut ocazia, rosti el. Noi așa am făcut.

Millie zise:

– Încă mai am cicatrice pe spate de atunci, de când poliția ne-a împins prin vitrina de la Gardiner's. Înainte îmi era rușine din cauza lor – Abie nu mi-a văzut spatele decât după șase luni de la căsătorie –, însă el mi-a spus că îl fac să fie mândru de mine.

– Nu a fost deloc plăcută lupta de pe Cable Street, încuviință Bernie. Însă măcar le-am închis gura atunci.

Își scoase ochelarii și se șterse la ochi cu batista. Ethel îl cuprinse cu brațul pe după umeri.

– Eu le-am zis oamenilor să stea în case în ziua aceea, rosti ea. M-am înșelat; tu ai avut dreptate.

El zâmbi amar.

– Nu se întâmplă prea des.

– Însă legea pentru ordine publică, adoptată după evenimentele de pe Cable Street, le-a dat lovitura de grație fasciștilor britanici, remarcă Ethel. Parlamentul a interzis purtarea uniformelor politice în public. Asta i-a dat gata. Dacă nu puteau mărșălui în cămășile lor negre, nu mai făceau nici cât o ceapă degerată. Conservatorii sunt cei care au realizat asta – trebuie să le acordăm creditul cuvenit.

O familie politică dintotdeauna, soții Leckwith plănuiau reforma postbelică a Marii Britanii de către Partidul Laburist. Conducătorul lor, discretul, dar sclipitorul Clement Attlee, era acum vicepremier sub Churchill, iar eroul sindical Ernie Bevin era ministru al muncii. Viziunea lor îi dădea lui Daisy încredere în viitor.

Millie plecă și Bernie se duse la culcare. Când rămaseră singure, Ethel o întrebă pe Daisy:

– Chiar vrei să te măriți cu Lloyd al meu?

– Mai mult decât orice pe lume. Crezi că va fi totul bine?

– Da, de ce n-ar fi?

– Fiindcă provenim din medii atât de diferite... Voi sunteți niște oameni extraordinari, cu toții. Practic trăiți pentru a vă ajuta comunitatea.

– Mai puțin Millie. Ea seamănă mai mult cu fratele lui Bernie – vrea să facă bani.

– Da, dar până şi ea are cicatrice pe spate de la evenimentele de pe Cable Street.

– Este adevărat.

– Lloyd seamănă cu dumneata. Politica nu este pentru el ceva suplimentar, vreun fel de hobby – este miezul vieţii sale. Iar eu sunt o milionară egoistă.

– Cred că există două tipuri de căsnicie, rosti Ethel gânditoare. Primul este un parteneriat confortabil, în care doi oameni împărtăşesc aceleaşi speranţe şi temeri, îşi cresc copiii ca o echipă, sprijinindu-se şi alinându-se reciproc.

Se referea la ea şi la Bernie, realiză Daisy.

– Celălalt presupune o pasiune sălbatică, nebunie, bucurie şi sex, chiar şi cu cineva complet nepotrivit, chiar şi cu cineva pe care nu-l admiri şi nici nu-l placi în mod deosebit.

Acum vorbea despre aventura ei cu Fitz, se gândi Daisy. Îşi ţinu răsuflarea: ştia că Ethel îi dezvăluia acum adevărul gol-goluţ.

– Eu am avut noroc de amândouă, continuă Ethel. Şi iată care-i sfatul pe care ţi-l dau: dacă ţi se iveşte ocazia să ai parte de tipul ăla nebunesc şi pătimaş de iubire, înşfacă-l fără să te mai gândeşti la consecinţe.

– Incredibil! zise Daisy.

După câteva minute plecă. Se simţea privilegiată că Ethel îi oferise posibilitatea de a vedea o fărâmă din sufletul ei. Însă când se întoarse în apartamentul său gol, se simţi deprimată. Îşi făcu un cocktail şi apoi îl vărsă. Puse ibricul pe foc, după care îl dădu la o parte. Programul de la radio se terminase. Se întinse în aşternutul rece, dorindu-şi să-l aibă alături pe Lloyd.

Compară familia lui Lloyd cu propria-i familie. Amândouă aveau un trecut zbuciumat, însă Ethel izbutise să-şi clădească o familie puternică şi unită chiar şi în condiţii materiale precare, lucru pe care mama lui Daisy nu reuşise să-l facă – deşi asta era mai degrabă vina lui Lev decât a Olgăi. Ethel era o femeie remarcabilă, iar Lloyd moştenise multe dintre calităţile ei.

Oare pe unde era el şi oare ce făcea acum? Oricare ar fi fost răspunsul, mai mult ca sigur se afla în pericol. Oare avea să fie omorât tocmai acum, când ea era în sfârşit liberă să îl iubească fără reţineri şi, eventual, să se căsătorească cu el? Ce-ar fi făcut dacă murea? Simţea că viaţa ei s-ar fi terminat: n-ar mai fi avut nici soţ, nici iubit, nici prieteni, nici ţară. Plânse până adormi, târziu în noapte.

A doua zi dormi până târziu. La amiază, pe când îşi bea cafeaua în mica ei sufragerie, îmbrăcată într-un şal negru de mătase, camerista ei de 15 ani intră şi-i spuse:

– A venit domnul maior Williams să vă vadă, Domnia Voastră.

– Poftim? ţipă ea. Nu se poate!

Exact atunci, el intră pe uşă cu sacul de voiaj pe umăr.

Părea ostenit, având barba nerasă de câteva zile, și se vedea limpede că dormise îmbrăcat în uniformă.

Ea îi sări de gât și-i sărută fața țepoasă. O sărută și el, deși nu își putea șterge zâmbetul larg de pe chip.

– Probabil că duhnesc, rosti el printre săruturi. Nu m-am mai schimbat de-o săptămână.

– Miroși ca o fabrică de brânzeturi. Îmi place la nebunie, replică ea, trăgându-l în dormitor și începând să-l dezbrace.

– Stai să fac un duș rapid, spuse el.

– Nu, zise ea, împingându-l pe pat. Nu mai pot aștepta.

Dorința lui Daisy era arzătoare. Și adevărul era că îi plăcea mirosul lui puternic. În mod normal i s-ar fi părut respingător, dar acum avea exact efectul opus. Era mirosul lui, al bărbatului pe care-l crezuse mort, iar acum îi umplea nările și plămânii. Îi venea să plângă de fericire.

Ar fi trebuit să-i scoată bocancii ca să-i poată da jos pantalonii, dar cum asta ar fi fost prea complicat, nu-și mai bătu capul. Îl desfăcu doar la prohab. Își azvârli cât colo șalul negru de mătase și își săltă cămașa de noapte până la talie, cu privirea pătimașă fixată asupra penisului ce ieșea prin materialul kaki aspru. Apoi îl încălecă, aplecându-se și sărutându-l.

– O, Doamne! exclamă ea. Nici nu-ți închipui cât de mult am tânjit după tine!

Se așeză peste el, fără să se miște prea mult și sărutându-l întruna. El îi prinse fața în mâini și o privi în ochi.

– Este aievea, nu? rosti el. Nu-i doar un vis frumos?

– Este aievea, îl liniști ea.

– Bun. Nu aș vrea să mă trezesc acum.

– Eu aș vrea să rămân așa pentru totdeauna.

– Nu ar fi rău, dar eu nu mă mai pot abține, zise el, începând să-și miște șoldurile.

– Dacă faci asta, o să am imediat un orgasm, spuse ea.

Ceea ce se și întâmplă. După aceea rămaseră întinși pe pat, vorbind vreme îndelungată. El avea două săptămâni de permisie.

– Rămâi aici, rosti ea. Poți să-ți vizitezi părinții în fiecare zi, dar noaptea te vreau lângă mine.

– N-aș vrea să te capeți cu o reputație proastă.

– Nu mai contează. Deja sunt evitată de societatea londoneză.

– Știu...

O sunase pe Ethel din gara Waterloo, iar ea îi povestise despre separarea lui Daisy de Boy, dându-i și adresa apartamentului.

– Trebuie să facem ceva în privința contracepției, spuse el. O să fac rost de niște prezervative. Însă poate că ar trebui să-ți iei și tu o diafragmă. Ce părere ai?

– Vrei să te asiguri că nu rămân însărcinată? rosti ea.

În glas i se simțea o notă de tristețe, iar el o percepu.

– Nu mă înțelege greșit, o liniști el, rezemându-se în cot. Eu sunt un copil nelegitim. Mi s-au zis tot felul de minciuni despre tatăl meu și am fost șocat când am aflat adevărul. Vocea îi tremura ușor din cauza emoției; apoi adăugă: Nu am de gând să-mi oblig copiii să treacă prin așa ceva. Niciodată.

– Noi nu va trebui să-i mințim.

– Și ce le vom spune? Că nu suntem căsătoriți? Că de fapt tu ești măritată cu altcineva?

– Nu văd de ce nu.

– Gândește-te cum ar fi tachinați la școală.

Ea nu părea atât de convinsă, dar era limpede că această chestiune conta enorm pentru el.

– Și-atunci, care-i planul tău? îl întrebă ea.

– Vreau să avem copii. Însă nu înainte de a ne căsători. Noi doi, vreau să spun.

– Am înțeles, zise ea. Deci...

– Trebuie să așteptăm.

Bărbații se prindeau mai greu, realiză ea.

– Nu că aș ține prea mult la tradiții, dar sunt totuși anumite lucruri...

El pricepu în sfârșit unde voia ea să ajungă.

– A! Da, bine. O clipă. Îngenunche pe pat și zise: Daisy, draga mea...

Ea izbucni în râs. El arăta foarte caraghios îmbrăcat în uniformă din cap până în picioare și cu penisul atârnându-i prin prohab.

– Pot să-ți fac o poză așa? rosti ea.

El își coborî privirea și înțelese la ce se referea ea.

– Ah, îmi pare rău...

– Nu, să nu îndrăznești să-l bagi la loc! Rămâi așa și spune ce ai de spus.

El râse și spuse:

– Daisy, draga mea, vrei să fii soția mea?

– Bineînțeles, răspunse ea pe nerăsuflate.

Se întinseră din nou, îmbrățișați. În curând, mirosul lui începu să își piardă farmecul de la început. Intrară amândoi sub duș – ea îl frecă peste tot cu săpunul, savurând stânjeneala lui din momentele în care îi spăla cele mai intime părți. Îi puse șampon în păr și îi frecă picioarele murdare cu o perie.

După ce îl spălă bine, el insistă să-i întoarcă favorul, însă când ajunse la sânii ei, nu mai rezistară și făcură din nou dragoste. Rămaseră în picioare,

cu apa fierbinte scăldându-le trupurile. Era clar că el uitase pe moment de pericolul unei sarcini nelegitime, iar ei cu siguranţă nu-i păsa.

După aceea el se duse la oglindă şi se bărbieri. Ea îşi înfăşură un prosop mare în jurul trupului şi se aşeză pe closet, privindu-l.

– Cât va trece până se finalizează divorţul? o întrebă el.

– Nu ştiu. Ar trebui să vorbesc cu Boy.

– Nu azi. Azi te vreau doar pentru mine.

– Când te duci să-ţi vezi părinţii?

– Poate mâine.

– Atunci mă duc şi eu să-l văd pe Boy. Vreau să se termine totul cât mai repede.

– Bun, zise el. Atunci aşa rămâne.

(iv)

Daisy se simţi ciudat când reveni în casa în care locuise împreună cu Boy. În urmă cu o lună, fusese a ei. Fusese liberă să vină şi să plece după bunul său plac, intrând în orice încăpere fără a cere voie cuiva. Servitorii îi îndeplineau ordinele fără să crâcnească. Acum era o străină în aceeaşi casă. Rămase cu pălăria pe cap şi cu mănuşile în mâini, în timp ce îl urma pe bătrânul majordom spre salon.

Boy nu dădu mâna cu ea şi nici n-o sărută pe obraz. Părea indignat la culme.

– Nu mi-am angajat încă un avocat, zise Daisy în timp ce se aşeza. Voiam să discut mai întâi cu tine. Speram să putem face asta fără patimă şi ură. La urma urmei, nu avem copii pentru care să ne certăm şi avem amândoi suficienţi bani.

– M-ai înşelat! izbucni el.

Daisy oftă. Era clar că lucrurile nu aveau să se desfăşoare aşa cum sperase ea.

– Am comis amândoi adulter, zise ea. Tu primul.

– Am fost umilit. Acum ştie toată Londra!

– Eu am încercat să te opresc să te faci de râs la Claridge – dar tu erai prea ocupat să mă umileşti! Sper că măcar l-ai burduşit bine pe josnicul acela de marchiz!

– Cum aşa? Mi-a făcut o favoare.

– Ţi-ar fi făcut o favoare şi mai mare dacă îţi spunea discret, între patru ochi, la club.

– Nu înţeleg cum a putut să-ţi pice cu tronc un coate-goale nesuferit ca Williams. Am aflat câte ceva despre el. Mama lui a fost menajeră!

– Este probabil cea mai remarcabilă femeie pe care am întâlnit-o în viaţa mea.

– Sper că realizezi că nimeni nu ştie cine-i tatăl lui adevărat.

Mai ironic de-atât nu se putea, se gândi Daisy.

– Eu ştiu cine este tatăl lui, replică ea.

– Cine este?

– Doar nu crezi că o să-ţi spun?!

– Ei, vezi?

– Aşa nu ajungem nicăieri!

– Nu.

– Poate că ar trebui totuşi să pun un avocat să-ţi scrie. Se ridică şi zise cu amărăciune în glas: Te-am iubit cândva, Boy. Era plăcut să fiu cu tine. Îmi pare rău că nu am reprezentat suficient pentru tine. Dar îţi doresc să fii fericit. Sper să te căsătoreşti cu cineva care să ţi se potrivească mai bine şi care să-ţi ofere cât mai mulţi fii. M-aş bucura pentru tine dacă s-ar întâmpla asta.

– Ei bine, n-o să se întâmple, replică el.

Ea se întorsese spre uşă, însă acum se uită înapoi.

– De ce spui asta?

– Am primit rezultatele de la medicul la care am fost amândoi.

Ea uitase complet de consultaţie. I se păruse irelevantă după ce se despărţiseră.

– Şi ce ţi-a zis?

– Tu n-ai nimic – poţi face o droaie de plozi. Însă eu nu pot avea copii. Oreionul contractat la maturitate poate cauza uneori sterilitate şi asta este ce am păţit eu. Râse amar şi adăugă: Toţi afurisiţii ăia de germani care au încercat să mă doboare ani la rândul nu au reuşit, dar până la urmă mi-au venit de hac cele trei puşlamale ale unui vicar.

Ea îl compătimea sincer:

– O, Boy, chiar îmi pare rău să aud asta!

– Ei bine, o să-ţi pară şi mai rău, fiindcă nu mai vreau să divorţez.

Ea simţi cum îngheaţă.

– Ce vrei să spui? De ce nu?

– De ce mi-aş mai bate capul? Nu vreau să mă recăsătoresc. Nu pot avea copii. Fiul lui Andy va moşteni totul.

– Dar eu vreau să mă căsătoresc cu Lloyd!

– Şi ce-mi pasă mie? De ce să aibă el copii dacă eu nu pot avea?

Daisy era devastată. Oare chiar avea să-i fie răpită fericirea exact când părea mai aproape ca niciodată?

– Boy, doar nu vorbeşti serios!

– O, nu am fost niciodată mai serios ca acum!

Ea rosti cu glas sugrumat:

– Dar Lloyd vrea să aibă copii!

– Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte să şi-o... tragă cu soţia altuia.

– Bine, atunci, zise ea sfidătoare. Divorţez eu de tine.

– Pe ce motiv?

– Adulter, evident.

– Însă nu ai dovezi.

Ea încercă să spună că asta nu ar trebui să constituie o problemă, când îl văzu rânjind răutăcios şi adăugând:

– Şi o să mă asigur că nici nu le vei obţine.

Chiar putea face asta, dacă fusese suficient de discret în privinţa aventurilor sale amoroase, realiză ea cu o groază tot mai mare.

– Dar m-ai dat afară! zise ea.

– Îi voi spune judecătorului că te poţi întoarce acasă când vrei tu.

Ea încercă să-şi ţină lacrimile în frâu.

– Nu am crezut niciodată că mă urăşti atât de mult, rosti ea deznădăjduită.

– Nu? pufni Boy. Ei bine, acum ai aflat.

(v)

Lloyd Williams se duse acasă la Boy Fitzherbert pe la jumătatea dimineţii, când Boy era treaz; îi spuse majordomului că era maiorul Williams, o rudă îndepărtată. Credea că merita să încerce o discuţie ca de la bărbat la bărbat – doar Boy nu avea de gând să-şi dedice tot restul vieţii răzbunării? Lloyd venise în uniformă, sperând ca Boy să vadă în el un soldat, cum era şi el. Raţiunea trebuia să prevaleze, la urma urmei.

Fu condus într-un salon şi îl văzu pe Boy citind un ziar şi fumând trabuc. Boy avu nevoie de câteva clipe ca să-l recunoască.

– Tu! izbucni el când realiză cine se afla în faţa sa. Dispari de-aici imediat!

– Am venit să-ţi cer să-i acorzi divorţul lui Daisy, zise Lloyd.

– Ieşi, rosti Boy, ridicându-se în picioare.

Lloyd spuse:

– Văd că te tentează ideea de a mă pocni, aşa că dă-mi voie să-ţi zic că nu ar fi nici pe departe uşor, cum îţi închipui tu. Poate că sunt mai mărunt decât tine, dar sunt boxer la semimijlocie şi am câştigat o grămadă de concursuri.

– N-am de gând să mă cobor la nivelul tău.

– O decizie înţeleaptă. N-ai putea să te răzgândeşti şi în privinţa divorţului?

– Categoric nu!

– Mai e ceva ce nu ştii, zise Lloyd. S-ar putea să-ţi schimbi părerea după ce vei auzi.

– Mă îndoiesc, rosti Boy. Dar, mă rog, acum că ai venit, spune ce-ai de spus.

Se aşeză, fără să-l invite pe Lloyd să ia loc.

„Bine, cum vrei tu", se gândi Lloyd. Scoase din buzunar o fotografie ştearsă în sepia.

– Fii bun şi uită-te la această fotografie în care apar eu, zise el, lăsând-o pe măsuţă lângă scrumiera lui Boy.

Boy o ridică.

– Nu eşti tu aici. Seamănă cu tine, dar uniforma este victoriană. Probabil că e taică-tău.

– Bunicul meu, mai exact. Întoarce-o.

Boy citi inscripţia de pe spate.

– Contele Fitzherbert? pufni el dispreţuitor.

– Da. Fostul conte, bunicul tău... şi al meu. Daisy a găsit fotografia la Tŷ Gwyn. Lloyd trase adânc aer în piept şi adăugă: I-ai spus lui Daisy că nu ştie nimeni cine-i tatăl meu. Ei bine, îţi zic eu cine este. E contele Fitzherbert. Noi doi suntem fraţi.

Aşteptă apoi replica lui Boy.

– Ridicol! râse Boy.

– Asta a fost şi reacţia mea la început.

– Trebuie să recunosc că mă surprinzi. Am crezut că o să vii cu ceva mai consistent decât născocirea asta absurdă.

Lloyd sperase ca dezvăluirea să-l şocheze pe Boy şi să-l facă să gândească altfel, însă lucrurile nu stăteau deloc aşa. Cu toate acestea, nu se dădu bătut.

– Ei, haide, Boy, cât de neplauzibil este, la urma urmei? Nu-i adevărat că lucrurile acestea se întâmplă mai mereu în casele mari? Menajerele sunt drăguţe, tinerii nobili sunt plini de pofte, iar natura îşi urmează cursul. Când se naşte vreun copil, chestiunea este trecută sub tăcere. Nu te preface acum că nu ştiai nimic despre astfel de situaţii.

– E adevărat că situaţiile acestea sunt relativ dese.

Boy îşi mai pierduse din siguranţa de sine, dar încă brava.

– Totuşi, continuă el, sunt mulţi oameni care pretind că ar avea legături cu aristocraţia.

– Hai, lasă-mă, pufni Lloyd cu dispreţ. Eu nu-mi doresc legături cu aristocraţia. Nu sunt vreun ajutor de postăvar cu iluzii de grandoare. Vin dintr-o familie distinsă de politicieni socialişti. Bunicul meu din partea mamei a fost unul dintre fondatorii Federaţiei Miniere din South Wales. Ultimul lucru pe care mi-l doresc este o legătură cu un pair conservator. Este jenant pentru mine.

Boy râse din nou, cu şi mai puţină convingere.

– Tu eşti jenat? Cât snobism inversat!

– Inversat? Am şanse mai mari decât tine să ajung prim-ministru. Lloyd realiză că se luaseră la întrecere, ceea ce nu-şi dorise; aşa că zise: Dar lasă asta! Încerc doar să te conving că nu-ţi poţi petrece tot restul vieţii răzbunându-te pe mine – fie chiar şi numai pentru că suntem fraţi.

– Tot nu-mi vine să cred, rosti Boy, lăsând fotografia din nou pe măsuţă şi luându-şi trabucul.

– Nici mie nu mi-a venit să cred la început.

Lloyd nu se lăsă păgubaş: era viitorul său în joc.

– Apoi mi s-a atras atenţia că mama mea lucra la Tŷ Gwyn când a rămas însărcinată; că a fost mereu evazivă în legătură cu identitatea tatălui meu; şi că, cu puţin timp înainte de naşterea mea, ea a reuşit să obţină cumva fondurile necesare pentru a cumpăra o casă cu trei dormitoare în Londra. Am confruntat-o şi am silit-o să recunoască adevărul.

– Este ridicol!

– Dar ştii că-i adevărat, nu?

– Nu ştiu deloc.

– Ba da, ştii. Nu vrei să faci ceea ce trebuie de dragul faptului că suntem fraţi?

– Categoric nu!

Lloyd înţelese că nu avea sorţi de izbândă. Se simţea deznădăjduit. Boy avea puterea de a-i umbri viaţa lui Lloyd şi era hotărât să o facă.

Luă fotografia şi o băgă din nou în buzunar.

– O să-ţi întrebi tatăl despre asta. N-o să te poţi abţine. Va trebui să afli.

Boy pufni dispreţuitor, iar Lloyd se îndreptă spre uşă.

– Cred că îţi va spune el adevărul. Rămas-bun, Boy.

Ieşi şi închise uşa în urma lui.

Capitolul şaisprezece

1943 (II)

Colonelul Albert Beck încasase un glonţ rusesc în plămânul drept la Harkov, în martie 1943. Avusese noroc: un chirurg de campanie îi pusese o drenă toracică şi-i umflase plămânul la loc, salvându-i practic viaţa. Slăbit din cauza pierderii de sânge şi de infecţia aproape inevitabilă care urmase, Beck fusese urcat într-un tren spre casă, ajungând la spitalul din Berlin unde lucra Carla.

Era un bărbat aspru şi vânos, la vreo patruzeci şi ceva de ani, chelit înainte de vreme, cu o mandibulă ieşită în afară ca prora unei corăbii vikinge. Prima oară când vorbise cu Carla se afla sub efectul anesteziculuı şi al febrei, fiind teribil de indiscret.

– Pierdem războiul, zisese el.

Ea ciuli imediat urechile. Un ofiţer nemulţumit era o potenţială sursă de informaţii. Rosti pe un ton destins:

– Ziarele spun că am început să scurtăm linia de pe Frontul de Est.

El râse dispreţuitor.

– Asta înseamnă că ne retragem.

Ea continuă să-l descoasă. „Nici Italia nu arată prea bine." Dictatorul italian Benito Mussolini – cel mai important aliat al lui Hitler – fusese înlăturat de la putere.

– Ţi-aduci aminte de 1939 şi de 1940? zise Beck cu nostalgie. Victorii-fulger strălucitoare, una după alta. Eh, ce vremuri!

Era clar că nu era îndoctrinat – poate nici nu era interesat de politică. Era un soldat obişnuit, patriot, care renunţase să se mai amăgească.

Carla îl îmboldi:

– Dar nu-i adevărat că armata duce lipsă de orice, de la gloanţe la izmene, nu-i aşa?

Genul acesta de discuţii uşor riscante nu mai erau ceva neobişnuit în Berlinul acelor zile.

– Ba da, cum să nu!

Beck era complet dezinhibat, dar şi suficient de clar în exprimare.

– Pur şi simplu Germania nu poate produce la fel de multe arme şi tancuri precum Uniunea Sovietică, Marea Britanie şi Statele Unite la un loc – mai ales acum, când suntem bombardaţi în mod constant. Şi, indiferent câţi ruşi omorâm, Armata Roşie pare să aibă rezerve inepuizabile de noi recruţi.

– Ce credeţi că se va întâmpla?

– Naziştii nu se vor recunoaşte niciodată înfrânţi, evident. Aşa că vor mai muri nişte oameni. Milioane de oameni, doar pentru că sunt ei prea mândri ca să se predea. Ce nebunie! Ce nebunie! murmură el, cufundându-se apoi în somn.

Trebuia să fii bolnav sau nebun ca să dai glas unor asemenea gânduri, însă Carla era de părere că tot mai mulţi oameni gândeau aşa. În ciuda neîncetatei propagande guvernamentale, era din ce în ce mai clar că Hitler pierdea războiul.

Poliţia nu anchetase moartea lui Joachim Koch. Aceasta apăruse în presă ca fiind cauzată de un accident rutier. Carla trecuse peste şocul iniţial, dar din când în când îşi dădea seama că omorâse un om şi atunci retrăia din nou acele momente cumplite. Simţea că i se înmoaie genunchii şi trebuia să se aşeze. Din fericire, păţise asta doar o singură dată când era de gardă şi explicase incidentul drept un leşin provocat de foame – lucru cât se poate de plauzibil în Berlin, pe timp de război. Mama ei o ducea şi mai rău. Era ciudat că Maud îl iubise pe Joachim, aşa slab şi nesăbuit cum fusese; însă dragostea nu putea fi explicată. Şi Carla îl judecase complet greşit pe Werner Franck, crezându-l puternic şi curajos şi descoperind apoi că în realitate era egoist şi slab.

Vorbi îndelung cu Beck înainte de a fi externat, căutând să afle ce fel de persoană era. După ce se întremase, el nu mai comisese nicio indiscreţie despre desfăşurarea războiului. Află că era soldat de carieră, că soţia lui murise, iar fiica sa era căsătorită şi locuia în Buenos Aires. Tatăl lui fusese consilier municipal în Berlin; nu-i zise din partea cărui partid, semn clar că nu era vorba de nazişti sau de aliaţii lor. Nu îl vorbea de rău pe Hitler, dar nici de bine, şi nu vorbea cu dispreţ despre evrei sau despre comunişti. În zilele acelea, până şi o asemenea atitudine putea fi considerată un semn de insubordonare.

Plămânul avea să i se vindece, însă el nu mai putea reveni în serviciul activ şi îi mărturisi Carlei că urma să fie detaşat la statul-major. Putea deveni o sursă nepreţuită de secrete vitale. Ea ştia că îşi risca viaţa încercând să-l recruteze, dar nu putea scăpa o asemenea oportunitate.

Era convinsă că el nu-şi mai amintea prima lor conversaţie.

– Aţi fost foarte sincer, îi spuse Carla cu glasul coborât. Nu era nimeni prin preajmă. Mi-aţi spus că pierdem războiul.

În ochii lui se citi frica. Nu mai era un pacient anesteziat în halatul de spital, cu barba nerasă. Acum era spălat și bărbierit și stătea în capul oaselor în pat, purtând niște pijamale bleumarin încheiate cu nasturi până la gât.

– Presupun că mă vei raporta Gestapoului, rosti el. Nu cred că oamenii ar trebui trași la răspundere pentru ceea ce zic atunci când sunt bolnavi și delirează.

– Nu deliraţi, replică ea. Eraţi foarte clar. Însă nu am de gând să vă raportez nimănui.

– Nu?

– Fiindcă aveţi dreptate.

El păru surprins.

– Acum ar trebui să te raportez eu pe tine, zise.

– Dacă faceţi asta, voi spune că l-aţi insultat pe Hitler în delirul dumneavoastră și că, atunci când v-am amenințat că vă voi raporta, aţi născocit o minciună despre mine ca să vă apăraţi.

– Dacă te denunţ, mă denunţi și tu pe mine, observă el. Am ajuns într-un punct mort.

– Dar nu aveţi de gând să mă denunţaţi, insistă ea. Știu asta pentru că am ajuns să vă cunosc. V-am îngrijit. Sunteţi un om bun. V-aţi înrolat în armată din dragoste față de patrie, însă detestaţi războiul și pe naziști.

Carla era nouăzeci și nouă la sută sigură de asta.

– Este foarte periculos să vorbești așa.

– Știu.

– Deci asta nu-i o conversaţie simplă și banală.

– Corect. Aţi spus că milioane de oameni vor mai muri doar pentru că naziștii sunt prea mândri ca să se predea.

– Da?

– Aţi putea contribui la salvarea unora dintre acei oameni.

– Cum anume?

Carla se opri. Acesta era momentul în care avea să-și pună viaţa la bătaie.

– Eu pot transmite către cei interesaţi orice informaţie aţi putea avea.

Își ținu răsuflarea. Dacă se înșela în privința lui Beck, era moartă. Citi însă uimire în ochii lui – nu-i venea să creadă că asistenta cea tânără, energică și eficientă din fața lui era o spioană. Însă o crezu, din câte-și putea da seama ea. Îi zise:

– Cred că înţeleg ce vrei să spui.

Ea îi întinse un dosar de spital verde, gol, iar el îl luă.

– Pentru ce mai e și ăsta? zise el.

– Sunteţi soldat, deci înţelegeţi nevoia de camuflaj.

El încuviinţă.

– Îţi rişti viaţa, rosti el, iar ea îi citi admiraţia din ochi.

– Şi dumneavoastră faceţi acelaşi lucru acum.

– Da, dar eu sunt obişnuit s-o fac, punctă colonelul Beck.

(ii)

Dimineaţa devreme, Thomas Macke îl duse pe tânărul Werner Franck la închisoarea Plötzensee, din suburbia vestică Charlottenburg.

– Ar trebui să vezi asta, îi zise el. Apoi îi poţi spune domnului general Dorn cât de eficienţi suntem.

Parcă în Königsdamm şi îl conduse pe Werner în spatele clădirii principale. Intrară într-o cameră lungă de vreo şapte metri şi jumătate şi lată cam pe jumătate. Acolo aştepta un bărbat îmbrăcat în redingotă, cu joben şi mănuşi albe. Werner se încruntă la vederea costumului său bizar.

– Dumnealui este Herr Reichhart, rosti Macke. Călăul.

Werner înghiţi în sec.

– Deci vom fi martorii unei execuţii?

– Întocmai.

Cu un aer nonşalant pe care îl simulă foarte bine, Werner întrebă:

– Şi ce-i cu ţinuta asta elegantă?

Macke ridică din umeri.

– Aşa-i tradiţia.

O cortină neagră împărţea camera în două. Macke o trase în lături, dezvăluind opt cârlige prinse de o bară de fier de pe tavan. Werner rosti:

– Pentru spânzurători?

Macke încuviinţă dând din cap.

În cameră mai era şi o masă de lemn cu chingi pentru legarea mâinilor. La un capăt al mesei se afla un dispozitiv cu o formă distinctivă. Pe podea era aşezat un coş masiv.

Tânărul locotenent se albi la faţă.

– O ghilotină, îngăimă el.

– Exact, zise Macke, uitându-se apoi la ceas. Nu va trebui să aşteptăm prea mult.

După câteva momente intrară şi alţi bărbaţi în cameră. Câţiva îl salutară familiar pe Macke. Acesta îi şopti lui Werner la ureche:

– Regulamentul cere ca judecătorii, funcţionarii curţii, guvernatorul închisorii şi capelanul să participe cu toţii.

Werner înghiți în sec. Era evident că nu-i plăcea asta, observă Macke.

Nici nu trebuia să-i placă. Motivul pentru care Macke îl adusese acolo nu avea nimic de-a face cu impresionarea generalului Dorn. Macke era îngrijorat din cauza lui Werner – era ceva nesincer la tipul ăsta.

Werner lucra pentru Dorn – nu asta era problema. Îl însoțise pe Dorn într-o vizită făcută la sediul Gestapoului, după care Dorn scrisese o notă în care zisese că eforturile contraspionajului berlinez erau impresionante, pomenind numele lui Macke. Câteva săptămâni după aceea, Macke umblase țanțoș, nemaiîncăpându-și în piele de mândru ce era.

Însă Macke nu putea uita comportamentul lui Werner din seara aceea, din urmă cu aproape un an, când fuseseră cât pe ce să prindă un spion într-un atelier abandonat de blănuri de lângă Gara de Est. Werner se panicase – sau nu? În mod accidental sau nu, el îi dăduse pianistului avertismentul necesar pentru ca acesta să scape. Macke nu putea alunga bănuiala că panica fusese simulată și că Werner dăduse alarma în mod intenționat și cât se poate de calculat.

Macke nu avea tupeul de a-l aresta și tortura pe Werner. Putea face și asta, desigur, dar Dorn ar fi putut face scandal, ceea ce ar fi dus la interogarea lui Macke. Șeful său, superintendentul Kringelein, care nu prea îl avea la inimă, l-ar fi întrebat ce probe incontestabile avea împotriva lui Werner – iar el nu avea probe deloc.

Însă evenimentul care urma putea să dezvăluie adevărul.

Ușa se deschise din nou și cei doi gardieni intrară, încadrând o tânără pe nume Lili Markgraf. Îl auzi pe Werner scăpând un icnet.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Macke.

Werner zise:

– Nu mi-ați spus că este vorba de o fată.

– O cunoști?

– Nu.

Lili avea 22 de ani, din câte știa Macke, deși părea mai tânără de-atât. Părul ei blond fusese tăiat în dimineața aceea, fiind acum scurt ca al unui bărbat. Șchiopătă, înaintând cu spatele aplecat de parcă ar fi avut dureri abdominale. Purta o rochie fără guler de un albastru-deschis, dintr-un bumbac greu – în jurul gâtului era decupată doar o linie rotundă. Avea ochii roșii de plâns. Gardienii o țineau strâns de brațe, nevrând să riște nimic.

– Femeia aceasta a fost denunțată de o rudă care a găsit o carte de coduri ascunsă în camera ei, rosti Macke. Codul rusesc de cinci cifre.

– De ce merge așa?

– Din cauza interogatoriului. Dar nu am obținut nimic de la ea.

Werner rămase impasiv.

– Ce păcat! pufni el. Ar fi putut să ne indice şi alţi spioni.

Macke nu detectă niciun semn că ar fi minţit.

– Degeaba. Nu îşi ştia persoana de contact decât sub numele de Heinrich – fără nume de familie – şi, oricum, ar putea fi vorba de un pseudonim. Am descoperit că rareori avem de câştigat din arestarea femeilor – ele nu ştiu atât de multe.

– Măcar aţi pus mâna pe cartea ei de coduri.

– Da, cât o mai valora şi asta... Cuvântul-cheie se modifică în mod regulat, aşa că încă mai avem probleme în decriptarea semnalelor.

– Păcat...

Unul dintre oameni îşi drese glasul şi vorbi destul de tare încât să fie auzit de toată lumea. Zise că era preşedintele curţii, apoi citi verdictul de condamnare la moarte.

Gardienii o duseră pe Lili la masa de lemn. Îi dădură ocazia de a se întinde pe ea de bunăvoie, însă ea făcu un pas în spate, iar ei o luară pe sus. Nu se zbătu. O aşezară pe masă cu faţa în jos şi îi prinseră chingile la mâini.

Capelanul îşi începu rugăciunea. Lili începu să-i implore.

– Nu, nu, se văită ea, fără să-şi ridice glasul. Nu, vă rog, daţi-mi drumul. Daţi-mi drumul.

Părea coerentă, ca şi cum ar fi cerut o favoare cuiva. Omul cu joben se uită la preşedinte, care clătină din cap şi zise:

– Nu încă. Trebuie să termin rugăciunea.

Glasul lui Lili crescu în intensitate.

– Nu vreau să mor! Mi-e frică de moarte! Nu-mi faceţi asta, vă rog!

Călăul se uită din nou la preşedintele curţii. De această dată, preşedintele nici nu-l mai băgă în seamă.

Macke îl studie pe Werner. Tânărul nu părea deloc în apele lui, dar asta era valabil pentru toţi cei din încăpere. Testul nu funcţiona aşa cum sperase el. Reacţia lui Werner demonstra că era sensibil, nu trădător. Macke trebuia să se gândească la altceva.

Lili începu să ţipe.

Până şi Macke îşi pierdea răbdarea.

Pastorul se grăbi să termine rugăciunea. Când zise „Amin", ea se opri din ţipat, ca şi cum ar fi realizat că totul se terminase.

Preşedintele dădu semnalul printr-o înclinare a capului.

Călăul trase de o manetă, lăsând tăişul să cadă. Acesta scoase un şuierat când reteză gâtul palid al lui Lili. Capul ei tuns scurt căzu în faţă, iar sângele ţâşni în jur. Capul ateriză în coş cu o bufnitură ce răsună în cameră.

În mod absurd, Macke se întrebă dacă şi capul simţise vreo durere.

(iii)

Carla se ciocni de colonelul Beck pe coridorul spitalului. Era în uniformă. Îl privi cu teamă – de când fusese externat, trăise în fiecare zi cu teama că el o trădase şi că Gestapoul era pe drum.

Însă el îi zâmbi şi zise:

– M-am întors ca să mă consulte domnul doctor Ernst.

Asta era tot? Uitase de conversaţia lor? Se prefăcea că uitase? Oare afară aştepta vreun Mercedes negru de-al Gestapoului?

Beck avea la el un dosar medical verde. Un medic oncolog în halat alb se apropie. În timp ce trecea pe lângă ei, Carla i se adresă lui Beck pe un ton vioi:

– Cum vă mai simţiţi?

– Mai bine de-atât nu cred că voi putea fi. Nu voi mai conduce niciodată un batalion în luptă, dar – exceptând exerciţiile fizice – pot duce o viaţă normală.

– Mă bucur să aud asta.

Oamenii continuau să treacă pe lângă ei. Carla se temea că Beck nu va apuca să-i spună nimic între patru ochi. Însă el rămase imperturbabil.

– Aş dori să vă mulţumesc pentru bunătatea şi profesionalismul dumneavoastră.

– Cu plăcere.

– La revedere, domnişoară asistentă.

– La revedere, domnule colonel.

După ce plecă Beck, Carla se trezi cu dosarul în mână.

Se duse repede în vestiarul asistentelor. Nu era nimeni acolo. Rămase în prag, ţinând uşa cu călcâiul ca să nu intre nimeni peste ea.

În dosar se afla un plic mare din hârtia galbenă şi ieftină folosită în toate birourile. Carla deschise plicul. Acesta conţinea câteva coli dactilografiate. Se uită la prima fără să o scoată din plic. Era intitulată:

ORDINUL OPERAŢIONAL NR. 6
NUME DE COD: ZITADELLE

Era planul de luptă pentru ofensiva de vară de pe Frontul de Est. Simţi cum îi bubuie inima în piept. Această informaţie era aur curat!

Trebuia să-i dea plicul Friedei. Din păcate, Frieda nu avea să vină la spital în ziua aceea: era ziua ei liberă. Carla se gândi să plece imediat, în mijlocul turei, şi să se ducă acasă la Frieda; apoi alungă iute această idee. Mai bine să se poarte normal şi să nu atragă atenţia.

Strecură plicul în geanta ei de umăr, atârnată în cuier. O acoperi cu eşarfa de mătase albastră-aurie pe care o avea mereu la ea ca să ascundă lucruri.

Rămase nemişcată câteva clipe, pentru ca ritmul respiraţiei să-i revină la normal. Apoi se întoarse în salon.

Îşi făcu conştiincioasă datoria tot restul turei, apoi îşi puse haina, ieşi din spital şi se duse în staţie. Trecând pe lângă o clădire bombardată, văzu un graffiti pe dărâmături. Un patriot sfidător scrisese: „Ne puteţi dărâma zidurile, dar nu şi voinţa". Însă altcineva citase alături – în mod ironic – sloganul folosit de Hitler în campania sa din 1933: „Daţi-mi patru ani şi nu veţi mai recunoaşte Germania".

Îşi cumpără un bilet până la grădina zoologică.

În tren se simţi ca picată din cer. Toţi ceilalţi pasageri erau germani loiali, iar ea avea în geantă secrete pe care urma să le deconspire Moscovei. Nu-i plăcea deloc această senzaţie. Nu se uită nimeni la ea, dar asta o făcu să creadă că evitau în mod intenţionat să o privească în ochi. Abia aştepta să-i dea Friedei plicul.

Grădina zoologică se afla la marginea parcului Tiergarten. Copacii erau acum umbriţi de un turn imens de artilerie antiaeriană. Construcţia pătrată din beton era unul dintre cele trei asemenea turnuri din Berlin şi avea peste treizeci de metri înălţime. În colţurile acoperişului erau montate patru tunuri antiaeriene uriaşe, de 128 milimetri, cântărind fiecare 25 de tone. Betonul era vopsit în verde, într-o tentativă nereuşită de a mai atenua contrastul dintre monstruozitate şi parc.

Oricât de hidos ar fi fost turnul, berlinezii îl iubeau. Când începeau să pice bombele, bubuitul armelor sale îi asigura că exista o ripostă.

Încă într-o stare de tensiune cumplită, Carla merse pe jos de la staţie până acasă la Frieda. Era jumătatea după-amiezii, aşa că soţii Franck erau probabil plecaţi; Ludi era la fabrică, iar Monika pe la vreo prietenă, poate chiar la mama Carlei. Motocicleta lui Werner era parcată pe alee.

Servitorul îi deschise uşa.

– Domnişoara Frieda nu este acasă, dar se întoarce repede, zise el. S-a dus la KaDeWe să-şi cumpere mănuşi. Domnul Werner este în pat, răcit cobză.

– O s-o aştept pe Frieda în camera ei, ca de obicei.

Carla îşi scoase haina şi urcă la etaj, cu geanta pe umăr. Ajunsă în camera Friedei, îşi scoase pantofii şi se trânti în pat ca să citească planul de luptă pentru Operaţiunea *Zitadelle*. Avea nervii întinşi la maximum, însă avea să se simtă mai bine după ce dădea altcuiva documentul subtilizat.

Auzi hohote de plâns în camera alăturată.

Asta o miră. Acolo era camera lui Werner. Carlei îi venea greu să şi-l închipuie în lacrimi pe dandy-ul suav.

Însă sunetul îi aparţinea clar unui bărbat, care părea să încerce fără succes să-şi înăbuşe amărăciunea.

Carla simți, în ciuda voinței sale, cum o cuprinde mila. Își zise că vreo femeie mai arțăgoasă îi dăduse papucii lui Werner, probabil dintr-un motiv întemeiat. Dar nu se putu abține să nu reacționeze la tulburarea sinceră pe care o auzea.

Coborî din pat, băgă planul de luptă din nou în geantă și ieși din cameră.

Ascultă la ușa lui Werner. Acum îl auzea și mai clar. Avea un suflet mult prea bun ca să-l ignore. Deschise ușa și intră.

Werner stătea pe marginea patului, cu capul în palme. Când auzi ușa deschizându-se, își ridică speriat privirea. Era roșu la față și înlăcrimat. Avea cravata desfăcută și gulerul boțit. Se uită la Carla cu o privire îndurerată. Era dărâmat și devastat și nu-i mai păsa cine îl vedea astfel.

Carla nu putea pretinde că are inima de piatră.

– Ce s-a întâmplat? îl întrebă ea.

– Nu mai pot face asta, rosti el.

Ea închise ușa în spatele său.

– Despre ce e vorba?

– I-au tăiat capul lui Lili Markgraf – și eu a trebuit să privesc totul.

Carla rămase cu gura căscată.

– Ce tot vorbești acolo?

– Avea 22 de ani.

Scoase o batistă din buzunar și se șterse pe față.

– Iar tu ești deja în pericol, continuă el, și – dacă îți spun mai multe – vei fi într-un pericol și mai mare.

Prin mintea ei începură să se deruleze tot felul de ipoteze uluitoare.

– Cred că bănuiesc despre ce-i vorba, dar zi-mi, spuse ea.

El încuviință.

– Oricum ți-ai da seama și singură în curând. Lili îl ajuta pe Heinrich să transmită informații la Moscova. Treaba merge mult mai repede dacă cineva îți recită grupurile de coduri. Și, cu cât te miști mai repede, cu atât șansele să te prindă sunt mai mici. Însă verișoara lui Lili a stat câteva zile în apartamentul ei și a găsit cărțile de coduri. Javră nazistă!

Cuvintele lui îi confirmau Carlei suspiciunile.

– Știi de spioni?

El o privi cu un surâs ironic pe față.

– Eu sunt șeful lor.

– O, Doamne!

– De aceea a trebuit să renunț complet la investigarea incidentului cu copiii uciși. Am primit ordin de la Moscova. Și au avut dreptate. Dacă îmi pierdeam slujba de la Ministerul Aviației, nu aș mai fi avut acces la documente secrete, nici la oamenii care îmi aduceau informații secrete.

Ea simţi brusc nevoia să se aşeze. Se lăsă pe marginea patului, lângă el.

– De ce nu mi-ai zis?

– Noi pornim de la premisa că toată lumea vorbeşte sub tortură. Dacă nu ştii nimic, nu-i poţi trăda pe ceilalţi. Biata Lili a fost torturată, însă ea nu-l ştia decât pe Volodea, întors la Moscova între timp, şi pe Heinrich – dar nu aflase niciodată numele de familie al lui Heinrich sau alte detalii despre el.

Carla simţi cum i se strecoară un fior până în oase. *Toată lumea vorbeşte sub tortură.*

Werner încheie:

– Îmi pare rău că ţi-am spus asta acum, dar după ce m-ai văzut în asemenea stare, oricum ţi-ai fi dat seama şi singură.

– Deci te-am judecat complet greşit.

– N-a fost vina ta. Eu te-am indus în eroare în mod intenţionat.

– Chiar şi-aşa, mă simt ca o proastă. Te-am dispreţuit vreme de doi ani.

– Şi în tot acest timp eu mi-am dorit cu disperare să-ţi explic.

Ea îl cuprinse cu braţul. El îi luă cealaltă mână şi i-o sărută.

– Mă poţi ierta?

Ea nu era prea sigură în legătură cu ce simţea, dar nu voia să-l respingă tocmai acum, când el era atât de debusolat – aşa că spuse:

– Sigur că da.

– Biata Lili, zise el. Glasul i se pierdu într-o şoaptă când adăugă: Fusese bătută atât de tare, încât abia a putut merge până la ghilotină. Şi totuşi, i-a implorat să o cruţe până în ultima clipă.

– Dar cum se face că erai de faţă?

– M-am împrietenit cu un agent Gestapo, inspectorul Thomas Macke. El m-a dus acolo.

– Macke? Îl ştiu – el l-a arestat pe tatăl meu.

Carla îşi aminti foarte limpede un bărbat cu faţă rotundă şi cu o mustăcioară neagră şi retrăi furia faţă de puterea arogantă cu care Macke îi săltase tatăl, dar şi amărăciunea pe care o simţise când Walter murise din cauza rănilor provocate de inspector.

– Cred că mă suspectează şi m-a luat la execuţie ca să mă pună la încercare. Poate a crezut că mă voi pierde cu firea şi că voi încerca să intervin. În orice caz, cred că am trecut testul.

– Dar dacă ai fi arestat...

Werner dădu din cap, încuviinţând.

– Toată lumea vorbeşte sub tortură.

– Şi tu ştii totul.

– Toţi agenţii, toate codurile... Singurul lucru pe care nu îl ştiu este locul din care emit. Asta rămâne la latitudinea lor, iar ei nu-mi spun niciodată.

Amuțiră, ținându-se de mână. După o vreme, Carla zise:

– Am venit să-i aduc asta Friedei, însă cred că ți-l pot da ție.

– Ce să-mi dai?

– Planul de luptă pentru Operațiunea *Zitadelle*.

Werner se învioră.

– Încerc de câteva săptămâni să fac rost de el! De unde l-ai obținut?

– De la un ofițer din statul-major. Poate că ar fi mai bine să nu-i dau numele.

– Da, mai bine nu-mi spune. Dar este autentic?

– Uită-te și hotărăște singur.

Se duse în camera Friedei și se întoarse cu plicul galben. Nici nu-i trecuse prin minte posibilitatea ca documentul să nu fie adevărat.

– Mie mi se pare că arată în regulă, însă n-am de unde să știu.

El scoase colile dactilografiate. După câteva clipe, exclamă:

– Da, este autentic. Fantastic!

– Mă bucur.

El se ridică în picioare.

– Trebuie să i-l duc imediat lui Heinrich. Trebuie să-l codăm și să-l transmitem diseară.

Carla era dezamăgită că momentul lor de intimitate se încheia atât de rapid, deși nu știa sigur la ce se așteptase. Ieși imediat după el, își luă geanta din camera Friedei și coborî la parter.

Cu mâna pe ușa de la intrare, Werner îi zise:

– Mă bucur nespus că suntem din nou prieteni.

– La fel și eu.

– Crezi că vom putea să lăsăm în urmă această perioadă de înstrăinare?

Ea nu prea știa ce voia el să spună cu asta. Voia să fie din nou iubitul ei – sau încerca să-i lase de înțeles că asta ieșea din discuție?

– Cred că o putem lăsa în urmă, rosti ea pe un ton neutru.

– Bun.

El se aplecă și o sărută ușor pe buze, apoi deschise ușa.

Ieșiră împreună din casă, iar el se urcă pe motocicletă.

Carla porni pe jos spre stație. O clipă mai târziu, Werner trecu pe lângă ea, claxonând-o și făcându-i cu mâna.

Acum, că rămăsese singură, putea începe să mediteze asupra dezvăluirii lui. Cum o făcea să se simtă aceasta? Vreme de doi ani îl urâse. Însă în tot acest timp nu avusese nicio relație serioasă. Oare încă era îndrăgostită de el? Cu siguranță păstrase în adâncul sufletului ceva afecțiune pentru el, în pofida a tot ce se întâmplase. Astăzi, când îl auzise plângând, ostilitatea ei se topise pe loc. Acum simțea din nou licărind acea dragoste.

Oare încă îl mai iubea? Asta nu știa.

(iv)

Macke stătea pe bancheta din spate a Mercedesului negru, alături de Werner. La gât avea o geantă asemănătoare unui ghiozdan, doar că o purta pe piept, nu în spate. Era destul de mică pentru a putea fi ascunsă sub un palton încheiat la nasturi. Un cablu subţire urca din geantă până la o cască mică de ureche.

– E o invenţie de ultimă oră, rosti Macke. Pe măsură ce te apropii de emiţător, sunetul creşte în intensitate.

Werner zise:

– E mai discret decât duba cu antenă pe capotă.

– Trebuie să le folosim pe amândouă – duba pentru a descoperi zona generală şi asta pentru locaţia exactă.

Macke intrase în bucluc – Operaţiunea *Zitadelle* fusese o catastrofă. Exact înainte de începutul ofensivei, Armata Roşie atacase aerodromurile unde Luftwaffe îşi aduna avioanele. *Zitadelle* fusese anulată după o săptămână, dar – chiar şi aşa – armata germană suferise pagube ireparabile.

Conducătorii Germaniei dădeau tot timpul vina pe conspiraţii iudeo-bolşevice când lucrurile nu mergeau aşa cum trebuia, dar de data aceasta chiar aveau dreptate. Armata Roşie păruse să ştie dinainte întregul plan de luptă. Iar asta, conform spuselor superintendentului Kringelein, era vina lui Thomas Macke. El era şeful contraspionajului din Berlin. Cariera lui era în joc. Îl păştea concedierea şi poate chiar mai rău de atât.

Singura lui speranţă era să dea marea lovitură, o operaţiune masivă de capturare a spionilor care subminau efortul de război german. Aşa că în seara aceea urma să-i întindă o capcană lui Werner Franck.

Dacă se dovedea că Franck era nevinovat, nu ştia ce altceva ar mai fi putut să facă.

Pe scaunul din faţă al maşinii se auzi pârâitul unui aparat de emisie-recepţie. Macke simţi cum îi creşte pulsul. Şoferul îşi duse casca la ureche.

– Wagner aici. Porni motorul şi zise: Suntem pe drum.

Începuse. Macke îl întrebă:

– Unde mergem?

– În Kreuzberg.

Acesta era un cartier dens populat, aflat la sud de centrul oraşului. Pe când porniră, se auzi alarma antiaeriană.

Era o complicaţie nedorită. Macke se uită pe geam. Reflectoarele se aprinseră, măturând cerul ca nişte baghete uriaşe. Macke bănuia că acestea mai depistau uneori avioane, dar nu văzuse asta cu ochii lui niciodată. Când sirenele îşi încetară urletul, el auzi vuietul bombardierelor care se apropiau. În primii ani ai războiului, misiunile britanice de bombardament constau în

câteva duzini de aparate de zbor – ceea ce era suficient de rău, oricum –, însă inamicul trimitea acum sute de avioane deodată. Zgomotul era înfiorător înainte ca ele să-şi arunce bombele.

Werner zise:

– Bănuiesc că vom anula misiunea din seara asta.

– În niciun caz! exclamă Macke.

Vuietul avioanelor crescu în intensitate. Rachete de semnalizare şi mici bombe incendiare începură să cadă în timp ce maşina se apropia de Kreuzberg. Cartierul era o ţintă tipică pentru strategia actuală a RAF, care presupunea uciderea unui număr cât mai mare de muncitori civili. Dând dovadă de o ipocrizie uluitoare, Churchill şi Attlee declarau că ei atacă numai ţinte militare şi că pierderile din rândul civililor erau doar pagube colaterale regretabile. Berlinezii ştiau însă care era adevărul.

Wagner conduse cât de repede putea pe străzile luminate în răstimpuri de flăcări. Singurii oameni care se mai vedeau erau persoanele însărcinate cu apărarea antiaeriană: toţi ceilalţi erau obligaţi prin lege să se adăpostească. Pe străzi nu mai circulau decât ambulanţe, maşini de pompieri şi maşini de poliţie.

Macke îl studie pe furiş pe Werner. Băiatul era nervos, fără astâmpăr, uitându-se neliniştit pe geam şi bătând încordat din picior, fără să-şi dea seama.

Macke nu îşi mai împărtăşise suspiciunile decât membrilor echipei sale. Nu avea să-i fie deloc uşor să admită că făcuse demonstraţii ale operaţiunilor Gestapoului în faţa cuiva pe care îl socotea acum spion. Ar fi putut ajunge să fie interogat în propria cameră de tortură. Nu voia să facă acest pas decât în momentul în care era sigur. Singura cale de a scăpa basma curată era să se poată prezenta în faţa superiorilor săi cu spionul capturat.

Însă, dacă suspiciunea lui se adeverea, nu avea să-l aresteze doar pe Werner, ci pe toată familia acestuia şi pe prietenii săi, anunţând destructurarea unei reţele masive de spioni. Situaţia avea să se schimbe complet. Era posibil să fie chiar promovat.

Pe măsură ce raidul avansa, tipul de bombe utilizate se schimbă şi Macke auzi duduitul înfundat al explozivilor brizanţi. După ce ţinta era luminată, piloţii RAF preferau să arunce un amestec de bombe mari cu petrol, care să provoace incendii, şi de explozivi brizanţi, care să împrăştie flăcările şi să îngreuneze accesul echipajelor de intervenţie. Era o măsură plină de cruzime, însă Macke ştia că şi Luftwaffe proceda la fel.

Sunetul din casca lui Macke se intensifică în timp ce treceau încet pe o stradă cu blocuri de cinci etaje. Zona era puternic bombardată şi câteva clădiri tocmai fuseseră distruse.

Werner rosti cu glas tremurat:

– Suntem exact în centrul zonei pe care o ţintesc, pentru numele lui Dumnezeu!

Lui Macke nu părea să-i pese: seara aceea era deja o chestiune de viaţă şi de moarte pentru el.

– Cu atât mai bine, spuse el. Pianistul îşi va închipui că nu trebuie să-şi facă griji în privinţa Gestapoului în toiul unui raid aerian.

Wagner opri maşina lângă o biserică incendiată şi arătă spre o străduţă lăturalnică.

– Pe acolo, zise el.

Macke şi Werner coborâră din maşină. Macke porni grăbit pe stradă, cu Werner lângă el şi cu Wagner în spate. Werner zise:

– Sunteţi sigur că-i un spion? Nu ar putea fi altceva?

– Care să emită un semnal radio? rosti Macke. Ce altceva ar putea fi?

Macke încă mai auzea în cască, deşi cu greu, întrucât raidul aerian presupunea o cacofonie de sunete: avioanele, bombele, artileria antiaeriană, clădirile prăbuşite şi vuietul incendiilor imense.

Trecură pe lângă un grajd în care caii nechezau îngroziţi, iar semnalul crescu în intensitate. Werner se uita neliniştit în toate părţile. Dacă era spion, acum se temea că unul dintre colegii săi avea să fie arestat de către Gestapo – întrebându-se ce putea face ca să împiedice asta. Oare avea să repete trucul de data trecută sau avea să găsească o modalitate nouă de avertizare? Dacă nu era spion, toată această farsă ar fi fost o pierdere de timp.

Macke îşi scoase casca din ureche şi i-o dădu lui Werner.

– Ascultă, rosti el, fără să se oprească din mers.

Werner încuviinţă, spunând:

– E tot mai puternic.

Avea o privire aproape înnebunită. Îi dădu casca înapoi. „Cred că te-am prins", se gândi Macke triumfător.

Un zgomot puternic se auzi când o bombă ateriză pe clădirea pe lângă care tocmai trecuseră. Se întoarseră şi văzură flăcările înteţindu-se în spatele vitrinelor sparte ale unei brutării. Wagner zise:

– Doamne, ce aproape a fost!

Ajunseră apoi la o şcoală – era o clădire joasă din cărămidă într-o curte asfaltată.

– Cred că acolo este, rosti Macke.

Cei trei bărbaţi urcară treptele de piatră de la intrare. Uşa nu era încuiată, aşa că intrară cu toţii în clădire.

Se aflau în capătul unui coridor larg. În celălalt capăt se vedea o uşă mare, care dădea probabil în sala principală a şcolii.

– Drept înainte, zise Macke.

Îşi scoase arma, un Luger de 9 milimetri. Werner nu era înarmat.

Se auzi o bubuitură, apoi un zgomot înfundat urmat de vuietul unei explozii, toate înfiorător de aproape. Geamurile de pe coridor se sparseră, iar cioburile de sticlă acoperiră dalele de piatră. Probabil că o bombă picase pe terenul de joacă.

Werner strigă:

– Fugiţi! Clădirea o să se prăbuşească!

Clădirea nu era în pericol de prăbuşire, observă Macke. Acesta era probabil şiretlicul prin care Werner voia să-l alerteze pe pianist.

Werner o rupse la fugă, dar în loc să ţâşnească pe unde veniseră, porni spre sala din capătul coridorului. „Ca să-şi avertizeze prietenii", se gândi Macke.

Wagner îşi scoase arma, dar Macke îl opri:

– Nu! Nu trage!

Werner ajunse în capătul coridorului şi trânti uşa sălii de perete.

– Fugiţi! zbieră el, apoi amuţi şi înlemni.

În sală se afla colegul lui Macke, Mann, inginerul electrotehnic, care transmitea un mesaj fără sens de la un radio portabil.

Lângă el stăteau Schneider şi Richter, amândoi cu armele scoase.

Macke zâmbi triumfător: Werner căzuse în capcana întinsă de el.

Wagner se duse lângă Werner şi îi puse pistolul la cap. Macke zise:

– Eşti arestat, bolşevic subuman.

Werner acţionă rapid. Îşi trase capul de lângă pistolul lui Wagner, îl prinse pe acesta de braţ şi îl întoarse spre sală. Pentru câteva clipe, Wagner îl protejă pe Werner de armele din sală. Apoi Werner îl îmbrânci pe bărbat, făcându-l să se împiedice şi să cadă. După aceea ieşi din sală şi trânti uşa în urma sa.

Vreme de câteva secunde, pe coridor rămaseră doar Macke şi Werner. Tânărul porni către Macke. Acesta îşi îndreptă pistolul spre el şi spuse:

– Opreşte-te sau trag.

– N-o să tragi, zise Werner, continuând să se apropie. Trebuie să mă interoghezi şi să afli cine sunt ceilalţi.

Macke ţinti spre picioarele lui Werner.

– Te pot interoga şi dacă ai un glonţ în genunchi, rosti el trăgând.

Însă nu nimeri.

Werner se năpusti asupra lui Macke, făcându-l să scape arma din mână. În timp ce se aplecă să o recupereze, Werner fugi pe lângă el.

Macke îşi ridică arma, în timp ce Werner ajunse la uşa de la intrare. Macke se strădui să-i ţintească picioarele şi trase. Primele trei gloanţe nu-şi atinseră ţinta şi Werner reuşi să iasă pe uşă.

Macke mai trase un glonț prin ușa întredeschisă, iar Werner scoase un strigăt și se prăbuși la pământ. Macke fugi pe coridor. În urma lui auzi pașii celorlalți, venind din sala principală.

Apoi acoperișul se despică cu un sunet asurzitor și prin el se revărsă un foc lichid. Macke urlă de groază, apoi de agonie, când hainele i se aprinseră. Căzu la pământ și apoi totul se cufundă în liniște și în întuneric.

(v)

Medicii triau pacienții în sala de primire a spitalului. Cei care aveau doar vânătăi sau tăieturi erau trimiși în sala de așteptare, unde asistentele începătoare le curățau rănile și le dădeau aspirine. Cazurile grave primeau tratament de urgență chiar acolo, fiind trimise apoi specialiștilor de la etajele superioare. Morții erau scoși în curte și întinși pe pământul rece până când îi recupera cineva.

Doctorul Ernst consulta o victimă cu arsuri care urla, prescriindu-i morfină.

– Scoateți-i apoi hainele și aplicați-i niște gel pe arsuri, rosti el, trecând imediat la următorul pacient.

Carla încărcă seringa în timp ce Frieda tăia hainele înnegrite ale pacientului. Acesta avea arsuri grave pe toată partea dreaptă, însă pe stânga nu arăta la fel de rău. Carla descoperi pe coapsa stângă o bucată de piele și de carne neafectată. Pe când se pregătea să îi facă injecția, se uită la fața lui și încremeni.

Știa chipul acela gras și rotund, cu mustăcioara ca o pată de murdărie sub nas. În urmă cu doi ani, omul acesta dăduse buzna în casa lor și îl arestase pe tatăl ei. Când îl văzuse din nou pe Walter, acesta era pe moarte. Acum îl avea în fața ochilor pe inspectorul Thomas Macke de la Gestapo.

„Tu l-ai omorât pe tata, se gândi ea. Și acum pot eu să te omor pe tine."

Ar fi fost simplu. I-ar fi putut face o supradoză de morfină. Nimeni nu ar fi băgat de seamă, mai ales într-o noapte ca aceea. El și-ar fi pierdut cunoștința imediat și ar fi murit în câteva minute. Un medic care aproape dormea pe picioare ar fi pus decesul pe seama unei insuficiențe cardiace. Nimeni nu ar fi pus la îndoială diagnosticul și nimeni nu ar fi pus întrebări. Ar fi fost doar una dintre sutele de victime ale unui raid aerian de proporții. Odihnească-se în pace.

Știa că Werner se temea că Macke îl suspecta. Werner putea fi arestat la orice oră. *Toată lumea vorbește sub tortură.* Werner i-ar fi trădat pe Frieda, pe Heinrich și pe alții – inclusiv pe Carla. Îi putea salva pe toți acum, într-o clipă.

Însă ezita.

Se întrebă de ce. Macke era un torţionar şi un criminal. Merita să moară cu vârf şi îndesat.

Carla îl omorâse pe Joachim sau măcar contribuise la uciderea lui. Dar Joachim voia s-o omoare în bătaie pe mama Carlei când ea îl pocnise în cap cu oala. Situaţia era diferită acum: Macke era pacient.

Carla nu era o fire prea religioasă, însă era de părere că unele lucruri erau sfinte. Era asistentă, iar pacienţii se bizuiau pe ea. Ştia că Macke ar fi torturat-o şi ar fi omorât-o fără ezitare – însă ea nu era ca Macke, nu era genul acesta de om. Aici nu era vorba de el, ci de ea.

Dacă ar fi omorât un pacient, ar fi simţit că nu ar mai putea continua în această meserie, nici măcar să mai îngrijească vreodată bolnavi. Ar fi fost ca un bancher care fură bani sau ca un politician care acceptă mită sau ca un preot care pipăie fetele venite la orele pentru Prima Comuniune. Şi-ar fi trădat crezul.

Frieda o trezi din reverie:

– Ce mai aştepţi? Nu pot să-l ung cu gel până nu se calmează.

Carla băgă acul în coapsa bărbatului şi acesta se opri din urlat. Frieda începu să-i ungă cu gel pielea arsă.

– Ăsta de-aici are doar o contuzie, rosti doctorul Ernst, referindu-se la un alt pacient. Însă are un glonţ în spate. Îşi ridică tonul, întrebându-l pe pacient: Cum ai fost împuşcat? RAF a tras în noi cam cu orice în noaptea asta, mai puţin cu gloanţe.

Carla se răsuci să privească. Pacientul era întins pe burtă. I se tăiaseră pantalonii, dezvelindu-i posteriorul. Avea pielea albă şi fină şi un smoc de păr blond în zona coccisului. Era ameţit, dar reuşi să îngaime ceva.

Ernst spuse:

– S-a descărcat arma unui poliţist din greşeală, asta ai zis?

Pacientul vorbi ceva mai clar:

– Da.

– O să scot glonţul. O să doară, dar nu avem foarte multă morfină şi sunt cazuri mai grave decât al tău.

– Am înţeles.

Carla tamponă rana. Ernst ridică un forceps lung şi îngust.

– Muşcă din pernă, îl sfătui el.

Băgă forcepsul în rană. Pacientul scoase un strigăt înfundat de durere. Doctorul Ernst rosti:

– Încearcă să nu-ţi încordezi muşchii, altfel o să doară şi mai tare.

Carla se gândi că era o nerozie să afirmi aşa ceva – nimeni nu-şi putea relaxa muşchii atunci când i se umbla într-o rană.

Pacientul mugi:

– Au! Rahat!

– L-am prins, zise doctorul Ernst. Încearcă să nu te mişti!

Pacientul rămase nemişcat şi Ernst scoase glonţul, lăsându-l să cadă într-o tavă.

Carla şterse sângele din gaură şi puse o faşă pe rană. Pacientul se rostogoli pe spate.

– Nu, zise Carla. Trebuie să rămâneţi pe...

Amuţi – pacientul era Werner.

– Carla? zise el.

– Eu sunt, spuse ea fericită. Îţi pansez fundul.

– Te iubesc, zise el.

Ea îl cuprinse în braţe, într-o lipsă totală de profesionalism, şi replică:

– O, scumpul meu, şi eu te iubesc!

(vi)

Thomas Macke îşi reveni treptat. La început fu într-o stare vecină cu visul. Apoi deveni ceva mai conştient, realizând că se afla într-un spital, sub efectul anesteziculuí. Ştia şi de ce: pielea îl durea cumplit, mai ales pe partea stângă. Reuşi să-şi dea seama că anestezicul reducea probabil durerea, dar nu putea să o elimine complet.

Încet-încet îşi aminti cum ajunsese acolo. Fusese bombardat. Ar fi murit dacă explozia nu l-ar fi prins fugind după un suspect. Cei din spatele lui muriseră cu siguranţă: Mann, Schneider, Richter şi tânărul Wagner. Întreaga lui echipă.

Însă îl prinsese pe Werner.

Chiar îl prinsese? Îl împuşcase pe Werner, iar acesta căzuse la pământ; apoi picase bomba. Macke supravieţuise, ceea ce însemna că şi Werner ar fi putut fi încă în viaţă.

Macke era acum singurul om rămas în viaţă care ştia că Werner era spion. Trebuia să vorbească cu şeful lui, superintendentul Kringelein. Încercă să se ridice în capul oaselor, dar descoperi că nu avea suficientă vigoare ca să se mişte. Hotărî să cheme o asistentă, însă când deschise gura, nu reuşi să articuleze niciun sunet. Efortul îl epuiză şi adormi din nou.

Când se trezi iar, îşi dădu seama că era noapte. Era linişte şi nimeni nu mişca. Îşi deschise ochii şi văzu deasupra sa o faţă.

Era Werner.

– Acum o să pleci de-aici, rosti Werner.

Macke încercă să strige după ajutor, dar nu izbuti să îngaime nimic.

– O să pleci în altă parte, continuă Werner. Nu vei mai fi torţionar – de fapt, tu vei fi cel torturat acolo.

Macke deschise gura ca să ţipe.

O pernă îi acoperi faţa, apăsându-i gura şi nasul. Nu mai putea să respire. Încercă să se zbată, însă nu mai avea forţă în membre. Încercă să tragă aer în piept, dar nu mai avea aer. Intră în panică. Reuşi să-şi mişte capul dintr-o parte în alta, însă perna îl apăsă cu şi mai multă fermitate. În cele din urmă scoase un sunet, însă doar un scâncet înfundat.

Universul se preschimbă într-un disc de lumină care se micşoră treptat, până ajunse cât un vârf de ac.

Apoi se stinse cu totul.

Capitolul şaptesprezece

1943 (III)

– Vrei să fii soţia mea? rosti Volodea Peshkov, ţinându-şi răsuflarea.

– Nu, replică Zoya Vorotsyntsev. Dar îţi mulţumesc.

Deşi era foarte directă în tot ce spunea, aceasta era o replică neaşteptat de aspră chiar şi pentru ea.

Erau întinşi în pat, în luxosul hotel Moskva, şi tocmai făcuseră dragoste. Zoya avusese orgasm de două ori. Ea prefera sexul oral. Îi plăcea să se afunde într-un morman de perne în timp ce el îngenunchea adorator între picioarele ei. El era un acolit devotat, iar ea îi întorcea favoarea cu entuziasm.

Erau împreună de mai bine de un an şi totul părea să meargă nemaipomenit. Refuzul ei îl nedumerea, aşa că o întrebă:

– Mă iubeşti?

– Da. Te ador. Îţi mulţumesc că mă iubeşti suficient de mult încât să mă ceri de soţie.

Aşa mai mergea...

– Şi atunci, de ce nu vrei să accepţi?

– Nu vreau să nasc copii într-o lume aflată în război, îi explică ea.

– Bine, asta pot să înţeleg.

– Întreabă-mă din nou după ce câştigăm.

– Poate că n-o să mai vreau să mă căsătoresc cu tine la momentul respectiv.

– Dacă eşti atât de nestatornic, mai bine că te-am refuzat azi.

– Iartă-mă. Pentru o clipă am uitat că nu-ţi dai seama când te tachinez.

– Trebuie să merg la baie.

Se dădu jos din pat şi traversă goală camera de hotel. Lui Volodea mai că nu-i venea să-şi creadă ochilor. Zoya avea corpul unui fotomodel sau al unei vedete de cinema. Avea pielea albă ca laptele şi păru blond-deschis. Se aşeză pe closet fără să închidă uşa de la baie, iar el o ascultă uşurându-se. Lipsa ei de inhibiţii îl încânta.

Volodea ar fi trebuit să fie la lucru acum.

Comunitatea de informaţii din Moscova era cuprinsă de înfrigurare la fiecare vizită a liderilor aliaţi, iar programul normal al lui Volodea fusese dat peste cap de Conferinţa Miniştrilor de Externe, începută pe 18 octombrie.

Invitaţii erau secretarul de stat american Cordell Hull şi ministrul de externe britanic Anthony Eden. Aceştia veniseră cu o propunere nechibzuită pentru un pact cvadripartit, ce ar fi urmat să includă şi China. Stalin socotea propunerea o prostie şi nu înţelegea de ce-şi pierdeau timpul cu ea. Americanul Hull avea 72 de ani şi scuipa sânge – medicul său personal îl însoţise la Moscova –, însă asta nu-l făcea mai puţin insistent şi era clar că nu voia să renunţe la ideea pactului.

Erau atâtea lucruri de făcut pe durata conferinţei, încât NKVD-ul – poliţia secretă – era nevoită să coopereze cu detestaţii lor rivali de la Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii, unde lucra Volodea. Trebuiau montate microfoane în camerele de hotel – era unul şi acolo, dar Volodea îl deconectase. Miniştrii străini şi toţi asistenţii lor trebuiau păstraţi permanent sub supraveghere. Bagajele lor trebuiau să fie deschise în secret şi percheziţionate. Apelurile lor trebuiau să fie înregistrate, transcrise, traduse în rusă, citite şi rezumate. Majoritatea oamenilor pe care-i întâlneau, inclusiv chelnerii şi cameristele, erau agenţi NKVD, însă toţi cei cu care se întâmpla să vorbească, fie la recepţia hotelului, fie pe stradă, trebuiau verificaţi, poate chiar arestaţi, întemniţaţi şi interogaţi sub tortură. Era o grămadă de treabă.

Volodea era pe cai mari. Spionii lui din Berlin îi ofereau informaţii remarcabile. Îi dăduseră planul de luptă pentru ofensiva germană de vară, *Zitadelle*, iar Armata Roşie îi administrase o înfrângere usturătoare inamicului.

Şi Zoya era fericită. Uniunea Sovietică îşi reluase cercetările nucleare, iar Zoya făcea parte din echipa care încerca să creeze o bombă nucleară. Rămăseseră mult în urma celor din Occident, din cauza întârzierii provocate de scepticismul lui Stalin, însă primeau în schimb un ajutor nepreţuit de la spionii comunişti din Anglia şi din America, printre care se număra şi fostul coleg de şcoală al lui Volodea, Willi Frunze.

Zoya se întoarse în pat, iar Volodea zise:

– Când ne-am întâlnit prima oară, nu păreai să mă placi prea mult.

– Nu-mi plăceau bărbaţii, rosti ea. Nici acum nu-mi plac. Majoritatea sunt beţivi, brute şi proşti. Mi-a luat ceva vreme ca să realizez că tu eşti diferit.

– Mulţumesc... cred, zise el. Dar chiar sunt bărbaţii atât de răi?

– Uită-te în jur, replică ea. Uită-te la ţara noastră.

El se întinse peste ea şi porni aparatul de radio de pe noptieră. Chiar dacă deconectase instrumentul de ascultare din spatele stinghiei de la pat, nu strica niciodată să-ţi iei măsuri suplimentare. După ce aparatul se încălzi,

din difuzoare se auzi un marş interpretat de o fanfară militară. Mulţumit că nu puteau fi auziţi, Volodea spuse:

– Presupun că te gândeşti la Stalin şi la Beria. Însă ei nu sunt veşnici.

– Ştii cum a căzut tatăl meu în dizgraţie? rosti ea.

– Nu. Părinţii mei nu mi-au vorbit niciodată despre asta.

– Există un motiv pentru care n-au făcut-o.

– Continuă.

– Conform spuselor mamei mele, la fabrica unde lucra tata s-au desfăşurat alegeri pentru un post de deputat care urma să fie trimis la sovietul din Moscova. Un menşevic a candidat împotriva bolşevicului şi tatăl meu s-a dus la un miting ca să-i asculte discursul. Nu l-a susţinut pe menşevic şi nici nu l-a votat; dar toţi cei care au participat la acel miting au fost daţi afară, iar după câteva săptămâni tatăl meu a fost arestat şi dus la Lubyanka.

Se referea la sediul şi totodată închisoarea NKVD din piaţa Lubyanka. Ea continuă:

– Mama s-a dus la tatăl tău şi l-a implorat să o ajute. El s-a dus imediat cu ea la Lubyanka. L-au salvat pe tata, însă au văzut cum sunt împuşcaţi alţi doisprezece muncitori.

– Groaznic! zise Volodea. Dar Stalin era...

– Nu. Asta se întâmpla în 1920. Stalin era un simplu comandant în Armata Roşie, luptând în războiul sovieto-polonez. Lenin era la conducere pe-atunci.

– Asta s-a întâmplat pe vremea lui Lenin?

– Da. Deci, vezi tu, nu-i vorba doar de Stalin şi de Beria.

Imaginea pe care şi-o făcuse Volodea cu privire la istoria comunistă se zdruncinase serios.

– Şi-atunci, despre ce-i vorba?

Uşa se deschise. Volodea se întinse după pistolul din sertarul noptierei. Însă în cameră intră o fată care purta o haină de blană şi, din câte se putea vedea, nimic altceva.

– Iartă-mă, Volodea, rosti ea. N-am ştiut că nu eşti singur.

Zoya zise:

– Cine dracu' mai e şi ea?

Volodea întrebă:

– Natasha, cum ai deschis uşa?

– Mi-ai dat o cheie principală. Pot deschide cu ea toate uşile din hotel.

– Puteai să baţi la uşă măcar!

– Îmi pare rău. Am venit doar ca să-ţi dau vestea cea proastă.

– Ce veste?

– M-am dus în camera lui Woody Dewar, așa cum mi-ai spus tu. Dar nu am avut succes.

– Ce ai făcut?

– Asta.

Natasha își desfăcu haina, lăsând să i se vadă trupul dezgolit. Avea o siluetă voluptuoasă și un smoc des de păr pubian închis la culoare.

– Bine, am înțeles, poți să-ți pui haina la loc, rosti Volodea. Și el ce-a zis?

Ea trecu la engleză.

– A zis doar: „Nu". Eu am replicat: „Cum adică nu?" El a răspuns: „Adică opusul lui da". Apoi mi-a ținut ușa până am ieșit.

– Rahat! pufni Volodea. Trebuie să procedez altfel.

(ii)

Chuck Dewar își dădu seama că nu era a bună când căpitanul Vandermeier veni în zona inamică pe la mijlocul după-amiezii, roșu la față după un prânz cu bere.

Unitatea de spionaj de la Pearl Harbor se extinsese. Numită înainte Stația HYPO, acum purta numele pompos de Joint Intelligence Center, Pacific Ocean Area[1] – pe scurt, JICPOA.

În urma lui Vandermeier venea un sergent de pușcași marini.

– Hei, pământufurilor, le strigă Vandermeier. Aveți un client nemulțumit.

Operațiunea se extinsese, toată lumea începuse să se specializeze, iar Chuck și Eddie deveniseră experți în cartografierea teritoriilor în care forțele americane se pregăteau să debarce pe măsură ce avansau din insulă în insulă prin Pacific.

Vandermeier zise:

– Dumnealui este domnul sergent Donegan.

Pușcașul marin era foarte înalt și părea tare ca stânca. Chuck ghici că omul îi picase cu tronc lui Vandermeier.

Chuck se ridică în picioare:

– Mă bucur să vă cunosc, domnule sergent. Sunt maistrul militar principal Dewar.

Chuck și Eddie fuseseră promovați amândoi. Cum mii de noi recruți se înrolau în armata americană, aceasta intrase în criză de ofițeri, așa că recruții încorporați înainte de război care învățaseră meserie avansau repede.

---

[1] Joint Intelligence Center, Pacific Ocean Area (în lb. engl. în orig.) – Centrul Comun de Informații pentru Zona Pacificului (n. tr.)

Chuck şi Eddie aveau voie acum să locuiască în afara bazei. Îşi închiriaseră împreună un mic apartament.

Chuck întinse mâna, însă Donegan nu i-o strânse. Chuck se aşeză la loc. Îl depăşea uşor în grad pe sergent şi nu avea de gând să fie politicos cu un bădăran.

– Vă pot ajuta cu ceva, domnule căpitan Vandermeier?

Existau nenumărate moduri în care un căpitan îi putea chinui pe subofiţerii din marină şi Vandermeier le ştia pe toate. Stabilea turele astfel încât Chuck şi Eddie să nu aibă niciodată liber în aceeaşi zi. Le nota rapoarele cu „corespunzător", ştiind prea bine că tot ce era sub „excelent" reprezenta, de fapt, o notă proastă. Trimitea mesaje confuze la casierie, astfel încât Chuck şi Eddie să primească solda cu întârziere sau să primească mai puţini bani, fiind nevoiţi astfel să-şi piardă ceasuri bune pentru îndreptarea lucrurilor. Era o adevărată pacoste. Şi acum născocise probabil o nouă răutate.

Donegan scoase din buzunar o coală mototolită şi o despături.

– Dumneata ai făcut asta? rosti el pe un ton agresiv.

Chuck luă coala. Era o hartă a Noii Georgii, un grup din insulele Solomon.

– Staţi să verific, spuse el.

El o făcuse – şi ştia asta –, dar voia să mai câştige ceva timp. Se duse la un fişet şi trase un sertar. Scoase dosarul pentru Noua Georgie şi trânti sertarul cu genunchiul. Se întoarse apoi la birou, se aşeză şi deschise dosarul. Acesta conţinea o copie după harta lui Donegan.

– Da, zise Chuck. Eu am făcut-o.

– Ei bine, am venit să-ţi spun că-i de rahat, se răsti Donegan.

– Da?

– Uită-te aici. Ai desenat jungla coborând până la mare. În realitate însă, există o plajă lată de patru sute de metri.

– Îmi pare rău să aud asta.

– Îţi pare rău?!

Donegan băuse cam la fel de multă bere ca şi Vandermeier şi acum căuta motiv de scandal.

– Cincizeci dintre oamenii mei au murit pe plaja aia! zise el.

Vandermeier râgâi dizgraţios şi zise:

– Cum ai putut să greşeşti în halul ăsta, Dewar?

Vestea îl zguduise pe Chuck. Dacă era responsabil pentru o eroare care dusese la moartea a cincizeci de oameni, chiar merita să se ţipe la el.

– A trebuit să lucrăm pornind de la asta, se scuză el.

Dosarul conţinea o hartă inexactă a insulelor din epoca victoriană, precum şi o hartă navală mai recentă ce înfăţişa adâncimile apei în acea zonă, fără să prezinte însă aproape deloc caracteristicile reliefului. Nu existau rapoarte de la

faţa locului şi nici decriptări de mesaje radio. În dosar nu mai era decât o fotografie alb-negru neclară, realizată într-o misiune de recunoaştere aeriană.

Punându-şi degetul pe locul aflat în discuţie, Chuck rosti:

– Chiar pare că pădurea coboară până la marginea apei. Există maree? Dacă nu, atunci nisipul ar fi putut fi acoperit cu alge atunci când a fost făcută fotografia. Algele pot apărea brusc, dispărând la fel de repede.

Donegan spuse:

– Nu ai mai fi atât de detaşat dacă ar trebui să lupţi pe acel teren.

Poate că avea dreptate, se gândi Chuck. Donegan era agresiv şi necioplit, fiind provocat de maliţiosul Vandermeier, însă asta nu însemna că se înşela.

Vandermeier zise:

– Aşa este, Dewar. Poate că tu şi prietenul tău efeminat ar trebui să mergeţi cu puşcaşii marini în următorul loc de asalt. Să vedeţi cum sunt folosite în luptă hărţile voastre.

Chuck se gândi să-i dea o replică inteligentă, apoi realiză că poate ar fi trebuit să ia sugestia în serios. Poate că venise momentul să intre şi el în luptă. Era foarte uşor să te blazezi când lucrai în spatele unui birou. Reclamaţia lui Donegan merita să fie luată în serios.

La fel de adevărat era că asta ar fi însemnat să-şi rişte viaţa.

Chuck se uită în ochii lui Vandermeier.

– Mi se pare o idee bună, domnule căpitan, rosti el. Aş vrea să mă ofer voluntar.

Donegan păru surprins, ca şi cum începea să creadă că judecase greşit situaţia.

Eddie deschise gura pentru prima oară.

– Şi eu. Vin şi eu.

– Bun, zise Vandermeier. Vă veţi întoarce mai înţelepţi sau nu vă veţi mai întoarce deloc.

(iii)

Volodea nu reuşea să-l îmbete pe Woody Dewar.

Erau în barul hotelului Moskva. Împinse un pahar de votcă în faţa tânărului american şi rosti într-o engleză şcolărească:

– O să-ţi placă – e de cea mai bună calitate.

– Îţi mulţumesc. Apreciez gestul, replică Woody, fără să se atingă însă de pahar.

Woody era înalt ca o prăjină şi părea foarte direct, aproape naiv, motiv pentru care îl şi luase la ţintă Volodea.

Cu ajutorul translatorului, Woody întrebă:

– Peshkov este un nume rusesc comun?

– Nu chiar, replică Volodea în rusă.

– Eu sunt din Buffalo şi acolo locuieşte un om de afaceri foarte cunoscut, pe nume Lev Peshkov. Mă întreb dacă sunteţi rude.

Volodea tresări. Pe fratele tatălui său îl chema Lev Peshkov şi el plecase în Buffalo înainte de Primul Război Mondial. Însă precauţia îl făcu să se eschiveze.

– Trebui să-l întreb pe tatăl meu, rosti el.

– Am fost coleg la Harvard cu fiul lui Lev Peshkov, Greg. Ar putea să-ţi fie văr.

– Posibil.

Volodea se uită neliniştit la spionii poliţiei aflaţi la masă. Woody nu pricepea că orice legătură cu cineva din America putea avea consecinţe neplăcute asupra cetăţenilor sovietici.

– Ştii, Woody, la noi în ţară este o insultă să refuzi o băutură, zise el apoi.

Woody zâmbi amical.

– Nu şi în America, zise el.

Volodea îşi ridică paharul şi se uită la cei din jurul mesei, membri ai diverselor servicii secrete care încercau să treacă drept funcţionari publici şi diplomaţi.

– Un toast! zise el. Pentru prietenia dintre Statele Unite şi Uniunea Sovietică!

Toată lumea ridică paharul. Woody le urmă exemplul.

– Pentru prietenie! strigară toţi.

Şi toţi băură, mai puţin Woody, care îşi lăsă paharul pe masă neatins. Volodea începu să suspecteze că tipul nu era chiar atât de naiv pe cât părea.

Woody se aplecă peste masă.

– Volodea, trebuie să înţelegi că eu nu ştiu niciun secret. Sunt într-o poziţie mult prea neînsemnată.

– Şi eu la fel, rosti Volodea, deşi lucrurile nu stăteau deloc aşa.

Woody continuă:

– Ce vreau să spun e că poţi să mă întrebi direct ce vrei. Dacă ştiu răspunsurile, o să îţi spun şi ţie. Pot face asta, fiindcă nimic din ce ştiu eu nu este secret. Deci nu trebuie să te chinui să mă îmbeţi sau să-mi trimiţi prostituate în cameră. Poţi să mă întrebi deschis.

Era un şiretlic, decise Volodea. Nimeni nu putea fi atât de inocent. Însă hotărî să-i cânte în strună lui Woody. Ce-avea de pierdut?

– Bine, zise el. Vreau să ştiu ce urmăriţi. Nu tu personal, desigur. Delegaţia voastră, secretarul Hull şi preşedintele Roosevelt. Ce speraţi să obţineţi de la această conferinţă?

– Vrem să obţinem sprijinul vostru pentru pactul cvadripartit.

Acesta era răspunsul standard, însă Volodea insistă.

– Asta nu pricepem noi.

Dădea acum dovadă de candoare, poate mai mult decât ar fi fost cazul, însă instinctul îi spunea să rişte şi să se deschidă puţin.

– Cui îi pasă de un pact cu China? continuă el. Trebuie să-i învingem pe naziştii în Europa. Vrem să ne ajutaţi să facem asta.

– Aşa vom face.

– Aşa spuneţi. Dar aţi zis că veţi invada Europa vara aceasta.

– Păi am invadat Italia.

– Nu-i destul.

– Franţa urmează la anul. V-am promis asta.

– Şi atunci, de ce mai aveţi nevoie de pact?

– Păi... Woody se opri, adunându-şi gândurile, apoi zise: Trebuie să-i arătăm poporului american că este în interesul său să invadăm Europa.

– De ce?

– Cum adică de ce?

– De ce trebuie să explicaţi asta publicului? Roosevelt este preşedinte, nu? Ar trebui s-o facă fără să mai stea la discuţii!

– Anul următor este an electoral. Iar el vrea să fie reales.

– Aşa, şi?

– Americanii nu îl vor vota dacă li se va părea că el i-a implicat în războiul din Europa fără să fie nevoie de asta. Aşa că trebuie să le prezinte această implicare drept o parte din planul său mai amplu pentru pacea mondială. Dacă semnăm pactul cvadripartit, demonstrăm că avem intenţii serioase în privinţa Organizaţiei Naţiunilor Unite, iar alegătorii americani vor fi mai dispuşi să accepte că invazia Franţei este un pas pe drumul către o lume mai paşnică.

– Uimitor! exclamă Volodea. El este preşedinte şi totuşi trebuie să găsească mereu scuze pentru acţiunile sale!

– Ceva de genul acesta, da, încuviinţă Woody. Noi numim asta democraţie.

Volodea avea o bănuială că această poveste incredibilă chiar ar fi putut să fie adevărată.

– Deci pactul este necesar pentru a-i convinge pe alegătorii americani să sprijine invazia Europei.

– Exact.

– Şi atunci, de ce avem nevoie de China?

Stalin privea cu dispreţ insistenţa Aliaţilor ca pactul să includă şi China.

– China este un aliat slab.

– Atunci, hai să o ignorăm.

– Dacă îi lăsăm pe dinafară pe chinezi, s-ar putea ca asta să îi descurajeze, ceea ce i-ar face să lupte cu mai puţină tragere de inimă împotriva japonezilor.

– Aşa, şi?

– Şi atunci va trebui să ne suplimentăm forţele din Pacific, ceea ce ar însemna să le slăbim pe cele din Europa.

Asta îl alarmă pe Volodea. Uniunea Sovietică nu voia ca forţele aliate să fie transferate din Europa în Pacific.

– Deci vreţi să faceţi un gest de bună-credinţă faţă de China doar pentru a vă conserva forţele pentru invazia Europei.

– Întocmai.

– Faci să pară totul atât de simplu...

– Chiar este, replică Woody.

(iv)

În primele ore ale dimineţii de 1 noiembrie, Chuck şi Eddie mâncară o friptură la micul dejun alături de Divizia a III-a de Puşcaşi Marini, chiar în largul coastelor insulei Bougainville din Marea Sudului.

Insula avea o lungime de aproximativ 200 de kilometri. Acolo se aflau două baze aeriene japoneze, una la nord şi una la sud. Puşcaşii marini se pregăteau să debarce exact între ele, pe coasta de vest mai puţin protejată. Obiectivul lor era să stabilească un cap de pod şi să câştige suficient teren încât să poată construi o pistă de aterizare, de pe care să lanseze atacuri asupra bazelor japoneze.

Chuck se afla pe punte la ora 7.26, când puşcaşii marini cu căşti şi cu rucsacuri începură să coboare pe plasele de frânghie atârnate peste bordul navei şi să sară în ambarcaţiunile folosite pentru debarcare. Aveau cu ei şi câţiva câini de război, rasa Dobermann Pinscher, santinele cu adevărat neobosite.

Când ambarcaţiunile se apropiară de pământ, Chuck observă deja o primă eroare în harta pe care o schiţase. Valurile înalte se spărgeau de o plajă abruptă. Sub privirile sale, o barcă se răsturnă, iar puşcaşii din ea porniră înot spre ţărm.

– Trebuie să consemnăm şi condiţiile de deferlare, îi zise Chuck lui Eddie, care stătea lângă el pe punte.

– Şi cum propui să le aflăm?

– Va fi nevoie de misiuni de recunoaştere în care zborul să fie cât mai jos, pentru a surprinde în fotografii şi petele albe de spumă.

– Nu pot risca să coboare atât de mult în apropierea bazelor aeriene inamice.

Eddie avea dreptate. Dar trebuia să existe o soluție. Chuck și-o notă drept o primă întrebare pe care să o adreseze după încheierea misiunii.

Pentru această debarcare avuseseră parte de mai multe informații decât de obicei. Pe lângă hărțile obișnuite și imprecise și fotografiile greu de descifrat făcute din aer, beneficiaseră și de raportul unei misiuni de recunoaștere ajunse la țărm cu un submarin în urmă cu șase săptămâni. Trupa respectivă identificase douăsprezece plaje potrivite pentru debarcare de-a lungul unei fâșii de coastă de șase kilometri și jumătate. Însă nu pomenise nimic despre deferlare. Poate că aceasta nu constituise o problemă în ziua aceea.

În celelalte privințe, harta lui Chuck era corectă până în acel punct. După o plajă nisipoasă lată de vreo sută de metri, urmau câteva desișuri de palmieri, precum și alte forme de vegetație. Dincolo de această zonă, ar fi trebuit să fie și o mlaștină, conform hărții.

Coasta nu era complet neprotejată. Chuck auzi focul de artilerie și un obuz căzu în apa de lângă țărm. Nu produse pagube, însă artileriștii aveau să-și perfecționeze tirul. Pușcașii marini săriră rapid din ambarcațiuni și o luară la fugă spre zona împădurită.

Chuck era bucuros că decisese să vină. Nu fusese niciodată neglijent sau delăsător în întocmirea hărților, dar îi prindea bine să vadă cu ochii lui felul în care niște hărți exacte puteau salva viețile oamenilor și cum puteau fi fatale chiar și cele mai mărunte greșeli. Înainte de îmbarcare, el și Eddie deveniseră mult mai pretențioși. Solicitaseră repetarea fotografiilor neclare, discutaseră la telefon cu membrii misiunilor de recunoaștere și trimiseseră mesaje în toată lumea pentru a găsi cele mai bune hărți.

Mai avea și un alt motiv de bucurie. Era pe mare, iar asta-i plăcea la nebunie. Se afla pe un vas cu șapte sute de tineri și savura spiritul de camaraderie, glumele, cântecele și senzația de intimitate oferită de cabinele strâmte și de dușurile la comun.

– Parcă aș fi un heterosexual într-un internat de fete, îi spuse el lui Eddie într-o seară.

– Da, numai că așa ceva nu se întâmplă niciodată în realitate, pe când asta e cât se poate de real, replică Eddie.

Și el se simțea la fel ca Chuck. Se iubeau, dar asta nu-i împiedica să mai tragă cu ochiul la marinarii goi.

Acum, toți cei șapte sute de pușcași marini coborau de pe vas și încercau să ajungă la țărm cât puteau de repede. Același lucru se întâmpla și în alte opt locuri de pe coastă. De îndată ce o ambarcațiune se golea, aceasta se întorcea fără să piardă vremea după noi trupe; însă procesul părea înfiorător de încet chiar și așa.

Artileristul japonez, ascuns undeva în junglă, își reglă în sfârșit ținta și Chuck observă șocat cum un obuz explodă în mijlocul unui pâlc de pușcași marini, azvârlind în aer oameni, puști și bucăți sfârtecate de trupuri, care se împrăștiară apoi pe plajă, înroșind nisipul.

Chuck se holbă îngrozit la carnagiu, apoi auzi vuietul unui avion; își ridică privirea și zări un Zero japonez zburând la altitudine joasă de-a lungul coastei. Sorii roșii pictați pe aripi îi strecurară un fior de teamă în suflet. Ultima oară îi văzuse în Bătălia de la Midway.

Zeroul începu să mitralieze plaja. Pușcașii marini aflați în plin proces de debarcare fură prinși fără apărare. Unii se trântiră în apa joasă, alții încercară să se ascundă după chila ambarcațiunii, iar alții o luară la fugă spre junglă. Vreme de câteva secunde, sângele țâșni și oamenii căzură la pământ.

Apoi avionul dispăru, lăsând în urmă plaja presărată cu cadavrele americanilor. Chuck îl auzi deschizând focul după câteva clipe, mitraliind următoarea plajă.

Avea să revină.

Ar fi trebuit să existe și avioane americane pe cer, dar el nu vedea niciunul. Niciodată nu aveai parte de susținere aeriană acolo unde era mai mare nevoie, și anume exact deasupra ta.

După ce ajunseră pe țărm toți pușcașii marini, vii sau morți, ambarcațiunile transportară medicii și brancardierii pe plajă. Apoi începură să transporte și proviziile: muniția, apa potabilă, mâncarea, medicamentele și pansamentele. La întoarcere aduseră răniții înapoi pe vas.

Fiind încadrați la personalul neesențial, Chuck și Eddie porniră spre țărm alături de provizii.

Cârmacii se obișnuiseră între timp cu deferlarea, reușind să mențină ambarcațiunea într-o poziție stabilă – cu rampa pe nisip și cu valurile spărgându-se de pupă – în vreme ce erau descărcate cutiile; Chuck și Eddie săreau în spumă și își croiau drum spre mal.

Ajunseră la țărm în același timp, iar în acel moment se porni focul de mitralieră.

Mitraliera părea să se afle în junglă, la vreo patru sute de metri de plajă. Oare fusese acolo de la bun început, cu mitraliorul așteptând momentul potrivit, sau fusese adusă din altă parte? Eddie și Chuck se aplecară și începură să alerge spre lizieră.

Un marinar cu o ladă de muniție pe umăr scoase un strigăt de durere și se prăbuși, scăpându-și încărcătura.

Apoi, Eddie țipă și el.

Chuck mai făcu doi pași înainte să se poată opri. Când se întoarse, Eddie se rostogolea pe nisip, ținându-se de genunchi și răcnind.

Chuck se întoarse şi îngenunche lângă el.

– Stai liniştit, sunt aici! îi strigă el.

Eddie avea ochii închişi, dar era în viaţă – Chuck nu putea vedea alte răni decât cea de la genunchi.

Îşi ridică privirea. Ambarcaţiunea care îi adusese se afla încă în apropiere de ţărm, aşteptând să se termine descărcarea proviziilor. L-ar fi putut duce pe Eddie înapoi pe vas în doar câteva minute. Însă mitraliera trăgea în continuare.

Se ghemui şi zise:

– O să doară, aşa că poţi să ţipi cât vrei.

Îl luă de umeri pe Eddie cu braţul drept, strecurându-şi stângul pe sub coapsele acestuia. După ce se asigură că îl ţinea bine, se îndreptă de spate. Eddie urlă de durere când piciorul său rănit atârnă liber.

– Rezistă, băiete, îi spuse Chuck, întorcându-se spre apă.

Apoi, simţi o durere bruscă şi insuportabil de ascuţită în picioare, în spate şi apoi în cap. În următoarea fracţiune de secundă, se gândi să nu cumva să-l scape pe Eddie. O clipă mai târziu, realiză că avea s-o facă. Ceva străfulgeră în faţa ochilor săi, orbindu-l.

Şi-apoi, întreaga lume se sfârşi.

(v)

În ziua ei liberă, Carla lucra la Spitalul Evreiesc.

Doctorul Rothmann era cel care o convinsese. El fusese eliberat din lagăr – nimeni nu ştia de ce, în afara naziştilor, iar aceştia oricum nu spuneau nimănui. Îşi pierduse un ochi şi rămăsese cu un şchiopătat, însă era în viaţă şi putea să practice în continuare medicina.

Spitalul se afla în Wedding, cartierul muncitoresc din nord, însă nu era nimic proletar în arhitectura sa. Fusese construit înainte de Primul Război Mondial, pe vremea când evreii din Berlin erau încă prosperi şi mândri. Era un complex format din şapte clădiri, plasate într-o grădină spaţioasă. Diversele secţii erau legate prin tuneluri, pentru ca pacienţii şi angajaţii să poată trece dintr-o parte în alta fără să fie nevoiţi să înfrunte condiţiile meteorologice.

Era un adevărat miracol că încă mai exista un spital evreiesc. Foarte puţini evrei mai rămăseseră în Berlin. Fuseseră adunaţi cu miile şi îmbarcaţi în trenuri speciale. Nimeni nu ştia unde erau duşi sau ce se întâmpla cu ei. Existau zvonuri incredibile despre lagăre de exterminare.

Puţinii evrei rămaşi în Berlin nu puteau fi trataţi, dacă se îmbolnăveau, de asistente şi de medici arieni. Aşa încât, conform logicii sucite a rasismului

nazist, spitalul fusese lăsat în pace. Personalul de aici era format în principal din evrei şi din alte naţionalităţi nefericite care nu se încadrau în categoria arienilor: slavi din Europa de Est, oameni de obârşie amestecată şi persoane căsătorite cu evrei. Însă nu erau destule asistente, iar Carla dădea câte o mână de ajutor.

Spitalul era supus controalelor constante ale Gestapoului şi ducea o lipsă critică de provizii, de medicamente, de angajaţi şi de fonduri.

Carla încălca legea dacă îi măsura temperatura unui băiat de 11 ani al cărui picior fusese strivit într-un raid aerian. Tot o infracţiune era şi faptul că subtiliza medicamente de la locul ei de muncă şi le aducea acolo. Însă voia să-şi dovedească măcar sieşi că nu toată lumea cedase în faţa naziştilor.

Când îşi termină rondul, îl văzu pe Werner în faţa uşii, în uniforma lui de aviaţie.

Câteva zile, el şi Carla trăiseră cu teama că ar fi putut exista supravieţuitori ai bombardamentului asupra şcolii care să îl acuze pe Werner; însă acum era limpede că muriseră toţi şi că nu mai ştia nimeni de suspiciunile lui Macke. Scăpaseră din nou ca prin urechile acului.

Werner îşi revenise rapid după glonţul încasat.

Acum, Carla şi Werner erau iubiţi. El se mutase în casa spaţioasă şi pe jumătate goală a familiei von Ulrich, unde se culca în fiecare noapte cu Carla. Părinţii lor nu se împotriviseră: toată lumea credea că puteau muri dintr-un moment în altul, iar oamenii simţeau că se impunea să profite de fiecare clipă de bucurie pe care o puteau smulge dintr-o viaţă de nevoi şi suferinţe.

Însă Werner părea mai sobru decât de obicei când îi făcu cu mâna Carlei prin geamul uşii de la salon. Ea îi făcu semn să intre şi îl sărută.

– Te iubesc, îi zise ea; nu se mai sătura să i-o spună.

El replică, la fel de fericit:

– Şi eu te iubesc.

– Ce cauţi aici? îl întrebă ea. Voiai doar un sărut?

– Am veşti proaste: trebuie să plec pe Frontul de Est.

– O, nu! zise ea, izbucnind în lacrimi.

– Este o adevărată minune că am reuşit să evit asta atâta amar de vreme. Dar generalul Dorn nu mă mai poate păstra. Jumătate din armata noastră este formată din bătrâni şi şcolari, iar eu sunt un ofiţer apt, de 24 de ani.

Ea şopti:

– Nu muri, te rog!

– O să fac tot posibilul să nu mor.

Ea continuă, tot în şoaptă:

– Dar ce se va întâmpla cu reţeaua? Tu ştii totul. Cine ar putea să o conducă în locul tău?

El o privi fără să scoată o vorbă. Ea realiză la ce se gândea.

– O, nu – nu eu!

– Tu ești cea mai potrivită pentru rolul ăsta. Frieda se pricepe să asculte ordinele, nu să conducă. Tu ai demonstrat o capacitate extraordinară de a recruta oameni noi și de a-i motiva. Nu ai avut niciodată probleme cu poliția și nu ai desfășurat activități politice în trecut. Nu știe nimeni de rolul pe care l-ai jucat în campania împotriva programului Aktion T4. Din câte știu autoritățile, ești o asistentă medicală fără pată.

– Dar mi-e frică, Werner!

– Nu te oblig s-o faci. Însă nu o poate face nimeni altcineva.

Exact atunci auziră gălăgie undeva în apropiere.

În salonul vecin erau ținuți pacienții cu probleme psihice, așa că nu era neobișnuit să se audă de acolo strigăte și chiar urlete; însă de această dată părea să fie vorba de altceva. Se auzea o voce rafinată, dar furioasă. Distinseră apoi și o a doua voce, una cu accent berlinez și cu tonul insistent și intimidant despre care străinii spuneau că este tipic locuitorilor capitalei.

Carla ieși pe coridor, urmată de Werner.

Doctorul Rothmann, cu o stea galbenă pe haină, se certa cu un bărbat în uniformă SS. În spatele lor, ușile duble de la salonul de psihiatrie, de obicei încuiate, erau acum trântite la perete. Pacienții plecau. Alți doi polițiști și câteva asistente mânau de la spate un șir dezordonat de bărbați și de femei, majoritatea în pijamale, unii mergând cu spatele drept, cât se poate de normali în aparență, alții bălmăjind și târșâindu-și picioarele în timp ce coborau pe scări.

Carla își aminti imediat de fiul Adei, Kurt, și de fratele lui Werner, Axel, precum și de așa-zisul spital din Akelberg. Nu știa unde erau duși acești pacienți, dar era aproape convinsă că aveau să fie omorâți la sosire.

Doctorul Rothmann spunea pe un ton indignat:

– Oamenii aceștia sunt bolnavi! Au nevoie de tratament!

Ofițerul SS replică:

– Nu sunt bolnavi, sunt alienați mintali, iar noi îi ducem acolo unde le este locul.

– Într-un spital?

– Vei fi informat la timpul potrivit.

– Nu-i de ajuns.

Carla știa că nu trebuia să intervină. Dacă descopereau că nu era evreică, ar fi avut probleme mari. Nu avea o înfățișare deosebit de ariană, cu părul ei negru și ochii verzi. Dacă-și ținea gura, probabil că nu aveau să se ia de ea. Însă dacă protesta împotriva abuzului celor de la SS, ar fi fost arestată și interogată și atunci s-ar fi aflat că lucra acolo în mod ilegal. Așa că strânse din dinți și nu scoase o vorbă.

Ofiţerul ridică tonul:

– Grăbiţi-vă! Băgaţi-i pe cretini în autobuz.

Rothmann insistă:

– Trebuie să aflu unde sunt duşi. Sunt pacienţii mei.

Nu erau tocmai pacienţii săi – el nu era psihiatru.

Omul de la SS zise:

– Dacă îţi faci atâtea griji în privinţa lor, n-ai decât să îi însoţeşti.

Doctorul Rothmann păli. Ar fi însemnat să se ducă la moarte sigură. Carla se gândi la soţia lui, Hannelore, la fiul său, Rudi, şi la fiica lui, Eva, aflată acum în Anglia; şi simţi cum o cuprinde frica.

Ofiţerul rânji.

– Ce? Nu mai eşti la fel de îngrijorat, nu? pufni el dispreţuitor.

Rothmann se îndreptă de spate.

– Ba dimpotrivă, rosti el. Vă accept oferta. Am depus un jurământ cu mulţi ani în urmă că voi face tot ce-mi va sta în puteri ca să ajut bolnavii. Nu am de gând să-mi încalc acum acest jurământ. Sper să mor cu conştiinţa împăcată, încheie el, şchiopătând pe trepte.

O bătrână coborî purtând doar un halat descheiat în faţă, care-i dezvăluia goliciunea. Carla nu mai putu să păstreze tăcerea.

– Este noiembrie! strigă ea. Au nevoie de haine groase!

Ofiţerul îi aruncă o privire aspră.

– O să le fie bine în autobuz.

– Mă duc să le aduc nişte haine mai groase. Carla se întoarse spre Werner şi zise: Vino să mă ajuţi. Ia pături de unde găseşti.

Cei doi începură să alerge prin saloanele de psihiatrie rămase goale, smulgând păturile de pe paturi şi din dulapuri. Ducând fiecare câte un vraf de pături, coborâră în grabă scările.

Pământul din grădina spitalului era îngheţat. În faţa porţii principale era parcat un autobuz cenuşiu, cu motorul oprit şi cu şoferul fumând la volan. Carla văzu că omul purta o haină groasă, pălărie şi mănuşi, ceea ce sugera că autobuzul nu era încălzit.

Un mic grup de agenţi Gestapo şi de ofiţeri SS urmărea totul.

Ultimii pacienţi tocmai urcau la bord. Carla şi Werner urcară şi ei şi începură să împartă pături. Doctorul Rothmann stătea în spatele autobuzului.

– Carla, zise el. Tu... spune-i lui Hannelore ce s-a întâmplat. Trebuie să mă duc cu pacienţii. Nu am de ales.

– Desigur, rosti ea, cu glasul sugrumat de emoţie.

– S-ar putea să reuşesc să-i protejez pe aceşti oameni.

Carla dădu din cap, încuviinţând, deşi nu credea asta cu adevărat.

– În orice caz, continuă el, nu-i pot lăsa de izbelişte.

– Îi voi spune.

– Mai spune-i şi că o iubesc.

Carla nu-şi mai putu reţine lacrimile. Rothmann zise:

– Spune-i că ăsta a fost ultimul lucru pe care l-am rostit. O iubesc.

Carla dădu din cap. Werner o apucă de braţ.

– Hai să mergem.

Coborâră din autobuz. Un ofiţer SS i se adresă lui Werner:

– Hei, tu, ăla în uniformă de aviaţie, ce dracu' crezi că faci?

Werner era negru de supărare şi Carla se temu ca nu cumva să stârnească o ceartă. Însă el răspunse pe un ton calm:

– Le dau pături unor bătrâni înfrigurați. E cumva împotriva legii?

– Ar trebui să lupţi pe Frontul de Est.

– Eu mă duc acolo mâine. Dar tu?

– Ai grijă ce spui.

– Mi-ai face o favoare dacă m-ai aresta chiar înainte să plec: mi-ai salva viaţa.

Bărbatul îi întoarse spatele.

Apoi se auzi ambreiajul şi motorul prinse viaţă. Carla şi Werner se întoarseră să privească. La fiecare geam se vedea câte un chip şi toate chipurile erau diferite: bălmăjind, salivând, râzând isteric, cu mintea aiurea sau strâmbate de chinuri sufleteşti – toate demente. Pacienţi cu probleme psihice duşi de-acolo de către SS. Nebunii călăuzindu-i pe nebuni.

Apoi, autobuzul plecă.

(vi)

– Poate că mi-ar fi plăcut Rusia dacă mi s-ar fi dat voie să o văd, îi zise Woody tatălui său.

– Şi eu sunt de aceeaşi părere.

– Nici măcar nu am apucat să fac nişte fotografii mai acătării.

Se aflau la recepţia hotelului Moskva, la doi paşi de intrarea în staţia de metrou. Aveau bagajele făcute şi erau pregătiţi să se întoarcă acasă.

Woody rosti:

– Trebuie să-i spun lui Greg Peshkov că am întâlnit un Volodea Peshkov. Deşi Volodea nu a părut foarte încântat când i-am zis. Presupun că toţi cei care au legături în Occident sunt consideraţi suspecţi.

– O, da, poţi să fii sigur de asta!

– Oricum, am obţinut ce ne-am propus când am venit aici – ăsta-i cel mai important lucru. Aliaţii şi-au luat angajamentul pentru organizarea Naţiunilor Unite.

– Da, încuviinţă Gus satisfăcut. A trebuit să ducem muncă de lămurire cu Stalin, dar în cele din urmă a revenit şi el la gânduri mai bune. Ai contribuit şi tu la asta, cred, discutând atât de deschis cu Peshkov.

– Ai luptat pentru asta toată viaţa ta, tată.

– Trebuie să recunosc că este un moment de mare satisfacţie personală.

Lui Woody îi trecu ceva prin minte şi rosti îngrijorat:

– Sper că nu ai de gând să te retragi acum, nu?

Gus râse.

– Nu. Am obţinut un acord de principiu, dar greul abia acum începe.

Cordell Hull părăsise deja Moscova, însă câţiva asistenţi de-ai săi rămăseseră încă acolo, iar unul dintre aceştia se apropie acum de cei doi Dewar. Woody îl cunoştea: era un tânăr pe nume Ray Baker.

– Am un mesaj pentru dumneavoastră, domnule senator, îi spuse el tulburat.

– M-ai prins la fix – tocmai plecam, zise Gus. Ce s-a întâmplat?

– Este vorba de fiul dumneavoastră, Charles – Chuck.

Gus se albi la faţă şi întrebă:

– Care-i mesajul, Ray?

Tânărul părea să-şi găsească cu greu cuvintele.

– Domnule, sunt veşti rele. A participat la o bătălie de pe insulele Solomon.

– A fost rănit?

– Nu, domnule, e mai rău de-atât.

– O, Doamne! exclamă Gus, izbucnind în lacrimi.

Woody nu-şi mai văzuse niciodată tatăl plângând.

– Îmi pare rău, domnule, rosti Ray. Mesajul spune că a murit.

Capitolul optsprezece

1944

Woody stătea în faţa oglinzii, în dormitorul lui din apartamentul de la Washington al părinţilor săi. Era îmbrăcat în uniforma de sublocotenent al Regimentului 510 de Paraşutişti al Armatei Statelor Unite.

Costumul îi fusese făcut de un croitor iscusit din Washington, dar nu arăta prea bine pe el. Kakiul îl făcea să pară pământiu la faţă, iar insignele de pe tunică păreau neîngrijite.

Ar fi putut probabil să scape de încorporare, dar hotărâse să nu o facă. O parte din el voia să continue munca alături de tatăl său, care îl ajuta pe preşedintele Roosevelt să pună la punct o nouă ordine globală, prin care să se evite pe viitor alte războaie mondiale. Avuseseră câştig de cauză la Moscova, însă Stalin era inconsecvent şi părea să caute cu tot dinadinsul să creeze probleme. La conferinţa de la Teheran, din decembrie, liderul sovietic readusese în discuţie ideea retrogradă a consiliilor regionale, iar Roosevelt fusese nevoit să îl convingă să renunţe la ea. Era clar că Organizaţia Naţiunilor Unite avea să necesite o vigilenţă necontenită.

Însă Gus putea face asta şi fără Woody. Iar Woody se simţea tot mai prost pentru că-i lăsa pe alţii să poarte acest război în locul său.

Mai bine de atât nu avea să arate în uniformă, aşa că se duse în salon ca să îl vadă mama sa.

Rosa avea un oaspete, un tânăr în uniforma albă a marinei militare, şi după o clipă Woody recunoscu chipul frumos şi pistruiat al lui Eddie Parry. Acesta stătea pe canapea lângă Rosa, ţinând în mână un baston. Se ridică cu greu în picioare ca să dea mâna cu Woody.

Mama sa avea o expresie tristă pe chip. Îi zise:

– Eddie tocmai îmi povestea despre ziua în care a murit Chuck.

Eddie se aşeză la loc, iar Woody se aşeză în faţa lui.

– Aş vrea să aud şi eu ce s-a întâmplat, rosti Woody.

– Nu sunt prea multe de spus, începu Eddie. Abia pusesem piciorul pe plaja din Bougainville când o mitralieră a deschis focul asupra noastră, de

undeva din mlaştină. Am încercat să fugim şi să ne adăpostim, dar eu am încasat câteva gloanţe în genunchi. Chuck ar fi trebuit să continue să alerge spre lizieră. Asta-i procedura – laşi răniţii pe seama medicilor care vin din urmă. Însă Chuck nu a respectat regula. S-a oprit şi s-a întors după mine.

Eddie făcu o pauză. Pe măsuţa de lângă el era o ceaşcă de cafea şi el sorbi din aceasta.

– M-a ridicat în braţe, îşi reluă el povestirea. Ce nesăbuit! S-a transformat într-o ţintă vie. Dar cred că voia să mă ducă înapoi la barcă. Ambarcaţiunile respective au laturile înalte, din oţel. Am fi fost în siguranţă acolo şi aş fi putut primi îngrijiri medicale imediat ce ajungeam pe vas. Însă nu ar fi trebuit să facă asta. Imediat ce s-a îndreptat de spate, rafala l-a nimerit în plin – în picioare, în spate şi în cap. Cred că a murit înainte să cadă la pământ. În orice caz, până să apuc să-mi ridic capul şi să mă uit la el, deja nu mai era printre cei vii.

Woody observă că mama lui îşi stăpânea cu greu emoţiile. Se temea că, dacă ea izbucnea în plâns, nu ar mai fi rezistat nici el.

– Am rămas întins pe plaja aceea lângă trupul lui încă o oră, rosti Eddie. L-am ţinut de mână în tot acest timp. Apoi au venit să mă ia cu targa. Nu am vrut să plec. Ştiam că nu-l voi mai vedea niciodată. Îşi îngropă faţa în palme şi suspină: L-am iubit atât de mult...

Rosa îl cuprinse pe după umeri şi îl îmbrăţişă. El îşi rezemă capul de pieptul ei, plângând ca un copil. Ea îi mângâie părul.

– Gata, gata, murmură ea. Gata, gata...

Woody realiză că mama lui ştia ce relaţie avuseseră Chuck şi Eddie. După câteva clipe, Eddie îşi veni în fire şi se uită la Woody.

– Ştii şi tu cum este, rosti el.

Se referea la moartea Joannei.

– Da, ştiu, încuviinţă Woody. Este cea mai cumplită senzaţie posibilă – dar doare mai puţin pe zi ce trece.

– Sper să ai dreptate.

– Acum tot în Hawaii eşti?

– Da. Chuck şi cu mine lucrăm în unitatea de cartografiere a teritoriului inamic. *Lucram*. Înghiţi în sec şi continuă: Chuck a decis că trebuie să vedem la faţa locului cum sunt folosite hărţile noastre în acţiune. De aceea ne-am dus pe Bougainville cu puşcaşii marini.

– Probabil că faceţi o treabă pe cinste, remarcă Woody. Se pare că îi batem pe japonezi în Pacific.

– Da, pas cu pas, spuse Eddie. Se uită la uniforma lui Woody şi adăugă: Unde eşti încartiruit?

– Până acum am fost la Fort Benning, în Georgia, unde am făcut antrenamentele de paraşutism, zise Woody. Acum ne-au trimis la Londra. Mâine plec.

Surprinse privirea mamei sale. Părea deodată mult îmbătrânită. Îşi dădu seama că avea faţa brăzdată de riduri. Aniversarea ei de 50 de ani trecuse fără prea mare tam-tam. Totuşi, realiză că discuţia aceea despre moartea lui Chuck, de faţă cu celălalt fiu al ei, îmbrăcat în uniformă militară, reprezentase o durere cumplită pentru ea.

Eddie nu observase asta.

– Se zvoneşte că vom invada Franţa anul ăsta, rosti el.

– Presupun că ăsta-i şi motivul pentru care s-au grăbit cu instrucţia, spuse Woody.

– Asta înseamnă că vei intra în focul luptei.

Rosa îşi înăbuşi un hohot de plâns. Woody zise:

– Sper să fiu la fel de curajos ca fratele meu.

Eddie replică:

– Eu sper să nu fii nevoit.

(ii)

Greg Peshkov o duse într-o după-amiază pe Margaret Cowdry la un concert simfonic. Margaret avea buzele cărnoase şi îmbietoare, tocmai bune de sărutat – dar Greg avea alte planuri.

Îl urmărea pe Barney McHugh. Nu era singurul; acelaşi lucru făcea şi un agent FBI pe nume Bill Bicks.

Barney McHugh era un fizician tânăr şi strălucit. Primise permisie de la laboratorul secret al armatei americane din Los Alamos, New Mexico, şi îşi adusese soţia britanică la Washington, ca să-i arăte oraşul.

FBI-ul aflase dinainte că McHugh urma să asiste la concert, aşa încât agentul Bicks reuşise să-i facă rost lui Greg de două locuri la câteva rânduri în spatele lui McHugh. O sală de spectacole, cu sute de străini îngrămădindu-se la intrare şi la ieşire, era locul perfect pentru o întâlnire clandestină, iar Greg voia să ştie ce punea la cale McHugh.

Din păcate, se întâlniseră deja. Greg vorbise cu McHugh la Chicago în ziua testării pilei nucleare. Trecuse un an şi jumătate de atunci, însă McHugh l-ar fi putut ţine minte. Aşa că Greg trebuia să se asigure că McHugh nu îl vedea.

Când sosiră Greg şi Margaret, locurile lui McHugh nu erau ocupate. De-o parte şi de alta stăteau două cupluri banale – un bărbat de vârstă mijlocie, într-un costum ieftin, cenuşiu şi vărgat, împreună cu soţia lui în stânga, şi două doamne în vârstă în dreapta. Greg spera ca McHugh să apară. Dacă tipul era spion, Greg voia să îl prindă.

Urmau să audieze prima simfonie a lui Ceaikovski.

– Deci îţi place muzica clasică, rosti Margaret în timp ce orchestra îşi acorda instrumentele.

Habar nu avea de motivul real pentru care fusese adusă acolo. Ştia că Greg lucra la departamentul de cercetare militară, care era secret, dar nu avea nici cea mai vagă idee despre bomba nucleară, la fel ca aproape toţi americanii.

– Eu credeam că asculţi numai jazz, continuă ea.

– Îmi plac compozitorii ruşi – sunt foarte dramatici, îi zise Greg. Bănuiesc că am asta în sânge.

– Eu am fost crescută cu muzică clasică. Tatăl meu aduce mereu mici orchestre la dineuri.

Familia lui Margaret era atât de bogată, încât îl făcea pe Greg să se simtă un coate-goale. Însă nu apucase să îi cunoască părinţii şi presimţea că aceştia nu aveau să-l privească cu ochi buni pe fiul nelegitim al unui afemeiat celebru de la Hollywood.

– La ce te uiţi? îl întrebă ea.

– La nimic.

Soţii McHugh sosiseră.

– Ce parfum porţi? o întrebă el.

– Chichi, de la Renoir.

– Îmi place mult.

Soţii McHugh păreau fericiţi – un cuplu tânăr, strălucit şi prosper, aflat în vacanţă. Greg se întrebă dacă întârziaseră pentru că făcuseră dragoste în camera lor de hotel.

Barney McHugh se aşeză lângă bărbatul în costum cenuşiu-vărgat. Greg îşi dădea seama că era un costum ieftin după rigiditatea nefirească a umerilor. Bărbatul nu se uită la nou-veniţi. Soţii McHugh începură să completeze un rebus, rezemându-şi drăgăstos capetele unul de celălalt în vreme ce studiau ziarul din mâinile lui Barney. După câteva minute, apăru dirijorul.

Piesa din deschidere era compusă de Saint-Saëns. Compozitorii germani şi austrieci suferiseră un declin în popularitate după izbucnirea războiului, iar spectatorii începeau să descopere alternativele. Opera lui Sibelius revenise în prim-plan.

McHugh era probabil comunist. Greg ştia asta din spusele lui J. Robert Oppenheimer. Oppenheimer, un teoretician de vârf al fizicii de la Universitatea din California, era directorul laboratorului din Los Alamos şi conducătorul ştiinţific al întregului Proiect Manhattan. Avea legături puternice cu comuniştii, deşi insistase că nu se înscrisese niciodată în partid.

Agentul Bicks îi zisese lui Greg:

– De ce trebuie să lucreze armata cu toţi progresiştii ăştia? Indiferent ce încercaţi să obţineţi voi acolo, în deşert... chiar nu găsiţi oameni de ştiinţă tineri, deştepţi şi conservatori în America?

– Nu, nu găsim, replicase Greg. Dacă am fi găsit, am fi apelat la ei.

Comuniştii erau uneori mai loiali cauzei decât ţării lor şi puteau considera că era corect să împărtăşească secretele cercetării nucleare cu Uniunea Sovietică. În ochii lor, asta nu însemna că dezvăluiau informaţii inamicului. Sovieticii erau aliaţii Americii împotriva naziştilor – de fapt, ei luptaseră mai mult decât toţi ceilalţi aliaţi la un loc. Cu toate acestea, era o chestiune riscantă. Informaţiile destinate Moscovei ar fi putut ajunge la Berlin. Şi toţi cei care se gândiseră câtuşi de puţin la felul în care avea să arate lumea postbelică îşi puteau da seama că Statele Unite şi Uniunea Sovietică nu aveau să rămână prietene pe vecie.

FBI-ul considera că Oppenheimer reprezenta un risc de securitate şi încerca constant să-l convingă pe şeful lui Greg, generalul Groves, să-l concedieze. Însă Oppenheimer era cel mai proeminent om de ştiinţă al generaţiei sale, aşa că generalul nu renunţase la el.

Într-o încercare de a-şi dovedi loialitatea, Oppenheimer îl indicase pe McHugh drept un posibil comunist, iar acesta era motivul pentru care Greg îl urmărea.

Cei de la FBI erau sceptici.

– Oppenheimer caută să te bage în ceaţă, îi spuse Bicks.

Greg replică:

– Nu cred. Îl ştiu de-un an deja.

– Este un nenorocit de comunist, aşa cum sunt şi nevastă-sa, frate-său şi cumnată-sa.

– Omul lucrează nouăsprezece ore pe zi ca să construiască arme mai bune pentru soldaţii americani – ce trădător ar face una ca asta?

Greg spera ca McHugh să fie într-adevăr spion, pentru că asta ar fi îndepărtat suspiciunile care planau asupra lui Oppenheimer, sporindu-i generalului Groves credibilitatea şi făcându-l şi pe el să arate bine.

În prima jumătate a concertului îl urmări întruna pe McHugh, fără să-şi ia ochii de la el. Fizicianul nu se uitase deloc spre oamenii din jurul său. Părea mult prea absorbit de muzică şi nu-şi lua ochii de la scenă decât pentru a o privi drăgăstos pe doamna McHugh, o englezoaică palidă. Oare Oppenheimer se înşelase în privinţa lui McHugh? Sau, mai mult de atât, îl acuzase oare ca să le distragă atenţia de la propria persoană?

Greg ştia că şi Bicks urmărea totul din balcon. Poate că observase el ceva.

În pauză, Greg îi urmări pe soţii McHugh afară, aşezându-se la aceeaşi coadă ca să ia cafea. Nici cuplul fără gust, nici cele două doamne mai în vârstă nu se vedeau prin apropiere.

Greg era nedumerit. Nu ştia ce concluzie să tragă. Oare suspiciunile sale erau nefondate? Poate că vizita soţilor McHugh era într-adevăr nevinovată.

În timp ce el şi Margaret se întorceau la locurile lor, Bill Bicks veni lângă el. Agentul era un tip de vârstă mijlocie, un pic durduliu şi cu un început de chelie. Purta un costum gri-deschis, care avea pete de transpiraţie la subsuori. Îi zise cu voce joasă:

– Ai avut dreptate.

– De unde ştii?

– Tipul ăla de lângă McHugh.

– Cel în costum cenuşiu-vărgat?

– Da. Este Nikolai Yenkov, ataşat cultural la ambasada sovietică.

– Dumnezeule! zise Greg.

Margaret se întoarse spre el.

– Ce-i?

– Nimic, o linişti Greg.

Bicks plecă de lângă el.

– Te frământă ceva, îi zise ea când se aşezară. Nu cred că ai auzit nicio notă din Saint-Saëns.

– Sunt cu gândul la muncă.

– Spune-mi că nu-i o altă femeie şi te las în pace.

– Nu-i o altă femeie.

În cea de-a doua jumătate, simţi cum începe să îl cuprindă neliniştea. Nu observase niciun contact între McHugh şi Yenkov. Cei doi nu îşi vorbiseră, iar Greg nu-i văzuse trecându-şi nimic de la unul la altul: niciun dosar, plic sau rolă de film.

Simfonia se încheie şi dirijorul se înclină în faţa publicului. Spectatorii începură să părăsească sala. Vânătoarea de spioni eşuase lamentabil.

Când ajunseră în hol, Margaret se duse la toaletă. În timp ce Greg o aştepta, Bicks se apropie de el.

– Nimic, zise Greg.

– Mda, nici la mine.

– Poate că a fost doar o coincidenţă că McHugh s-a aşezat lângă Yenkov.

– Nu există coincidenţe.

– Poate că s-a ivit o problemă neaşteptată. Un cod greşit, spre exemplu.

Bicks clătină din cap.

– Şi-au dat ceva unul altuia. Doar că nu am văzut noi.

Doamna McHugh se dusese şi ea la toaletă, aşa că McHugh aştepta undeva în apropiere, la fel ca Greg. Acesta îl studie cu atenţie din spatele unei coloane. Nu avea servietă, nici vreun impermeabil sub care să ascundă vreun pachet sau vreun dosar. Şi, cu toate acestea, era ceva la el care lipsea. Dar ce anume?

Şi-atunci, Greg îşi dădu seama.

– Ziarul! exclamă el.

– Cum?

– Când Barney a intrat, avea la el un ziar. A completat un rebus din el până a început spectacolul. Acum nu-l mai are!

– Fie l-a aruncat, fie i l-a dat lui Yenkov, cu ceva ascuns înăuntru.

– Yenkov şi soţia lui au plecat deja.

– Ar putea fi încă afară.

Bicks şi Greg fugiră la uşă. Bicks îşi croi drum prin mulţimea care ieşea din clădire. Greg îl urma îndeaproape. Ajunseră pe trotuar şi se uitară în stânga şi în dreapta. Greg nu reuşi să-l zărească pe Yenkov, dar Bicks avea privirea ageră.

– Peste drum! strigă el.

Ataşatul şi soţia lui aşteptau pe trotuar şi o limuzină neagră se apropia încet de ei.

Yenkov ţinea în mână un ziar împăturit.

Greg şi Bicks traversară strada în fugă.

Limuzina se opri.

Greg era mai rapid decât Bicks, aşa că ajunse primul peste drum.

Yenkov nu-i observase. Fără să se grăbească, deschise portiera şi se trase înapoi, lăsându-şi soţia să intre prima.

În acel moment, Greg se aruncă asupra lui Yenkov. Căzură amândoi la pământ, iar doamna Yenkov ţipă.

Greg se ridică în picioare. Şoferul coborâse din maşină şi se pregătea să o ocolească, însă Bicks strigă „FBI!" şi-şi scoase insigna.

Yenkov scăpase ziarul. Încercă să se întindă după el, însă Greg se mişcă mai repede. Îl înhăţă, se trase înapoi şi îl deschise.

Înăuntru se afla un vraf de hârtii. Pe prima dintre ele era o diagramă. Greg o recunoscu imediat: era descrierea unui declanşator de implozie pentru o bombă cu plutoniu.

– Dumnezeule! exclamă el. Sunt cele mai recente descoperiri!

Yenkov sări în maşină, trânti portiera şi o încuie pe dinăuntru. Şoferul urcă şi el şi demară în trombă.

(iii)

Era sâmbătă seara şi apartamentul lui Daisy din Piccadilly era plin ochi. Erau cam o sută de oameni acolo, se gândi ea mulţumită.

Devenise liderul unui grup social bazat pe Crucea Roşie Americană din Londra. În fiecare sâmbătă organiza petreceri pentru soldaţii americani, invitând asistentele de la spitalul St. Bart să îi cunoască. Veneau acolo şi piloţi RAF. Se servea băutură din rezervele ei nelimitate de scotch şi de gin şi se

dansa pe muzica lui Glenn Miller, pusă la gramofon. Ştiind că fiecare dintre acele petreceri ar fi putut fi ultima pentru bărbaţii invitaţi, făcea tot posibilul să îi facă fericiţi – fără să îi sărute, totuşi, şi lăsând asta în seama asistentelor.

Daisy nu obişnuia să bea alcool la petrecerile pe care le organiza. Avea mult prea multe pe cap. Cuplurile se încuiau mai tot timpul în toaletă, fiind necesar să fie scoase cu forţa de acolo pentru ca încăperea să poată fi folosită în scopul ei firesc. Dacă vreun general important se îmbăta, trebuia dus în siguranţă acasă. Deseori i se întâmpla să rămână fără gheaţă – nu le putea explica niciodată îndeajuns de clar angajaţilor săi britanici de câtă gheaţă era nevoie la o astfel de petrecere.

După despărţirea ei de Boy Fitzherbert, singurii prieteni care-i mai rămăseseră erau cei din familia Leckwith. Mama lui Lloyd, Ethel, nu o judecase niciodată. Deşi Ethel era o femeie cât se poate de respectabilă acum, făcuse şi ea greşeli în trecut, ceea ce o ajuta să fie mult mai înţelegătoare. Daisy se ducea în continuare acasă la Ethel, în Aldgate, în fiecare seară de miercuri, bând lapte cu cacao şi ascultând radioul. Era seara ei preferată din săptămână.

Fusese respinsă deja de două ori de înalta societate, prima dată în Buffalo şi acum în Londra, şi un gând deprimant îi tot dădea târcoale: poate că era vina ei. Poate că locul său nu era în acele grupuri pedante din înalta societate, cu regulile lor stricte de comportament. Era o proastă că se simţea atrasă de acestea.

Problema era că îi plăceau petrecerile, picnicurile, competiţiile şi oricare alte evenimente la care lumea se dichisea şi se distra.

Însă acum descoperise că nu avea nevoie de aristocraţi britanici sau de americani din familii bune ca să se distreze. Îşi crease propria societate, mult mai plină de viaţă decât a lor. Unii dintre cei care refuzaseră să-i mai vorbească după ce-l părăsise pe Boy dădeau acum semne clare că şi-ar fi dorit să fie invitaţi la una dintre faimoasele ei petreceri de sâmbătă seara. Iar mulţi oaspeţi veneau în apartamentul ei după câte un dineu solicitant în vreo reşedinţă de pe Mayfair.

Petrecerea din seara aceea era cea mai reuşită dintre toate pentru că Lloyd venise acasă în permisie.

El locuia acum în apartamentul ei, fără să se mai ascundă. Iar ei nu-i păsa ce zicea lumea: reputaţia ei în cercurile respectabile fusese deja afectată suficient de mult. Nu avea cum să fie mai rău de-atât. Oricum, presiunea iubirii în vreme de război îi determina pe mulţi oameni să încalce regulile procedând în moduri asemănătoare. Servitorii puteau să fie uneori la fel de rigizi precum ducii în aceste privinţe, însă angajaţii lui Daisy o adorau, aşa că ea şi Lloyd nici nu mai trebuiau să pretindă că stau în dormitoare separate.

Îi plăcea nespus de mult să se culce cu el. Chiar dacă nu era la fel de experimentat precum Boy, compensa din plin cu entuziasm – şi era dornic să înveţe. Fiecare noapte se transforma într-o adevărată explorare în patul dublu.

În timp ce se uitau la oaspeţii lor – care vorbeau şi râdeau, beau şi fumau, dansau şi se giugiuleau –, Lloyd îi surâse şi o întrebă:

– Eşti fericită?

– Hmm... aproape, zise ea.

– Aproape?

Ea oftă.

– Vreau să am copii, Lloyd. Nu-mi pasă că nu suntem căsătoriţi. Mă rog, îmi pasă, dar tot vreau să avem un copil.

El se întunecă la faţă.

– Ştii ce părere am eu despre copiii nelegitimi.

– Da, mi-ai explicat. Însă vreau să îmi rămână o părticică din tine pe care s-o preţuiesc dacă tu mori.

– Voi face tot posibilul să nu mor.

– Ştiu.

Însă suspiciunile ei erau cumva întemeiate, căci el lucra sub acoperire în teritoriile ocupate şi ar fi putut fi oricând executat, aşa cum spionii germani erau executaţi în Marea Britanie. Dacă el murea, ea nu ar mai fi rămas cu nimic.

– Ştiu că sunt milioane de femei care trec prin asta, dar nu pot îndura gândul unei vieţi fără tine. Cred că aş muri, adăugă ea.

– Dacă l-aş putea convinge pe Boy să îţi acorde divorţul, ştii că aş face-o.

– Nu are rost să discutăm despre asta la petrecere. Ea se uită prin cameră şi exclamă: Ia te uită! Cred că îl recunosc pe Woody Dewar!

Woody purta uniformă de locotenent. Se duse la el şi-l salută. Era ciudat să-l revadă după nouă ani – deşi el nu se schimbase prea mult, părând doar ceva mai în vârstă.

– Acum sunt mii de soldaţi americani aici, zise Daisy în timp ce dansau foxtrot pe melodia *Pennsylvania Six-Five Thousand.* Asta înseamnă că suntem pe cale să invadăm Franţa. Ce mai e nou?

– Ofiţerii de la comanda armatei nu le dezvăluie planurile lor locotenenţilor începători, replică Woody. Însă, la fel ca tine, nu văd un alt motiv pentru care aş putea să fiu aici. Nu-i mai putem lăsa pe ruşi să ducă singuri greul luptei.

– Când crezi că se va produce invazia?

– Ofensivele încep întotdeauna vara. Toată lumea vorbeşte de sfârşitul lui mai sau începutul lui iunie.

– Atât de curând...

– Dar nimeni nu ştie locul unde vom invada.

– Cea mai scurtă distanţă este de la Dover la Calais, remarcă Daisy.

– Da, şi tocmai de aceea germanii şi-au concentrat trupele în jurul oraşului Calais. Aşa că s-ar putea să încercăm să-i luăm prin surprindere – debarcând pe coasta de sud, lângă Marsilia, de exemplu.

– Poate că se va termina totul atunci.

– Mă îndoiesc. Chiar şi după ce vom stabili un cap de pod, tot va trebui să cucerim Franţa, apoi Germania. Mai e mult până la sfârşit.

– O, Doamne!

Woody părea să aibă nevoie de îmbărbătare – iar Daisy ştia exact fata potrivită pentru asta. Isabel Hernandez era o bursieră străină care îşi făcea masteratul în istorie la St. Hilda's College din Oxford. Era superbă, însă băieţii o ocoleau fiind intimidaţi de inteligenţa ei sclipitoare. Însă Woody nu ar fi avut nicio problemă cu acest lucru.

– Hei, vino încoace, o strigă Daisy pe Isabel. Woody, ţi-o prezint pe prietena mea Bella. Este din San Francisco. Bella, el este Woody Dewar, din Buffalo.

Îşi strânseră mâna. Bella era înaltă, cu părul negru şi bogat şi cu pielea măslinie, exact ca Joanne Rouzrokh. Woody îi zâmbi şi o întrebă:

– Ce faci la Londra?

Daisy îi lăsă singuri.

Cina se servea la miezul nopţii. Când făcea rost de provizii din America, aceasta consta în ouă cu costiţă; altminteri le oferea sandviciuri cu caşcaval. Era o pauză bine-venită în care oamenii puteau discuta, cam cum se întâmpla în pauzele dintre actele pieselor de teatru. Observă că Woody Dewar încă era cu Bella Hernandez, părând cufundaţi într-o conversaţie. Se asigură că toată lumea avea ce trebuia şi se aşeză într-un colţ, alături de Lloyd.

– Am decis ce aş vrea să fac după război, dacă nu mor până se termină, rosti el. Mă rog, pe lângă faptul că mă voi căsători cu tine.

– Ce-ai vrea să faci?

– Mă gândesc să candidez la alegerile parlamentare.

Daisy era încântată.

– Lloyd, e o idee minunată! exclamă ea, îmbrăţişându-l şi sărutându-l.

– E cam devreme pentru felicitări. M-am înscris în Hoxton, circumscripţia aflată lângă cea a mamei. Însă s-ar putea ca filiala locală a Partidului Laburist să nu mă aleagă tocmai pe mine. Şi, chiar dacă mă aleg, s-ar putea să nu câştig alegerile. Hoxton are un deputat liberal foarte puternic în acest moment.

– Vreau să te ajut, spuse ea. Aş putea fi mâna ta dreaptă. Îţi voi scrie discursurile – pun pariu că m-aş pricepe la asta.

– Ar fi nemaipomenit dacă m-ai ajuta!

– Atunci, rămâne stabilit.

Oaspeţii mai în vârstă plecară după cină, însă cum muzica nu se opri, iar băutura nu se termina niciodată, petrecerea continuă, tot mai dezinhibată. Woody dansa acum un slow cu Bella: Daisy se întrebă dacă aceea era prima lui idilă de la moartea Joannei.

Cuplurile se pipăiau tot mai insistent şi oamenii începură să dispară în cele două dormitoare. Nu puteau încuia uşile – Daisy luase cheile înainte –, aşa că uneori erau mai multe cupluri în aceeaşi cameră, dar nimeni nu părea deranjat de asta. Daisy găsise odată doi oameni în debaraua de mături, dormind fericiţi unul în braţele celuilalt.

La ora unu sosi soţul ei.

Nu îl invitase pe Boy, dar el apăru însoţit de doi piloţi americani, aşa că Daisy ridică din umeri şi-l lăsă înăuntru. Era cam ameţit şi, după ce dansă cu câteva asistente, o invită şi pe ea la dans, politicos.

Oare era doar beat, se întrebă ea, sau i se mai domolise furia faţă de ea? Şi dacă aşa stăteau lucrurile, era oare posibil să-şi schimbe părerea cu privire la divorţ?

Îi acceptă invitaţia şi dansară un jitterbug. Majoritatea oaspeţilor nu ştiau că ei erau căsătoriţi, însă cei care ştiau îi urmăreau cu uimire.

– Am citit în ziare că ai mai cumpărat un cal de curse, deschise ea conversaţia.

– Da, pe Lucky Laddie, confirmă el. M-a costat opt mii de guinee – un preţ record.

– Sper să-şi merite banii.

Ei îi plăceau la nebunie caii – la început crezuse că avea să cumpere şi să antreneze cai de curse împreună, dar el nu dorise să împartă acest hobby cu ea. Asta fusese una dintre marile frustrări ale căsniciei lor. El îi citi gândurile şi-i zise:

– Te-am dezamăgit, nu-i aşa?

– Da, aşa este.

– Şi tu m-ai dezamăgit pe mine...

Era ceva nou pentru ea. După câteva clipe de gândire, ea îl întrebă:

– Cum? Pentru că nu am închis ochii la infidelităţile tale?

– Exact, rosti el, destul de beat ca să fie sincer.

Ea profită de ocazie şi insistă:

– Câtă vreme crezi că va trebui să ne mai pedepsim unul pe celălalt?

– Să ne pedepsim? pufni el. Cine pe cine pedepseşte?

– Noi o facem, rămânând căsătoriţi. Ar trebui să divorţăm, aşa cum fac oamenii cu capul pe umeri.

– Poate că ai dreptate, zise el. Dar nu-i cel mai potrivit moment ca să discutăm despre asta.

Ea simţi din nou fiorul speranţei.

– Ce-ar fi să trec să te văd? îi spuse ea. Când suntem amândoi odihniţi – şi treji.

El şovăi.

– Bine.

Ea merse mai departe.

– Ce-ar fi să trec mâine-dimineaţă?

– Bine.

– Ne vedem după slujbă. Pe la amiază este bine?

– Da, rosti Boy.

(iv)

În timp ce Woody o conducea pe Bella prin Hyde Park, spre casa unei prietene din South Kensington, ea îl sărută.

El nu mai făcuse asta de când murise Joanne. La început înlemni. O plăcea mult pe Bella: era cea mai deşteaptă fată pe care o cunoscuse de la Joanne încoace. Iar felul în care se agăţase de el în timpul dansului îi lăsase de înţeles că o putea săruta dacă ar fi vrut. Însă el se abţinuse. Nu-şi putea lua gândul de la Joanne.

Apoi, Bella luă iniţiativa.

Îşi depărtă buzele şi el îi simţi limba, ceea ce îi aduse şi mai mult aminte de Joanne, care obişnuia să îl sărute la fel. Nu trecuseră decât doi ani şi jumătate de la moartea ei.

Începuse deja să se gândească la modul în care ar fi putut să o refuze, când trupul său preluă controlul. Se simţi deodată mistuit de dorinţă şi începu să o sărute pătimaş.

Ea reacţionă la fel de pasional. Îi luă mâinile şi i le aşeză pe sânii ei mari şi moi. El gemu neajutorat.

Era întuneric şi abia se putea distinge câte ceva, dar el îşi dădu seama, din sunetele înfundate care se auzeau din boscheţii dimprejur, că multe alte cupluri se lăsau pradă dorinţei în apropiere.

Ea se lipi de trupul lui, iar el realiză că îi putea simţi erecţia. Era atât de excitat, încât simţea că avea să ejaculeze din clipă în clipă. Şi ea părea la fel de aţâţată ca şi el. Simţi cum se grăbeşte să-i descheie nasturii de la pantaloni. Mâinile ei erau reci pe penisul său fierbinte. I-l scoase din haine, îngenunchind apoi, spre surprinderea şi încântarea lui. De îndată ce îi simţi buzele cuprinzându-l, nu se mai putu controla şi ejaculă între buzele ei. Ea continuă să-i sărute penisul până când acesta redeveni flasc. Apoi i-l băgă din nou în pantaloni şi se ridică în picioare.

– A fost palpitant, şopti ea. Îţi mulţumesc.

Woody tocmai se pregătea să-i mulţumească la rândul său, însă – în loc să facă asta – o cuprinse în braţe şi o trase la pieptul său. Îi era atât de recunoscător, încât îi venea să plângă. Nici nu-şi dăduse seama cât de multă nevoie avea de afecţiunea unei femei în seara aceea. Se simţea ca şi cum un soi de umbră se ridicase de pe el.

– Nici nu-ţi pot spune... începu el, negăsindu-şi cuvintele care să exprime cât de mult însemnase gestul ei pentru el.

– Atunci, n-o face, rosti ea. Oricum, ştiu. Am simţit-o.

Merseră până la clădirea ei. La uşă, el începu să zică:

– Putem să...

Ea îi puse un deget pe buze, oprindu-l.

– Du-te şi câştigă războiul, zise ea, intrând apoi în clădire.

(v)

Când se ducea la slujba de duminică (lucru destul de rar, oricum), Daisy evita bisericile de elită din West End ai căror enoriaşi o respinseseră, preferând să ia metroul şi să meargă la Capela Evanghelică a Golgotei. Diferenţele doctrinare erau uriaşe, însă asta nu conta pentru ea. Se cânta mai bine în East End.

Ea şi Lloyd veneau separat. Oamenii din Aldgate ştiau cine e ea şi le plăcea să aibă printre ei o aristocrată rebelă; însă ar fi întrecut cu adevărat măsura dacă ea, o femeie despărţită, dar încă măritată, ar fi venit la braţul amantului ei. Fratele lui Ethel, Billy, îi zisese:

– Iisus nu a condamnat-o pe femeia adulteră, dar i-a spus să nu mai păcătuiască.

Se gândi la Boy în timpul slujbei. Oare vorbise serios seara trecută, când păruse atât de împăciuitor, sau vorbele sale erau rodul unei temperări de moment, cauzată de beţie? Boy chiar dăduse mâna cu Lloyd la plecare. Ce altceva ar fi putut însemna asta decât iertare? Însă încercă să îşi ţină în frâu speranţele. Boy era cea mai egocentrică persoană pe care o cunoscuse vreodată, mai ceva decât tatăl lui sau decât fratele ei, Greg.

După slujbă, Daisy se ducea de obicei acasă la Eth Leckwith, pentru masa de prânz, însă în ziua aceea îl lăsă pe Lloyd să meargă singur la familia lui şi ea plecă în grabă.

Se întoarse în West End şi bătu la uşa casei din Mayfair a soţului ei. Majordomul o conduse în salonaş.

Boy intră în încăpere zbierând:

– Ce dracu' mai e şi asta? urlă el, azvârlind un ziar spre ea.

Îl mai văzuse în starea asta de multe ori, aşa că nu se sperie. O singură dată ridicase mâna ca să o lovească, dar ea înşfăcase un sfeşnic masiv şi îl ameninţase cu el. De atunci nu se mai întâmplase niciodată.

Deşi nu era speriată, se simţea totuşi dezamăgită. Cu o noapte în urmă, el fusese în toane foarte bune. Dar poate că încă mai putea asculta de glasul raţiunii.

– Ce s-a întâmplat de te-ai enervat aşa de tare? rosti ea calmă.

– Uită-te în afurisitul ăla de ziar!

Ea se aplecă şi ridică ziarul. Era ediţia din ziua aceea a tabloidului stângist *Sunday Mirror*. Pe prima pagină era o fotografie a noului cal al lui Boy, Lucky Laddie, cu titlul:

LUCKY LADDIE –
Face cât 28
de mineri

Ştirea achiziţiei record realizate de Boy apăruse în presa de ieri, dar astăzi cei de la *Mirror* prezentau un articol de opinie revoltat, subliniind faptul că preţul calului, 8.400 de guinee, echivala cu 28 de compensaţii standard de 300 de guinee primite de văduvele ortacilor care mureau în accidente de mină. Iar averea familiei Fitzherbert venea tocmai din minele de cărbuni.

Boy zise:

– Tatăl meu este furios. Spera să ajungă ministru de externe în guvernul postbelic. Chestia asta probabil că i-a năruit orice şanse.

Daisy spuse exasperată:

– Boy, te rog, explică-mi de ce este asta vina mea!

– Uită-te la numele celui care a scris blestemăţia aia!

Daisy se uită.

Billy Williams
Deputat de Aberowen

– Unchiul iubitului tău! rosti Boy.

– Şi crezi că mă consultă pe mine înainte să-şi scrie articolele?

El îndreptă un deget ameninţător spre ea.

– Dintr-un motiv sau altul, familia aia ne urăşte!

– Ei cred că nu este corect ca voi să scoateţi atât de mulţi bani din cărbune, în vreme ce minerii se aleg cu atât de puţin. Suntem în război totuşi.

– Şi tu trăieşti din bani moşteniţi, replică el. Şi nu am văzut vreun semn de austeritate în apartamentul tău din Piccadilly azi-noapte.

– Ai dreptate, zise ea. Însă am organizat petrecerea aceea pentru soldaţi. Tu ai cheltuit o avere pe un cal.

– Sunt banii mei!

– Da, dar i-ai obţinut din cărbuni.

– Ai stat atât de mult în pat cu bastardul ăla de Williams, încât ai ajuns o afurisită de bolşevică.

– Ăsta-i încă un lucru care ne desparte, Boy! Chiar vrei să rămâi căsătorit cu mine? Ai putea găsi pe cineva care să ţi se potrivească mai bine. Cred că jumătate dintre fetele din Londra şi-ar dori să devină vicontese de Aberowen.

– N-am de gând să fac nimic pentru blestemata aia de familie Williams. Oricum, am auzit aseară că iubitul tău vrea să ajungă deputat în parlament.

– O să fie un deputat excelent.

– Nu câtă vreme va sta lângă tine. Nici n-o să fie ales. Este un afurisit de socialist. Iar tu eşti o fostă fascistă.

– M-am gândit şi la asta. Ştiu că-i o mică problemă...

– O mică problemă? Mai degrabă un obstacol insurmontabil. Stai să pună mâna ziarele pe povestea asta! O să fii răstignită cum am fost eu azi.

– Bănuiesc că le vei da tu pontul celor de la *Daily Mail*.

– Nu trebuie s-o fac eu – o vor face adversarii lui. Ascultă ce-ţi spun. Cu tine alături, Lloyd Williams n-are nici cea mai mică şansă.

(vi)

În primele cinci zile ale lunii iunie, locotenentul Woody Dewar şi plutonul său de paraşutişti – plus alţi o mie şi ceva de soldaţi – fură izolaţi pe un aerodrom din nord-vestul Londrei. Un hangar întreg fusese transformat într-un dormitor uriaş, cu sute de paturi înşirate unul lângă altul. Li se puseseră filme şi discuri de jazz ca să nu se plictisească aşteptând.

Obiectivul lor era Normandia. Folosind planuri complexe de amăgire a inamicului, Aliaţii încercaseră să convingă Înaltul Comandament German că ţinta lor avea să se afle la peste trei sute de kilometri nord-est, la Calais. Dacă germanii fuseseră păcăliţi, forţele de invazie nu aveau să întâmpine o rezistenţă prea acerbă, cel puţin nu în primele ore.

Paraşutiştii urmau să fie trimişi în primul val, în toiul nopţii. Cel de-al doilea val avea să fie constituit din forţa principală de 130 000 de oameni, aflaţi la bordul unei flote de cinci mii de ambarcaţiuni, care urmau să debarce pe plajele din Normandia până în zori. La momentul respectiv, paraşutiştii ar fi trebuit să distrugă deja cuiburile de rezistenţă de pe uscat, preluând controlul asupra nodurilor-cheie de transport.

Plutonul lui Woody trebuia să captureze un pod din orăşelul Eglise-des-Soeurs, aflat la vreo cincisprezece kilometri de ţărm. După ce făceau asta, trebuiau să păstreze controlul asupra podului, blocând unităţile germane care ar fi putut fi trimise ca întăriri spre plajă, până când grosul trupelor de invazie avea să ajungă acolo. Misiunea lor era să îi împiedice pe germani cu orice preţ să arunce în aer podul.

În timp ce aşteptau să primească undă verde pentru atac, Ace Webber începuse un joc de poker maraton, câştigând o mie de dolari şi pierzând-o din nou. Lefty Cameron îşi curăţa şi îşi ungea în mod obsesiv carabina semiautomată M1, modelul conceput pentru paraşutişti, cu patul pliant. Lonnie Callaghan şi Tony Bonanio, care nu se înghiţeau deloc, mergeau la slujbă împreună în fiecare zi. Sneaky Pete Schneider îşi ascuţise atât de tare cuţitul de luptă pe care îl cumpărase din Londra, încât ar fi putut acum să se radă cu el. Patrick Timothy, care semăna cu Clark Gable şi avea o mustaţă asemănătoare, cânta la ukulele aceeaşi melodie, înnebunindu-i pe toţi. Sergentul Defoe îi scria scrisori lungi soţiei sale, apoi le rupea şi o lua de la capăt. Mack Trulove şi Smoking Joe Morgan se rădeau unul pe altul în cap, gândindu-se că asta avea să uşureze munca medicilor în cazul în care s-ar fi căpătat cu răni la cap.

Majoritatea aveau porecle. Woody descoperise că a lui era Scotch.

Ziua Z fusese stabilită pentru duminică, 4 iunie, însă apoi fu amânată din cauza condiţiilor meteorologice nefavorabile.

În seara de luni, 5 iunie, colonelul le ţinu un discurs care începu cu „Soldaţi! Asta-i noaptea în care invadăm Franţa!"

Soldaţii răcniră entuziasmaţi. Asta i se părea o ironie lui Woody. Se aflau la căldură, în siguranţă, şi totuşi abia aşteptau să ajungă acolo, să sară din avioane şi să aterizeze în mijlocul trupelor inamice care voiau să îi omoare.

Primiră o masă specială şi fiecare mâncă după pofta inimii: friptură, cotlete, pui, cartofi prăjiţi, îngheţată. Woody nu se atinse de nimic din toate acestea. El ştia mai bine decât oamenii lui ce-i aştepta şi nu voia să aibă stomacul plin în momentele critice. Luă nişte cafea şi o gogoaşă. Cafeaua era americană, aromată şi delicioasă, nu ca poşirca pe care o serveau britanicii, asta în rarele ocazii în care serveau cafea.

Îşi scoase bocancii şi se întinse pe pat. Se gândi la Bella Hernandez, la zâmbetul ei şugubăţ şi la sânii ei moi.

Şi atunci se auzi sirena.

Pentru o clipă, Woody crezu că se trezeşte dintr-un vis urât în care se făcea că urma să intre în luptă şi să omoare oameni. Apoi, realiză că era totul adevărat.

Îşi traseră cu toţii combinezoanele pe ei şi îşi strânseră echipamentul. Aveau foarte multe de luat. Unele lucruri erau esenţiale: o carabină cu 150

de cartuşe de calibrul 30 milimetri; grenade antitanc; o mică bombă cunoscută sub numele de grenadă Gammon; raţiile; tablete de purificare a apei; o trusă de prim ajutor cu morfină. De alte lucruri s-ar fi putut dispensa: o cazma pentru săpat tranşee, o trusă de bărbierit, un ghid de conversaţie în franceză. Erau atât de încărcaţi, încât tipii mai firavi aveau dificultăţi în a ajunge la avioanele aliniate pe pista întunecată.

Avioanele lor de transport erau modele C-47 Skytrains. Spre surprinderea sa, Woody observă în lumina palidă că acestea fuseseră vopsite cu dungi albe şi negre. Căpitanul Bonner, pilotul avionului lor, un tip irascibil din Midwest, îi zise:

– Asta ca să nu ne doboare ai noştri.

Înainte de a urca la bord, oamenii erau cântăriţi. Donegan şi Bonanio aveau câte o bazooka demontată în rucsac, ceea ce reprezenta un surplus de aproape 35 de kilograme faţă de greutatea lor. Pe măsură ce totalul creştea, căpitanul Bonner devenea tot mai nervos.

– Mă supraîncărcaţi! se răsti el la Woody. N-o să mai pot să ridic drăcia asta de la sol!

– Nu ţine de mine, domnule căpitan, replică Woody. Vorbiţi cu colonelul.

Sergentul Defoe se îmbarcă primul şi se duse în partea din faţă a avionului, aşezându-se lângă arcada ce ducea la puntea de comandă. El avea să fie ultimul care avea să sară. Dacă vreun soldat ar fi dat dovadă de reticenţă în ultimul moment, nemaireuşind să sară în noapte, Defoe i-ar fi dat un ghiont de „încurajare".

Donegan şi Bonanio, încărcaţi cu povara suplimentară a lansatoarelor de rachete antitanc, trebuiră ajutaţi să urce treptele. În calitatea sa de comandant de pluton, Woody urcă ultimul la bord. El avea să sară primul, ajungând la sol cel dintâi.

Interiorul părea un tub cu câte un rând de scaune simple de metal pe fiecare parte. Soldaţii avură dificultăţi în a-şi prinde centurile de siguranţă în jurul echipamentului, iar unii dintre ei nici nu-şi mai bătură capul cu asta. Uşa se închise şi motoarele prinseră viaţă.

Woody era entuziasmat, dar şi speriat. În pofida oricărei logici, era nerăbdător să intre în luptă. Spre surprinderea sa, realiză că abia aştepta să ajungă la sol, să dea piept cu inamicul şi să tragă asupra acestuia. Voia ca aşteptarea să se termine odată.

Se întrebă dacă avea să o mai vadă vreodată pe Bella Hernandez.

I se păru că avionul se opintea cumva în timp ce rula pe pistă. Aparatul prinse totuşi viteză, chiar dacă anevoios. Părea să nu se mai înalţe de la sol... Woody se întrebă cât de lungă putea fi, la urma urmei, afurisita aceea de pistă. Într-un final, avionul decolă. Senzaţia de plutire nu era foarte intensă, ceea

ce-l făcu să creadă că rămăseseră la doar câțiva metri deasupra solului. Apoi se uită afară. Stătea lângă ultimul hublou din cele șapte, exact lângă ușă, și putea vedea luminile de la bază îndepărtându-se. Erau în aer.

Cerul era acoperit, însă norii erau ușor luminoși, probabil pentru că luna răsărise în spatele lor. În vârful fiecărei aripi era o luminiță albastră, iar Woody putu vedea cum avionul lor se alătura formației, formând un V uriaș.

Zgomotul din cabină era atât de puternic, încât oamenii trebuiau să își zbiere în urechi ca să se audă, iar în curând abandonară orice tentativă de conversație. Se foiau cu toții în scaune, încercând în zadar să-și găsească o poziție cât mai comodă. Unii își închiseră ochii, însă Woody se îndoia că aținise careva.

Zburau la o altitudine joasă, nu cu mult peste trei sute de metri, și Woody zărea uneori luciul metalic al râurilor și al lacurilor. La un moment dat observă o mulțime de oameni, sute de chipuri întoarse spre cer, holbându-se la avioanele care vuiau pe deasupra. Woody știa că peste o mie de avioane zburau pe deasupra Angliei în acele momente și realiză că asta era probabil o priveliște remarcabilă. Se gândi că oamenii aceia vedeau cum se scria istoria, iar el făcea parte din asta.

După o jumătate de oră, trecură de stațiunile balneare și ajunseră deasupra mării. Pentru o clipă luna străluci printr-o spărtură din nori, iar Woody zări vasele. Mai că nu-i venea să-și creadă ochilor. Era un adevărat oraș plutitor, ambarcațiuni de toate mărimile navigând în rânduri neregulate, precum niște case de diferite dimensiuni, cu miile, dintr-o zare în alta. Înainte să le atragă atenția camarazilor săi, norii acoperiră din nou luna și viziunea dispăru, ca o nălucă.

Avioanele urmau o traiectorie curbă, cu scopul de a intra în Franța pe la vest de zona-țintă și de a continua apoi de-a lungul coastei spre est; verificau poziția conform trăsăturilor de relief, pentru a se asigura că parașutiștii aterizează la locul potrivit.

Insulele Canalului, care erau britanice, deși aflate mai în apropiere de Franța, fuseseră ocupate de Germania după Bătălia Franței din 1940; iar acum, când armada survola insulele, artileria antiaeriană germană deschise focul. La o altitudine atât de joasă, aparatele Skytrain erau extrem de vulnerabile. Woody își dădu seama că putea fi omorât înainte să ajungă măcar pe câmpul de luptă. Nu voia cu niciun chip să moară fără rost.

Căpitanul Bonner începu să facă manevre în zigzag, ca să evite antiaeriana. Woody se bucură, însă manevrele avură un efect neplăcut asupra oamenilor săi. Începu să li se facă rău tuturor, inclusiv lui Woody. Patrick Timothy fu primul care cedă, vomitând pe podea. Mirosul pestilențial îi făcu pe ceilalți să se simtă și mai rău. Sneaky Pete vomită și el, urmat apoi și de alți soldați. Se

îmbuibaseră cu friptură şi cu îngheţată, iar acum dădeau totul afară. Duhoarea era înfiorătoare, iar podeaua devenise periculos de alunecoasă.

Avionul reveni la o traiectorie dreaptă după ce depăşiră insulele. După câteva minute, apăru în zare coasta franceză. Aparatul viră spre stânga. Copilotul se ridică de pe scaun şi-i zise ceva la ureche sergentului Defoe, care se întoarse către pluton şi-şi ridică zece degete: zece minute până când trebuiau să sară.

Avionul încetini de la cei 250 de kilometri pe oră până la o viteză ceva mai adecvată pentru săritura cu paraşuta, undeva la circa 160 de kilometri pe oră.

Deodată, intrară în ceaţă. Aceasta era suficient de deasă încât să acopere luminiţa albastră din vârful aripii. Woody simţi cum începe să-i bată inima mai tare. Pentru avioanele care zburau într-o formaţie atât de strânsă, era un lucru foarte periculos. Ar fi fost de-a dreptul tragic să moară într-un accident de avion, nici măcar pe câmpul de luptă. Însă Bonner nu putea face nimic altceva decât să menţină direcţia şi să spere că nu se va întâmpla nimic rău. Orice schimbare de direcţie ar fi putut provoca o coliziune.

Avionul ieşi din zona de ceaţă la fel de repede precum intrase. Celelalte aparate rămăseseră în formaţie, în mod miraculos.

Tirul antiaerienei izbucni aproape imediat, iar pe cer înfloriră exploziile letale. În aceste circumstanţe, Woody ştia că pilotul avea ordin să păstreze viteza şi să continue zborul spre zona-ţintă. Însă Bonner sfidă ordinele şi ieşi din formaţie. Mugetul motoarelor crescu şi mai mult, iar aparatul îşi reîncepu zigzagul. Botul avionului coborî în încercarea de a accelera. Uitându-se pe hublou, Woody observă că şi alţi piloţi erau la fel de nedisciplinaţi. Nu-şi puteau înfrâna imboldul de a-şi salva vieţile.

Lumina roşie de deasupra uşii se aprinse: mai erau patru minute până la salt.

Woody era aproape sigur că membrii echipajului aprinseseră lumina prea devreme, disperaţi să se debaraseze de încărcătura lor şi să se întoarcă la adăpost. Dar aveau ordine clare şi nu puteau să nu le respecte.

Se ridică în picioare.

– Ridicaţi-vă şi prindeţi-vă cârligele! răcni el.

Majoritatea oamenilor nu îl puteau auzi, însă ştiau ce le spunea. Se ridicară şi fiecare militar îşi prinse linia fixă de cablul de deasupra capului, pentru a nu cădea din greşeală. Uşa se deschise şi vântul îi izbi în plin. Avionul zbura încă mult prea rapid. Saltul la o asemenea viteză era neplăcut, însă nu asta era principala problemă. Aveau să aterizeze mult prea departe unii de ceilalţi, ceea ce însemna că Woody avea să-şi găsească oamenii mult mai greu la sol. Urmau să ajungă târziu la obiectiv. Iar asta însemna că nu aveau să-şi poată respecta orarul misiunii. Îl blestemă pe Bonner.

Pilotul își continuă manevrele de evitare a tirului. Oamenii se chinuiau să se țină pe picioare pe podeaua alunecoasă din cauza vomei.

Woody se uită afară. Bonner coborâse la o altitudine mai joasă în încercarea de a mări viteza, iar avionul se afla acum la circa 150 de metri înălțime – mult prea jos. Era posibil ca parașutele să nu apuce să se deschidă complet înainte ca oamenii să ajungă la sol. Ezită, apoi îi făcu semn sergentului să se apropie.

Defoe veni lângă el și se uită afară, apoi clătină din cap. Își apropie gura de urechea lui Woody și strigă:

– Jumătate dintre oamenii noștri își vor rupe gleznele dacă sărim de la altitudinea asta. Cei cu bazooka vor muri.

Woody luă o decizie.

– Ai grijă să nu sară nimeni! urlă el către Defoe.

Apoi își desprinse linia fixă și își croi drum printre rândurile de soldați către puntea de comandă. Echipajul era format din trei membri. Răcnind din toți rărunchii, Woody zise:

– Urcă! Urcă!

Bonner zbieră:

– Întoarce-te acolo și săriți!

– Nu sare nimeni de la altitudinea asta!

Woody se aplecă și arătă spre altimetru, care indica 144 de metri.

– E sinucidere curată! zise el.

– Pleacă de pe puntea de comandă, locotenente. E un ordin.

Woody era inferior ca grad, însă rămase ferm pe poziție.

– Doar după ce urci.

– O să trecem de zona-țintă dacă nu săriți acum!

Woody își pierdu cumpătul.

– Urcă, dobitocule! Urcă!

Bonner păru să se înfurie, dar Woody nu se clinti. Știa că pilotul nu voia să se întoarcă la bază cu un avion plin. S-ar fi declanșat o anchetă militară care trebuia să determine problemele survenite. Bonner încălcase mult prea multe ordine în seara aceea ca să-și mai permită așa ceva. Înjură, dar trase de manetă. Botul se înălță imediat, iar aparatul începu să câștige altitudine și să piardă viteză.

– Ești mulțumit acum? mârâi el.

– În niciun caz!

Woody nu avea de gând să se întoarcă la ceilalți, dându-i ocazia lui Bonner să revoce manevra.

– Sărim de la 300 de metri, adăugă el.

Bonner acceleră la maximum. Woody nu-și luă ochii de la altimetru.

Când ajunseră la 300 de metri, se întoarse în spatele avionului. Își croi drum printre oamenii săi, ajunse la ușă, se uită afară, le făcu semn că totul era în regulă, apoi sări.

Parașuta i se deschise imediat. Se prăbuși rapid prin aer până ce pânza se întinse la maximum, apoi căderea i se atenuă. Peste câteva secunde căzu în apă. Pentru o clipă se panică, temându-se ca nu cumva fricosul de Bonner să-i fi aruncat pe toți în mare. Apoi atinse cu picioarele pământul – sau măcar un fel de nămol – și înțelese că aterizase într-un câmp inundat.

Materialul parașutei îl acoperi. Ieși de sub faldurile ei și-și desfăcu hamurile.

Stând într-o apă de vreo jumătate de metru, se uită împrejur. Fie era într-o luncă, fie – mai probabil – pe un câmp inundat de germani ca să împiedice trupele de invazie. Nu zări pe nimeni – nici prieten, nici dușman, nici animale –, însă lumina era încă slabă.

Își privi ceasul – era ora 3.40 dimineața –, apoi se uită la busolă pentru a se orienta.

După aceea își scoase carabina M1 din cutie și îi desfăcu patul. Băgă un încărcător de 15 cartușe în lăcaș, apoi se asigură că avea un cartuș pe țeavă. La sfârșit, puse piedica.

Băgă mâna în buzunar și scoase un obiect mic de tablă, ce arăta precum o jucărie de copii. Când îl apăsă, acesta scoase un clinchet distinctiv. Toată lumea primise un asemenea obiect, ca să se poată recunoaște în beznă fără să apeleze la parole englezești, care i-ar fi dat de gol.

După ce termină pregătirile, se uită din nou împrejur.

Făcu o probă și apăsă butonul de două ori. După un moment, primi un răspuns chiar din față.

Pornind prin apă, simți miros de vomă. Rosti cu glas scăzut:

– Cine-i acolo?

– Patrick Timothy.

– Aici locotenentul Dewar. Vino după mine.

Timothy fusese al doilea care sărise, așa că Woody se gândi să continue în aceeași direcție pentru a-i găsi și pe ceilalți.

După vreo cincizeci de metri, dădu peste Mack și Smoking Joe, care se găsiseră deja unul pe altul.

Ieșiră din apă pe un drumeag îngust, iar acolo dădură peste primele victime. Lonnie și Tony, cu bazooka în rucsacuri, aterizaseră prost.

– Cred că Lonnie a murit, rosti Tony.

Woody verifică: soldatul avea dreptate – Lonnie nu mai respira. Părea să-și fi frânt gâtul. Nici Tony nu se putea mișca, iar Woody se gândi că omul își rupsese piciorul. Îi făcu o injecție cu morfină, apoi îl târî de pe drum până pe următorul câmp. Tony trebuia să aștepte acolo sosirea medicilor.

Woody le ordonă lui Mack şi lui Smoking Joe să ascundă cadavrul lui Lonnie, de teamă ca acesta ar fi putut să îi îndrume pe germani spre Tony.

Încercă să vadă peisajul dimprejur, străduindu-se să recunoască unele caracteristici care să corespundă cu harta. Părea o misiune imposibilă, mai ales pe întuneric. Cum putea să-şi ducă oamenii la obiectiv dacă nu ştia unde se aflau? Singurul lucru pentru care putea băga mâna în foc era faptul că nu aterizaseră acolo unde ar fi trebuit.

Auzi un zgomot ciudat şi, o clipă mai târziu, văzu o lumină. Le făcu semn celorlalţi să se ghemuiască.

Paraşutiştii nu trebuiau să folosească lanterne, iar francezii nu aveau voie să iasă din case după o anumită oră, aşa că persoana care se apropia era probabil un soldat german.

În lumina slabă, Woody zări o bicicletă. Se ridică şi o luă în cătarea carabinei. Se gândi să îl împuşte imediat pe biciclist, însă simţi că nu îl lăsa inima s-o facă astfel. Alese să strige:

– Stai! *Arretez!*

Bicicleta se opri.

– Să trăiţi, dom' locotenent, îl salută biciclistul, iar Woody recunoscu vocea lui Ace Webber.

Woody îşi coborî arma.

– De unde-ai luat bicicleta? rosti el, nevenindu-i să creadă.

– De la o fermă, răspunse Ace laconic.

Woody îşi conduse grupul în direcţia din care venise Ace, gândindu-se că era mai probabil să-i găsească şi pe ceilalţi acolo. Se uită neliniştit după caracteristici ale reliefului care să se potrivească cu harta lui, dar era mult prea întuneric. Se simţea inutil şi stânjenit. El era ofiţerul, el trebuia să rezolve asemenea probleme.

Mai adună câţiva soldaţi din pluton de pe drum, apoi ajunseră la o moară de vânt. Woody decise că nu mai puteau continua să orbecăie, aşa că se duse şi bătu la uşa morii.

O fereastră de la etaj se deschise şi un bărbat spuse în franceză:

– Cine-i acolo?

– Americanii, replică Woody. *Vive la France!*

– Ce vreţi?

– Să vă eliberăm, rosti Woody într-o franceză de şcolar. Însă mai întâi am avea nevoie de câteva indicaţii.

Morarul râse şi zise:

– Cobor imediat.

După un minut, Woody se afla în bucătăria omului, întinzându-şi harta pe masă sub o lumină puternică. Morarul îi arătă unde se aflau. Nu era atât de

rău precum se temuse el. În ciuda panicii care îl cuprinsese pe căpitanul Bonner, se aflau la circa şase kilometri la nord-est de Eglise-des-Soeurs. Morarul îi arătă pe hartă care era cea mai bună rută.

O fată de vreo 13 ani se furişă în cameră într-o cămăşuţă de noapte.

– Mama zice că eşti american, i se adresă ea lui Woody.

– Aşa este, *mademoiselle*, replică el.

– O ştii pe Gladys Angelus?

Woody râse.

– Întâmplarea face să o fi întâlnit o dată, în apartamentul tatălui unui prieten de-al meu.

– Şi chiar este atât de frumoasă?

– Este chiar mai frumoasă decât în filme.

– Ştiam eu!

Morarul îi oferi nişte vin.

– Nu, mulţumesc, zise Woody. Poate după ce câştigăm.

Morarul îl sărută pe obraji.

Woody părăsi moara şi porni mai departe cu plutonul său, îndreptându-se spre Eglise-des-Soeurs. Dintre cei optsprezece soldaţi de la început, mai erau acum nouă, incluzându-se aici şi pe el. Pierduseră doi oameni – Lonnie murise, iar Tony era rănit – şi mai erau şapte care nu apăruseră încă. Avea ordin să nu piardă prea mult timp încercând să-i găsească pe toţi. De îndată ce avea suficienţi oameni ca să-şi îndeplinească misiunea, trebuia să pornească spre ţintă.

Unul dintre cei şapte care lipseau apăru imediat. Sneaky Pete ieşi dintr-un şanţ şi se alătură grupului cu un „Sal'tare, trupă", de parcă ar fi fost cel mai firesc lucru din lume.

– Ce făceai acolo? îl întrebă Woody.

– Am crezut că sunteţi germani, rosti Pete. Mă ascundeam.

Woody observă sclipirea palidă a materialului paraşutei în şanţ. Probabil că Pete se ascunsese acolo de când aterizase. Era evident că se panicase şi se ghemuise. Însă Woody decise să se prefacă a-l crede.

Cel pe care Woody ţinea neapărat să-l găsească era sergentul Defoe. Acesta era un militar experimentat, iar Woody plănuia să se bazeze pe el în tot ce avea să facă. Însă omul nu se vedea nicăieri.

Se apropiau de o răscruce când auziră zgomote. Woody recunoscu sunetul unui motor şi două-trei voci conversând. Le ordonă tuturor să se culce la pământ şi plutonul îşi continuă înaintarea târâş.

Undeva în faţă văzu un motociclist care se oprise să discute cu două persoane. Toţi trei purtau uniforme. Vorbeau în germană. La răscruce se afla o clădire, poate o mică tavernă sau o brutărie.

Hotărî să aştepte – poate că aveau să plece. Voia ca cei din grupul său să se deplaseze silenţios şi neobservaţi cât mai mult timp posibil.

După cinci minute, îşi pierdu răbdarea. Se răsuci şi şuieră:

– Patrick Timothy!

Auzi pe cineva zicând:

– Pukey Pat! Te strigă Scotch.

Timothy se târî în faţă. Încă mirosea a vomă, iar acum asta îi era porecla.

Woody îl văzuse pe Timothy jucând baseball şi ştia că omul avea o aruncare puternică şi precisă.

– Vreau să nimereşti motocicleta aia cu o grenadă, îi spuse Woody.

Timothy scoase o grenadă din rucsac, îi trase cuiul şi o aruncă cu boltă.

Se auzi un zăngănit. Unul dintre oameni rosti în germană: „Ce-a fost asta?" Apoi, grenada explodă.

Urmară imediat două explozii. Prima îi culcă la pământ pe cei trei germani; cea de-a doua fu provocată de rezervorul motocicletei care sărea în aer. O vâlvătaie uriaşă îi înghiţi pe oameni, lăsând în urmă miros de carne arsă.

– Staţi pe loc! le strigă Woody celor din pluton.

Se uită spre clădire. Oare se afla cineva înăuntru? În următoarele cinci minute nu deschise nimeni vreo fereastră sau vreo uşă. Fie nu era nimeni acolo, fie cei aflaţi înăuntru se ascunseseră sub paturi.

Woody se ridică şi le făcu semn soldaţilor să meargă mai departe. Avu o senzaţie ciudată când păşi peste trupurile carbonizate ale celor trei germani. El fusese cel care dăduse ordinul prin care aceştia fuseseră omorâţi – erau oameni cu mame şi cu taţi, cu soţii sau iubite, poate chiar cu fii şi fiice. Acum, fiecare dintre ei era doar o masă oribilă de sânge şi de carne arsă. Woody ar fi trebuit să se simtă triumfător. Era prima lui confruntare cu inamicul şi ieşise victorios. Însă nu simţea decât o uşoară greaţă.

După ce trecură de răscruce grăbiră pasul, iar el le ordonă oamenilor să nu vorbească şi să nu fumeze. Ca să-şi conserve forţele, mâncă un baton de ciocolată Dration – aceasta avea gust de chit amestecat cu zahăr.

După o jumătate de oră auzi o maşină şi le ordonă tuturor să se ascundă pe câmp. Vehiculul mergea cu viteză, cu farurile aprinse. Era german, probabil, însă Aliaţii trimiteau şi ei jeepuri cu planorul, alături de tunuri antitanc şi de alte piese de artilerie, aşa că la fel de bine ar fi putut fi un vehicul de-al lor. Se ascunse sub o tufă şi îl urmări trecând.

Autoturismul mergea prea repede ca să-l poată identifica. Se întrebă dacă ar fi trebuit să-şi pună oamenii să tragă asupra lui. Nu, se gândi el; era mai bine să se concentreze asupra misiunii lor.

Trecură apoi prin trei cătune pe care Woody reuşi să le identifice pe hartă. Câinii lătrară ocazional, dar nimeni nu veni să vadă despre ce era

vorba. Fără îndoială că francezii învăţaseră să-şi vadă de treaba lor sub ocupaţia inamică. Era straniu să se furişeze pe drumuri străine în beznă, înarmaţi până în dinţi, trecând pe lângă case cufundate în tăcere, unde oamenii dormeau fără să aibă habar de pericolul de afară.

Într-un final ajunseră la marginea orăşelului Eglise-des-Soeurs. Woody le îngădui soldaţilor un scurt răgaz. Intrară într-un mic pâlc de copaci şi se aşezară pe jos. Băură din ploşti şi-şi mâncară raţiile. Woody nu le dădu nici acum voie să fumeze: licărul unei ţigări putea fi văzut de foarte departe.

Drumul pe care mergeau ar fi trebuit să ducă direct la pod, estimă el. Nu existau informaţii clare despre cât de bine era păzit acesta. Însă de vreme ce Aliaţii hotărâseră că era important, bănuia că şi germanii gândeau la fel, aşa că trebuia să se aştepte la anumite măsuri de siguranţă din partea lor – dar putea fi vorba de un singur om cu o puşcă sau de un întreg pluton, aşa că Woody nu putea plănui asaltul până nu vedea ţinta.

După zece minute porniră din nou la drum. De-acum nu mai era necesar să-şi bată oamenii la cap cu privire la păstrarea liniştii: simţeau şi ei primejdia. Se furişau pe stradă, trecând pe lângă case, biserici şi prăvălii, scrutând prin noaptea întunecată, tresărind la cel mai mic sunet. O tuse bruscă şi puternică de la fereastra unui dormitor mai că-l făcu pe Woody să-şi descarce carabina.

Eglise-des-Soeurs era mai degrabă un sat mare decât un orăşel, iar Woody zări luciul argintiu al râului mai repede decât se aştepta. Ridică mâna, făcându-i pe soldaţi să se oprească. Strada principală era uşor în pantă, coborând spre pod, aşa că avea o panoramă bună. Canalul avea cam treizeci de metri lăţime, iar podul era puţin curbat. Probabil că era o construcţie veche, intui el, căci era atât de îngust, încât nu ar fi încăput pe el două maşini deodată.

Vestea proastă era că podul avea cazemate în cele două capete ale sale, clădiri identice din beton, cu vizoare orizontale de tragere. Două santinele patrulau pe pod pe lângă cazemate. Fiecare stătea într-un capăt. Cel aflat mai aproape vorbea prin vizor, dialogând probabil cu cineva dinăuntru. Apoi cei doi se întâlniră la jumătatea podului, unde se uitară peste parapet la apa neagră care curgea dedesubt. Nu păreau foarte încordaţi, iar Woody deduse din asta că nu aflaseră încă de începutul invaziei. Pe de altă parte însă, nici nu trândăveau. Erau treji, iar mişcările şi privirile lor trădau o anumită vigilenţă.

Woody n-avea cum să ştie câţi oameni se aflau înăuntru, nici cum erau ei înarmaţi. Oare în spatele vizoarelor erau mitraliere sau doar puşti? Era un aspect crucial.

Woody îşi dorea să fi avut o oarecare experienţă pe câmpul de luptă. Cum ar fi trebuit să procedeze în această situaţie? Realiză că mai erau

probabil mii de oameni ca el, ofiţeri noi care trebuiau să improvizeze din mers. De-ar fi fost sergentul Defoe acolo...

Cea mai simplă metodă de neutralizare a unei cazemate era să te strecori până lângă ea şi să arunci o grenadă printr-un vizor. Probabil că un tip destoinic s-ar fi putut târî neobservat până lângă cea din apropiere. Însă Woody trebuia să le anihileze pe amândouă în acelaşi timp – altminteri, atacul asupra uneia i-ar fi alertat pe soldaţii din cealaltă.

Dar cum putea ajunge la cazemata din depărtare fără să fie văzut de santinelele care patrulau?

Îşi simţi oamenii agitându-se. Nu îi liniştea deloc gândul că liderul lor ar fi putut avea dubii cu privire la ce trebuia să facă mai departe.

– Sneaky Pete, rosti el. Tu o să te târăşti până la cazemata aia din apropiere şi o să arunci o grenadă prin vizor.

Pete părea speriat la culme, dar zise doar atât:

– Da, să trăiţi.

Woody îi chemă apoi pe cei mai buni trăgători din pluton.

– Smoking Joe şi Mack, zise el. Luaţi cele două santinele în cătare. De îndată ce Pete aruncă grenada, eliminaţi santinelele.

Cei doi soldaţi încuviinţară şi-şi pregătiră armele.

În lipsa lui Defoe, decise să îl desemneze pe Ace Webber drept aghiotant. Rosti alte patru nume şi spuse:

– Voi duceţi-vă cu Ace. Imediat ce auziţi că se trage, fugiţi cât puteţi de repede peste pod şi luaţi cu asalt cazemata de pe cealaltă parte. Dacă vă mişcaţi repede, o să-i luaţi ca din oală.

– Da, să trăiţi, zise Ace. Nemernicii nici nu-şi vor da seama ce se întâmplă.

Agresiunea lui masca teama, ghici Woody.

– Toţi cei care nu sunteţi în grupul lui Ace, veniţi după mine în cazemata din apropiere.

Woody se simţea prost că le dădea lui Ace şi oamenilor săi misiunea mai periculoasă, păstrând pentru el siguranţa relativă oferită de cazemata mai apropiată; însă i se repetase întruna că un ofiţer nu trebuia să-şi rişte viaţa fără rost, lăsându-şi astfel oamenii fără căpetenie.

Porniră spre pod, cu Pete în frunte. Era un moment periculos. Zece oameni care mergeau împreună pe stradă nu puteau rămâne neobservaţi prea multă vreme, nici măcar noaptea. Oricine s-ar fi uitat mai atent în direcţia lor ar fi simţit mişcarea.

Dacă se suna alarma prea repede, era posibil ca Sneaky Pete nici să nu ajungă la cazemată, iar plutonul ar fi pierdut avantajul surprizei.

Drumul părea să nu se mai termine.

Pete ajunse la un colţ şi se opri. Woody îşi dădu seama că aştepta ca santinela din apropiere să-şi părăsească postul de lângă cazemată, pornind spre mijlocul podului.

Cei doi trăgători se adăpostiră, aşezându-se pe poziţii.

Woody se lăsă pe un genunchi şi le făcu semn celorlalţi să-i urmeze exemplul. Îşi aţintiră cu toţii privirile asupra santinelei.

Soldatul trase prelung din ţigară, o aruncă, strivi mucul sub talpă ca să îl stingă şi scoase un nor de fum pe nări. Apoi se îndreptă uşor de spate, îşi aşeză mai bine cureaua puştii pe umăr şi începu să meargă.

Santinela din cealaltă parte procedă la fel.

Pete fugi de-a lungul cvartalului şi ajunse în capătul străzii. Se lăsă pe mâini şi în genunchi şi se târî repede peste drum. Ajunse la cazemată şi se ridică în picioare.

Nu-l observase nimeni. Cele două santinele se apropiau în continuare unul de celălalt.

Peter scoase o grenadă şi-i trase cuiul. Apoi, aşteptă câteva secunde. Woody realiză că nu voia să le lase timp celor de dinăuntru să arunce grenada afară.

Pete se întinse şi lăsă grenada să cadă înăuntru.

Carabinele lui Joe şi Mack răpăiră. Santinela din apropiere se prăbuşi, însă cea din depărtare rămase neatinsă. Spre lauda sa, soldatul nu o rupse la fugă, lăsându-se în schimb pe un genunchi şi dându-şi jos puşca de pe umăr. Dar se mişcă mult prea încet: carabinele răsunară din nou, aproape simultan, şi omul se prăbuşi fără să apuce să tragă.

Apoi, grenada lui Pete explodă în interiorul cazematei din apropiere cu un zgomot înfundat.

Woody fugea deja mâncând pământul, cu soldaţii pe urmele sale. Ajunse la pod în câteva secunde.

Cazemata avea o uşă joasă de lemn. Woody o smuci şi intră înăuntru. Trei oameni în uniforme germane erau întinşi pe jos, morţi.

Se duse la un vizor şi aruncă o privire afară. Ace şi cei patru oameni ai săi alergau peste podul scurt, trăgând în goana lor asupra cazematei din depărtare. Podul nu avea mai mult de treizeci de metri, însă chiar şi asta se dovedi a fi o lungime prea mare. Când ajunseră la mijloc, o mitralieră deschise focul. Americanii fură prinşi pe un culoar îngust, fără nicio posibilitate de adăpost. Mitraliera răpăi nebuneşte şi în câteva secunde îi culcă pe toţi cinci la pământ. Arma îşi continuă tirul vreme de câteva secunde – pentru a se asigura că erau morţi –, umplând de gloanţe şi cele două santinele.

După ce se opri, toţi rămaseră nemişcaţi. Se lăsă tăcerea.

Lefty Cameron rosti de lângă Woody:

– Iisuse Hristoase!

Lui Woody îi venea să plângă. Trimisese la moarte zece oameni, cinci americani şi cinci germani, şi tot nu reuşise să-şi atingă obiectivul. Inamicul controla în continuare capătul îndepărtat al podului şi putea împiedica trupele aliate să-l traverseze.

Mai avea patru oameni la dispoziţie. Dacă încercau să facă acelaşi lucru, ar fi fost omorâţi cu toţii. Avea nevoie de un nou plan.

Studie împrejurimile. Ce putea să facă? Îşi dori să fi avut un tanc.

Trebuia să acţioneze rapid. Ar mai fi putut exista şi alte trupe inamice în oraş, care să fi fost alertate de focurile de armă şi să vină în ajutor. Le putea face faţă doar dacă ocupa ambele cazemate. Altminteri, ar fi avut mari probleme.

Dacă oamenii lui nu puteau traversa podul, poate că reuşeau să străbată râul înot, se gândi el disperat. Hotărî să arunce o privire către râu.

– Mack şi Smoking Joe, zise el. Trageţi în cealaltă cazemată. Vedeţi dacă puteţi să nimeriţi prin vizor. Ţineţi-i ocupaţi cât arunc eu o privire prin preajmă.

Carabinele deschiseră focul şi el ieşi pe uşă.

Reuşi să se adăpostească în spatele cazematei din apropiere, uitându-se peste parapet la malul din amonte. Apoi trebui s-o zbughească peste drum, ca să se uite şi peste celălalt parapet. Însă inamicul nu trase asupra lui.

Malul râului nu avea perete. În schimb, o pantă de pământ cobora spre apă. La fel arăta şi celălalt mal, se gândi el, deşi lumina nu era suficient de puternică pentru a putea fi sigur de asta. Un înotător bun l-ar fi putut traversa. Odată ajuns sub bolta podului, inamicul nu l-ar mai fi putut observa cu atâta uşurinţă. Şi ar fi putut repeta şi pe cealaltă parte ce făcuse Sneaky Pete aici, azvârlind o grenadă în cazemată.

În timp ce studia structura podului, îi veni o idee mai bună. Sub nivelul parapetului se afla o ieşitură din piatră lată de vreo treizeci de centimetri. Un om cu nervii tari putea să se târască pe ea, rămânând totodată ascuns.

Se întoarse la cazemata capturată. Cel mai mărunt om era Lefty Cameron. Acesta era şi îndrăzneţ, totodată, nefiind genul de om pe care să îl apuce tremuratul.

– Lefty, zise Woody. E o ieşitură ascunsă ce trece pe sub parapet. Probabil că este folosită de muncitori la reparaţii. Vreau să te târăşti pe ea şi să arunci o grenadă în cealaltă cazemată.

– S-a făcut, rosti Lefty.

Era un răspuns curajos din partea cuiva care tocmai văzuse murind în faţa lui cinci camarazi de-ai săi.

Woody se întoarse spre Mack şi spre Smoking Joe şi le zise:

– Acoperiţi-l.

Aceştia începură să tragă. Lefty spuse:

– Şi dacă o să cad?

– Sunt doar vreo cinci-şase metri până la apă, îl linişti Woody. N-o să păţeşti nimic.

– Bine, zise Lefty îndreptându-se spre uşă. Vedeţi că nu ştiu să înot, rosti el, după care ieşi.

Woody îl văzu străbătând în goană drumul. Se uită peste parapet, îl încălecă şi se lăsă pe cealaltă parte până dispăru din raza lor vizuală.

– Gata, le spuse el celorlalţi. Nu mai trageţi. E pe drum.

Se holbară cu toţii afară. Nu mişca nimic. Se iviseră zorii, realiză Woody: oraşul se vedea mai clar acum. Însă nu se vedea nici ţipenie de om: localnicii ştiau că nu era cazul să iasă pe afară. Poate că se mobilizau deja trupe germane pe vreo străduţă din apropiere, dar el nu auzea nimic. Îşi dădu seama că asculta orice bufnitură, temându-se ca nu cumva Lefty să cadă în râu.

Un câine traversă podul la pas, o corcitură de talie medie, cu o coadă răsucită ţinută ţanţoş în sus. Adulmecă intrigat cadavrele, apoi plecă mai departe, de parcă ar fi avut o întâlnire importantă în altă parte. Woody îl urmări trecând pe lângă cazemata din depărtare şi continuându-şi drumul spre cealaltă parte a oraşului.

Lăsatul zorilor însemna totodată că cea mai mare parte a forţei de invazie debarca deja pe plajă. Cineva spusese că era cel mai mare atac amfibiu din istorie. Se întrebă ce fel de rezistenţă aveau să întâmpine. Nimeni nu era mai vulnerabil decât un infanterist încărcat cu echipament şi înaintând anevoios prin apă, pe care plaja întinsă din faţa sa îl transforma într-o ţintă uşoară pentru puşcaşii ascunşi printre dune. Woody se simţea mult mai în siguranţă în acea cazemată de beton.

Lefty întârzia destul de mult. Oare căzuse în apă fără să facă zgomot? Oare păţise altceva?

Apoi Woody îl zări, o siluetă suplă în kaki căţărându-se peste parapetul podului, în celălalt capăt. Woody îşi ţinu răsuflarea. Lefty se lăsă în genunchi, se târî până la cazemată şi se ridică din nou, de astă dată cu spatele lipit de betonul curbat. Scoase o grenadă cu mâna stângă. Trase cuiul, aşteptă vreo două secunde, apoi întinse mâna şi strecură grenada prin vizor.

Woody auzi bubuitura exploziei şi văzu licărul focului prin vizorul cazematei. Lefty îşi ridică braţele deasupra capului ca un campion.

– Rămâi la adăpost, tembelule, izbucni Woody, deşi Lefty nu-l putea auzi.

Ar mai fi putut să fie vreun soldat german ascuns într-o clădire din apropiere, aşteptând ocazia de a-şi răzbuna prietenii răpuşi. Însă nu se auzi nicio împuşcătură şi, după un scurt dans al victoriei, Lefty intră în cazemată, iar Woody răsuflă uşurat.

Totuşi, încă nu-şi securizase poziţia. Dacă i-ar fi luat cu asalt vreo douăzeci de germani în acel moment, ar fi pierdut podul. Şi totul ar fi fost în zadar.

Îşi impuse să mai aştepte un minut, ca să vadă dacă mai apar trupe inamice. Nu observă însă nicio mişcare. După toate aparenţele, singurii germani din Eglise-des-Soeurs fuseseră cei lăsaţi să păzească podul: probabil că erau înlocuiţi la fiecare douăsprezece ore de soldaţi dintr-o cazarmă aflată prin apropiere.

– Smoking Joe, rosti el. Scapă de cadavrele germanilor. Aruncă-le în râu.

Joe trase cele trei cadavre din cazemată şi se debarasă de ele, apoi făcu la fel cu santinelele.

– Pete şi Mack, zise Woody. Duceţi-vă la Lefty, în cealaltă cazemată. Rămâneţi cu ochii în patru. Nu i-am omorât pe toţi germanii din Franţa încă. Dacă vedeţi că se apropie soldaţi inamici, nu staţi pe gânduri, nu discutaţi. Îi împuşcaţi.

Cei doi oameni ieşiră din cazemată şi traversară iute podul.

Acum erau trei americani în cazemata din depărtare. Dacă germanii încercau să recucerească podul, urmau să aibă mari bătăi de cap, mai ales că lumina de-afară era din ce în ce mai puternică.

Woody realiză că americanii morţi de pe pod ar fi alertat inamicul, dezvăluindu-i de fapt că pierduse cazematele. Trebuia să păstreze elementul-surpriză.

Asta însemna că trebuia să se descotorosească şi de cadavrele americanilor.

Le spuse celorlalţi ce avea de gând să facă, apoi ieşi.

Aerul dimineţii era proaspăt şi curat.

Se duse până la mijlocul podului. Le luă pulsul, deşi nu mai încăpea nicio îndoială că erau morţi cu toţii.

Îşi săltă camarazii, unul câte unul, şi îi aruncă peste parapet.

Ultimul pe care îl aruncă fu Ace Webber. Când trupul acestuia căzu în apă, Woody spuse: „Odihniţi-vă în pace, prieteni". Păstră câteva momente de reculegere, cu capul plecat şi cu ochii închişi.

Când se întoarse, soarele tocmai răsărea.

(vii)

Marea temere a planificatorilor aliaţi era ca nu cumva germanii să îşi aducă rapid întăriri în Normandia, pornind un contraatac puternic care să-i împingă pe invadatori înapoi în mare, într-o repetare a dezastrului de la Dunquerque.

Lloyd Williams era unul dintre oamenii care trebuiau să se asigure că aşa ceva nu avea să se întâmple.

Misiunea lui de a ajuta prizonierii evadați să ajungă acasă nu mai era prioritară acum, după invazie; lucra așadar cu Rezistența Franceză.

La sfârșitul lui mai, BBC-ul transmise o serie de mesaje codate, prin care se lansă o campanie de sabotare în Franța ocupată de germani. În primele zile din iunie, sute de linii telefonice fură tăiate, de obicei în locuri greu accesibile. Stațiile de pompare fură incendiate, drumurile blocate cu copaci doborâți, iar cauciucurile sparte.

Lloyd îi ajuta pe muncitorii feroviari, comuniști convinși care își dăduseră numele de Resistance Fer. De ani buni îi înnebuneau pe naziști cu activitățile lor subversive. Trenurile care transportau trupe germane erau trecute uneori pe linii secundare și trimise la mulți kilometri distanță de destinația lor. Locomotivele se defectau fără vreo explicație, iar vagoanele deraiau. Situația degenerase în asemenea măsură, încât trupele de ocupație aduseseră muncitori feroviari din Germania ca să aibă grijă de sistem. Însă lucrurile se înrăutățiseră. În primăvara lui 1944, muncitorii feroviari începuseră să-și avarieze propria rețea de căi ferate. Aruncau în aer liniile și sabotau macaralele masive folosite pentru îndepărtarea trenurilor deraiate.

Naziștii nu rămăseseră nici ei cu mâinile în sân. Sute de muncitori feroviari fuseseră executați și alte câteva mii fuseseră deportați în lagăre. Însă campania se înteți și, când sosise Ziua Z, traficul feroviar se oprise practic complet în anumite părți din Franța.

Acum, la o zi după Ziua Z, Lloyd stătea întins în vârful unui rambleu de lângă linia principală spre Rouen, rețeaua regiunii normande, în locul în care șinele intrau într-un tunel. Din poziția în care se afla, putea vedea trenurile apropiindu-se de la mai bine de un kilometru distanță.

Împreună cu el se mai aflau doi oameni, ale căror nume de cod erau Legionnaire și Cigare. Legionnaire era liderul Rezistenței din zona aceea. Cigare era un muncitor feroviar. Lloyd adusese dinamita. Principalul rol jucat de britanici în Rezistența Franceză era aprovizionarea cu armament.

Cei trei oameni erau ascunși pe jumătate de iarba înaltă, presărată cu flori sălbatice. Era genul de loc în care să aduci o fată într-o zi frumoasă ca aceea, se gândi Lloyd. Lui Daisy i-ar fi plăcut.

În depărtare apăru un tren. Cigare își mijì ochii ca să îl vadă mai bine. Tipul avea vreo 60 de ani, era vânos și mărunt, cu chipul brăzdat de riduri ca cel al unui fumător înrăit. Când trenul ajunse cam la 400 de metri, el clătină din cap: nu era ținta lor. Locomotiva trecu de ei și intră în tunel. Ducea patru vagoane de pasageri, toate pline cu civili și cu oameni în uniforme. Lloyd avea o țintă mult mai importantă.

Legionnaire se uită la ceas. Avea pielea închisă la culoare și mustața neagră, iar Lloyd bănuia că în vine îi curgea și sânge nord-african. Acum era

agitat. Erau expuşi acolo, în aer liber şi la lumina zilei. Cu cât zăboveau mai mult, cu atât creşteau mai tare şansele să fie observaţi.

– Cât mai este? întrebă el îngrijorat.

Cigare ridică din umeri.

– Vom vedea.

Lloyd rosti în franceză:

– Poţi pleca, dacă vrei. E totul pregătit deja.

Legionnaire nu răspunse. Nu avea de gând să piardă momentul cel mai important. De dragul prestigiului şi al autorităţii, trebuia să poată spune: „Am fost acolo".

Cigare se încordă, privind în depărtare, iar pielea din jurul ochilor săi se încreţi din cauza efortului. „Aşa deci", zise el enigmatic. Apoi se ridică în genunchi.

Lloyd nici nu văzuse şi nici nu identificase trenul, însă Cigare îşi ieşise din amorţeală. Trenul se deplasa mai rapid decât cel de dinainte, observă Lloyd. Când se apropie, văzu că era şi mai lung: avea cel puţin 24 de vagoane, estimă el.

– Ăsta este, spuse Cigare.

Lloyd simţi cum îi creşte pulsul. Dacă Cigare avea dreptate, acela era trenul german care transporta peste o mie de ofiţeri şi de soldaţi pe câmpul de luptă din Normandia – poate chiar primul astfel de tren. Misiunea lui Lloyd era să se asigure că niciun tren nu putea trece prin tunel.

Apoi, observă altceva. Un avion se afla pe urmele trenului. Sub privirile sale, aparatul îşi reglă viteza după cea a trenului şi începu să coboare tot mai aproape de acesta.

Avionul era britanic.

Lloyd recunoscu modelul aparatului: era un Hawker Typhoon, poreclit Tiffy, un avion de luptă multirol. Tiffy-urile primeau adeseori misiunea periculoasă de a pătrunde cât mai adânc dincolo de liniile inamice şi de a le ataca reţelele de comunicaţie. La manşa aparatului era un om curajos, se gândi Lloyd.

Însă acest lucru nu era prevăzut în planul lui Lloyd. Nu voia ca trenul să fie avariat înainte de a ajunge în tunel.

– Rahat, pufni el.

Tiffy-ul trase o rafală de mitralieră asupra vagoanelor. Legionnaire zise:

– Ce se întâmplă?

Lloyd îi răspunse în engleză:

– Habar n-am.

Putea vedea de-acum că locomotiva trăgea după ea atât vagoane de călători, cât şi vagoane de vite. Probabil că şi în vagoanele de vite se aflau tot oameni.

Avionul îşi mări viteza şi ciurui vagoanele când trecu pe deasupra trenului. Avea patru tunuri de 20 mm, care scoteau un sunet înfiorător ce putea fi

auzit peste mugetul locomotivei. Lloyd nu-şi putu înfrâna un sentiment de milă pentru soldaţii prinşi înăuntru, cărora le era imposibil să se adăpostească din calea rafalei letale de gloanţe. Se întrebă de ce pilotul nu-şi folosea rachetele. Aveau efecte devastatoare asupra trenurilor şi autovehiculelor, deşi era destul de dificil să tragi precis cu ele. Poate că fuseseră folosite deja într-o confruntare anterioară.

Unii germani îşi scoaseră capetele pe geamuri şi începură să tragă în avion cu pistoalele şi cu puştile, fără niciun efect însă. Lloyd observă o baterie uşoară antiaeriană amplasată pe vagonul-platformă din spatele locomotivei. Doi artilerişti se grăbeau să poziţioneze tunul. Acesta se roti şi ţeava se ridică, ţintind avionul britanic.

Pilotul nu părea să îl fi observat, pentru că îşi menţinu cursul, continuând să mitralieze vagoanele pe deasupra cărora trecea.

Antiaeriana trase şi rată ţinta.

Lloyd se întrebă dacă îl cunoştea cumva pe aviator. Erau doar vreo cinci mii de piloţi activi în Regatul Unit. Foarte mulţi dintre aceştia fuseseră la petrecerile lui Daisy. Lloyd se gândi la Hubert St. John, un absolvent sclipitor de Cambridge cu care rememorase clipele frumoase din studenţie cu câteva săptămâni în urmă; la Dennis Chaucer, un tip din Trinidad, care se plângea mereu de mâncarea englezească lipsită de gust şi mai ales de piureul ce părea să însoţească orice masă; şi de Brian Mantel, un australian prietenos pe care îl ajutase să treacă Pirineii în ultima sa misiune. Erau şanse mari ca viteazul din Tiffy să fie o cunoştinţă de-a lui Lloyd.

Antiaeriana trase şi rată din nou.

Fie pilotul nu văzuse încă tunul, fie considera că acesta nu îl poate nimeri; oricare ar fi fost explicaţia, el nu făcu nicio manevră de eschivare, continuând să zboare periculos de jos şi să provoace prăpăd în trenul cu trupe.

Locomotiva ajunsese la doar câteva secunde de tunel când avionul fu lovit.

Flăcările izbucniră imediat din motorul aparatului, fiind urmate de un fum negru şi gros. Pilotul se îndepărtă de calea ferată, dar mult prea târziu.

Trenul intră în tunel, iar vagoanele trecură rapid pe lângă poziţia lui Lloyd. Văzu că fiecare vagon era plin cu zeci, poate cu sute de soldaţi germani.

Tiffy-ul zbura exact spre Lloyd. Pentru o clipă se gândi chiar că se va prăbuşi acolo unde stăteau ei întinşi. Deşi era deja lipit de pământ, îşi acoperi prosteşte capul cu mâinile, de parcă astfel s-ar fi putut proteja.

Tiffy-ul trecu mugind la vreo treizeci de metri pe deasupra sa.

Apoi, Legionnaire apăsă butonul detonatorului.

Din tunel se auzi un vuiet ca de tunet când şinele săriră în aer, sunet urmat de scârţâitul strident al oţelului contorsionat din momentul în care trenul deraie.

La început vagoanele pline cu soldaţi continuară să treacă pe lângă ei, apoi – în doar câteva secunde – înaintarea lor fu stopată. Capetele a două vagoane legate se înălţară în aer, formând un V inversat. Lloyd auzi ţipetele oamenilor din interior. Toate vagoanele deraiară şi se împrăştiară în jurul gurii căscate a tunelului ca nişte chibrituri scăpate pe jos. Fierul se îndoi ca hârtia şi o ploaie de cioburi se revărsă asupra celor trei sabotori care urmăreau totul din vârful rambleului. Erau în pericol de a fi omorâţi de propria lor explozie, aşa că săriră în picioare şi o luară la fugă.

Când ajunseră la o distanţă sigură, totul se terminase. Din tunel ieşea fum: în cazul improbabil în care ar mai fi existat supravieţuitori, aceştia urmau să moară arşi.

Planul lui Lloyd se dovedi a fi un succes. Nu numai că omorâse sute de soldaţi inamici şi avariase un tren, dar izbutise şi să blocheze una dintre principalele căi ferate. Era nevoie de săptămâni bune pentru a readuce linia în stare de funcţionare după un asemenea incident. Le îngreunase germanilor şi mai mult sarcina de a trimite întăriri în Normandia.

Era oripilat.

Mai văzuse morţi şi dezastre în Spania, dar nimic de acest gen. Şi el era cel care provocase totul.

Urmă o nouă bufnitură şi, când îşi întoarse privirea în direcţia respectivă, zări Tiffy-ul prăbuşit la sol. Ardea, însă fuzelajul nu se strivise. Pilotul ar fi putut fi încă în viaţă.

Fugi spre aparat, urmat de Cigare şi de Legionnaire.

Avionul doborât aterizase pe fuzelaj. O aripă se rupsese în două. Din motor ieşea fum. Plexiglasul cabinei era înnegrit de funingine şi Lloyd nu-l putea vedea pe pilot.

Păşi pe aripă şi desfăcu susţinătoarea capotei. Cigare făcu acelaşi lucru în cealaltă parte. Împreună traseră apoi cabina pe şine.

Pilotul îşi pierduse cunoştinţa. Purta cască şi ochelari de protecţie şi avea masca de oxigen peste nas şi gură. Lloyd nu-şi putea da seama dacă era cineva cunoscut.

Se întrebă unde era tubul de oxigen şi dacă nu cumva explodase deja. Legionnaire se gândise la acelaşi lucru.

– Trebuie să-l scoatem de aici înainte să sară în aer avionul, zise francezul.

Lloyd se întinse şi desfăcu centura de siguranţă. Apoi, îşi strecură mâinile pe sub braţele pilotului şi îl trase. Omul era inert. Lloyd n-avea cum să ştie ce răni suferise – nici măcar nu ştia sigur dacă mai era în viaţă.

Îl trase afară din carlingă, apoi îl săltă pe umăr ca un pompier şi îl duse cât mai departe de rămăşiţele aprinse ale aparatului. Îl întinse pe pământ, cu faţa în sus, cât putu el de delicat.

Auzi un zgomot, ceva între un şuierat şi o bufnitură, şi când întoarse privirea văzu că întregul avion fusese înghiţit de flăcări.

Se aplecă deasupra pilotului şi îi scoase cu grijă ochelarii de protecţie şi masca de oxigen, trezindu-se imediat în faţa unui chip şocant de familiar.

Pilotul era Boy Fitzherbert.

Încă mai respira.

Lloyd îi şterse sângele de la nas şi de la gură.

Boy deschise ochii. La început nu păru să conştientizeze nimic. După câteva clipe însă, expresia i se schimbă şi el rosti:

– Tu...

– Am aruncat trenul în aer, îi spuse Lloyd.

Boy părea să-şi poată mişca doar ochii şi gura.

– Ce mică-i lumea, zise el.

– Nu-i aşa?

Cigare interveni:

– Cine este?

Lloyd ezită, apoi răspunse:

– E fratele meu.

– Dumnezeule!

Boy închise ochii. Lloyd i se adresă lui Legionnaire:

– Trebuie să aducem un medic.

Legionnaire clătină din cap.

– Trebuie să plecăm de-aici. Germanii vor veni să investigheze locul accidentului în câteva minute.

Lloyd ştia că omul avea dreptate.

– Trebuie să-l luăm cu noi atunci.

Boy deschise ochii şi zise:

– Williams...

– Ce este, Boy?

Boy păru să încerce un rânjet:

– Acum poţi să te însori cu târfa aia, rosti el, dându-şi imediat duhul.

(viii)

Daisy plânse când află. Boy fusese un bădăran şi se purtase urât cu ea, dar îl iubise odată şi de la el deprinsese multe dintre tainele sexului; o întrista faptul că fusese ucis.

Fratele lui, Andy, era acum viconte şi moştenitor al titlului de conte; soţia lui Andy, May, era vicontesă; iar numele lui Daisy, conform complicatelor

reguli ale aristocrației, era vicontesă-văduvă de Aberowen – asta până avea să se căsătorească cu Lloyd, când avea să devină pur și simplu doamna Williams.

Totuși, mai era mult până acolo, chiar și în aceste condiții. Speranțele legate de încheierea rapidă a războiului se destrămaseră spre sfârșitul verii. Un complot al ofițerilor germani prin care se încercase asasinarea lui Hitler eșuase pe 20 iulie. Armata germană era în plină retragere pe Frontul de Est, iar Aliații ocupaseră Parisul în august, însă Hitler era hotărât să lupte până la capăt. Daisy nici măcar nu știa când avea să-l revadă pe Lloyd, cu atât mai puțin nu-și imagina când se putea căsători cu el.

Într-o miercuri din luna septembrie, când se duse să-și petreacă seara în Aldgate, fu întâmpinată de Eth Leckwith, care era în culmea fericirii.

– Am vești nemaipomenite! rosti Ethel când Daisy intră în bucătărie. Lloyd a fost ales drept viitor candidat pentru postul de deputat din partea circumscripției Hoxton!

Se afla acolo și sora lui Lloyd, Millie, împreună cu cei doi copii ai săi, Lennie și Pammie.

– Nu-i așa că este grozav? zise ea. Pun pariu că o să ajungă prim-ministru.

– Da, zise Daisy, așezându-se abătută pe scaun.

– Nu pari deloc fericită, spuse Ethel. Cum ar zice prietena mea Mildred, parcă ai înghițit un hap pentru răceală. Ce-ai pățit?

– Mă tem că n-o să-l ajute deloc faptul că mă va avea pe mine drept soție.

Se simțea extrem de nefericită acum, când îl iubea atât de mult... Cum putea să-i strice viitorul? Dar oare putea să renunțe la el? Când o năpădeau astfel de gânduri, simțea o greutate teribilă pe suflet și viața ei i se părea pustie.

– De ce spui asta? Pentru că ești o moștenitoare bogată? o întrebă Ethel.

– Nu-i vorba doar de asta. Înainte ca Boy să moară, mi-a zis că Lloyd nu va fi ales niciodată având drept soție o fostă fascistă.

Se uită la Ethel, care spunea mereu adevărul, chiar și atunci când acesta durea.

– Avea dreptate, nu?

– Doar parțial, rosti Ethel.

Puse ibricul de ceai pe foc, apoi se așeză în fața lui Daisy la masa din bucătărie.

– N-o să te mint – o să conteze și asta. Dar nu cred că trebuie să disperi.

„Ești la fel ca mine, se gândi Daisy. Spui ce gândești. Nu-i de mirare că el mă iubește: sunt o versiune mai tânără a mamei sale!"

Millie interveni:

– Iubirea învinge orice, nu-i așa?

Observând că băiatul ei de patru ani, Lennie, o lovea pe sora sa mai mică cu un soldățel de lemn, ea strigă:

– Nu mai da în sora ta! Întorcându-se apoi spre Daisy, continuă: Iar fratele meu te iubește din toată inima. Nu cred că a mai iubit pe altcineva vreodată, ca să-ți spun drept.

– Știu, rosti Daisy. Îi venea să plângă când adăugă: Dar el este hotărât să schimbe lumea și nu pot trăi cu gândul că eu i-aș putea sta în cale.

Ethel luă fetița pe genunchi și aceasta se opri din plâns imediat.

– Uite ce poți face, îi spuse ea lui Daisy. Fii pregătită de întrebări și așteaptă-te la o atitudine ostilă, dar nu evita subiectul și nu încerca să îți ascunzi trecutul.

– Ce-ar trebui să spun?

– Ai putea spune că te-ai lăsat păcălită de fascism, ca atâtea milioane de oameni; însă ai fost șoferiță pe ambulanță în timpul Blitz-ului și speri că ți-ai răscumpărat greșelile din trecut. Poți căuta cuvintele potrivite împreună cu Lloyd. Fii sigură pe tine, fii fermecătoare cum știi tu să fii și nu te lăsa doborâtă.

– Și o să meargă?

Ethel ezită.

– Nu știu, recunoscu ea după o pauză. Chiar nu știu. Însă trebuie să încerci.

– Ar fi groaznic dacă ar trebui să renunțe de dragul meu la ce-i place mai mult. Asta ne-ar marca întreaga căsnicie.

Daisy spera ca Ethel să îi respingă temerea ca fiind nefondată, însă nu se întâmplă asta.

– Nu știu, repetă Ethel.

Capitolul nouăsprezece

1945 (I)

Woody Dewar se obişnui rapid cu cârjele.

Fusese rănit la sfârşitul anului 1944, în Belgia, în Ofensiva din Ardeni. Aliaţii care înaintau spre graniţa germană fuseseră surprinşi de un contraatac puternic. Woody şi camarazii săi din Divizia 101 Aeropurtată apăraseră un oraş vital pe nume Bastogne. Când germanii le trimiseseră o scrisoare formală prin care le ceruseră să se predea, generalul McAuliffe le dăduse o replică devenită celebră: „V-aţi sonat!"

Piciorul drept al lui Woody fusese străpuns de gloanţele mitralierei exact de Crăciun. Îl duruse al naibii de tare. Ba, mai mult, abia peste o lună izbutise să iasă din oraşul asediat şi să ajungă într-un spital adevărat.

Oasele aveau să i se vindece şi erau şanse să scape şi de şchiopătat, însă piciorul său nu avea să mai fie niciodată suficient de puternic pentru paraşutism.

Ofensiva din Ardeni fusese ultima ofensivă din Vest a armatei lui Hitler. După acel moment, naziştii nu mai contraatacaseră niciodată.

Woody reveni la viaţa de civil, ceea ce însemna că putea să stea în apartamentul părinţilor săi din Washington, lăsându-se cocoloşit de mama lui. După ce gipsul îi fu scos, se întoarse să lucreze pentru tatăl său.

Joi, 12 aprilie 1945, se afla în clădirea Capitoliului, sediul Senatului şi al Camerei Reprezentanţilor, şchiopătând la subsol şi vorbind cu tatăl său despre situaţia refugiaţilor.

– Noi estimăm că circa 21 de milioane de oameni din Europa au fost nevoiţi să-şi părăsească locuinţele, zicea Gus. Administraţia de Ajutorare şi Reabilitare din cadrul Naţiunilor Unite le stă la dispoziţie.

– Bănuiesc că îşi va începe misiunea dintr-o zi în alta, rosti Woody. Armata Roşie a ajuns aproape de Berlin.

– Iar armata americană se află la numai 80 de kilometri de oraş.

– Cât mai poate rezista Hitler?

– Un om cu capul pe umeri ar fi capitulat până acum.

Woody îşi coborî glasul şi zise:

– Cineva mi-a spus că rușii au descoperit ceea ce pare a fi un lagăr de exterminare. Naziștii au omorât zilnic sute de oameni acolo. Locul se numește Auschwitz; e în Polonia.

Gus încuviință încruntat.

– Da, este adevărat. Opinia publică nu a aflat încă, dar va afla mai devreme sau mai târziu.

– Ar trebui ca cineva să fie judecat și pentru asta.

– Comisia pentru Crime de Război a Organizației Națiunilor Unite lucrează de vreo doi ani deja, întocmind liste cu criminali de război și adunând dovezi. Va exista un proces, asta dacă putem păstra Națiunile Unite și după război.

– Sigur că putem, rosti Woody indignat. Roosevelt și-a construit campania pe această idee anul trecut și a câștigat alegerile. Conferința Națiunilor Unite va începe la San Francisco peste două săptămâni.

San Francisco avea o semnificație aparte pentru Woody, întrucât acolo locuia Bella Hernandez, însă nu-i pomenise încă nimic despre ea tatălui său.

– Poporul american vrea să vadă cooperare internațională, pentru a nu se mai ajunge niciodată la un asemenea război. Cine s-ar putea opune la asta?

– Ai fi surprins. Uite ce-i, majoritatea republicanilor sunt oameni de treabă, care pur și simplu au o viziune diferită despre lume. Însă există și un nucleu dur de țicniți.

Woody tresări: tatăl său înjura foarte rar.

– Genul de oameni care plănuiau o insurecție împotriva lui Roosevelt în anii '30, continuă Gus. Oameni de afaceri ca Henry Ford, care îl considera pe Hitler un lider anticomunist foarte bun. Indivizii aceștia se înscriu în grupări de extremă dreaptă, cum este America First.

Woody nu-și amintea să-l fi auzit vreodată pe tatăl său vorbind atât de vehement.

– Dacă nesăbuiții ăștia vor avea câștig de cauză, va urma un al treilea război mondial, chiar mai rău decât primele două, zise Gus. Am pierdut deja un fiu într-un război și, dacă voi avea vreodată un nepot, n-aș vrea să îl pierd și pe el.

Woody simți un junghi de durere: Joanne i-ar fi dăruit cu siguranță nepoți lui Gus dacă ar mai fi trăit. Pentru moment Woody nici măcar nu se vedea cu cineva, așa că nepoții păreau o perspectivă foarte îndepărtată – asta dacă nu cumva reușea să dea de Bella în San Francisco...

– N-avem ce face când e vorba de idioți din ăștia, continuă Gus. Însă am putea face ceva în privința senatorului Vandenberg.

Arthur Vandenberg era un republican din Michigan, un conservator și un oponent al Noii Învoieli propuse de Roosevelt. Era coleg cu Gus în Comisia de Relații Externe a Senatului.

– El reprezintă cel mai mare pericol, spuse Gus. O fi plin de sine şi vanitos, dar impune respect. Preşedintele l-a tot ademenit, iar acum a ajuns să fie de acord cu punctul nostru de vedere, dar ar putea da înapoi oricând.

– De ce ar face-o?

– Este un anticomunist convins.

– Nu-i nimic rău în asta. Şi noi suntem la fel.

– Da, dar Arthur este destul de rigid în această privinţă. O să se enerveze dacă facem ceva care să semene a ploconire în faţa Moscovei.

– Cum ar fi?

– Dumnezeu ştie ce compromisuri va trebui să facem la San Francisco... Deja am acceptat ca Belarusul şi Ucraina să fie admise ca state separate, ceea ce înseamnă că Moscova are de fapt trei voturi în Adunarea Generală. Trebuie să-i păstrăm pe sovietici de partea noastră – însă, dacă exagerăm, Arthur s-ar putea întoarce împotriva întregului proiect al Naţiunilor Unite. Şi atunci, Senatul ar putea refuza să-l ratifice, exact cum a respins în 1919 Liga Naţiunilor.

– Deci misiunea noastră la San Francisco este să ne asigurăm că sovieticii sunt mulţumiţi fără să îl ofensăm pe senatorul Vandenberg.

– Exact.

Auziră paşi grăbiţi – un sunet neobişnuit pentru holurile solemne ale Capitoliului – şi îşi întoarseră amândoi privirile. Woody fu surprins să-l vadă pe vicepreşedintele Harry Truman alergând pe hol. Era îmbrăcat normal, într-un costum gri şi cu cravată cu picăţele, dar nu avea pălărie pe cap. Părea să fi rămas fără escorta lui obişnuită de asistenţi şi de agenţi ai Serviciului Secret. Fugea susţinut, gâfâind şi neuitându-se la nimeni. Părea să se grăbească grozav undeva.

Woody şi Gus îl urmăriră uluiţi, la fel ca toţi ceilalţi. Când Truman dispăru după un colţ, Woody zise:

– Ce dracu'...?

Gus îl întrerupse:

– Cred că a murit preşedintele.

(ii)

Volodea Peshkov intră în Germania într-un camion militar Studebaker US6 cu zece roţi. Construit în South Bend, Indiana, camionul fusese transportat cu trenul până în Baltimore, expediat cu vaporul peste Atlantic şi prin jurul Capului Bunei Speranţe până în Golful Persic, apoi trimis cu trenul din Persia până în Rusia Centrală. Volodea ştia că era unul dintre cele două sute

de mii de camioane Studebaker oferite Armatei Roşii de către guvernul american. Ruşii le apreciau: erau solide şi de încredere. Oamenii ziceau că literele „USA" ştanţate în lateral veneau de la *Ubit Sukina syna Adolf*, ceea ce însemna „Ucideţi Scursura Aceea de Adolf".

Le plăcea şi mâncarea trimisă de americani, în special conservele de carne numite Spam, de un roz strălucitor ciudat, dar delicios de grase.

Volodea fusese trimis în Germania întrucât informaţiile primite de la spionii din Berlin nu mai erau atât de actuale precum cele care puteau fi obţinute prin interogarea prizonierilor de război germani. Germana lui fluentă îl făcea să fie un interogator de clasă pe front.

Când trecuse graniţa, observase un afiş sovietic oficial pe care scria: „SOLDAT AL ARMATEI ROŞII, DE-ACUM EŞTI PE PĂMÂNT GERMAN. A SOSIT CLIPA RĂZBUNĂRII!" Iar acesta era unul dintre elementele de propagandă mai blânde. Kremlinul întreţinuse ura faţă de germani o bună bucată de vreme, crezând că aşa îşi va face soldaţii să lupte mai acerb. Comisarii politici calculaseră – sau cel puţin aşa pretindeau – numărul militarilor căzuţi în luptă, numărul de case incendiate, numărul de civili ucişi pentru că ar fi fost comunişti, slavi sau evrei, în fiecare sat şi oraş cucerit de armata germană. Mulţi soldaţi de pe front consultau cifrele pentru zonele din care proveneau şi erau nerăbdători să provoace aceleaşi daune în Germania.

Armata Roşie ajunsese la fluviul Odra, care şerpuia din nordul până în sudul Prusiei, ultimul obstacol înainte de Berlin. Un milion de soldaţi sovietici se aflau pe o distanţă de optzeci de kilometri de capitală, gata de atac. Volodea era în Armata a V-a de Şoc. În aşteptarea începutului luptei, frunzărea ziarul armatei, *Steaua Roşie*.

Ce citi acolo îl îngrozi.

Instigarea la ură ajunsese la un nivel cum nu mai pomenise niciodată. „Dacă nu aţi omorât cel puţin un neamţ pe zi, înseamnă o zi pierdută, citi el. Dacă aşteptaţi să intri în luptă, mai bine omoară un neamţ înainte. Dacă omori un neamţ, mai omoară unul – nu-i nimic mai amuzant pentru noi decât un morman de cadavre de nemţi. Omoară neamţul – asta-i rugăciunea bătrânei tale mame. Omoară neamţul – asta te imploră copiii tăi. Omoară neamţul – aşa plânge pământul Mamei Rusii. Nu şovăi. Nu pregeta. Omoară."

Era oarecum dezgustător, se gândi Volodea. Dar insinuările erau şi mai rele. Autorul tratase cu mare uşurinţă jafurile: „Nemţoaicele nu pierd decât haine de blană şi argintărie oricum furate". Era şi o glumă deocheată despre viol: „Soldaţii sovietici nu refuză complimentele nemţoaicelor".

Soldaţii nu erau oricum dintre cei mai civilizaţi oameni. Felul în care se purtaseră germanii cotropitori în 1941 îi înfuriase pe toţi ruşii. Guvernul

le alimenta mânia vorbind despre răzbunare. Iar acum, ziarul armatei le lăsa de înţeles fără nicio urmă de îndoială că puteau face orice pofteau cu germanii înfrânţi.

Avea să fie o apocalipsă.

(iii)

Erik von Ulrich era mistuit de dorinţa ca războiul să se termine.

Împreună cu prietenul său, Hermann Braun, şi cu şeful lor, doctorul Weiss, Erik amenajă un spital de campanie într-o bisericuţă protestantă; apoi se aşezară în naos, neavând nimic altceva de făcut decât să aştepte să sosească ambulanţele trase de cai, încărcate cu oameni spintecaţi şi arşi.

Armata germană fortificase Culmile Seelow, locul din care fluviul Odra trecea cel mai aproape de Berlin. Postul de prim ajutor al lui Erik se afla într-un sat, la vreun kilometru şi jumătate de linia frontului.

Doctorul Weiss, care avea un prieten în contraspionajul militar, îi zise că erau 110 000 de germani care apărau Berlinul împotriva a un milion de sovietici. Cu sarcasmul său obişnuit, el rosti:

– Dar moralul nostru este ridicat, iar Adolf Hitler este cel mai mare geniu din istorie, aşa că vom câştiga cu siguranţă.

Nu existau speranţe, însă soldaţii germani încă luptau cu încrâncenare. Erik credea că asta se întâmpla din cauza poveştilor despre comportamentul Armatei Roşii. Prizonierii erau omorâţi, casele erau jefuite şi distruse, femeile violate şi răstignite pe uşile hambarelor. Germanii credeau acum că îşi apărau propriile familii de brutalitatea comuniştilor. Propaganda Kremlinului se întorcea împotriva sa.

Erik aştepta cu nerăbdare clipa înfrângerii. Îşi dorea ca toate aceste crime odioase să înceteze. Nu voia decât să se întoarcă acasă.

În curând avea să i se îndeplinească dorinţa – sau avea să moară.

În dimineaţa de luni, 16 aprilie, Erik – care adormise într-o strană de lemn – fu trezit la ora trei de către tunurile ruseşti. Mai auzise până atunci bombardamente de artilerie, însă acesta era de zece ori mai puternic decât oricare altul. Probabil că era de-a dreptul asurzitor pentru oamenii din linia întâi.

Răniţii începură să sosească în zori, iar echipa medicală se apucă istovită de lucru, amputând braţe şi picioare, îndreptând oase, extrăgând gloanţe şi curăţând şi pansând răni. Duceau lipsă cam de orice, de la medicamente până la apă curată, iar morfina o păstrau doar pentru cei care zbierau în agonie.

Soldaţii care încă se ţineau pe picioare şi puteau ţine o armă în mână erau trimişi înapoi în prima linie.

Apărătorii germani rezistară mai mult decât se aşteptase doctorul Weiss. La capătul primei zile erau încă pe poziţii şi, odată cu lăsarea întunericului, şuvoiul de răniţi se mai atenuă. Cei din unitatea medicală reuşiră să doarmă câteva ceasuri în noaptea aceea.

În dimineaţa zilei următoare fu adus Werner Franck, cu încheietura dreaptă strivită în mod oribil.

Acum era căpitan. Fusese responsabil pentru o secţiune de front cu treizeci de piese de artilerie antiaeriană de 88 mm.

– Aveam doar câte opt proiectile pentru fiecare tun, spuse el în timp ce degetele iscusite ale doctorului Weiss lucrau încet şi meticulos pentru a-i pune la loc oasele strivite. Am primit ordin să tragem şapte în tancurile ruseşti, apoi să îl folosim pe al optulea pentru a ne distruge propria armă, ca nu cumva să cadă în mâinile Roşilor.

Se afla lângă un tun de 88 mm când acesta fusese izbit în plin de artileria sovietică şi căzuse peste el.

– Am avut noroc că mi-a prins doar mâna, rosti el. Ar fi putut să-mi cadă peste cap.

După ce i se bandajă încheietura, el i se adresă lui Erik:

– Ai vreo veste de la Carla?

Erik ştia că sora lui şi Werner erau acum împreună.

– N-am mai primit scrisori de la ea de câteva săptămâni.

– Nici eu. Am auzit că situaţia este cruntă în Berlin. Sper că este în regulă.

– Şi eu îmi fac griji, spuse Erik.

În mod surprinzător, germanii reuşiră să păstreze controlul asupra Culmilor Seelow încă o zi şi o noapte.

Postul de prim ajutor nu primi niciun avertisment cum că linia frontului fusese străpunsă. Tocmai triau nişte răniţi, când şapte sau opt soldaţi sovietici năvăliră în biserică. Unul trase o rafală de mitralieră înspre cupolă, iar Erik se azvârli la pământ, la fel ca toţi cei care încă mai puteau mişca.

Văzând că nimeni nu era înarmat, ruşii se relaxară. Trecură prin încăpere, luându-le ceasurile şi inelele celor care aveau astfel de obiecte. Apoi plecară.

Erik se întrebă ce avea să se întâmple mai departe. Era prima oară când ajunsese în spatele liniilor inamice. Oare trebuiau să abandoneze spitalul de campanie şi să încerce să prindă din urmă armata care se retrăgea? Sau pacienţii lor erau mai în siguranţă acolo?

Doctorul Weiss rosti pe un ton hotărât:

– Înapoi la treabă, toată lumea!

Peste câteva minute, un soldat sovietic intră cu un camarad pe umăr. Îndreptându-şi arma spre Weiss, el începu să turuie în rusă. Era panicat, iar prietenul său era plin de sânge. Weiss rămase calm. Într-o rusă poticnită, el zise:

– Nu-i nevoie de armă. Așază-ți prietenul pe masa aceasta.

Soldatul făcu ce i se spusese și echipa trecu la treabă. Soldatul rămase cu pușca ațintită asupra medicului.

Ceva mai târziu în ziua aceea, pacienții germani fură mânați de la spate sau duși pe brațe afară, unde fură urcați în spatele unui camion care pleca spre est. Erik îl urmări pe Werner Franck dispărând, luat prizonier de război. În copilăria lui, Erik auzise adeseori povestea unchiului său Robert, luat prizonier de către ruși în Primul Război Mondial și silit să se întoarcă acasă pe jos tocmai din Siberia, pe o distanță de aproape 6 500 de kilometri. Erik se întrebă unde avea să ajungă Werner.

Fură aduși apoi și alți ruși, iar germanii se ocupară de ei așa cum și-ar fi îngrijit propriii oameni.

Puțin mai târziu, când Erik se cufundă în somn, epuizat, realiză că și el era acum tot prizonier de război.

(iv)

Pe măsură ce armatele aliate se apropiau de Berlin, țările victorioase începură să se ciondănească între ele la Conferința ONU din San Francisco. Asta l-ar fi deprimat nespus pe Woody dacă nu ar fi fost mai interesat să reia legătura cu Bella Hernandez.

Nu și-o putuse scoate din minte nici în timpul invaziei din Ziua Z și al luptelor din Franța, nici pe parcursul perioadei petrecute în spital și al convalescenței. Cu un an în urmă, ea se afla la sfârșitul bursei de la Universitatea Oxford și plănuia să facă un doctorat la Berkeley, exact acolo, în San Francisco. Probabil că locuia în casa părintească din Pacific Heights, dacă nu cumva își luase un apartament mai aproape de campus.

Din păcate, nu reușea deloc să-i transmită un mesaj.

Scrisorile lui rămâseseră fără răspuns. Când sunase la numărul trecut în cartea de telefoane, o femeie de vârstă mijlocie (foarte probabil mama Bellei) îi zisese pe un ton politicos, dar rece: „Nu este acasă momentan. Doriți să-i transmit ceva?“ Însă Bella nu îl sunase.

Probabil că avea un iubit acum. Ar fi vrut ca ea să-i spună dacă așa stăteau lucrurile. Sau poate că mama ei îi intercepta corespondența și nu îi transmitea mesajele.

Ar fi trebuit să se lase păgubaș. Poate că se făcea de râs. Însă nu-i stătea în fire să procedeze astfel. Își aminti perioada lungă și asiduă în care îi făcuse curte Joannei. „Pare să fie un tipar deja, se gândi el. Oare este ceva în neregulă cu mine?“

Între timp, în fiecare dimineaţă îl însoţea pe tatăl său în apartamentul luxos de pe acoperişul hotelului Fairmont, acolo unde secretarul de stat Edward Stettinius ţinea şedinţele echipei americane prezente la conferinţă. Stettinius îl înlocuise pe Cordell Hull, internat în spital. Statele Unite aveau şi un nou preşedinte, Harry Truman, care depusese jurământul la moartea marelui Franklin D. Roosevelt. Era păcat, remarcase Gus Dewar, că America era condusă de nou-veniţi neexperimentaţi tocmai într-un moment atât de crucial al istoriei mondiale.

Lucrurile începuseră prost. Preşedintele Truman gafase şi îl jignise pe ministrul sovietic de externe Molotov într-o întrunire ţinută înaintea conferinţei la Casa Albă. Drept urmare, Molotov sosise la San Francisco prost dispus. Anunţase că se întoarce acasă dacă la conferinţă nu erau acceptate imediat Belarusul, Ucraina şi Polonia.

Nimeni nu voia ca Uniunea Sovietică să se retragă. Fără sovietici, Naţiunile Unite nici nu mai erau Naţiunile Unite. Cei mai mulţi membri ai delegaţiei americane erau în favoarea ajungerii la un compromis cu comuniştii, dar senatorul Vandenberg insista în mod pedant ca nimic să nu se facă la presiunile Moscovei.

Într-o dimineaţă în care avu câteva ore libere la dispoziţie, Woody se duse acasă la părinţii Bellei. Cartierul rezidenţial de lux în care locuiau ei se afla destul de aproape de hotelul Fairmont, pe Nob Hill, dar Woody încă mergea în baston, aşa că luă un taxi. Casa lor era o vilă galbenă de lux, în stil victorian, de pe Gough Street. Femeia care răspunse la uşă era prea bine îmbrăcată ca să fie menajeră. Îi zâmbi pieziş, exact ca Bella: mai mult ca sigur era mama ei. El îi zise pe un ton politicos:

– Bună dimineaţa, doamnă. Sunt Woody Dewar. Am cunoscut-o pe Bella la Londra, anul trecut, şi mi-ar face mare plăcere să o revăd, dacă se poate.

Zâmbetul ei dispăru. Îl privi lung şi spuse:

– Deci dumneata eşti.

Woody nu avea habar la ce se referea.

–Eu sunt Caroline Hernandez, mama Isabelei, rosti ea. Mai bine intră.

– Vă mulţumesc.

Nu îi întinse mâna şi se vedea clar că avea o atitudine ostilă, deşi Woody nu avea nici cea mai mică idee care ar fi putut fi motivul. Totuşi, fusese invitat să intre în casă.

Doamna Hernandez îl conduse pe Woody într-un salon mare şi plăcut, cu o vedere splendidă spre ocean. Îi făcu semn să se aşeze pe un scaun cu un gest aproape nepoliticos. Apoi se aşeză şi ea în faţa lui şi îi aruncă o nouă privire aspră.

– Cât timp ţi-ai petrecut cu Bella în Anglia? îl întrebă ea.

– Doar câteva ore. Dar nu am mai putut să mi-o scot din gând de atunci.

Urmă o nouă pauză apăsătoare, apoi ea zise:

– Când a plecat la Oxford, Bella era logodită cu Victor Rolandson, un tânăr minunat pe care îl ştia de mică. Soţii Rolandson sunt prieteni vechi de-ai noştri – sau cel puţin *erau*, asta până când Bella s-a întors acasă şi a rupt logodna brusc.

Woody simţi cum îi tresaltă inima cu speranţă.

– Nu a vrut să ne spună decât că a realizat că nu îl iubeşte pe Victor. Am bănuit eu că a cunoscut pe altcineva, iar acum văd că am avut dreptate.

Woody zise:

– Habar n-am avut că era logodită.

– Purta un inel de logodnă destul de greu de trecut cu vederea. Slabele dumitale capacităţi de observaţie au provocat o tragedie.

– Îmi pare foarte rău, zise Woody.

Apoi îşi spuse că nu avea niciun rost să fie atât de temător.

– De fapt, nu, nu-mi pare rău, reveni el. Mă bucur foarte mult că a rupt logodna, întrucât cred că este o fată minunată şi o vreau pentru mine.

Doamnei Hernandez nu îi plăcu tonul lui.

– Eşti foarte neobrăzat, tinere.

Woody replică, iritat de condescendenţa ei:

– Doamnă Hernandez, aţi folosit mai devreme cuvântul „tragedie". Logodnica mea, Joanne, a murit în braţele mele la Pearl Harbor. Fratele meu, Chuck, a fost omorât de o rafală de mitralieră pe plaja de la Bougainville. În Ziua Z, chiar eu i-am trimis pe Ace Webber şi pe alţi patru tineri americani la moarte doar pentru a putea ocupa un pod dintr-un orăşel francez uitat de lume, Eglise-des-Soeurs. Ştiu bine ce înseamnă tragedia, doamnă, şi vă asigur că o logodnă ruptă nu intră în această categorie.

Ea rămase cu gura căscată. El îşi dădu seama că rareori i se întâmpla ca tinerii să îi ţină piept. Nu răspunse, dar părea ceva mai palidă. După un moment se ridică şi ieşi din cameră fără nicio vorbă. Woody nu prea ştia ce se aştepta ea să facă, însă cum nu o văzuse încă pe Bella, rămase pe loc.

După cinci minute, apăru Bella.

Woody se ridică, simţind cum inima îi bate mai tare. Îi era de ajuns să o vadă ca să zâmbească. Ea purta o rochie de un galben-pai care îi scotea în evidenţă părul negru şi lucios şi pielea cafenie. Avea să arate întotdeauna bine în haine simple, realiză el; exact ca Joanne. Voia să o cuprindă în braţe şi să o strângă puternic la piept, însă aşteptă un semn din partea ei.

Ea părea stânjenită şi agitată.

– Ce cauţi aici? îl întrebă.

– Am venit să te văd.

– De ce?

– Pentru că nu pot să mi te scot din minte.

– Dar nici măcar nu ne ştim prea bine.

– Hai să îndreptăm asta începând chiar de azi. Vrei să iei cina cu mine?

– Nu ştiu.

El traversă încăperea, oprindu-se în faţa ei. Ea tresări când îl văzu sprijinindu-se în baston.

– Ce-ai păţit?

– Am încasat un glonţ în genunchi, în Franţa. Se vindecă, dar încet.

– Îmi pare foarte rău să aud asta.

– Bella, cred că eşti nemaipomenită. Şi cred că mă placi şi tu. Niciunul dintre noi nu are angajamente. Ce te îngrijorează?

Pe chipul ei se înfiripă unul dintre acele surâsuri şugubeţe care îi plăceau lui atât de mult.

– Cred că sunt stânjenită. Din cauza a ce am făcut în noaptea aceea, la Londra.

– Asta-i tot?

– A fost destul pentru o primă întâlnire.

– Lucrurile de genul acela se întâmplau foarte des. Nu mie neapărat, dar am auzit multe despre asta. Credeai că voi muri.

Ea încuviinţă.

– N-am mai făcut niciodată aşa ceva, nici măcar cu Victor. Nu ştiu ce m-a apucat. Şi într-un parc public, pe deasupra! Mă simt ca o târfă.

– Eu ştiu exact ce eşti, rosti Woody. Eşti o femeie inteligentă şi frumoasă, cu un suflet mare. Ce-ar fi să uităm clipa aia de nebunie din Londra şi să începem să ne cunoaştem aşa cum trebuie, ca nişte tineri respectabili şi bine crescuţi?

Ea începu să se mai îmblânzească.

– Chiar crezi că putem?

– Sigur că da.

– În regulă.

– Trec să te iau la şapte?

– Bine.

Era o replică de încheiere, însă el păru să ezite.

– Nici nu-ţi închipui cât de mult mă bucur că te-am regăsit, îi spuse el.

Ea îl privi în ochi pentru prima oară.

– O, Woody, şi eu mă bucur nespus! exclamă ea, cuprinzându-l apoi în braţe şi strângându-l la piept.

Era ceea ce îşi dorise el cu atâta ardoare... O îmbrăţişă şi îşi cufundă faţa în părul ei minunat. Rămaseră aşa o vreme. Într-un final, ea se desprinse din îmbrăţişare şi rosti:

– Ne vedem la şapte.

– Sigur.

Plecă de acolo fericit la culme.

De la Bella se duse direct la o întrunire a comitetului de organizare din Clădirea Veteranilor, aflată lângă operă. Erau 46 de membri în jurul mesei lungi, cu asistenţi precum Gus Dewar aşezaţi în spatele lor. Woody era asistent de asistent, aşa că rămase pe un scaun de lângă perete.

Ministrul de externe sovietic, Molotov, ţinu primul discurs. Nu te impresiona cu nimic la prima vedere, reflectă Woody. Cu un început de chelie, o mustaţă îngrijită şi cu ochelari, părea mai degrabă un vânzător de prăvălie, ceea ce tatăl său chiar fusese. Însă omul supravieţuia de foarte multă vreme în lumea politică bolşevică. Prieten al lui Stalin încă de dinainte de revoluţie, el era arhitectul pactului de neagresiune nazisto-sovietic din 1939. Trudea din greu şi era poreclit Fund de Piatră, din cauza orelor îndelungate pe care le petrecea la birou.

El propuse ca Belarusul şi Ucraina să fie primite ca membre de sine stătătoare în Naţiunile Unite. Aceste două republici sovietice avuseseră de îndurat cel mai mult din pricina invaziei naziste, susţinu el, fiecare din ele contribuind cu peste un milion de soldaţi în Armata Roşie. Contraargumentul conform căruia cele două state nu erau complet independente de Moscova fu respins, întrucât putea fi aplicat la fel de uşor şi în cazul Canadei şi al Australiei, dominioane ale Imperiului Britanic care primiseră statut de membre separate.

Votul fu unanim. Woody ştia că totul se aranjase dinainte. Ţările din America Latină ameninţaseră cu un vot negativ dacă Argentina, susţinătoarea lui Hitler, nu era primită şi ea şi li se făcu această concesie în schimbul voturilor lor.

Şi apoi veni bomba. Ministrul de externe ceh, Jan Masaryk, se ridică în picioare. Omul era un liberal şi un antinazist celebru şi apăruse pe coperta revistei *Time* în 1944. El propuse ca şi Polonia să fie primită în Naţiunile Unite.

Americanii refuzau să primească Polonia până când Stalin nu permitea organizarea de alegeri acolo, iar Masaryk, fiind democrat, ar fi trebuit să sprijine acea poziţie, mai ales că şi el încerca să creeze o democraţie cu Stalin în coasta lui. Probabil că Molotov exercitase o presiune cumplită asupra lui Masaryk ca să-l facă să-şi trădeze idealurile în acest mod. Într-adevăr, când Masaryk se aşeză, avea pe chip expresia cuiva care tocmai mâncase ceva scârbos.

Şi Gus Dewar era încruntat. Compromisurile prestabilite în privinţa Belarusului, a Ucrainei şi a Argentinei ar fi trebuit să asigure o desfăşurare calmă a acelei şedinţe. Însă Molotov îi provoca acum...

Senatorul Vandenberg, aflat în contingentul american, era revoltat. Luă un stilou şi un carneţel şi începu să scrie ceva, furios. După un minut rupse foaia, îi făcu un semn lui Woody, îi dădu bileţelul şi-i zise:

– Du-i-l secretarului de stat.

Woody se duse la masă, se aplecă peste umărul lui Stettinius, îi puse bileţelul în faţă şi-i spuse:

– De la senatorul Vandenberg, domnule.

– Mulţumesc.

Woody se întoarse la scaunul său de lângă perete. „Uite-aşa mi-am jucat rolul în scrierea istoriei", se gândi el. Aruncase o privire asupra bileţelului înainte de a i-l înmâna destinatarului. Vandenberg scrisese un discurs scurt şi pătimaş prin care respingea propunerea cehilor. Oare Stettinius avea să asculte de senator?

Dacă Molotov obţinea ce-şi dorea în cazul Poloniei, Vandenberg ar fi putut sabota Naţiunile Unite în Senat. Însă dacă Stettinius adopta poziţia lui Vandenberg acum, Molotov ar fi putut pleca de la conferinţă, ceea ce ar fi ucis proiectul Naţiunilor Unite încă din faşă.

Woody îşi ţinu răsuflarea. Stettinius se ridică în picioare, cu biletul lui Vandenberg în mână.

– Tocmai am onorat angajamentul pe care ni l-am luat la Yalta în numele Rusiei, rosti el.

Se referea la angajamentul Statelor Unite de a susţine Belarusul şi Ucraina.

– La Yalta s-au luat şi alte obligaţii care trebuie respectate în aceeaşi măsură, continuă el folosind exact cuvintele notate de Vandenberg. Una dintre acestea vorbeşte despre un guvern provizoriu polonez nou şi reprezentativ.

Un murmur de şoc se iscă în încăpere. Stettinius i se împotrivea lui Molotov. Woody aruncă o privire spre Vandenberg. Acesta era extrem de mulţumit.

– Până nu se va întâmpla asta, continuă Stettinius, conferinţa nu poate recunoaşte guvernul de la Lublin cu conştiinţa împăcată. Se uită direct la Molotov şi cită întocmai cuvintele lui Vandenberg: Ar fi o demonstraţie sordidă de rea-credinţă.

Molotov părea gata să erupă. Ministrul de externe britanic, Anthony Eden, se ridică în picioare şi susţinu poziţia lui Stettinius. Vorbi pe un ton curtenitor, fără cusur, dar cuvintele sale fură nimicitoare.

– Guvernul meu nu are de unde să ştie dacă poporul polonez susţine sau nu guvernul provizoriu, rosti el, întrucât aliaţii noştri sovietici refuză să permită accesul observatorilor britanici în Polonia.

Woody simţi că întrunirea căpăta o turnură negativă pentru Molotov. Era clar că şi rusul avea aceeaşi impresie. Se sfătuia cu asistenţii lui destul de tare încât Woody să-i poată auzi furia din glas. Dar oare avea să se ridice şi să plece?

Ministrul de externe belgian, chel, durduliu şi cu guşă, propuse un compromis, o moţiune prin care îşi exprima speranţa că noul guvern polonez

avea să fie desemnat la timp pentru a putea fi reprezentat la San Francisco înainte de încheierea conferinţei.

Toată lumea se uită la Molotov. I se oferea ocazia să scape cu faţa curată. Oare avea să profite de ea?

Părea încă supărat. Totuşi, dădu uşor din cap, consimţind.

Şi astfel, criza fu evitată.

„Ia te uită! se gândi Woody. Două izbânzi într-o singură zi. Lucrurile încep să arate tot mai bine."

(v)

Carla se duse să stea la coadă pentru apă.

Nu mai aveau apă la robinet de două zile. Din fericire, casnicele berlineze descoperiseră că la fiecare câteva cvartale se găseau încă pompe de stradă demodate, ieşite de mult din uz, dar conectate la izvoare subterane. Erau ruginite şi scârţâiau, însă, ca prin minune, încă funcţionau. Aşa că în fiecare dimineaţă femeile se aşezau la rând, cu găleţi şi cu urcioare.

Raidurile aeriene se opriseră, probabil pentru că inamicul se pregătea să intre în oraş. Însă era periculos încă să te afli pe străzi, căci artileria Armatei Roşii îşi continua bombardamentul. Carla nu înţelegea de ce îşi mai băteau capul. Oricum o mare parte din oraş fusese distrusă. Cvartale întregi şi chiar zone mai mari fuseseră demolate complet. Toate serviciile publice erau întrerupte. Metroul şi autobuzele nu mai circulau. Mii de oameni rămăseseră pe drumuri, poate chiar milioane. Oraşul se transformase într-un lagăr imens de refugiaţi. Şi totuşi, bombardamentele continuau. Cei mai mulţi oameni stăteau ziua întreagă în beciuri sau în adăposturi antiaeriene publice, însă trebuiau să iasă ca să-şi ia apă.

Cu puţin înainte de întreruperea curentului electric, BBC-ul anunţase la radio că lagărul de concentrare Sachsenhausen fusese eliberat de către Armata Roşie. Sachsenhausen se afla la nord de Berlin, astfel încât era clar că sovieticii, venind din est, încercuiau oraşul în loc să mărşăluiască direct prin el. Mama Carlei, Maud, deduse din asta că ruşii nu voiau să le permită accesul în oraş trupelor americane, britanice, franceze şi canadiene care se apropiau cu rapiditate dinspre vest. Îl citase pe Lenin: „Cine controlează Berlinul controlează Germania; şi cine controlează Germania controlează Europa".

Şi totuşi, armata germană nu renunţase la luptă. Depăşiţi numeric, atât ca efectiv, cât şi ca armament, cu lipsuri tot mai mari de muniţie şi de combustibil, peste măsură de înfometaţi, militarii continuau să reziste. Din când în când, căpeteniile lor îi trimiteau în faţa zdrobitoarelor trupe inamice, iar ei

ascultau ordinele, se luptau cu însufleţire şi cu vitejie, apoi mureau cu sutele de mii. Printre ei se aflau şi cei doi bărbaţi dragi Carlei: fratele ei, Erik, şi iubitul ei, Werner. N-avea habar unde luptau ei, nici măcar dacă mai erau în viaţă.

Carla lichidase reţeaua de spioni. Confruntările aruncaseră întreaga situaţie în haos. Planurile de luptă nu mai însemnau mare lucru. Informaţiile secrete din Berlin nu mai aveau mare valoare pentru sovieticii cuceritori. Nu mai merita să rişte. Spionii îşi arseseră cărţile de coduri şi îşi ascunseseră transmiţătoarele radio printre dărâmăturile clădirilor bombardate. Se înţeleseseră să nu pomenească niciodată nimic despre ce făcuseră. Fuseseră curajoşi, contribuiseră la scurtarea războiului şi salvaseră astfel vieţi – dar nu se puteau aştepta ca poporul german înfrânt să vadă lucrurile la fel. Curajul lor avea să rămână secret pe vecie.

În timp ce Carla îşi aştepta rândul la pompă, o trupă de distrugători de tancuri din Tineretul Hitlerist trecu pe lângă ele, îndreptându-se spre est, unde se mutase zona de conflict. Erau doi bărbaţi de peste 50 de ani şi o duzină de adolescenţi, toţi pe biciclete. De ghidonul fiecărei biciclete erau prinse câte două arme antitanc din noua generaţie, numite *Panzerfäuste*. Uniformele erau prea mari pentru băieţi, iar căştile lor ar fi arătat de-a dreptul comic dacă soarta către care se duceau nu ar fi fost atât de tragică. Se duceau să lupte împotriva Armatei Roşii. Se duceau la moarte.

Carla îşi întoarse privirea: nu voia să îi rămână întipărite în minte chipurile lor.

În vreme ce îşi umplea găleata, femeia din spatele ei, Frau Reichs, o întrebă pe un ton scăzut, ca să nu fie auzită de nimeni altcineva:

– Eşti prietenă cu soţia doctorului, nu?

Carla se încordă. Era limpede că Frau Reichs se referea la Hannelore Rothmann. Doctorul dispăruse odată cu pacienţii bolnavi psihici de la Spitalul Evreiesc. Fiul lui Hannelore, Rudi, renunţase la steaua galbenă şi se alăturase evreilor care trăiau în clandestinitate, cunoscuţi sub numele de „Submarine" în argoul berlinez. Însă Hannelore, nefiind evreică, rămăsese în vechea lor casă.

Timp de 12 ani, o asemenea întrebare – „Eşti prietenă cu soţia unui evreu?" – ar fi fost o acuzaţie. Dar oare ce însemna în ziua de azi? Carla nu ştia. Pe Frau Reichs o cunoştea doar din vedere: nu putea avea încredere în ea.

Carla închise robinetul.

– Doctorul Rothmann a fost medicul nostru de familie când eram eu mică, rosti ea precaută. De ce întrebaţi?

Femeia îi luă locul la pompă şi începu să umple un bidon mare, folosit în trecut pentru păstrarea uleiului de gătit.

– Frau Rothmann a fost săltată, zise ea. M-am gândit că ai vrea să ştii.

Era ceva la ordinea zilei. Oamenii erau „săltaţi" mai mereu. Însă când asta i se întâmpla unui cunoscut, era o lovitură cumplită.

Nu avea rost să încerci să afli ce se întâmplase cu ei – ba chiar era periculos dacă încercai: oamenii care puneau întrebări despre aceste dispariţii de obicei dispăreau şi ei. Însă Carla nu putea lăsa lucrurile aşa.

– Ştiţi cumva unde au dus-o?

De data asta chiar primi un răspuns.

– În lagărul de tranzit de pe Schulstrasse.

Carla simţi o tresărire de speranţă.

– Este în fostul Spital Evreiesc, în Wedding. Ştii unde-i asta?

– Da, ştiu.

Carla lucrase sporadic în spital, în mod neoficial şi ilegal, astfel că ştia că guvernul preluase una dintre clădirile spitalului, laboratorul de patologie, împrejmuindu-l cu sârmă ghimpată.

– Sper că nu a păţit nimic, rosti femeia. S-a purtat foarte frumos cu mine când Steffi a mea s-a îmbolnăvit.

Închise robinetul şi plecă de acolo cu bidonul cu apă. Carla porni grăbită în cealaltă direcţie, spre casă.

Trebuia să procedeze cumva în privinţa lui Hannelore. Fusese întotdeauna aproape imposibil să scoţi pe cineva dintr-un lagăr, dar acum, că situaţia se deteriorase într-un asemenea hal, poate că exista o cale.

Intră cu găleata în casă şi i-o dădu Adei.

Maud plecase să stea la coadă pentru raţii de mâncare. Carla îşi puse pe ea uniforma de asistentă, gândindu-se că i-ar putea fi de ajutor. Îi explică Adei unde se ducea şi plecă din nou.

Merse pe jos până în Wedding. Erau câţiva kilometri buni de parcurs până acolo. Se întrebă dacă merita osteneala. Chiar dacă o găsea pe Hannelore, probabil că nu ar fi putut s-o ajute. Însă apoi se gândi la Eva, aflată la Londra, şi la Rudi, ascuns pe undeva prin Berlin: ce groaznic ar fi fost pentru ei să-şi piardă mama în ultimele ore ale războiului. Trebuia să încerce.

Poliţia militară patrula pe străzi, oprind oamenii şi cerându-le actele la control. Erau echipaje de câte trei, formând instanţe sumare, ce erau interesate în principal de bărbaţii apţi pentru serviciul militar. Pe Carla o lăsară în pace.

Era ciudat că, în acel peisaj urban atât de devastat, merii şi cireşii erau în continuare superbi, cu florile lor albe şi roz, şi că în momentele de respiro dintre explozii puteai auzi păsările ciripind optimist, aşa cum făceau în fiecare primăvară.

Spre groaza ei, observă câţiva bărbaţi spânzuraţi de stâlpii de iluminat, unii dintre ei în uniforme. Pe majoritatea cadavrelor erau atârnate cartoane pe care scria LAŞ sau DEZERTOR. Erau cei găsiţi vinovaţi de aceleaşi instanţe

formate din trei persoane care circulau pretutindeni. Oare naziştii nu se săturau niciodată să omoare oameni? Îi venea să plângă.

Fu silită să se adăpostească de trei ori de bombardamentele artileriei. Ultima oară când o făcu, la câteva sute de metri de spital, sovieticii şi germanii păreau să fi ajuns cu lupta la două-trei străzi distanţă. Tirul era atât de intens, încât Carla fu cât pe ce să se întoarcă. Hannelore probabil că nu mai avea nicio şansă, asta dacă nu cumva murise deja: de ce ar fi trebuit să-şi piardă şi ea viaţa? Cu toate acestea, merse mai departe.

Abia spre seară ajunse la destinaţie. Spitalul se afla pe Iranische Strasse, la colţ cu Schul Strasse. Copacii de pe marginea străzii înfrunziseră. Clădirea laboratorului, care fusese transformată într-un lagăr de tranzit, era păzită. Carla luă în calcul ideea de a se duce la gardian şi de a-i explica ce intenţii avea, însă această strategie nu părea foarte promiţătoare. Se întrebă dacă se putea furişa înăuntru prin sistemul de tuneluri.

Intră în clădirea principală. Spitalul era încă în stare de funcţionare. Toţi pacienţii fuseseră mutaţi la subsol şi în tuneluri. Personalul medical lucra la lumina lămpilor cu gaz. Carla îşi dădea seama după miros că majoritatea closetelor se defectaseră. Apa era adusă în găleţi dintr-o fântână veche aflată în grădină.

În mod surprinzător, soldaţii îşi aduceau acolo camarazii răniţi. Dintr-odată nu mai părea să le pese că medicii şi asistentele erau evrei.

Trecu printr-un tunel de sub grădină în subsolul laboratorului. Aşa cum se aştepta, uşa era păzită. Totuşi, tânărul de la Gestapo se uită la uniforma ei şi-i făcu semn că poate intra fără să o ia la întrebări. Poate că nu mai vedea rostul îndatoririi sale.

Acum ajunsese în lagăr. Se întrebă dacă avea să fie la fel de uşor şi să iasă de-acolo.

Aici mirosea şi mai urât, iar curând află care era motivul: subsolul era suprapopulat. Sute de oameni erau îngrămădiţi în cele patru magazii. Stăteau în fund sau întinşi pe podea, cei mai norocoşi dintre ei având un perete de care să se rezeme. Erau murdari, istoviţi şi miroseau urât şi se uitară la ea cu priviri plictisite şi dezinteresate.

O găsi pe Hannelore după câteva minute.

Soţia medicului nu fusese niciodată vreo frumuseţe răpitoare, dar avusese cândva trăsături sculptate. Acum era sfrijită, ca majoritatea oamenilor, iar părul său era cărunt şi murdar. Era suptă la faţă şi plină de riduri.

Vorbea cu o adolescentă aflată la vârsta la care o fată poate părea prea voluptuoasă pentru anii ei, având sânii şi şoldurile dezvoltate ca o femeie, însă acelaşi chip de copil. Fata stătea pe jos, plângând, iar Hannelore era îngenuncheată lângă ea, ţinând-o de mână şi vorbindu-i cu glas calm şi mângâietor.

Când Hannelore o văzu pe Carla, se ridică în picioare şi exclamă:

– O, Doamne! Ce cauţi aici?

– M-am gândit că te-ar putea lăsa să pleci dacă le spun că nu eşti evreică.

– Mare curaj din partea ta!

– Soţul dumitale a salvat multe vieţi. Ar trebui să te salveze şi pe dumneata cineva.

Pentru o clipă, Carla se gândi că Hannelore avea să izbucnească în plâns. Faţa i se încreţi, apoi clipi şi clătină din cap.

– Ea este Rebecca Rosen, rosti ea, stăpânindu-şi emoţia din glas. Părinţii ei au fost ucişi azi de un obuz.

Carla spuse:

– Îmi pare foarte rău, Rebecca. Fata nu scoase nicio vorbă, dar Carla insistă: Câţi ani ai, Rebecca?

– Aproape paisprezece.

– Va trebui să te porţi ca un om mare acum.

– De ce n-am murit şi eu? se lamentă Rebecca. Eram chiar lângă ei. Ar fi trebuit să mor. Acum am rămas complet singură.

– Nu eşti singură, rosti Carla. Ne ai pe noi. Se întoarse către Hannelore şi o întrebă: Cine este şeful aici?

– Un bărbat pe nume Walter Dobberke.

– Mă duc să-i spun că trebuie să vă dea drumul.

– Şi-a terminat programul pe ziua de azi. Iar aghiotantul lui este un sergent cu creierul cât o nucă. A, dar uite! Vine Gisela. Ea este amanta lui Dobberke.

Tânăra care tocmai intrase în încăpere era frumuşică, având părul lung şi blond şi pielea catifelată. Nimeni nu se uită la ea. Avea pe chip o expresie sfidătoare.

Hannelore zise:

– Face sex cu el pe patul din sala de EKG de la etaj. Primeşte mâncare în plus aşa. Nimeni nu vorbeşte cu ea în afară de mine. Eu una sunt de părere că nu trebuie să judecăm oamenii pentru compromisurile pe care sunt nevoiţi să le facă. În fond, trăim într-un adevărat infern.

Carla nu era de aceeaşi părere. Ea nu s-ar fi împrietenit cu o evreică despre care ştia că se culca cu un nazist.

Gisela dădu cu ochii de Hannelore şi veni spre ele.

– A primit ordine noi, rosti ea în şoaptă.

Carla abia o auzi; apoi, Gisela şovăi.

Hannelore întrebă:

– Bun, şi care sunt ordinele?

Glasul Giselei coborî şi mai mult:

– Trebuie să împuşte pe toată lumea de-aici.

Carla simţi cum îi îngheaţă sângele în vine. Toată lumea de acolo – adică inclusiv pe Hannelore şi pe tânăra Rebecca.

– Walter nu vrea s-o facă, spuse Gisela. Chiar nu este un om rău.

Hannelore rosti cu un calm plin de fatalism:

– Şi când trebuie să ne omoare?

– Chiar acum. Însă el vrea să distrugă toate documentele mai întâi. Hans-Peter şi Martin bagă dosarele în foc chiar în aceste clipe. O să dureze o vreme până vor termina, aşa că ne-au mai rămas câteva ore. Poate că Armata Roşie va ajunge la timp ca să ne salveze.

– Sau poate că nu, replică Hannelore tăios. Nu putem face cumva ca să-l convingem să-şi încalce ordinele? Războiul aproape că s-a încheiat, pentru Dumnezeu!

– Înainte reuşeam să-l conving să facă orice, rosti Gisela cu amărăciune. Însă a început să se cam plictisească de mine acum. Ştii cum sunt bărbaţii.

– Dar ar trebui să se gândească măcar la propriul său viitor. Azi-mâine, Aliaţii vor prelua controlul şi vor pedepsi crimele naziştilor.

Gisela zise:

– Dacă vom fi morţi cu toţii, cine îl va acuza?

– Eu, interveni Carla.

Cele două femei o priviră fără să scoată vreun cuvânt. Carla realiză că, deşi nu era evreică, ar fi putut fi împuşcată şi ea ca să nu poată depune mărturie. Încercând să vină cu o idee, ea spuse:

– Poate că, dacă Dobberke ne va cruţa, îi va fi de ajutor în faţa Aliaţilor.

– Ar fi o idee, încuviinţă Hannelore. Am putea semna cu toţii o declaraţie în care să susţinem că ne-a salvat vieţile.

Carla o privi întrebător pe Gisela. Aceasta avea o expresie sceptică pe chip, dar zise:

– Ar putea accepta.

Hannelore se uită împrejur.

– Uite-o pe Hilde, zise ea. Dobberke o foloseşte pe post de secretară.

O chemă pe femeie şi-i explică planul lor.

– Voi dactilografia documente de eliberare pentru toată lumea, rosti Hilde. Îi vom cere să le semneze înainte să-i dăm declaraţia.

Întrucât la subsol nu erau gardieni, precum la uşa de la parter şi în tunel, prizonierii se puteau deplasa în voie înăuntru. Hilde se duse în camera pe care Dobberke o folosea ca birou subteran. Mai întâi bătu la maşină declaraţia. Hannelore şi Carla se plimbară prin subsol, explicându-le oamenilor planul şi punându-i să se semneze. Între timp, Hilde bătea la maşină documentele de eliberare.

Era deja miezul nopţii când isprăviră. Nu mai puteau face nimic până dimineaţă, când urma să apară Dobberke.

Carla se întinse pe podea lângă Rebecca Rosen. Nu avea unde să doarmă în altă parte.

După o vreme, Rebecca începu să plângă încetişor. Carla nu ştia prea bine ce să facă. Ar fi vrut să o aline cumva, dar nu găsea cuvintele potrivite. Ce-i puteai spune unui copil care tocmai îşi văzuse părinţii omorâţi? Plânsul înfundat continuă. În cele din urmă, Carla se trase mai aproape de Rebecca şi o luă în braţe.

Îşi dădu seama imediat că făcuse lucrul potrivit. Rebecca se ghemui în braţele sale, cu capul sprijinit de pieptul ei. Carla o mângâie pe spate ca pe un bebeluş. Încet-încet, hohotele de plâns se domoliră şi într-un final Rebecca adormi.

Carla nu putu să închidă ochii deloc. Îşi petrecu noaptea încercând să închege discursul pe care avea să îl ţină în faţa comandantului lagărului. Uneori făcea apel la omenia lui, alteori îl ameninţa cu justiţia Aliaţilor, iar alteori căuta să-i atragă atenţia asupra propriului său interes.

Încercă să nu se gândească la posibilitatea de a fi împuşcată. Erik îi explicase că naziştii executau în Rusia câte doisprezece oameni în acelaşi timp. Bănuia că aveau un sistem la fel de eficient şi aici. Era greu să-şi închipuie, oricum. Şi poate că era mai bine aşa.

Probabil că ar fi putut scăpa neîmpuşcată dacă părăsea lagărul chiar atunci sau la prima oră a dimineţii. Nu era deţinută, nici evreică, iar actele ei erau în regulă. Ar fi putut pleca pe unde venise, îmbrăcată în uniforma sa de asistentă. Dar asta ar fi însemnat să le abandoneze atât pe Hannelore, cât şi pe Rebecca. Nu o lăsa inima să facă una ca asta, indiferent cât de mult şi-ar fi dorit să scape de-acolo.

Lupta continuă pe străzile de-afară până în toiul nopţii, apoi urmă o scurtă pauză. Confruntările se reluară în zori. Acum ajunseseră atât de aproape, încât Carla auzea şi tirul mitralierelor, nu doar pe cel al artileriei.

Dimineaţa devreme, gardienii aduseră o oală cu supă apoasă şi un sac cu pâine, de fapt resturi de felii râncede. Carla sorbi supa şi mâncă pâinea, apoi, fără nicio tragere de inimă, folosi closetul, care era îngrozitor de murdar.

Împreună cu Hannelore, cu Gisela şi cu Hilde, se duse la parter ca să îl aştepte pe Dobberke. Bombardamentul reîncepuse şi erau în pericol în fiecare clipă, dar voiau să îl abordeze imediat ce sosea.

Nu apăru la ora obişnuită. În mod normal era punctual, zicea Hilde. Poate că întârzia din cauza luptelor de pe stradă. Bineînţeles, ar fi putut să fi fost omorât deja. Dar Carla spera că nu se întâmplase asta. Aghiotantul său, sergentul Ehrenstein, era prea limitat ca să te poţi înţelege cu el.

După o oră de aşteptare, Carla începu să-şi piardă speranţa. După încă o oră, Dobberke sosi.

– Ce-i asta? rosti el, când le văzu pe cele patru femei aşteptând pe hol. O şedinţă de-a „mamelor"?

Hannelore replică:

– Toţi prizonierii au semnat o declaraţie în care susţin că le-aţi salvat vieţile. Asta s-ar putea să vă salveze şi dumneavoastră viaţa, dacă ne acceptaţi condiţiile.

– Nu fi ridicolă, pufni el.

Carla interveni:

– Conform celor de la BBC, Naţiunile Unite au întocmit o listă cu numele ofiţerilor nazişti care au comis crime în masă. De-acum într-o săptămână aţi putea fi inculpat. Nu aţi vrea să aveţi o declaraţie semnată conform căreia aţi cruţat oameni?

– Este o infracţiune să asculţi BBC-ul, replică el.

– Nu la fel de gravă cum este crima.

Hilde avea în mână un dosar.

– Am bătut la maşină ordine de eliberare pentru toţi prizonierii de aici, zise ea. Dacă le semnaţi, vă dăm declaraţia.

– Aş putea să v-o iau oricum.

– Nu va crede nimeni în nevinovăţia dumneavoastră dacă suntem morţi cu toţii.

Dobberke era furios din cauza situaţiei în care se afla, dar nu părea suficient de sigur pe sine ca să le întoarcă spatele pur şi simplu.

– Aş putea să vă împuşc pentru insolenţa voastră, rosti el.

Carla replică nerăbdătoare:

– Aşa arată înfrângerea. Însă ar fi bine să te obişnuieşti cu ideea.

El se înnegri la faţă de supărare, iar ea realiză că întrecuse măsura. Şi-ar fi dorit să-şi poată retrage cuvintele. Îl ţintui pe Dobberke cu privirea, străduindu-se să-şi ascundă frica.

În acel moment, un obuz ateriză lângă clădire. Uşile zăngăniră şi un geam se făcu ţăndări. Se feriră cu toţii în mod instinctiv, însă nimeni nu fu rănit.

Când se îndreptară de spate, expresia de pe chipul lui Dobberke se schimbase. Furia fusese înlocuită de un soi de resemnare scârbită. Inima Carlei începu să bată mai repede. Oare se recunoştea învins?

Sergentul Ehrenstein intră în fugă.

– Niciun rănit, domnule, raportă el.

– Foarte bine, sergent. Ehrenstein dădu să iasă pe uşă, dar Dobberke îl opri, adăugând: Lagărul acesta este închis acum.

Carla îşi ţinu răsuflarea.

– Închis, domnule? zise Ehrenstein, cu surprindere şi o urmă de agresivitate în glas.

– Da, am primit noi ordine. Spune-le oamenilor să se ducă... Dobberke ezită o clipă, apoi continuă: Spune-le să se prezinte la buncărul de la gara de pe Freidrich Strasse.

Carla realiză că Dobberke tocmai inventase asta, iar Ehrenstein părea să suspecteze acelaşi lucru.

– Când, domnule?

– Imediat.

– Imediat.

Ehrenstein făcu o pauză, ca şi cum cuvântul *imediat* necesita explicaţii suplimentare. Dobberke se încruntă la el.

– Am înţeles, să trăiţi! rosti sergentul. Mă duc să le zic oamenilor.

Apoi ieşi.

Carla se simţea triumfătoare, dar îşi aminti că nu scăpaseră încă.

Dobberke i se adresă Hildei:

– Arată-mi declaraţia.

Hilde deschise dosarul. Erau acolo o mulţime de coli, toate cu aceleaşi cuvinte tipărite în partea de sus, restul spaţiului fiind plin cu semnături. I le dădu.

Dobberke împături colile şi apoi le îndesă în buzunar. Hilde îi puse în faţă ordinele de eliberare.

– Semnaţi-le, vă rog.

– Nu aveţi nevoie de ordine de eliberare, rosti Dobberke, ridicându-se. Iar eu nu am timp să mă iscălesc de sute de ori.

Carla zise:

– Poliţia patrulează pe străzi. Spânzură oameni de stâlpii de iluminat. Avem nevoie de acte.

El îşi bătu uşor buzunarul.

– Şi pe mine mă vor spânzura dacă vor găsi declaraţia asta.

Apoi se îndreptă spre uşă. Gisela strigă:

– Ia-mă cu tine, Walter!

El se întoarse către ea.

– Să te iau cu mine? zise el. Şi ce-o să spună nevastă-mea?

Cu aceste cuvinte ieşi din cameră şi trânti uşa în urma lui.

Gisela izbucni în lacrimi.

Carla se duse la uşă, o deschise şi îl urmări pe Dobberke îndepărtându-se grăbit. Nu mai era niciun agent Gestapo prin preajmă: îi ascultaseră deja ordinele şi abandonaseră lagărul.

Comandantul ajunse pe stradă şi o rupse la fugă, lăsând poarta deschisă.

Hannelore rămase lângă Carla, uitându-se afară şi parcă nevenindu-i să creadă.

– Suntem liberi, cred, rosti Carla.

– Trebuie să îi anunţăm şi pe ceilalţi.

– Îi anunţ eu, zise Hilde, apoi coborî treptele care duceau la subsol.

Carla şi Hannelore păşiră cu teamă pe aleea dintre laborator şi poarta deschisă. Acolo ezitară şi se uitară una la cealaltă. Hannelore spuse:

– Ne sperie libertatea.

În spatele lor auziră un glas de fetiţă:

– Carla, nu pleca fără mine!

Era Rebecca, venind în fugă pe alee, cu sânii săltându-i sub o bluză soioasă.

Carla oftă. „M-am căpătat cu un copil, se gândi ea. Nu mă simt pregătită să fiu mamă. Dar ce pot face?"

– Haide, atunci, rosti ea. Dar să fii pregătită să fugi.

Realiză că nu trebuia să-şi facă griji în privinţa agilităţii Rebeccăi: nu încăpea îndoială că fata putea fugi mai repede decât Carla sau decât Hannelore.

Traversară grădina spitalului până la poarta principală. Acolo se opriră şi se uitară pe Iranische Strasse, în sus şi-n jos. Nu se vedea nicio mişcare. Traversară drumul şi fugiră până la colţ. Când Carla se uită pe Schul Strasse, auzi o rafală de mitralieră şi văzu că puţin mai sus, pe stradă, se dădeau lupte aprige. Zări militari germani retrăgându-se în direcţia ei, urmăriţi de soldaţi ai Armatei Roşii.

Se uită împrejur. Nu se puteau ascunde decât după copaci, iar asta nu le-ar fi oferit cine ştie ce protecţie.

Un obuz ateriză în mijlocul drumului şi explodă la vreo cincizeci de metri de ele. Carla îi simţi suflul, dar nu păţi nimic.

Fără să mai stea pe gânduri, cele trei femei se întoarseră în fugă spre spital.

Reveniră în clădirea laboratorului. O parte dintre ceilalţi prizonieri stăteau lângă gardul de sârmă ghimpată, de parcă n-ar fi îndrăznit să iasă afară.

Carla le zise:

– Subsolul duhneşte, dar momentan este cel mai sigur loc.

Intră în clădire şi coborî scările, urmată de marea majoritate a celorlalţi.

Se întrebă cât avea să fie nevoită să rămână acolo. Armata germană avea să se predea, dar când? Îi venea greu să creadă că Hitler avea să accepte capitularea, indiferent de împrejurări. Omul îşi clădise întreaga viaţă pornind de la premisa arogantă că el era şeful. Cum putea recunoaşte un asemenea om că se înşelase, că fusese prost şi nemernic? Că omorâse milioane de oameni, făcând ca ţara lui să fie nimicită de bombe? Că avea să rămână în cartea de istorie drept cel mai rău om care a trăit vreodată? Nu putea. Mai degrabă înnebunea sau murea de ruşine sau îşi vâra ţeava pistolului în gură şi apăsa trăgaciul.

Însă cât avea să mai dureze? Încă o zi? Încă o săptămână? Mai mult de-atât?

Se auzi apoi un strigăt de sus.

– Sunt aici! Ruşii sunt aici!

Apoi Carla auzi zgomotul bocancilor masivi pe trepte. De unde aveau ruşii bocanci de calitate? De la americani?

În clipa următoare năvăliră în încăpere, patru, şase, opt, nouă bărbaţi cu feţele murdare, înarmaţi cu pistoale-mitralieră şi gata să omoare fără să mai pună întrebări. Păreau să ocupe foarte mult loc. Lumea se trăgea în spate, deşi nou-veniţii erau eliberatorii.

Soldaţii îşi rotiră privirile prin încăpere. Văzând că prizonierii costelivi (în principal femei) nu reprezentau niciun fel de pericol, îşi coborâră armele. Unii trecură în camerele alăturate.

Un soldat înalt îşi ridică mâneca stângă. Avea la mână şase sau şapte ceasuri. Strigă ceva în rusă, arătând spre acestea cu patul armei. Carla pricepu ce încerca el să spună, deşi abia dacă-i venea să creadă. Omul înşfăcă apoi mâna unei bătrâne şi arătă către verigheta ei.

Hannelore zise:

– Chiar au de gând să ne ia şi puţinul pe care ni l-au lăsat naziştii?

Da, chiar asta aveau de gând. Soldatul înalt părea frustrat; încercă să scoată verigheta de pe degetul femeii. Când aceasta realiză ce voia militarul, îşi scoase singură verigheta şi i-o dădu.

Rusul o luă, dădu aprobator din cap, apoi îşi roti mâna spre toţi cei din încăpere. Hannelore făcu un pas în faţă.

– Oamenii aceştia sunt prizonieri! rosti ea în germană. Evrei şi familii de evrei, toţi persecutaţi de către nazişti!

El nu o băgă în seamă, indiferent dacă o înţelesese sau nu, continuând să arate insistent către ceasurile de pe braţul său.

Puţinii oameni care mai aveau obiecte de preţ – ce nu le fuseseră furate sau pe care nu le schimbaseră pentru mâncare – le predară ruşilor.

Eliberarea de către Armata Roşie nu avea să fie evenimentul fericit pe care îl aşteptaseră oamenii cu atâta nerăbdare.

Însă ce era mai rău abia acum urma.

Soldatul înalt arătă spre Rebecca.

Ea se trase de lângă el, încercând să se ascundă în spatele Carlei.

Un al doilea bărbat, mai scund şi blond, o înhăţă pe Rebecca şi o trase de-acolo. Fata ţipă, iar bărbatul cel scund rânji de parcă sunetul i-ar fi făcut plăcere.

Carla avu senzaţia cumplită că ştia ce avea să se întâmple.

Tipul cel scund o ţinu strâns pe Rebecca, în vreme ce bărbatul înalt îi strânse cu asprime sânii în mâini, rostind apoi ceva ce îi făcu pe amândoi să râdă.

Oamenii dimprejur începură să protesteze.

Bărbatul înalt îşi ridică arma spre ei. Carla se temu că avea să tragă. Ar fi omorât şi rănit zeci de oameni dacă apăsa trăgaciul unui pistol-mitralieră în camera aceea plină ochi.

Cu toţii realizară pericolul şi amuţiră.

Cei doi soldaţi se traseră în spate către uşă, luând-o cu ei pe Rebecca. Ea zbieră şi se zbătu, neputând însă să se smulgă din strânsoarea soldatului cel scund.

Când ajunseră la uşă, Carla făcu un pas în faţă şi strigă:

– Staţi!

Ceva din vocea ei îi făcu să se oprească.

– Este prea tânără, spuse Carla. Are doar treisprezece ani!

Nu era sigură că o înţeleseseră. Îşi ridică ambele mâini, arătând zece degete, apoi încă trei.

– Treisprezece! repetă ea.

Soldatul cel înalt păru să o înţeleagă. Rânji şi-i răspunse în germană:

– *Frau ist frau.* Femeia-i tot femeie.

Carla se trezi rostind:

– Vă trebuie o femeie adevărată. Păşi încet în faţă şi adăugă: Luaţi-mă pe mine mai bine. Încercă apoi să le surâdă seducător când zise: Eu nu sunt o copilă. Ştiu ce să fac.

Se apropie de ei, suficient de mult cât să miroasă duhoarea puternică a unui bărbat care nu se mai spălase de luni bune. Străduindu-se să-şi ascundă dezgustul, îşi coborî glasul şi continuă:

– Eu înţeleg ce vrea un bărbat. Îşi atinse sânul în mod sugestiv şi spuse: Lăsaţi-o pe copilă.

Soldatul cel înalt se uită din nou la Rebecca. Aceasta avea ochii roşii de plâns şi nasul îi curgea, ceea ce din fericire o făcea să arate mai degrabă a copil decât a femeie. Îşi întoarse apoi privirea spre Carla.

Ea zise:

– Este un pat la etaj. Vreţi să vă arăt unde?

Nici de această dată nu era sigură că el îi înţelegea vorbele, dar îl luă de mână şi el o urmă pe treptele care duceau la parter. Militarul cel blond îi dădu drumul Rebeccăi şi veni după ei.

Acum, că izbutise, Carla regretă faptul că bravase. Ar fi vrut să fugă de ruşi. Însă probabil că ei ar fi împuşcat-o şi s-ar fi întors după Rebecca. Apoi Carla se gândi la copila distrusă care îşi pierduse ambii părinţi în ajun. Dacă ar fi fost violată acum, asta ar fi marcat-o pe vecie. Carla trebuia să o salveze.

„Nu mă voi lăsa zdrobită de asta, se gândi Carla. Pot rezista psihic. Îmi voi reveni după aceea."

Îi conduse în sala de EKG. Îi era frig, ca şi cum i-ar fi îngheţat inima, iar gândurile i-ar fi încetinit. Lângă pat se afla un bidon cu untură folosit de medici pentru sporirea conductivităţii terminalelor. Îşi dădu jos chiloţii, apoi luă o bucată mare de untură şi şi-o îndesă în vagin. Asta ar fi putut s-o scape de sângerare.

Trebuia să menţină aparenţele. Se întoarse către cei doi soldaţi. Spre groaza ei, alţi trei intrară în cameră. Încercă să zâmbească, dar nu izbuti.

Se întinse pe spate şi îşi depărtă picioarele.

Militarul înalt îngenunche între picioarele ei. Îi sfâşie bluza uniformei pentru a-i dezveli sânii. Ea observă că se masturba ca să ajungă la erecţie. Se aşeză deasupra ei şi o penetră. Ea îşi repetă în gând că asta nu avea nicio legătură cu ceea ce făcuse cu Werner.

Îşi întoarse capul într-o parte, însă soldatul îi înşfăcă bărbia şi o răsuci cu faţa spre el, silind-o să îl privească în timp ce o penetra. Ea îşi închise ochii. Simţi cum o sărută, încercând să îi bage limba în gură. Răsuflarea lui duhnea a carne stricată. Când îşi închise gura, el îi dădu un pumn în faţă. Ea scăpă un strigăt şi îşi depărtă buzele. Încercă să-şi închipuie că pentru o virgină de treisprezece ani situaţia aceea ar fi fost şi mai cumplită.

Soldatul icni şi ejaculă înăuntru. Ea încercă să-şi ascundă scârba.

După ce se dădu jos de pe ea, blondul trecu în locul lui.

Carla încercă să-şi golească mintea, să-şi transforme trupul în ceva detaşat, o maşină, un obiect care nu avea nimic de-a face cu ea. Acesta nu voia să o sărute, dar începu să-i sugă sânii şi să-i muşte sfârcurile, iar strigătul ei de durere părea să-i facă plăcere şi să-l aţâţe şi mai tare.

După o vreme ejaculă şi el.

Apoi un altul se urcă pe ea.

Ea realiză că, după ce avea să se termine totul, nu avea să se poată spăla sau să facă duş, căci în oraş nu exista apă curentă. Gândul acesta reprezentă picătura care umplu paharul. Fluidele lor urmau să rămână în ea, duhoarea lor pe pielea ei, saliva lor în gura ei, iar ea nu avea să se poată spăla cu niciun chip. În mod straniu, asta era mai rău decât orice altceva. Curajul o părăsi şi începu să plângă.

După ce fu satisfăcut şi al treilea soldat, cel de-al patrulea se aşeză peste ea.

Capitolul douăzeci

1945 (II)

Adolf Hitler se sinucise luni, 30 aprilie 1945, în buncărul său din Berlin. Peste exact o săptămână, la Londra, la ora 19.40, Ministerul Informaţiilor anunţă că Germania se predase. Marţi, 8 mai, fu declarată zi de sărbătoare.

Daisy stătea la fereastra apartamentului ei din Piccadilly, urmărind festivităţile. Străzile erau pline de oameni, devenind practic de nefolosit de către maşini şi autobuze. Fetele sărutau orice bărbat în uniformă, şi mii de militari norocoşi profitau din plin de asta. La începutul după-amiezii, cei mai mulţi oameni erau deja beţi. Prin geamul deschis, Daisy auzea cântece din depărtare şi realiză că mulţimea din faţa Palatului Buckingham intona *Land of Hope and Glory.* Le împărtăşea fericirea, însă Lloyd era undeva prin Franţa sau Germania şi el era singurul soldat pe care îşi dorea să-l sărute. Se ruga să nu fi fost ucis în ultimele ore ale războiului.

Sora lui Lloyd, Millie, veni cu cei doi copii ai săi. Soţul lui Millie, Abe Avery, era şi el plecat cu armata pe cine ştie unde. Ea şi copiii veniseră în West End pentru a participa la festivităţi şi se desprinseră de mulţime în apropierea apartamentului lui Daisy. Casa din Aldgate a familiei Leckwith fusese multă vreme un loc de refugiu pentru Daisy, iar ea se bucura că avea ocazia să le întoarcă favoarea. Îi făcu un ceai lui Millie – servitorii ei erau plecaţi la festivităţi – şi le turnă copiilor suc de portocale. Lennie avea cinci ani acum, iar Pammie trei.

De când fusese încorporat Abe, Millie era cea care se ocupase de afacerea lui cu pielărie. Sora lui, Naomi Avery, era contabila, dar Millie se ocupa de vânzări.

– Acum se vor schimba lucrurile, rosti Millie. În ultimii cinci ani, a fost o cerere mare pentru pielea tăbăcită şi dură, pentru bocanci şi pantofi. Acum vom avea nevoie de piele mai moale, de viţel şi de porc, pentru poşete şi serviete. Când va reveni piaţa de obiecte de lux, vom putea în sfârşit să scoatem bani frumoşi.

Daisy își aminti că și tatăl ei gândea la fel ca Millie. Și Lev privea mereu în perspectivă, căutând în permanență oportunități.

Apoi apăru și Eva Murray, însoțită de cei patru copii ai săi. Jamie, în vârstă de opt ani, porni un joc de-a v-ați ascunselea și apartamentul se transformă într-un teren de joacă. Soțul Evei, Jimmy, ajuns acum colonel, era și el undeva prin Franța sau Germania, iar Eva trecea prin aceleași neliniști ca Daisy și Millie.

– Vom primi vești de la ei dintr-o zi în alta, zise Millie. Și apoi, chiar că se va termina totul.

Eva își dorea cu disperare să primească vești și de la familia ei din Berlin. Însă se aștepta să treacă săptămâni – poate chiar luni bune – până să se poată afla ce se alesese de soarta fiecărui german în parte, în haosul instaurat după război.

– Oare copiii mei își vor cunoaște vreodată bunicii? rosti ea cu mâhnire.

La ora cinci Daisy pregăti o carafă de martini. Millie se duse în bucătărie și, cu viteza și eficiența-i caracteristică, încropi un platou cu sardine pe pâine prăjită pe care să-l servească la băuturi. Eth și Bernie sosiră când Daisy pregătea un nou rând de martini.

Bernie îi spuse lui Daisy că Lennie știa deja să citească, iar Pammie putea să cânte imnul național. Ethel interveni:

– Da, ca orice bunic, și el crede că nu s-au mai născut copii inteligenți până acum.

Însă Daisy vedea foarte clar că la fel de mândră era și ea de copiii lui Millie.

Simțindu-se relaxată și fericită în timp ce își bea cel de-al doilea martini, ea se uită împrejur la grupul amestecat din casa ei. Îi făcuseră un adevărat compliment venind la ușa ei fără vreo invitație specială, știind că aveau să fie bine-veniți. Erau legați unii de ceilalți, iar ei erau familia ei.

Se simțea cu adevărat binecuvântată.

(ii)

Woody Dewar stătea în fața biroului lui Leo Shapiro, uitându-se printr-un teanc de fotografii. Erau pozele pe care le făcuse la Pearl Harbor, cu o oră înainte de moartea Joannei. Filmul rămăsese în aparat luni întregi, însă în cele din urmă îl developase și scosese fotografiile. Se întristase atât de tare când le privise, încât le pusese într-un sertar din dormitor și le lăsase acolo.

Însă sosise clipa pentru o schimbare.

Nu avea s-o uite niciodată pe Joanne, însă acum era din nou îndrăgostit. O adora pe Bella, iar ea îi împărtășea sentimentele. Când se despărțiseră în

gara Oakland, de la ieşirea din San Francisco, el îi mărturisise că o iubeşte, iar ea îi zisese: „Şi eu te iubesc". Avea de gând să o ceară în căsătorie. Ar fi făcut-o deja, dar i se părea puţin cam devreme – nu trecuseră nici trei luni încă – şi nu voia să le ofere părinţilor ei (care nu priveau relaţia lor cu ochi buni) un pretext ca să obiecteze.

De asemenea, trebuia să ia o decizie cu privire la viitorul său.

Nu voia să intre în politică.

Ştia că acest lucru avea să-i şocheze pe părinţii lui. Aceştia presupuseseră mereu că el avea să o ia pe urmele tatălui său şi să devină al treilea senator Dewar. Iar el luase această premisă drept bună, fără să se gândească prea mult. Însă în timpul războiului – şi mai ales în perioada petrecută la spital – se întrebase adeseori ce îşi dorea *cu adevărat* să facă, dacă avea să rămână în viaţă; iar răspunsul nu era politica.

Era un moment prielnic ca să plece. Tatăl lui îşi atinsese ţelul pe care îl urmărea de-o viaţă. Senatul dezbătuse chestiunea Naţiunilor Unite. În trecut, acesta fusese punctul în care eşuase fosta Ligă a Naţiunilor, o amintire dureroasă pentru Gus Dewar. Însă senatorul Vandenberg ţinuse un discurs plin de patos în favoarea ei, vorbind despre „cel mai scump vis al omenirii", iar Carta Naţiunilor Unite fusese ratificată cu 89 de voturi pentru şi doar două împotrivă. Treaba era făcută. Woody nu îşi lăsa tatăl la greu dacă avea să se retragă acum.

Spera ca şi Gus să vadă lucrurile la fel.

Shapiro deschise uşa biroului şi îi făcu semn. Woody se ridică şi intră.

Shapiro era mai tânăr decât se aşteptase Woody, având cam treizeci de ani. Era şeful filialei din Washington a Agenţiei Naţionale de Presă. Omul se aşeză la birou şi zise:

– Ce pot face pentru fiul domnului senator Dewar?

– Aş vrea să vă arăt nişte fotografii, dacă se poate.

– Da, sigur.

Woody îşi întinse pozele pe biroul lui Shapiro.

– Sunt făcute la Pearl Harbor? îl întrebă Shapiro.

– Da. Pe 7 decembrie 1941.

– O, Doamne!

Woody le vedea în poziţie inversată, însă ele tot îi aduseră lacrimi în ochi. În ele apărea Joanne, superbă ca întotdeauna; şi Chuck, rânjind fericit fiindcă se afla cu familia lui şi cu Eddie. Apoi sosirea avioanelor, cu bombele şi cu torpilele lansate din pântecele lor, cu fumul negru al exploziilor de pe vase şi cu marinarii sărind de la bord, aruncându-se în mare şi înotând ca să scape cu viaţă.

– Aici apare tatăl tău, zise Shapiro. Şi mama ta. Pe ei îi recunosc.

– Mai este logodnica mea, care a murit câteva minute mai târziu. Fratele meu, răpus la Bougainville. Şi cel mai bun prieten al fratelui meu.

– Sunt fotografii nemaipomenite! Cât doreşti pe ele?

– Nu vreau bani, replică Woody.

Shapiro îşi ridică privirea surprins. Woody continuă:

– Vreau o slujbă.

(iii)

La cincisprezece zile după Ziua Victoriei în Europa, Winston Churchill convocă alegerile generale.

Familia Leckwith fu luată prin surprindere. La fel ca majoritatea oamenilor, Ethel şi Bernie crezuseră că Churchill avea să aştepte până la capitularea japonezilor. Liderul laburiştilor, Clement Attlee, propusese ca scrutinul să se desfăşoare în octombrie. Churchill îi prinsese pe toţi pe picior greşit.

Maiorul Lloyd Williams fu lăsat la vatră şi veni să candideze din partea laburiştilor pentru circumscripţia Hoxton, aflată în cartierul East End din Londra. Era plin de entuziasm pentru viitorul imaginat de partidul său. Fascismul fusese înfrânt, iar poporul britanic putea acum să creeze o societate care să îmbine libertatea cu bunăstarea. Laburiştii întocmiseră un plan bine gândit pentru a evita catastrofele din ultimii douăzeci de ani: ajutor de şomaj universal, care să le permită familiilor să treacă peste momentele mai grele, planificare economică pentru prevenirea unei noi crize şi o Organizaţie a Naţiunilor Unite care să menţină pacea.

– N-ai nicio şansă, îi spuse tatăl său vitreg, Bernie, în bucătăria casei din Aldgate, în ziua de luni, 4 iunie.

Pesimismul lui Bernie era cu atât mai convingător cu cât nu îi prea stătea în fire.

– Lumea îi va vota pe conservatori pentru că Churchill a câştigat războiul, continuă el abătut. La fel s-a întâmplat cu Lloyd George în 1918.

Lloyd se pregătea să-i dea o replică, însă Daisy i-o luă înainte.

– Războiul nu a fost câştigat de piaţa liberă şi de spiritul antreprenorial capitalist, rosti ea indignată, ci de oameni care au lucrat cot la cot, contribuind fiecare după puterile sale. Iar ăsta-i socialism!

Lloyd o iubea şi mai mult când o vedea atât de pătimaşă, însă el se simţea ceva mai precaut.

– Deja s-au instituit măsuri pe care vechii conservatori le-ar fi condamnat drept bolşevice: controlul statului asupra căilor ferate, a minelor şi a traficului maritim, de exemplu, toate adoptate de către Churchill. Iar Ernie Bevin s-a ocupat de planificarea economică pe tot parcursul războiului.

Bernie clătină din cap cu înțeles, un gest de om bătrân care îl irita pe Lloyd.

– Lumea votează cu inima, nu cu mintea, zise el. Oamenii vor dori să-și exprime recunoștința.

– Mă rog. N-are rost să stau aici și să mă cert cu tine, rosti Lloyd. Mă duc să încerc să-mi conving alegătorii.

El și Daisy luară autobuzul câteva stații spre nord, până la taverna Black Lion din Shoreditch, unde se întâlniră cu o echipă de sondare a opiniei publice de la filiala locală a Partidului Laburist. În realitate, aceștia nu încercau să convingă alegătorii, iar Lloyd știa asta. Scopul principal al sondării era să identifice potențialii susținători, pentru ca în ziua alegerilor mașinăria partidului să se asigure că se duceau cu toții la secțiile de vot. Susținătorii declarați ai laburiștilor erau notați, iar susținătorii declarați ai altor partide erau tăiați de pe listă. Numai la nehotărâți se insista mai mult de câteva secunde: aceștia aveau ocazia să discute direct cu candidatul.

Lloyd avu parte de câteva reacții negative.

– Maior, zici? pufni o femeie. Alf al meu este caporal. El spune că ofițerii au fost cât pe ce să piardă războiul.

Existau și acuzații de nepotism.

– Nu cumva ești fiul deputatei din Aldgate? Ce-i asta, monarhie ereditară?

Își aminti sfatul mamei sale: „Nu vei câștiga niciodată voturi dacă demonstrezi că alegătorul nu știe ce vorbește. Fii fermecător, fii modest și nu-ți pierde cumpătul. Dacă alegătorul este ostil și bădăran, mulțumește-i pentru timpul acordat și treci mai departe. Astfel îi vei lăsa impresia că poate te-a judecat greșit".

Alegătorii din clasa muncitoare erau laburiști convinși. Foarte mulți oameni îi spuseră lui Lloyd că Attlee și Bevin făcuseră treabă bună în timpul războiului. Nehotărâții făceau parte în principal din clasa de mijloc. Când oamenii ziceau că Churchill câșigase războiul, Lloyd cita contraargumentul lui Attlee: „Nu a fost guvernul unui singur om, iar războiul nu a fost purtat de o singură persoană".

Churchill îl descrisese pe Attlee drept o persoană modestă, cu motive întemeiate de a fi astfel: inteligența lui Attlee nu era atât de incisivă, fiind din acest motiv mult mai eficientă; cel puțin asta era părerea lui Lloyd.

Vreo doi alegători îl pomeniră pe actualul deputat de Hoxton, un liberal, spunând că îl vor vota pe acesta întrucât îi ajutase să-și rezolve niște probleme. Deputații erau adeseori abordați de alegătorii care considerau că guvernul, vreun patron sau vreun vecin îi nedreptățise cumva. Era o treabă care lua mult timp, dar care le aducea voturi.

Una peste alta, Lloyd nu prea era sigur în ce direcție înclina majoritatea opiniei publice.

Un singur alegător o pomeni pe Daisy. Omul veni la uşă cu gura plină de mâncare. Lloyd îl salută:

– Bună seara, domnule Perkinson. Am înţeles că voiaţi să mă întrebaţi ceva.

– Logodnica dumitale a fost fascistă, rosti bărbatul mestecând.

Lloyd îşi dădu seama că omul citise probabil articolul veninos din *Daily Mail*, în care se vorbea despre Lloyd şi Daisy sub titlul SOCIALISTUL ŞI VICONTESA.

Lloyd dădu din cap, în semn de confirmare.

– S-a lăsat amăgită pentru scurtă vreme de fascism, ca atâţia alţii.

– Cum se poate căsători un socialist cu o fascistă?

Lloyd îşi roti privirea prin jur până o zări pe Daisy şi îi făcu semn să vină.

– Domnul Perkinson aici de faţă mă întreba de logodnica mea, care a fost fascistă la un moment dat.

– Mă bucur să vă cunosc, domnule Perkinson, zise Daisy, dând mâna cu omul. Vă înţeleg perfect îngrijorarea. Primul meu soţ a fost fascist în anii '30, iar eu l-am susţinut.

Perkinson dădu aprobator din cap. Probabil considera că o soţie trebuia să adopte punctele de vedere ale soţului ei.

– Am fost nesăbuiţi, continuă Daisy. Însă când a izbucnit războiul, el s-a înrolat în RAF şi a luptat vitejeşte împotriva naziştilor.

– Serios?

– Anul trecut pilota un Typhoon deasupra Franţei, mitraliind un tren cu soldaţi germani, când a fost doborât şi şi-a pierdut viaţa. Aşa că acum sunt văduvă de război.

Perkinson îşi înghiţi mâncarea rapid.

– Condoleanţele mele.

Însă Daisy nu terminase încă.

– În ceea ce mă priveşte, eu am stat în Londra pe timpul războiului. Am condus o ambulanţă pe tot parcursul Blitz-ului.

– Foarte curajos din partea dumneavoastră, sunt sigur.

– Sper că v-am convins că răposatul meu soţ şi cu mine ne-am răscumpărat greşelile trecutului.

– Nu ştiu ce să zic, rosti Perkinson îmbufnat.

– Nu vă vom mai răpi din timp, interveni Lloyd. Vă mulţumesc că mi-aţi împărtăşit punctul dumneavoastră de vedere. Bună seara.

În vreme ce se îndepărtau, Daisy spuse:

– Nu cred că l-am câştigat de partea noastră.

– Oricum nu ai de unde să ştii, răspunse Lloyd. Însă măcar acum ştie şi varianta noastră, iar asta s-ar putea să-l determine să fie mai puţin vocal atunci când se va mai discuta despre noi în tavernă.

– Hmm...

Lloyd simţi că nu izbutise să o liniştească pe Daisy.

Sondarea se termină repede, căci urma prima seară de alocuţiuni electorale la BBC şi toţi membrii de partid voiau să asculte. Churchill primise privilegiul de a ţine prima alocuţiune.

În autobuz, Daisy zise:

– Sunt îngrijorată. Reprezint un punct vulnerabil pentru tine în aceste alegeri.

– Nu există candidat perfect, rosti Lloyd. Mai important este felul în care tratezi aceste vulnerabilităţi.

– Nu vreau să fiu punctul tău nevralgic. Poate că ar trebui să stau deoparte.

– Dimpotrivă, vreau ca toată lumea să ştie de tine de la bun început. Dacă reprezinţi un punct vulnerabil pentru mine, mă retrag din politică.

– Nu, nu! Nu vreau să renunţi la ţelurile tale din cauza mea.

– Nu se va ajunge la asta, replică el, observând însă că nici de această dată nu izbutise să-i domolească temerile.

Când ajunseră pe Nutley Street, familia Leckwith stătea lângă radioul din bucătărie. Daisy îl apucă pe Lloyd de mână.

– Am venit des pe-aici cât ai fost tu plecat, spuse ea. De obicei ascultam cu toţii swing şi vorbeam despre tine.

Mărturisirea îl făcu pe Lloyd să se simtă foarte norocos.

Churchill îşi începu cuvântarea. Glasul său scrâşnit – atât de familiar – îi emoţionă. Vreme de cinci ani cumpliţi, acel glas le dăduse oamenilor putere, speranţă şi curaj. Lloyd se simţi cuprins de deznădejde: până şi el era tentat să-l voteze pe omul acesta.

– Dragi prieteni, începu prim-ministrul. Trebuie să vă spun că politicile socialiste contravin flagrant ideii de libertate a britanicilor.

Asemenea acuzaţii erau deja ceva obişnuit. Orice idee nouă era pusă la zid, privită ca un împrumut venetic. Însă ce avea Churchill să le ofere oamenilor? Laburiştii aveau un plan, dar ce propuneau conservatorii?

– Socialismul vine la pachet cu totalitarismul, continuă Churchill.

Mama lui Lloyd, Ethel, rosti:

– Doar nu are de gând să ne compare cu naziştii!

– Ba cred că da, zise Bernie. Va susţine că, odată ce-am învins inamicul extern, trebuie să-l învingem şi pe cel din interior. Este o tactică standard de-a conservatorilor.

– Lumea n-o să creadă una ca asta, replică Ethel.

Lloyd îi opri:

– Şşş!

Churchill spuse:

– Orice stat socialist, după ce se desăvârşeşte în toate detaliile şi în toate aspectele, nu va mai accepta nicio opoziţie.

– Este revoltător! exclamă Ethel.

– Însă eu merg şi mai departe, zise Churchill. Declar cu toată convingerea că niciun sistem socialist nu se poate institui fără o poliţie politică.

– Poliţie politică? izbucni Ethel indignată. De unde scoate chestiile astea?

Bernie rosti:

– Într-un fel e bine. Nu găseşte nimic de criticat în manifestul nostru, aşa că ne atacă pentru lucruri pe care noi nu le-am susţinut niciodată. Mincinosul naibii!

Lloyd strigă:

– Ascultaţi!

Churchill spuse:

– Vor trebui să apeleze la o formă de Gestapo.

Săriră toţi în picioare, vociferând nemulţumiţi. Vocea prim-ministrului se pierdu în vacarm.

– Ticălosul! zbieră Bernie, îndreptându-şi pumnul spre aparatul de radio Marconi. Ticălosul, ticălosul!

După ce se mai calmară, Ethel zise:

– Aşa au de gând să-şi poarte campania? Proferând minciuni la adresa noastră?

– Da, evident, zise Bernie.

Lloyd rosti:

– Dar oare lumea îi va crede?

(iv)

În sudul statului New Mexico, nu departe de El Paso, există un deşert numit Jornada del Muerto, Drumul Morţilor. De dimineaţă până seara, soarele dogoreşte cu cruzime peste acele arborilor mesquite şi peste plantele yucca, cu frunzele lor ca nişte săbii. Singurele creaturi care rezistă acolo sunt scorpionii, şerpii cu clopoţei, furnicile roşii şi tarantulele. Aici aleseseră membrii Proiectului Manhattan să testeze cea mai cumplită armă concepută vreodată de omenire.

Greg Peshkov era alături de oamenii de ştiinţă, urmărind totul de la zece mii de metri distanţă. Îşi dorea doar două lucruri: în primul rând, ca bomba să funcţioneze; şi, în al doilea, ca acei zece mii de metri să fie suficienţi.

Numărătoarea inversă începu la ora locală 5.09, în dimineaţa de luni, 16 iulie. Erau în zorii zilei şi pe cer se vedeau dungi aurii înspre est.

Testul primise numele de cod Trinity (Treimea). Când Greg întrebase care era motivul, şeful operaţiunii, evreul newyorkez cu urechi ascuţite J. Robert Oppenheimer, îi citase dintr-un poem de-al lui John Donne: „Sfărâmă-mi inima, Sfântă Treime Dumnezeiască".

„Oppie" era cea mai inteligentă persoană pe care o cunoscuse Greg vreodată. Cel mai strălucit fizician din generaţia lui, omul vorbea pe deasupra şase limbi străine. Citise *Capitalul* lui Karl Marx în original. Învăţa sanscrita din pasiune. Greg îl plăcea şi îl admira. Majoritatea fizicienilor erau tocilari, dar Oppie, la fel ca Greg, era o excepţie: era înalt, arătos, fermecător... un adevărat crai.

În mijlocul deşertului, Oppie le dăduse ordin geniştilor armatei să construiască un turn din stâlpi de oţel, înalt de treizeci de metri, pe temelii de beton. Deasupra era o platformă de stejar. Sâmbătă, bomba fusese ridicată cu vinciul până la platformă.

Oamenii de ştiinţă nu foloseau niciodată termenul de „bombă". Îi ziceau „dispozitivul". În miez avea o bilă de plutoniu, un metal care nu exista în natură, ci era creat ca produs derivat în pilele nucleare. Bila cântărea patru kilograme şi conţinea tot plutoniul din lume. Cineva îi estimase valoarea la un miliard de dolari.

Treizeci şi două de detonatoare de pe suprafaţa bilei aveau să se declanşeze concomitent, creând o reacţie internă atât de puternică, încât densitatea plutoniului avea să crească fulgerător până la pragul critic.

Nimeni nu ştia ce urma să se întâmple după aceea.

Oamenii de ştiinţă puseseră câte un dolar într-un pariu pentru estimarea forţei exploziei, măsurată în tone de TNT. Edward Teller pariase pe 45 000 de tone. Oppie pariase pe 300. Prognoza oficială era de 20 000 de tone. În seara din ajun, Enrico Fermi căutase persoane interesate să parieze dacă explozia avea să radă de pe hartă tot statul New Mexico. Generalul Groves nu apreciase deloc gluma.

Oamenii de ştiinţă purtaseră o discuţie cât se poate de serioasă cu privire la efectele exploziei – în special dacă aceasta avea să aprindă atmosfera întregii planete şi să o distrugă; ajunseseră însă la concluzia că nu avea să se întâmple aşa ceva. Dacă se înşelau, Greg spera ca măcar să se întâmple totul foarte repede.

Testul fusese programat iniţial pe 4 iulie. Totuşi, de fiecare dată când testaseră câte o componentă, aceasta dăduse greş; astfel că ziua cea mare fusese amânată de câteva ori. Sâmbătă, în Los Alamos, un substitut pe care îl botezaseră „Imitaţia Chinezească" nu luase foc. Asta îl determinase pe Norman Ramsey să aleagă zero la pariu, mergând pe varianta că bomba avea să fie un eşec.

Detonarea din acea zi fusese programată pentru ora două noaptea, însă chiar atunci se pornise o furtună cu trăsnete – în mijlocul deşertului! Ploaia ar fi adus reziduurile radioactive peste cercetătorii prezenţi acolo, aşa că explozia fu amânată.

Furtuna se oprise în zori.

Greg se afla într-un buncăr numit S-10000, folosit pe post de sală de comandă. La fel ca majoritatea oamenilor de ştiinţă, stătea afară ca să vadă mai bine. Avea sufletul îndoit, ezitând între speranţă şi frică. Dacă bomba urma să fie un eşec, eforturile a sute de oameni – plus două miliarde de dolari – aveau să fie irosite. Pe de altă parte însă, dacă bomba exploda cu succes, ar fi putut muri cu toţii în următoarele câteva minute.

Lângă el se afla Wilhelm Frunze, tânărul savant german pe care îl cunoscuse în Chicago.

– Ce s-ar fi întâmplat dacă fulgerul lovea bomba, Will?

Frunze ridică din umeri.

– Nimeni nu ştie.

O rachetă verde Verey fu lansată pe cer, făcându-l pe Greg să tresară.

– Mai sunt cinci minute, rosti Frunze.

Măsurile de securitate nu fuseseră dintre cele mai inspirate. Santa Fe, cel mai apropiat oraş faţă de Los Alamos, era înţesat cu agenţi FBI bine îmbrăcaţi. Rezemându-se cu nonşalanţă de ziduri, cu jachetele lor de tweed şi cu cravată la gât, aceştia se deosebeau complet de localnici, care purtau blugi şi cizme de cowboy.

Totodată, Biroul asculta în mod ilegal telefoanele a sute de oameni implicaţi în Proiectul Manhattan. Asta îl uimea pe Greg. Cum putea principala agenţie de aplicare a legii să comită în mod sistematic acte criminale?

Cu toate acestea, securitatea militară şi FBI-ul identificaseră câţiva spioni şi îi eliminaseră fără prea mare zarvă din proiect; printre ei se număra şi Barney McHugh. Însă îi depistaseră ei oare pe toţi? Greg n-avea de unde să ştie. Groves fusese silit să îşi asume unele riscuri. Dacă i-ar fi concediat pe toţi cei suspectaţi de FBI, nu ar mai fi rămas cu suficienţi oameni de ştiinţă care să-i construiască bomba.

Din păcate, majoritatea oamenilor de ştiinţă erau radicali, socialişti şi liberali. Cu greu găseai câte un conservator printre ei. Iar ei considerau că adevărurile descoperite de ştiinţă trebuiau împărtăşite întregii omeniri, nu păstrate în secret de către un regim sau o ţară. Aşa că, în timp ce guvernul american clasase acest proiect colosal drept top secret, cercetătorii participau la grupuri de dezbateri despre împărtăşirea tehnologiei nucleare cu toate naţiunile lumii. Chiar şi Oppie era suspect: nu intrase în Partidul Comunist doar pentru că nu adera niciodată la vreun club sau altul!

În acele momente, Oppie stătea întins pe pământ lângă fratele său mai mic, Frank, şi el un fizician remarcabil, şi el comunist. Ţineau amândoi în mână bucăţi de sticlă de sudură prin care să observe explozia. Greg şi Frunze aveau şi ei bucăţi asemănătoare. Unii oameni de ştiinţă aleseseră să poarte ochelari de soare.

O altă rachetă de semnalizare fu lansată.

– Încă un minut, rosti Frunze.

Greg îl auzi pe Oppie spunând:

– O, Doamne, cât de greu apasă treburile astea asupra sufletului...

Se întrebă dacă acelea aveau să fie ultimele cuvinte ale lui Oppie.

Greg şi Frunze stăteau întinşi pe pământul nisipos în apropiere de Oppie şi de Frank. Purtau cu toţii viziere din sticlă de sudat în faţa ochilor şi se uitau spre locul testului.

În faţa morţii, Greg se gândi la părinţii săi şi la sora sa, Daisy, aflată la Londra. Se întrebă cât de mult aveau să-i simtă lipsa. Se gândi cu un uşor regret şi la Margaret Cowdry, care îl părăsise pentru un tip dispus să o ia de soţie. Însă cel mai mult se gândea la Jacky Jakes şi la fiul lui, Georgy, acum în vârstă de nouă ani. Îşi dorea cu ardoare să îl vadă pe Georgy crescând. Realiză că băieţelul reprezenta principalul motiv pentru care spera să rămână în viaţă. Copilul i se strecurase pe furiş în suflet şi îi câştigase dragostea. Tăria acestui sentiment îl surprindea pe Greg.

Răsună un gong, un zgomot cât se poate de straniu în mijlocul deşertului.

– Zece secunde.

Greg simţi impulsul de a se ridica şi de a o rupe la fugă. Oricât de ridicol ar fi fost acest gând – în fond, cât de departe ar fi putut ajunge în zece secunde? –, trebui să se forţeze să rămână pe loc.

Bomba explodă la ora 5.29.45.

Primul lucru pe care îl observară fu o scânteiere extraordinară, incredibil de strălucitoare, cea mai puternică lumină pe care Greg o văzuse vreodată, mai orbitoare chiar şi decât cea a soarelui.

Apoi, o cupolă ciudată de foc păru să iasă din pământ. Aceasta se înălţă cu o viteză înspăimântătoare, până la o altitudine monstruoasă. Ajunse la nivelul munţilor şi continuă să se înalţe, punând rapid în umbră piscurile.

Greg bâigui:

– Iisuse...

Cupola se transformă într-un pătrat. Lumina era încă mai strălucitoare decât lumina soarelui de amiază, iar munţii din depărtare erau iluminaţi atât de viu, încât Greg putea vedea fiecare cută, crevasă şi stâncă.

Apoi, forma se schimbă din nou. Un stâlp apăru dedesubt, părând să urce la câţiva kilometri în înaltul cerului, precum pumnul lui Dumnezeu.

Norul de foc clocotit de deasupra stâlpului se întinse ca o umbrelă, până când grozăvia ajunse să arate ca o ciupercă înaltă de zece kilometri. Norul avea culori infernale, de la portocaliu la verde și mov.

Greg fu izbit de un val de căldură, ca și cum Atotputernicul deschisese un cuptor imens. În același moment, zgomotul exploziei îi ajunse la urechi ca un pocnet apocaliptic. Însă acesta nu fu decât începutul. Un zgomot ca un tunet supranatural străbătu apoi deșertul, acoperind toate celelalte sunete.

Norul înflăcărat începu să se reducă, însă tunetul păru să continue la nesfârșit – Greg se întrebă dacă nu cumva acela era sunetul sfârșitului lumii.

Într-un final se stinse, iar norul-ciupercă începu să se disperseze.

Greg îl auzi pe Frank Oppenheimer zicând:

– A funcționat.

Oppie replică:

– Da, a funcționat.

Cei doi frați își dădură mâna.

„Și lumea este încă aici, se gândi Greg. Dar nu va mai fi niciodată la fel."

(v)

Lloyd Williams și Daisy se duseră la primăria din Hoxton în dimineața zilei de 26 iulie pentru a vedea numărătoarea voturilor.

Dacă Lloyd pierdea, Daisy plănuia să rupă logodna.

El continua să nege că ea reprezenta o vulnerabilitate din punct de vedere politic, dar ea știa care era adevărul. Inamicii politici ai lui Lloyd se refereau la ea ca fiind „Lady Aberowen". Alegătorii reacționaseră cu indignare la accentul ei american, de parcă nu ar fi avut niciun drept să se implice în politica britanică. Chiar și membrii Partidului Laburist se purtau diferit cu ea, întrebând-o dacă ar prefera cafea atunci când ei beau ceai.

Așa cum prognozase Lloyd, ea izbutea în dese rânduri să depășească ostilitatea inițială a oamenilor, fiind naturală și fermecătoare și ajutându-le pe celelalte femei să spele ceștile de ceai. Însă oare avea să fie de ajuns? Numai rezultatul alegerilor putea să ofere răspunsul la această întrebare.

Nu avea de gând să se mărite cu Lloyd dacă asta însemna ca el să renunțe la munca lui de-o viață. Chiar dacă el spunea că era dispus s-o facă, ar fi fost cea mai nefericită fundație pentru căsnicia lor. Daisy se cutremură îngrozită în timp ce și-l închipuia făcând altceva, lucrând la o bancă sau ca funcționar public, nefericit la culme, dar încercând să pretindă că nu ea era de vină. Nici nu putea suporta acest gând.

Din păcate, toată lumea era de părere că alegerile aveau să fie câștigate de conservatori.

Unele lucruri merseseră bine pentru laburişti în campanie. Discursul în care Churchill vorbise de „Gestapo" se întorsese împotriva lui. Chiar şi unii conservatori fuseseră descumpăniţi. Clement Attlee, care îşi ţinuse cuvântarea la radio în seara următoare, dăduse dovadă de o ironie rece.

– Când am ascultat aseară discursul domnului prim-ministru, în care a prezentat în mod caricatural politicile Partidului Laburist, mi-am dat seama imediat care a fost scopul dumnealui. A dorit ca alegătorii să realizeze cât de mare este diferenţa între Winston Churchill, marele conducător din vreme de război al unei naţiuni unite, şi domnul Churchill, şeful Partidului Conservator. Se teme ca nu cumva cei care l-au acceptat drept conducător în timpul războiului să nu fie tentaţi să îl urmeze şi pe viitor, din recunoştinţă. Îi mulţumesc că le-a ridicat complet vălul de pe ochi.

Dispreţul de magistru al lui Attlee îl făcuse pe Churchill să pară un demagog. Lumea se săturase de atâta patimă clocotitoare, se gândi Daisy; cu siguranţă avea să prefere raţiunea temperată pe timp de pace.

Un sondaj de opinie realizat în preziua votului îi indica drept câştigători pe laburişti, dar nimeni nu-i dădu crezare. Ideea că s-ar putea prezice rezultatul în funcţie de răspunsurile oferite de un mic număr de alegători părea uşor implauzibilă. *News Chronicle*, care publicase rezultatele sondajului, prognoza o egalitate.

Toate celelalte ziare susţineau că alegerile vor fi câştigate de conservatori.

Daisy nu se mai interesase niciodată până atunci de mecanismele democratice, dar fiindcă acum era şi soarta ei la mijloc, urmări hipnotizată cum erau scoase buletinele de vot din urne, sortate, numărate, făcute balot şi apoi renumărate. Omul care răspundea de acest proces se numea redactor al proceselor-verbale". De fapt, era secretarul primăriei. Observatori de la fiecare partid monitorizau procedurile pentru a se asigura că nu se producea vreo neglijenţă sau vreo mârşăvie. Procesul era de lungă durată, iar suspansul o chinuia peste măsură pe Daisy.

La ora 10.30, primiră primele rezultate din altă parte. Harold Macmillan, un protejat de-al lui Churchill şi ministru din cabinet pe timpul războiului, pierduse scrutinul în Stockton-on-Tees în faţa candidatului laburist. După cincisprezece minute, se află despre o răsturnare masivă de situaţie în favoarea laburiştilor în Birmingham. Cum nu era voie cu aparate de radio în primărie, Daisy şi Lloyd se bazau pe zvonurile care ajungeau la ei de-afară, iar Daisy nu mai ştia ce să creadă.

La amiază, redactorul proceselor-verbale îi chemă pe candidaţi şi pe reprezentanţii acestora într-un colţ al camerei, pentru a le comunica rezultatele înainte ca acestea să fie făcute publice. Daisy ar fi vrut să îl însoţească pe Lloyd, însă nu i se permise.

Omul le vorbi în şoaptă tuturor. Pe lângă Lloyd şi deputatul actual, mai erau în cursă un conservator şi un comunist. Daisy le studie feţele, dar nu-şi putu da seama cine câştigase. Urcară cu toţii pe podium, iar încăperea se cufundă în tăcere. Daisy simţi că i se face rău.

– Eu, Michael Charles Davies, numit în conformitate cu prevederile legii redactor al proceselor-verbale pentru circumscripţia electorală Hoxton...

Daisy stătea alături de observatorii laburişti şi se uita fix la Lloyd. Oare urma să îl piardă? Simţea cum i se strânge inima la acest gând şi cum îşi pierde răsuflarea de frică. De două ori până atunci alesese bărbaţi nepotriviţi. Charlie Farquharson fusese opusul tatălui său, o fire cumsecade, dar slabă. Boy Fitzherbert semănase mult cu tatăl ei, impunător şi egoist. Şi-acum îl găsise în sfârşit pe Lloyd, care era puternic şi cumsecade totodată. Nu îl alesese pentru statutul său social sau pentru ce ar fi putut să facă pentru ea, ci pur şi simplu pentru că era un om extraordinar de bun. Era delicat, deştept, demn de încredere şi o adora. Îi luase mult timp să realizeze că el era tot ce-şi dorise ea vreodată. Cât de proastă fusese!

Redactorul proceselor-verbale citi cu voce tare numărul de voturi primite de fiecare candidat în parte. Cum citirea se făcea în ordine alfabetică, Williams avea să fie ultimul nume rostit. Daisy era atât de nerăbdătoare, încât simţea cum i se amestecă în minte toate cifrele.

– Reginald Sidney Blenkinsop, 5 427...

Când se citi şi numărul de voturi primite de Lloyd, toţi laburiştii din jurul lui Daisy izbucniră în urale. Ea avu nevoie de câteva clipe ca să realizeze că asta însemna că el câştigase alegerile. Apoi văzu că expresia solemnă de pe chipul lui fu înlocuită de un zâmbet larg. Daisy începu să aplaude şi să scandeze mai tare decât toată lumea. Câştigase! Nu mai trebuia să renunţe la el! Se simţea ca şi cum viaţa tocmai îi fusese salvată.

– Drept urmare, îl declar pe Lloyd Williams deputat ales pentru Camera Comunelor din partea circumscripţiei Hoxton.

Lloyd era acum deputat în parlament. Daisy îl urmări cu mândrie cum iese în faţă şi ţine un discurs de mulţumire. Exista o formulă standard pentru asemenea discursuri, realiză ea, şi el îi mulţumi mai întâi redactorului proceselor-verbale şi subordonaţilor acestuia, apoi adversarilor săi care pierduseră în luptă dreaptă. Ardea de nerăbdare să îl îmbrăţişeze. El încheie cu câteva propoziţii despre sarcina care îl aştepta: reclădirea Marii Britanii, ce fusese sfâşiată de război, şi crearea unei societăţi mai drepte. Se retrase într-un ropot de aplauze.

După ce coborî de pe scenă, se duse direct la Daisy, o cuprinse în braţe şi o sărută. Ea îi zise: „Felicitări, scumpul meu!", apoi vorbele i se poticniră în gât.

După o vreme ieşiră din clădire şi luară autobuzul spre sediul central al Partidului Laburist, aflat în Transport House.

Acolo aflară că laburiştii câştigaseră deja 106 mandate.

Era o victorie zdrobitoare.

Toţi atotştiutorii se înşelaseră, iar rezultatele nu se potriveau cu aşteptările nimănui. Când sosiră rezultatele finale, scorul fu următorul: Partidul Laburist – 393 de mandate; Partidul Conservator – 210; Partidul Liberal – 12; Partidul Comunist – 1 (Stepney). Laburiştii aveau o majoritate covârşitoare.

La ora şapte seara, Winston Churchill, marele conducător britanic din vreme de război, se duse la Palatul Buckingham şi îşi prezentă demisia din funcţia de prim-ministru.

Daisy îşi aminti o insultă proferată de Churchill la adresa lui Attlee: „O maşină goală parcă şi Clem coborî din ea". Omul pe care îl prezentase ca pe o nulitate îl bătuse măr.

La ora 7.30, Clement Attlee se duse la palat în propria maşină, condus de soţia lui, Violet, iar regele George al VI-lea îi ceru să accepte funcţia de prim-ministru.

În casa de pe Nutley Street, după ce ascultară ştirile de la radio, Lloyd se întoarse spre Daisy şi zise:

– Gata şi cu asta. Acum putem să ne căsătorim?

– Da, răspunse Daisy. Cât de repede vrei tu.

(vi)

Recepţia de nuntă pentru Volodea şi Zoya se desfăşură într-una dintre sălile de banchet mai mici de la Kremlin.

Războiul cu Germania se încheiase, dar Uniunea Sovietică era încă într-o stare jalnică de sărăcie; o festivitate pompoasă nu ar fi fost privită deloc cu ochi buni. Zoya îşi luase o rochie nouă, dar Volodea era îmbrăcat în uniformă. Cu toate acestea, mâncarea era din belşug, iar votca la discreţie.

Erau prezenţi şi nepoţeii lui Volodea, gemenii surorii sale, Anya, şi ai urâciosului său soţ, Ilya Dvorkin. Nu împliniseră încă şase ani. Dimka, un băiat brunet, stătea cuminte şi citea o carte, în vreme ce Tania cea cu ochi albaştri se zbenguia printre mese, deranjându-i pe invitaţi, într-o inversare a comportamentului obişnuit la băieţi şi fete.

Zoya era atât de încântătoare în rochia ei roz, încât Volodea ar fi vrut să plece imediat şi să facă dragoste cu ea. Evident, nici nu se punea problema să facă aşa ceva. În cercul de prieteni ai tatălui său se aflau foarte mulţi generali şi politicieni importanţi din ţară, iar aceştia veniseră în număr mare ca să toasteze în cinstea fericitului cuplu de însurăţei. Grigori lăsase de înţeles că un oaspete distins ar fi putut sosi ceva mai târziu: Volodea spera că nu era vorba de Beria, depravatul şef al NKVD-ului.

Fericirea lui Volodea nu îl lăsase să uite complet grozăviile văzute şi îndoielile tot mai mari pe care le nutrea faţă de comunismul sovietic. Brutalitatea înfiorătoare a poliţiei secrete, gafele lui Stalin – pentru care plătiseră cu viaţa milioane de oameni – şi propaganda care-i încurajase pe soldaţii Armatei Roşii să se poarte ca nişte fiare dezlănţuite în Germania, toate acestea îl făceau să pună la îndoială cele mai fundamentale lucruri în care crezuse de mic. Se întrebă neliniştit în ce fel de ţară aveau să crească Dimka şi Tania. Însă nu-şi putea petrece tocmai ziua nunţii gândindu-se la asemenea lucruri.

Nomenclaturiştii sovietici erau în toane bune. Câştigaseră războiul şi învinseseră Germania. Vechiul lor duşman, Japonia, era zdrobit în momentul de faţă de către Statele Unite ale Americii. Nebunescul cod al onoarei practicat de conducătorii japonezi nu le permitea acestora să ia în calcul capitularea, dar era o simplă chestiune de timp. Din păcate, mândria lor nesăbuită avea să ducă la moartea şi mai multor soldaţi japonezi şi americani, precum şi la lăsarea pe drumuri a femeilor şi a copiilor din Japonia; însă rezultatul avea să fie acelaşi. Din nefericire, nu părea să existe vreo cale prin care americanii să poată grăbi acest proces, limitând astfel numărul de pierderi umane.

Tatăl lui Volodea, beat şi fericit, ţinu un toast.

– Armata Roşie a ocupat Polonia, începu el. Această ţară nu va mai fi folosită niciodată drept bază de atac pentru o invazie germană a Rusiei.

Toţi vechii săi tovarăşi izbucniră în urale, bătând în mese.

– În Europa Occidentală, partidele comuniste primesc o susţinere fără precedent din partea maselor. La alegerile municipale desfăşurate în martie la Paris, Partidul Comunist a câştigat cel mai mare număr de voturi. Îi felicit pe tovarăşii noştri francezi.

Urmară noi urale.

– Mă uit acum în toată lumea şi văd că revoluţia rusă, în care au luptat şi şi-au pierdut viaţa atâţia oameni curajoşi...

Zăbovi puţin, lacrimile umplându-i ochii. În încăpere se lăsă liniştea. El îşi reveni în fire şi zise:

– Văd că revoluţia nu a mai fost niciodată atât de ferită de primejdii cum este în ziua de azi!

Ei ridicară paharele.

– Pentru revoluţie! Pentru revoluţie!

Toată lumea bău.

Apoi, uşile se trântiră în lături şi tovarăşul Stalin intră în încăpere.

Toată lumea se ridică în picioare.

Avea părul cărunt şi părea istovit. Avea vreo 65 de ani şi fusese bolnav: se zvonea că suferise o serie de atacuri cerebrale sau cardiace. Însă în ziua aceea părea exuberant.

– Am venit să sărut mireasa! rosti el.

Se duse la Zoya şi îi puse mâinile pe umeri. Ea era puţin mai înaltă decât el, dar izbuti să se lase discret ceva mai jos. El o sărută pe ambii obraji, zăbovind destul de mult cu mustaţa lui căruntă încât să-l facă gelos pe Volodea. Apoi se trase înapoi şi întrebă:

– Primesc şi eu ceva de băut?

Mai mulţi oameni se repeziră să-i aducă un pahar cu votcă. Grigori insistă să-i dea lui Stalin scaunul său, din centrul mesei principale. Oamenii îşi reluară conversaţiile, dar pe un ton coborât: erau încântaţi că venise şi el, dar acum trebuiau să fie atenţi la fiecare cuvânt şi la fiecare mişcare. Omul acesta putea să decidă uciderea cuiva cu un simplu pocnet din degete – şi făcea asta în mod frecvent.

Se mai aduse votcă, trupa începu să interpreteze melodii din folclorul rusesc şi lumea se relaxă treptat. Volodea, Zoya, Grigori şi Katerina încinseră un dans de patru persoane numit cadril, conceput astfel încât să fie comic şi să-i facă pe oameni să râdă. După aceea se prinseră în dans şi alte cupluri, iar bărbaţii începură să danseze barynya, la care trebuiau să se lase pe vine şi să-şi ridice picioarele cât mai sus, aşa că mulţi dintre ei căzură în fund. Volodea trăgea cu ochiul la Stalin – la fel ca toţi cei din sală – şi observă că acesta părea să se distreze, bătând în masă cu paharele în ritmul balalaicelor.

Zoya şi Katerina dansau o troică cu şeful lui Zoya, Vasili, un fizician care lucra la proiectul bombei, iar Volodea îi privea de pe margine când atmosfera se schimbă brusc.

Un asistent în civil intră în sală, ocoli pe lângă perete şi se duse direct la Stalin. Fără alte formalităţi, se aplecă peste umărul conducătorului şi îi vorbi pe un ton scăzut, dar alarmat.

Stalin păru nedumerit la început şi îi adresă o întrebare, apoi încă una. După aceea se schimbă la faţă. Păli şi păru că se holbează la dansatori fără să îi vadă.

Volodea rosti în barbă:

– Ce dracu' s-a întâmplat?

Dansatorii încă nu băgaseră de seamă, dar cei de la masa principală păreau înspăimântaţi.

După o clipă, Stalin se ridică. Cei din jurul său se ridicară şi ei în semn de respect. Volodea văzu că tatăl său continua să danseze. Unii fuseseră împuşcaţi pentru chestii mult mai mărunte.

Dar Stalin nu avea ochi pentru nuntaşi. Se ridică şi plecă de la masă cu asistentul său pe urme. Porni spre uşă, străbătând ringul de dans. Comesenii îngroziţi se feriră din calea lui. Un cuplu se împletici, căzând pe jos. Stalin nu păru să observe nimic din toate acestea. Trupa se opri din cântat. Fără să spună nimic, fără să se uite la nimeni, Stalin ieşi din sală.

O parte dintre generali se luară după el speriaţi.

Apăru un alt asistent, apoi încă doi. Îşi căutară toţi şefii şi începură să le vorbească. Un tânăr într-o jachetă de tweed se duse la Vasili. Zoya părea să-l ştie pe om, ascultându-l cu mare atenţie. Părea şocată.

Vasili şi asistentul ieşiră apoi din sală. Volodea se duse la Zoya şi o întrebă:

– Pentru Dumnezeu, ce se întâmplă?

Ea rosti cu glas tremurat:

– Americanii au aruncat o bombă nucleară în Japonia.

Chipul ei frumos şi palid părea şi mai alb decât de obicei.

– La început guvernul japonez nu şi-a dat seama ce s-a întâmplat. Le-a luat câteva ore să priceapă.

– Suntem siguri că asta s-a întâmplat?

– A ras clădirile de pe o rază de opt kilometri. Se estimează că 75 000 de oameni au fost omorâţi instantaneu.

– Câte bombe au folosit?

– Una.

– O singură bombă?

– Da.

– Dumnezeule! Nu-i de mirare că Stalin a pălit.

Amuţiră amândoi. Vestea se răspândea cu repeziciune prin sală. Unii oameni încremeniseră; alţii se ridicaseră şi plecaseră, îndreptându-se spre birourile, telefoanele şi angajaţii lor.

– Asta schimbă totul, rosti Volodea.

– Inclusiv planurile noastre pentru luna de miere, încuviinţă Zoya. Cu siguranţă mi se va anula permisia.

– Şi noi credeam că Uniunea Sovietică este în siguranţă.

– Tatăl tău tocmai a ţinut un toast, spunând că revoluţia nu a mai fost niciodată atât de ferită de primejdii cum este acum.

– Nimic nu este în afara pericolului acum.

– Nu, spuse Zoya. Nu până nu vom produce şi noi o astfel de bombă.

(vii)

Jacky Jakes şi Georgy se aflau în Buffalo şi stăteau în apartamentul Margăi pentru prima oară. Greg şi Lev erau şi ei acolo, iar în Ziua Victoriei asupra Japoniei – miercuri, 15 august – se duseră cu toţii în parcul Humboldt. Aleile erau pline de cupluri fericite, iar în fântâni se jucau sute de copii.

Greg era fericit şi mândru. Bomba funcţionase. Cele două dispozitive aruncate asupra oraşelor Hiroshima şi Nagasaki provocaseră un dezastru

înfiorător, dar contribuiseră la încetarea războiului, salvând astfel viețile a mii de americani. Greg jucase și el un rol în toate acestea. Datorită acțiunilor lor, Georgy avea să crească într-o lume liberă.

– Are nouă ani, îi zise Greg lui Jacky.

Stăteau pe o bancă și vorbeau, în vreme ce Lev și Marga se duseră cu Georgy să-i cumpere înghețată.

– Nu-mi vine să cred! Mă întreb ce-o să ajungă.

Jacky rosti cu ferocitate:

– În niciun caz nu o să facă vreo chestie prostească, cum ar fi actoria sau cântatul la trompetă. E prea deștept pentru asta.

– Ai vrea să fie profesor universitar, ca tatăl tău?

– Da.

– În cazul ăsta...

Greg condusese discuția în această direcție și se temea acum de reacția lui Jacky.

– ...ar trebui să meargă la o școală bună.

– Te-ai gândit la ceva anume?

– Ce-ai zice de o școală cu internat? Ar putea merge la aceeași școală la care am fost și eu.

– Ar fi singurul elev de culoare.

– Nu neapărat. Am avut și eu un coleg de culoare, un indian din Delhi pe nume Kamal.

– Doar unul.

– Da.

– Și nu era tachinat?

– Ba da. Îi spuneam Cămilă. Dar băieții s-au obișnuit cu el și s-au împrietenit.

– Mai știi cumva ce s-a ales de soarta lui?

– A ajuns farmacist. Am auzit că are deja două drogherii în New York.

Jacky dădu aprobator din cap. Greg realiză că nu o deranja deloc acest plan. Provenea dintr-o familie cultă. Deși ea se răzvrătise și abandonase școala, credea cu ardoare în importanța educației.

– Și taxele de școlarizare?

– Îl pot ruga pe tata să le achite.

– Și crezi că o s-o facă?

– Uită-te și tu la ei.

Greg arătă spre Lev, Marga și Georgy, care se întorceau de la dugheana cu înghețată. Lev și Georgy mergeau unul lângă altul, mâncând înghețată și ținându-se de mână.

– Tatăl meu conservator, ținând de mână un copil de culoare într-un parc public. Crede-mă, o să achite taxele de școlarizare.

– Georgy nu-şi prea găseşte locul nicăieri, rosti Jacky îngrijorată. Este un băieţel negru cu un tată alb.

– Ştiu.

– Vecinii de bloc ai mamei tale cred că eu sunt menajera – ştiai asta?

– Da.

– Am avut grijă să nu îi corectez. Dacă ar şti că printre oaspeţii din clădire există şi negri, s-ar putea stârni un scandal.

Greg oftă.

– Îmi pare rău, dar ai dreptate.

– Viaţa o să fie dură pentru Georgy.

– Ştiu, zise Greg. Dar ne are pe noi.

Jacky îi oferi unul dintre zâmbetele sale, care deveniseră atât de rare.

– Da, rosti ea. E şi asta ceva.

PARTEA A TREIA

PACEA RECE

Capitolul douăzeci şi unu

1945 (III)

După nuntă, Volodea şi Zoya se mutară în propriul apartament. Foarte puţini tineri însuraţei ruşi erau atât de norocoşi. Vreme de patru ani, forţa industrială a Uniunii Sovietice se concentrase asupra producţiei de arme. Foarte puţine locuinţe fuseseră construite, iar multe fuseseră distruse. Însă Volodea era maior în Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii şi fiu de general pe deasupra, aşa că reuşi să tragă nişte sfori.

Locul era înghesuit: o sufragerie cu o masă; un dormitor atât de mic, încât patul aproape că umplea tot spaţiul; o bucătărie în care două persoane abia dacă aveau loc să se întoarcă; o toaletă strâmtă cu chiuvetă şi un duş; şi un mic hol cu un şifonier pentru lucrurile lor. Când porneau radioul în sufragerie, acesta răsuna în tot apartamentul.

În scurtă vreme însă, îl adaptară după nevoile lor. Zoya cumpără o cuvertură de un galben-aprins pentru pat. Mama lui Volodea le dădu un set de veselă pe care-l cumpărase în 1940, în anticiparea nunţii, şi îl păstrase pe tot parcursul războiului. Volodea atârnă un tablou pe perete, o fotografie de la ceremonia de absolvire a Academiei de Informaţii Militare.

Acum făceau dragoste mai des. Faptul că erau singuri conta mai mult decât se aşteptase Volodea. El unul nu se simţise inhibat când se culcase cu Zoya acasă la părinţii săi sau în apartamentul în care locuise ea înainte; însă acum îşi dădea seama de importanţa acestui lucru. Acolo fuseseră nevoiţi să vorbească în şoaptă, să fie atenţi să nu scârţâie patul şi exista mereu posibilitatea (chiar dacă redusă) să intre cineva peste ei. Casele altora nu îţi ofereau niciodată o intimitate deplină.

Se trezeau adesea devreme, făceau dragoste, apoi stăteau întinşi şi vorbeau câte o oră înainte să se îmbrace pentru serviciu. În timp ce stătea cu capul rezemat pe coapsele ei într-o astfel de dimineaţă, cu mirosul de sex încă în nări, Volodea zise:

– Vrei un ceai?

– Da, te rog, răspunse ea, întinzându-se şi sprijinindu-se pe perne.

Volodea îşi puse un halat şi traversă holişorul până în micuţa bucătărie, unde aprinse focul sub samovar. Observă cu nemulţumire teancurile de oale şi de vase din ajun în chiuvetă.

– Zoya! strigă el. E dezastru în bucătărie!

Apartamentul era atât de mic, încât ea îl auzi cu uşurinţă.

– Ştiu, rosti ea.

El se întoarse în dormitor.

– De ce nu ai făcut curat aseară?

– De ce n-ai făcut tu?

Lui nici măcar nu-i trecuse prin cap că aceea ar fi putut fi treaba lui, însă îi spuse:

– Am avut de întocmit un raport.

– Iar eu am fost prea obosită.

Sugestia că ar fi putut fi vina lui îl enervă.

– Detest bucătăriile murdare.

– Şi eu le detest.

De ce era atât de obtuz?

– Dacă nu-ţi place, fă curat! zise el.

– Hai să facem curat împreună chiar acum.

Sări din pat, trecu pe lângă el cu un surâs provocator pe chip şi intră în bucătărie. Volodea o urmă.

– Spală-le tu şi eu le şterg, îi zise ea, luând un prosop curat dintr-un sertar.

Ea încă era goală. El nu se putu abţine să nu zâmbească. Era înaltă şi suplă, cu tenul sidefiu. Avea sânii plaţi şi sfârcurile ascuţite, iar părul ei inghinal era fin şi blond. Unul dintre avantajele căsătoriei era obiceiul ei de a umbla goală prin apartament. Asta îi permitea lui Volodea să îi admire trupul oricât dorea, ceea ce ei părea să-i facă plăcere. Dacă îi surprindea privirea, nu lăsa să se întrevadă nicio stânjeneală, mulţumindu-se să surâdă.

El îşi ridică mânecile halatului şi începu să spele vasele, dându-i-le Zoyei să le şteargă. Spălatul vaselor nu era o activitate prea bărbătească – Volodea nu-şi văzuse niciodată tatăl făcând aşa ceva –, însă Zoya părea să creadă că treburile casnice trebuiau împărţite între soţi. Era o idee excentrică. Oare Zoya avea o viziune egalitaristă asupra căsniciei? Sau pur şi simplu îi răpea din atributele masculine?

I se păru deodată că aude ceva afară. Aruncă o privire pe hol: uşa apartamentului se afla la trei-patru paşi de chiuveta din bucătărie. Nu văzu nimic ieşit din comun.

Apoi, uşa fu smulsă din ţâţâni.

Zoya ţipă.

Volodea înhăţă cuţitul pe care tocmai îl spălase. Trecu pe lângă Zoya şi se postă în pragul bucătăriei. Un poliţist în uniformă stătea în faţa uşii dărâmate cu un baros în mână.

Volodea simţi o frică amestecată cu furie.

– Ce dracu' mai e şi asta? rosti el.

Poliţistul se trase un pas înapoi şi un bărbat scund şi slab cu o faţă de rozătoare intră în apartament. Era cumnatul lui Volodea, Ilya Dvorkin, agent al poliţiei secrete. Purta mănuşi de piele.

– Ilya! strigă Volodea. Lingău prost ce eşti!

– Ai grijă cum vorbeşti, replică Ilya.

Volodea era nedumerit şi furios. Poliţia secretă nu obişnuia să aresteze angajaţi ai Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii, iar asta era o chestiune reciprocă. Altminteri s-ar fi ajuns la un război deschis.

– De ce dracu' mi-ai spart uşa? Ţi-aş fi deschis!

Încă doi agenţi intrară pe hol şi se postară în spatele lui Ilya. Indivizii purtau hainele lor obişnuite de piele, în ciuda vremii blânde de sfârşit de vară.

Volodea simţi cum frica îi copleşea mânia. Ce se întâmpla oare?

Ilya spuse cu glas tremurat:

– Lasă jos cuţitul, Volodea.

– N-ai motive să te temi, rosti Volodea. Tocmai îl spălam.

Îi dădu cuţitul Zoyei, care stătea în spatele lui.

– Vă rog să poftiţi în sufragerie, zise el. Putem discuta acolo până se îmbracă Zoya.

– Crezi că am venit în vizită? pufni Ilya indignat.

– Poţi să-i spui cum vrei, sunt sigur că nu vrei să ne pui în situaţia jenantă de a-mi vedea soţia goală.

– Am venit în misiune, trimis de poliţie!

– Şi de ce l-au trimis tocmai pe cumnatu-meu?

Ilya îşi coborî vocea:

– Nu pricepi că ar fi fost mult mai rău pentru tine dacă venea altcineva?

Lucrurile nu arătau deloc bine. Volodea se străduí să braveze în continuare.

– Şi ce vreţi, mai exact? Tu şi ceilalţi ticăloşi?

– Tovarăşul Beria a preluat conducerea programului de fizică nucleară.

Volodea ştia asta. Stalin însărcinase un nou comitet de conducere şi-l numise pe Beria în funcţia de preşedinte. Beria nu ştia fizică absolut deloc şi era complet necalificat să organizeze un proiect de cercetare ştiinţifică. Însă Stalin avea încredere în el. Asta era o problemă comună pentru guvernul sovietic: oameni incompetenţi – dar loiali – erau promovaţi în posturi în care nu puteau face faţă.

Volodea zise:

– Şi tovarăşul Beria are nevoie de soţia mea în laborator, unde să lucreze la bombă. Aţi venit să o conduceţi la serviciu?

– Americanii au obţinut bomba nucleară înaintea sovieticilor.

– Aşa este. Poate că asta s-a întâmplat şi pentru că ei au acordat o prioritate specială cercetărilor din fizică, nu crezi?

– Este imposibil ca ştiinţa capitalistă să fie superioară celei comuniste!

– Ăsta-i un truism.

Volodea era nedumerit. Încotro se îndreptau lucrurile?

– Şi la ce concluzie aţi ajuns? întrebă el.

– Cel mai probabil am fost sabotaţi.

Era exact genul de născocire ridicolă cu care veneau cei de la poliţia secretă.

– Despre ce fel de sabotaj este vorba?

– Unii oameni de ştiinţă au întârziat în mod deliberat producerea bombei sovietice.

Volodea începu să priceapă şi simţi cum îl cuprinde teama. Însă continuă să răspundă pe acelaşi ton bătăios: era mereu o greşeală să arăţi vreo slăbiciune în faţa acestor oameni.

– Şi de ce dracu' ar fi făcut asta?

– Pentru că sunt trădători – şi soţia ta se numără printre ei!

– Ar fi bine să nu vorbeşti serios, jigodie!

– Am venit să o arestez pe soţia ta.

– Poftim?! exclamă Volodea consternat. E o nebunie!

– Asta este părerea organizaţiei mele.

– Dar nu există dovezi.

– Dacă vrei dovezi, du-te la Hiroshima!

Zoya vorbi pentru prima oară:

– Trebuie să mă duc cu ei, Volodea. N-are rost să te aresteze şi pe tine.

Volodea îndreptă un deget acuzator spre Ilya şi zise:

– Ai dat de dracu'!

– Nu fac decât să îmi îndeplinesc ordinele.

– Dă-te din uşă. Soţia mea o să se ducă în dormitor ca să se îmbrace.

– Nu-i vreme de aşa ceva, replică Ilya. Trebuie să vină aşa cum este.

– Nu fi ridicol!

Ilya îşi ridică bărbia şi rosti:

– Un cetăţean sovietic respectabil nu s-ar plimba prin casă fără haine pe el.

Volodea se întrebă cum se simţea sora lui fiind căsătorită cu ticălosul acela.

– Tocmai voi, cei de la poliţia secretă, dezaprobaţi din punct de vedere moral nuditatea?

– Goliciunea ei este o dovadă a decăderii sale. O vom lua aşa cum este.

– În niciun caz!

– Dă-te la o parte.

– Dă-te tu la o parte. O să se ducă să se îmbrace.

Volodea ieşi pe hol şi se postă în faţa celor trei agenţi, întinzându-şi braţele pentru ca Zoya să poată trece prin spatele lui.

Când ea se mişcă, Ilya se întinse pe după Volodea şi o înşfăcă de braţ.

Volodea îi dădu doi pumni în faţă. Ilya strigă şi se trase în spate, împleticindu-se. Cei doi bărbaţi în haine de piele făcură un pas în faţă. Volodea încercă să-l pocnească pe unul dintre ei, dar tipul se feri. Apoi, cei doi îl prinseră de braţe pe Volodea. El se zbătu, dar indivizii erau puternici şi se pare că mai făcuseră asta înainte. Îl trântiră de perete.

În timp ce-l ţineau, Ilya îl lovi cu pumnul în faţă de câteva ori, apoi în stomac, până când Volodea începu să scuipe sânge. Zoya încercă să intervină, dar Ilya o pocni şi pe ea, făcând-o să ţipe şi să cadă pe spate.

Halatul lui Volodea se desfăcu în partea din faţă – Ilya îi dădu un picior în testicule, apoi în genunchi. Volodea se îndoi de spate, nemaiputându-se ţine pe picioare, însă cei doi bărbaţi în haine de piele îl ţinură bine, iar Ilya continuă să îl lovească.

Într-un final Ilya se întoarse, masându-şi articulaţiile degetelor. Ceilalţi doi îi dădură drumul lui Volodea, iar el se prăbuşi pe podea. Abia mai putea respira şi nu se simţea în stare să se mişte, dar nu-şi pierduse cunoştinţa. Cu colţul ochiului îi văzu pe cei doi bătăuşi înşfăcând-o pe Zoya şi scoţând-o goală din apartament. Ilya îi urmă.

Odată cu trecerea minutelor, durerea se transformă dintr-o agonie ascuţită într-o jenă înfundată, iar Volodea simţi cum respiraţia începe să-i revină la normal.

În cele din urmă simţi că se poate mişca şi se săltă în capul oaselor. Izbuti să ajungă la telefon şi formă numărul tatălui său, sperând ca acesta să nu fi plecat încă la slujbă. Fu uşurat când auzi vocea bătrânului în receptor.

– Au arestat-o pe Zoya, zise el.

– Ticăloşii dracului! izbucni Grigori. Cine-a fost?

– Ilya.

– Poftim?!

– Dă nişte telefoane, spuse Volodea. Vezi dacă poţi afla ce dracu' se petrece. Eu trebuie să mă spăl de sânge.

– Ce sânge?

Volodea închise receptorul.

Nu erau decât vreo doi paşi până la baie. Lăsă halatul de baie să-i cadă pe jos şi intră la duş. Apa caldă îi aduse o oarecare uşurare în trupul învineţit. Ilya era rău, dar nu avea forţă, aşa că nu-i rupsese niciun os.

Volodea opri apa şi se uită în oglinda din baie. Avea faţa plină de tăieturi şi de vânătăi.

Nici nu-şi mai bătu capul să se usuce. Cu un efort considerabil, îşi trase pe el uniforma militară. Voia să aibă cu el un simbol al autorităţii.

Tatăl său sosi când el încerca să-şi lege şireturile de la bocanci.

– Ce mama dracului s-a întâmplat aici? izbucni Grigori.

Volodea zise:

– Veniseră hotărâţi să se bată şi eu am fost destul de fraier ca să le dau ce-şi doreau.

Tatăl lui nu fu deloc mulţumit să audă asta.

– Credeam că te duce mintea mai mult de atât.

– Au insistat să o ia de aici goală.

– Ce jigodii!

– Ai aflat ceva?

– Nu încă. Am vorbit cu câteva persoane. Nu ştie nimeni nimic, zise Grigori, părând îngrijorat. Fie cineva a făcut o greşeală prostească, fie au motive să fie atât de siguri pe ei.

– Du-mă la birou. Lemitov o să se înfurie la culme. N-o să-i lase să scape cu una ca asta. Dacă au voie să mi-o facă mie, atunci pot face asta oricărei alte persoane din Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii.

Maşina şi şoferul lui Grigori aşteptau afară. Conduseră până la aerodromul Khodynka. Grigori rămase în maşină în timp ce Volodea şchiopătă spre sediul Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii. Se duse direct în biroul şefului său, colonelul Lemitov.

Ciocăni la uşă, intră şi spuse:

– Ticăloşii de la poliţia secretă mi-au arestat soţia.

– Ştiu, rosti Lemitov.

– Ştiţi?

– Eu le-am dat aprobare.

Volodea rămase cu gura căscată.

– Ce dracu'...?

– Stai jos.

– Ce se întâmplă?

– Stai jos, taci din gură şi-o să-ţi explic.

Volodea se lăsă uşor în scaun, iar Lemitov zise:

– Trebuie să avem o bombă nucleară cât mai repede. În momentul de faţă Stalin face pe durul cu americanii, întrucât suntem destul de siguri că ei nu au încă un arsenal suficient de mare de arme nucleare ca să ne distrugă. Însă au început să-şi facă rezerve şi la un moment dat le vor folosi – dacă nu vom fi în stare să ripostăm.

Nu avea nicio logică.

– Soţia mea nu poate ajuta la construirea bombei dacă agenţii poliţiei secrete o pocnesc în faţă. Este o nebunie!

– Taci dracu' din gură! Problema noastră este că există mai multe modele posibile. Americanilor le-au trebuit cinci ani ca să-şi dea seama care dintre ele va funcţiona. Noi nu avem atâta vreme la dispoziţie. Trebuie să le furăm rezultatele cercetărilor.

– Asta nu înseamnă că nu vom avea nevoie de fizicieni ruşi care să reproducă modelul – iar pentru asta trebuie ca ei să se afle în laboratoarele lor, nu încuiaţi prin beciurile din Lubyanka.

– Tu cunoşti un tip pe nume Wilhelm Frunze.

– Da, am fost colegi de şcoală la Academia de Băieţi din Berlin.

– El ne-a oferit informaţii preţioase despre cercetările nucleare ale britanicilor. Apoi s-a mutat în Statele Unite, unde a lucrat la proiectul bombei nucleare. Agenţii NKVD din Washington l-au contactat, l-au speriat cu incompetenţa lor şi au stricat relaţia cu el. Trebuie să îl recuperăm.

– Şi ce treabă are asta cu mine?

– Frunze are încredere în tine.

– N-am de unde să ştiu asta. Nu l-am mai văzut de doisprezece ani.

– Vrem să te duci în America să vorbeşti cu el.

– Bine, dar de ce aţi arestat-o pe Zoya?

– Ca să ne asigurăm că te întorci.

(ii)

Volodea îşi spuse că ştia cum să procedeze. La Berlin, înainte de război, se descotorosise de agenţii Gestapo puşi pe urmele sale, se întâlnise cu potenţiali spioni, îi recrutase şi-i transformase în surse de încredere pentru serviciul de informaţii. Nu era niciodată uşor – mai cu seamă partea în care trebuia să convingă pe cineva să trădeze –, dar el era deja expert în asta.

Totuşi, acum era în America.

Ţările occidentale pe care le vizitase, Germania şi Spania anilor '30-'40, nu semănau nici pe departe cu America.

Era copleşit. Toată viaţa i se zisese că filmele de la Hollywood ofereau o impresie exagerată de prosperitate şi că în realitate majoritatea americanilor trăiau în sărăcie. Însă Volodea înţelese foarte clar, încă din ziua în care sosi în Statele Unite, că filmele nu exagerau mai deloc. Şi cu greu găseai oameni săraci.

New Yorkul era plin de maşini, multe dintre ele conduse de oameni care nu erau oficiali guvernamentali importanţi: tineri, muncitori, ba chiar şi

femei ieşite la cumpărături. Şi toată lumea era îmbrăcată bine! Toţi bărbaţii păreau să poarte cele mai bune costume ale lor. Gambele femeilor erau acoperite de dresuri. Toată lumea părea să aibă pantofi noi.

Trebuia să-şi amintească întruna de latura negativă a Americii. Era şi sărăcie pe undeva. Negrii erau persecutaţi, iar în Sud nu aveau drept de vot. Rata infracţionalităţii era ridicată – chiar şi americanii spuneau că aceasta scăpase de sub control – deşi, în mod ciudat, Volodea nu văzuse nicio dovadă în acest sens şi se simţea în siguranţă în timp ce mergea pe străzi.

Îşi petrecu câteva zile explorând New Yorkul. Îşi perfecţionă engleza, care nu era prea bună, nu că asta ar fi contat: oraşul era plin de oameni care vorbeau o engleză stricată, cu accente puternice. Ajunse să cunoască feţele unora dintre agenţii FBI puşi pe urmele sale, şi identifică mai multe locuri convenabile în care să se poată descotorosi de ei.

Într-o dimineaţă însorită plecă de la consulatul sovietic din New York, fără pălărie pe cap, purtând doar pantaloni largi şi o cămaşă albastră, ca şi cum se ducea să facă nişte comisioane. Un tânăr în costum negru şi cu cravată se luă după el.

Se duse în magazinul universal Saks de pe Fifth Avenue şi îşi cumpără chiloţi şi o cămaşă cu un mic model cadrilat. Oricine o fi fost pe urmele sale, probabil credea că intrase doar la cumpărături.

Şeful NKVD de la consulat îl anunţase pe Volodea că o echipă sovietică avea să-l urmărească de-a lungul vizitei sale în America, asigurându-se că se purta cum trebuie. Abia îşi putea ţine în frâu mânia faţă de organizaţia care o întemniţase pe Zoya şi trebui să se abţină să nu îl strângă de gât pe individ. Dar trebuia să-şi păstreze calmul. Observă cu sarcasm că avea să fie nevoit să scape de supravegherea FBI-ului ca să-şi ducă misiunea la bun sfârşit şi că ar fi putut scăpa şi de urmăritorii de la NKVD fără să vrea; dar le ură mult noroc – de obicei se debarasa de ei în cinci minute.

Deci tânărul de pe urmele sale era aproape sigur un agent FBI. Hainele sale scrobite şi conservatoare erau un indiciu suplimentar.

Ducându-şi cumpărăturile într-o pungă de hârtie, Volodea ieşi din magazin prin lateral şi chemă un taxi. Îl lăsă pe omul de la FBI pe trotuar, fluturând din mână. După ce taxiul dădu colţul de două ori, Volodea îi aruncă şoferului o bancnotă şi sări afară. Ţâşni într-o staţie de metrou, ieşi prin altă parte şi aşteptă în pragul unei clădiri de birouri vreo cinci minute.

Tânărul în costum negru nu se vedea nicăieri.

Volodea intră apoi în gara Penn.

Se asigură încă o dată că nu era urmărit, apoi îşi cumpără bilet. Cu acesta şi cu punga de hârtie urcă la bordul unui tren.

Călătoria până la Albuquerque ţinu trei zile.

Trenul goni printre câmpii mănoase, fabrici impunătoare şi metropole cu zgârie-nori înălţaţi trufaş spre cer. Uniunea Sovietică era mai mare, dar numai în Ucraina găseai altceva decât păduri de pin şi stepe îngheţate. Nu-şi închipuise niciodată că putea exista bogăţie la un asemenea nivel.

Şi bogăţia nu era totul. Ceva nu-i dădea pace lui Volodea de câteva zile, ceva ciudat în legătură cu viaţa din America. Într-un final realiză despre ce era vorba: nimeni nu-i cerea actele la control. După ce trecuse pe la vama din New York, nu-şi mai prezentase niciodată paşaportul. Aparent, în această ţară oricine putea intra într-o gară sau într-o autogară ca să-şi cumpere un bilet spre oricare alt loc, fără să trebuiască să ceară aprobare sau să explice scopul vizitei sale în faţa vreunui reprezentant al oficialităţilor. Asta îi dădea o senzaţie periculos de îmbătătoare de libertate. Putea călători oriunde!

De asemenea, bogăţia Americii îi spori lui Volodea senzaţia de primejdie cu care se confrunta ţara sa. Germanii aproape distruseseră Uniunea Sovietică, iar ţara în care se afla acum avea o populaţie de trei ori mai mare şi era de zece ori mai înstărită. Gândul că frica i-ar fi putut transforma pe ruşi în simple slugi îi mai atenua lui Volodea îndoielile cu privire la comunism, în pofida a ceea ce le făcuse NKVD-ul lui şi soţiei lui. Dacă aveau să aibă copii, nu voia ca aceştia să crească într-o lume terorizată de către America.

Călători prin Pittsburgh şi prin Chicago fără să atragă atenţia asupra sa pe drum. Avea haine americane şi nimeni nu-i remarca accentul din simplul motiv că nu intra în vorbă cu lumea. Îşi cumpăra sandviciuri şi cafea arătând spre ele cu degetul şi plătind suma cerută. Răsfoia ziarele şi revistele lăsate în urmă de ceilalţi pasageri, uitându-se la poze şi încercând să ghicească sensul titlurilor.

Ultima parte a călătoriei îl duse printr-un peisaj deşertic de-o frumuseţe aparte, deşi cam tristă, cu piscuri îndepărtate şi înzăpezite pătate în roşul asfinţitului, ceea ce explica probabil de ce primiseră numele de Munţii Sângele lui Christos.

Se duse la toaletă, îşi schimbă chiloţii şi îşi puse noua cămaşă cumpărată de la Saks.

Se aştepta ca FBI-ul sau Serviciul de Informaţii al Armatei să supravegheze gara din Albuquerque, aşa că nu fu deloc surprins când zări un tânăr a cărui jachetă cadrilată – prea călduroasă pentru vremea de septembrie din New Mexico – nu izbutea să ascundă umflătura pistolului ţinut într-un toc prins de umăr. Însă agentul era interesat mai degrabă de pasagerii veniţi de departe, din New York sau Washington. Volodea, fără pălărie, haină sau bagaj, părea ca un localnic întors dintr-o scurtă călătorie. Nu îl urmări nimeni când se duse la staţia de autobuz şi urcă într-un Greyhound de Santa Fe.

Sosi la destinaţie după-amiaza târziu. Observă doi tipi de la FBI în staţia din Santa Fe, iar aceştia îl măsurară atent din priviri. Totuşi, cum nu puteau

urmări pe toată lumea care cobora din autobuz, înfățișarea sa obișnuită le alungă suspiciunile.

Făcând tot posibilul să pară că știa unde merge, începu să hoinărească pe străzi. Casele joase, cu acoperișuri plate, în stil pueblo, și bisericile turtite de sub soarele dogoritor îi aminteau de Spania. Clădirile cu prăvălii aveau copertine deasupra trotuarelor, creând bolte plăcute și umbroase.

Evită La Fonda, marele hotel de lângă catedrala din piața centrală, și se cază la St. Francis. Plăti cu bani gheață și se înregistră sub numele de Robert Pender, care ar fi putut fi american sau de orice altă naționalitate europeană.

– Valiza mea va sosi mai târziu, îi zise el fetei frumușele de la recepție. Dacă sunt plecat atunci când ajunge, puteți să vă asigurați că este trimisă în camera mea, vă rog?

– Da, sigur, nicio problemă, răspunse ea.

– Vă mulțumesc, rosti el, apoi adăugă o sintagmă pe care o auzise în repetate rânduri în tren: Vă sunt recunoscător.

– Dacă nu sunt eu aici, se va ocupa altcineva de bagaj, câtă vreme are trecut numele dumneavoastră pe el.

– Da, îl are, rosti el, deși nu exista niciun bagaj; însă ea nu avea de unde să știe asta.

Ea se uită la cele notate de el în registru.

– Așa deci, domnule Pender... sunteți din New York.

În glas i se citea o undă de scepticism, fără îndoială pentru că accentul lui nu suna deloc a newyorkez.

– Sunt din Elveția de fel, îi explică el, dând numele unei țări neutre la întâmplare. De aceea am accent.

– Nu am mai cunoscut pe nimeni din Elveția până acum. Cum este acolo?

Volodea nu fusese niciodată în Elveția, dar văzuse fotografii.

– Ninge mult, spuse el.

– În cazul acesta, sper să vă bucurați de vremea călduroasă din New Mexico!

– Așa voi face.

Peste cinci minute, plecă din nou.

Unii oameni de știință locuiau în laboratorul din Los Alamos, după cum aflase de la colegii săi de la ambasada sovietică, dar acesta era un orășel dărăpănat, destul de rupt de civilizație, așa că majoritatea cercetătorilor preferau să își închirieze case și apartamente pe cât posibil în apropiere. Willi Frunze își permitea asta fără probleme: era însurat cu o artistă de succes care desenase o povestire în imagini numită *Slack Alice*. Femeia, pe care o chema tot Alice, putea lucra de oriunde, așa că își aleseseră un bloc în zona centrului istoric.

Biroul de la New York al NKVD-ului îi oferise această informație. Îl urmăriseră pe Frunze cu mare atenție, așa că Volodea avea adresa lui, numărul de

telefon şi o descriere a maşinii sale, o decapotabilă Plymouth de dinainte de război, cu jante albe.

Blocul în care locuiau soţii Frunze avea la parter o galerie de artă. Apartamentul de la etaj avea o fereastră mare, spre nord, pe gustul unui artist. O decapotabilă Plymouth era parcată în faţa clădirii.

Volodea alese să nu intre în clădire: locul ar fi putut fi înţesat de microfoane.

Soţii Frunze erau un cuplu prosper, fără copii, şi el îşi dădu seama că nu erau genul de oameni care să stea acasă şi să asculte radioul într-o seară de vineri. Hotărî să aştepte puţin ca să vadă dacă nu cumva plecau.

Îşi petrecu o vreme în galeria de artă, uitându-se la tablourile scoase la vânzare. Lui îi plăceau picturile clare şi pline de viaţă, nu mâzgăliturile haotice. Găsi o cafenea puţin mai jos pe stradă şi se aşeză la fereastră, ca să poată vedea uşa blocului. Plecă de acolo după o oră, cumpără un ziar şi se aşeză într-o staţie de autobuz, prefăcându-se că-l citeşte.

Aşteptarea îndelungată îi permise să ajungă la concluzia că nimeni nu urmărea apartamentul soţilor Frunze. Asta însemna că FBI-ul şi Serviciul de Informaţii al Armatei nu îl trecuseră pe Frunze la categoria de mari riscuri. Era străin, dar nu era nici pe departe singurul străin printre cercetători, şi probabil că nu aveau nimic altceva împotriva lui.

Cum aceea era o zonă comercială din centru, şi nu un cartier rezidenţial, străzile erau pline de oameni; totuşi, după vreo două ore, Volodea începu să se îngrijoreze că l-ar fi putut observa cineva dând târcoale pe acolo.

Şi atunci, soţii Frunze ieşiră din clădire.

Frunze era mai corpolent decât în urmă cu doisprezece ani – nici nu era de mirare, de vreme ce America nu se confrunta cu niciun fel de criză alimentară. Avea un început de chelie, deşi abia împlinise 30 de ani. Îşi păstrase însă aerul solemn. Purta o cămaşă sport şi pantaloni kaki, o combinaţie comună la americani.

Soţia lui nu era îmbrăcată la fel de conservator. Părul ei blond era prins sub o beretă şi purta o rochie de bumbac de o culoare vag maronie, având însă pe mâini tot soiul de brăţări şi de inele. Artiştii se îmbrăcau la fel în Germania, înainte de venirea lui Hitler la putere, îşi aminti Volodea.

Cuplul porni pe trotuar, iar Volodea plecă în urmărirea lui.

Se întrebă ce înclinaţii politice avea soţia cercetătorului şi cât ar fi contat prezenţa ei în conversaţia dificilă pe care urmau să o poarte. Frunze fusese un social-democrat convins în Germania, deci era puţin probabil ca soţia lui să fie vreo conservatoare; o speculaţie întărită şi de înfăţişarea ei. Pe de altă parte, probabil că ea nu ştia că el le deconspirase sovieticilor secrete la Londra. Femeia reprezenta un factor necunoscut.

Ar fi preferat să discute între patru ochi cu Frunze şi se gândi mai întâi să-i lase şi să încerce din nou a doua zi. Însă recepţionera de la hotel îi remarcase accentul străin, aşa că din dimineaţa următoare se putea trezi cu agenţii FBI pe urme. Se putea descurca şi în aceste condiţii, dar nu la fel de uşor într-un orăşel atât de mic, precum în New York sau în Berlin. În plus, a doua zi era sâmbătă, iar soţii Frunze probabil că aveau să-şi petreacă ziua împreună. Cât ar fi trebuit să aştepte Volodea până să îl prindă pe Frunze singur?

Nu exista nicio cale uşoară. După ce cântări bine situaţia, decise să încerce chiar în seara aceea.

Cuplul intră într-un local.

Volodea trecu pe lângă locul respectiv şi aruncă o privire prin vitrină. Era un restaurant ieftin, cu separeuri. Se gândi să intre şi să se aşeze la masa lor, dar hotărî că era mai bine să-i lase să mănânce înainte. Aveau să fie în toane mai bune după ce mâncau.

Aşteptă o jumătate de oră, urmărind uşa de la distanţă. Apoi intră, extrem de agitat.

Ei tocmai îşi terminau cina. Când străbătu restaurantul, Frunze îşi ridică privirea, dar – nerecunoscându-l – nu zăbovi asupra lui.

Se strecură în separeul de lângă Alice şi rosti pe un ton scăzut, în germană:

– Salut, Willi! Nu mă mai ţii minte... din şcoală?

Frunze îl privi atent preţ de câteva secunde, apoi chipul i se lumină.

– Peshkov? Volodea Peshkov? Tu eşti?

Volodea răsuflă uşurat: Frunze era încă prietenos. Nu exista între ei o barieră de ostilitate ce trebuia depăşită.

– Da, chiar eu sunt, zise Volodea.

Îi strânse mâna. Întorcându-se apoi spre Alice, i se adresă în engleză:

– Iertaţi-mă, dar vă vorbesc foarte prost limba.

– Nu-ţi bate capul, replică ea într-o germană cursivă. Familia mea a emigrat aici din Bavaria.

Frunze rosti uluit:

– Chiar m-am gândit la tine în ultima vreme, fiindcă întâmplarea face să mai cunosc un tip cu numele tău de familie – Greg Peshkov.

– Serios? Tatăl meu a avut un frate pe nume Lev, care a venit în America pe la 1915.

– Nu, locotenentul Peshkov este mult mai tânăr. Mă rog... Tu ce faci aici?

Volodea zâmbi.

– Am venit să te văd pe tine. Înainte ca Frunze să întrebe de ce, el continuă: Ultima dată când te-am văzut, ştiu că erai secretarul filialei din Neukölln a Partidului Social-Democrat.

Acesta era al doilea pas. După ce stabilise o bază amicală, îi reamintea lui Frunze de idealismul său din tinereţe.

– Acea experienţă m-a convins că socialismul democratic nu funcţionează, spuse Frunze. Am fost complet neputincioşi în faţa naziştilor. A fost nevoie de intervenţia Uniunii Sovietice pentru a-i opri.

Era adevărat şi Volodea era mulţumit că Frunze realiza asta; dar, mai important de-atât, remarca demonstra că ideile politice ale lui Frunze nu se schimbaseră după ce ajunsese să cunoască bunăstarea din America.

Alice rosti:

– Noi voiam să bem ceva la un bar de după colţ. Foarte mulţi oameni de ştiinţă obişnuiesc să meargă acolo vineri seara. Vrei să vii cu noi?

Ultimul lucru pe care şi-l dorea Volodea era să fie văzut în public cu soţii Frunze.

– Nu ştiu ce să zic, zise el.

De fapt, deja stătuse cam mult cu ei în restaurantul acela. Era momentul să treacă la al treilea pas: trebuia să-i reamintească lui Frunze de vina cumplită ce apăsa asupra sa. Se aplecă în faţă şi îşi coborî glasul:

– Willi, ştiai că americanii aveau de gând să arunce bombe nucleare asupra Japoniei?

Urmă o pauză îndelungată. Volodea îşi ţinu răsuflarea – paria totul pe faptul că Frunze era ros de remuşcări.

O clipă se temu că mersese prea departe. Frunze părea gata să izbucnească în lacrimi. Apoi, omul de ştiinţă trase adânc aer în piept şi îşi veni în fire.

– Nu, nu ştiam, zise el. Niciunul dintre noi n-a ştiut.

Alice interveni supărată:

– Noi am presupus că armata americană dorea să facă un *soi* de demonstraţie a puterii bombei, ca o ameninţare care să-i determine pe japonezi să capituleze mai repede.

Deci ea ştiuse de bombă de la bun început, remarcă Volodea. Asta nu era o surpriză: bărbaţilor le este greu în general să păstreze asemenea secrete faţă de soţiile lor.

– Deci ne aşteptam la o deflagraţie la un moment dat, pe undeva, continuă ea. Însă ne închipuiam că vor distruge vreo insulă nelocuită sau vreo bază militară cu multe arme şi foarte puţini oameni.

– Asta s-ar fi putut justifica, confirmă Frunze. Dar... Vocea îi scăzu, până ajunse o şoaptă: Nimeni nu credea că o vor arunca peste un oraş, omorând optzeci de mii de bărbaţi, femei şi copii.

Volodea încuviinţă.

– M-am gândit eu că aşa vezi lucrurile, rosti el, deşi în realitate *sperase* asta din tot sufletul.

Frunze zise:

– Cine n-ar face-o?

– Dă-mi voie să-ţi pun o întrebare şi mai importantă.

Acesta era al patrulea pas.

– O vor face din nou? continuă el.

– Nu ştiu, răspunse Frunze. Ar putea. Dumnezeu să mă ierte, dar ar putea!

Volodea îşi ascunse satisfacţia. Îl făcuse pe Frunze să se simtă responsabil şi pentru folosirea pe viitor a armelor nucleare, nu doar pentru ce se întâmplase până atunci. Dădu din cap şi spuse:

– Şi noi credem la fel.

Alice întrebă imediat:

– Care noi?

Femeia era ageră şi trecută probabil prin mai multe decât soţul ei. Ar fi fost greu de dus de nas, aşa că Volodea decise nici să nu încerce. Trebuia să rişte să fie sincer cu ea.

– O întrebare justă, zise el. Şi nu am bătut atâta drum ca să-mi păcălesc un vechi prieten. Sunt maior în Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii.

Cei doi se holbară la el. Mai mult ca sigur că luaseră deja în calcul această posibilitate, dar erau surprinşi de mărturisirea lui francă.

– Trebuie să vă spun ceva, continuă Volodea. Ceva extrem de important. Putem discuta într-un loc mai discret?

Cei doi păreau să ezite. Apoi, Frunze rosti:

– În apartamentul nostru?

– Probabil că cei de la FBI l-au înţesat deja cu microfoane.

Frunze avea deja o anumită experienţă în clandestinitate, însă Alice fu şocată.

– Chiar crezi asta? zise ea pe un ton sceptic.

– Da. Am putea ieşi din oraş?

Frunze spuse:

– Există un loc unde mai mergem câteodată seara ca să admirăm asfinţitul.

– Perfect. Duceţi-vă în maşină, urcaţi şi aşteptaţi-mă. Ies şi eu în câteva minute.

Frunze achită nota şi plecă împreună cu Alice, iar Volodea ieşi după ei. Cât merse până la maşină, se asigură că nu era nimeni pe urmele sale. Ajunse la Plymouth şi urcă. Stăteau toţi trei pe bancheta din faţă, în stil american. Frunze ieşi din oraş.

O luară pe un drum de ţară care ducea pe culmea unei mici coline. Frunze opri maşina. Volodea le făcu semn să coboare şi îi conduse la vreo sută de metri de maşină, în caz că ar fi fost microfoane şi în aceasta.

Admirară peisajul stâncos, cu tufăriş, ce se întindea spre asfinţit, apoi Volodea trecu la al cincilea pas.

– Noi credem că următoarea bombă nucleară va fi aruncată undeva în Uniunea Sovietică.

Frunze încuviinţă.

– Doamne ferește, dar probabil că ai dreptate.

– Iar noi nu putem face absolut nimic în această privință, adăugă Volodea, mergând în continuare pe aceeași idee. Nu ne putem lua nicio precauție, nu putem ridica nicio barieră, nu avem cum să ne ocrotim poporul. Nu există nicio apărare împotriva bombei nucleare – bomba pe care ai făcut-o tu, Willi.

– Știu, rosti Frunze cu amărăciune în glas; în mod clar considera că avea să fie vina lui dacă Uniunea Sovietică ar fi fost atacată cu arme nucleare.

Al șaselea pas.

– Singurul lucru care ne-ar putea proteja ar fi să avem propria noastră bombă nucleară.

Frunze nu era de aceeași părere.

– Bomba nu poate fi folosită pentru apărare, zise el.

– Știu, dar poate fi folosită ca intimidare.

– Posibil, admise el.

Alice zise:

– Noi nu vrem ca bombele acestea să se răspândească.

– Nici eu, spuse Volodea. Dar singura cale prin care îi putem împiedica pe americani să radă Moscova de pe fața pământului, așa cum au făcut cu Hiroshima, este ca Uniunea Sovietică să aibă propria ei bombă nucleară, cu care să amenințe că va contraataca.

Alice rosti:

– Are dreptate, Willi. La dracu', toți știm asta!

Ea era cea tenace dintre ei doi, realiză Volodea. Trecu la al șaptelea pas și întrebă pe un ton relaxat:

– Câte bombe au americanii în momentul de față?

Era un moment crucial. Dacă Frunze răspundea la această întrebare, trecea peste o anumită limită. Până atunci conversația se purtase în termeni generali. Acum, Volodea îi cerea informații secrete.

Frunze ezită o vreme. Într-un final se uită la Alice. Volodea o văzu înclinând aproape imperceptibil din cap. Frunze zise:

– Numai una.

Volodea își ascunse satisfacția: Frunze încălcase principiul de confidențialitate. Era o primă mișcare dificilă. Un al doilea secret avea să fie oferit mult mai ușor. Frunze adăugă:

– Dar vor avea mai multe în curând.

– Este o cursă și, dacă o vom pierde, vom pieri, spuse Volodea pe un ton presant. Trebuie să construim și noi măcar o bombă înainte ca ei să producă suficiente cât să ne nimicească.

– Și puteți s-o faceți?

Era punctul în care Volodea putea trece la al optulea pas.

– Avem nevoie de ajutor.

Văzu cum trăsăturile lui Frunze se înăspresc şi îşi dădu seama că omul rememora momentul neplăcut care îl determinase să refuze cooperarea cu NKVD-ul. Alice îl întrebă pe Volodea:

– Şi dacă îţi zicem că nu te putem ajuta? Că este prea periculos?

Volodea îşi urmă instinctul. Îşi ridică mâinile într-un gest de neputinţă.

– Mă voi întoarce acasă şi voi raporta eşecul misiunii, rosti el. Nu vă pot constrânge să faceţi ceva ce nu doriţi. Nu aş vrea să vă pun sub presiune şi nici să vă constrâng în vreun fel.

Alice insistă:

– Deci fără ameninţări?

Asta îi confirmă lui Volodea bănuiala cum că NKVD-ul încercase să-l intimideze pe Frunze. Ei încercau să intimideze pe toată lumea: atâta ştiau, atâta făceau.

– Nici măcar nu încerc să te conving, i se adresă Volodea lui Frunze. Pur şi simplu îţi prezint faptele. Restul ţine de voi. Dacă vreţi să ne ajutaţi, eu voi fi omul vostru de legătură. Dacă vedeţi altfel lucrurile, încheiem discuţia aici. Sunteţi amândoi oameni inteligenţi. Nu aş putea să vă duc de nas nici dacă aş vrea.

Cei doi se uitară din nou unul la celălalt. Spera ca ei să se gândească la cât de diferit era Volodea faţă de ultimul agent sovietic care îi abordase.

Momentul se prelungi în mod agonizant. Alice fu cea care vorbi într-un final:

– La ce fel de ajutor te referi?

Nu era un răspuns afirmativ, dar era mai bine decât un refuz tranşant, aşa că el trecu la al nouălea pas.

– Soţia mea este fiziciană în echipa noastră de cercetători, rosti el, sperând că acest lucru avea să-l umanizeze într-un moment în care ei ar fi putut considera că încearcă să-i manipuleze. Ea mi-a mărturisit că există mai multe variante pentru obţinerea unei bombe nucleare şi că nu mai avem timp să le testăm pe toate. Am putea să câştigăm ani buni dacă am şti ce-a funcţionat pentru voi.

– Da, are sens ce zici, decise Willi.

Al zecelea pas, cel mai important.

– Trebuie să ştim ce tip de bombă a fost aruncată deasupra Japoniei.

Frunze avea pe chip o expresie de agonie. Se uită spre soţia lui. De această dată ea nu-i mai făcu niciun semn, nici de aprobare, nici de refuz. Părea să aibă inima la fel de îndoită ca şi el. Frunze oftă:

– Au fost două tipuri.

Volodea era încântat, dar şi speriat.

– Două modele diferite?

Frunze încuviinţă.

– La Hiroshima au folosit un dispozitiv cu uraniu, activat pe principiul armelor de foc. Am poreclit-o *Băieţelul*. La Nagasaki am folosit *Grăsanul*, o bombă de plutoniu cu declanşator prin implozie.

Volodea simţi că i se taie aerul: acestea erau informaţii vitale.

– Care-i mai bună?

– Au funcţionat amândouă, evident, dar *Grăsanul* a fost mai uşor de construit.

– De ce?

– E nevoie de mulţi ani ca să produci suficient U-235 pentru o bombă. Plutoniul se obţine mai repede după ce construieşti o pilă nucleară.

– Deci Uniunea Sovietică ar trebuie să copieze modelul *Grăsanului*.

– Categoric.

– Mai este ceva ce poţi face pentru a salva Rusia de la distrugere, rosti Volodea.

– Ce anume?

Volodea îl privi în ochi.

– Fă-mi rost de schiţele proiectului, zise el.

Willi păli.

– Eu sunt cetăţean american, spuse el. Îmi ceri să comit un act de trădare pedepsit cu moartea. Aş putea ajunge pe scaunul electric.

„Şi soţia ta la fel, se gândi Volodea; pentru complicitate. Slavă Domnului că nu ai realizat asta."

Îi spuse:

– Am cerut multor oameni să îşi pună viaţa în pericol în ultimii câţiva ani. Oameni ca voi, germani care îi urau pe nazişti, bărbaţi şi femei care şi-au asumat riscuri teribile ca să ne trimită informaţii ce ne-au ajutat să câştigăm războiul. Şi trebuie să vă repet şi vouă ce le-am spus lor: mult mai mulţi oameni vor pieri dacă nu o faceţi.

Acestea fiind zise, Volodea tăcu. Mai mult de-atât nu le putea oferi.

Frunze se uită la soţia lui. Alice rosti:

– Tu ai făcut bomba, Willi.

Frunze îi zise lui Volodea:

– Mă voi gândi la asta.

(iii)

După două zile îi dădu planurile. Volodea le duse la Moscova.

Zoya fu eliberată din închisoare. Ea nu era atât de supărată pentru întemniţarea sa cum era el.

– Au făcut-o ca să protejeze revoluția, îi spuse ea. Și nu mi-au făcut niciun rău. A fost ca și cum aș fi stat într-un hotel cu condiții foarte proaste.

În prima zi de la revenirea ei acasă, după ce făcură dragoste, el zise:

– Vreau să-ți arăt ceva, ceva ce-am adus din America.

Se dădu jos din pat, deschise un sertar și scoase o carte.

– Este un catalog Sears-Roebuck, rosti el, așezându-se lângă ea în pat și deschizând cartea. Uită-te aici.

Catalogul se deschise la pagina cu rochii. Fotomodelele erau incredibil de suple, însă materialele erau strălucitoare și vesele, dungate, cadrilate și în culori vii, unele cu încrețituri, volănașe și curele.

– Asta-i frumoasă, spuse Zoya, punându-și degetul pe o rochie. Doi dolari și nouăzeci și opt de cenți sunt bani mulți?

– Nu chiar, rosti Volodea. Salariul mediu este de vreo cincizeci de dolari pe săptămână, iar o chirie este cam o treime din suma asta.

– Serios? Zoya era uimită. Deci majoritatea oamenilor și-ar putea permite cu ușurință aceste rochii?

– Exact. Poate nu țăranii. Pe de altă parte însă, cataloagele acestea au fost concepute pentru fermierii care locuiesc la peste 100 de kilometri de cel mai apropiat țărm.

– Și cum funcționează?

– Îți alegi ce vrei din carte și le trimiți banii, apoi peste vreo două săptămâni poștașul îți aduce ce-ai comandat.

– Probabil că te simți ca un țar, zise Zoya, luându-i cartea din mâini și întorcând pagina. O! Mai sunt!

Pe pagina următoare erau prezentate combinații de jachete cu fuste la prețul de patru dolari și nouăzeci și opt de cenți.

– Și astea-s elegante, zise ea.

– Dă paginile mai departe, rosti Volodea.

Zoya era uluită să vadă pagini întregi cu haine, pălării, pantofi, lenjerie, pijamale și desuuri femeiești.

– Și oamenii pot să-și ia ce vor de-aici? spuse ea.

– Exact.

– Dar sunt mai multe lucruri din care să alegi pe-o pagină din cartea asta decât într-un magazin rusesc obișnuit!

– Într-adevăr.

Ea continuă să răsfoiască prin catalog. Existau game similare de haine pentru bărbați și pentru copii. Zoya își puse degetul pe o haină groasă și îmblănită de iarnă pentru băieți, care costa cincisprezece dolari.

– La prețul ăsta, bănuiesc că fiecare băiat din America are una.

– Probabil că da.

După haine urma mobila. Puteai să-ţi cumperi un pat cu douăzeci şi cinci de dolari. Totul era ieftin dacă aveai cincizeci de dolari pe săptămână. Şi catalogul o ţinea tot aşa. Erau sute de lucruri pe care nici măcar nu le găseai în magazinele din Uniunea Sovietică, indiferent câţi bani aveai: jocuri şi jucării, produse de înfrumuseţare, instrumente muzicale scaune elegante, unelte electrice, romane în coperte colorate, decoraţiuni de Crăciun şi prăjitoare de pâine.

Era chiar şi un tractor acolo.

– Crezi că orice fermier din America poate primi *imediat* un tractor dacă vrea? îl întrebă Zoya.

– Numai dacă are bani, răspunse Volodea.

– Deci nu trebuie să-şi treacă numele pe o listă şi să aştepte câţiva ani?

– Nu.

Zoya închise cartea şi îl privi cu o expresie gravă pe chip.

– Dacă oamenii pot avea toate acestea, de ce ar vrea să fie comunişti?

– Bună întrebare, spuse Volodea.

Capitolul douăzeci şi doi

1946

Copiii din Berlin începuseră să joace un nou joc, numit *Komm, Frau* – „Hai, femeie". Era unul dintr-o duzină de jocuri în care băieţii fugăreau fetele, dar avea un element nou, observă Carla. Băieţii formau echipe şi vânau o singură fată. Când o prindeau, strigau *Komm, Frau!*, apoi o trânteau la pământ. După aceea o ţineau bine, în timp ce unul dintre ei se urca pe ea şi simula actul sexual. Copiii de 7-8 ani, care nu ar fi trebuit să ştie ce era violul, jucau acest joc întrucât văzuseră ce le făceau nemţoaicelor soldaţii Armatei Roşii. Fiecare rus ştia să spună asta în germană: *Komm, Frau.*

Ce-or fi avut ruşii? Carla nu întâlnise pe nimeni care să fi fost violat de vreun soldat francez, britanic, american sau canadian, deşi bănuia că se mai întâmpla şi asta. Prin contrast, fiecare femeie cu vârsta cuprinsă între 15 şi 50 de ani pe care o ştia ea fusese violată de cel puţin un soldat sovietic: mama ei, Maud; prietena ei, Frieda; mama Friedei, Monika; menajera, Ada... toate femeile.

Şi totuşi, ele aveau noroc, căci încă erau în viaţă. Unele femei, abuzate de zeci de bărbaţi, oră de oră, muriseră. Carla auzise de o fată muşcată până la moarte.

Numai Rebecca Rosen scăpase. După ce o protejase Carla, în ziua în care fusese eliberat Spitalul Evreiesc, Rebecca se mutase în casa familiei von Ulrich. Aceasta se afla în zona de ocupaţie sovietică, dar nu avea unde să meargă în altă parte. Se ascunsese câteva luni în mansardă, ca o infractoare, coborând doar în toiul nopţii, când ruşii animalici cădeau într-un somn adânc, de beţie. Carla îşi petrecea câteva ore pe zi cu ea, jucând cărţi şi povestindu-şi viaţa una alteia. Carla ar fi vrut să fie ca o soră mai mare, însă Rebecca o trata ca pe o mamă.

Apoi, Carla descoperi că avea să fie mamă cu adevărat.

Maud şi Monika aveau peste cincizeci de ani, aşa că – din fericire – erau prea bătrâne ca să mai aibă copii; iar Ada avusese noroc; însă atât Carla, cât şi Frieda fură lăsate însărcinate de către violatorii lor.

Frieda avortă. Era ilegal, iar legea nazistă care pedepsea avortul cu moartea era încă în vigoare. Aşa că Frieda se duse la o „moaşă" mai în vârstă, care îi rezolvă problema pentru cinci ţigări. Frieda contractă o infecţie puternică şi ar fi murit dacă n-ar fi izbutit Carla să fure nişte penicilină din spital.

Carla decise să ducă sarcina la capăt. Avusese sentimente contradictorii, care oscilaseră de la o extremă la cealaltă. Când suferea de greţuri dimineaţa, se revolta împotriva animalelor care o violaseră şi o lăsaseră gravidă. Alteori se trezea stând cu mâinile pe pântec, holbându-se în gol şi gândindu-se la haine de bebeluşi. Apoi se întreba dacă faţa pruncului nu avea să-i amintească cumva de unul dintre bărbaţi, făcând-o să-şi urască propriul copil. Însă n-avea cum să nu aibă şi trăsături specifice celor din neamul von Ulrich, îşi zicea ea. Era neliniştită şi speriată.

Era în luna a opta de sarcină în ianuarie 1946. Ca majoritatea germanilor, suferea de frig, de foame şi trăia în sărăcie. Când sarcina ei devenise vizibilă, renunţase la funcţia de asistentă şi intrase în rândul milioanelor de şomeri. Raţiile de alimente erau date la fiecare zece zile. Raţia zilnică, pentru cei fără privilegii speciale, era de 1 500 de calorii. Trebuia plătită şi aceea, desigur. Dar chiar şi pentru clienţii cu bani şi cartele de raţii, uneori pur şi simplu nu exista mâncare de cumpărat.

Carla se gândise să le ceară sovieticilor tratament special datorită muncii sale în spionaj din timpul războiului. Însă Heinrich încercase deja asta şi avusese o experienţă înfricoşătoare. Serviciul de Informaţii al Armatei Roşii îi ceruse să continue să spioneze pentru ei, punându-l să se infiltreze în armata americană. Când el îi refuzase, ruşii se enervaseră şi îl ameninţaseră că îl vor trimite într-un lagăr de muncă. Scăpase basma curată mărturisindu-le că nu vorbea deloc engleză şi că nu le-ar fi fost de niciun folos. Dar Carla fusese avertizată şi hotărâse că era mai sigur să-şi ţină gura.

Carla şi Maud erau fericite în ziua aceea pentru că vânduseră un dulap cu sertare. Era un Jugendstil dintr-un lemn de stejar noduros, pe care părinţii lui Walter îl cumpăraseră când se căsătoriseră, în 1889. Carla, Maud şi Ada îl încărcaseră într-o cotigă împrumutată.

Tot nu aveau bărbaţi în casă. Erik şi Werner se numărau printre milioanele de soldaţi germani care dispăruseră. Poate că muriseră. Colonelul Beck îi zisese Carlei că aproape trei milioane de germani muriseră în luptă pe Frontul de Est, iar alţii muriseră ca prizonieri ai sovieticilor – ucişi de foame, de frig şi de boli. Însă alte două milioane de militari erau încă în viaţă şi munceau în lagărele din Uniunea Sovietică. Unii se întorseseră: fie scăpaseră de gardieni, fie fuseseră eliberaţi întrucât erau prea bolnavi pentru a mai lucra; aceştia se alăturaseră miilor de persoane dezrădăcinate şi lăsate să rătăcească prin întreaga Europă, încercând să-şi găsească drumul spre casă. Carla şi

Maud întocmiseră scrisori şi le trimiseseră prin intermediul Armatei Roşii, dar nu primiseră niciun răspuns.

Carla avea inima îndoită la gândul întoarcerii lui Werner. Îl iubea în continuare şi spera din tot sufletul să fie teafăr şi nevătămat, dar se îngrozea la gândul că era însărcinată cu copilul unui violator. Deşi nu era vina ei, simţea o ruşine iraţională.

Cele trei femei împingeau cotiga pe străzi. O lăsaseră pe Rebecca acasă. Orgia de violuri şi de jafuri a Armatei Roşii se mai domolise şi Rebecca nu mai trebuia să se ascundă în pod, dar încă nu era sigur pentru o fată frumuşică să iasă pe străzi.

Fotografii imense înfăţişându-i pe Lenin şi pe Stalin erau atârnate acum deasupra zonei Unter den Linden, cândva locul de plimbare al elitei germane. Majoritatea drumurilor din Berlin fuseseră eliberate, iar dărâmăturile clădirilor distruse stăteau claie peste grămadă la fiecare câteva sute de metri, gata să fie refolosite, poate, dacă germanii reuşeau să-şi reconstruiască ţara. Şiruri de case fuseseră demolate, adeseori chiar cvartale întregi. Aveau să le trebuiască ani buni ca să-şi revină din distrugere. Printre ruine erau mii de cadavre care putrezeau, iar mirosul dulceag şi bolnăvicios al cărnii în putrefacţie rămăsese în aer toată vara. Acum, mirosul se simţea doar după ploaie.

Între timp, oraşul fusese împărţit în patru zone: rusească, americană, britanică şi franceză. Multe clădiri rămase încă în picioare fuseseră rechiziţionate de către trupele de ocupaţie. Berlinezii locuiau pe unde apucau, căutându-şi adeseori adăpost în încăperile unor case demolate pe jumătate. În oraş se reluase alimentarea cu apă potabilă, iar curentul electric venea din când în când, însă era greu să găseşti combustibil pentru încălzire şi gătit. Dulapul cu sertare ar fi putut fi la fel de valoros ca lemn de foc.

Îl duseră în Wedding, în zona franceză, unde îl vândură unui colonel parizian fermecător pentru un cartuş de Gitanes. Moneda îşi pierduse valoarea după ocupaţie, întrucât sovieticii o produseseră în cantităţi mult prea mari, aşa că totul era cumpărat şi vândut pentru ţigări.

Acum se întorceau triumfătoare, Maud şi Ada manevrând cotiga goală, în vreme ce Carla mergea pe lângă ele. O dureau toate încheieturile de la cât împinsese cotiga, dar erau bogate acum: ajungeai departe cu un cartuş întreg de ţigări.

Se lăsă noaptea şi temperatura coborî până la zero grade. Ruta spre casă trecea prin sectorul britanic. Carla se întreba uneori dacă britanicii nu ar fi ajutat-o pe mama ei în situaţia în care ar fi aflat ce greutăţi îndura. Pe de altă parte, Maud era cetăţean german de 26 de ani deja. Fratele ei, contele Fitzherbert, era înstărit şi influent, dar refuzase să o mai întreţină după căsătoria ei cu Walter von Ulrich, iar el era un om încăpăţânat: nu erau şanse prea mari să-şi schimbe atitudinea.

În faţa unei case confiscate de puterea ocupantă, dădură peste o mulţime de vreo 30–40 de oameni zdrenţăroşi. Oprindu-se să afle la ce se holba lumea, cele trei femei văzură că înăuntru se derula o petrecere. Prin ferestre observară camere puternic luminate, bărbaţi şi femei cu băuturi în mână şi chelneriţe care treceau printre oameni cu tăvi cu mâncare. Carla se uită împrejur. Mulţimea era formată în principal din femei şi copii – nu mai rămăseseră prea mulţi bărbaţi în Berlin sau în restul Germaniei – şi se holbau cu toţii nerăbdători prin ferestre, ca nişte păcătoşi lăsaţi în afara porţilor raiului. Era o privelişte jalnică.

– Ce obscen! exclamă Maud, pornind pe alee către uşa casei.

O santinelă britanică îi răsări în cale şi îi zise *Nein, nein*, probabil singurul lucru pe care îl ştia în germană.

Maud i se adresă în engleza impecabilă şi rafinată pe care o învăţase în copilărie.

– Trebuie să vorbesc imediat cu comandantul tău.

Ca întotdeauna, Carla admiră tupeul şi atitudinea mamei sale. Santinela privi cu suspiciune haina zdrenţăroasă a lui Maud, dar după o clipă ciocăni la uşa. Aceasta se deschise şi pe acolo se iţi un cap.

– O doamnă englezoaică vrea să vorbească cu dom' comandant, rosti santinela.

După câteva secunde uşa se deschise din nou şi doi oameni apărură în cadru. Ar fi putut foarte bine să fie caricatura unui ofiţer britanic şi a soţiei sale: el purta un papion negru la uniformă, iar ea o rochie lungă şi perle.

– Bună seara, rosti Maud. Îmi pare nespus de rău să vă deranjez petrecerea.

Ei se holbară la ea, uluiţi că o femeie în zdrenţe li se adresa aşa. Maud continuă:

– Voiam doar să vedeţi cu ochii dumneavoastră ce le faceţi bieţilor oameni de afară. Cuplul se uită spre mulţime, iar Maud spuse în încheiere: Aţi putea măcar să trageţi perdelele, pentru Dumnezeu!

După o clipă, femeia zise:

– Vai, George, oare chiar am fost atât de cruzi?

– În mod neintenţionat, poate, rosti bărbatul iritat.

– Oare am putea să ne revanşăm dacă le trimitem nişte mâncare?

– Da, interveni imediat Maud. Ar fi un act de bunătate şi o scuză în acelaşi timp.

Ofiţerul părea sceptic. Probabil că ar fi încălcat nişte reguli stricte dacă le dădea aperitive germanilor înfometaţi. Femeia îl imploră:

– O, George, scumpule, hai! Te rog!

– Fie, consimţi soţul ei.

Femeia se întoarse spre Maud.

– Vă mulţumesc că ne-aţi atras atenţia. Chiar nu am vrut să facem asta, zise ea.

– Cu plăcere, rosti Maud, plecând de la uşă.

Câteva minute mai târziu, invitaţii începură să iasă din casă cu platouri cu sandviciuri şi cu prăjiturele, pe care le oferiră mulţimii înfometate. Carla zâmbi larg. Neobrăzarea mamei sale dăduse roade. Luă o felie de tartă cu fructe, pe care o înfulecă din câteva înghiţituri. Prăjitura conţinea mai mult zahăr decât mâncase ea în ultimele şase luni.

Perdelele fură trase, invitaţii se întoarseră în casă şi mulţimea se împrăştie. Maud şi Ada apucară din nou mânerele cotigii şi îşi reluară drumul spre casă.

– Bravo, mamă! rosti Carla. Un cartuş de Gitanes *şi* o masă gratis într-o singură după-amiază!

În afara sovieticilor, puţini dintre soldaţii din trupele de ocupaţie se purtau cu cruzime cu germanii, reflectă Carla. Asta o surprindea. Militarii americani împărţeau batoane de ciocolată. Chiar şi francezii, ai căror copii suferiseră de foame sub ocupaţia germană, se purtau adeseori frumos. „După toată nefericirea pe care le-am produs-o noi, germanii, vecinilor noştri, se gândi Carla, este uluitor că nu ne urăsc mai mult. Pe de altă parte, poate consideră că am suferit destul din cauza naziştilor, a Armatei Roşii şi a raidurilor aeriene."

Ajunseră acasă târziu. Lăsară cotiga la vecinii care le-o împrumutaseră, oferindu-le drept plată jumătate de pachet de Gitanes. Intrară în casă, care din fericire rămăsese intactă. Puţine ferestre mai aveau geamuri, iar zidăria era plină de fisuri, însă locuinţa nu suferise avarii structurale şi încă le proteja de intemperii.

Cu toate acestea, cele patru femei locuiau acum în bucătărie, dormind acolo pe saltele aduse noaptea de pe hol. Era greu oricum să încălzească chiar o singură încăpere şi în niciun caz nu ar fi avut combustibil pentru restul casei. În soba din bucătărie arseseră cărbune pe vremuri, dar acesta aproape că nu mai putea fi obţinut acum. Totuşi, descoperiseră că puteau arde multe alte lucruri în sobă: cărţi, ziare, bucăţi de mobilă, chiar şi perdele de plasă.

Dormeau câte două, Carla cu Rebecca şi Maud cu Ada. Rebecca plângea adeseori până adormea în braţele Carlei, aşa cum făcuse în noaptea în care fuseseră omorâţi părinţii ei.

Drumul lung o epuizase pe Carla, aşa că se întinse imediat pe jos. Ada făcu focul în sobă cu reviste vechi aduse din pod de Rebecca. Maud adăugă nişte apă la resturile supei de fasole de la prânz şi o reîncălzi pentru cină.

Când se ridică în capul oaselor ca să-şi soarbă supa, Carla simţi o durere abdominală ascuţită. Îşi dădu seama că durerea nu era cauzată de împinsul cotigii. Era vorba de altceva. Verifică data şi numără săptămânile care trecuseră din ziua eliberării Spitalului Evreiesc.

– Mamă, rosti ea cu teamă în glas, cred că trebuie să nasc.

– Dar e prea devreme! exclamă Maud.

– Sunt în a treizeci şi şasea săptămână de sarcină şi am crampe.

– Atunci ar fi bine să ne pregătim.

Maud urcă la etaj să aducă prosoape. Ada aduse un scaun de lemn din sufragerie şi o bucată de oţel contorsionat recuperată de la locul unei explozii, pe care o folosea pe post de baros. Sparse scaunul în bucăţi mai mici, apoi înteţi focul din sobă.

Carla îşi puse mâinile pe pântecul umflat.

– Ai fi putut aştepta şi tu să se mai încălzească vremea, bebeluşule, zise ea.

În curând o cuprinse o durere atât de puternică, încât nu mai băgă de seamă frigul. Nu-şi închipuise că putea exista o durere atât de intensă, nici că aceasta putea ţine atât de mult. Durerile facerii se lungiră pe tot parcursul nopţii. Maud şi Ada o ţinură pe rând de mână în timp ce gemea şi plângea. Rebecca se holba la ea, albă la faţă şi speriată.

Lumina cenuşie a dimineţii se strecura printre foile de ziar lipite în loc de geamuri la ferestrele bucătăriei când apăru în sfârşit capul bebeluşului. Carla fu copleşită de o senzaţie de uşurare cum nu mai trăise niciodată, chiar dacă durerea nu încetă imediat. După ce mai împinse o dată, Maud îi luă bebeluşul dintre picioare.

– E băiat, rosti ea.

Îi suflă pe faţă, iar el deschise gura şi începu să scâncească.

Apoi îi dădu bebeluşul Carlei, săltând-o în capul oaselor pe saltea şi rezemând-o de câteva perne aduse din salonaş.

Pruncul avea păr negru şi bogat.

Maud legă cordonul ombilical cu o bucată de bumbac, apoi îl tăie. Carla îşi descheie nasturii de la bluză şi-şi duse bebeluşul la sân.

Se temea că nu va avea lapte. Sânii ei ar fi trebuit să se umfle şi să intre în lactaţie spre sfârşitul sarcinii, însă asta nu se întâmplase – poate pentru că bebeluşul se născuse mai devreme, poate pentru că mama era subnutrită. Însă după câteva clipe de supt, ea simţi o durere ciudată şi laptele începu să curgă.

În curând, bebeluşul adormi.

Ada aduse un castron cu apă caldă şi o cârpă şi şterse cu blândeţe faţa şi capul pruncului, apoi şi restul trupului.

Rebecca şopti:

– Ce frumos este!

Carla zise:

– Mamă, ce-ar fi să-i spunem Walter?

Nu intenţionase să fie dramatică, dar Maud cedă în faţa emoţiilor. Faţa i se încreţi şi ea se îndoi de mijloc, cuprinsă de hohote cumplite. Îşi veni în fire

cât să se scuze, apoi se lăsă cu totul pradă durerii. „O, Walter, dragul meu Walter!" se tânguia ea.

Într-un final se potoli din plâns şi zise din nou:

– Îmi pare rău. N-am vrut să fac o scenă. Îşi şterse faţa cu mâneca şi adăugă: Doar că mi-aş dori ca tatăl tău să-şi fi putut vedea nepotul, atâta tot. E atât de nedrept...!

Ada le surprinse pe amândouă citând din *Cartea lui Iov*:

– „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!"

Carla nu credea în Dumnezeu – nicio Fiinţă Supremă demnă de numele acesta nu ar fi îngăduit existenţa lagărelor naziste ale morţii –, şi totuşi citatul îi aduse alinare. Era vorba despre acceptarea tuturor lucrurilor din viaţa unui om, inclusiv a durerilor naşterii şi a tristeţii morţii. Maud părea să-l aprecieze şi ea şi se mai calmă.

Carla se uită cu adoraţie la copilaşul Walter. Avea să-i poarte de grijă, să îl hrănească şi să-i ţină de cald, îşi jură ea, indiferent câte dificultăţi avea să întâmpine. Era cel mai minunat copil care se născuse vreodată şi avea să îl iubească şi să îl preţuiască veşnic.

Când se trezi, Carla îi dădu să sugă din nou. El se hrăni mulţumit, scoţând mici plescăituri sub privirile celor patru femei. Pentru o vreme, în bucătăria caldă şi slab luminată nu se mai auzi niciun sunet.

(ii)

Primul discurs ţinut de un nou deputat în Camera Comunelor era numit discurs de debut, fiind de obicei plictisitor. Trebuiau rostite anumite lucruri, erau folosite clişee şi în mod convenţional subiectul nu trebuia să fie controversat. Atât colegii, cât şi adversarii îl felicitau pe cel abia venit, tradiţiile erau respectate şi gheaţa se spărgea.

Lloyd Williams îşi ţinu primul discurs *real* abia peste câteva luni, în timpul unei dezbateri pe tema Legii de Asigurări Naţionale. Atunci avu mai multe emoţii.

Când îşi pregăti cuvântarea, se gândi în mod special la doi oratori. Bunicul său, Dai Williams, folosea limbajul şi ritmurile Bibliei nu doar în capelă, ci mai ales atunci când vorbea despre greutăţile şi nedreptăţile vieţii de miner. Insista pe cuvinte scurte, bogate în înţelesuri: *trudă, păcat, lăcomie.* Vorbea de cămin, de puţ şi de mormânt.

Şi Churchill făcea la fel, numai că el avea şi umor, spre deosebire de Dai Williams. Propoziţiile sale lungi şi maiestuoase se încheiau adeseori cu câte o imagine neaşteptată sau cu câte o răsturnare de înţeles. Cum fusese redactor-şef

al ziarului guvernamental *British Gazette* în timpul grevei generale din 1926, îi avertizase pe sindicaliști: „Gândiți-vă bine: dacă ne mai faceți vreodată pocinogul cu o altă grevă generală, vă facem și noi pocinogul cu o altă *British Gazette*". Un discurs avea nevoie de asemenea surprize, credea Lloyd; erau ca stafidele dintr-un chec.

Însă când se ridică să ia cuvântul, descoperi că propozițiile sale, alese cu atâta grijă, păreau deodată nerealiste. Era limpede că și publicul simțea același lucru și în curând își dădu seama că vreo 50-60 de deputați din sală îl ascultau doar într-o doară. Trecu printr-un moment de panică cumplită: cum putea fi plictisitor într-o chestiune care conta atât de mult pentru oamenii pe care îi reprezenta?

În primul rând al băncii puterii își zări mama, acum ministru al școlilor, și pe unchiul Billy, ministrul cărbunilor. Billy Williams începuse să lucreze în mină de la 13 ani, din câte știa Lloyd. La aceeași vârstă, Ethel începuse să șteargă podelele de la Tŷ Gwyn. Dezbaterea aceea nu era despre fraze meșteșugite, ci despre viețile lor.

După un minut renunță la discursul scris și începu să improvizeze. Pomeni sărăcia familiilor din clasa muncitoare, lăsate fără o lețcaie de șomaj sau dizabilități, scene pe care le observase cu ochii lui în East End și în regiunea minieră din South Wales. Glasul său trăda emoția pe care o simțea, oarecum spre stânjeneala sa, dar își continuă cuvântarea. Simți că publicul începea să fie atent. Vorbi despre bunicul său și despre ceilalți oameni care porniseră mișcarea laburistă, cu scopul de a obține o asigurare de angajare cuprinzătoare, care să elimine pentru totdeauna teama de sărăcie. Se așeză într-un cor de aprobări.

În galeria vizitatorilor, soția sa, Daisy, zâmbi mândră și îi făcu semn că se descurcase de minune.

Ascultă restul dezbaterii extrem de satisfăcut. Simțea că trecuse primul lui test adevărat ca deputat.

Ceva mai târziu, fu abordat pe hol de un organizator laburist, unul dintre oamenii a căror sarcină era să se asigure că deputații votau cum trebuie. După ce-l felicită pe Lloyd pentru discurs, organizatorul îl întrebă:

– Ce-ai spune dacă ai fi secretar parlamentar particular?

Lloyd era încântat. Fiecare ministru și secretar de stat avea măcar un asemenea secretar. În realitate, secretarii parlamentari particulari nu făceau de obicei decât să ducă servieta oficialului guvernamental, dar acest rol era primul pas spre ascensiunea într-un minister.

– Aș fi onorat, răspunse Lloyd. Pentru cine aș lucra?

– Pentru Ernie Bevin.

Lui Lloyd nu-i venea să creadă că putea avea atât noroc. Bevin era ministru de externe și cel mai apropiat coleg al premierului Attlee. Relația strânsă dintre

cei doi era un caz de atracţie a contrariilor. Attlee făcea parte din clasa de mijloc: fiu de avocat, absolvent de Oxford, ofiţer în Primul Război Mondial; Bevin era copilul nelegitim al unei menajere, nu-şi cunoscuse niciodată tatăl, începuse să muncească de la 11 ani şi fondase uriaşul Sindicat al Transporturilor şi al Muncitorilor Necalificaţi. Erau complet diferiţi şi din punct de vedere fizic: Attlee era suplu, spilcuit, discret şi solemn; Bevin era masiv, înalt, puternic şi supraponderal, cu un râs zgomotos. Ministrul de externe se referea la premier cu apelativul „micul Clem". Cu toate acestea, erau aliaţi de nădejde.

Era un erou pentru Lloyd, ca şi pentru alte câteva milioane de britanici de rând.

– Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere, rosti Lloyd. Dar Bevin nu are deja un secretar?

– Are nevoie de doi, replică organizatorul. Du-te la Ministerul de Externe mâine dimineaţă la nouă şi poţi începe.

– Mulţumesc!

Lloyd străbătu grăbit holul cu lambriuri de stejar, îndreptându-se spre biroul mamei sale. Stabilise să se întâlnească cu Daisy acolo după dezbatere.

– Mamă! exclamă el imediat ce intră. Voi fi secretarul parlamentar particular al lui Ernie Bevin!

Apoi observă că Ethel nu era singură. Contele Fitzherbert era şi el acolo.

Fitz se holbă la Lloyd cu un amestec de surprindere şi de dezgust.

Cu tot şocul său, Lloyd nu putu să nu remarce că tatăl său purta un costum cenuşiu croit impecabil, cu vestă.

Îşi întoarse privirea spre mama lui. Ea era destul de calmă. Întâlnirea nu era o surpriză pentru ea – probabil că o plănuise.

Şi contele ajunsese, se pare, la aceeaşi concluzie.

– Ce dracu' mai e şi asta, Ethel?

Lloyd se holbă la omul al cărui sânge îi curgea prin vene. Chiar şi în acea situaţie stânjenitoare, Fitz îşi păstra atitudinea plină de demnitate. Era chipeş, în ciuda pleoapei căzute cu care se căpătase în Bătălia de pe Somme. Se sprijinea într-un baston, o altă consecinţă a acelei bătălii. La cei aproape 60 de ani ai săi, era îngrijit impecabil, cu părul său cărunt bine tuns, cu nodul cravatei argintii strâns corect la gât şi cu pantofii negri lucioşi. Şi lui Lloyd îi plăcea să arate cât mai ferchezuit. „De la el am moştenit asta", se gândi el.

Ethel se duse lângă conte. Lloyd îşi cunoştea suficient de bine mama ca să înţeleagă semnificaţia acelei mişcări. Ea îşi folosea frecvent farmecul ca să convingă bărbaţii – însă lui Lloyd nu-i plăcea să o vadă purtându-se atât de călduros cu cineva care profitase de ea şi apoi o lăsase la greu.

– Mi-a părut teribil de rău să aud de moartea lui Boy, îi zise ea lui Fitz. N-avem nimic mai scump pe lume decât copiii, nu-i aşa?

– Trebuie să plec, spuse Fitz.

Până în acel moment, Lloyd îl întâlnise pe Fitz doar pe fugă. Nu-şi petrecuse niciodată prea mult timp cu el, nici nu-l auzise rostind atâtea cuvinte. În ciuda senzaţiei de stânjeneală, Lloyd era fascinat. Oricât de morocănos ar fi fost acum, Fitz avea un anumit farmec.

– Te rog, Fitz, zise Ethel. Ai un fiu pe care nu l-ai recunoscut niciodată – un fiu de care ar trebui să fii mândru.

– N-ar trebui să faci asta, Ethel, zise Fitz. Orice om are dreptul să-şi uite greşelile tinereţii.

Lloyd simţi cum i se accentuează senzaţia de stânjeneală, însă mama lui insistă:

– De ce-ai vrea să uiţi? Ştiu că a fost o greşeală, dar uită-te la el acum – e deputat în Camera Comunelor şi tocmai a ţinut un discurs entuziasmant... în plus, a fost numit secretar parlamentar particular al ministrului de externe.

Fitz continua să nu se uite la Lloyd. Ethel spuse:

– Vrei să pretinzi că aventura noastră a fost un flirt fără rost, însă ştii bine adevărul. Da. Am fost tineri, proşti şi excitaţi, dar ne-am iubit. Chiar ne-am iubit, Fitz. Ar trebui s-o recunoşti. Nu pricepi că dacă vei continua să negi adevărul despre propria-ţi persoană îţi vei pierde sufletul?

Chipul lui Fitz nu mai era doar impasibil, observă Lloyd. Omul se stăpânea ca să păstreze situaţia sub control. Lloyd înţelese că mama lui atinsese adevărata problemă. Pentru Fitz, primordială nu era ruşinea de a avea un fiu nelegitim – era prea mândru ca să accepte că iubise o menajeră. Probabil că o iubise pe Ethel mai mult decât îşi iubise soţia, intui Lloyd, iar asta îi zguduia serios cele mai fundamentale concepţii despre ierarhia socială.

Pentru prima oară, Lloyd interveni în discuţie:

– Am fost lângă Boy când a murit, domnule. A murit vitejeşte.

Fitz se uită la el pentru prima dată.

– Fiul meu nu are nevoie de vreo aprobare, rosti el.

Lloyd simţi afirmaţia ca pe o palmă. Chiar şi Ethel era şocată.

– Fitz! exclamă ea. Cum poţi fi atât de rău?

În clipa aceea, intră Daisy.

– Salut, Fitz! spuse ea pe un ton voios. Probabil ai crezut că vei scăpa de mine, dar iată că acum vei fi din nou socrul meu. Nu-i aşa că-i amuzant?

Ethel rosti:

– Tocmai încercam să îl conving pe Fitz să dea mâna cu Lloyd.

Fitz replică:

– Eu unul încerc să evit să dau mâna cu socialiştii.

Ethel purta o bătălie deja pierdută, dar nu avea de gând să renunţe.

– Uite cât de mult îţi seamănă! Se îmbracă discret, în haine ca ale tale, îţi împărtăşeşte interesul pentru politică – probabil că va ajunge ministru de externe, ceea ce ţi-ai dorit şi tu să fii!

Expresia lui Fitz se întunecă şi mai mult.

– Acum este şi mai puţin probabil că voi fi numit vreodată ministru de externe. Porni spre uşă şi adăugă: Şi nu mi-ar face nicio plăcere să ştiu că această funcţie importantă din stat ar încăpea pe mâinile bastardului meu bolşevic!

Cu aceste cuvinte el ieşi, iar Ethel izbucni în lacrimi.

Daisy îl cuprinse cu braţul pe Lloyd.

– Îmi pare nespus de rău, zise ea.

– Nu-ţi face griji, răspunse Lloyd. Nu sunt şocat sau dezamăgit.

Nu era adevărat, dar nu voia să pară vrednic de milă.

– El m-a respins acum multă vreme. O privi pe Daisy cu adoraţie şi adăugă: Am mare noroc să am parte de atâţia oameni care mă iubesc.

Ethel rosti printre lacrimi:

– Este vina mea. Nu ar fi trebuit să-l chem aici. Ar fi trebuit să-mi dau seama că lucrurile vor lua o turnură proastă.

– Nu-ţi mai face griji, o linişti Daisy. Am veşti bune.

Lloyd îi zâmbi.

– Ce anume?

Ea se uită la Ethel şi zise:

– Eşti pregătită?

– Cred că da.

– Haide, o presă Lloyd. Despre ce-i vorba?

Daisy spuse:

– O să avem un copil.

(iii)

Fratele Carlei, Erik, se întoarse acasă în vara aceea, mai mult mort decât viu. Se îmbolnăvise de tuberculoză într-un lagăr de muncă sovietic şi fusese eliberat când boala îl împiedicase să mai lucreze. Dormise în condiţii extrem de grele vreme de mai multe săptămâni, călătorind cu trenuri de marfă şi rugându-se de camionagii să-l ia şi pe el câte o bucată de drum. Sosi desculţ în casa familiei von Ulrich, îmbrăcat în haine zdrenţuite şi murdare. Chipul său părea scheletic.

Cu toate acestea, nu muri. Poate că fu salvat de faptul că era din nou în mijlocul celor dragi; sau de vremea ceva mai călduroasă de la începutul primăverii; sau poate doar odihna îl întremase; dar tuşea mai puţin şi-şi recăpătase

suficientă vlagă cât să ajute şi el la treburile casei, reparând ferestrele sparte şi ţiglele de pe acoperiş sau desfundând burlanele...

Din fericire, la începutul anului Frieda Franck dădu lovitura.

Ludwig Franck fusese ucis în raidul aerian care-i distrusese fabrica şi pentru o vreme Frieda şi mama ei trăiseră în aceeaşi sărăcie lucie ca şi restul lumii. Dar ea obţinu o slujbă de asistentă medicală în zona americană şi, la scurtă vreme după aceea, aşa cum îi explicase Carlei, un mic grup de medici americani îi ceruseră să vândă surplusul lor de mâncare şi de ţigări pe piaţa neagră pentru un procent din câştig. După aceea începu să treacă pe la Carla săptămânal cu un coşuleţ cu provizii: haine groase, lumânări, baterii de lanternă, chibrituri, săpun şi mâncare – slănină, ciocolată, mere, orez, compot de piersici. Maud împărţea hrana în porţii şi îi dădea Carlei dublu. Aceasta accepta fără ezitare, nu atât pentru ea, cât de dragul micuţului Walli.

Fără merindele dobândite în mod ilegal de Frieda, cu siguranţă Walli nu ar fi supravieţuit.

Se transforma repede. Părul negru cu care se născuse lăsase loc unui păr mai fin, blond. La şase luni avea deja minunaţii ochi verzi ai lui Maud. Pe măsură ce trăsăturile sale prindeau contur, Carla observă în colţul ochilor un pliu ce-i dădea un aer asiatic şi se întrebă dacă nu cumva tatăl său nu fusese siberian. Nu şi-i mai amintea pe toţi bărbaţii care o violaseră – în cea mai mare parte a timpului îşi ţinuse ochii închişi.

Deja nu-i mai detesta. Era ciudat, dar se bucura atât de mult să-l aibă pe Walli, încât nu-şi mai pierdea timpul cu regrete legate de grozăvia petrecută.

Rebecca era fascinată de Walli. La cei 15 ani ai săi, era suficient de mare cât să-i încolţească în suflet sentimentele materne şi era dornică mereu să o ajute pe Carla să-l îmbăieze şi să-l îmbrace. Se juca mereu cu el, iar el gângurea încântat când o vedea.

De îndată ce Erik se simţi destul de întremat, se înscrise în Partidul Comunist.

Carla era consternată. După ce îndurase atâtea din pricina sovieticilor, cum mai putea să facă una ca asta? Însă realiză că el vorbea despre comunism la fel cum vorbise despre nazism cu un deceniu în urmă. Spera ca de această dată să se trezească mai repede la realitate.

Aliaţii ţineau neapărat ca Germania să redevină democrată, aşa că alegerile locale fură programate în Berlin chiar în 1946.

Carla era convinsă că oraşul nu avea să revină la normal decât dacă locuitorii săi preluau controlul, aşa că decise să candideze pentru Partidul Social Democrat. Însă berlinezii descoperiră rapid că ocupanţii sovietici aveau o concepţie aparte despre democraţie.

Sovieticii fuseseră şocaţi de rezultatele alegerilor desfăşurate în noiembrie în Austria. Comuniştii austrieci se aşteptaseră să meargă cap la cap cu

socialiştii, dar nu câştigaseră decât 4 mandate din 165. Aparent, alegătorii dădeau vina pe comunism pentru brutalitatea Armatei Roşii. Kremlinul, nedeprins cu alegerile libere, nu anticipase asta.

Pentru a evita un rezultat similar în Germania, sovieticii propuseră o fuziune între comunişti şi social-democraţi, în ceea ce ei numeau un front unit. Social-democraţii refuzaseră, în ciuda presiunilor imense. În Germania de Est, ruşii începură să-i aresteze pe social-democraţi, aşa cum făcuseră şi naziştii în 1933. Acolo fuziunea fu impusă în cele din urmă. Însă scrutinul din Berlin era supervizat de toate cele patru puteri aliate, aşa că social-democraţii rezistară.

După ce se mai încălzi vremea, Carla începu şi ea să stea la coadă pentru mâncare. Îl lua pe Walli cu ea, înfăşurat într-o faţă de pernă – nu avea hăinuţe de bebeluş. Într-o dimineaţă, pe când stătea la rând pentru cartofi, la câteva cvartale de casă, fu surprinsă să vadă oprindu-se un jeep american, cu Frieda pe scaunul din dreapta. Şoferul de vârstă mijlocie şi cu un început de chelie o sărută pe buze, iar ea coborî din maşină. Purta o rochie albastră fără mâneci şi pantofi noi. Porni grăbită spre casa familiei von Ulrich, cu un coşuleţ în mână.

Carla pricepu totul într-o clipită. Frieda nu vindea lucruri pe piaţa neagră şi nici nu exista vreun grup organizat de doctori. Era amanta plătită a unui ofiţer american.

Nu era ceva neobişnuit. Mii de nemţoaice drăguţe avuseseră de ales între a-şi vedea familia murind de foame şi a se culca cu un ofiţer generos. Franţuzoaicele făcuseră acelaşi lucru sub ocupaţia germană: soţiile ofiţerilor germani vorbeau cu obidă despre asta.

Cu toate acestea, Carla era oripilată. Crezuse că Frieda îl iubeşte pe Heinrich. Cei doi plănuiau să se căsătorească de îndată ce viaţa revenea cât de cât la normal. Carla simţea o adâncă mâhnire.

Îşi cumpără raţia de cartofi şi se grăbi spre casă.

O găsi pe Frieda la etaj, în salonaş. Erik făcuse curat în cameră şi pusese ziare la ferestre. Perdelele erau de mult folosite ca aşternuturi de pat, însă majoritatea scaunelor rămăseseră intacte, deşi cu căptuşeala decolorată şi roasă. Pianul era încă acolo, în mod miraculos. Un ofiţer rus îl descoperise şi zisese că avea să revină a doua zi cu o macara, ca să-l scoată pe fereastră, dar nu se mai întorsese.

Frieda îl luă imediat pe Walli din braţele Carlei şi începu să-i cânte. *A, B, C, die Katze lief im Schnee.* Femeile care încă nu aveau copii, Rebecca şi Frieda, nu se mai săturau de Walli, observă Carla. Cele care avuseseră deja copii, Maud şi Ada, deşi îl adorau, îl tratau într-o manieră ceva mai practică.

Frieda sălta capacul pianului şi îl încurajă pe Walli să bată în clape în timp ce ea îi cânta. Instrumentul nu mai fusese folosit de ani buni: Maud nu-l mai atinsese de la moartea ultimului ei elev, Joachim Koch.

După câteva minute, Frieda îi zise Carlei:

– Pari mai serioasă decât de obicei. Ce s-a întâmplat?

– Ştiu cum faci rost de mâncarea pe care ne-o aduci, spuse Carla. Nu vinzi nimic pe piaţa neagră, nu-i aşa?

– Ba da, cum să nu? replică Frieda. Ce tot vorbeşti acolo?

– Te-am văzut dimineaţă coborând dintr-un jeep.

– Da, m-a adus colonelul Hicks aici.

– Te-a sărutat pe buze.

Frieda îşi întoarse privirea.

– Ştiam eu că ar fi trebuit să cobor mai devreme. Aş fi putut veni pe jos din zona americană.

– Frieda, cum rămâne cu Heinrich?

– Nu va afla niciodată! Voi fi mai atentă, jur.

– Îl mai iubeşti?

– Sigur că da! Ne vom căsători.

– Atunci, de ce...?

– M-am săturat de lipsuri! Vreau să mă îmbrac şi eu cu haine frumoase, să merg în cluburi de noapte şi să dansez.

– Nu, nu-i vorba de asta, rosti Carla cu fermitate. Nu mă poţi minţi, Frieda – suntem prietene de-atâta timp... Zi-mi adevărul.

– Adevărul?

– Da, te rog.

– Eşti sigură?

– Da, sunt sigură.

– Am făcut-o pentru Walli.

Carla rămase cu gura căscată. Nici nu-i trecuse prin cap această explicaţie, dar era perfect plauzibilă. Nu-i venea greu să şi-o imagineze pe Frieda făcând aşa ceva pentru ea şi pentru copilaşul ei.

Însă se simţea cumplit – însemna că ea era responsabilă pentru faptul că Frieda se prostitua.

– Este groaznic! exclamă Carla. Nu ar fi trebuit s-o faci – ne-am fi descurcat noi cumva.

Frieda sări de pe taburetul de la pian cu bebeluşul în braţe.

– Ba nu, nu v-aţi fi descurcat! izbucni ea.

Walli se sperie şi începu să plângă. Carla îl luă în braţe şi îl legănă, mângâindu-l pe spate.

– Nu v-aţi fi descurcat, repetă Frieda pe un ton mai calm.

– De unde ştii?

– Toată iarna trecută ne-au fost aduşi la spital bebeluşi goi, înfăşuraţi în ziare, morţi de foame şi de frig. De-abia îi puteam privi.

– O, Doamne! zise Carla, strângându-l şi mai tare pe Walli la piept.

– Capătă o tentă vineţie când îngheaţă.

– Încetează!

– Trebuie să-ţi spun, altminteri nu vei înţelege de ce am făcut ce-am făcut. Walli ar fi fost unul dintre acei bebeluşi îngheţaţi.

– Ştiu, murmură Carla. Ştiu.

– Percy Hicks este un om de treabă. Are o soţie cicălitoare acasă, la Boston, şi mi-a mărturisit că eu sunt cea mai sexi femeie pe care a văzut-o în viaţa lui. Este cumsecade, termină repede şi foloseşte mereu prezervativ.

– Ar trebui să te opreşti, rosti Carla.

– Nici tu nu crezi asta.

– Aşa este, mărturisi Carla. Şi asta mă doare cel mai mult. Mă simt atât de vinovată... Sunt vinovată!

– Nu, nu eşti. Este alegerea mea. Femeile din Germania trebuie să facă alegeri grele. Noi plătim pentru alegerile uşoare pe care bărbaţii noştri le-au făcut acum cincisprezece ani. Bărbaţi ca tatăl meu, care a crezut că Hitler va fi un avantaj pentru afacerile sale, şi ca tatăl lui Heinrich, care a votat pentru Legea de Împuternicire. Fiicele sunt pedepsite pentru păcatele taţilor.

Apoi, la uşă se auzi un ciocănit puternic. O clipă mai târziu auziră paşi grăbiţi şi Rebecca veni repede sus, în caz că erau soldaţi din Armata Roşie.

Apoi auziră vocea Adei: „O! Domnule! Bună dimineaţa!" Părea surprinsă şi uşor îngrijorată, dar nu speriată. Carla se întrebă cine i-ar fi putut provoca Adei o astfel de reacţie ambivalentă.

Pe trepte se auziră paşi apăsaţi de bărbat, apoi pe uşă intră Werner. Era murdar, zdrenţăros şi slab ca o scândură, dar avea un zâmbet larg pe chip.

– Eu sunt! rosti el exuberant. M-am întors!

Apoi văzu bebeluşul. Rămase cu gura căscată şi zâmbetul de fericire i se şterse de pe faţă.

– O! exclamă el. Ce... cine... al cui este copilul ăla?

– Al meu, iubitule, răspunse Carla. Lasă-mă să-ţi explic.

– Să-mi explici? se răsti el. Ce să-mi mai explici? Ai făcut un copil cu altul!

Se răsuci şi dădu să plece, dar Frieda interveni:

– Werner! În camera asta sunt două femei care te iubesc. Nu pleca fără să asculţi ce-avem de spus. Nu înţelegi despre ce-i vorba.

– Ba cred că înţeleg perfect.

– Carla a fost violată.

El păli.

– Violată? De către cine?

Carla zise:

– Nu am aflat niciodată numele lor.

– „Numele lor"? Werner înghiţi în sec şi şopti: Au fost... au fost mai mulţi?

– Cinci soldaţi din Armata Roşie.

El rosti pe un glas pierit:

– Cinci? Cum Carla încuviinţă, el continuă: Dar... nu ai putut... adică...

Frieda zise:

– Şi eu am fost violată, Werner. Şi mama.

– O, Dumnezeule, dar ce s-a întâmplat aici?

– Iadul pe pământ, replică Frieda.

Werner se lăsă să cadă într-un scaun de piele roasă.

– Şi eu care credeam că iadul a fost în locul de unde vin, zise el, îngropându-şi faţa în palme.

Carla străbătu camera, cu Walli în braţe, şi se opri în faţa scaunului lui Werner.

– Uită-te la mine, Werner, spuse ea. Te rog.

El îşi ridică privirea, cu chipul schimonosit de emoţie.

– Iadul s-a terminat, zise ea.

– Cu adevărat?

– Da, rosti ea pe un ton ferm. Viaţa-i grea, dar naziştii au fost înlăturaţi, războiul s-a încheiat, Hitler a murit şi violatorii din Armata Roşie sunt acum ţinuţi în frâu, pe cât posibil. Coşmarul s-a sfârşit. Iar noi doi am rămas în viaţă şi suntem împreună.

El îi luă mâna într-a sa.

– Da, ai dreptate.

– Îl avem pe Walli şi peste câteva clipe vei face cunoştinţă cu Rebecca, o fată de 15 ani care a devenit cum-necum copilul meu. Trebuie să ne întemeiem o nouă familie cu puţinul pe care ni l-a lăsat războiul, aşa cum trebuie să ne reclădim casele cu dărâmăturile de pe străzi. El dădu din cap aprobator şi ea continuă: Am nevoie de dragostea ta. La fel ca Rebecca şi ca Walli.

El se ridică încet în picioare. Carla îl privi întrebător. El nu mai scoase nicio vorbă, dar, după un moment prelung, îi cuprinse pe ea şi pe copilaş în braţe şi-i strânse uşor la piept.

(iv)

Conform legilor de război încă în vigoare, guvernul britanic avea dreptul să deschidă mine de cărbune oriunde ar fi vrut, indiferent de dorinţele proprietarului terenului respectiv. Compensaţiile se plăteau doar dacă terenul era arabil sau o proprietate comercială.

Ca ministru al cărbunilor, Billy Williams autoriză deschiderea unei exploatări miniere la zi pe domeniul de la Tŷ Gwyn, impunătoarea reşedinţă de la marginea Aberowenului a contelui Fitzherbert.

Cum proprietatea respectivă nu era comercială, nu avea să se plătească nicio compensaţie.

Pe băncile conservatorilor din Camera Comunelor izbucniseră vociferări puternice.

– O să se strângă un morman de zgură chiar sub fereastra de la dormitorul contesei! exclamă un deputat indignat.

Billy Williams zâmbi.

– Vreme de cincizeci de ani, şi mama mea a avut la fereastră mormanul de zgură al contelui, replică el.

Lloyd Williams şi Ethel îl însoţiră pe Billy la Aberowen în preziua începerii lucrărilor de excavaţie. Lloyd nu ar fi vrut să plece de lângă Daisy, care trebuia să nască în cam două săptămâni, dar nici nu voia să rateze acest moment istoric.

Bunicii lui aveau acum peste 70 de ani. Bunicul aproape că orbise, în ciuda ochelarilor cu lentile din cristal de stâncă, iar Bunica era cocârjată. „Ce frumos, rostise ea când se aşezară cu toţii la vechea masă din bucătărie. Ambii mei copii sunt aici." Le dădu nişte tocană de vită cu piure de napi şi felii groase de pâine de casă unse cu seu. Apoi le umplu nişte căni mari cu ceai îndulcit şi lăptos.

Lloyd mâncase asta frecvent în copilărie, însă acum nu îi mai plăcea atât de mult. Ştia că, până şi în vremuri de restrişte, femeile din Franţa şi din Spania reuşeau să încropească feluri de mâncare gustoase, condimentate cu usturoi şi garnisite cu verdeaţă. Îi era ruşine că făcea mofturi şi se prefăcu că bea şi mănâncă cu poftă.

– Păcat de grădinile de la Tŷ Gwyn, rosti Bunica fără pic de tact.

Billy se oţărî la ea:

– Cum adică? Marea Britanie are nevoie de cărbune.

– Da, dar oamenilor le plac acele grădini. Frumoase mai sunt! Am fost acolo în fiecare an, de când eram copilă. Mare păcat că nu vor mai fi.

– Există un loc de recreere foarte bun exact în mijlocul Aberowenului!

– Nu-i acelaşi lucru, rosti Bunica imperturbabilă.

Bunicul interveni:

– Femeile nu vor pricepe niciodată politica.

– Nu, zise Bunica. Bănuiesc că n-o vom pricepe.

Lloyd surprinse privirea mamei sale. Aceasta zâmbi, dar nu spuse nimic.

Billy şi Lloyd împărţeau cel de-al doilea dormitor, iar Ethel îşi încropi un pat pe podeaua din bucătărie.

– Am dormit în camera asta noapte de noapte până când am plecat în armată, rosti Billy când se întinseră în pat. Şi m-am uitat în fiecare dimineaţă pe fereastră la mormanul ăla afurisit de zgură.

– Vorbeşte mai încet, unchiule Billy, îl atenţionă Lloyd. Doar nu vrei să te audă mama ta înjurând.

– Da, ai dreptate, recunoscu Billy.

A doua zi dimineaţă după micul dejun, urcară toţi dealul până la conac. Era o dimineaţă blândă şi nici nu ploua. Crestele munţilor din depărtare erau îmblânzite de iarba de vară. Când în faţa ochilor le apăru conacul de la Tŷ Gwyn, Lloyd nu se putu abţine să nu-l vadă mai degrabă ca pe o clădire frumoasă decât ca pe un simbol al opresiunii. Desigur, avea ambele semnificaţii: nimic nu era simplu în politică.

Porţile mari de fier erau deschise şi familia Williams intră pe domeniu. Deja se adunase o mulţime acolo: muncitorii cu utilajele lor, o sută şi ceva de mineri cu familiile lor, contele Fitzherbert cu fiul său Andrew, o mână de reporteri cu carneţele şi o echipă de filmare.

Grădinile erau superbe. Castanii bătrâni erau înfrunziţi, pe lac erau lebede, iar răsadurile cu flori scânteiau în toate culorile. Lloyd realiză că proprietarul îşi dăduse toată silinţa ca locul să arate cât mai bine. Voia să stigmatizeze guvernul laburist, făcându-l să arate în ochii lumii ca un grup de distrugători. Lloyd îşi dădu seama că îl compătimea pe Fitz.

Primarul din Aberowen oferea un interviu.

– Locuitorii acestui oraş se opun unei exploatări miniere la zi, spunea el.

Asta îl surprinse pe Lloyd: consiliul local era dominat de laburişti şi probabil că nu le venea deloc uşor să se opună deciziei propriului guvern.

– Vreme de o sută de ani, frumuseţea acestor grădini a reprezentat o adevărată uşurare sufletească pentru oamenii care trăiesc într-o zonă industrială cenuşie, continuă primarul. Trecând de la discursul pregătit la amintiri personale, el adăugă: Eu mi-am cerut în căsătorie soţia chiar sub acel cedru.

Fu întrerupt de un zăngănit puternic, ce semăna cu paşii unui uriaş de fier. Lloyd se întoarse să identifice sursa şi zări un utilaj imens apropiindu-se. Părea să fie cea mai mare macara din lume. Avea un braţ enorm, lung de vreo 27 de metri, şi o cupă de excavator în care ar fi încăput fără probleme chiar şi un camion. Dar cel mai uluitor era că se deplasa pe şenile de oţel, care făceau pământul să se cutremure sub ele.

Mândru, Billy îi zise lui Lloyd:

– E un excavator Monighan. Poate ridica şase tone de pământ în cupă.

Carul de filmare începu să înregistreze când utilajul monstruos intră pe alee.

Lloyd avea o singură temere cu privire la Partidul Laburist. Exista un filon de autoritarism puritan în mulţi dintre socialişti. Atât bunicul lui, cât şi Billy îl aveau – ei nu erau în largul lor când venea vorba de plăcerile simţurilor. Sacrificiul şi abstinenţa li se potriveau mai bine. Frumuseţea răpitoare a acelor grădini li se părea irelevantă. Şi se înşelau.

Ethel nu era aşa – şi nici Lloyd. Poate că ei scăpaseră de această acreală. Cel puţin aşa spera Lloyd.

Fitz dădea un interviu pe aleea roz, în timp ce şoferul excavatorului aducea utilajul pe poziţie.

– Ministrul cărbunilor v-a spus că, după ce vor fi epuizate resursele din mină, grădina va intra într-un program eficient de restaurare, zise el. Eu vă spun că această promisiune este deşartă. Bunicul meu, tatăl meu şi cu mine am avut nevoie de mai bine de un veac ca să facem grădina aceasta să arate atât de frumos şi de armonios. Va fi nevoie de încă un veac pentru restaurarea ei.

Braţul excavatorului coborî până ajunse la un unghi de 45 de grade deasupra tufelor şi a răsadurilor cu flori din aripa de vest. Cupa fu poziţionată deasupra peluzei de crochet. Urmă un lung moment de aşteptare. Mulţimea amuţi. Billy rosti cu glas tare:

– Treceţi la treabă, ce Dumnezeu?!

Un inginer cu cască de protecţie suflă într-un fluier.

Cupa coborî spre pământ cu o bufnitură puternică. Dinţii săi de oţel muşcară din peluza verde şi plată. Cablul de tracţiune se întinse, urmă un scârţâit de maşinărie suprasolicitată, apoi cupa începu să se retragă. Când trecu peste pământ, smulse un răsad de floarea-soarelui, răsadurile de trandafiri, nişte tufe de Clethra şi de Beaufortia, precum şi un mic arbore de magnolie. Când se ridică, cupa era plină cu pământ, flori şi plante.

Apoi cupa fu ridicată la vreo şase metri înălţime, lăsând să cadă pe alături pământ reavăn şi muguri.

Braţul excavatorului se răsuci într-o parte. Era mai înalt decât casa, observă Lloyd. Pentru o clipă, cupa acestuia păru să se izbească de ferestrele de la etaj, însă operatorul era iscusit şi o opri la timp. Cablul de tracţiune se detensionă, cupa se înclină şi şase tone din grădină căzură pe jos, la câţiva paşi de intrare.

Cupa reveni în poziţia iniţială, iar procesul se repetă.

Lloyd se uită la Fitz şi văzu că acesta plângea.

Capitolul douăzeci şi trei

1947

La începutul anului 1947, părea foarte posibil ca întreaga Europă să devină comunistă.

Volodea Peshkov nu ştia dacă trebuia să spere asta sau din contră.

Armata Roşie domina Europa de Est şi comuniştii câştigau alegerile în Vest. Comuniştii îşi câştigaseră respectul prin rolul pe care îl jucaseră în rezistenţa antinazistă. Cinci milioane de oameni îi votaseră pe comunişti în primele alegeri franceze de după război, făcându-i pe comunişti cel mai popular partid. În Italia, o alianţă comunist-socialistă câştigase 40 de procente din voturi. În Cehoslovacia, comuniştii câştigaseră de unii singuri 38 procente şi conduceau guvernul ales democratic.

Lucrurile stăteau diferit în Austria şi în Germania, unde alegătorii fuseseră jefuiţi şi batjocoriţi de Armata Roşie. În Berlin, social-democraţii câştigaseră 63 dintre cele 130 de locuri, iar comuniştii numai 26. Cu toate acestea, Germania era ruinată şi înfometată, iar Kremlinul încă se gândea că, de disperare, oamenii s-ar fi putut întoarce spre comunism, aşa cum se întorseseră către nazişti în timpul crizei.

Marea Britanie era marea decepţie. Acolo, în urma alegerilor de după război, un singur comunist ajunsese în parlament. Iar guvernul laburist oferea tot ce promitea comunismul: ajutor social, asistenţă medicală gratuită, educaţie pentru toată lumea, până şi săptămâna de cinci zile de lucru pentru minerii din minele din cărbune.

Însă în restul Europei, capitalismul nu reuşea să îi scoată pe oameni din criza care urmase războiului.

Iar vremea era de partea lui Stalin, se gândi Volodea, în vreme ce straturile de zăpadă se îngroşau pe cupolele în formă de ceapă. Iarna dintre 1946 şi 1947 era cea mai rece iarnă în Europa din ultima sută de ani. Ningea la St. Tropez. Drumurile şi căile ferate englezeşti deveniseră impracticabile şi industria se oprise complet – lucru care nu se întâmplase niciodată pe timp

de război. În Franţa, raţiile alimentare scăzuseră sub nivelul celor din timpul războiului. Organizaţia Naţiunilor Unite calculă că 100 de milioane de europeni trăiau cu 1 500 de calorii pe zi – nivel la care sănătatea începe să sufere efectele malnutriţiei. În vreme ce motoarele producţiei se învârteau din ce în ce mai încet, oamenii începură să simtă că nu mai aveau nimic de pierdut şi revoluţia ajunse să pară singura soluţie.

Acum, că Uniunea Sovietică avea arme nucleare, nicio altă ţară nu îi mai putea sta în cale. Soţia lui Volodea, Zoya, şi colegii ei construiseră o pilă nucleară în Laboratorul nr. 2 al Academiei de Ştiinţe, un nume ales în mod intenţionat să sune cât mai vag pentru centrul sovietic de cercetări nucleare. Pila ajunsese într-un stadiu critic în ziua de Crăciun, la şase luni după naşterea lui Konstantin, care, la vremea respectivă, dormea în creşa laboratorului. Dacă experimentul mergea prost, îi şoptise Zoya lui Volodea, pentru micul Kotya nu conta că s-ar fi aflat la o milă sau la două depărtare: toată Moscova centrală avea să fie rasă.

Sentimentele contradictorii ale lui Volodea cu privire la viitor se intensificară odată cu naşterea fiului său, Kotya. Voia ca acesta să fie cetăţean al unei ţări mândre şi puternice. Uniunea Sovietică merita să domine Europa, simţea el. Armata Roşie fusese cea care îi învinsese pe nazişti, în patru ani cumpliţi de război total: ceilalţi Aliaţi stătuseră pe margine, ducând războaie neînsemnate şi alăturându-li-se doar în ultimele unsprezece luni. Toate pierderile lor puse la un loc reprezentau abia o fracţiune din cele suferite de poporul sovietic.

Însă apoi se gândea la ce însemna comunismul: epurări arbitrare, torturi în beciurile poliţiei secrete, soldaţi cuceritori îndemnaţi la excese de bestialitate, o ţară imensă silită să se supună deciziilor capricioase ale unui tiran care era mai puternic decât un ţar. Oare chiar voia Volodea să se extindă acest sistem în restul continentului?

Îşi aminti cum intrase în gara Penn din New York şi cum cumpărase un bilet pentru Albuquerque, fără să ceară aprobarea nimănui şi fără să arate vreun document; şi, totodată, senzaţia fericită de libertate absolută pe care i-o dăduse acest lucru. Arsese cu mult timp în urmă catalogul Sears-Roebuck, însă îl avea încă viu în memorie, cu sutele de pagini cu lucruri frumoase pe care le putea avea oricine. Poporul rus credea că poveştile despre libertatea şi prosperitatea din Occident erau doar propagandă, însă Volodea ştia că nu era aşa. O parte din el îşi dorea înfrângerea comunismului.

Viitorul Germaniei – şi deci al Europei – urma să fie decis la Conferinţa Miniştrilor de Externe, ce urma să se ţină în martie 1947, la Moscova.

Volodea, acum colonel, conducea echipa de informaţii responsabilă pentru această conferinţă. Şedinţele se ţineau într-o sală bogat ornamentată din Casa Industriei Aviatice, aflată la o distanţă convenabilă de hotelul Moskva.

Ca întotdeauna, delegaţii şi interpreţii acestora stăteau în jurul unei mese rotunde, iar asistenţii lor se aflau pe câteva rânduri de scaune, în spatele lor. Ministrul de externe sovietic, Vyacheslav Molotov, Bătrânul Fund de Piatră, ceru ca Germania să îi plătească Rusiei zece miliarde de dolari drept despăgubiri de război. Americanii şi britanicii protestară, spunând că aceasta ar fi o lovitură fatală pentru economia şi aşa suferindă a Germaniei. Ceea ce Stalin probabil că-şi şi dorea.

Volodea reînnoi cunoştinţa cu Woody Dewar, care era acum fotograf de ştiri ataşat la conferinţă. Se căsătorise şi el şi îi arătă lui Volodea o poză cu o brunetă superbă, ţinând în braţe un copil. Aşezaţi în spatele unei limuzine ZIS-110B, după o şedinţă de fotografii oficiale la Kremlin, Woody îi spuse lui Volodea:

– Îţi dai seama că Germania nu are bani să vă plătească despăgubirile, nu?

Engleza lui Volodea se îmbunătăţise şi se puteau înţelege acum fără interpret. El spuse:

– Atunci cum îşi hrănesc oamenii şi îşi reconstruiesc oraşele?

– Cu ajutoare de la noi, bineînţeles, spuse Woody. Cheltuim o avere pe ajutoare. Toate despăgubirile pe care germanii vi le plătesc vor fi, de fapt, banii noştri.

– Şi asta e aşa de rău? Statele Unite au prosperat în timpul acestui război. Ţara mea a fost devastată. Poate că ar trebui să plătiţi.

– Alegătorii americani nu gândesc aşa.

– Alegătorii americani se pot înşela.

Woody ridică din umeri.

– Aşa e. Dar sunt banii lor.

Poftim, din nou, se gândi Volodea: respectul pentru opinia publică. Remarcase asta şi înainte în discuţia cu Woody. Americanii vorbeau despre alegători aşa cum vorbeau ruşii despre Stalin: trebuia să li te supui, fie că aveau, fie că nu aveau dreptate.

Woody coborî geamul maşinii.

– Nu te deranjează dacă fac nişte poze cu oraşul, nu? Lumina este feerică.

Aparatul ţăcăni.

Ştia că trebuia să facă doar poze aprobate. Dar pe stradă nu era nimic de natură secretă – doar nişte femei care dădeau zăpada la o parte cu lopeţile. Cu toate acestea, Volodea îi spuse:

– Nu, te rog. Se aplecă peste Woody şi închise geamul. Doar fotografii oficiale.

Era gata să îi ceară lui Woody filmul din aparat, când acesta îi spuse:

– Îţi aminteşti când ţi-am pomenit de prietenul meu Greg Peshkov, care are acelaşi nume de familie ca tine?

Volodea își amintea, bineînțeles. Willi Frunze spusese și el ceva asemănător. Probabil că era vorba de același om.

– Nu, nu-mi amintesc, minți Volodea.

Nu voia să aibă nimic de-a face cu o posibilă rubedenie din Occident. Asemenea relații le aduceau rușilor numai suspiciuni și probleme.

– Este în delegația americană. Ar trebui să vorbești cu el. Să vezi dacă sunteți rude.

– O să vorbesc, spuse Volodea, hotărât să evite persoana cu orice preț.

Decise să nu mai insiste în a-i lua filmul lui Woody. Nu merita să facă atâta tam-tam pentru o inofensivă scenă de stradă.

La conferința de a doua zi, secretarul de stat american, George Marshall, propuse ca cei patru Aliați să desființeze sectoarele separate ale Germaniei și să unifice țara, pentru ca aceasta să redevină inima economică a Europei, să poată mineri, fabrica, cumpăra și vinde.

Acesta era ultimul lucru pe care îl voiau sovieticii.

Molotov refuză să discute unificarea până când problema despăgubirilor nu va fi fost stabilită.

Conferința ajunsese într-un punct mort.

Și asta era exact ce voia Stalin, se gândi Volodea.

(ii)

Lumea diplomației internaționale era mică, cugetă Greg Peshkov. Unul dintre tinerii asistenți din delegația britanică venită la conferința de la Moscova era Lloyd Williams, soțul surorii vitrege a lui Greg, Daisy. La început, lui Greg nu îi plăcuse înfățișarea lui Lloyd, care era îmbrăcat asemenea unui gentleman englez pedant; însă se dovedi imediat a fi un tip de treabă.

– Molotov este un imbecil, spuse Lloyd în barul hotelului Moskva, după vreo două pahare cu votca martini.

– Și ce-o să facem cu el?

– Nu știu, însă englezii nu pot suporta întârzierile acestea. Ocupația Germaniei ne costă bani pe care nu ni-i putem permite, iar iarna asta grea a transformat problema într-o criză.

– Știi ce? spuse Greg, gândind cu voce tare. Dacă sovieticii nu vor să coopereze, ar trebui să mergem mai departe fără ei.

– Cum am putea face acest lucru?

– Ce vrem noi? Greg numără pe degete: Vrem să unificăm Germania și să organizăm alegeri.

– Asta vrem și noi.

– Vrem să aruncăm la fier vechi Reich-marca, fără nicio valoare, şi să introducem o monedă nouă, astfel încât germanii să poată începe din nou să facă afaceri.

– Da.

– Şi vrem să salvăm ţara de comunism.

– Asta e şi politica britanică.

– Nu putem să facem asta în Est, pentru că sovieticii nu vor veni la petrecere. Aşa că la naiba cu ei! Controlăm trei sferturi din Germania – hai să o facem în zona noastră şi să lăsăm partea de est a ţării să se ducă naibii!

Lloyd îl privi atent.

– Este ceva ce ai discutat cu şeful tău?

– La naiba, nu! Pur şi simplu pălăvrăgeam. Dar ascultă, de ce nu?

– Aş putea să îi sugerez ideea asta lui Ernie Bevin.

– Şi eu am să i-o prezint lui George Marshall. Greg sorbi din băutura sa şi adăugă: Votca este singurul lucru pe care ruşii îl fac bine, spuse el. Deci, ce mai face sora mea?

– Aşteaptă al doilea copil.

– Cum este Daisy ca mamă?

Lloyd râse.

– Probabil crezi că este îngrozitoare.

Greg ridică din umeri.

– Nu mi-am închipuit-o niciodată genul de casă.

– Este răbdătoare, calmă şi organizată.

– Nu a angajat şase dădace care să facă toată treaba?

– Doar una, ca să poată ieşi cu mine serile, de obicei la întâlniri politice.

– Dumnezeule, ce s-a schimbat!

– Nu de tot. Încă îi plac petrecerile. Dar tu – încă singur?

– Există o fată, Nelly Fordham, cu care am intenţii destul de serioase. Şi cred că ştii că am un fin.

– Da, spuse Lloyd. Daisy mi-a spus totul despre el. Georgy.

După expresia uşor stânjenită de pe chipul lui Lloyd, Greg fu sigur că acesta ştia că Georgy era fiul său.

– Ţin foarte mult la el.

– Grozav!

Un membru al delegaţiei ruse urcă la bar şi Greg îi surprinse privirea. I se păru ceva familiar la el. Avea în jur de treizeci de ani, era chipeş, dacă nu ţineai cont de tunsoarea militărească foarte scurtă, şi avea o privire albastră puţin intimidantă. Acesta înclină prietenos din cap şi Greg spuse:

– Ne-am mai întâlnit înainte?

– Posibil, spuse rusul. Am făcut şcoala în Germania – Academia de Băieţi din Berlin.

Greg clătină din cap.

– Ai fost vreodată în Statele Unite?

– Nu.

Lloyd spuse:

– Acesta este tipul care are acelaşi nume de familie ca tine, Volodea Peshkov.

Greg se prezentă:

– Am putea fi rude. Tatăl meu, Lev Peshkov, a emigrat în 1914 şi a lăsat în urmă o prietenă însărcinată, care s-a măritat apoi cu fratele lui mai mare, Grigori Peshkov. Am putea fi fraţi vitregi?

Atitudinea lui Volodea se schimbă imediat.

– Cu siguranţă nu, spuse el. Scuzaţi-mă.

Părăsi barul fără să comande vreo băutură.

– A fost puţin cam nepoliticos, îi spuse Greg lui Lloyd.

– Da, încuviinţă Lloyd.

– Părea şocat, ca să zic aşa.

– Trebuie să fi fost ceva din ce-ai spus.

(iii)

„Nu poate fi adevărat", îşi spuse Volodea.

Greg susţinea că Grigori se căsătorise cu o fată care fusese lăsată însărcinată de Lev. Dacă era aşa, omul pe care Volodea îl numise dintotdeauna tată nu era tatăl lui, ci unchiul.

Poate că era doar o coincidenţă. Sau poate că americanul voia doar să tulbure apele.

Cu toate acestea, Volodea tremura din cauza şocului.

Se întoarse acasă la ora obişnuită. El şi Zoya avansaseră rapid şi primiseră un apartament în reşedinţa guvernamentală, blocul de lux în care trăiau şi părinţii săi. Ca aproape în fiecare seară, Grigori şi Katerina veniră în apartamentul lor la ora la care Kotya îşi lua cina. Katerina îi făcu baie nepotului său, apoi Grigori îi cântă şi îi spuse basme ruseşti. Kotya avea nouă luni şi încă nu vorbea, însă cu toate acestea păreau să-i placă poveştile de leagăn.

Volodea îşi urmă rutina de seară ca un somnambul. Încercă să se comporte normal, dar îşi dădu seama că abia putea să le vorbească părinţilor săi. Nu credea povestea lui Greg, dar nici nu se putea abţine să nu se gândească la asta.

Când Kotya adormi şi bunicii se pregăteau să plece, Grigori îi spuse lui Volodea:

– Am vreo bubă pe nas?

– Nu.

– Atunci de ce te-ai holbat la mine toată seara?

Volodea se hotărî să spună adevărul.

– Am întâlnit un om pe care-l cheamă Greg Peshkov. Face parte din delegaţia americană. El crede că suntem rude.

– Este posibil. Grigori vorbea pe un ton relaxat, ca şi cum era un lucru care nu conta prea mult, însă Volodea văzu că pielea gâtului i se înroşise, ceea ce trăda o emoţie ascunsă.

– Ultima oară mi-am văzut fratele în 1919. De atunci nu am mai auzit de el, continuă el.

– Pe tatăl lui Greg îl cheamă Lev, iar Lev are un frate numit Grigori.

– Atunci Greg ar putea fi vărul tău.

– El a spus „frate".

Grigori se înroşi şi mai tare şi nu spuse nimic.

Zoya se băgă în vorbă:

– Cum aşa?

Volodea spuse:

– Potrivit acestui Peshkov american, Lev avea în Sankt Petersburg o prietenă însărcinată, care s-a căsătorit cu fratele său.

– E absurd! pufni Grigori.

Volodea se uită la Katerina.

– Nu spui nimic, mamă.

Urmă o pauză lungă. Ceea ce cu siguranţă însemna ceva. De ce aveau nevoie să se gândească atât, dacă povestea lui Greg nu era adevărată? Un frig nefiresc îl străbătu pe Volodea, ca o ceaţă îngheţată.

Într-un sfârşit, mama lui spuse:

– Eram o fetişcană fluşturatică. Se uită la Zoya şi adăugă: Nu cuminte, ca soţia ta. Oftă adânc. Grigori Peshkov s-a îndrăgostit de mine, mai mult sau mai puţin la prima vedere, prostuţul. Îi zâmbi tandru soţului ei, apoi continuă: Însă fratele lui, Lev, avea haine de lux, ţigări, bani de votcă şi prieteni printre gangsteri. Îmi plăcea mai mult de Lev. Mai degrabă m-a păcălit.

– Deci este adevărat? întrebă Volodea uimit.

O parte din el spera cu disperare să audă o dezminţire.

– Lev a făcut ceea ce oamenii de felul lui fac mereu, spuse Katerina. M-a lăsat însărcinată, apoi m-a părăsit.

– Deci Lev este tatăl meu! Volodea se uită la Grigori şi zise: Iar tu eşti doar unchiul meu!

Se simţea de parcă stătea să se prăbuşească. Pământul îi aluneca încet de sub picioare. Parcă trăia un cutremur.

Zoya se duse lângă scaunul lui Volodea şi îşi puse o mână pe umărul lui, ca şi cum ar fi vrut să îl liniştească sau poate să îl reţină.

Katerina continuă:

– Iar Grigori a făcut ceea ce oamenii ca el fac dintotdeauna: a avut grijă de mine. M-a iubit, s-a căsătorit cu mine şi ne-a întreţinut pe mine şi pe copiii mei. Aşezându-se pe canapea lângă Grigori, îl apucă de mână şi continuă: Nu îl voiam şi cu siguranţă nu îl meritam, dar cu toate acestea, Dumnezeu mi l-a dat.

Grigori spuse:

– M-am temut mereu de ziua aceasta. Încă de când te-ai născut m-am temut de ea.

– Atunci, de ce ai păstrat secretul? spuse Volodea. De ce nu mi-ai spus pur şi simplu adevărul?

Vocea lui Grigori părea strangulată când rosti cu greutate:

– Nu puteam suporta gândul de a-ţi spune că nu sunt tatăl tău, reuşi el să zică. Te iubeam atât de mult...

Katerina zise:

– Permite-mi să îţi spun ceva, iubitul meu fiu. Ascultă-mă de data aceasta, iar după aceea nu îmi va mai păsa dacă îţi vei mai asculta mama vreodată. Dar mai întâi ascultă asta: uită-l pe străinul american care cândva a sedus o fetişcană nesăbuită. Priveşte-l pe omul care stă în faţa ta cu lacrimi în ochi.

Volodea se uită la Grigori şi văzu pe chipul acestuia o expresie rugătoare care îi merse direct la inimă.

Katerina continuă:

– Acest om te-a hrănit, te-a îmbrăcat şi te-a iubit fără greş vreme de treizeci de ani. Dacă cuvântul „tată" înseamnă ceva, acesta este tatăl tău.

– Da, spuse Volodea. Ştiu asta.

(iv)

Lloyd Williams se înţelegea foarte bine cu Ernie Bevin. Aveau multe lucruri în comun, în ciuda diferenţei de vârstă dintre ei. În timpul celor patru zile de călătorie cu trenul, în care traversară Europa înzăpezită, Lloyd îi mărturisi că el, asemenea lui Bevin, era fiul ilegitim al unei servitoare. Amândoi erau anticomunişti convinşi: Lloyd din cauza experienţelor sale din Spania, Bevin pentru că văzuse tacticile comuniste din sânul sindicatelor.

– Sunt sclavii Kremlinului şi tirani pentru oricine altcineva, spuse Bevin, iar Lloyd înţelese exact ce voia acesta să spună.

Lloyd nu se apropiase prea mult de Greg Peshkov, care arăta întotdeauna de parcă s-ar fi îmbrăcat la repezeală: cu mânecile cămăşilor neîncheiate,

gulerul hainei răsucit, șireturile desfăcute. Greg era o persoană perspicace și Lloyd se străduia să îl placă, dar simțea că sub acel șarm neglijent al lui Greg se afla un miez de cruzime. Daisy îi spusese că Lev Peshkov era un gangster și Lloyd se gândea că și Greg avea aceleași instincte.

Cu toate acestea, Bevin sări când auzi ideea lui Greg cu privire la Germania.

– Crezi că vorbea în numele lui Marshall? întrebă corpolentul ministru de externe, cu accentul său clar din West Country.

– A zis că nu, răspunse Lloyd. Credeți că ar putea funcționa?

– Cred că este cea mai bună idee pe care am auzit-o în toate cele trei săptămâni blestemate petrecute în Moscova. Dacă e serios, aranjează un prânz neoficial – numai cu Marshall, cu acest june și cu noi doi.

– Mă ocup chiar acum.

– Dar să nu spui nimic nimănui. N-am vrea ca sovieticii să prindă de veste. Ne vor acuza de conspirație împotriva lor. Și ar avea dreptate.

Se întâlniră a doua zi în piața Spasopeskovskaya nr. 10, la reședința ambasadorului american, o vilă extravagantă în stil neoclasic, construită înainte de revoluție. Marshall era înalt și uscățiv, soldat până în măduva oaselor; Bevin era gras, miop, cu o țigară atârnându-i mai tot timpul în colțul gurii – însă căzură de acord imediat. Amândoi erau oameni direcți. Odată, Bevin fusese acuzat chiar de Stalin că s-ar exprima ca un mojic, lucru de care ministrul de externe era foarte mândru.

Sub plafonul pictat și sub candelabrele exorbitante, se ajunse la problema revigorării Germaniei fără ajutorul Uniunii Sovietice.

Căzură repede de acord asupra principiilor: noua monedă, unificarea zonei britanice cu cea americană și, dacă era posibil, cu cea franceză; demilitarizarea Germaniei de Vest; alegeri și o nouă alianță militară transatlantică.

Apoi, Bevin spuse fără menajamente:

– Știi, nimic din toate acestea nu va funcționa.

Marshall fu luat prin surprindere.

– Atunci nu înțeleg de ce mai discutăm despre asta, spuse el tăios.

– În Europa este criză. Planul acesta va da greș dacă oamenii sunt înfometați. Cea mai bună protecție împotriva comunismului este prosperitatea. Stalin știe asta – de aceea vrea să mențină o Germanie sărăcită.

– Sunt de acord.

– Ceea ce înseamnă că noi trebuie să o reconstruim. Dar nu putem s-o facem cu mâinile goale. Avem nevoie de tractoare, de strunguri, de excavatoare, de vagoane – lucruri pe care nu ni le putem permite.

Marshall înțelese unde bătea.

– Americanii nu vor să le mai dea europenilor alte ajutoare.

– Mi se pare corect. Dar trebuie să existe o modalitate prin care Statele Unite să ne împrumute banii de care avem nevoie ca să cumpărăm echipament de la voi.

Se lăsă tăcerea.

Lui Marshall nu-i plăcea să arunce cu vorbele, însă aceasta fu o pauză lungă chiar şi după standardele lui. Într-un sfârşit, el vorbi.

– Este logic, spuse el. Voi vedea ce pot face.

Conferinţa dură şase săptămâni şi, când în sfârşit plecară cu toţii acasă, nu se hotărâse încă nimic.

(v)

Eva Williams avea un anişor când îi ieşiră dinţii din spate. Ceilalţi crescuseră destul de uşor, dar aceştia o dureau. Lloyd şi Daisy nu puteau face mare lucru ca să o ajute. Se simţea rău, nu putea dormi şi nu îi lăsa nici pe ei să doarmă, aşa că şi ei se simţeau rău.

Daisy avea o groază de bani, însă trăiau modest. Cumpăraseră o casă agreabilă în Hoxton, unde aveau ca vecini un negustor şi un zidar. Luară o maşină de familie micuţă, un Morris Eight nou, care atingea maximum şaizeci de mile pe oră. Daisy îşi mai cumpăra haine frumoase, dar Lloyd avea doar trei costume: cel cu frac, pentru serate; unul în dungi pentru Camera Comunelor; şi un costum de tweed, pe care-l lua în weekenduri, când mergea prin circumscripţiile electorale.

Într-o seară târzie, Lloyd era în pijamale şi o legăna pe Evie, care scâncea, încercând să o adoarmă şi răsfoind în acelaşi timp revista *Life*. Îi sări în ochi o poză din Moscova, în care o rusoaică cu un şal pe cap şi cu o haină legată cu sfoară, ca un colet, cu faţa bătrână brăzdată de riduri, îndepărta zăpada de pe stradă cu lopata. Ceva din felul în care lumina cădea asupra femeii îi conferea acesteia un aer de atemporalitate, de parcă s-ar fi aflat acolo de o mie de ani. Căută numele fotografului şi văzu că era Woody Dewar, pe care-l întâlnise la conferinţă.

Telefonul sună. Ridică receptorul şi auzi vocea lui Ernie Bevin.

– Deschide radioul, îi spuse Bevin. Oamenii lui Marshall au ţinut un discurs.

Bevin închise telefonul fără să aştepte vreun răspuns.

Lloyd coborî în living cu Evie în braţe şi deschise radioul. Emisiunea se numea *Comentarii americane*. Corespondentul BBC la Washington, Leonard Miall, transmitea de la Universitatea Harvard din Cambridge, Massachusetts.

– Secretarul de stat le-a spus studenţilor că reconstrucţia Europei va dura mai mult timp şi va necesita mai multe eforturi decât a fost prevăzut iniţial, spunea Miall.

Suna promiţător, se gândi Lloyd tulburat.

– Ştt, Evie, te rog, rosti el – şi, de data aceasta, ea tăcu.

Apoi Lloyd auzi vocea gravă, măsurată a lui George C. Marshall.

– Nevoile Europei pentru următorii trei sau patru ani, fie că este vorba de alimente din afară sau de alte produse esenţiale – majoritatea din America –, depăşesc atât de mult capacitatea ei actuală de a le plăti, încât ea trebuie să primească un ajutor suplimentar important... sau, în caz contrar, va suferi o deteriorare economică, socială şi politică dintre cele mai grave.

Lloyd era entuziasmat. „Un ajutor suplimentar important" era ceea ce solicitase Bevin.

– Soluţia este să rupem cercul vicios şi să restabilim încrederea europenilor în viitorul economic, spuse Marshall. Statele Unite ar trebui să facă tot ce le stă în putere ca să ajute la restaurarea unei bunăstări economice normale în lume.

– A făcut-o! îi spuse Lloyd trimfător fetiţei sale, care nu putea înţelege nimic. I-a spus Americii că trebuie să ne acorde ajutor! Dar cât de mult? Şi cum? Şi când?

Vocea se schimbă şi reporterul spuse:

– Secretarul de stat nu a prezentat un plan detaliat în ceea ce priveşte ajutorul pentru Europa, dar a spus că depinde de europeni ca să se schiţeze programul.

– Asta înseamnă că avem mână liberă? o întrebă Lloyd nerăbdător pe Evie.

Vocea lui Marshall se făcu din nou auzită:

– Cred că iniţiativa trebuie să vină din partea Europei.

Reportajul se încheie şi telefonul sună din nou.

– Ai auzit? îl întrebă Bevin.

– Şi ce înseamnă asta?

– Nu întreba! zise Bevin. Dacă pui întrebări, vei primi răspunsuri pe care nu le doreşti.

– Bine, spuse Lloyd derutat.

– Nu contează ce a vrut să spună. Problema este ce facem noi. Iniţiativa trebuie să vină din partea Europei, a spus el. Asta înseamnă de la mine şi de la tine.

– Ce pot face?

– Fă-ţi bagajul, spuse Bevin. Plecăm la Paris.

Capitolul douăzeci şi patru

1948

Volodea se afla la Praga ca membru al delegaţiei Armatei Roşii, care venise să poarte discuţii cu armata cehă. Stăteau în splendoarea în stil Art Deco a hotelului Imperial.

Ningea.

Îi era dor de Zoya şi de micul Kotya. Fiul lui avea doi ani şi învăţa cuvinte noi cu o viteză uluitoare. Copilul se schimba atât de repede, încât părea diferit în fiecare zi. Iar Zoya era însărcinată din nou. Volodea ura faptul că era obligat să petreacă două săptămâni departe de familia sa. Majoritatea bărbaţilor din grup vedeau călătoria aceasta ca pe o şansă de a scăpa de nevestele lor, de a bea cât mai multă votcă şi, poate, de a pierde vremea cu femei uşoare. Volodea nu îşi dorea decât să meargă acasă.

Tratativele militare erau serioase, însă pentru Volodea ele constituiau doar o acoperire pentru adevărata sa misiune, aceea de a face un raport asupra activităţilor lipsite de tact desfăşurate la Praga de către poliţia secretă sovietică, veşnicul rival al Serviciului de Informaţii al Armatei Roşii.

În prezent, Volodea nu era foarte entuziasmat de munca sa. Toate lucrurile în care crezuse odată fuseseră compromise. Nu mai credea în Stalin, în comunism sau în bunătatea absolută a poporului rus. Nici măcar tatăl său nu mai era cine crezuse. Ar fi fugit în Vest, dacă ar fi putut găsi o cale de a-i lua pe Zoya şi pe Kotya cu el.

Cu toate acestea, punea suflet în misiunea pe care o avea acum în Praga. Era o şansă rară de a face ceva în care credea.

Cu două săptămâni în urmă, Partidul Comunist Ceh obţinuse controlul absolut al guvernului, înlăturându-şi partenerii de coaliţie. Ministrul de externe Jan Masaryk, erou de război şi democrat anticomunist, fusese întemniţat la ultimul etaj al reşedinţei sale oficiale, Palatul Czernin. Fără îndoială, în spatele loviturii de stat se afla poliţia secretă sovietică. De fapt, cumnatul lui Volodea, colonelul Ilya Dvorkin, se afla şi el în Praga, la acelaşi hotel, şi mai mult ca sigur fusese implicat.

Şeful lui Volodea, generalul Lemitov, vedea această lovitură de stat ca pe o catastrofă pentru relaţiile publice ale Uniunii Sovietice. În faţa lumii, Masaryk fusese dovada că ţările est-europene puteau fi libere şi independente în umbra URSS-ului. Datorită lui, Cehoslovacia reuşise să aibă un guvern comunist favorabil Uniunii Sovietice şi, în acelaşi timp, să poarte haina democraţiei burgheze. Acesta fusese aranjamentul perfect, pentru că îi dăduse URSS-ului tot ce dorise, liniştindu-i în acelaşi timp pe americani. Dar acest echilibru fusese răsturnat.

Cu toate acestea, Ilya jubila.

– Partidele burgheze au fost zdrobite! îi spuse el lui Volodea într-o noapte, în barul hotelului.

– Ai văzut ce s-a întâmplat în Senatul american? întrebă calm Volodea. Vandenberg, bătrânul izolaţionist, a ţinut un discurs de opt minute în favoarea Planului Marshall şi a fost aplaudat furtunos.

Ideile vagi ale lui George Marshall se închegaseră într-un plan. Şi acest lucru în primul rând mulţumită şireteniei de vulpoi a ministrului de externe britanic, Ernie Bevin. În opinia lui Volodea, Bevin era cel mai periculos tip de anticomunist – un social-democrat din clasa muncitoare. În ciuda corpolenţei sale, se mişca repede. Cu viteza fulgerului, organizase la Paris o conferinţă la care întreaga Europă aclamase răsunător discursul ţinut de George Marshall la Harvard.

Volodea ştia, de la spionii din Ministerul de Externe britanic, că Bevin era hotărât să includă Germania în Planul Marshall, excluzând în schimb URSS-ul. Iar Stalin căzuse direct în capcana lui Bevin când le ordonase ţărilor est-europene să refuze acel ajutor.

Acum, poliţia secretă sovietică părea să facă tot ce îi stătea în putere ca să ajute legea să treacă prin Congres.

– Senatul era decis să respingă Planul Marshall, îi spuse Volodea lui Ilya. Contribuabilul american nu vrea să plătească factura. Însă lovitura de stat de aici, de la Praga, i-a convins că trebuie să o facă, întrucât capitalismul european este în pericol să se prăbuşească.

Ilya replică indignat:

– Partidele burgheze cehe voiau să primească mita americană.

– Trebuia să le lăsăm, spuse Volodea. Poate că era cea mai rapidă cale de a sabota întreaga schemă. Congresul ar fi respins Planul Marshall – ei nu vor să dea bani comuniştilor.

– Planul Marshall este un şiretlic imperialist!

– Da, este, spuse Volodea. Şi mi-e teamă că funcţionează. Aliaţii noştri din timpul războiului formează un bloc antisovietic.

– Cei care stau în calea marşului comunismului trebuie trataţi corespunzător.

– Într-adevăr, trebuie.

Era uimitor cum oameni ca Ilya dădeau consistenţă unor opinii politice greşite.

– Iar eu trebuie să mă duc la culcare.

Era abia ora zece, dar Volodea urcă şi el. Rămase întins, treaz, gândindu-se la Zoya şi la Kotya şi dorindu-şi să îi poată săruta de noapte bună. Gândurile îi fugiră spre misiunea lui. Îl întâlnise pe Jan Masaryk, simbolul independenţei cehe, cu două zile în urmă, la o ceremonie organizată la mormântul tatălui acestuia, Thomas Masaryk, fondatorul Cehoslovaciei şi primul preşedinte al acesteia. Îmbrăcat într-un palton cu guler de blană, cu capul gol sub ninsoarea densă, cel de-al doilea Masaryk părea înfrânt şi deprimat.

Dacă ar fi putut fi convins să rămână ministru de externe, poate că ar fi fost posibil un compromis, se gândi Volodea. Cehoslovacia ar fi putut avea un guvern intern complet comunist, dar în relaţiile internaţionale ar fi avut o atitudine neutră sau măcar cât mai puţin antiamericană. Masaryk avea atât talentul diplomatic, cât şi credibilitatea internaţională care i-ar fi permis să facă această echilibristică.

Volodea decise să îi sugereze acest lucru lui Lemitov a doua zi.

Dormi iepureşte şi se trezi înainte de ora şase, cu o alarmă mentală răsunându-i în minte. Avea legătură cu discuţia purtată cu Ilya noaptea trecută. Volodea încercă să o rememoreze. Când Ilya spusese „Cei care stau în calea marşului comunismului" se referise la Masaryk; iar când cineva din poliţia secretă spunea că cineva trebuie „tratat corespunzător", asta însemna întotdeauna „omorât".

Apoi, Ilya se dusese la culcare devreme, ceea ce însemna că în dimineaţa aceea urma să se trezească devreme.

– Sunt un prost, realiză Volodea. Semnele erau acolo, iar mie mi-a luat toată noaptea să le interpretez.

Sări din pat – poate nu era prea târziu.

Se îmbrăcă repede şi îşi puse un palton gros, fularul şi pălăria. Nu erau taxiuri în faţa hotelului – era prea devreme. Ar fi putut chema o maşină a Armatei Roşii, dar – până ar fi fost trezit un şofer şi ar fi fost adusă maşina – ar fi trecut aproape o oră.

Se decise să meargă pe jos. Palatul Czernin se afla la doar câţiva kilometri distanţă. O luă spre partea de vest a elegantului centru al Pragăi, traversă podul St. Charles şi urcă repede către castel.

Masaryk nu îl aştepta – şi nici nu era obligat ministrul de externe să acorde o audienţă unui colonel al Armatei Roşii –, însă Volodea era sigur că avea să fie suficient de curios încât să îl primească.

Merse rapid prin zăpadă şi ajunse la Palatul Czernin la 6.45. Palatul era o clădire barocă imensă, cu un şir impunător de semicoloane corintiene pe

cele trei etaje superioare. Locul era slab păzit, constată el cu surprindere. O santinelă îi indică uşa principală. Volodea traversă fără nicio opreliştе un hol bogat ornamentat.

Se aşteptase să dea peste obişnuitul imbecil de la poliţia secretă aflat în spatele unui birou la recepţie, dar nimeni nu era acolo. Era un semn rău şi simţi cum îl cuprind gândurile negre.

Holul dădea într-o curte interioară. Aruncând o privire pe una dintre ferestre, văzu ceva care aducea cu un om adormit în zăpadă. Poate căzuse acolo, beat; dacă era aşa, era în pericol să moară îngheţat.

Volodea încercă uşa şi constată că era deschisă.

Traversă în fugă curtea pătrată. Un om îmbrăcat în pijamale albastre de mătase zăcea pe pământ, cu faţa în jos. Nu era acoperit de zăpadă, deci nu putea să se afle acolo de prea multe minute. Volodea îngenunche lângă el. Omul era nemişcat şi părea să nu mai respire.

Volodea privi în sus. Şiruri de ferestre identice, asemenea unor soldaţi la paradă, dădeau înspre curte.

Toate erau bine închise, din cauza gerului, cu excepţia uneia – aflată în dreptul omului în pijamale –, care era larg deschisă.

De parcă cineva ar fi fost aruncat prin ea.

Volodea întoarse capul fără viaţă şi privi faţa bărbatului.

Era Jan Masaryk.

(ii)

Trei zile mai târziu, la Washington, şefii statului-major îi prezentau preşedintelui Truman un plan de război de urgenţă, pentru a face faţă invaziei sovietice în Europa de Vest. Pericolul unui al treilea război mondial era un subiect fierbinte în presă.

– Tocmai am câştigat războiul, îi spuse Jacky Jakes lui Greg Peshkov. Cum se face că suntem pe cale să avem un altul?

– Asta mă tot întreb şi eu, rosti Greg.

Stăteau pe o bancă în parc, iar Greg îşi trăgea suflarea după ce jucase fotbal cu Georgy.

– Mă bucur că este mult prea tânăr ca să lupte, zise Jacky.

– Şi eu.

Se uitau amândoi la fiul lor, care stătea în picioare, vorbind cu o fată blondă, cam de aceeaşi vârstă cu el. Şireturile tenişilor Keds erau desfăcute şi avea cămaşa scoasă din pantaloni. Avea 12 ani şi era în creştere. Avea câteva firişoare de păr negru deasupra buzei de sus şi părea cu cinci centimetri mai înalt decât săptămâna trecută.

– Ne-am adus trupele acasă cât de repede am putut, spuse Greg. La fel au făcut şi englezii şi francezii. Dar Armata Roşie a rămas pe loc. Rezultatul: acum au în Germania de trei ori mai mulţi soldaţi decât avem noi.

– Americanii nu mai vor încă un război.

– Cu siguranţă nu. Iar Truman speră să câştige alegerile prezidenţiale în noiembrie, aşa că va face tot ce va putea ca să evite războiul. Dar se poate întâmpla oricum.

– În curând vei pleca din armată. Ce vei face?

În vocea ei simţi un tremur care îl făcu să creadă că întrebarea nu era atât de nepăsătoare pe cât ar fi vrut ea să pară. Îi privi faţa, dar expresia ei era de nepătruns. Îi răspunse:

– Presupunând că America nu va fi în război, în 1950 voi candida pentru Congres. Tata a fost de acord să îmi finanţeze campania. Voi începe imediat ce se vor încheia alegerile prezidenţiale.

Ea privi în depărtare.

– Din partea cărui partid? întrebă ea mecanic.

El se gândi că poate spusese ceva care o supărase.

– Din partea Partidului Republican, bineînţeles.

– Şi căsătoria?

Greg fu surprins.

– De ce mă întrebi asta?

Ea îl privea acum sever.

– Te vei căsători? insistă ea.

– Întâmplarea face că da, mă voi căsători. O cheamă Nelly Fordham.

– Mă gândeam eu. Ce vârstă are?

– 22. Ce vrei să spui cu „te gândeai tu"?

– Un politician are nevoie de o soţie.

– O iubesc!

– Bineînţeles că o iubeşti. Familia ei este implicată în politică?

– Tatăl ei este un avocat din Washington.

– O alegere bună.

Greg se enervă.

– Eşti foarte cinică.

– Te cunosc, Greg. Pentru Dumnezeu, ţi-am tras-o când nu erai mai mare decât e Georgy acum. Poţi păcăli pe cine vrei, cu excepţia mea şi a mamei tale.

Era foarte perspicace, ca întotdeauna. Mama lui fusese de asemenea foarte critică cu privire la logodna lui. Aveau dreptate: era un pas în carieră. Însă Nelly era drăguţă şi agreabilă şi îl adora pe Greg, aşa că nu înţelegea de ce era atât de greşit.

– În câteva minute mă întâlnesc cu ea pentru prânz, undeva în apropiere, spuse el.

Jacky spuse:

– Nelly ştie despre Georgy?

– Nu. Şi trebuie să păstrăm lucrurile aşa.

– Ai dreptate. E deja destul de rău că ai un copil ilegitim; faptul că mai e şi negru ţi-ar putea ruina cariera.

– Ştiu.

– Aproape la fel de rău cum ar fi să ai o soţie neagră.

Greg fu atât de surprins, încât rosti direct:

– Credeai că o să mă căsătoresc cu tine?

Ea avu o expresie posacă.

– O, nu, Greg, în niciun caz! Dacă ar trebui să aleg între tine şi asasinul cu baia de acid, recunosc că aş sta pe gânduri.

Ea minţea, iar el ştia asta. Pentru o clipă se gândi cum ar fi fost să se însoare cu Jacky. Căsătoriile interrasiale erau neobişnuite şi atrăgeau multă ostilitate, atât din partea negrilor, cât şi din partea albilor, însă unii o făceau şi suportau consecinţele. Nu întâlnise niciodată o fată care să îi placă aşa de mult cum îi plăcea Jacky; nici măcar Margaret Cowdry, cu care se întâlnise vreme de vreo doi ani, până când aceasta se săturase să aştepte ca el să o ceară de nevastă. Jacky avea limba ascuţită, dar lui îi plăcea asta, poate pentru că şi mama lui era la fel. Găsea foarte atrăgătoare ideea de a fi împreună toţi trei tot timpul. Georgy ar fi învăţat să îi spună tată. Ar fi putut cumpăra o casă într-un cartier în care oamenii erau mai deschişi la minte, un loc în care locuiau o mulţime de studenţi şi de profesori tineri, poate în Georgetown.

Văzu apoi cum prietena blondă a lui Georgy fu chemată înapoi de părinţii ei, mama ei – o albă get-beget – dând mustrător din deget, şi înţelese că o căsătorie cu Jacky ar fi fost cea mai proastă idee din lume.

Georgy reveni lângă Greg şi Jacky.

– Cum e la şcoală? îl întrebă Greg.

– Îmi place mai mult decât înainte, spuse băiatul. Matematica a devenit mai interesantă.

– Eram bun la matematică, zise Greg.

Jacky spuse:

– Ce coincidenţă!

Greg se ridică.

– Trebuie să plec. Îl strânse pe Georgy de umăr şi adăugă: Continuă să lucrezi la matematică, amice.

– Sigur, rosti Georgy.

Greg îi făcu cu mâna lui Jacky, apoi plecă.

Se gândise şi ea la căsătorie în acelaşi timp cu el, fără îndoială. Ea ştia că plecarea din armată însemna pentru el momentul luării unei decizii – îl obliga

să se gândească la viitorul său. Ea nu putuse să se gândească cu adevărat că el ar lua-o de nevastă, dar probabil că nutrise totuşi o fantezie secretă. Acum, el i-o nimicise. Ei bine, cu atât mai rău! Şi dacă ar fi fost albă, tot nu s-ar fi căsătorit cu ea.

Ţinea la ea şi îl iubea pe puşti, însă avea toată viaţa înaintea sa şi voia o soţie care să îi aducă conexiuni şi sprijin. Tatăl lui Nelly era un om puternic în cercurile republicane.

Merse până la Napoli, un restaurant italian aflat la câteva blocuri distanţă de parc. Nelly era deja acolo, cu cârlionţii ei roşii-arămii ieşindu-i de sub o pălăriuţă verde.

– Arăţi foarte bine! îi spuse el, aşezându-se. Sper că nu am întârziat.

Chipul lui Nelly era de piatră.

– Te-am văzut în parc, îi zise ea.

Greg se gândi: „Of, la naiba!"

– Am venit mai devreme, aşa că am stat puţin pe o bancă, spuse ea. Nu m-ai observat. Apoi am început să mă simt ca un spion, aşa că am plecat.

– Deci mi-ai văzut finul, spuse el cu o voioşie forţată.

– Asta era? Eşti o alegere surprinzătoare ca naş. Nici măcar nu te-ai dus vreodată la biserică.

– Sunt bun cu puştiul!

– Cum îl cheamă?

– Georgy Jakes.

– Nu mi-ai vorbit niciodată de el până acum.

– Nu?

– Câţi ani are?

– Doisprezece ani.

– Deci aveai 16 ani când s-a născut. E cam devreme ca să fii naş.

– Cred că da.

– Din ce-şi câştigă existenţa mama lui?

– E chelneriţă. Acum mulţi ani a fost actriţă. Numele ei de scenă era Jacky Jakes. Am cunoscut-o când avea contract cu studioul tatălui meu.

Asta era mai mult sau mai puţin adevărat, se gândi Greg stânjenit.

– Şi tatăl lui?

Greg clătină din cap.

– Jacky este singură.

Un chelner se apropie şi Greg spuse:

– Ce zici de un cocktail? Poate că asta ar putea reduce tensiunea. Două pahare de martini, îi spuse el chelnerului.

– Imediat, domnule.

De îndată ce chelnerul plecă, Nelly spuse:

– Tu eşti tatăl băiatului, nu-i aşa?

– Naşul.

Vocea ei se umplu de dispreţ.

– Of, termină! pufni ea.

– De ce eşti atât de sigură?

– O fi el negru, dar seamănă cu tine. Nu îşi poate ţine şireturile legate sau cămaşa băgată în pantaloni, aşa cum nu poţi nici tu. Şi o vrăjea de mama focului pe blonduţa aia cu care vorbea. Bineînţeles că este al tău.

Greg cedă. Oftă şi spuse:

– Ţi-aş fi zis.

– Când?

– Aşteptam momentul potrivit.

– Momentul potrivit ar fi fost înainte să mă ceri în căsătorie.

– Îmi pare rău...

Era jenat, dar nu tocmai chinuit de remuşcări: considera că ea făcea mult zgomot pentru nimic.

Chelnerul aduse meniurile şi amândoi se uitară prin ele.

– Spaghetele bolognese sunt renumite, spuse Greg.

– Voi lua o salată.

Apoi sosiră şi paharele cu martini. Greg ridică paharul şi spuse:

– Pentru iertare în căsătorie!

Nelly nu-şi luă băutura.

– Nu mă pot căsători cu tine, îi spuse ea.

– Scumpo, hai, nu exagera! Mi-am cerut scuze.

Ea clătină din cap.

– Nu înţelegi, nu-i aşa?

– Ce anume nu înţeleg?

– Că femeia care stătea pe bancă alături de tine te iubeşte.

– Mă iubeşte?

Cu o zi în urmă, Greg ar fi respins ideea, dar după discuţia de mai devreme chiar nu mai era sigur.

– Bineînţeles că te iubeşte. De ce nu s-a măritat? Este destul de drăguţă. Dacă ar fi încercat cu adevărat, până acum şi-ar fi putut găsi un bărbat care să îşi asume responsabilitatea unui fiu vitreg. Dar ea este îndrăgostită de tine, secătură ce eşti!

– Nu sunt atât de sigur.

– Iar băiatul te adoră şi el.

– Sunt unchiul lui favorit.

– Doar că nu eşti unchiul lui, zise ea, împingându-şi paharul din faţă. Bea şi băutura mea.

– Scumpo, relaxează-te, te rog.

– Plec, zise ea ridicându-se.

Greg nu era obişnuit cu fete care să îl lase baltă. Situaţia îl enerva – îşi pierduse oare puterea de atracţie?

– Vreau să mă căsătoresc cu tine! spuse el.

Suna disperat până şi în urechile lui.

– Nu te poţi căsători cu mine, Greg, spuse ea.

Îşi scoase inelul de pe deget şi îl puse pe faţa de masă roşie, cadrilată.

– Ai deja o familie.

Apoi ieşi din restaurant.

(iii)

Criza mondială ajunse în punctul critic în iunie, iar Carla şi familia sa se aflau în centrul ei.

Planul Marshall deveni lege, sub semnătura preşedintelui Truman, şi primele transporturi cu ajutoare ajunseră în Europa, spre furia Kremlinului.

Vineri, 18 iunie, Aliaţii Occidentali le transmiseră germanilor că vor face un anunţ important în acea seară, la ora opt. Familia Carlei se strânse în jurul radioului din bucătărie, reglat pe Radio Frankfurt, aşteptând neliniştiţi. Războiul se terminase de trei ani, dar ei încă nu ştiau ce avea să le rezerve viitorul: capitalism sau comunism, unitate sau fragmentare, libertate sau subjugare, prosperitate sau sărăcie.

Werner stătea lângă Carla, ţinându-l pe genunchi pe Walli, care avea acum doi ani şi jumătate. Se căsătoriseră discret cu un an în urmă. Carla lucra din nou ca asistentă. De asemenea, era consilier local în Berlin din partea social-democraţilor. La fel era şi soţul Friedei, Heinrich.

În Germania de Est, ruşii interziseseră Partidul Social Democrat, însă Berlinul era o oază în sectorul sovietic, condusă de un consiliu al celor patru Aliaţi principali numit Kommandatura, consiliu care votase împotriva acestei interziceri. Drept urmare, social-democraţii câştigaseră, iar comuniştii ajunseseră abia pe locul trei, după conservatorii creştin-democraţi. Ruşii erau furioşi şi făcură tot ce le stătea în puteri ca să îi pună bețe în roate consiliului ales. Carla găsea acest lucru frustrant, dar nu putea renunţa la speranţa de a deveni independenţi de sovietici.

Werner reuşise să pornească o mică afacere. Scotocise prin ruinele fabricii tatălui său şi recuperase o mică grămadă de piese electrice şi de radio. Germanii nu îşi puteau permite să cumpere radiouri noi, dar toată lumea voia să şi le repare pe cele vechi. Werner dăduse peste câţiva ingineri, foşti

angajaţi ai fabricii, şi îi pusese să repare aparatele de radio. El era administrator şi vânzător, mergând pe la case şi pe la clădiri de blocuri, bătând la uşi şi făcând reclamă afacerii.

Maud, care era şi ea la masă în seara aceea, lucra ca interpret pentru americani. Era unul dintre cei mai buni interpreţi şi deseori traducea la întâlnirile Kommandaturii.

Fratele Carlei, Erik, purta uniformă de poliţist. Întrucât se înscrisese în Partidul Comunist – spre disperarea familiei sale –, obţinuse o slujbă de ofiţer de poliţie în cadrul noii autorităţi organizate de ocupanţii ruşi în Germania de Est. Erik spunea că Aliaţii Occidentali încercau să împartă Germania în două.

– Voi, social-democraţii, sunteţi nişte secesionişti, spuse el, recitând poezia comunistă la fel cum repetase papagaliceşte propaganda nazistă.

– Aliaţii Occidentali nu au divizat nimic, ripostă Carla. Ei au deschis graniţele între zonele lor. De ce nu fac şi sovieticii la fel? Atunci am fi din nou o ţară.

El păru să nu o audă.

Rebecca avea aproape 17 ani. Carla şi Werner o adoptaseră legal. Se descurca bine la şcoală şi era bună la limbi străine.

Carla era însărcinată din nou, însă nu îi spusese lui Werner. Era emoţionată. El adoptase o fiică şi un fiu vitreg, dar acum urma să aibă şi un copil al său. Ştia că va fi încântat când îi va spune. Voia să mai aştepte puţin, ca să fie sigură.

Tânjea să ştie în ce fel de ţară aveau să trăiască cei trei copii ai ei.

Un ofiţer american pe nume Robert Lochner începu să vorbească pe post. Fusese crescut în Germania şi vorbea limba fără probleme. Luni dimineaţă, începând cu ora şapte, explică el, Germania de Vest va avea o nouă monedă – marca germană.

Carla nu fu surprinsă. Reich-marca pierdea din valoare în fiecare zi. Cei mai mulţi oameni erau plătiţi în Reich-mărci, asta dacă aveau un serviciu, iar moneda putea fi folosită doar pentru lucruri de bază, cum erau raţiile de mâncare şi biletele de autobuz, însă toată lumea prefera să facă rost de produse de băcănie sau de ţigări. În afacerea sa, Werner le cerea oamenilor Reich-mărci, dar oferea intervenţii de noapte pentru cinci ţigări şi livrare oriunde în oraş pentru trei ouă.

Carla ştia de la Maud că la Kommandatură se discutase despre noua monedă. Ruşii ceruseră matriţe, ca să o poată imprima. Însă ei depreciaseră vechea monedă, imprimând-o în cantităţi prea mari, şi nu avea rost să se scoată o nouă monedă dacă urma să se întâmple acelaşi lucru.

Prin urmare, Vestul refuzase şi sovieticii se îmbufnaseră.

Acum, Vestul decisese să meargă mai departe fără cooperarea sovieticilor. Carla era mulţumită, pentru că noua monedă chiar avea să fie bună pentru Germania, dar îi era teamă de reacţia sovietică.

Oamenii din Germania de Vest, spuse Lochner, vor putea schimba 60 de Reich-mărci vechi pentru 3 mărci germane și 90 de cenți noi.

Apoi, el zise că aceste măsuri nu se vor aplica în Berlin, cel puțin nu de la început, moment în care în bucătărie se auzi un oftat colectiv.

Carla merse la culcare întrebându-se ce vor face sovieticii. Stătea întinsă lângă Werner și o parte din creierul ei asculta, în cazul în care Walli ar fi plâns în încăperea alăturată. Ocupanții sovietici deveniseră tot mai iritați în ultimele câteva luni. Un ziarist pe nume Dieter Friede fusese răpit în zona americană de către poliția secretă sovietică și ținut captiv: la început, sovieticii negaseră că ar fi știut ceva despre asta, apoi spuseseră că l-au arestat pentru că era spion. Trei studenți fuseseră dați afară de la universitate pentru că îi criticaseră pe ruși într-o revistă. Și, mai rău decât toate acestea, un avion de vânătoare sovietic șicanase un avion de pasageri al companiei British European Airways care urma să aterizeze în aeroportul Gatow și îi retezase aripa, ceea ce dusese la prăbușirea ambelor avioane și la moartea a patru membri ai echipajului BEA, a zece pasageri și a pilotului sovietic. Când rușii se înfuriau, cineva avea întotdeauna de suferit.

În dimineața următoare, sovieticii anunțară că importarea mărcilor germane în Germania de Est va fi considerată delict. Potrivit declarației, acest lucru includea și Berlinul, „care era parte a zonei sovietice". Imediat, americanii condamnară în mod public această sintagmă, afirmând că Berlinul era un oraș internațional; spiritele se încingeau, iar Carla continua să fie îngrijorată.

Luni, Germania de Vest primi noua monedă.

Marți, un curier din partea Armatei Roșii veni la Carla acasă, convocând-o la primărie.

Deși mai fusese convocată în acest fel, se simțea speriată când plecă de acasă. Nimic nu îi împiedica pe sovietici să o întemnițeze. Comuniștii aveau aceleași puteri arbitrare pe care și le atribuiseră naziștii. Foloseau până și vechile lagăre de concentrare.

Celebra Primărie Roșie fusese avariată de bombardamente și conducerea orașului se stabilise în primăria nouă de pe Parochial Strasse. Ambele clădiri se aflau în cartierul Mitte, în care locuia Carla și care îi aparținea zonei sovietice.

Când ajunse acolo, constată că fuseseră chemate și alte persoane, inclusiv primarul interimar Louise Schroeder, pentru o întrevedere cu ofițerul de legătură sovietic, maiorul Otshkin. Acesta îi informă că moneda est-germană va fi reformată și că, pe viitor, doar noua Est-marcă va fi legală în zona sovietică.

Primarul interimar Schroeder sesiză imediat aspectul crucial al problemei.

– Vreți să spuneți că acest lucru se va aplica în toate sectoarele Berlinului?

– Da.

Doamna Schroeder nu era însă ușor de intimidat.

– Potrivit constituției orașului, puterea ocupantă sovietică nu poate crea o astfel de regulă pentru alte sectoare, spuse ea cu fermitate. Trebuie consultați și ceilalți Aliați.

– Nu se vor opune. Îi întinse o foaie de hârtie și adăugă: Acesta este decretul mareșalului Sokolovsky. Îl veți prezenta mâine în fața consiliului orășenesc.

Seara târziu, băgându-se în pat lângă Werner, Carla spuse:

– E clar care-i tactica sovietică. Dacă consiliul orășenesc va adopta decretul, va fi dificil pentru Aliații Occidentali, care au o mentalitate democratică, să îl anuleze.

– Dar consiliul nu îl va adopta. Comuniștii sunt o minoritate și nimeni altcineva nu va dori Est-marca.

– Exact. Și de aceea mă întreb ce as are în mânecă mareșalul Sokolovsky.

În dimineața următoare, ziarele anunțară că, de vineri, în Berlin vor exista două monede concurente – Est-marca și marca germană. Se dovedi că americanii introduseseră în secret 250 de milioane în noua monedă, în cutii de lemn cu etichetele „Clay" și „Bird Dog", care se aflau acum ascunse prin tot Berlinul.

În timpul zilei, Carla începu să audă zvonuri din Germania de Vest. Banii cei noi făcuseră miracole acolo. Peste noapte, în vitrinele magazinelor apăruseră produse noi: coșuri cu cireșe și pachete cu morcovi legate cu grijă, aduse din satele din jur, unt, ouă, produse de patiserie, precum și produse de lux, păstrate multă vreme cu grijă în depozite, cum ar fi pantofi noi, genți, până și ciorapi, la patru mărci germane perechea. Oamenii așteptaseră să își poată vinde marfa pe bani adevărați.

În acea după-amiază, Carla plecă spre primărie pentru a participa la ședința consiliului, prevăzută pentru ora patru.

Când se apropie, văzu zeci de camioane ale Armatei Roșii parcate pe străzile din jurul clădirii, cu șoferii fumând leneș prin preajmă. Majoritatea erau vehicule americane, care fuseseră probabil cedate URSS-ului ca urmare a înțelegerii de împrumut și închiriere din timpul războiului[1]. În momentul în care auzi zgomotele unei mulțimi gălăgioase, bănui cam ce însemna prezența lor acolo. Asul din mâneca guvernatorului sovietic era un baston de poliție.

În fața primăriei, steaguri roșii fluturau pe deasupra unei mulțimi de câteva mii de persoane, majoritatea lor purtând însemnele Partidului Comunist. Discursuri mânioase răsunau din boxe și mulțimea cânta „Jos cu secesioniștii".

---

[1] Lend-Lease aid – aranjament încheiat în 1941, prin care Statele Unite le furnizau Marii Britanii și Aliaților săi echipament militar și armament, în prima fază ca un împrumut, în schimbul utilizării bazelor militare deținute de britanici (n.tr.)

Carla nu știa cum avea să ajungă la clădire. O mână de polițiști priveau indiferenți, fără să facă nicio încercare de a-i ajuta pe consilieri să treacă. Acest lucru îi aminti dureros de mult Carlei de atitudinea poliției în ziua în care Cămășile Brune vandalizaseră biroul mamei sale, în urmă cu cincisprezece ani. Era sigură că toți consilierii comuniști se aflau deja înăuntru și că, dacă social-democrații nu reușeau să pătrundă în clădire, minoritatea avea să adopte decretul și să îl declare valid.

Inspiră adânc și începu să își facă loc prin mulțime.

Reuși să facă neobservată câțiva pași. Apoi, cineva o recunoscu.

– Târfă americană! țipă el, arătând-o cu degetul.

Ea continuă să înainteze, hotărâtă. Cineva o scuipă și saliva îi mânji rochia. Continuă să meargă, dar i se făcu frică. Era înconjurată de oameni care o urau – o situație pe care nu o mai trăise până atunci și care o făcea să-și dorească să o ia la fugă. Fu îmbrâncită, însă reuși să rămână în picioare. O mână o apucă de rochie și ea se smulse, cu un zgomot de pânză ruptă. Voia să țipe. Ce aveau să facă? Aveau să-i smulgă hainele de pe ea?

Și altcineva se lupta să își croiască drum prin mulțimea din spatele ei, își dădu ea seama și, privind înapoi, îl văzu pe Heinrich von Kessel, soțul Friedei. Acesta ajunse lângă ea și amândoi continuară să înainteze. Heinrich era mult mai agresiv, călcând pe picioare și împingându-i energic cu umărul pe toți cei din jur; împreună se mișcară mai repede și, într-un sfârșit, ajunseră la ușă și intrară.

Dar chinul lor nu se terminase. Înăuntru, demonstranții comuniști erau cu sutele. Fură nevoiți să își croiască drum cu greu prin coridoare. În sala de ședințe, demonstranții erau peste tot – nu numai în galeriile vizitatorilor, ci și la parterul încăperii. Comportamentul lor era la fel de agresiv precum al celor de afară.

Unii dintre social-democrați se aflau deja colo, alții ajunseră după Carla. Într-un fel sau altul, cei mai mulți dintre cei 63 de consilieri reușiseră să își croiască drum prin mulțime. Se simți ușurată. Adversarul nu reușise să îi sperie.

Când președintele adunării ceru să se facă liniște, un consilier comunist, cățărat pe o bancă, îi îndemnă pe demonstranți să rămână. Când o văzu pe Carla, el țipă: „Trădătorii să rămână afară!"

Totul amintea în mod cumplit de anul 1933: agresivitate, intimidare și democrație subminată de debandadă. Carla era disperată.

Aruncând o privire în galerie, fu consternată să îl vadă acolo pe fratele ei, Erik, în mulțimea care zbiera.

– Ești german! îi strigă ea. Ai trăit sub naziști. Nu ai învățat *nimic?*

El se prefăcu că nu o aude.

Frau Schroeder urcă pe podium, cerând ordine. Demonstranții îi răspunseră cu fluierături și huiduieli. Ridicându-și glasul, ea strigă:

– În situația în care consiliul local nu poate ține în liniște dezbaterea în această clădire, voi muta ședința în sectorul american.

Urmă un nou val de injurii, însă cei 26 de consilieri comuniști înțeleseră că această mutare nu s-ar fi potrivit cu scopul lor. În cazul în care consiliul s-ar fi întrunit în afara zonei sovietice o dată, ar fi putut să o facă din nou și chiar să se mute permanent în afara ariei de intimidare a comuniștilor. După o scurtă discuție, unul dintre ei se ridică în picioare și le ceru demonstranților să plece. Aceștia ieșiră, cântând *Internaționala*.

– E clar cine îi comandă, zise Heinrich.

În sfârșit se făcu liniște. Frau Schroeder le expuse cererea sovieticilor, spunând că aceasta nu putea fi aplicată în afara sectorului sovietic al Berlinului decât dacă ar fi fost ratificată de către ceilalți Aliați.

Un deputat comunist ținu un discurs, acuzând-o că primea ordine direct de la New York.

Acuzațiile și injuriile se dezlănțuiră de-o parte și de alta. În cele din urmă votară. Comuniștii susținură în unanimitate decretul sovietic – asta după ce îi acuzară pe ceilalți că sunt controlați din afară. Toți ceilalți votară împotrivă și propunerea fu respinsă – Berlinul refuzase să fie intimidat. Carla avea o senzație de triumf obosit.

Dar nu se terminase încă.

Ședința se încheie la șapte seara. O mare parte din mulțime dispăruse, însă un grup de bătăuși zăbovea încă în fața intrării. O consilieră, o femeie în vârstă, fu lovită la plecare cu pumnii și cu picioarele. Poliția privea scena cu indiferență.

Carla și Heinrich ieșiră împreună cu câțiva prieteni pe o ușă laterală, sperând să poată pleca neobservați, dar un comunist pe bicicletă supraveghea ieșirea. Acesta o șterse în grabă imediat ce îi văzu.

În vreme ce consilierii o luară la fugă, el se întoarse în fruntea unei mici găști. Cineva îi puse Carlei piedică și ea căzu la pământ. Fu lovită cu brutalitate o dată, de două ori, apoi de trei ori. Înspăimântată, își protejă burta cu mâinile. Era însărcinată în aproape trei luni – perioada în care se produc majoritatea avorturilor, iar ea știa asta. Oare copilul lui Werner avea să piară, se gândi ea cu disperare, bătut până la moarte de golanii comuniști pe o stradă din Berlin?

Apoi, aceștia dispărură.

Consilierii se ridicară de pe jos – nimeni nu fusese grav rănit. Porniră împreună, temându-se că va reîncepe totul, însă comuniștii bruftuluiseră probabil suficienți oameni pentru o singură zi.

Carla ajunse acasă la opt. Nu era nici urmă de Erik.

Werner fu şocat când îi văzu vânătăile şi rochia ruptă.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă el. Eşti bine?

Ea izbunci în lacrimi.

– Eşti rănită, spuse Werner. Nu ar trebui să mergem la spital?

Ea clătină din cap energic.

– Nu e vorba de asta, spuse ea. Sunt doar vânătă. Am păţit eu şi mai rele de-atât... Se prăbuşi într-un scaun şi suspină: O, Doamne, ce obosită mă simt!

– Cine a făcut asta? întrebă el furios.

– Aceleaşi persoane ca de obicei, rosti ea. Îşi spun comunişti în loc de nazişti, dar sunt la fel. Retrăim anul 1933.

Werner îşi puse braţele în jurul ei. Era de neconsolat...

– Bătăuşii şi golanii au fost la putere atât de mult timp! zise el.

Carla plângea în hohote când zise:

– Oare se va termina vreodată?

(iv)

În acea noapte, agenţia sovietică de ştiri făcu un anunţ. Începând cu ora şase dimineaţa, orice transport de pasageri şi de mărfuri înspre şi dinspre Berlinul de Vest – trenuri, maşini şi barje – urma să fie oprit. Niciun fel de provizii nu aveau să mai treacă: nici mâncare, nici lapte, nici medicamente, nici cărbune. Întrucât staţiile de producere a energiei electrice avea să fie de atunci înainte închise, urma să se întrerupă furnizarea curentului electric. Doar în sectoarele din Vest.

Oraşul era sub asediu.

Lloyd Williams se afla la cartierul general al armatei britanice. Era o scurtă vacanţă parlamentară şi Ernie Bevin plecase la Sandbanks, pe coasta de sud a Angliei; însă Bevin era atât de îngrijorat, încât îl trimisese pe Lloyd la Berlin ca să supravegheze introducerea noii monede şi să îl ţină la curent cu privire la felul în care evolua situaţia.

Daisy nu-l însoţise pe Lloyd. Noul lor născut, Davey, avea doar şase luni şi, în plus, Daisy şi Eva Murray se ocupau de organizarea unei clinici pentru controlul naşterilor, care urma să-şi deschidă porţile în Hoxton.

Lloyd era speriat de moarte că această criză avea să ducă la război. Luptase în două războaie şi nu voia să vadă un al treilea. Avea doi copii mici şi spera că ei vor creşte într-o lume paşnică. Era căsătorit cu cea mai frumoasă, mai seducătoare şi mai dulce femeie de pe planetă şi voia să îşi petreacă zeci de ani alături de ea.

Generalul Clay, guvernatorul militar american, un lucrător înrăit, dăduse ordin statului-major să organizeze un convoi blindat, care să parcurgă în

viteză autostrada, de la Helmstedt, din vest, direct prin teritoriul sovietic către Berlin, spulberând totul în faţa sa.

Lloyd aflase de acest plan în acelaşi timp cu guvernatorul britanic, Sir Brian Robertson, şi îl auzise pe acesta spunând, în stilul său laconic, milităresc: „Dacă Clay face asta, va fi război".

Dar nu aveau altă soluţie mai bună. Din discuţiile cu tinerii asistenţi ai lui Clay, Lloyd înţelesese că americanii veniseră şi cu alte sugestii. Secretarul apărării, Kenneth Royall, voia să oprească reforma monetară. Clay îi spusese că se ajunsese mult prea departe pentru a se mai da înapoi. După aceea, Royall propusese să fie evacuaţi toţi americanii. Clay îi zisese că asta era exact ceea ce doreau sovieticii.

Sir Brian voia ca oraşul să fie aprovizionat pe cale aeriană. Cei mai mulţi credeau că asta era imposibil. Cineva făcu un calcul: Berlinul avea nevoie de 4 000 de tone de carburant şi hrană pe zi. Existau suficiente avioane în întreaga lume ca să se poată transporta atât de mult? Nimeni nu ştia. Cu toate acestea, Sir Brian le dădu ordin Forţelor Aeriene Britanice să-i dea bătaie.

Vineri după-amiază, Sir Brian se duse să îl vadă pe Clay, iar Lloyd fu invitat să participe şi el. Sir Brian îi spuse lui Clay:

– Ruşii ar putea bloca autostrada în faţa convoiului vostru şi după aceea ar putea să aştepte, ca să vadă dacă aveţi curajul să îi atacaţi; dar nu cred că vor doborî avioanele.

– Nu văd cum am putea livra suficiente provizii pe cale aeriană, repetase Clay.

– Nici eu, spuse Sir Brian. Însă vom face asta până când vom găsi o soluţie mai bună.

Clay ridică telefonul.

– Fă-mi legătura cu generalul LeMay, în Wiesbaden, spuse el. După un minut, el zise: Curtis, ai pe-acolo nişte avioane care pot transporta cărbune?

Urmă o pauză.

– Cărbune, repetă Clay ceva mai tare.

O altă pauză.

– Da, asta am spus – cărbune.

O clipă mai târziu, Clay se uită la Sir Brian.

– A spus că Forţele Aeriene Americane pot livra orice.

Englezii se întoarseră la cartierul lor general.

Sâmbătă, lui Lloyd i se dădu un şofer al armatei şi plecă în zona sovietică, într-o misiune personală. Se duse la adresa unde vizitase familia von Ulrich cu cincisprezece ani în urmă.

Ştia că Maud trăia încă acolo. Mama lui şi Maud reluaseră corespondenţa la sfârşitul războiului. Scrisorile lui Maud afişau o atitudine curajoasă,

ce ascundea fără îndoială lipsuri grave. Nu cerea ajutor şi, oricum, Ethel nu ar fi putut face nimic pentru ea – raţionalizarea era încă în vigoare în Marea Britanie.

Locul arăta foarte diferit acum. În 1933 fusese o casă frumoasă, puţin şubredă, dar încă elegantă. Acum arăta ca un depozit. La majoritatea ferestrelor erau puse plăci de carton în loc de geamuri. Zidăria era perforată de gloanţe, iar zidul grădinii se prăbuşise. Lemnăria nu mai fusese vopsită de mulţi ani.

Lloyd rămase în maşină câteva momente, privind casa. Ultima oară când fusese acolo avea 18 ani, iar Hitler abia devenise cancelar al Germaniei. Tânărul Lloyd nici nu visase ororile pe care lumea avea să le cunoască. Nici el, nici altcineva nu ar fi bănuit cât de aproape va ajunge fascismul de a cuceri întreaga Europă şi cât de multe vor trebui să sacrifice ca să îl învingă. Se simţea un pic asemenea casei familiei von Ulrich – ponosit, bombardat, ciuruit, dar încă în picioare.

Parcurse aleea şi bătu la uşă. O recunoscu imediat pe servitoarea care deschise uşa.

– Bună, Ada, îţi aminteşti de mine? spuse el în germană. Sunt Lloyd Williams.

Casa arăta mai bine în interior decât la exterior. Ada îl conduse în salon, unde el remarcă florile dintr-un vas de sticlă pus pe pian. O pătură viu colorată fusese aruncată peste canapea, fără îndoială pentru a ascunde găurile din tapiţerie. Ziarele din geam lăsau să pătrundă înăuntru surprinzător de multă lumină.

Un băiat de doi anişori pătrunse în încăpere şi îl studie cu multă curiozitate. Era îmbrăcat în haine care în mod evident fuseseră croite de mână şi avea o figură orientală.

– Cine eşti tu? îl întrebă el.

– Mă cheamă Lloyd. Tu cine eşti?

– Walli, spuse el.

Ieşi în fugă din cameră şi Lloyd îl auzi spunându-i cuiva de afară: „Nenea ăla vorbeşte ciudat!"

„Cam asta a fost cu accentul meu", se gândi Lloyd.

Apoi auzi vocea unei femei între două vârste:

– Nu spune aşa ceva! E nepoliticos.

– Scuze, bunico.

În clipa următoare, Maud intră în încăpere.

Înfăţişarea ei îl şocă pe Lloyd. Avea puţin peste 50 de ani, însă arăta de 70. Părul îi era cărunt, faţa suptă, iar rochia ei de mătase albastră era jerpelită. Îl sărută pe obraz cu nişte buze stafidite.

– Lloyd Williams, ce bucurie să te văd!

„Ea este mătușa mea", se gândi Lloyd cu un sentiment destul de ciudat. Dar ea nu știa asta: Ethel păstrase secretul.

Maud era urmată de Carla, care era de nerecunoscut, și de soțul acesteia. Lloyd o cunoscuse pe Carla când aceasta era o fetiță precoce de 11 ani; calculase – ea avea acum 26. Deși arăta prost hrănită – ca majoritatea germanilor –, era drăguță și avea un aer încrezător care îl surprinse pe Lloyd. Ceva din ținuta ei îl făcu să creadă că ar putea fi însărcinată. După cum aflase din scrisorile lui Maud, Carla se căsătorise cu Werner, care în 1933 era un bărbat arătos și care nu se schimbase prea mult de atunci.

Petrecură o oră povestindu-și unii altora ce mai făcuseră între timp. Familia trecuse prin orori de neînchipuit, și recunoscură acest lucru, însă Lloyd avu sentimentul că îi ascunseseră cele mai grave detalii. Le povesti despre Daisy, Evie și Dave. În timpul discuției, o adolescentă intră în încăpere și o întrebă pe Carla dacă putea merge acasă la prietena ei.

– Aceasta este fiica noastră, Rebecca, îi spuse Carla lui Lloyd.

Fata avea în jur de 16 ani, așa că Lloyd presupuse că fusese probabil adoptată.

– Ți-ai terminat temele? o întrebă Carla pe fată.

– Le fac mâine dimineață.

– Fă-le acum, te rog, spuse Carla fermă.

– Of, mamă!

– Nu discut, zise Carla.

Apoi se întoarse către Lloyd, iar Rebecca ieși furtunos din încăpere.

Vorbiră despre criză. Fiind consilier local, Carla era foarte implicată. Era pesimistă cu privire la viitorul Berlinului. Credea că rușii pur și simplu aveau să înfometeze populația, până când Occidentul avea să cedeze și să lase orașul sub controlul absolut al sovieticilor.

– Permite-mi să îți arăt ceva care te-ar putea face să vezi lucrurile altfel, spuse Lloyd. Vrei să vii cu mine la mașină?

Maud rămase cu Walli, dar Carla și Werner merseră cu Lloyd. Acesta îi spuse șoferului să îi ducă la Tempelhof, aeroportul din zona americană. Odată ajunși acolo, el îi conduse la o fereastră mare, de unde puteau vedea pista.

Pe asfaltul acesteia se aflau o duzină de avioane C-47 Skytrain, aliniate unul în spatele celuilalt, unele purtând steaua Americii, altele purtând medalionul Forțelor Aeriene Britanice. Porțile magaziei de marfă erau deschise și în dreptul fiecăreia era oprit un camion. Hamali germani și personal din aviația americană descărcau din aeronave saci de făină, canistre mari de kerosen, cutii de produse medicale și lăzi de lemn pline cu mii de sticle de lapte.

În timp ce priveau, avioanele goale decolau și altele se pregăteau să aterizeze.

– Asta este extraordinar, spuse Carla cu ochii sclipind. Nu am văzut niciodată așa ceva.

– Nu a mai fost niciodată așa ceva, răspunse Lloyd.

– Dar vor putea britanicii și americanii să susțină asta? întrebă ea.

– Cred că va trebui să o facem.

– Dar pentru cât timp?

– Atât timp cât va fi nevoie, spuse Lloyd ferm.

Și o făcură.

Capitolul douăzeci şi cinci

1949

Pe la jumătatea secolului XX, pe 29 august 1949, Volodea Peshkov se afla în podişul Ustyurt, în estul Mării Caspice, în Kazahstan. Era un deşert stâncos din sudul îndepărtat al URSS-ului, unde nomazii îşi păşteau caprele în acelaşi fel în care o făcuseră încă din vremurile biblice. Volodea se afla într-un camion militar care sălta incomod pe un drum accidentat. Se crăpa de ziuă peste un peisaj cu stânci, nisip şi mici arbuşti spinoşi.

O cămilă ciolănoasă, singură pe marginea drumului, se holbă cu răutate la camionul care trecea.

În depărtarea întunecată, Volodea văzu turnul bombei luminat de o baterie de reflectoare.

Zoya şi ceilalţi oameni de ştiinţă construiseră prima lor bombă nucleară folosind schiţele pe care Volodea le obţinuse de la Willi Frunze în Santa Fe. Era un mecanism pe bază de plutoniu, cu declanşare prin implozie. Mai erau şi alte modele, dar acesta funcţionase până atunci de două ori, o dată în New Mexico şi o dată la Nagasaki.

Prin urmare, ar fi trebuit să funcţioneze şi în ziua aceea.

Testul avea nume de cod RDS-1, dar ei îi spuneau Întâiul Fulger.

Camionul lui Volodea parcă la baza turnului. Uitându-se în sus, el văzu pe platformă un grup de cercetători trebăluind la o şerpărie de cabluri ce duceau la detonatoarele de pe învelişul bombei. O siluetă în salopetă albastră se dădu înapoi şi el zări o fluturare de păr blond: Zoya. Volodea simţi un val de mândrie. „Soţia mea, se gândi el, fizician fruntaş *şi* mamă a doi copii."

Ea se sfătuia cu doi bărbaţi, toţi trei cu capetele la un loc, discutând agitaţi. Volodea spera să nu existe vreo problemă.

Aceea era bomba care urma să îl salveze pe Stalin.

Toate celelalte merseseră prost pentru Uniunea Sovietică. Europa de Vest devenise în mod clar democrată, speriată de comunismul susţinut prin

tacticile agresive ale Kremlinului şi mituită prin Planul Marshall. URSS-ul nu reuşise nici măcar să preia controlul asupra Berlinului: după ce transportul aerian se derulase fără încetare zi de zi, timp de aproape un an, Uniunea Sovietică renunţase şi deschisese din nou drumurile şi căile ferate. În Europa de Est, Stalin păstrase controlul doar folosind forţa brută. Truman fusese reales preşedinte şi se considera conducătorul lumii. Americanii depozitaseră arme nucleare şi plasaseră în Marea Britanie bombardiere B-29, pregătite să transforme Uniunea Sovietică într-un deşert radioactiv.

Dar totul avea să se schimbe în ziua aceea.

Dacă bomba exploda, aşa cum ar fi trebuit să se întâmple, URSS şi SUA aveau să fie din nou pe picior de egalitate. În momentul în care Uniunea Sovietică va putea ameninţa Statele Unite cu distrugerea nucleară, dominaţia americană asupra lumii va lua sfârşit.

Volodea nu mai ştia dacă acest lucru era de bine sau de rău.

Dacă nu exploda, şi Zoya, şi Volodea urmau să fie probabil epuraţi, trimişi în lagăre de muncă în Siberia sau pur şi simplu împuşcaţi. Volodea vorbise deja cu părinţii săi şi aceştia îi promiseseră că vor avea grijă de Kotya şi de Galina.

La fel şi în cazul în care Volodea şi Zoya ar fi fost omorâţi în timpul testului.

În lumina care creştea tot mai mult în intensitate, Volodea văzu, împrăştiate în jurul turnului, un amestec ciudat de construcţii: case de cărămidă şi lemn, un pod care nu traversa nimic şi intrarea într-un soi de structură subterană. Probabil că armata voia să evalueze efectul exploziei. Uitându-se mai atent, el văzu camioane, tancuri şi avioane scoase din circulaţie, aflate acolo în acelaşi scop, din câte îşi putea da seama. Cercetătorii aveau să evalueze şi impactul bombei asupra fiinţelor vii: aşa că mai erau acolo cai, vite, oi şi câini închişi în cotețe.

Discuţia de pe platformă se terminase – aparent se luase o decizie. Cei trei savanţi dădură aprobator din cap şi îşi reluară munca.

Câteva minute mai târziu, Zoya veni jos şi îşi întâmpină soţul.

– Totul e în regulă? o întrebă el.

– Aşa credem, răspunse Zoya.

– Aşa *credeţi?*

Ea dădu din umeri.

– Evident, doar nu am mai făcut asta înainte.

Urcară în camion şi merseră prin ţinutul deşertic către buncărul de control, aflat ceva mai departe.

Ceilalţi savanţi îi urmau îndeaproape.

Ajunşi la buncăr, îşi puseră cu toţii ochelari de protecţie, în timp ce numărătoarea inversă continua.

Când mai rămăseseră doar şaizeci de secunde, Zoya îl prinse de mână pe Volodea.

La zece secunde, el îi zâmbi şi îi spuse: „Te iubesc".

La o secundă, el îşi ţinu respiraţia.

Apoi, fu ca şi cum soarele răsărise brusc. O lumină mai puternică decât cea de la amiază inundă deşertul. În direcţia în care se aflase turnul bombei, un glob de foc se înălţă incredibil de sus, urcând către lună. Volodea fu speriat de culorile de o strălucire nefirească ale mingii de foc: verde, purpuriu, portocaliu şi violet.

Globul se transformă într-o ciupercă, a cărei umbrelă continuă să crească. La sfârşit veni şi sunetul, o bubuitură de parcă cea mai mare piesă de artilerie din Armata Roşie ar fi tras la doi paşi, urmată de un rostogolit de tunet care îi aminti lui Volodea de bombardamentul cumplit de la Seelow Heights.

Într-un final norul începu să se risipească şi zgomotul se stinse.

Urmă un lung moment de încremenire mută.

Cineva spuse:

– Dumnezeule, nu m-am aşteptat la asta.

Volodea îşi îmbrăţişă soţia.

– Aţi reuşit, spuse el.

Ea avea o privire serioasă.

– Ştiu, spuse. Dar ce am reuşit?

– Aţi salvat comunismul, spuse Volodea.

(ii)

– Bomba ruşilor a fost făcută după „Grăsunul", cea pe care am lansat-o la Nagasaki, spuse agentul special Bill Bicks. Cineva le-a dat planurile.

– De unde ştii? îl întrebă Greg.

– De la un dezertor.

Stăteau în biroul cu mochetă al lui Bicks din sediul FBI de la Washington, la nouă dimineaţa. Bicks îşi scosese sacoul. Cămaşa îi era pătată de transpiraţie la subsuori, deşi clădirea avea aer condiţionat.

– Potrivit acestui tip, continuă Bicks, un colonel de informaţii al Armatei Roşii a obţinut planurile de la unul dintre savanţii din echipa Proiectului Manhattan.

– A spus de la cine?

– Nu ştie care savant. De aceea te-am chemat. Trebuie să găsim trădătorul.

– FBI-ul i-a verificat pe toţi la momentul respectiv.

– Şi cea mai mare parte dintre ei prezentau riscuri de securitate! Nu puteam face nimic. Dar tu i-ai cunoscut personal.

– Cine era colonelul din Armata Roşie?

– Ajungem şi la asta. Îl ştii. Îl cheamă Vladimir Peshkov.

– Fratele meu vitreg!

– Exact.

– În locul vostru, m-aş fi considerat drept suspect, spuse Greg râzând, simţindu-se însă foarte neliniştit.

– A, te-am suspectat, crede-mă, spuse Bicks. Ai fost supus celei mai minuţioase investigaţii pe care am văzut-o în cei douăzeci de ani de Birou.

Greg îl privi sceptic.

– Fugi de-aici!

– Puştiul tău se descurcă la şcoală, nu?

Greg fu şocat. Cine ar fi putut informa FBI-ul despre Georgy?

– Vrei să spui finul meu? zise el.

– Greg, am spus *minuţioasă*. Ştim că este fiul tău.

Greg se simţea iritat, însă îşi înăbuşi emoţiile. Cercetase el însuşi secretele personale ale numeroşilor suspecţi pe vremea când lucra în serviciul de siguranţă al armatei. Nu avea dreptul să protesteze.

– Eşti „curat", continuă Bicks.

– Ce uşurare să aud asta!

– În orice caz, dezertorul nostru a insistat asupra faptului că planurile au venit de la un om de ştiinţă mai degrabă decât de la vreunul dintre angajaţii obişnuiţi ai armatei care lucrează la proiect.

Greg spuse gânditor:

– Când l-am întâlnit pe Volodea la Moscova, mi-a spus că nu a fost niciodată în Statele Unite.

– A minţit, spuse Bicks. A venit aici în septembrie 1945. A petrecut o săptămână la New York. Apoi i-am pierdut urma pentru opt zile. A reapărut pentru scurt timp, apoi a plecat acasă.

– Opt zile?

– Mda. Ne-am făcut de râs.

– E suficient timp cât să mergi la Santa Fe, să stai două zile şi să te întorci.

– Exact. Bicks se aplecă peste birou şi zise: Dar gândeşte-te! Dacă savantul fusese deja recrutat ca spion, de ce nu a fost contactat de către ofiţerul său obişnuit? De ce să aducă pe cineva de la Moscova ca să vorbească cu el?

– Crezi că trădătorul a fost recrutat în timpul acestei vizite de o zi-două? Pare cam rapid...

– Poate că lucrase pentru ei înainte, dar le dispăruse de pe radar. În orice caz, bănuim că sovieticii aveau nevoie să trimită *pe cineva pe care savantul să*

îl ştie deja. Asta înseamnă că trebuie să existe o legătură între Volodea şi unul dintre savanţi.

Bicks indică o masă laterală acoperită de dosare burduşite de documente. Răspunsul este undeva acolo, înăuntru. Acelea sunt dosarele noastre pentru fiecare savant care a avut acces la planuri.

– Ce doreşti să fac eu?

– Caută prin ele.

– Asta nu e treaba voastră?

– Am făcut-o deja. Nu am găsit nimic. Speram ca tu să observi ceva ce nouă ne-a scăpat. Voi sta aici şi îţi voi ţine companie, o să-mi fac de lucru cu nişte hârtii.

– Îmi va lua ceva timp.

– Ai toată ziua la dispoziţie.

Greg se încruntă. Ştiau cumva...?

– Nu ai planuri pentru restul zilei, zise Bicks sigur pe el.

Greg ridică din umeri.

– Primesc măcar nişte cafea?

Primi cafea şi gogoşi, apoi din nou cafea, apoi un sandvici la prânz, apoi o banană pe la mijlocul după-amiezii. Citi fiecare detaliu care se ştia despre vieţile cercetătorilor, ale soţiilor şi familiilor lor: copilăria, educaţia, cariera, dragostea şi căsătoria, succesele, excentricităţile şi păcatele. Tocmai lua ultima înghiţitură de banană când exclamă:

– O, Doamne!

– Ce este? întrebă Bicks.

– Willi Frunze a mers la Academia de Băieţi de la Berlin, rosti Greg, trântind triumfător dosarul pe birou.

– Şi...?

– Şi Volodea a fost acolo; mi-a spus el însuşi.

Bicks lovi entuziasmat biroul.

– Prieteni de şcoală! Asta e! L-am prins pe nemernic!

– Nu există nicio dovadă, spuse Greg.

– O, nu-ţi face griji, va mărturisi.

– Cum poţi fi atât de sigur?

– Oamenii ăia de ştiinţă cred că informaţiile trebuie împărtăşite cu toată lumea, nu ţinute în secret. Va încerca să se justifice susţinând că a făcut-o pentru binele umanităţii.

– Poate că asta a şi făcut.

– Oricum ar fi, va ajunge pe scaunul electric, zise Bicks.

Pe Greg îl trecu un frison. Willi Frunze păruse un tip de treabă.

– Va ajunge pe scaunul electric?

– Poţi fi sigur de asta. O să se prăjească.

Bicks avu dreptate. Willi Frunze fu găsit vinovat de trădare şi condamnat la moarte, sfârşind pe scaunul electric. Şi soţia lui avu aceeaşi soartă.

(iii)

Daisy îşi privi soţul în timp ce îşi lega papionul şi îşi trăgea fracul costumului, care îi venea impecabil.

– Arăţi de milioane, îi spuse ea; şi chiar aşa era.

Ar fi trebuit să fie vedetă de cinema.

Şi-l aminti cu treisprezece în urmă, purtând haine de împrumut la Trinity Ball, şi simţi cum o trece un frison plăcut de nostalgie. Arătase destul de bine şi atunci, îşi aminti ea, deşi costumul îi era cu două numere mai mare.

Stăteau în apartamentul permanent pe care îl deţinea tatăl ei la hotelul Ritz-Carlton din Washington. Lloyd era acum subsecretar în Ministerul de Externe britanic şi venise acolo într-o vizită diplomatică. Părinţii lui Lloyd, Ethel şi Bernie, tremuraseră la ideea că erau nevoiţi să aibă grijă de doi nepoţi timp de o săptămână.

În seara aceea, Daisy şi Lloyd mergeau la un bal la Casa Albă.

Ea purta o rochie superbă Christian Dior, din satin roz, cu poalele înfoiate spectaculos, realizate din interminabile falduri de tul scânteietor. După ani întregi de austeritate impusă de război, era încântată să-şi poată cumpăra din nou rochii de seară de la Paris.

Se gândi la balul Clubului de Iahting din Buffalo, din 1935, evenimentul care – crezuse ea la vremea respectivă – îi distrusese viaţa. Casa Albă era, în mod evident, cu mult mai prestigioasă, însă ea ştia că nimic din ce urma să se întâmple în seara aceea nu-i putea distruge viaţa.

Medită la acest lucru în vreme ce Lloyd o ajuta să îşi pună colierul de diamante roz al mamei ei, împreună cu cerceii asortaţi. La nouăsprezece ani, îşi dorise cu disperare ca oamenii sus-puşi să o accepte. Acum i-ar fi venit greu să se imagineze făcându-şi griji pentru un astfel de lucru. Atât timp cât Lloyd îi spunea că arată fantastic, nu-i mai păsa de ce credeau alţii. Singura persoană de a cărei părere bună i-ar mai fi putut păsa era soacra ei, Eth Leckwith, care avea un statut social neînsemnat şi care, cu siguranţă, nu purtase niciodată o rochie de seară de la Paris.

Oare toate femeile priveau în urmă, spunându-şi cât de nechibzuite fuseseră în tinereţe? Daisy se gândi din nou la Ethel, care fără îndoială se purtase nechibzuit – rămânând însărcinată cu stăpânul ei căsătorit –, dar care nu vorbise niciodată cu regret despre acest lucru. Poate că asta era atitudinea

potrivită. Daisy medită la propriile greşeli: logodna cu Charlie Farquharson, respingerea lui Lloyd, căsătoria cu Boy Fitzherbert. Nu prea era în stare să privească în urmă şi să spună ce lucru bun rezultase din toate aceste alegeri. Abia după ce fusese respinsă definitiv de înalta societate şi îşi găsise consolarea în bucătăria lui Ethel, în Aldgate, viaţa ei luase o turnură pozitivă. Nu mai tânjea după statutul social şi învăţase ce însemna adevărata prietenie. Şi de atunci era fericită.

Acum, că nu îi mai păsa, se bucura cu atât mai mult de petreceri.

– Eşti gata? o întrebă Lloyd.

Era gata. Îşi puse vestonul de seară asortat, creat de Dior special pentru rochie. Coborâră cu liftul, ieşiră din hotel şi urcară în limuzina care îi aştepta.

(iv)

Carla îşi convinse mama să cânte la pian în seara de Crăciun.

Maud nu mai cântase de ani întregi. Poate că o întrista, din cauză că îi amintea de Walter: ei cântaseră tot timpul împreună şi ea le povestise adesea copiilor ei cum încercase, în zadar, să îl înveţe să cânte jazz la pian. Dar nu mai spunea povestea aceea şi Carla bănuia că, mai nou, pianul o făcea pe Maud să se gândească la Joachim Koch, tânărul ofiţer care venise la ea pentru lecţii de pian, pe care ea îl amăgise şi îl sedusese şi pe care Carla şi Ada îl omorâseră în bucătărie. Nici Carla nu putea să alunge amintirea acelei seri de coşmar şi mai ales a felului în care scăpaseră de cadavru. Nu regreta – făcuseră ce trebuia – dar, cu toate acestea, ar fi preferat să uite.

Maud acceptă într-un final să interpreteze *Silent Night*, ca să poată cânta toţi împreună cu ea: Werner, Ada, Erik şi cei trei copii – Rebecca, Walli şi bebeluşul, Lili –, adunaţi în jurul bătrânului pian Steinway din salon. Carla aşeză o lumânare pe pian şi, în umbrele ei mişcătoare, observă chipurile celor din familie, în timp ce aceştia cântau cunoscutul colind german.

Walli, aflat în braţele lui Werner, urma să împlinească patru ani în următoarele săptămâni şi încerca şi el să cânte, atent să ghicească cuvintele şi melodia. Avea ochii orientali ai tatălui său violator. Carla decisese că răzbunarea ei avea să fie aceea de a creşte un fiu care să trateze femeile cu tandreţe şi respect.

Erik cânta cuvintele imnului cu convingere. Susţinea regimul sovietic la fel de orbeşte precum îi susţinuse pe nazişti. La început, Carla fusese derutată şi furioasă, însă acum vedea o logică tristă în lucrul acesta.

Erik era unul dintre acei oameni incapabili atât de speriaţi de viaţă, încât preferau să o trăiască sub o autoritate severă, în care un guvern ce nu permitea

disidență să le spună ce să facă și ce să gândească. Erau nebuni și periculoși, dar erau îngrozitor de mulți.

Carla își privi cu tandrețe soțul, încă arătos la cei 30 de ani ai săi. Își aminti cum îl sărutase – și nu numai atât – pe scaunul din față al mașinii lui atrăgătoare, parcată în Pădurea Verde, pe când avea 19 ani. Încă îi plăcea să îl sărute.

Când se gândea la timpul scurs de atunci, avea o mie de regrete, dar cel mai mare era moartea tatălui său. Îi era tot timpul dor de el și încă plângea când și-l amintea căzut în vestibul, bătut atât de crunt încât nu reușise să supraviețuiască până când ajunsese medicul.

Dar toată lumea moare, iar Tata își dăduse viața de dragul unei lumi mai bune. Dacă mai mulți germani ar fi avut acest curaj, naziștii nu ar fi triumfat. Voia să facă și ea toate lucrurile pe care le făcuse el: să își crească cum trebuie copiii, să facă lucruri bune în politica țării sale, să iubească și să fie iubită.

Și, mai presus de toate, ar fi vrut ca, la moartea sa, copiii ei să poată spune, așa cum spunea ea despre tatăl ei, că viața ei însemnase ceva și că, datorită acestui lucru, lumea era un loc mai bun.

Colindul se termină; Maud menținu nota finală, iar micul Walli se aplecă și suflă în lumânare.

Mulţumiri

Principalul meu consilier în istorie pentru *Trilogia Secolului* este Richard Overy. Le sunt recunoscător de asemenea istoricilor Evan Mawdsley, Tim Rees, Matthias Reiss şi Richard Toye, pentru că au citit şi au corectat manuscrisul volumului *Iarna lumii*.

Ca întotdeauna, am avut un ajutor nepreţuit din partea editorilor şi agenţilor mei, în special din partea lui Amy Berkower, Leslie Gelbman, Phyllis Grann, Neil Nyren, Susan Opie şi Jeremy Trevathan.

L-am întâlnit pe agentul meu Al Zuckerman prin 1975 şi de atunci a fost cititorul meu cel mai critic şi persoana care m-a inspirat cel mai mult.

Câţiva prieteni au formulat comentarii utile. Nigel Dean are un ochi pentru detalii ca nimeni altul. Chris Manners şi Tony McWalter au dat dovadă, ca întotdeauna, de o ascuţită percepţie. Angela Spizig şi Annemarie Behnke m-au salvat de numeroase greşeli în capitolele germane.

Le mulţumim întotdeauna familiilor noastre şi aşa şi trebuie. Barbara Follett, Emanuele Follett, Jann Turner şi Kim Turner au citit prima ciornă şi au formulat critici folositoare, oferindu-mi în acelaşi timp darul fără pereche al iubirii lor.

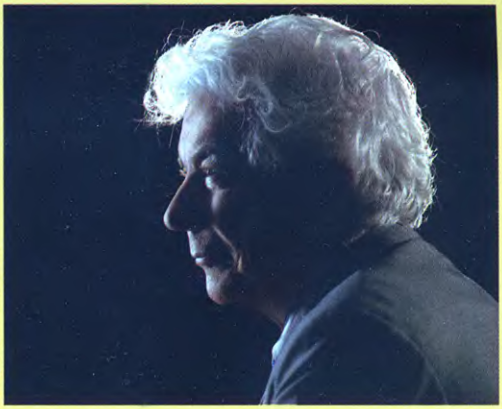

Fotografie de Olivier Favre

KEN FOLLETT s-a născut în 1949 la Cardiff, în Țara Galilor. Licențiat în filosofie la University College London, a lucrat ca ziarist la *Evening News*, precum și ca director de editură la Everest Books.

Primul său bestseller, *Prin urechile acului*, a obținut Premiul Edgar pentru cel mai bun roman din partea Mystery Writers of America. Follett este membru al mai multor organizații active în domeniul culturii: consultant în cadrul Reading Is Fundamental (RIF) din Marea Britanie, membru al Royal Society of Arts, al National Literacy Trust și al Academiei din Țara Galilor, precum și membru în comitetul director al Academiei Naționale a Scriitorilor.

Puține opere expun un concept atât de măreț precum noua Trilogie a Secolului *a lui Ken Follett, iar partea întâi sugerează că seria va fi una dintre capodoperele literare ale vremurilor noastre... În timp ce marile evenimente și subiecte constituie miezul acestui roman, ceea ce acaparează întreaga atenție este bogăția personajelor, ale căror povești se împletesc de cele mai multe ori fără nicio legătură.* – SUNDAY TIMES

Această carte este un adevărat poem epic... Cititorul își va dori probabil să mai parcurgă încă o mie de pagini. – THE HUFFINGTON POST

Maestrul povestitor Ken Follett împletește în Trilogia Secolului *punctele de vedere britanice, americane, germane și rusești, de la începutul și până la încheierea Primului Război Mondial, într-un tablou fascinant și remarcabil de bogat al societății și al politicii.* – THE TIMES

O soap opera *istorică extrem de antrenantă.* – KIRKUS REVIEWS

O epopee istorică extraordinară, exhaustivă și fascinantă, o carte ce te va consuma săptămâni întregi. – USA TODAY

Una dintre cele mai ample opere de ficțiune scrise în zilele noastre.
– THE SEATTLE TIMES

Un portret extrem de captivant al unei lumi în criză.
– THE WASHINGTON POST

Fascinantă și puternică. – THE NEW YORK TIMES

www.ken-follett.com

ISBN 978-606-609-897-7

editura rao

www.rao.ro
www.raobooks.com